

În colecţia
ENIGMA
vor apărea:

Dorothy Sayers
CELE CINCI PISTE FALSE
Alain Demouzon
ADIO, CALIFORNIA!
Caroline Graham
CRIMELE DE LA BADGER'S DRIFT

Două romane poliţiste de o extraordinară inventivitate aparţinând britanicei JOSEPHINE TEY.
„Cine era? Un judecător? Un prinţ?
Întoarse portretul pe partea cealaltă...
Prin urmare el era Richard al III-lea. Cocoşatul. Monstrul din poveşti. Ucigaşul inocenţilor. Cel care ajunsese un sinonim pentru ticăloşie."
FIICA TIMPULUI, această tulburătoare carte poliţistă, este în acelaşi timp una dintre cele mai originale opere de ficţiune istorică scrise vreodată.
BRAT FARRAR, după care s-a făcut un serial BBC de succes, elucidează cu strălucire misterul dispariţiei tânărului Patrick, moştenitorul unei averi fabuloase.

EDITURA UNIVERS

INTERMED SERVICE
Lei 3000

ISBN 973 - 34 - 0283 - 4

Enigma serie nouă nr. 3

JOSEPHINE TEY

FIICA TIMPULUI
BRAT FARRAR

Univers Enigma

Coperta de: MIHAI MĂNESCU

Redactor: MIRCEA AUREL BUICIUC

JOSEPHINE TEY
The Daughter of Time
First published by Peter Davies 1951
Published in Penguin Books 1954

Brat Farrar
First published by Peter Davies 1949
Published in Penguin Books 1980

ISBN 973-34-0283-4

JOSEPHINE TEY

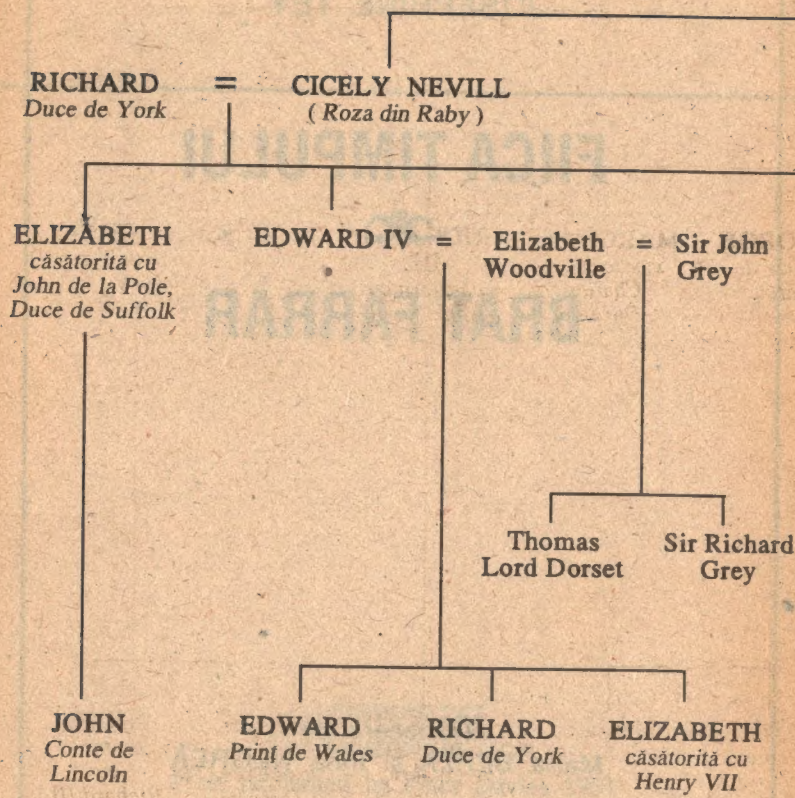
FIICA TIMPULUI

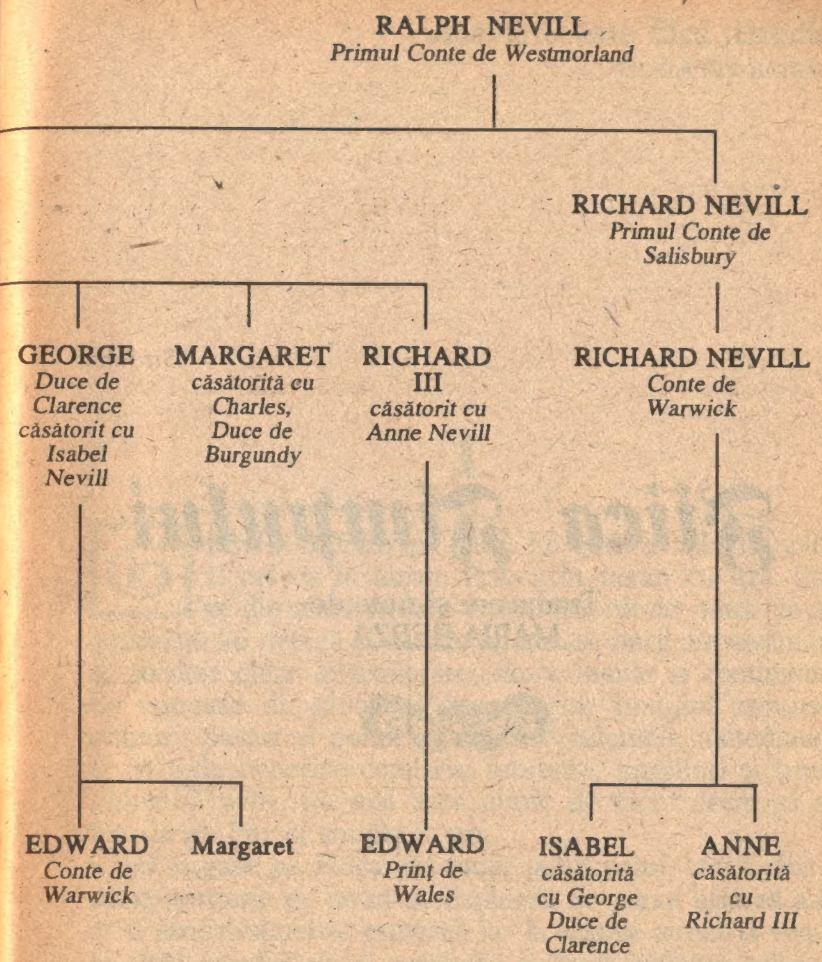

BRAT FARRAR

Traducere de
Maria BERZA și Irina NEGREA

București, 1994
Editura UNIVERS

RICHARD
Duce de York
=
CICELY NEVILL
(Roza din Raby)
ELIZABETH
căsătorită cu
John de la Pole,
Duce de Suffolk
EDWARD IV
=
Elizabeth
Woodville
=
Sir John
Grey
Thomas
Lord Dorset
Sir Richard
Grey
JOHN
Conte de
Lincoln
EDWARD
Prinț de Wales
RICHARD
Duce de York
ELIZABETH
căsătorită cu
Henry VII

RALPH NEVILL
Primul Conte de Westmorland
RICHARD NEVILL
Primul Conte de
Salisbury
GEORGE
Duce de
Clarence
căsătorit cu
Isabel
Nevill
MARGARET
căsătorită cu
Charles,
Duce de
Burgundy
RICHARD
III
căsătorit cu
Anne Nevill
RICHARD NEVILL
Conte de
Warwick
EDWARD
Conte de
Warwick
Margaret
EDWARD
Prinț de
Wales
ISABEL
căsătorită
cu George
Duce de
Clarence
ANNE
căsătorită
cu
Richard III

Fiica Timpului

Traducere și note de
MARIA BERZA

Adevărul este fiica timpului
ZICALĂ DIN BĂTRÂNI

1

GRANT ZĂCEA pe patul lui înalt și alb de spital și privea în tavan. Privea în tavan cu ură. Știa pe din afară fiecare crăpătură, cât de mică, de pe suprafața lui netedă și curată. Își făcuse hărți ale tavanului și pornise chiar în explorare; râuri, insule și continente. Se apucase de ghicit și descoperise imagini ascunse; chipuri, păsări și pomi. Își reluase calculele matematice și își redescoperise copilăria; teoreme, unghiuri și triunghiuri. Practic, nu mai avea nimic de făcut decât să se uite la el. Pur și simplu îl ura.

O rugase pe Pitica să-i mute puțin patul, ca să aibă o nouă porțiune de tavan de explorat. Se părea însă că asta ar fi stricat simetria camerei, iar în spitale simetria venea la rând imediat după curățenie și mult înaintea evlaviei. Tot ce nu era paralel însemna profanarea spitalului. De ce nu citește? l-a întrebat ea. De ce nu citește nici una din cărțile noi și scumpe pe care i le tot aduceau prietenii?

– Prea mulți oameni s-au născut pe lume și s-au scris prea multe cuvinte. Milioane și milioane de cuvinte se scurg din tiparnițe în fiecare clipă. Numai la gândul ăsta te cuprinde sila.

– Păreți constipat, îi spuse Pitica.

Pitica era sora Ingham și era de fapt o făptură foarte

drăguță, înaltă de cinci picioare și ceva, perfect proporționată. Grant o botezase Pitica pentru a se răzbuna pe faptul că era pus la respect de o grațioasă piesă din porțelan de Dresda, pe care ar fi putut să o ridice cu o mână. Mă rog, asta dacă ar fi pe picioarele lui. Numai că-i spunea tot timpul ce să facă și ce n-are voie să facă, dar îl manevra pe el, înalt de peste șase picioare! – cu o ușurință pe care Grant o găsea umilitoare. Greutățile nu însemnau, se pare, nimic pentru Pitica. Întorcea saltelele pe dos cu grația distrată a unei elice. Când ea nu era de serviciu, de Grant se ocupa Amazoana, o zeiță cu brațele cât o ramură groasă de fag. Amazoana se numea sora Darroll; era de felul ei din Gloucestershire și i se făcea dor de casă când înfloreau narcisele. (Pitica era din Lytham St. Anne și n-avea chestii de-astea cu narcisele.) Avea mâinile mari și moi și niște ochi mari și blânzi de vacă; după cum arăta, ai fi crezut că-i pare tot timpul rău de tine, dar cel mai neînsemnat efort fizic o făcea să gâfâie ca o pompă aspirantă. Până la urmă, Grant găsea că e și mai umilitor să fie considerat greu ca un butuc decât ușor ca un fulg.

Grant era imobilizat la pat și devenise o povară pentru Pitica și Amazoana, deoarece căzuse printr-un chepeng. Fără îndoială, o umilință mai mare nici nu se putea; prin comparație, caznele Amazoanei și manevrele ușoare ale Piticei erau un fleac. Să cazi printr-un chepeng era culmea absurdului, ceva de domeniul pantomimei, patetic, grotesc. În clipa dispariției sale de la nivelul normal al mersului, îl urmărea cu îndârjire pe Benny Skoll, iar faptul că Benny nimerise dând colțul taman în brațele sergentului Williams reprezenta o slabă consolare pentru această situație intolerabilă.

Benny era acum la răcoare pentru trei ani, fapt foarte satisfăcător în ceea ce-i privește pe superiorii lui, dar Benny o să capete precis reducere pentru bună purtare. În spitale nu se dădea reducere pentru bună purtare.

Grant încetă să se mai uite în tavan și își lăsă privirile să lunece spre teancul de cărți de pe noptieră; un teanc de cărți scumpe și ademenitoare, asupra cărora îi atrăsese atenția Pitica. Cea de deasupra, cu o frumoasă poză din

La Valetta, de un roz nefiresc, era relatarea anuală a Laviniei Finch despre tribulațiile unei eroine fără pată. Grație pozei cu portul din La Valetta, puteai deduce că de data asta numita Valerie, Angela, Cecile sau Denise trebuie să fie nevasta unui ofițer de marină. Deschisese cartea doar atât cât să citească dedicația amicală a Laviniei.

Sudoare și brazdă însemna strădania lui Silas Weekley de a se simți legat de pământ și munci agricole, asta pe șapte sute de pagini. Judecând după primul paragraf, situația nu se schimbase substanțial de la ultima carte a lui Silas: mama zăcând în camera de sus cu cel de-al unsprezecelea nou-născut, tatăl izgonit în camera de jos după al nouălea prunc, fiul cel mare mințindu-i în grajd pe reprezentanții autorităților, fata cea mare lungită în căpiță cu iubitul, toți ceilalți pitiți în hambar. Ploaia șiroia din acoperișul de paie, iar bălegarul aburea într-un morman pentru îngrășământ. Silas nu uita niciodată de bălegar. Nu era vina lui că aburul de la bălegar reprezenta singurul element ascendent din carte. Dacă Silas ar fi descoperit un soi de abur coborâtor, cu siguranță l-ar fi folosit.

Sub cartea lui Silas, ce avea o copertă cu umbre dure și lumini brăzdate ca un fulger, aștepta la rând *Extaz din creștet până-n tălpi*, o elegantă împletitură de viclenii edwardiene și prostii baroce. Așa știa Rupert Rouge să trateze șmecherește viciul. Rupert Rouge te făcea întotdeauna să râzi în primele trei pagini. Pe la pagina trei băgai de seamă că Rupert învățase de la acel uriaș șmecher (dar nu și vicios totodată) care a fost George Bernard Shaw că metoda cea mai simplă de a face lumea să creadă că ai haz e să recurgi din belșug la paradox: ieftin și la îndemână. Odată ce te prindeai de asta, vedeai cum ți se pregătește gluma cu trei propoziții mai devreme. Următorul obiect, cu o împușcătură stacojie pe un fond de copertă verde-închis, era ultima carte a lui Oscar Oakley. Tipi duri, scuipând din colțul gurii o americană sintetică, fără hazul ori forța limbajului lor adevărat. Femei blonde, baruri cromate, urmăriri într-o viteză amețitoare. Plicticoasă până la disperare.

Misterul deschizătorului de conserve, de John James Mark, conținea trei erori de construcție din primele două pagini, dar îi oferise măcar lui Grant plăcerea, timp de cinci minute, de a-i compune în gând o scrisoare autorului.

Nu-și mai amintea de unde avea cărțulia subțire și albastră, ultima din teanc. Ceva serios, cu date statistice, gândea el. Despre musca țețe, calorii, comportamentul sexual, sau ceva cam pe acolo.

Chiar și aici, știai la ce să te aștepți pe pagina următoare. Oare nimeni în lumea asta largă nu-și mai schimbă placa, măcar din când în când? Oare absolut toată lumea azi stă înșurubată într-o formulă? Autorii de acum scriu prea mult după un model pe care publicul îl așteaptă de la ei. Publicul vorbește despre „un nou Silas Weekley" ori „ultima Lavinia Fitch", ca și cum ar vorbi despre „o nouă cărămidă" sau „o nouă perie de cap". Niciodată nu se mai spune „o nouă carte a lui cutare". Nimeni nu mai e interesat de carte, ci de noutatea ei. Cât despre carte, se știe foarte bine dinainte cum o să fie.

Ce bine ar fi, gândi Grant, întorcându-și privirile îngrețoșate de la teancul bălțat de cărți, dacă toate tipografiile din lume s-ar închide timp de o generație. Ar fi cazul să se decreteze un moratoriu literar. Un Superman ar trebui să inventeze o rază care să le oprească pe toate simultan. Atunci lumea nu ți-ar mai trimite sumedenie de tâmpenii când zaci întins pe spate, iar micuți zbiri de Meissen nu te-ar mai pisa să le citești.

Auzi ușa deschizându-se, dar nu se osteni să se uite cine este. Rămase întors cu fața la perete în ambele sensuri – literal și metaforic.

Simți că cineva se apropie de pat și închise ochii, ca să se apere de o eventuală conversație. Pentru moment era sătul atât de compasiunea cu iz de Gloucestershire, cât și de repezeala de tip Lancashire. În pauza care urmă, o vagă nostalgie, o ușoară boare de poieni din Grasse îi gâdilă nările și îi cotropi creierul. O savură și încercă s-o reconstituie. Pitica mirosea o pulbere dezinfectantă cu lavandă, iar Amazoana a săpun și iodoform. Parfumul scump care îi gâdila nările era *L'Enclos Numéro Cinq*. Dintre

cunoștințele lui, o singură persoană folosea *L'Enclos Numărul Cinci*: Marta Hallard.

Deschise un ochi și îi aruncă o căutătură pe furiș. Așa cum se aștepta, se aplecase peste pat să vadă dacă dormea, iar acum stătea cu un aer nehotărât – ca și cum orice ar fi făcut sau ar fi spus Marta ar putea fi nehotărât – uitându-se cu atenție la teancul de cărți de pe masă, vizibil neatinse. Într-o mână ținea două cărți noi, iar în cealaltă un snop uriaș de liliac alb. Se întrebă dacă alesese liliac alb pentru că asta era ideea ei despre florile cele mai potrivite de făcut cadou iarna (îi împodobea cabina de la teatru între decembrie și martie), sau dacă i-l adusese ca să nu-i strice șicul vestimentar în alb și negru. Purta o pălărie albă și perlele ei obișnuite, perle pe care odinioară și le recuperase cu ajutorul lui. Arăta minunat, cu un aer foarte parizian și, har Domnului, nu avea nimic comun cu atmosfera de spital.

– Te-am trezit, Alan?

– Nu, nu dormeam.

– Văd că îți aduc și eu proverbialele cărămizi, spuse ea, lăsând să cadă cele două cărți alături de surorile lor disprețuite. Sper ca astea să ți se pară mai interesante decât ce ai aici. N-ai încercat măcar să guști puțin din draga noastră Lavinia?

– Nu pot citi nimic.

– Ai dureri?

– Cumplite. Dar nu-i piciorul și nici spinarea.

– Atunci ce?

– E ceea ce Laura, vară-mea, numește „junghiul plictisului".

– Bietul de tine. Și câtă dreptate are Laura. Scoase un buchet de narcise dintr-un vas care era prea mare pentru ele, le azvârli cu un gest superb în chiuvetă și așeză în locul lor liliacul. Ai putea crede că plictiseala e ca un căscat emoțional uriaș, dar nu-i așa, desigur. E un soi de mic fleac sâcâitor.

– Un mic nimic. Un mic fleac, dacă vrei tu. E ca și cum te-ar plesni cineva cu urzici.

– De ce nu faci ceva?

– Să mă înfrumusețez pe dinăuntru?

– Să-ți înfrumusețezi mintea. Ca să nu mai vorbim de suflet și de caracter. Ai putea să studiezi filozofia –yoga, de pildă. Dar presupun că o minte analitică nu prea poate fi îndemnată către abstract.

– M-am gândit să reiau algebra. Cred că la școală am cam nedreptățit-o. Dar am făcut atâta geometrie pe tavanul ăsta blestemat, că m-am cam săturat de matematică.

– Stai să ne gândim. Presupun că nu pot să-ți propun un joc de puzzle, în poziția în care stai. Ce-ai zice de cuvinte încrucișate? Aș putea să-ți aduc o culegere, dacă vrei.

– Doamne ferește.

– Ai putea să le inventi chiar tu, dacă ai chef. Am auzit că e chiar mai interesant decât să le rezolvi.

– Tot ce se poate. Dar un dicționar cântărește câteva chile bune. În afară de asta, de când mă știu n-am putut suferi să caut prin cărți de referință.

– Șah joci? Nu-mi amintesc să fi vorbit vreodată despre asta. Ce părere ai avea despre probleme de șah? Joci cu albele și dai șah mat în două mișcări, sau cam așa ceva.

– Unicul meu interes în ce privește șahul e pur estetic.

– Estetic?

– Sunt foarte decorative toate piesele, regii, pionii și toate câte-or mai fi. Deosebit de elegante.

– Ce fermecător. Ți-aș aduce atunci un set ca să te joci cu ele. Bine, am priceput. Gata și cu șahul. Ce-ar fi să te apuci de-o cercetare? Asta-i tot un fel de matematică. Să găsești o soluție la o problemă nerezolvată.

– Adică o crimă, vrei să zici? Știu toate cazurile celebre pe de rost. Și oricum, nu mai e nimic de făcut. Cu atât mai puțin de către cineva ca mine, care zace nemișcat pe spate.

– Nu mă mai gândeam la o crimă din dosarele Scotland Yard-ului, ci la ceva mai mult decât atât – cum să-ți explic – la ceva clasic. La un caz care încă mai nedumerește omenirea de veacuri.

– Ca, de pildă, ce?

– Să zicem... scrisorile din casetă.

– Oh, *nu* Maria Stuart!

– Ce ai cu ea? întrebă Marta care, ca toate actrițele, o vedea pe Maria Stuart printr-o pâclă de văluri albe.

– M-ar putea eventual interesa o femeie rea, dar niciodată o femeie proastă.

– *Proastă*? repetă Marta cu un glas tragic de Electră.

– *Foarte* proastă.

– Vai, Alan, cum poți?

– Dacă ar fi purtat altceva pe cap, nimănui nu i-ar fi păsat de ea. A sedus lumea cu boneta aia a ei.

– Crezi că n-ar fi iubit atât de fabulos dacă ar fi avut doar o scufie contra soarelui?

– Oricum, n-a fost cine știe ce de capul ei, cu sau fără bonetă.

Marta își luase un aer scandalizat peste măsură, ceea ce o viață petrecută în teatru și un ceas de machiat cu grijă făceau să-i reușească de minune.

– Ce te face să crezi așa ceva?

– Maria Stuart avea șase picioare înălțime. Aproape toate femeile foarte înalte sunt frigide. N-ai decât să întrebi ce doctor vrei.

În timp ce spunea toate astea, se întrebă de ce în toți anii care au trecut de când fusese adoptat de Marta ca însoțitor disponibil ori de câte ori avea ea nevoie să iasă cu cineva în oraș, nu-i trecuse prin cap să se întrebe dacă nu cumva camaraderia notorie pe care le-o arăta bărbaților nu are vreo legătură cu înălțimea ei. Dar Marta nu făcuse nici un fel de paralelă; se gândea tot la regina ei favorită.

– Cel puțin a fost o martiră. Măcar asta trebuie să recunoști.

– Martiră pentru ce?

– Pentru religie.

– Singurul lucru pentru care poți spune c-a suferit ca o martiră a fost reumatismul. S-a măritat cu Darnley fără dispensa Papei și cu Bothwell după rit protestant.

– Mai lipsește să-mi spui că nici măcar n-a stat în închisoare.

– Partea proastă cu tine e că te-ai obișnuit să ți-o închipui închisă într-o celulă cocoțată în turnul unei for-

tărețe, cu o ferestruică zăbrelită și cu un bătrân servitor credincios care se ruga împreună cu ea. În realitate, a avut o suită personală de șaizeci de persoane. A protestat violent când i-a fost redusă la cifra mizerabilă de treizeci de persoane și aproape a murit de supărare când a mai scăzut la doi secretari, câteva cameriste, o brodeză și vreo două-trei bucătărese. Iar Elisabeta i le plătea din punga ei. Vreo douăzeci de ani i-a tot plătit, iar în tot timpul ăsta Maria Stuart scosese la mezat coroana Scoției prin toată Europa, oferind-o oricui ar fi fost dispus să pornească o revoluție și s-o instaleze la loc pe tronul pe care îl pierduse, ori, eventual chiar pe cel pe care stătea Elisabeta.

Aruncă o privire către Marta și constată că zâmbea.

– Ți-au mai trecut?

– Ce să-mi treacă?

– Junghiurile alea.

Începu să râdă.

– Da. Chiar am uitat de ele timp de un minut. Uite, la ceva tot a fost bună Maria Stuart a ta.

– Cum de știi atât de multe despre ea?

– Am scris o compunere despre ea în ultimul an de liceu.

– Și nu ți-a fost simpatică, asta se vede.

– Nu mi-a plăcut ce-am descoperit despre ea.

– Nu o consideri o figură tragică.

– Ba da, chiar foarte tragică. Dar nicidecum așa cum a rămas în credința populară. Tragedia ei a fost că s-a născut regină, ea având mintea unei mahalagioaice. Să te iei la întrecere cu madam Tudor de peste drum e o chestie hazlie și inofensivă; te poate face să te lansezi la o cantitate nebunească de cumpărături în rate, dar te privește doar pe tine. Când folosești aceeași metodă atunci când este vorba de regate, rezultatul e dezastruos. Dacă ești dispusă să pui în joc o țară de zece milioane de locuitori ca să-ți înfrângi rivala, o regină, atunci sfârșești, desigur, jalnic și nu inspiri nici un fel de compasiune. Rămase pe gânduri câteva clipe. Ar fi avut un succes nemaipomenit ca învățătoare la un pension de fete.

– Bestie ce ești!

– Am spus-o fără răutate. Ceilalți profesori ar fi simpatizat-o, iar fetele ar fi adorat-o de-a dreptul. Prin asta înțeleg eu destinul ei tragic.

– Bine. Să lăsăm atunci caseta cu scrisori. Ce ar mai fi? Bărbatul cu Masca de Fier.

– Nu-mi amintesc exact ce-a fost cu ăsta, dar oricum nu mă poate interesa cineva care se pitește în spatele unei tinichele. Nimeni nu-mi poate stârni vreun interes până nu-i văd fața.

– Așa-i, am uitat pasiunea ta pentru fețe. Toți cei din neamul Borgia aveau niște fețe fantastice. Cred că ei ți-ar putea oferi niscaiva mistere cu care să te distrezi, dacă te-ai osteni să-i cercetezi. Sau Perkin Warbeck, de ce nu? Impostura e întotdeauna fascinantă. A fost, sau nu a fost? Un joc fermecător. Balanța nu se poate înclina nicidecum de tot de-o parte sau de alta. Îi dai un bobârnac și se ridică iar, ca un hopa-mitică.

Ușa se deschise, și în crăpătura ei se ivi fața familiară a doamnei Tinker, deasupra căreia stătea neclintită pălăria ei istorică și mai familiară decât fața. Doamna Tinker purta aceeași pălărie de când începuse să „șadă“ cu Grant și nici nu și-o mai putea închipui altcumva. Mai avea încă o pălărie, știa asta, fiindcă o purta cu ceva căreia îi zicea „aia albastră“. „Aia albastră“ era o costumație de gală și niciodată nu apărea cu ea în Tenby Court nr.19. Îi acorda o importanță rituală, și faptul că o purtase reprezenta un criteriu de apreciere a evenimentului. („Ți-a plăcut, Tink? Cum a fost?“ „N-a meritat s-o pun pe aia albastră“.) O pusese la căsătoria Prințesei Elisabeta și la felurite alte evenimente regale, ba chiar putuse fi văzută timp de o secundă la știri, în preajma ducesei de Kent, care tăia o panglică, dar pentru Grant era un punct de referință, un criteriu pentru valoarea socială a unei ocazii. Ceva merita sau nu să fie pusă „aia albastră“.

– Am auzit că ai musafiri, spuse doamna Tinker, și eram gata să plec, când ți-am cunoscut vocea și mi-am zis: „E domnișoara Hallard“ și iată-mă-s.

Căra felurite pungi de hârtie și un buchețel îngrămădit de anemone. O salută pe Marta ca de la femeie la fe-

meie, deoarece fusese la viața ei garderobieră și, prin urmare, nu considera că ar fi cazul să le arate o deferență exagerată zeităților din lumea teatrului, astfel încât privi chiorâș la minunatul buchet de liliac care înflorise prin grija Martei. Marta nu i-a observat căutătura, dar a zărit micul mănunchi de anemone și a stăpânit imediat situația, de parcă ar fi repetat-o îndelung.

– Îmi golesc pușculița ca să-ți cumpăr liliac alb și vine doamna Tinker care mă desființează aducându-ți crinii ei.

– Crini? repetă doamna Tinker cu îndoială în glas.

– Sigur, crinii lui Solomon, în toată splendoarea lor. Nici nu se pleacă și nici nu se răsucesc.

Doamna Tinker se ducea la biserică doar la nunți și botezuri, dar făcea parte dintr-o generație care fusese trimisă la școala duminicală. Privi cu un interes proaspăt la micuțul buchet de sacră splendoare, strâns în mănușa ei de lână.

– Ce să zic? N-am știut. Pare mai frumos așa. Întotdeauna mi-am închipuit că sunt rodul-pământului. Poieni pline de rodul-pământului. Al dracului de scumpe, nici vorbă, da' cam triste. Așadar erau colorate? De ce nu zic așa, dom' le? De ce trebuie să le zică crini?

Au tot vorbit despre traduceri și cât de greșit poți înțelege uneori Sfânta Scriptură („Mereu m-am tot întrebat ce poate fi aia pâine pe ape", a zis doamna Tinker), și astfel micul incident a fost depășit.

În timp ce se îndeletniceau încă cu Biblia, a intrat Pitica, aducând câteva vase pentru flori. Grant observă că vasele erau, ca mărime, pentru liliac, nu pentru anemone. Erau un fel de omagiu adus Martei, menit să ducă la o viitoare înțelegere. Marta nu prea le băga în seamă pe femei, cu excepția cazurilor când avea neapărată nevoie de ele; tactul desfășurat cu doamna Tinker era pur și simplu o demonstrație de *savoir-faire*, un reflex condiționat. Astfel, Pitica era redusă la rolul ei funcțional, și nu social. Aceasta adună narcisele azvârlite în chiuvetă și le puse cu sfiiciune într-un vas. Pitica sfioasă însemna cea mai formidabilă priveliște care-i înveselise existența lui Grant de multă vreme încoace.

– Bine, spuse la un moment dat Marta, după ce sfârși de aranjat liliacul și avu grijă să așeze vasul într-un loc unde putea el să-l vadă, o s-o las acum pe doamna Tinker să te hrănească cu toate bunătățile pe care bănuiesc că le-a adus în pungile alea de hârtie. Să nu-mi spui, dragă doamnă Tinker, că în vreo pungă ar putea fi fursecurile minunate pe care numai dumneata știi să le faci?

Doamna Tinker se îmbujoră de plăcere.

– N-ați vrea să gustați câteva? Acușica le-am scos din cuptor.

– Ce să zic, o să postesc eu pe urmă din cauza lor – prăjituricile astea sunt o nenorocire pentru siluetă – dar dă-mi totuși câteva, le iau în poșetă pentru ceaiul de la teatru.

Alese două, cu o șovăială măgulitoare („Îmi plac puțin mai rumenite pe margini"), le strecură în geantă și spuse: „Alan, îți spun la revedere. Mai trec peste vreo două zile și o să te învăț să împletești șosete. Se zice că nimic nu te calmează mai mult ca împletitul. Nu-i așa, soră?

– Da, sigur că da. O mulțime de domni care mi-au fost pacienți au învățat să tricoteze. Le trece astfel timpul mult mai repede.

Marta îi trimise o sărutare din prag și dispăru, condusă de Pitica, plină de respect.

– Mira-m-aș dacă obrăznicătura asta e la fel de bună cum vrea să pară, remarcă doamna Tinker, începând să-și desfacă pungile de hârtie. Nu se referea nicidecum la Marta.

2

CÂND MARTA a venit iarăși după două zile, nu aduse cu ea nici andrele și nici lână. A intrat în goană, arătând foarte îndrăzneț cu o căciulă căzăcească pe cap, așezată cu o neglijență aparentă care îi luase probabil câteva minute bune ca să și-o potrivească, imediat după-prânz.

– N-am venit să stau mult, scumpule. Sunt în drum spre teatru. Azi avem matineu. Sinistru. Tăvi cu ceai și cretini. Și am ajuns cu toții la faza îngrozitoare când rolul a încetat să mai aibă vreun sens pentru noi. Am ajuns să cred că piesa asta n-o să se mai sfârșească niciodată. O să fie ca spectacolele alea de la New York care nu se mai joacă cu anii, ci cu deceniile. E prea cumplit. Nu mai poți fi atent, îți fuge mintea. Aseară, Geoffrey a amuțit în mijlocul actului al doilea. Îi ieșiseră ochii din cap. Am crezut o clipă că îl lovise damblaua. A povestit apoi că nu-și putea aminti deloc ce se întâmplase între intrarea lui în scenă și punctul unde ajunsese și se trezise la jumătatea actului.

– Un lapsus?

– Nu, nici vorbă. Pur și simplu faptul că am devenit niște automați. Ne spunem rolul și ne învârtim de colo-colo, gândindu-ne la altceva între timp.

– Dacă e adevărat ce se spune, nu e nimic neobișnuit în asta atunci când e vorba de actori.

– În doze moderate, nu. Johnny Garson poate să-ți spună fără greș câtă hârtie e în casă, asta în timp ce hohotește de plâns pe umărul cuiva, de sare cămașa pe el. Dar e cu totul altceva să fii plecat cu sorcova jumătate de act. Îți dai seama că Geoffrey și-a izgonit băiatul de acasă, s-a certat cu amanta și și-a acuzat nevasta că se culcă cu cel mai bun prieten, toate astea fără habar să aibă ce spune?

– Atunci de *ce* își dădea seama?

– Zice că se hotărâse să-i închirieze lui Dolly Dacre apartamentul din Park Lane și să cumpere casa în stil Carol al II-lea din Richmond, pe care Latimerii vor s-o vândă, deoarece el a fost numit guvernator. Se gândea că sunt cam puține băi în casă și că o să transforme într-o baie odăița de sus cu tapet chinezesc tip secolul al optsprezecelea. Ar putea scoate tapetul acela minunat și să-l folosească la decorarea unei mici încăperi de la parter, în fund, care n-are nici un haz. Cămăruța asta plicticoasă e plină de lambriuri victoriene. Mai trecuse în revistă țevăria, se întrebase dacă i-ar ajunge banii să înlocuiască

țigla de pe acoperiș și de asemeni ce fel de instalații or fi având în bucătărie. Tocmai se hotărâse să se descotorosească de niște tufe de la poartă, când s-a trezit față în față cu mine, în prezența a nouă sute optzeci și șapte de spectatori și în mijlocul unei tirade! Te mai miri că i-au ieșit ochii din cap? Văd că ai reușit să citești măcar una din cărțile pe care ți le-am adus – dacă o copertă mozolită poate fi un reper în acest sens.

– Da, așa e. Cartea cu munții. A fost un dar ceresc. Am zăcut ceasuri uitându-mă la poze. Nimic nu așază lucrurile la dimensiunile lor adevărate așa de repede ca muntele.

– Eu cred că stelele.

– *Nu*, hotărât nu. Stelele pur și simplu te reduc la starea de amoebă. Stelele îți răpesc ultimele rămășițe de mândrie omenească, ultima scânteie de încredere în tine. Un munte cu piscurile înzăpezite e cea mai bună măsurătoare a capacităților omenești. Stăteam culcat pe spate, mă uitam la Everest și-i mulțumeam lui Dumnezeu că nu mă cățăram pe povârnișurile lui. Un pat de spital e un rai de căldură și răsfăț și siguranță prin comparație, iar Pitica și cu Amazoana se numără printre cele mai formidabile realizări ale civilizației.

– Mă bucur; uite, ți-am mai adus niște poze.

Marta deschise la un capăt un plic mare pe care îl adusese și-i răsturnă conținutul – niște foi de hârtie – peste el în pat.

– Ce-i asta?

– Fețe, răspunse Marta, încântată. Ți-am adus zeci de fețe. Bărbați, femei, copii. De toate felurile, categoriile și dimensiunile.

Grant își culese o foaie de pe piept și se uită la ea. Era o gravură după un portret din secolul al XV-lea. O femeie.

– Cine mai e și asta?

– Lucreția Borgia. Nu-i o scumpete?

– O fi, dar vrei să-mi spui că a existat vreun mister în legătură cu ea?

– Desigur. Nimeni n-a fost capabil să lămurească până acum dacă a fost unealta fratelui ei sau chiar complicea.

O lăsă la o parte pe Lucreția și luă altă foaie. Aceasta reprezenta portretul unui băiețel, îmbrăcat în haine cam de pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea, iar dedesubt era scris, cu litere șterse de tipar, Ludovic al XVII-lea.

– Ăsta chiar că e un mister minunat pentru tine, zise Marta. Delfinul. A reușit să scape sau a murit în captivitate?

– De unde ai scos toate astea?

– L-am extras pe James din cotlonul lui de la muzeul Victoria și Albert și l-am târât la un magazin de gravuri. Știam cât se pricepe la chestiile astea și oricum nu făcea nimic intresant la muzeu.

Era foarte caracteristic pentru Marta să fie absolut convinsă că un funcționar public, numai fiindcă întâmplător era și autor de piese și un specialist în portrete, ar fi gata să plece de la slujbă și să alerge prin magazine de gravuri de dragul ei.

Întoarse cu fata în sus fotografia unui portret elisabetan. Un bărbat de catifeluri și perle. Se uită pe spatele ei ca să vadă cine ar putea să fie și descoperi că era contele de Leicester.

– Aha, deci ăsta e Robin al Elisabetei! exclamă. Nu cred să mai fi văzut vreodată un portret de-al lui.

Marta aruncă o privire chipului bărbătesc, cărnos și spuse:

– Abia acum îmi dau seama, pentru prima oară, că una din marile tragedii ale istoriei este că niciodată cei mai buni pictori nu te pictează decât după ce te-ai trecut. Robin trebuie să fi fost un bărbat strașnic. Se spune că și Henric al VIII-lea era nemaipomenit în tinerețe și acum, ce-a ajuns? Ceva pe o carte de joc. Acum *știm* cum arăta Tennyson înainte de a-și lăsa barba aia îngrozitoare. Trebuie s-o șterg. Am întârziat deja. Am dejunat la Blague și m-a ținut atâta lume de vorbă că n-am putut să plec la timp.

– Sper că persoana care te-a invitat a fost impresionată, remarcă Grant, aruncând o privire spre pălărie.

– Oh, da, ea se pricepe la pălării. A ochit-o doar o clipă și-a și zis: „Pot să jur că-i de la Jacques Tous".

– Cum adică *ea*!, întrebă Grant, mirat.

– Da, Madeleine March. Dacă vrei să știi, eu am invitat-o la dejun. Și nu mai căsca ochii ăia uimiți la mine, ești nepoliticos. Sper, dacă te interesează, că o să scrie pentru mine piesa cu lady Blessington. Dar a fost așa o vânzoleală, încât nu cred c-am reușit s-o impresionez cumva. Oricum, i-am oferit o masă minunată. Ceea ce mă face să-mi aduc aminte că Tony Bittmaker dă o petrecere la șapte. Valuri de șampanie. Cum crezi că mai rezistă?

– Lipsă de probe, răspunse Grant, iar ea izbucni în râs și fugi.

Rămas singur, în liniște, îl privi iarăși pe Robin al Elisabetei. Ce taină ar fi putut rămâne în urma lui?

Cum să nu, Amy Robsart, desigur.

Ei bine, puțin îi păsa de Amy Robsart. Nu-l interesa cum căzuse pe scări, sau de ce.

Petrecu însă o după-amiază minunată în tovărășia celorlalte portrete. Cu mult înainte să intre în armată, îl interesaseră foarte mult fețele oamenilor, iar odată ajuns la Scotland Yard, acest interes se dovedi atât o plăcere personală cât și un avantaj profesional. Mai demult, la începutul carierei, intrase cu superintendentul într-o încăpere unde se făcea o probă de identificare. Cazul nu-i aparținea și amândoi aveau acolo altă treabă, dar au mai stat puțin ca să se uite, în timp ce un bărbat și o femeie au trecut, pe rând, în lungul șirului de doisprezece bărbați, toți cu figuri comune, căutându-l pe cel pe care sperau să-l identifice.

– Care-i Chummy, îl știi? îl întrebase șoptit superintendentul.

– Nu-l știu, răspunse Grant, dar pot să ghicesc.

– Chiar poți? Atunci spune, al câtelea?

– Al treilea din stânga.

– De ce e acuzat?

– Habar n-am. Nu știu nimic despre caz.

Șeful îi aruncase o privire amuzată. Dar după ce atât bărbatul cât și femeia nu reușiseră să-l identifice și plecaseră, iar șirul se transformase într-un grup care sporovăia, îndreptându-și gulerele și potrivindu-și cra-

vatele, gata să iasă din nou pe stradă și să-și reintegreze viața cotidiană pe care o părăsiseră pentru o clipă ca să ajute justiția, cel care nu s-a mișcat era al treilea din stânga. Al treilea din stânga l-a așteptat supus pe gardian și a fost dus înapoi în celulă.

– Fantastic! exclamase superintendentul. O șansă din douăsprezece și l-ai nimerit. Bravo! V-a ghicit omul din tot grupul, îi explicase apoi inspectorului local.

– Îl cunoșteați? întrebase acesta, puțin surprins. N-a mai avut necazuri până acum, din câte știm.

– Nu, nu l-am mai văzut în viața mea. Nici măcar nu știu de ce e acuzat.

– Atunci cum de l-ați ghicit?

Grant șovăise, analizându-și pentru prima oară procesul de selecție. Nu era vorba de un raționament. Nu-și spusese: „Fața ăstuia are o caracteristică anume, prin urmare el e acuzatul". Alegerea fusese aproape instinctivă; motivul se afla în subconștientul lui. Până la urmă, după ce și-a cercetat subconștientul, a răspuns brusc:

– Era singurul din toți cei doisprezece fără nici urmă de riduri pe față.

Toți cei prezenți izbucniseră în râs. Dar Grant, o dată ce scosese totul la lumină, și-a dat seama de modul în care îi funcționase instinctul.

– Freeman nu e câtuși de puțin un dobitoc, asta ți-o garantez, interveni inspectorul. E chiar un tip foarte isteț, crede-mă.

– Nu asta am vrut să zic. Ceea ce spun eu este că idiotul e iresponsabil. Idiotul reprezintă un standard de iresponsabilitate. Toți cei doisprezece bărbați înșiruiți acolo aveau în jur de treizeci de ani; doar unul singur avea o față de iresponsabil. Așa că l-am ales imediat pe el.

După această întâmplare, la Scotland Yard se răspândise, ca un soi de glumă, faptul că Grant se pricepea să-i „prindă dintr-o ochire". Comisarul adjunct încercase chiar odată să-l provoace, spunându-i: „Sper că nu crezi, inspectore, că ar exista cu adevărat fețe de criminali".

Grant îi explicase că lucrurile nu stăteau atât de simplu. „Dacă ar exista un singur tip de crimă, ar fi po-

sibil, domnule comisar; cum crimele sunt tot atât de diferite ca și natura umană, dacă un polițist s-ar apuca să categorisească fețele oamenilor, ar fi pierdut. Poți să-ți dai seama cum arată în general femeile cărora le plac bărbații dacă faci o plimbare pe Bond Street în orice zi între cinci și șase; în schimb, cea mai celebră nimfomană londoneză arată ca o sfântă pictată pe icoană".

– În ultima vreme nu prea mai arată ca o sfântă; a început să bea cam mult, a spus comisarul adjunct, care identificase persoana respectivă cu ușurință, după care au trecut la alt subiect de conversație.

Interesul lui Grant pentru fețele omenești a rămas la fel de viu în continuare, ba chiar a devenit cu timpul un studiu conștient. Studiu de cazuri și comparații. Așa cum spusese chiar el, fețele nu puteau fi categorisite, dar era posibilă caracterizarea lor individuală. Într-un document referitor la un proces celebru, de pildă, unde erau reproduse pentru public fotografii cu personajele principale ale cazului cu pricina, se putea constata fără nici un fel de îndoială cine era judecătorul și cine acuzatul. De fapt, unul dintre avocați ar fi putut, după cum arăta, să facă schimb de locuri cu acuzatul din boxă – avocații nu sunt, la urma urmei, decât o simplă categorie socială supusă pasiunii și lăcomiei ca oricare alta, dar un judecător are o calitate specială: integritatea și detașarea. Chiar dacă nu ar purta perucă, nimeni nu-l poate confunda cu acuzatul din boxă, lipsit atât de integritate cât și de detașare.

Era neîndoielnic că lui James, prietenul Martei, scos din alveola lui de la muzeu, îi făcuse mare plăcere vremelnica lui îndeletnicire, căci o splendidă selecție de criminali și victime îi ocupă lui Grant timpul până când Pitica îi aduse ceaiul. În timp ce își strângea hârtiile ca să le pună în sertar, atinse cu mâna o filă care îi alunecase de pe piept și rămăsese toată după amiaza neobservată pe cuvertura patului. O luă și se uită la ea.

Reprezenta portretul unui bărbat. Un bărbat înveșmântat într-o pelerină de catifea și un pieptar cu șliț, așa cum se purta pe la sfârșitul secolului al cincisprezecelea. Să fi avut cam treizeci și cinci, treizeci și șase de ani, era

slab și nu avea barbă. Purta un guler împodobit cu giuvaeruri și era înfățișat punându-și un inel la degetul mic de la mâna dreaptă. Nu se uita la inel. Privirea lui era pierdută în zare.

Dintre toate portretele pe care le văzuse Grant în cursul după amiezii, acesta era cel mai puternic individualizat. Părea că artistul se străduise să pună pe pânză ceva pentru care talentul lui de pictor era insuficient. Expresia ochilor – atât de izbitoare și de personală – îl făcuse să se dea bătut. La fel și gura: nu știuse cum să facă niște buze atât de subțiri și de mari să pară mobile totodată, astfel încât gura era total nereușită – părea de lemn. Ce-i reușise cel mai bine era structura osoasă a feței: pomeții puternici, adânciturile obrajilor, bărbia mult prea mare ca să exprime forță.

Grant își întrerupse gestul de a pune la loc portretul și-l mai privi o clipă. Cine era? Un judecător? Un soldat? Un prinț? Cineva obișnuit cu o mare răspundere și totodată responsabil în exercitarea autorității. Cineva prea conștiincios. Un bărbat veșnic preocupat; poate un perfecționist. Un bărbat care se simțea în largul lui îndeplinind ceva măreț, dar pe care îl îngrijorau detaliile. Un candidat la ulcer gastric. De asemenea, cineva cu o copilărie bolnăvicioasă. Avea aerul acela, cu neputință de exprimat sau de descris, pe care îl lasă suferința din anii copilăriei; mai puțin vizibil decât pe chipul unui schilod, dar la fel de prezent. Artistul înțelesese acest lucru și reușise să-l și transpună în pictură. Pleoapele de jos ușor umflate, ca de copil care a dormit prea adânc, textura pielii, privirea unui om bătrân pe un chip tânăr.

Întoarse portretul pe partea cealaltă, căutând un titlu.

Pe spate era tipărit următorul text: *Richard al Treilea. După portretul de la Național Portrait Gallery. Artist necunoscut.*

Richard al Treilea.

Prin urmare el era. Richard al Treilea. Cocoșatul. Monstrul din povești. Ucigașul inocenților. Cel care ajunsese un sinonim pentru ticăloșie.

Întoarse iarăși foaia și privi din nou. Oare aceasta

încercase artistul să transmită când îi pictase ochii? Ceea ce văzuse el era oare privirea unui om hăituit?

Privi îndelung la acel chip, la acei ochi extraordinari. Ochii erau prelungi, așezați imediat sub sprâncene, la rândul lor ușor apropiate de o încruntare datorată îngrijorării, grijii exagerate. La prima vedere păreau scrutători: la o privire mai atentă, constatai că erau de fapt retrași, aproape absenți.

Când Pitica se întoarse după tavă, încă se mai uita la portret. De ani de zile nu mai văzuse ceva atât de ieșit din comun. Pe lângă el, Gioconda era un biet afiș.

Pitica se uită la ceașca de ceai, rămasă neatinsă, atinse ceainicul călduț cu un gest care-i trăda experiența și se strâmbă. Avea altceva mai bun de făcut, gândi ea, decât să-i aducă tăvi pe care să nu le bage în seamă.

Grant împinse portretul spre ea.

Ce părere avea? Dacă bărbatul acela ar fi pacientul ei, ce diagnostic i-ar pune?

– Ficatul, rosti ea acru și ieși cu tava, într-un țăcănit agresiv de tocuri, ca un mic vârtej scrobit, cu bucle blonde.

Doctorul, un om cumsecade și calm, care tocmai reușise să se strecoare pe lângă ea și să intre, era însă de altă părere. La rugămintea lui Grant, privi și el portretul și, după ce îl cercetă atent câteva clipe, spuse:

– Poliomielită.

– Paralizie infantilă? întrebă Grant, amintindu-și dedată că Richard al Treilea nu-și putea folosi un braț.

– Cine e? întrebă doctorul.

– Richard al Treilea.

– Ce spui? Interesant.

– Știați că avea un braț paralizat?

– Da? Nu-mi aminteam. Credeam că era doar cocoșat.

– Era și cocoșat.

– Îmi amintesc doar că s-a născut cu dinți și că mânca broaște vii. Ce să zic, diagnosticul meu pare ciudat de corect.

– Absolut. Ce v-a făcut să vă gândiți la poliomielită?

– N-aș putea să spun, dacă mă pui să dau un răspuns precis. Presupun că felul în care arată. Privirea pe care

o întâlneşti de obicei pe chipul unui copil schilod. Dacă s-a născut cocoşat, poate să-i vină de acolo, nu neapărat de la poliomielită. Constat că artistul s-a făcut că nu bagă de seamă cocoaşa.

– Aşa e. Artiştii de curte sunt obligaţi să aibă tact. Până la Cromwell nimeni nu a cerut să fie pictat cu „negi şi toate cele".

– Dacă vrei să ştii, spuse doctorul, uitându-se distrat la atelele de pe piciorul lui Grant, Cromwell e iniţiatorul acelui snobism invers de pe urma căruia suferim cu toţii astăzi. „Sunt un om obişnuit, asta sunt; prin urmare, fără farafastâcuri cu *mine*". Şi de aici, gata cu bunele maniere, cu delicateţea, cu generozitatea. Îl ciupi pe Grant de degetul mare de la picior fără prea mare interes. E o epidemie, o groaznică perversitate. Am auzit că în Statele Unite sunt unele locuri unde însăşi cariera politică a unui om poate fi în pericol dacă se duce la o întrunire cu haină şi cravată. Asta înseamnă, după părerea lor, să fii scorţos. Idealul de frumuseţe e să arăţi ca un derbedeu. Ăsta e foarte sănătos, adăugă el, referindu-se acum la degetul de la picior şi reveni, cu acordul lui Grant, la portretul care fusese iarăşi abandonat pe cuvertură.

– Interesantă chestia asta cu poliomielita, continuă el. Poate să fi fost chiar poliomielită şi aşa se explică povestea cu braţul. Rămase pe gânduri, fără să dea vreun semn că ar vrea să plece. Interesant. Portretul unui ucigaş. Se potriveşte cu tipul clasic, ce părere ai?

– Nu există tipul ucigaşului. Oamenii ucid din prea multe motive. Dar nu pot să-mi amintesc de nici un ucigaş, din experienţa mea sau din studierea altor cazuri, care să-i semene.

– Bineînţeles, a fost *hors concours* la categoria lui, nu-i aşa? În orice caz, nu prea avea idee despre ceea ce înseamnă să ai scrupule.

– Nu.

– L-am văzut odată pe Olivier în rolul ăsta. Era cea mai formidabilă demonstraţie a răului în stare pură. Mereu pe punctul de a cădea în grotesc şi niciodată ajungând la asta.

– Când v-am arătat portretul, înainte de a şti cine este, v-aţi gândit că poate fi vorba de un ticălos?

– Nu, răspunse doctorul, nu, m-am gândit la un om bolnav.

– Ciudat, nu-i aşa? Nici eu nu m-am gândit c-ar fi un ticălos. Iar acum, că ştiu cine e, după ce am citit numele de pe spate, nu mă pot gândi la altceva decât c-a fost un ticălos.

– Presupun că ticăloşia, ca şi frumuseţea, există numai în privirea spectatorului. Bine, o să mai trec spre sfârşitul săptămânii. Acum te doare ceva?

Ieşi pe uşă, la fel de calm şi de drăguţ ca întotdeauna. Abia după ce mai examină portretul, destul de nedumerit (se simţea iritat că se înşelase tocmai în cazul unuia dintre cei mai vestiţi criminali din toate timpurile: mutarea unui subiect din boxa acuzaţilor pe bancă reprezenta o dovadă şocantă de inepţie), lui Grant îi trecu prin minte că portretul a fost făcut drept ilustraţie pentru o cercetare ulterioară.

Care era misterul în legătură cu Richard al Treilea?

După un timp îşi aminti. Richard îşi ucisese cei doi nepoţi, dar nimeni nu ştia cum. Dispăruseră pur şi simplu. Dacă îşi amintea bine, dispăruseră tocmai când Richard era plecat din Londra. Richard trimisese pe cineva să-i ucidă. Adevărul despre soarta celor doi copii rămăsese un mister încă nedezlegat. În vremea lui Carol al II-lea apăruseră două schelete – sub o scară? – şi au fost îngropate. S-a luat drept bună supoziţia că scheletele erau ale celor doi prinţi, dar faptul nu a fost niciodată dovedit.

Era de-a dreptul revoltător să constaţi cât de puţină istorie mai ştii, chiar după studii serioase. Tot ce-şi mai amintea despre Richard al Treilea era că fusese fratele mai mic al lui Edward al IV-lea. Că Edward era un bărbat blond, înalt de şase picioare, deosebit de frumos şi cu un formidabil succes la femei; iar Richard era un cocoşat care a uzurpat tronul la moartea fratelui său, luând locul băiatului acestuia, moştenitor de drept, şi că a poruncit uciderea moştenitorului şi a fratelui acestuia, ca să scape

de orice încurcături. Mai știa că Richard murise în bătălia de la Bosworth zbierând după un cal și că era ultimul din neamul său. Ultimul Plantagenet.

Toți școlarii întorceau ultima filă cu Richard al Treilea cu un oftat de ușurare, fiindcă în sfârșit se terminase Războiul celor Două Roze și puteau trece liniștiți la Tudori, cam plicticoși dar cu atât mai lesne de învățat.

Când Pitica intră să-l pregătească pentru noapte, Grant o întrebă: „Ai cumva întâmplător o carte de istorie?"

– O carte de istorie? Nici vorbă. La ce mi-ar trebui o carte de istorie?! Nu fusese o întrebare, prin urmare Grant nu se osteni să se gândească la un răspuns. Tăcerea lui păru s-o enerveze.

– Dacă vreți neapărat o carte de istorie, continuă ea, i-o puteți cere sorei Darroll când vă aduce cina. Și-a păstrat toate cărțile de școală pe un raft la ea în cameră și e foarte posibil să fie și o carte de istorie printre ele.

Cât era de caracteristic pentru Amazoană să-și păstreze cărțile de istorie! gândi el. Îi era încă dor de școală, așa cum îi era dor de Gloucestershire când înfloreau narcisele.

Când apăru cu tropăitul ei greoi în cameră, aducând puddingul cu brânză și compotul de rubarbă, o privi cu o toleranță care se învecina chiar cu bunăvoința. Încetase deodată să mai fie o grăsană ce gâfâia ca o pompă aspirantă și devenise un posibil izvor de bucurii.

Desigur, spusese ea, avea o carte de istorie. Ba, dacă se gândea mai bine, s-ar putea să aibă chiar două. Își păstrase toate manualele deoarece i-a plăcut mult școala.

Lui Grant i-a stat pe limbă s-o întrebe dacă nu și-a păstrat cumva și păpușile, dar s-a oprit la timp.

– Bineînțeles, mi-a plăcut și istoria, continuă ea. A fost materia mea favorită. Richard Inimă de Leu era eroul meu.

– Un bădăran insuportabil, completă Grant.

– Oh, nu! exclamă ea, profund rănită.

– Un tip hipertiroidian, urmă Grant nemilos. A zăngănit de colo-colo pe pământ, ca un foc de artificii prost făcut. Îți termini schimbul acum?

– După ce isprăvesc cu tăvile.

– Ai putea să-mi găsești cartea în seara asta?

– Ar fi cazul să vă culcați, nu să citiți toată noaptea cărți de istorie.

– Pot la fel de bine să citesc cărți de istorie sau să stau cu ochii țintă în tavan, asta e alternativa pentru mine. Mi-o aduci?

– Nu știu dacă pot să bat tot drumul până la căminul surorilor și înapoi în seara asta pentru cineva care vorbește atât de urât despre Richard Inimă de Leu.

– Bun, spuse el. N-am avut niciodată stofă de martir. După părerea mea, Coeur-de-Lion e un model de cavalerism, un *chevalier sans peur et sans reproche*, un mare conducător de oști și a primit de trei ori cele mai distinse decorații militare. Acum îmi aduci cartea?

– Se pare că simțiți o mare nevoie să citiți puțină istorie, zise ea, netezind cu mâna ei mare, într-un gest admirativ, un unghi făcut de colțul cearceafului, așa că o să vă aduc cartea când voi trece din nou, mai târziu. Mă duc oricum la cinema.

A reapărut după aproape un ceas, îmbrăcată cu o haină din păr de cămilă și arătând ca o matahală. Lampa fusese stinsă în cameră și ea s-a ivit deodată în cercul de lumină al veiozei ca un geniu bun.

– Speram c-ați adormit, spuse. Nu cred că ar fi bine să vă apucați de citit acum, în toiul nopții.

– Dacă ceva pe lumea asta mă poate face să dorm, atunci e o carte de istorie a Angliei. Poți să te ții de mână cu cine vrei la cinema și să ai conștiința împăcată.

– Mă duc cu sora Burrows.

– Oricum poți să te ții de mână.

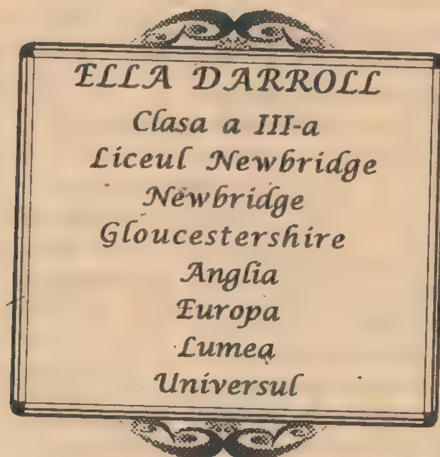
– Mi-am pierdut răbdarea cu dumneavoastră, spuse ea cu blândețe și se retrase în întuneric.

Adusese două cărți.

Una era tipul de carte de istorie cunoscut drept Cititorul de Istorie. Avea aceeași legătură cu istoria ca povestirile după Biblie cu Cartea Sfântă. Canute își mustra curtenii pe mal, Alfred aprindea lumânări, Raleigh își așeza pelerina ca să pășească pe ea Elisabeta, Nelson se despărțea de Hardy în cabina lui de pe *Victory*, toate fiind niște poze mari, frumoase și având dedesubt câte o

propoziție drept legendă. Fiecare episod avea dreptul la o ilustrație cât pagina.

Era ceva ciudat de înduioșător în faptul că Amazoana păstrase cu atâta grijă această literatură infantilă. Răsfoi până la pagina de gardă ca să vadă dacă i se scrisese numele. Descoperi următoarele:

Toate astea erau înconjurate cu splendide abțibilduri colorate.

Oare toți copiii fac așa? se întrebă. Își scriu numele și își pierd vremea în clasă lipind abțibilduri? În ceea ce-l privește pe el, da. Vederea acestor pătrățele în culori vii și primitive îi readuse imaginea copilăriei cu o intensitate nemaiîntâlnită de ani de zile. Uitase de fericirea abțibildurilor. Clipa aceea extraordinară când începi să dezlipești hârtia și vezi cât de perfect iese de dedesubt imaginea. Lumea adulților avea puține asemenea bucurii. O lovitură reușită la golf ar reprezenta, poate, ceva asemănător. Sau atunci când se încordează undița și se știe că peștele a mușcat.

Cărțulia îi plăcea atât de mult încât începu să o parcurgă fără grabă, citind solemn fiecare istorioară copilărească. La urma urmei, asta era istoria pe care și-o

aminteau adulții. Asta le rămânea în minte după ce impozitele și taxele, vechiul impozit naval, ritualul religios al lui Land, complotul de la Rye House și *Triennial Acts*, precum și întregul șir de schisme și scandaluri, tratate și trădări, păliseră treptat.

Povestea lui Richard al III-lea, constată când ajunse la ea, era intitulată *Prinții din Turn* și părea că Ella îi considera pe prințișori foarte neinteresanți față de Inimă de Leu, deoarece umpluse litera *O* pe tot parcursul povestirii, hașurând-o conștiincios cu creionul. Cei doi puști blonzi din poză, care se jucau luminați de o rază de soare filtrată printre gratii, fuseseră înzestrați cu câte o pereche de ochelari demodați, iar pe pagina albă de pe verso cineva jucase Spânzurătoarea. Pentru Ella, prințișorii erau o pierdere de vreme.

Cu toate acestea, istorioara era destul de interesantă. Conținea doza necesară de macabru, care îi atrage întotdeauna pe copii. Pe de-o parte unchiul cel rău, pe de alta copilașii nevinovați. Ingrediente clasice într-o poveste de o clasică simplicitate.

Avea și o morală. Era un impecabil text de învățătură.

Însă regele n-a tras nici un folos de pe urma faptei lui mârșave. Poporul Angliei s-a mâniat la auzul fărădelegii lui pline de cruzime și a hotărât că nu mai voiește a-l avea drept rege. A fost chemat un văr îndepărtat al lui Richard, Henry Tudor, care trăia în Franța, spre a fi încoronat rege în locul lui. Richard a murit vitejește în bătălia care a urmat, dar numele său era urât în țară și de aceea mulți l-au părăsit spre a lupta alături de rivalul lui.

Istorisirea era corectă, fără a fi exagerată. Fapte relatate în forma lor cea mai simplă.

Veni rândul celei de a doua cărți.

Acesta era manualul clasic de istorie. Cei două mii de ani ai istoriei Angliei erau corect compartimentați, spre a ușura accesul la date. Ca de obicei, compartimentele reprezentau domnii. Nu era de mirare că ajungeai să legi

fără să șovăi o personalitate de o domnie, uitând că aceasta eventual mai cunoscuse sau trăise și sub alți regi. Îi așezai automat în același sertar. Pepys: Carol al II-lea. Shakespeare: Elisabeta. Marlborough: regina Ana. Nimănui nu-i mai trecea prin minte că cineva care o văzuse pe Elisabeta l-ar fi putut vedea și pe George I. Încă din școală se și forma reflexul asocierii la o domnie.

Oricum, asta simplifica lucrurile pentru un polițist șchiop de un picior și coloana grav contuzionată, care își făcea de lucru de teamă să nu înnebunească.

A aflat cu mirare cât de scurtă fusese domnia lui Richard al Treilea. Faptul că ajunsese unul din suveranii cei mai cunoscuți din întreaga istorie bimilenară a Angliei și aceasta numai în cei doi ani cât a domnit, înseamnă că a avut fără îndoială o personalitate covârșitoare. Deși Richard nu a avut prieteni, cu siguranță a influențat multă lume.

Și în cartea de istorie scria că a fost un om cu personalitate.

Richard era un bărbat extrem de abil, dar lipsit de orice scrupul. Nu a șovăit să pretindă Coroana, pe motivul absurd că fratele său fusese căsătorit ilegal cu Elizabeth Woodville și fiii săi erau prin urmare nelegitimi. El a fost acceptat de popor, căruia îi displăcea ideea de a avea pe tron un minor, și și-a început domnia printr-o incursiune în sud, unde a fost bine primit. În timpul acestei incursiuni, cei doi prinți, care locuiau în Turnul Londrei au dispărut și se crede că au fost uciși. A urmat o serioasă revoltă, pe care Richard a înăbușit-o cu cruzime. Spre a-și recâștiga parțial popularitatea pierdută, a convocat parlamentul, care a adoptat legi utile referitoare la dări, menținerea ordinei și bresle.

A urmat însă a doua revoltă. Ea a fost de fapt o invazie, organizată cu ajutorul unor trupe franceze, de către Henry Tudor, șeful ramurii de Lancaster. Acesta l-a întâlnit pe Richard la Bosworth, aproape de Leicester, unde a învins Henry, datorită trădării lordului Stanley. Richard a fost ucis în bătălie, luptând vitejește dar numele lui a rămas în istorie aproape la fel de infam ca cel al regelui Ioan.

Ce Dumnezeu de legi or mai fi fost și alea, despre dări, ordine și bresle?

Și cum le-o fi plăcut englezilor să aibă succesiunea la tron decisă de trupe franțuzești?

Fără îndoială, în timpul Războiului celor Două Roze, Franța mai putea fi încă socotită un fel de parte a Angliei care nu se desprinsese pe de-a-ntregul de aceasta, o țară mai familiară pentru un englez decât Irlanda. Un englez din secolul al XV-lea se ducea în Franța în mod curent, iar în Irlanda doar dacă era silit s-o facă.

Se gândi la Anglia acelor vremuri. Anglia războaielor celor Două Roze. O Anglie proaspătă și verde, fără nici un horn din Cumberland până în Cornwall. O Anglie fără nici un gard despărțitor, cu codrii plini de vânat și mlaștini cu păsări sălbatice. O Anglie cu aceleași mici așezări ce se repetau la câteva mile, ca într-o nesfârșită permutare: castel, biserică și căsuțe; mănăstire, biserică și căsuțe; reședință seniorială, biserică și căsuțe. Fâșii de pământuri cultivate în jurul așezărilor și dincolo de ele un verde nesfârșit. Verde neîntrerupt. Drumeaguri înguste și adânci între așezări, mocirloase iarna și colbuite vara, împodobite cu flori de măceș și păducel, după anotimp.

Vreme de treizeci de ani, în aceste ținuturi înverzite, slab populate, s-a desfășurat Războiul celor Două Roze. Acesta fusese mai degrabă o ceartă sângeroasă decât un război. Un conflict de tip Montague și Capulet, de care englezului obșnuit nici nu i-a prea păsat. Nimeni nu-ți trântea ușa de perete ca să te întrebe apăsat dacă țineai cu York sau cu Lancaster și să te înfunde într-un lagăr de concentrare când răspunsul tău ar fi fost întâmplător nepotrivit. Fusese un război mic și concentrat, aproape un ceremonial privat. Asistai la o bătălie petrecută în propria ta livadă, îți transformau bucătăria în depozit de arme și apoi se mutau în altă parte să se lupte, iar

câteva săptămâni mai târziu aflai ce se întâmplase cu cealaltă bătălie și te certai cu nevasta, care ținea poate cu Lancaster și tu țineai cu York, la fel ca la un meci de fotbal. Nimeni nu te persecuta că ești lancasterian sau yorkist, după cum astăzi nu pățești nimic dacă echipa ta favorită e Arsenal sau Chelsea.

Adormi gândindu-se la Anglia înverzită de atunci.

Tot nu aflase nimic despre cei doi prințișori și soarta lor.

3

N-AȚI GĂSIT CEVA MAI VESEL de privit decît mutra aia? întrebă Pitica a doua zi dimineață, referindu-se la portretul lui Richard, pe care Grant îl proptise de teancul cu cărți de pe noptieră.

– Nu ți se pare interesant?

– Interesant! Mă trec fiori. Parcă e Dracula.

– Potrivit cărților de istorie, a fost un bărbat foarte abil.

– Tot abil a fost și Barbă-Albastră.

– Și s-a bucurat de o popularitate considerabilă.

– Ca Barbă-Albastră.

– A fost și un luptător viteaz, adăugă Grant răutăcios și așteptă. Ei, cum stai cu Barbă–Albastră?

– De ce vă tot uitați la fața lui? La urma urmei, cine a fost?

– Richard al Treilea.

– Ia te uită!

– Vrei să spui că te așteptai să arate chiar așa?

– Exact.

– De ce?

– Ca o brută sângeroasă; ce, n-a fost așa?

– Se pare că ți-a plăcut istoria.

– Asta știe toată lumea. Și-a aranjat nepoțeii, săracii. A pus să fie înăbușiți.

– Înăbușiți? întrebă Grant, interesat. N-am știut.

– Înăbușiți cu perne. Turti pernele cu câte un pumn viguros, apoi le potrivi la loc cu gesturi iuți și sigure.

– Cum de i-a înăbușit? De ce n-a folosit otravă?

– Ce mă întrebați pe mine? Doar n-am pus eu la cale asta.

– Cine zice c-au fost înăbușiți?

– Cartea mea de istorie din școală.

– Bine, dar cui îi aparține afirmația?

– Afirmația? Nu-i aparține nimănui. Sunt fapte.

– Cine i-a înăbușit, nu spune?

– Unul pe nume Tyrrel. N-ați învățat istorie la școală?

– Am stat la ore de istorie. Nu e totuna. Cine era Tyrrel?

– Habar n-am. Vreun prieten de-al lui Richard.

– Cum de s-a aflat că el a fost?

– A mărturisit.

– *Mărturisit?*

– După ce l-au găsit vinovat, firește. Înainte să-l spânzure.

– Vrei să zici că Tyrrel ăsta a fost spânzurat pentru uciderea prinților?

– Da, sigur. Nu vreți să iau mutra asta cumplită de aici și să vă pun ceva mai vesel?

Erau o mulțime de fețe simpatice în teancul adus ieri de Miss Hallard.

– Nu mă interesează fețele simpatice. Mă interesează doar cele cumplite, „brutele ucigașe“, care sunt „bărbați foarte abili“.

– Ce să-i faci, gusturile nu se discută, spuse Pitica inevitabil. Noroc că *eu* nu trebuie să mă uit la ea. După umila mea părere, oprește oasele să se sudeze, pe cuvânt.

–Ce să-i fac, dacă nu mi se vindecă fractura, i-o trec pe răboj lui Richard al III-lea. Un asemenea fleac în cazul lui trece neobservat.

Trebuie să o întrebe pe Marta când va da pe la el dacă auzise și ea de Tyrrel. Cunoștințele ei generale nu erau prea vaste, dar primise o educație foarte costisitoare la o școală extrem de bine cotată și poate ceva tot s-a lipit.

Primul vizitator din lumea de afară s-a nimerit însă a fi sergentul Williams, masiv, rozuliu la față și îngrijit; pentru un timp Grant uită de bătălii din vremuri apuse și con-

templă un tânăr al vremurilor noastre, plesnind de vitalitate. Williams şedea pe scăunelul îngust şi tare, menit vizitatorilor, cu genunchii răşchiraţi, clipind din ochii lui de un albastru palid ca de pisică din pricina luminii de la geam, iar Grant îl privi cu afecţiune. Era plăcut să vorbească iar de ale slujbei, să folosească lexicul acela eliptic, aluziv, pe care îl înţeleg doar oamenii de aceeaşi meserie. Era plăcut să audă bârfele de la birou, să afle ce s-a mai întâmplat pe acolo, cine mai primise un perdaf şi cine căzuse în dizgraţie.

– Superintendentul îţi trimite salutări, spuse Williams ridicându-se să plece, şi te roagă să-l anunţi dacă poate să te ajute cu ceva. Privirea sergentului, pe care nu-l mai deranja acum lumina, se opri asupra fotografiei sprijinite pe cărţi. Se uită la ea aplecându-şi capul într-o parte.

– Cine-i tipul?

Grant era tocmai pe punctul să-i răspundă, când se gândi că i se adresează unui poliţist. Un om la fel de obişnuit ca el, datorită meseriei, să studieze expresiile de pe chipurile omeneşti.

– Portretul unui bărbat, pictat de un artist necunoscut la sfârşitul secolului al XV-lea. Ce părere ai de el?

– Nu am habar despre pictură.

– Nu despre asta e vorba. Te-am întrebat părerea ta despre subiect.

– Aha, am înţeles. Williams se apleca în faţă şi îşi încruntă faţa blajină într-un simulacru de concentrare. Cum adică „părerea mea“?

– Adică tu unde l-ai aşeza? În boxă sau pe bancă?

Williams se gândi o clipă, apoi răspunse fără şovăială:

– Pe bancă.

– Sigur?

– Sigur. De ce? Tu n-ai face la fel ?

– Ba da. Ştii însă care-i ciudăţenia? Am greşit amândoi. Omul e pentru boxă.

– Mă mir, spuse Williams, uitându-se încă o dată. Înseamnă că ştii cine e?

– Da. Richard al Treilea.

Williams scoase un fluierat.

– Prin urmare el e! Aha! Prinţişorii din Turn şi toată povestea. Originalul Unchi cel Rău. Ce să spun, odată ce ştii cine este, e-n regulă, dar altfel n-ai zice. Adică faptul că a fost un bandit. E leit bătrânul Halsbury, adu-ţi aminte, iar dacă Halsbury a avut vreo vină, a fost că s-a purtat prea cumsecade cu ticăloşii ăia din boxă. În concluzii a fost chiar milostiv cu ei.

– Ştii cum au fost ucişi prinţii?

– Habar n-am de nimic în legătură cu Richard al III-lea, cu excepţia faptului că a stat doi ani în burta maică-si.

– Cee? Asta de unde o ştii?

– Presupun că din şcoală, la istorie.

– Cred c-ai învăţat la o şcoală cu totul remarcabilă. În cartea mea de istorie din şcoală nu exista un asemenea subiect. De aia Shakespeare şi Biblia erau nişte lecţii atât de pasionante: întâlneai fapte de viaţă la tot pasul. Ai auzit vreodată de unul Tyrrel?

– Da, era timonier pe vase de patrulă. S-a înecat pe *Egypt*.

– Nu ăsta. Vreau să zic din istorie.

– Ţi-am spus doar, nu-mi amintesc nimic din istorie, decât 1066 şi 1603.

– Ce s-a întâmplat în 1603? îl întrebă Grant, cu gândul tot la Tyrrel.

– Ne-am procopsit cu scoţienii atârnaţi de gât pe veci.

– Mai bine aşa decât să ne sară la beregată din cinci în cinci minute. Se pare că Tyrrel l-a descotorosit pe Richard de băieţi.

– Nepoţeii? Nu, numele nu-mi spune nimic. Trebuie s-o cam şterg. Vrei ceva?

– Ziceai că te duci spre Charing Cross Road?

– Da, la Phoenix.

– Ai putea să-mi faci un serviciu.

– Ce anume?

– Intră la o librărie şi cumpără-mi o istorie a Angliei. Pentru adulţi. Şi o biografie a lui Richard al III-lea, dacă găseşti.

– Sigur că-ţi iau.

Când dădea să iasă, o întâlni pe Amazoană şi păru

mirat să vadă o făptură la fel de mare ca el în uniformă de soră medicală. Spuse un „bună dimineața" timid, mai mult în șoaptă, privi întrebător spre Grant și dispăru pe coridor.

Amazoana spuse că trebuie să-i facă toaleta Numărului Patru, dar a trecut mai întâi să vadă dacă e convins.

– Convins?

Despre noblețea lui Richard Inimă de Leu.

– Încă nu m-am gândit la Richard I. Dar mai lasă-l pe Numărul Patru să mai aștepte puțin și spune-mi ce știi despre Richard al III-lea.

– Ah, bieții mielușei! exclamă ea, iar ochii ei mari, de vacă, i se umeziră de milă.

– Cine?

– Băiețașii ăia doi, minunile alea. Ajunsesem să am coșmaruri noaptea, în copilărie. Se făcea că vine cineva când dorm și-mi pune o pernă pe față.

– Așa s-a petrecut deci crima?

– Da, nu știați? Sir James Tyrrel s-a întors la Londra când curtea se afla la Warwick și i-a pus pe Dighton și Forrest să-i ucidă; apoi i-au îngropat după o scară, sub un morman de pietre.

– Dar nu scria așa ceva în cartea pe care mi-ai împrumutat-o.

– Așa e, dar cartea aia e doar istorie pentru examen, dacă știți ce vreau să spun. În astfel de cărți nu citești istorie interesantă.

– Iar bârfa asta suculentă despre Tyrrel de unde ai scos-o, dacă pot să te întreb?

– Nu-i deloc bârfă, spuse ea jignită. O puteți găsi în istoria lui Sir Thomas Morus. Vremurile pe care le-a trăit. Și nu cred că ați putea găsi o persoană mai respectată și mai de încredere decât Sir Thomas Morus în toată istoria, nu-i așa?

– Așa e. Ar fi o mitocănie să-l contrazici pe Sir Thomas.

– Ei bine, asta spune Sir Thomas și, la urma urmei, trăia și el atunci și i-a cunoscut pe toți oamenii ăia.

– Pe Dighton și Forrest?

– Nu, în nici un caz pe ei. Pe Richard, pe sărmana regină și ceilalți.

– Pe regină? Regina lui Richard?

– Da.

– De ce „sărmana"?

– I-a făcut viața un infern. Se spunea că a otrăvit-o. Voia să se căsătorească cu nepoata lui.

– De ce?

– Pentru că era moștenitoarea tronului.

– Aha. S-a descotorosit de băieți și apoi a vrut să se însoare cu sora lor mai mare.

– Da. Oricum, nu putea să se însoare cu unul din băieți.

– Nu, cred că nici măcar Richard al Treilea nu se putea gândi la așa ceva.

– Așa că a vrut să se însoare cu Elisabeta, ca să se simtă mai în siguranță pe tron. Până la urmă, ea s-a măritat cu succesorul lui. A fost bunica Reginei Elisabeta. Întotdeauna mă gândeam cu plăcere că Elisabeta a avut ceva sânge de Plantagenet. Niciodată nu mi-au fost Tudorii prea dragi. Acum chiar trebuie să plec, dacă nu, mă prinde Matroana că nu i-am făcut toaleta Numărului Patru.

– Asta ar fi sfârșitul lumii.

– Ar fi sfârșitul *meu*, spuse ea și ieși din salon

Grant luă iarăși din teanc cartea pe care i-o împrumutase și încercă să priceapă ceva din Războiul celor Două Roze. Nu reuși. Oștile înaintau și apoi se retrăgeau. York și Lancaster învingeau pe rând într-o repetiție amețitoare. Era la fel de incoerent, ca atunci când te uiți la mașinuțele de bâlci, care se pocnesc una de alta.

Gândi însă că tot conflictul era implicit, sămânța lui încolțind cu aproape un veac în urmă, când linia directă a fost întreruptă prin detronarea lui Richard al II-lea. Știa cum se întâmplase, fiindcă văzuse în tinerețe *Richard de Bordeaux* la Teatrul Nou, o văzuse chiar de patru ori. Timp de trei generații, uzurpatorii Lancaster domniseră în Anglia: Henry al lui Richard de Bordeaux, nefericit dar cu destulă eficiență. Prințul Hal al lui Shakespeare cu Azincourt drept glorie și rugul drept țel, și fiul lui, pe

jumătate nebun, care a sfârşit în neorânduială şi dezastru.

Nu era de mirare că lumea dorea să revină iarăşi la domnie dinastia legitimă, văzând cum netrebnicii prieteni ai lui Henric al VI-lea prăpădesc toate victoriile din Franţa, în timp ce acesta se îndeletnicea să construiască şcoala de la Eton şi ruga doamnele de la curte să-şi micşoreze decolteul.

Toţi cei trei suverani de Lancaster manifestau un fanatism bolnăvicios, ce contrasta puternic cu liberalismul de la curte, apus o dată cu Richard al II-lea. Crezul de-o viaţă al lui Richard – trăieşte şi lasă şi pe alţii să trăiască – fusese înlocuit, aproape peste noapte, cu arderea ereticilor. Timp de trei generaţii ereticii au pierit în flăcări. Nu era de mirare, deci, că nemulţumirea, ca un foc lăuntric, începuse să mocnească în sufletul oamenilor de rând, mai cu seamă că îl aveau în faţa ochilor pe ducele de York. Acesta era un prinţ capabil, influent, înzestrat cu mari calităţi de conducător şi urmaşul de drept al lui Richard al II-lea la tron. S-ar putea ca ei să nu fi vrut neapărat ca ducele de York să ia locul bietului nebun de Henric, dar ceea ce doreau cu adevărat era ca acesta să conducă ţara şi să pună capăt neorânduielii.

York a încercat şi a murit în bătălie din această pricină, iar familia lui a petrecut apoi mult timp în surghiun sau la mânăstire.

Dar după ce tumultul şi frământările s-au stins, pe tronul Angliei s-a urcat fiul ce luptase alături de el în bătălie, iar ţara s-a liniştit deodată, mulţumită să-l aibă acum drept rege pe Edward al IV-lea, un tânăr de o frumuseţe neobişnuită, înalt, bălai, muieratic, dar extraordinar de ascuţit la minte.

Cam asta era tot ceea ce reuşise Grant să înţeleagă din Războiul celor Două Roze.

Îşi ridică ochii de pe carte şi o zări pe sora şefă stând în mijlocul încăperii.

– Am bătut la uşă, rosti ea, dar erai cufundat în carte. Avea o siluetă zveltă şi distantă, şi era de fapt la fel de elegantă ca Marta; îşi ţinea mâinile, cu manşete albe la mâneci, uşor împreunate în dreptul taliei subţiri, iar vă-

lul alb îi cădea în cute de o demnitate impecabilă. Singura podoabă pe care o purta era o insignă mică de argint, primită o dată cu diploma. Grant se întrebă dacă există o altă profesie pe lume care să confere atâta demnitate ca cea de soră şefă a unui mare spital.

– M-am apucat de istorie, spuse el. Cam târziu.

– E o hotărâre admirabilă, remarcă ea. Te ajută să vezi lucrurile în perspectivă. Privirea i se opri asupra portretului şi spuse: „Ţii cu York sau cu Lancaster?"

– Văd că recunoşti portretul.

– Da. Cînd eram practicantă mă duceam mai des la Galeria Naţională. Nu aveam bani, mă dureau picioarele, iar la Galerie era linişte şi cald, şi aveau scaune câte vrei. Zâmbi uşor, privind îndărăt, de pe poziţia ei actuală, către imaginea ei din tinereţe – o copilă obosită şi serioasă. Îmi plăcea Galeria de Portrete, continuă ea, mai cu seamă fiindcă îţi oferea acelaşi simţ al proporţiilor pe care ţi-l dă o carte de istorie. Toate acele Înalte Personaje care au făcut la vremea lor atâta tevatură. Au rămas doar nume. Doar pânză şi vopseluri. Mă uitam îndelung la acest portret pe atunci. Îl privi din nou. Nefericită creatură, spuse.

– Doctorul crede că a avut poliomielită.

– Poliomielită? Stătu puţin pe gânduri. Da, se poate; nu m-am gândit. Mi s-a părut întotdeauna de o tristeţe nesfârşită. Cred că e chipul cel mai nefericit pe care l-am văzut vreodată – şi, crede-mă, am văzut foarte multe.

– Crezi că portretul e făcut după crimă?

– Da. Cu siguranţă. Nu e genul care să facă lucrurile cu uşurinţă. Un bărbat de calibrul lui. Trebuie să fi ştiut foarte bine cât de odioasă a fost crima lui.

– Crezi că aparţine categoriei de oameni care ajung să nu se mai suporte?

– Ce descriere bună! Da, aşa e. Cei ce doresc un lucru foarte intens, apoi descoperă că preţul plătit e prea mare.

– Prin umare, nu crezi că a fost un ticălos sută la sută?

– Nu, nici vorbă. Ticăloşii nu suferă, iar chipul la care ne uităm este marcat de cea mai cumplită suferinţă.

Au contemplat portretul în tăcere câteva clipe. Știi, pierderea fiului, aproape imediat după aceea. Și apoi moartea soției lui. Faptul că i-a fost răpită lumea personală atât de repede. A crezut că e judecată divină.

– Crezi că ținea la soția lui?

– Erau veri și se cunoșteau din copilărie. Fie că îl iubea fie că nu, i-a fost tovarășă. Cred că atunci când ești așezat pe tron, tovărășia fidelă a cuiva e o binecuvântare. Ei, trebuie să plec și să văd ce-mi mai face spitalul. Nici măcar n-am pus întrebarea pentru care am venit. Cum te simți? E oricum un semn de sănătate interesul arătat față de un om mort cu patru sute de ani în urmă.

Nu se mișcase din locul unde o zărise când a ridicat ochii asupra ei. Acum îi zâmbi ușor, discret și, ținându-și în continuare mâinile împreunate în dreptul cataramei de la cordon, se îndreptă spre ușă. Avea o ținută transcendentală. Ca o călugăriță. Ca o regină.

4

SERGENTUL WILLIAMS și-a făcut gâfâind apariția abia după dejun, aducând două cărțoaie groase.

– Trebuia să le lași la portar, spuse Grant. Nu să-ți scoți sufletul până aici, la mine.

– Am venit să-ți explic. N-am avut timp de mers decât la o librărie, dar e cea mai mare de pe stradă. Uite cea mai bună istorie a Angliei pe care o au în stoc. Au zis că-i cea mai bună din câte s-au scris. Îi așeză pe pat un tom verde stins, arătând sever, cu aerul că nu-și asumă nici o răspundere în privința lui. Nu au nici un fel de istorie separată a lui Richard al III-lea. Vreau să zic, nici o biografie a lui. Dar mi-au dat asta. Era o carte cu un aspect vesel și cu stemă pe supracopertă. Se numea *Roza din Raby*.

– Ce-i asta?

– Cred că maică-sa. Ea e trandafirul. Nu mai pot sta; trebuie să fiu la Scotland Yard în cinci minute și superintendentul mă jupoaie de viu dacă întârzii. Regret că asta-i tot. Mai trec pe la tine cu altă ocazie și dacă nu-s bune cărțile, o să văd ce pot să-ți mai găsesc.

Grant îi era recunoscător și îi spuse acest lucru.

Când se mai auzeau încă pașii grăbiți ai lui Williams pe coridor, Grant începu să cerceteze „cea mai bună istorie a Angliei din câte s-au scris". Își dădu seama că era o istorie cunoscută sub numele de „constituțională", o compilație severă, cu ilustrații care o făceau mai atrăgătoare. O anluminură din Psaltirea lui Luttrell decora economia din secolul al XIV-lea și o hartă a Londrei din acea vreme întretăia Marele Incendiu. Regii și reginele erau menționați doar accidental. Istoria constituțională a lui Tanner era preocupată doar de progres social și evoluție politică – de Moartea Neagră, invenția tiparului, folosirea prafului de pușcă, formarea breslelor comerciale și așa mai departe. Când și când, domnul Tanner era nevoit, din pricina unor nesuferite conexiuni, să evoce un rege sau rude ale sale. O asemenea conexiune a fost făcută la referirea despre invenția tiparului.

Un om pe nume Caxton a venit din ținutul Kent ca ucenic țesător pe lângă un viitor primar al Londrei iar apoi s-a dus la Bruges cu cele douăzeci de mărci lăsate de stăpânul lui prin testament. Când, mai târziu, doi tineri fugari din Anglia s-au târât în apele foarte scăzute de la mal, într-o dimineață ploioasă de toamnă, obișnuită pentru Țările de Jos, ei au fost adăpostiți de negustorul din ținutul Kent, ajuns acum prosper. Fugarii erau Edward al IV-lea și fratele său Richard. Când sorții s-au schimbat, iar Edward s-a urcat pe tron în Anglia, Caxton a venit și el, iar primele cărți tipărite în Anglia au fost pentru Edward al IV-lea, scrise de cumnatul lui Edward.

Răsfoia cartea și se minuna cât de lipsite de personalitate sunt informațiile plicticoase. Necazurile omenirii sunt necazurile nimănui, după cum au descoperit de mult cititorii ziarelor. Cel mult, la aflarea unei catastrofe, te poate trece un fior pe șira spinării și atât. O mie de oameni înecați în urma unei inundații în China constituie o

știre; un copil care se îneacă într-un iaz reprezintă o tragedie. Tot astfel, consemnările domnului Tanner despre evoluția Angliei erau admirabile, dar seci. Ici-colo, unde nu putea evita relatările personale, narațiunea lui devenea mai interesantă. De pildă în extrasele din scrisorile Pastonilor. Pastonii aveau obiceiul de a strecura fragmente de istorie printre comenzi de ulei pentru salată și mesaje despre ce mai făcea Clement la Cambridge. Printre aceste note casnice mai apărea știrea că cei doi băieți York, George și Richard, trăiau în casa din Londra a Pastonilor, iar fratele lor Edward venea în fiecare zi să-i vadă.

Cu siguranță, gândi Grant, așezându-și cartea pentru o clipă pe cuvertură și privind spre tavan fără să-l mai vadă, nimeni nu mai urcase pe tronul Angliei cu o experiență directă asupra vieții omului de rând așa cum au avut-o Edward al IV-lea și fratele său Richard. Poate numai Carol al II-lea, după ei. Acesta însă, chiar exilat și trăind în sărăcie, fusese întotdeauna un fiu de rege, cineva aparte. Cei doi puștani care trăiau în casa familiei Paston erau doar copiii familiei de York, fără vreo importanță deosebită în vremurile cele mai bune, iar în momentul când fusese scrisă scrisoarea lui Paston, nu aveau casă și posibil nici un viitor.

Grant luă cartea de istorie a Amazoanei ca să caute ce făcea Edward la Londra la acea dată și află că aduna o oaste. „Londra fusese întotdeauna legată sentimental de familia York, iar bărbații se adunau cu entuziasm să lupte sub stindardul tânărului Edward", spunea manualul de istorie.

Cu toate acestea, tânărul Edward, care avea optsprezece ani, idolul capitalei și pe cale de a-și câștiga prima victorie, își găsea timp să vină în fiecare zi ca să-și vadă frații mai mici.Oare în acei ani începuse să se înfiripe remarcabilul devotament nutrit de Richard față de fratele lui mai mare? se întrebă Grant. Un devotament neclintit, de-o viață, pe care cărțile de istorie nu numai că nu îl negau, dar îl utilizau ca să sublinieze morala. „Până în clipa morții fratelui său, Richard îi fusese, în toate vicisitudinile, un sprijin loial și credincios, dar perspectiva de a câștiga coroana a fost prea mult pentru el". Sau, în cuvintele mai simple din Cititorul

de Istorie: „Fusese un frate bun pentru Edward, dar când a văzut că poate deveni rege, lăcomia i-a împietrit inima".

Grant aruncă o privire spre portret și hotărî că Cititorul de Istorie o luase razna. Orice ar fi putut să-i împietrească inima lui Richard într-atât încât să comită o crimă, dar în orice caz nu lăcomia. Sau poate Cititorul de Istorie înțelegea prin lăcomie puterea? Posibil. Posibil.

Richard avusese cu siguranță toată puterea pe care și-ar putea-o dori un muritor. Era fratele regelui și era bogat. Era oare pasul acela unic atât de important încât a putut să ucidă copiii propriului său frate pentru a-l face?

Oricum, era ceva ciudat la mijloc.

Încă mai răsucea toate ideile astea în cap, când sosi doamna Tinker, aducându-i o pijama curată și pregătindu-se să-i facă rezumatul zilnic al titlurilor din ziare. Doamna Tinker nu citea niciodată mai mult de trei rânduri dintr-un articol, cu excepția relatărilor despre crime, când citea cu nesaț fiecare cuvânt și cumpăra și un ziar de seară ducându-se spre casă pentru a-i pregăti cina lui Tinker.

De data aceasta, sporovăiala ei simpatică despre un caz de otrăvire cu arsenic și exhumare, întâmplat în Yorkshire, se revărsa peste el neîntreruptă, până când privirea i se opri asupra ziarului de dimineață care rămăsese nedesfăcut peste cărți. Se opri deodată.

– Ce-i cu matale, nu ți-e bine azi? îl întrebă ea îngrijorată.

– N-am nimic, Tink, sunt bine. De ce mă întrebi?

– Nici măcar nu deschiseși ziarul. Așa a început și cu sor-mea. Nu mai vroia să știe de ziare.

– Nu te îngrijora. Eu merg spre bine. Sunt chiar și mai bine dispus. Am uitat de ziar fiindcă m-am apucat de citit istorie. Ai auzit vreodată de prinții din Turn?

– *Toată lumea* a auzit de prinții din Turn.

– Știi cum au sfârșit?

– Cum să nu. Le-a pus o pernă pe față când ei dormeau.

– Cine?

– Unchi-su ăla rău. Richard al Treilea. N-ar trebui să te gândești la chestii d-astea când ești slăbit. Citește mata ceva frumos și așa, mai vesel.

– Te grăbeşti s-ajungi acasă, Tink, sau ai putea să treci pe la St.Martin's Lane pentru mine?

– Am timp berechet. E vorba de donşoara Hallard? Vine la teatru doar pe la şase.

– Nu, ştiu asta. Te rog să-i laşi un bilet şi îl găseşte ea când vine.

Îşi luă carnetul de note şi un creion şi scrise:

„Fii un înger şi fă-mi rost de istoria lui Richard al III-lea de Thomas Morus".

Smulse foaia, o împături şi scrise pe ea numele Martei.

– Dă-i-o te rog bătrânului Saxton de la intrarea dinspre scenă. O să aibă el grijă să i-o dea.

– Totul e să pot ajunge la intrare cu toate scaunele alea pentru coadă, bombăni doamna Tinker fără convingere. Piesa asta n-o să se termine niciodată.

Îşi puse cu grijă biletul împăturit în geanta ei din imitaţie de piele, cu muchiile jupuite, care făcea parte din persoana ei la fel de mult ca pălăria. În fiecare an, de Crăciun, Grant îi dăruise câte o geantă nouă, toate fiind capodopere ale tradiţiei englezeşti în pielărie, impecabile în design şi execuţie, pe care însăşi Marta Hallard le-ar fi purtat la un dejun la restaurantul *Blague*. Niciodată însă nu le mai văzuse. Cum doamna Tinker considera o consignaţie drept ceva şi mai dezgustător ca puşcăria, o scutise de bănuiala că le-ar vinde. Credea mai degrabă că le păstra în fundul unui sertar, probabil încă înfăşurate în hârtia lor originală. Le scotea câteodată ca să le arate cuiva, sau doar să le admire, ori faptul că le ştia acolo o făcea să se simtă mai bogată, aşa cum alţii se simt mai bogaţi ştiind că „au pus ceva deoparte pentru înmormântare". De Crăciun o să-i deschidă geanta ponosită, vechitura ei bună la toate şi o să-i strecoare ceva în despărţitura pentru bani. Sigur că o să-i cheltuiască pe prostii şi până la urmă nici n-o să ştie pe ce i-a dat. Dar, cine ştie, poate câteva mici bucurii, semănate ca nişte bănuţi de aur pe ţesătura monotonă a cotidianului, înseamnă ceva mai preţios decât înalta satisfacţie de a avea o colecţie de lucruri frumoase într-un fund de sertar.

După plecarea doamnei Tinker într-un concert de

scârţâieli provenind de la pantofii şi corsetul ei, reluă cartea lui Tanner şi încercă să-şi îmbunătăţească cunoştinţele aflând ceva din consideraţiile acestuia despre neamul omenesc. Constată că e un efort. Nici prin fire şi nici prin profesie nu era interesat de problemele generale ale omenirii. Înclinaţiile sale, atât înnăscute cât şi dobândite, se îndreptau către individual. Rătăci printre statisticile domnului Tanner şi tânji după un rege cocoţat într-un stejar, sau o mătură legată de catarg, ori un scoţian din Highlands atârnat de şaua unui călăreţ în toiul unui atac. Cel puţin, află cu satisfacţie că englezii din secolul al XV-lea beau apă doar ca pedeapsă. Ţăranul englez din vremea lui Richard al III-lea era, se pare, admirat de întregul continent. Domnul Tanner citează un contemporan, care a scris în Franţa.

Regele Franţei nu îngăduia nimănui să folosească altă sare, decât cea care se cumpăra de la el, la un preţ stabilit arbitrar. Trupele nu plătesc nimic şi se poartă barbar cu poporul, dacă nu sunt satisfăcute. Toţi cultivatorii de vie trebuie să dea un sfert regelui. Toate oraşele trebuie să-i plătească regelui mari sume anual, pentru întreţinerea trupelor. Ţăranii trăiesc în mari greutăţi şi mizerie. Ei nu poartă nimic de lână. Îmbrăcămintea lor constă din nişte pieptare scurte din pânză de sac, nădragi doar de la genunchi în sus, iar picioarele goale sunt expuse frigului. Femeile umblă desculţe. Poporul nu mănâncă deloc carne, cu excepţia grăsimii de la slănină în supă. Nici nobilimea n-o duce mult mai bine. Dacă membrii ei sunt acuzaţi de ceva, sunt cercetaţi în privat şi uneori dispar fără urmă.

În Anglia lucrurile stau altfel. Nimeni nu poate intra în casa unui om fără ca acesta să-i dea voie. Regele nu poate pune taxe, nici schimba legile, nici face altele noi. Englezii nu beau apă niciodată, decât ca pedeapsă. Ei mănâncă felurite cărnuri şi peşte. Se îmbracă în lâneturi şi au în casă tot felul de bunuri. Nici un englez nu poate fi judecat decât de un judecător.

Grant se mai gândi şi că dacă n-aveai bani şi vroiai să vezi cum arată primul născut al lui Lizzie, era liniştitor să ştii că găseşti adăpost şi ajutor în orice casă a lui Dumnezeu, decât să te întrebi cum ai putea să faci rost de bani de tren. Anglia cea înverzită la care se gândea înainte de a adormi noaptea trecută merita să-i iei în multe privinţe apărarea.

Răsfoi paginile despre secolul al XV-lea, căutând relatări mai personale, referiri individuale care ar putea, prin vivacitatea lor, să lumineze teatrul, aşa cum spoturile luminează o anumită parte a scenei. Povestirea era însă dezamăgitor de generală. După valorosul domn Tanner, Parlamentul lui Richard era cel mai liberal şi progresist din câte fuseseră vreodată; din păcate, crimele acestuia, regreta domnul Tanner, militau împotriva dorinţei sale îndreptate spre binele obştesc. Cam asta era tot ce avea de spus domnul Tanner despre Richard. Exceptându-i pe Pastoni, care sporovăiau indestructibil peste veacuri, era o totală sărăcie de fiinţe omeneşti în această relatare despre oameni.

Lăsă cartea să-i lunece pe piept şi căută cu mâna până dădu de *Roza din Raby*.

5

ROZA DIN RABY se dovedi a fi un roman; era cel puţin mai uşor de ţinut în mână decât *Istoria constituţională a Angliei* a lui Tanner. Mai mult decât atât, era acea formă de ficţiune istorică aproape respectabilă, alcătuită ca o *istorie cu conversaţie*. Mai mult o biografie cu imaginaţie decât o povestire imaginată. Evelyne Payne-Ellis, cine-o mai fi şi ea, adăugase în carte portrete şi un arbore genealogic şi nu încercase să presare „tâmpenii învechite“ aşa cum obişnuiau să le spună în copilărie el şi verişoara lui Laura. Nu întâlneai nici „măritele domniţe“, nici „bag seama“ ori „paji“. Era o poveste cinstită, la nivelul ei.

Iar la nivelul ei era mai edificator decât domnul Tanner.

Cu mult mai edificator.

Grant era convins că dacă nu reuşeşti să afli nimic despre un individ, cel mai bun mod de a-l evalua era să afli date despre maică-sa. Aşa că până să-i aducă Marta sacrosancta şi infailibila relatare personală a lui Thomas Morus despre Richard, el o să se descurce foarte bine cu Cicely Nevill, ducesă de York.

Se uită la arborele familiei şi gândi că dacă cei doi fraţi York, Edward şi Richard, avuseseră ca regi o experienţă unică în ceea ce priveşte existenţa oamenilor de rând, ei erau unici şi în ceea ce priveşte sângele lor englez. Privi la ascendenţa lor şi se minună. Nevill, Fitzalan, Percy, Holland, Mortimer, Clifford şi Audley, dar şi Plantagenet. Regina Elisabeta era englezoaică pursânge, lucru cu care se şi lăuda, asta dacă partea ei velşă putea fi considerată englezească. Dar printre toţi monarhii corciţi care onoraseră tronul între Cucerire şi George Fermierul – jumătate francezi, jumătate spanioli, jumătate danezi, jumătate olandezi, jumătate portughezi – Edward al IV-lea şi Richard al III-lea erau remarcabili prin ascendenţa lor autohtonă.

Mai erau, după cum remarcă, de neam regal atât pe partea mamei, cât şi pe a tatălui. Bunicul lui Cicely Nevill era John de Gaunt, primul Lancaster, al treilea fiu al lui Edward al III-lea. Ambii bunici ai soţului ei erau ceilalţi doi fii ai lui Edward al III-lea. Prin urmare, trei dintre cei cinci fii ai lui Edward al III-lea contribuiseră la facerea celor doi fraţi York.

„A fi un Nevill“, spunea Miss Payne-Ellis, „avea o oarecare importanţă, aceştia fiind mari proprietari de pământuri. A fi un Nevill însemna totodată să fii şi frumos, deoarece ei erau o familie arătoasă. A fi un Nevill însemna să ai personalitate, căci ei excelau ca temperament şi caracter. Înmănuncherea acestor trei calităţi într-o singură persoană constituia norocul lui Cicely Nevill, care era singura Roză din Nord, cu mult

timp înainte ca nordul să fie obligat să aleagă între Roze Albe și Roze Roșii".

Miss Payne-Ellis era convinsă că Richard Plantagenet, duce de York, se căsătorise din iubire. Grant acceptă această teorie cu un scepticism vecin cu enervarea, până când merse mai departe și află despre rezultatele acestei căsătorii. A adăuga în fiecare an un nou membru familiei nu însemna altceva, în secolul al XV-lea, decât fertilitate. Numeroasa familie dăruită de Cicely Nevill fermecătorului ei soț, indică mai degrabă coabitare decât iubire. Dar, într-o vreme când rolul soțiilor era să stea acasă și să vadă de copii, faptul că Cicely Nevill își însoțea mereu bărbatul în călătorii era destul de remarcabil ca să ne putem gândi că îi făcea plăcere tovărășia lui. Ținuturile până unde ajunsese și constanța călătoriilor erau precizate prin locurile unde și-a născut copiii. Anne, cea dintâi, s-a născut la Fotheringhay, reședința familiei din Northamptonshire. Henry, care a murit copil, la Hatfield. Edward la Rouen, unde ducele îndeplinea anumite activități. Edmund și Elizabeth tot la Rouen. Margaret la Fotheringhay. John care a murit tânăr, la Heath în Wales. George la Dublin (și poate de aici i s-a tras inefabilului George perversitatea aproape irlandeză, își spuse Grant). Richard la Fotheringhay.

Cicely Nevill nu stătuse acasă în Northamptonshire așteptându-și soțul și stăpânul s-o viziteze când avea chef. Ea îl însoțise prin lume și locuiseră împreună. Teoria lui Miss Payne-Ellis avea o bază solidă. Potrivit celor mai prudente estimări, era neîndoielnic o căsătorie foarte fericită.

Fiind o familie atât de strâns legată, probabil de aceea se ducea Edward zilnic să-și viziteze frații mai mici în casa Paston. Familia York fusese unită chiar înainte de tribulațiile sale.

Constatarea a fost întărită neașteptat când, răsfoind filele, Grant dădu peste o scrisoare. Era de la cei doi băieți mai mari, Edward și Edmund, către tatăl lor. Băieții erau la Indlow Castle, desăvârșindu-și educația, și în sâmbăta Paștilor, profitând de un curier care se întorcea acasă, au

izbucnit în plângeri împotriva pedagogului lor și a „odioșeniei" acestuia, rugându-și tatăl să asculte ce-i va spune curierul, William Smyth, care știa totul despre felul în care erau oprimați. Acest SOS începea și sfârșea cu frazele formale cuvenite, formalism știrbit oarecum de faptul că îi mulțumeau pentru hainele trimise, dar îi reproșau că uitase cartea de rugăciuni.

Conștiincioasa Miss Payne-Ellis dăduse referința pentru scrisoare (rezulta că din manuscrisele Cotton) și începu să răsfoiască mai încet, căutând altele. Dovezile sunt hrana polițistului.

N-a mai găsit nimic, dar a dat peste un tablou de familie ce l-a făcut să stăruie o clipă.

Ducesa ieși afară, în lumina ușoară, pătrunzătoare a unei dimineți de decembrie la Londra și rămase pe trepte ca să-și privească plecând soțul, fratele și fiul. Dirk și nepoții lui au adus caii în curte, speriind porumbeii și vrăbiile agitate de pe pietrele de pavaj. Se uită la soțul ei cum suie în șa, calm și hotărât ca întotdeauna și se gândi că dacă judecai după emoția pe care o arată, mai degrabă se ducea la Fotheringhay să vadă niște berbecuți decât pornea la oaste. Salisbury, fratele ei, temperamental ca un adevărat Nevill, își arăta oarecum sentimentele. Îi învălui pe amândoi cu privirea și se înduioșă în sinea ei. Edmund o făcea să se emoționeze cel mai tare. Edmund, în vârstă de șaptesprezece ani, slăbuț și foarte vulnerabil, încă neîncercat, era îmbujorat de mândrie și agitat la gândul că pleacă în prima lui campanie. Ar fi dorit să-i spună soțului ei: „Ai grijă de Edmund", dar nu putea. Soțul ei n-ar fi înțeles, iar Edmund, de-ar fi aflat, ar fi fost furios. Dacă Edward, doar cu un an mai mare, comanda deja o oaste a lui la hotarele cu Wales, atunci el, Edmund, avea cu siguranță vârsta potrivită să pornească și el la război. Privi peste umăr la cei trei copii mai mici care o însoțeau: Margaret și George, voinici și blonzi și, în spatele lor ca întotdeauna, Richard, cel mai mic, care parcă i-ar fi fost schimbat de zâne: cu

sprâncenele lui întunecate și părul castaniu închis, părea un oaspete de pe alte meleaguri. Margaret, bună la suflet, dar neîngrijită ca întotdeauna, privea scena cu ochii umezi și sentimentalismul celor paisprezece ani ai ei; George era vizibil invidios și plin de furie că avea doar unsprezece ani și nu putea și el să meargă la război. Richard, micuț și firav, nu trăda nici un fel de emoție, dar mama lui gândi că vibra ca o tobă atinsă ușurel.

Cei trei cai au ieșit din curte tropăind, alunecând cu copitele pe pietrele de pavaj și zornăind din harnașamente și s-au îndreptat spre slujitorii ce-i așteptau în drum; copiii au alergat până la poartă și le-au făcut cu mâna, strigându-le vorbe de bun-rămas. Cicely, care văzuse în viața ei atâția bărbați plecând la război, printre care membri ai familiei ei, a intrat în casă, simțind în piept o greutate neobișnuită. Care dintre ei, îi șoptea necontenit un glas ce i se strecura în suflet chiar dacă nu voia să îl audă, care dintre ei nu se va mai întoarce?

Imaginația ei nu putea cuprinde ideea cumplită că de fapt nici unul nu se va mai întoarce, că nu-i va mai vedea niciodată.

Înainte să se încheie anul, soțul ei va fi decapitat, iar capul lui, cu o coroană de hârtie pusă în batjocură, va atârna pe Micklegate Bar în York; de-a stânga și de-a dreapta lui, pe alte două porți, vor atârna capetele fratelui și fiului ei.

O fi poate ficțiune, își spuse Grant, dar iată, în sfârșit, o imagine lămuritoare despre Richard. Copilul întunecat într-o familie de oameni blonzi. „Un oaspete". „Schimbat de zâne".

O părăsi pentru moment pe Cicely Nevill și răsfoi cartea uitându-se după fiul ei Richard. Miss Payne-Ellis nu părea să se preocupe prea mult de Richard. Era doar mezinul familiei. Splendida făptură care înflorea la celălalt capăt era mult mai mult pe gustul ei. Edward avea neîndoielnic dreptul la întâietate. Împreună cu Warwick,

vărul său dinspre partea Nevill, fiul lui Salisbury, a câștigat bătălia de la Towton; deși amintirile despre cruzimea Lancasterilor erau încă proaspete, iar capul tatălui său încă atârna pe Micklegate Bar, a făcut dovada acelei toleranțe care îl va caracteriza. Au fost încartiruiți la Towton toți cei care au dorit acest lucru. Edward a fost încoronat rege al Angliei la catedrala Westminster (iar doi băieței, întorși acasă din exilul de la Utrecht, au fost făcuți duce de Clarence și duce de Gloucester). Și-a înmormântat tatăl și fratele Edmund cu măreție la biserica din Fotheringhay, deși Richard, care avea treisprezece ani, a fost cel ce a condus trista procesiune din Yorkshire la Northamptonshire, vreme de cinci zile însorite de iulie, la aproape șase ani după ce stătuse pe treptele castelului Baynard din Londra, privindu-i cum pleacă la război.

Abia după ce Edward domnea deja de câtva timp, Miss Payne-Ellis îi îngădui lui Richard să apară iarăși în relatarea ei. Richard era atunci la învățătură cu verii lui Nevill la Middleham, în Yorkshire.

În timp ce călărea pe lângă zidurile fortăreței, în lumina strălucitoare a soarelui și bătut de vântul neîmblânzit din Wensleydale, lui Richard i se păru că se întâmplă ceva ciudat. Sentinelele de la poartă vorbeau tare și păreau jenate de prezența lui. Încetară deodată să vorbească și el pătrunse în curte, unde întâlni aceeași tăcere, la un ceas când de obicei era o agitație ca într-un stup. Era aproape ora cinei, iar foamea și obișnuința îi strângea laolaltă la cină pe toți ce locuiau la Middleham, după cum și el se întorcea de la vânătoarea cu șoimi. Șușotitul și pustietatea de acum erau neobișnuite. Își duse calul la grajd, dar nu avu cui să-l încredințeze. Când scotea șaua de pe el, observă un murg plin de spume în boxa de alături și care nu era din Middleham; era atât de obosit încât nici nu mâncase și capul îi atârna abătut pe genunchi.

Richard își perie cu grijă calul, îi aduse fân și apă proaspătă și plecă, întrebându-se ce e cu calul acela rupt de oboseală și ce înseamnă tăcerea neobișnuită. Se

opri în ușă și, auzind glasuri dinspre sala mare, se întrebă dacă ar fi cazul să se ducă mai întâi acolo spre a vedea ce se întâmplă, înainte de a urca în apartamentele lui. Când încă mai șovăia, auzi o șoaptă care venea de sus, din capul scărilor: „Psst!“

Privi în sus și zări capul verișoarei sale Anne, ițindu-se peste balustradă, cu cozile lungi și bălaie atârnând ca niște frânghii de clopot.

– Richard, șopti ea. Ai auzit?

– Ce e? Ce s-a întâmplat? întrebă el.

Pe când urca spre ea, îl apucă de mână și îl târî în sus spre sala lor de lecții de la mansardă.

– Dar ce se întâmplă aici? întrebă el, împotrivindu-se la graba ei. Ce aveți? E ceva atât de înspăimântător încât nu pot să-mi spui aici?

Anne îl împinse în sala de lecții și închise ușa.

– E Edward!

– Edward? E bolnav?

– Nu! E un scandal!

– Oh! făcu Richard, ușurat. „Scandal“ și „Edward“ erau două cuvinte adeseori asociate. Ce e cu el? Are o nouă iubită?

– Mult mai rău! Mult, mult mai rău. S-a însurat.

– Însurat? întrebă Richard, atât de neîncrezător încât părea de-a dreptul calm. Nu se poate.

– Ba da. Am primit vestea de la Londra acum un ceas.

– Nu poate să se însoare, insistă Richard. În cazul unui rege căsătoria e un proces îndelungat. Înseamnă contracte și acorduri. Oricum e o chestiune care ține, cred, și de Parlament. Ce te face să crezi că s-a însurat?

– Nu cred, spuse Anne, enervată de răceala cu care-i primise veștile. Toată familia e în fierbere și se ceartă în sala mare.

– Anne, ai tras cumva cu urechea?

– Oh, nu mai fi așa virtuos. Oricum, nici n-a fost nevoie de tras cu urechea. Se aud până pe malul celălalt al râului. S-a însurat cu Lady Grey!

– Care Lady Grey? Lady Grey of Groby?

– Da.

– Dar nu poate să facă una ca sta. E bătrână și are doi copii.

– E doar cu cinci ani mai mare decât Edward și e de o frumusețe nemaivăzută. Așa am auzit.

– Când s-a întâmplat?

– Sunt soț și soție de cinci luni. S-au căsătorit în taină, în Northamptonshire.

– Dar era vorba să se căsătorească cu sora regelui Franței.

– Tot așa credea și tatăl meu, spuse Anne pe un ton plin de înțelesuri.

– Da, asta îl pune într-o situație foarte neplăcută, nu-i așa; după toate negocierile care au fost...

– Din cele spuse de mesagerul din Londra, e furios. Nu numai pentru faptul că s-a făcut de râs. Se pare însă că ea are roiuri de relații, pe care el le detestă din răsputeri.

– Cred că i-a făcut vrăji lui Edward. În ochii adulatori ai lui Richard, tot ce făcea Edward era bine. Această nebunie, această incontestabilă nebunie, fără nici o scuză, nu putea fi decât rezultatul unor vrăji diavolești.

– Mama o să fie distrusă, spuse el. Se gândi la curajul mamei, când tatăl lui și Edmund fuseseră uciși, iar armata Lancasterilor ajunsese aproape la porțile Londrei. Nu plânsese și nici nu se adăpostise îndărătul valurilor protectoare ale milei de sine. Aranjase imediat ca el și George să plece la Utrecht, ca și cum i-ar fi pregătit pentru școală. S-ar fi putut să nu se mai vadă niciodată, dar ea se îndeletnicea, calmă și cu simț practic, să-i înzestreze cu haine călduroase, pentru traversarea Canalului Mânecii pe timp de iarnă.

– Cum o să mai îndure și această lovitură? O nebunie distrugătoare. O prostie de neiertat.

– Da, spuse Anne, îmblânzindu-se. Biata mătușă Cicely. Ce monstruos din partea lui Edward să nu țină cont de nimeni. Absolut monstruos.

Edward rămăsese încă infailibil. Dacă Edward făcuse ceva rău, ceva se întâmplase; era bolnav, vrăjit sau posedat de diavol. Edward încă mai putea conta pe întregul devotament al lui Richard – un devotament pornit din inimă, plin de iubire.

Nici după ani nu a încetat să se manifeste din adâncul inimii acel devotament, devenit între timp loialitate matură, de recunoaştere şi acceptare.

Povestirea continua apoi cu tribulaţiile şi eforturile lui Cicely Nevill de a face puţină ordine în relaţiile dintre fiul ei Edward, pe jumătate încântat, pe jumătate ruşinat, şi nepotul ei Warwick, de-a dreptul furios. Mai era şi o lungă descriere a acelei femei frumoase cu vestitul ei păr de aur, care şi-a păstrat virtutea şi a reuşit în ciuda altor femei, gata să cedeze mai uşor; urma încoronarea ei la catedrala din Reading (condusă la tron de Warwick, tăcut şi potrivnic, ce nu putea să nu observe şirul de fraţi Woodville, veniţi să-şi vadă sora, pe Elizabeth, devenită regină a Angliei).

Richard a mai apărut în povestire când pleca din Lynn fără un ban în buzunar, pe o corabie olandeză care se afla întâmplător în port, la ceas de nevoie. Împreună cu el era fratele lui Edward, prietenul acestuia, Lord Hastings, şi câţiva fideli. Nici unul nu avea altceva decât hainele de pe el şi cu mare greutate căpitanul corăbiei a acceptat mantia căptuşită cu blană a lui Edward drept plată pentru călătorie.

Până la urmă, Warwick ajunsese la concluzia că întreg clanul Woodville era mai mult decât putea înghiţi. Contribuise la urcarea pe tronul Angliei a vărului său Edward; la fel de bine putea acum să-l detroneze. Pentru aceasta, conta pe ajutorul celor din neamul Nevill şi, de necrezut, pe însuşi inefabilul George. Acesta hotărâse că dacă moşteneşte jumătate din pământurile lui Montague, Nevill şi Beauchamp, prin căsătoria cu cealaltă fiică a lui Warwick, Isabel, era mai profitabil decât a-i fi loial în continuare fratelui său Edward. În unsprezece zile, Warwick a ajuns să stăpânească jumătate dintr-o

Anglie luată prin surprindere, iar Edward şi Richard se târau prin noroaiele toamnei între Alkmaar şi Haga.

De la acel episod, Richard a rămas doar în planul secund al povestirii. În timpul iernii cumplite de la Bruges. Locuind la Margaret în Burgundia – aceeaşi Margaret, bună la suflet şi cu ochii înlăcrimaţi, care îşi luase rămas bun de la tatăl lor pe treptele castelului Baynard, stând alături de el şi de George, era acum proaspăta ducesă de Burgundia. Margaret, buna Margaret, era tristă şi nefericită – ca mulţi alţii pe viitor – de comportamentul inexplicabil al lui George, şi începuse, cu o ardoare misionară, să strângă fonduri pentru cei doi fraţi ai ei mai buni.

Nici măcar interesul arătat de Miss Payne-Ellis pentru frumosul Edward nu o putea face să ascundă faptul că adevăratul efort de echipare a corăbiilor, angajate cu banii strânşi de Margaret, îi aparţinea lui Richard, care încă nu împlinise optsprezece ani. Iar când Edward, urmat de o mână de prieteni, a ajuns din nou să-şi facă tabăra într-o poiană de pământ englez, având-u-l pe George în faţă cu o armată, tot Richard a fost acela care s-a dus în tabăra lui George şi l-a convins pe acesta, deja înmuiat la suflet de către Margaret, să se alieze iarăşi şi astfel le-a pregătit amândurora drumul deschis spre Londra.

După părerea lui Grant, nici nu trebuia un efort prea mare pentru a-l convinge pe George. Acesta putea fi convins de orice. Era un convertit înnăscut.

6

NU TERMINASE încă bine *Roza din Raby* şi nu i se stinsese bucuria secretă de a citi un roman, când, a doua zi dimineaţă, pe la unsprezece, sosi de la Marta un pachet conţinând ceva mult mai respectabil despre acea epocă, sacrosancta istorie a lui sir Thomas Morus. Cartea era însoţită de un bilet, cu scrisul mare şi

dezordonat al Martei, pe hârtia ei de corespondență scumpă și rigidă.

Îți trimit asta în loc să vin eu. Groaznic de ocupată. Cred că l-am adus pe M.M. la punctul critic, ref. Blessington. Nici urmă de T.Morus în librării, așa că încercat Biblioteca Națională. Nu înțeleg de ce nimeni nu se gândește la biblioteci. Poate fiindcă lumea vrea cărți siropoase. Asta pare cinstită și nesiropoasă. Ai paișpe zile. Sună mai curând ca o sentință decât ca un împrumut. Sper că interesul tău pentru Ghebos înseamnă că te supără mai puțin junghiurile. Pe curând,
Marta

Cartea chiar părea cinstită și nesiropoasă, deși cam învechită. După lectura ușoară a *Rozei*, scrisul era neatrăgător, iar paragrafele solide chiar amenințătoare. O atacă totuși plin de interes. Erau, la urma urmei, în ceea ce-l priveau pe Richard, informații „de la botul calului".

Reveni la realitate un ceas mai târziu, oarecum mirat și descumpănit. Nu textul în sine îl surprindea; faptele erau așa cum se aștepta să le găsească. Felul de a scrie la lui sir Thomas era neașteptat.

Dormea prost noaptea, veghea ceasuri în șir reflectând; istovit de grijă și veghe, cădea apoi într-un somn adânc. Astfel, sufletul lui neliniștit se afla într-o necontenită luptă cu amintirea apăsătoare, de neșters, a faptelor lui înspăimântătoare.

Până aici era în regulă. Dar când adăuga „aceasta era o taină împărtășită cu camerierii lui", totul devenea respingător. Textul degaja dintr-o dată un iz de bârfă pe scara de serviciu și slugi trăgând cu urechea. Pe nesimțite, simpatia cititorului trecea de la comentatorul satisfăcut de sine la creatura chinuită care zăcea pe pat, așteptând zadarnic un somn izbăvitor. Ucigașul căpăta o statură superioară celui care scria despre el.

Ceea ce era, desigur, complet greșit.

Grant încerca aceeași impresie stânjenitoare ca atunci

când asculta un martor recitând o depoziție perfectă de care era convins că șchioapătă pe undeva.

Ciudat, fără îndoială. Ce-ar putea oare fi greșit în relatarea personală a cuiva de-a dreptul venerat pentru integritatea lui cum a fost Thomas Morus timp de patru veacuri?

Richard, gândi Grant, cel care apărea în relatarea lui Morus era așa cum îl vedea și sora șefă. Un bărbat hipersensibil, capabil de cel mai mare rău și totodată de cea mai adâncă suferință. „Era mereu neliniștit, niciodată nu se credea în siguranță. Își rotea ochii în toate părțile, trupul îi era veșnic încordat, mâna era tot timpul pe pumnal, avea ținuta și purtarea unui om gata de atac".

Mai era, desigur, scena dramatică, să nu spunem isterică, pe care Grant și-o amintea din școală și de altfel nu numai el. Scena adunării din Turn, înainte de a ridica pretenții la coroană. Atacul neașteptat al lui Richard împotriva lui Hastings, când întrebase care e soarta meritată pentru un om ce uneltește moartea Protectorului Coroanei. Acuzația delirantă că soția lui Edward și țiitoarea lui (Jane Shore) îi schilodiseră brațul prin vrăjitorie. Masa făcută țăndări într-o criză de furie, care era semnalul așteptat de oamenii lui înarmați să dea buzna înăuntru și să-i aresteze pe Lordul Hastings, Lordul Stanley și John Morton, episcop de Ely. Fuga lui Hastings în curte și decapitarea lui pe un butuc aflat la îndemână, abia lăsându-i-se timpul să se spovedească primului preot care a putut fi găsit.

Aceasta era neîndoielnic imaginea unui om care mai întâi acționează – din mânie, frică, răzbunare – și are remușcări după aceea.

El era totodată capabil și de infamii premeditate cu mai multă grijă. A făcut în așa fel încât un anume Doctor Shaw, frate al Lordului Primar, să țină o predică la Paul's Cross, pe 22 iunie, pe următorul text: „Fructele păcatului nu vor prinde rădăcini". Doctorul Shaw susținea în predica lui că atât Edward cât și George erau fiii ducesei de York cu un alt bărbat, iar Richard era singurul fiu legitim al ducelui și ducesei de York.

Era ceva de o absurditate atât de neobișnuită și de

izbitoare, încât Grant simţi nevoia să mai citească o dată. Textul spunea totuşi acelaşi lucru, anume că Richard şi-a calomniat mama în public, întru folosul său material, cu o infamie de necrezut.

Ei bine, Sir Thomas Morus a spus-o. Iar dacă cineva ştie cu adevărat cum au stat lucrurile, atunci acela este Thomas Morus. Şi iarăşi, dacă cineva ştie cum să aleagă între ceea ce este credibil şi ce nu în relatarea unei fapte, acela este Thomas Morus, Lordul Cancelar al Angliei.

Mama lui Richard, scria Sir Thomas, se plângea cu amărăciune de calomniile cu care o împroşcase fiul ei. Pe bună dreptate, gândi Grant. Cât despre doctorul Shaw, acesta a fost copleşit de remuşcări. În aşa măsură încât „după câteva zile căzu la pat şi se stinse".

Probabil a avut un atac, îşi spuse Grant. Nici nu era de mirare. Să fii în stare să debitezi tot ce a spus el acelei mulţimi londoneze a însemnat un oarecare consum nervos.

Relatarea lui Sir Thomas despre prinţii din Turn era la fel cu povestirea Amazoanei, numai că versiunea lui Sir Thomas se arăta mai detaliată. Richard îi sugerase lui Robert Brackenbury, guvernatorul Turnului, că ar fi de dorit ca prinţii să dispară, dar Brackenbury a refuzat să fie amestecat într-o asemenea faptă. Atunci, Richard a aşteptat până a plecat la Warwick, în timpul călătoriei lui prin Anglia după încoronare, şi l-a trimis pe Tyrrel la Londra cu porunca să ia cheile de la Turn pentru o noapte. În toiul nopţii, doi scelerați, Dighton şi Forrest, unul valet şi altul gardian, i-au ucis pe cei doi copii. Când ajunsese în acest punct, tocmai intră Pitica, aducându-i dejunul. Îi luă cartea din mână; în timp ce îşi ducea la gură o îmbucătură de plăcintă, aruncă iarăşi o privire acuzatului. Mezinului credincios şi răbdător care se prefăcuse într-un monstru.

Când Pitica veni să-i ia tava, o întrebă:

– Ştiai că Richard al III-lea era foarte simpatizat în vremea lui? Asta înainte să urce pe tron.

Pitica privi pieziş spre portret.

– Întotdeauna a fost ca o năpârcă în iarbă, dacă vreţi să ştiţi. Pitit, aşa era, pitit şi făcut. Pândindu-şi clipa.

Pândindu-şi clipa pentru ce? se întrebă, ascultând păcănitul tocurilor ei pe coridor. Nu avea cum să ştie că fratele lui Edward va muri pe neaşteptate doar la patruzeci de ani. Nu putea să prevadă (chiar după ce şi-au petrecut copilăria împreună, atât de strâns uniţi), că George va sfârşi prin a-l trăda şi a-şi priva cei doi copii de dreptul lor la succesiune. Nefiind nimic de pândit, prin urmare nu exista nici un motiv s-o facă. Frumoasa cu părul de aur, de o virtute indestructibilă, se dovedise până la urmă o regină demnă de admirat cu tot nepotismul ei incurabil şi îi dăruise lui Edward o liotă de copii sănătoşi, inclusiv doi băieţi. Toţi aceştia, împreună cu George, fiul şi fiica lui, stăteau între Richard şi tron. Era puţin probabil că un om ocupat să administreze Nordul Angliei sau să poarte războaie (încununate de izbânzi răsunătoare) împotriva scoţienilor, ar fi avut timp şi interes să stea „pitit şi tăcut".

Ce îl determinase oare să se schimbe atât de violent şi într-un timp atât de scurt?

Grant luă din nou *Roza din Raby*, să vadă ce avea de spus Miss Payne-Ellis despre nefericita metamorfoză a mezinului lui Cicely Nevill. Autoarea, vicleană, blocase deznodământul. Intenţia ei fusese să scrie o carte cu *happy-end*, iar dacă ar fi continuat-o până la încheierea ei firească, ieşea din ea o sumbră tragedie. Prin urmare, un final apoteotic, închinând ultimul capitol ieşirii în lume a Elisabetei, fiica cea mare a lui Edward. Astfel, reuşea să evite atât tragedia fraţilor Elisabetei cât şi înfrângerea şi moartea lui Richard în bătălie.

Cartea sfârşea cu un bal la Palat, unde Elisabeta, îmbujorată şi fericită, arătând minunat în rochia ei nouă, albă, purtând la gât primul ei şirag de perle, îşi tocise condurii de atâta dansat, precum o prinţesă din poveşti. Richard şi Anne, împreună cu fiul lor cel micuţ şi delicat, veniseră şi ei de la Middleham pentru bal. George şi Isabel nu erau acolo. Isabel murise la o naştere cu ani în urmă, în împrejurări nedesluşite şi, cel puţin în ceea ce-l privea pe George, fără a fi jelită. Şi George murise în împrejurări nedesluşite, dar, cu perversitatea lui specifică, însuşi acest sfârşit obscur îi va aduce o nepieritoare faimă.

Existenţa lui George fusese o neîntreruptă înaintare

de la un act extravagant la altul. De fiecare dată, familia lui trebuie să-şi fi spus: Asta e culmea ororii; nici măcar George n-ar putea să se gândească la ceva mai cumplit. De fiecare dată, George îi surprinsese. Înclinaţia lui pentru grotesc nu avea limite.

Probabil sămânţa încolţise atunci când Warwick, în timpul celei dintâi trădări, în tovărăşia socrului său, îl făcuse urmaş al lui Henric al VI-lea, nebunul, sărmanul rege-marionetă, pe care Warwick îl suise îndărăt pe tron doar pentru a făptui ceva potrivnic vărului său Edward. Atât speranţele lui Warwick de a-şi vedea fata regină cât şi pretenţiile lui George la tron s-au năruit în noaptea când Richard s-a dus în tabăra Lancaster şi i-a vorbit lui George. Gustul importanţei a fost pesemne prea puternic pentru un om înclinat mai degrabă spre dulcegării. Mai târziu, familia îi va curma de multe ori felurite toane neaşteptate sau îl va salva de la cine ştie ce gesturi nebuneşti.

Când a murit Isabel, a fost convins că o otrăvise doamna ei de companie, iar pruncul lui fusese otrăvit la rândul lui de alta. Considerând că aceste acuzaţii erau suficient de serioase spre a fi judecate de un tribunal din Londra, trimisese în acest sens o ordonanţă, ca să descopere că George le judecase la o întrunire ordinară a propriilor lui magistraţi, iar femeile fuseseră deja spânzurate. Furios şi dorind totodată să-l pună la locul lui, Edward pusese să fie judecaţi pentru trădare doi curteni de-ai lui George; în loc să priceapă aluzia, George a declarat că este vorba de o crimă judiciară şi a trăncănit îndelung despre asta, cu voce tare şi pe un ton de *lèse-majesté*.

Apoi a hotărât că se va căsători cu cea mai bogată moştenitoare din Europa, anume fiica vitregă a lui Margaret, tânăra Mary de Burgundia. Margaret, bună la suflet cum era, s-a bucurat să-şi aibă fratele aproape, în Burgundia, dar Edward se învoise să sprijine un alt pretendent, pe Maximilian de Austria, iar George îl stânjenea din nou.

După ce planul cu Burgundia a eşuat, familia a sperat că va avea puţină pace. La urma urmei, George stăpânea jumătate din moşiile Nevill şi nu avea nevoie să se

recăsătorească, pentru avere sau urmaşi. Lui George îi intrase însă altă idee în cap: să se însoare cu Margaret, sora lui Iacob al III-lea al Scoţiei.

În sfârşit, megalomania lui l-a purtat de la negocieri secrete întreprinse în numele lui pe la curţi străine, până la dispreţul deschis faţă de Actul făcut de Lancaster în Parlament, prin care era declarat moştenitor al tronului după Henric al VI-lea. Ceea ce l-a condus, inevitabil, în faţa altui Parlament, desigur, mult mai puţin binevoitor. Înfăţişarea s-a ilustrat printr-o ceartă aprinsă şi violentă între cei doi fraţi, Edward şi George dar, după ce condamnarea aşteptată a fost votată, a urmat o pauză. A-l priva pe George de rangul lui era un lucru de dorit şi totodată necesar, dar a-l executa era ceva absolut diferit. Cum zilele treceau fără ca sentinţa să fie îndeplinită, Camera Comunelor a trimis o notificare. A doua zi s-a anunţat că George, duce de Clarence, a murit în Turnul Londrei.

„Înecat într-un poloboc cu vin de Malmsey“, a răsunat sentinţa londonezilor. Iar ceea ce fusese la început un comentariu popular referitor la sfârşitul unui beţivan, a rămas în istorie, aducându-i obscurului George o faimă nemeritată.

Prin urmare, George nu era de faţă la balul de la Westminster, iar accentul pus de Miss Payne-Ellis în capitolul final nu era asupra lui Cicely Nevill ca mamă a fiilor săi, ci ca bunică a unei progenituri de soi. George a sfârşit într-adevăr discreditat, pe cenuşa unor prietenii pierdute, dar fiul lui, tânărul Warwick, era un băiat drept şi cinstit, iar micuţa Margaret, la cei zece ani ai ei, arăta deja semnele tradiţionalei frumuseţi a neamului Nevill. Moartea lui Edmund, ucis în bătălie la şaptesprezece ani, a fost o absurdă risipă de tinereţe, dar, drept răscumpărare, era pruncul delicat pe care nici nu visase că-l va creşte, fiul şi urmaşul lui. Cât despre Richard, deşi trecut de douăzeci de ani, arăta încă de parcă ar putea fi cu uşurinţă frânt în două, dar era rezistent ca rădăcina ierbii-negre şi poate fiul lui, acum pipernicit, va căpăta aceeaşi vitalitate ca şi el. În sfârşit, Edward, voinicul ei înalt şi blond, care din chipeş devenise un uriaş burtos, iar blândeţea-i

ajunsese trândăvie, avea doi băieți și cinci copile ce arătau deja însușirile și înfățișarea sângelui lor de neam.

Ca bunică, putea privi la liota ei de nepoți cu o oarecare mândrie personală, iar în calitatea ei de prințesă a Angliei, cu un sentiment de liniște lăuntrică. În neamul York, coroana va fi asigurată pentru generațiile viitoare.

Dacă cineva, privind într-un glob de cristal la balul acela, i-ar fi spus lui Cicely Nevill că peste patru ani nu numai neamul York, dar întreaga dinastie Plantagenet se vor fi stins pe vecie, l-ar fi crezut nebun ori trădător.

Ceea ce Miss Payne-Ellis nu a încercat să ascundă a fost predominanța clanului Woodville într-o adunare Nevill-Plantagenet.

Aruncă o privire în jur și regretă că nora ei, Elizabeth, nu are o inimă mai puțin generoasă sau rude mai puțin numeroase. Căsătoria lui Edward se dovedise a fi mai fericită decât s-ar fi putut spera; Elizabeth era o soție admirabilă, spre deosebire de cei pe care-i aduse-se după sine. Fusese poate inevitabil ca cei doi băieți să-i fie încredințați fratelui ei cel mare; deși se purta oarecum ca un parvenit prin gusturile lui ostentative și era poate cam vizibil ambițios, Rivers era totuși un om cultivat și potrivit să se ocupe de educația băieților în anii petrecuți la Ludlow. Ceilalți însă – patru frați, șapte surori și doi fii de la primul ei soț – erau cu mult prea numeroși să fie scoși în lume în trena ei. Cicely se uită peste grupul vesel al copiilor, care se jucau de-a v-ați-ascunselea, înspre adulții adunați în jurul mesei cu bucate. Anne Woodville, măritată cu moștenitorul contelui de Essex. Eleanor Woodville, măritată cu moștenitorul contelui de Kent. Margaret Woodville, măritată cu moștenitorul contelui de Arundel. Catherine Woodville, măritată cu ducele de Buckingham. Jacquette Woodville cu lordul Strange. Mary Woodville cu moștenitorul lordului Herbert. Și John Woodville – rușine! – cu bătrâna văduvă de Norfolk, ce-i putea fi bunică. Era, desigur, îmbucurător, ca un influx de sânge tânăr să întărească vechile familii – fenomen, de altfel, curent – dar nu era bine să vină totul dintr-o dată și din aceeași sursă. Era ca un soi de febră în sângele politic al țării; o infuzie străină, greu de asimilat. Imprudent și regretabil.

Deși, cu timpul, tot acest sânge proaspăt ar putea fi asimilat, iar noua forță în corpul politic va înceta să fie atât de concentrată, se va răspândi, se va stabiliza, va înceta să fie primejdioasă și neliniștitoare. Cu toată cumsecădenia lui, Edward avea un ascuțit simț practic; el va ști să țină cârma la fel de bine ca în ultimii douăzeci de ani. Nimeni nu guvernase Anglia mai despotic și totodată cu o mână mai ușoară decât Edward, fiul ei cel perspicace, leneș și muieratic.

O să fie bine.

Tocmai se pregătea să se ridice și să se alăture conversației lor despre dulciuri – nu cumva să creadă că e răuvoitoare sau distantă – când Elizabeth, nepoata ei, se desprinse râzând din învălmășeală și se prăbuși, abia suflând, pe scaunul de alături.

– Sunt prea bătrână pentru joaca asta, rosti printre hohote de râs, și mai stric și rochia pe deasupra. Îți place rochia mea, bunico? A trebuit să-l înduplec pe tata. Zicea că rochia mea veche, cărămizie, de satin, e foarte bună. Cea pe care am pus-o când a venit la noi mătușa Margaret din Burgundia. Cel mai rău e să ai un tată care bagă de seamă ce poartă o femeie. Știe prea multe despre garderoba mea. Știai că Delfinul m-a părăsit? Tata e furios, dar eu nu mai pot de fericire. Am aprins zece lumânări sfintei Ecaterina. Mi-am cheltuit toți banii. Nu vreau să plec din Anglia. Niciodată n-aș vrea să plec din Anglia. Mă poți ajuta să fie așa, bunico?

Cicely zâmbi și spuse că o să facă tot ce poate.

– Bătrâna Ankaret, știi, ghicitoarea, mi-a spus că o să fiu regină. Dar cum nu-i nici un prinț de însurat, nu prea văd cum o să se întâmple. Făcu o pauză și adăugă, pe un ton mai scăzut: A zis regina Angliei. Dar cred că era cam amețită. Îi cam place să bea.

Era cam incorect, ca să nu zicem neprofesional, din partea lui Miss Payne-Ellis, să facă aluzie la viitorul lui

Elizabeth ca soție a lui Henric al VII-lea, deși nu-i convenea, ca autoare, să înfrunte episodul intermediar cel neplăcut. A presupune că cititorii știau de căsătoria lui Elizabeth cu primul rege din dinastia Tudor însemna cu atât mai mult că ei erau conștienți de ce urmează: uciderea celor doi frați în Turn. Prin urmare, o umbră întunecată plana asupra scenei festive cu care hotărâse să-și încheie cartea.

În mare, își spuse Grant, se descurcase bine, dacă se gândea la tot ce citise despre asta. Ar putea, eventual, să mai revină asupra câtorva pasaje pe care le sărise.

7

GRANT ÎȘI STINSE LAMPA de la pat și era pe jumătate adormit, când o voce lăuntrică îi șopti: „Dar Thomas Morus era Henric al optulea".

Asta îl trezi de-a binelea. Aprinse iarăși lampa.

Ce îi șoptise vocea de fapt, nu era că Thomas Morus și Henric al optulea erau una și aceeași persoană, dar că, potrivit maniei de a așeza fiecare personaj într-un sertar anume, după domnii, Thomas Morus îi corespundea lui Henric al optulea.

Grant zăcea privind la pata de lumină aruncată de lam-pă pe tavan și se gândea intens. Prin urmare, dacă Thomas Morus era Cancelarul lui Henric al VIII-lea, atunci trebuie să fi trăit și în vremea îndelungatei domnii a lui Henric al VII-lea, precum și în timpul lui Richard al III-lea. Pe undeva, ceva nu era în regulă.

Întinse mâna după *Istoria lui Richard al III-lea*, a lui Morus. Prefața conținea o scurtă biografie a acestuia, pe care nu se ostenise s-o citească. Se apucă de ea acum, ca să afle cum reușise Morus să fie atât istoricul lui Richard al III-lea cât și Cancelarul lui Henric al VIII-lea. Ce vârstă avea când Richard s-a suit pe tron?

Avea cinci ani.

Când dramatica scenă a consiliului se petrecea în Turn, Thomas Morus avea cinci ani. Împlinise opt ani când Richard a murit la Bosworth.

Tot ce scrisese în istoria lui se baza doar pe zvonuri.

I se făcu atât de silă încât azvârli cartea pe podea, amintindu-și abia după aceea că fusese împrumutată de la Biblioteca Publică și o avea doar pentru două săptămâni.

Morus nu-l cunoscuse pe Richard al III-lea. El crescuse de fapt sub dinastia Tudor. Cartea asta era Biblia tuturor istoricilor care se ocupau de Richard al III-lea – de aici își luase și Holinshed informațiile, tot de aici Shakespeare – și, lăsând la o parte faptul că Morus credea în adevărul celor scrise, de fapt nu avea mai multă valoare decât o poveste soldățească. Era ceea ce verișoara lui, Laura, obișnuia să denumească drept „zăpada de pe cizme". Fapte „de-o sfântă veridicitate" văzute de altcineva decât povestitorul. Faptul că Morus avea o judecată critică și era de o integritate admirabilă nu făcea din povestirea lui o dovadă de necontestat. Și alte capete, de altfel admirabile, acceptaseră povestea cu trupele rusești care traversau Anglia. Grant avusese prea mult de a face cu inteligența omenească și din această pricină nu mai putea accepta drept adevăr relatarea cuiva despre relatarea cuiva referitoare la ceea ce își amintea altcineva că văzuse sau i se spusese.

I se făcuse silă.

Cu prima ocazie trebuie să facă rost de mărturia unui contemporan al evenimentelor petrecute în scurta domnie a lui Richard. Biblioteca Publică și-l va avea înapoi pe Sir Thomas Morus și ducă-se dracului cele paisprezece zile ale ei. Faptul că Sir Thomas fusese un martir și un Cap Luminat nu-l încălzea cu nimic pe el, Alan Grant. El, Alan Grant, mai întâlnise și alte Capete Luminate atât de lipsite de simț critic, încât ar fi făcut să roșească de rușine orice escroc. Cunoscuse un mare savant care era convins că o bucată de șifon gălbui era propria lui strămătușă Sofia, asta numai fiindcă așa îi spusese o ghicitoare analfabetă, de printr-o fundătură din Plymouth. Mai cunoscuse o mare autoritate în Inteligența Umană și în Evoluția Ei care

fusese deposedată de tot ce avea de către un pungaş incurabil, asta fiindcă gândea singur şi nu se baza pe „poveştile poliţiei". Din câte ştia el, Alan Grant, nimic pe lume nu era mai lipsit de simţ critic şi mai fraier decât un Cap Luminat. În ceea ce-l privea, Thomas Morus era terminat, anulat, desfiinţat; iar el, Alan Grant, o să pornească de la zero, mâine dimineaţă.

Era încă furios, fără temei, când a adormit şi s-a trezit la fel de furios.

– Ştiai că Sir Thomas Morus al dumitale habar n-avea despre Richard al III-lea? o întrebă, cu un aer acuzator, pe Amazoană, când silueta ei masivă apăru în uşă.

Păru surprinsă, nu de informaţia în sine, ci de ferocitatea cu care fusese enunţată. Arăta de parcă stătea să izbucnească în lacrimi la primul cuvânt aspru rostit.

– Ba *ştia*! protestă ea. Doar a *trăit* atunci.

– Ei bine, avea opt ani când a murit Richard, continuă Grant, necruţător. Şi tot ce ştia, era din auzite. Ca mine. Ca dumneata. Ca Will Rogers, Domnul să-l aibă în pază. Prin urmare, nimic nu e inatacabil în venerabila istorie a lui Sir Thomas Morus despre Richard al III-lea. E doar o adunătură de bârfeli şi o escrocherie.

– Nu vă simţiţi bine azi? întrebă ea îngrijorată. Credeţi că aveţi febră?

– Habar n-am de febră, dar cred că mi s-a urcat tensiunea.

– Vai, dragă, spuse ea, aproape în sens literal: Şi vă simţeaţi atât de bine. Sora Ingham o să fie disperată. Tocmai se fălea cu progresele pe care le-aţi făcut.

Ideea că Pitica s-ar făli cu el era cu totul nouă pentru Grant, dar nu-i aduse nici o bucurie. Se hotărî chiar să facă febră de-adevăratelea, dacă o putea, doar ca să-i facă Piticei în necaz.

Vizita matinală a Martei îl tulbură din acest experiment, menit să dovedească puterea spiritului asupra materiei. Marta avea aerul că se felicită în legătură cu sănătatea lui mentală, aşa cum Pitica se lăuda cu ameliorarea fizică. Era încântată că scotocitul ei şi al lui James prin magazinul cu gravuri se dovedise atât de eficient.

– Te-ai oprit la Perkin Warbeck, prin urmare? întrebă ea.

– Nu. Nu la Warbeck. Spune-mi, te rog: Ce te-a făcut să-mi aduci un portret al lui Richard al III-lea? Doar nu-i nici un mister în ceea ce-l priveşte, nu-i aşa?

– Nu. Dacă nu mă înşel, l-am luat ca pe o ilustrare la povestea cu Warbeck. Nu, stai puţin. Îmi amintesc. James l-a ales şi a spus: „Dacă are o manie cu feţele, asta-i exact ce-i trebuie!" Şi a adăugat: „Iată-l pe cel mai vestit ucigaş din istorie, deşi, după părerea mea, are o faţă de sfânt".

– De sfânt! exclamă Grant şi îşi aminti apoi ceva. Hiperconştiincios, adăugă el.

– Ce?

– Nimic. Mi-am amintit doar prima impresie pe care mi-a făcut-o. Aşa ţi s-a părut şi ţie, o faţă de sfânt?

Marta se uită la portretul sprijinit de cărţi.

– Nu pot să-l văd bine din cauza luminii, spuse şi îl luă ca să-l privească mai de aproape.

Grant îşi aduse aminte brusc că atât pentru Marta cât şi pentru sergentul Williams, feţele constituiau o problemă profesională. Tăietura sprâncenelor, colţurile gurii însemnau pentru ei doi dovezi despre caracterul individului. Ea îşi schimba expresia feţei ca să se adapteze personajelor interpretate.

– Sora Ingham spune că-i lugubru. Sora Darroll că e monstruos. Doctorul crede că e o victimă a poliomielitei. Sergentul Williams că e un judecător înnăscut, iar matroana un suflet chinuit.

Marta tăcu câteva clipe. Apoi spuse:

– Ştii, e ciudat. Când îl priveşti prima oară, ai zice că are un chip meschin, bănuitor. Chiar cârcotaş. Dacă te uiţi din nou, constaţi că nu-i tocmai aşa. E calm. Are de fapt un chip plăcut. Probabil de asta zicea James că arată ca un sfânt.

– Nu. Nu cred: Se referea, mai degrabă, la... subordonarea faţă de conştiinţă.

– Orice ar fi, asta da chip! Nu o adunătură de organe, pentru văzut, respirat şi înghiţit. O faţă minunată. Cu mici schimbări, ar putea fi portretul lui Lorenzo Magnificul.

– Nu crezi cumva că e Lorenzo şi am greşit portretul?

– Nu, sigur că nu. Ce te face să crezi?

– Totul pe chipul ăsta contrazice faptele istorice. Iar asemenea încurcături s-au mai făcut și până acum.

– Desigur. Dar e Richard. Originalul – sau ceea ce se presupune a fi originalul – e la castelul Windsor. Mi-a spus James. Face parte din inventarul lui Henric al VIII-lea, așa că stă acolo de vreo patru sute de ani. Mai sunt duplicate la Hatfield și Albury.

– Gata, e Richard, spuse Grant, resemnat. Asta e, nu mă pricep la fețe. Știi pe cineva la B.M.?

– La British Museum? întrebă Marta, încă atentă la portret. Nu, nu cred. Nu mă pot gândi acum. M-am dus odată ca să văd bijuterii egiptene, când jucam Cleopatra cu Geoffrey – l-ai văzut pe Geoffrey în Antoniu? era absolut formidabil – dar mă trec fiori când intru acolo. Un depozit de epoci. Mă simt la fel ca atunci când privești stelele: mic și neînsemnat. Ce vrei de la B.M.?

– Informații despre cronici scrise în vremea lui Richard al III-lea. Relatări contemporane.

– Sacrosanctul Sir Thomas nu e bun?

– Sancrosanctul Sir Thomas e o țață bătrână, spuse Grant cu năduf. Brusc, mult admiratul Thomas Morus îi stârnise o violentă antipatie.

– Vai de mine. Iar tipul ăla cumsecade de la Bibliotecă îl venera. Biblia lui Richard al III-lea după Sfântul Thomas Morus etc.

– Halal Biblie, spuse Grant, grosolan. A scris în Anglia din vremea Tudorilor ce-i povestise careva despre întâmplări din Anglia Plantageneților, când el avea cinci ani.

– Cinci ani?

– Da.

– Doamne sfinte! Nu tocmai la prima mână.

– Nici măcar la a doua. Gândește-te puțin, e ca la pariuri, la cursele de cai. Oricum, e în tabăra greșită. Fiind în slujba Tudorilor, era partea adversă în ceea ce-l privea pe Richard.

– Da, cred că da. Ce vrei de fapt să afli despre Richard, dacă nu e nici un mister de cercetat?

– Aș vrea să știu ce l-a schimbat. E cel mai adânc mister cu care am avut de a face în ultima vreme. Ce l-a schimbat aproape peste noapte? Până a murit fratele lui, a fost cu totul admirabil. Și devotat acestuia.

– Presupun că onoarea supremă trebuie să fie totdeauna o tentație.

– Era regent până la majoratul băiatului. Lord Protector al Angliei. Luându-i în considerație antecedentele, te-ai fi gândit că-i era de ajuns, că, într-adevăr, asta era tot ce-ar fi vrut: protector al fiului lui Edward și al Angliei.

– Poate puștiul era insuportabil și Richard a vrut să-i dea o „lecție". Nu e ciudat? Întotdeauna ne gândim la victime ca la niște biete făpturi neprihănite. Ca Iosif din Biblie. Sunt sigură că de fapt era un flăcău insuportabil și merita cu vârf și îndesat să-i dea cineva un brânci în groapă. Poate și tânărul Edward îți cerea singur să-l omori.

– Erau doi, îi aminti Grant.

– Bineînțeles. Sigur că asta nu-i o explicație. A fost o barbarie îngrozitoare. Bieții mielușei pufoși! Oh!

– Ce-a fost „oh"-ul ăsta?

– Mă gândeam la ceva. De la mielușeii pufoși mi-a venit.

– Cee?

– Nu, nu-ți spun, poate nu iese nimic. Trebuie s-o șterg.

– Ai reușit cu șarmul tău să o convingi pe Madeleine March să-ți scrie piese?

– Ei, încă n-a semnat contractul, dar cred că ideea a prins. *Au revoir*, scumpule. Pe curând.

A plecat, condusă de Amazoana îmbujorată toată, și Grant a uitat de mielușeii pufoși până când, în seara următoare, s-a trezit cu un mielușel pufos în cameră. Acest exemplar purta ochelari cu ramă de baga, care, în mod ciudat, accentuau asemănarea în loc s-o îndepărteze. Grant moțăia liniștit, cum nu i se mai întâmplase de multă vreme; istoria era, vorba Sorei Șefe, cea mai bună metodă de a dobândi un simț al perspectivei. Ciocănitul la ușă era atât de șovăielnic încât hotărî că i s-a părut. De obicei, când îți bate cineva la ușă la spital, nu șovăie defel. Ceva l-a îndemnat totuși să spună: „Intră!", iar în deschizătura ușii apăru fără putință de îndoială mielușelul

pufos al Martei; Grant izbucni în râs fără să se poată stăpâni.

Tânărul care intrase păru descumpănit, zâmbi nervos și își propti ochelarii pe nas cu degetul arătător, lung și subțire; își drese apoi glasul și rosti:

– Domnul Grant? Mă numesc Carradine. Brent Carradine. Sper că nu v-am trezit din somn.

– Nu, deloc. Poftiți înăuntru, domnule Carradine. Sunt bucuros să vă cunosc.

– M-a trimis Marta – adică Miss Hallard. Mi-a spus că v-aș putea fi de ajutor.

– V-a spus și în ce fel? Luați loc, vă rog. E un scaun acolo, după ușă. Aduceți-l mai aproape.

Era un băiat înalt, nu purta pălărie, iar părul blond, cârlionțat și mătăsos i se revărsa peste fruntea înaltă; purta un pardesiu de tweed mult prea mare, care îi atârna în cute largi, neglijente, după moda americană. De fapt, era clar că e american. Aduse scaunul aproape, se instală, cu faldurile pardesiului arătând ca o mantie regală, și îl privi pe Grant cu ochii lui căprui și blânzi, al căror farmec luminos nu era umbrit nici măcar de ochelarii cu rame din baga.

– Marta – adică Miss Hallard – mi-a zis că ați vrea să vă caut ceva.

– Te ocupi cu *căutatul*?

– Lucrez la o cercetare, aici, la Londra. O cercetare istorică. Și ea mi-a spus că aveți nevoie de ceva tocmai din domeniul meu. Știe că lucrez la B.M. aproape în fiecare dimineață. Aș fi bucuros, domnule Grant, să vă fiu de folos.

– Ești foarte amabil, da, foarte amabil. La ce lucrezi? Ce anume cercetezi?

– Mă ocup de răscoala țărănească.

– Aha, Richard al II-lea.

– Da.

– Te interesează condițiile sociale?

Tânărul zâmbi deodată, nu foarte studios, și spuse:

– Nu, mă interesează să stau în Anglia.

– Și nu poți sta în Anglia fără să te ocupi de o cercetare?

– Nu tocmai. Îmi trebuie un alibi. Tata e de părere că ar fi cazul să mă ocup de afacerile familiei. Cu mobilă. Vânzări de mobilă angro. Trimiți comanda prin poștă. Dintr-un catalog. Să nu mă înțelegeți greșit, domnule Grant, mobila e foarte bună. Te ține o viață întreagă. Chestia e că nu mă prea interesează.

– Și, în afară de o expediție la Pol, British Museum îți oferă cea mai bună ascunzătoare.

– Oricum, mai caldă. De fapt, îmi place istoria. Am absolvit o facultate de istorie. Ei, și dacă vreți chiar să știți, am venit în Anglia după Atlanta Shergold. Ea e gâsca blondă din piesa Martei – adică a lui Miss Hallard. Vreau să zic că joacă rolul gâștei blonde. Atlanta nu e tocmai gâscă.

– Câtuși de puțin. E o tânără deosebit de înzestrată.

– Ați văzut-o?

– Nu cred că există cineva în toată Londra care să n-o fi văzut.

– Așa e. Nu se mai termină. N-am crezut – nici eu și nici Atlanta – că o să țină afișul mai mult de câteva săptămâni, așa că ne-am făcut cu mâna și am zis: „Ne vedem la sfârșitul lunii!“ Abia după ce am constatat că nu se mai sfârșește a trebuit să găsesc o scuză ca să vin în Anglia.

– Cum, Atlanta nu era o scuză suficientă?

– Nu pentru tata! Familia mea o snobează pe Atlanta, iar tata e cel mai rău dintre toți. Când n-are încotro și trebuie s-o pomenească în vreun fel, spune: „tinerica aia, cunoștința ta, actrița“. Știți, tata e Carradine al III-lea, iar tatăl Atlantei nu e decât Shergold Întâiul. Mai precis, o mică băcănie pe strada principală. Și un tip nemaipomenit, dacă vreți să știți. Bineînțeles, Atlanta n-a făcut mare lucru în State. Ca actriță. Ăsta e primul ei mare succes. De aceea nu vrea să renunțe la contract și să vină acasă. Zice că noi n-am știut s-o apreciem.

– Așa că te-ai apucat de cercetare.

– Trebuia să mă gândesc la ceva care poate fi făcut numai la Londra. Începusem deja ceva la facultate. Așa că B.M. mi s-a potrivit ca o mănușă. Îmi face plăcere și

pot să-i arăt tatii că lucrez la ceva, deci împușc doi iepuri dintr-o dată.

– Da. E cel mai simpatic alibi de care am auzit. Apropo, de ce tocmai răscoala țărănească?

– E o perioadă interesantă. Și m-am gândit că-i face și tatii plăcere.

– Îl interesează reformele sociale?

– Nu, dar îi urăște pe regi.

– El, Carradine al Treilea?

– Da, e de râs, nu-i așa? Nu m-ar mira din partea lui să aibă o coroană, depusă în vreun safe la bancă. Ar fi în stare s-o ia din când în când de acolo, să se furișeze cu ea la gară și să și-o potrivească pe cap în toaleta bărbaților. Mă tem că vă cam obosesc, domnule Grant; m-am apucat să trăncănesc de ale mele. Nu pentru asta am venit. Am venit să...

– Indiferent pentru ce ai venit, ai picat ca o mană cerească. Stai liniștit, dacă nu te grăbești.

– Niciodată nu mă grăbesc, spuse tânărul, întinzându-și confortabil picioarele excesiv de lungi. Pe când și le desfășura, atinse noptiera cu pantoful și clătină portretul lui Richard al III-lea, care, proptit preçar, căzu pe jos.

– Scuzați-mă! Ce neatent sunt! Încă nu m-am obișnuit cu lungimea propriilor mele picioare. Se pare că te obișnuiești cu înălțimea la care ai ajuns abia pe la douăzeci și doi de ani, e adevărat? Culese poza de pe jos, o șterse grijuliu cu mâneca hainei și o privi cu interes. *„Richardus III. Ang. Rex"*, citi cu voce tare.

– Ești prima persoană care observă textul ăsta, spuse Grant.

– Probabil nu-l vezi dacă nu te uiți foarte de aproape. Sunteți prima persoană care ține un rege ca poză de căpătâi.

– Nici măcar nu e prea arătos.

– Știu și eu, rosti băiatul încetișor. Oricum, n-are o față de om rău. Aveam un profesor la colegiu care semăna cu el. Se hrănea doar cu bismut și lapte, astfel încât avea o abordare ușor pizmoasă a existenței, dar era cea mai cumsecade creatură cu putință. Prin urmare, despre Richard vă interesează informații?

– Da. Nimic prea complicat sau greu. Vreau doar să știu care e autoritatea contemporană în materie.

– Cred că e destul de simplu. Nu e prea departe de perioada mea. Vreau să spun perioada pe care o studiez. De fapt, autoritatea la modă despre Richard al II-lea – Sir Cuthbert Oliphant – îi cuprinde pe amândoi. L-ați citit pe Oliphant?

Grant îi răspunse că n-a citit nimic altceva decât cărți de școală și pe Sir Thomas Morus.

– Morus? Cancelarul lui Henric al VIII-lea?

– Chiar el.

– Pariez că atitudinea lui e ceva mai specială!

– Mi s-a părut că seamănă mai degrabă cu o broșură de partid, spuse Grant, realizând pentru prima oară că aceasta era exact impresia pe care i-o lăsase. Nu suna defel ca o relatare aparținând unui bărbat de stat, ci ca o propagandă de partid.

Ba nu, un articol de ziar. Cu știrile obținute de prin ganguri.

– Știi ceva despre Richard al III-lea?

– Nu prea, decât că și-a măcelărit nepoții și apoi și-a oferit regatul pentru un cal. Mai știu că avea doi slugoi, cunoscuți drept Cotoiul și Șobolanul.

– Ce tot spui?

– Știți doar: „Cotoiul, Șobolanul și Lovel cel Câinos, își fac mendrele în Anglia ocrotiți de Ghebos".

– Așa e. Uitasem. De fapt ce înseamnă știi cumva?

– Habar n-am. Nu prea cunosc perioada. Cum de vă interesează Richard al III-lea?

– Marta a avut ideea să încep o cercetare istorică, deoarece de una practică nu mă pot apuca într-un viitor apropiat. Și, fiindcă mă interesează chipurile omenești, mi-a adus portretele tuturor actorilor principali. Actori principali în felurite mistere pe care mi l-ea propus ea, vreau să zic. Richard a nimerit aproape întâmplător, dar s-a dovedit cel mai misterios dintre toți.

– Cum așa?

– E autorul celei mai revoltătoare crime din istorie și are o față de judecător; de mare conducător. Mai mult,

după toate relatările, era o persoană neobişnuit de civilizată şi de plăcută. De fapt, *a şi fost* un excelent conducător. A guvernat Nordul Angliei admirabil. A fost un bun conducător de oşti şi un bun soldat. Cât despre viaţa lui privată, nu se ştie nimic de rău. Fratele lui, îţi aminteşti probabil, a fost, cu excepţia lui Carol al II-lea, produsul regal cel mai călărit de muieri din întreaga istorie a Angliei.

– Sigur, Edward al IV-lea. O enormă halcă, de şase picioare înălţime, de frumuseţe masculină. Poate Richard suferea de cine ştie ce resentimente, prin contrast. Iar asta ar explica dorinţa lui de a face să piară sămânţa fratelui.

La aşa ceva Grant nu se gândise.

– Vrei să zici că Richard îi nutrea o ură ascunsă fratelui său?

– De ce ascunsă?

– Pentru că până şi cei mai îndârjiţi detractori ai lui admit că îi era devotat lui Edward. Au fost împreună tot timpul, de când Richard avea vreo 12-13 ani. Celălalt frate – George – nu s-a purtat bine faţă de nici unul.

– Cine era George?

– Ducele de Clarence.

– Aha, ăla! Clarence-cu-vadra-de-Malmsey.

– Chiar el. Aşa că ne-au rămas doar doi: Edward şi Richard. Între ei erau zece ani diferenţă. Tocmai bine ca unul să-l considere pe celălalt erou şi să-l adore.

– Dacă aş fi cocoşat, spuse tânărul Carradine gânditor, mi-aş urî cu siguranţă fratele care îmi răpeşte toate laudele, toate femeile, până şi locul meu sub soare.

– Se poate, rosti Grant după o pauză. E cea mai bună explicaţie pe care am auzit-o până acum. Poate nici n-a fost ceva pe faţă, înţelegi? Poate nici n-a fost măcar conştient. A izbucnit doar în momentul când a apărut şansa tronului. Poate şi-a spus atunci, sau sângele lui şi-a spus: „Iată şansa! După toţi anii de slugărit şi de cărat şi de stat cu un pas în urmă, fără o vorbă de mulţumire. A sosit ziua plăţii. Acum o să-mi fac socotelile".

Grant observă că, din pură întâmplare, Carradine folosise, descriindu-l pe Richard, aceeaşi imagine ca Miss

Payne-Ellis. Că a stat cu un pas în urmă. Tot aşa îl văzuse şi scriitoarea, stând pe treptele de la Baynard's Castle, împreună cu Margaret cea blondă şi voinică şi cu George, când îşi luau rămas-bun de la tatăl lor ce pleca la război. Cu un pas în urmă, „ca de obicei".

– E foarte interesant ce spui despre Richard, că era un tip în regulă până în momentul crimei, zise Carradine, proptindu-şi un braţ al ochelarilor cu arătătorul lui cel lung, într-un gest caracteristic. Îl face mai uman. Versiunea lui Shakespeare despre el e mai degrabă o caricatură. Parcă nici nu-i vorba de un om. Mi-ar face plăcere să obţin orice informaţii doriţi, domnule Grant. E, oricum, o schimbare plăcută faţă de studiul meu despre ţărani.

– Cotoiul şi Şobolanul în loc de John Ball şi Wat Tyler.

– Exact.

– Bine, eşti foarte drăguţ. Mă bucur să am orice poţi să-mi obţii. Pentru moment, tot ceea ce-mi doresc e o relatare contemporană a evenimentelor. Au fost doar evenimente care au zguduit toată ţara. Vreau o relatare contemporană lor. Nu ce a aflat cineva din auzite despre întâmplări care au avut loc când avea cinci ani, sub alt regim.

– Să văd cine a fost istoricul contemporan. Fabian, poate. Sau el a fost sub Henric al VII-lea? Oricum, îl găsesc eu. Poate între timp vă mai uitaţi prin Oliphant. El e autoritatea modernă asupra acestei perioade, din câte ştiu.

Grant îi răspunse că va fi încântat să-l răsfoiască pe Sir Cuthbert.

– Vi-l las când trec mâine – credeţi că pot să-l las la intrare pentru dumneavoastră? Şi îndată ce descopăr ceva despre scriitori contemporani cu Richard, vin cu veşti. E bine aşa?

Grant îi răspunse că e perfect.

Tânărul Carradine îşi luă deodată un aer timid, amintindu-i lui Grant mieluşelul pufos de care uitase în timpul conversaţiei interesante despre Richard. Spuse noapte bună pe un ton liniştit şi ieşi din cameră cu poalele pardesiului fâlfâind în jurul lui.

Grant se gândi că, lăsând la o parte norocul lui Carradine, Atlanta Shergold a pus mâna pe cineva de soi.

8

–EI, SPUSE MARTA când veni din nou, ce părere ai depsre mieluşelul meu pufos?

–Ai fost grozavă că mi l-ai găsit.

– N-a trebuit să-l găsesc. Ne împiedicăm veşnic de el. Practic trăieşte la teatru. Cred că a văzut de cinci sute de ori *Spre largul mării într-un pocal;* dacă nu e în cabina Atlantei, cu siguranţă îl găseşti în primul rând din sală. Sper să se însoare odată şi să-l vedem mai rar. Ştii, nici măcar nu trăiesc împreună. E o idilă în stare pură. Renunţă pentru moment la tonul ei teatral şi adăugă: De fapt, sunt o pereche nemaipomenită. În unele privinţe, ai zice că-s mai degrabă fraţi gemeni decât îndrăgostiţi. Au acea încredere nelimitată unul în celălalt, acea dependenţă faţă de cealaltă jumătate care creează un întreg. Niciodată nu se ceartă, nici măcar nu se ciondănesc, cel puţin eu nu i-am văzut. O idilă, cum spun. De la Brent ai asta?

Arătă spre cărţoiul lui Oliphant cu un deget dubitativ.

– Da, mi-a lăsat-o la portar.

– Pare cumplit de indigestă.

– Nu-i prea apetisantă, să zicem. Odată ce ai înghiţit-o, e însă destul de digerabilă. Istorie pentru uzul studenţilor. O înşiruire de fapte detaliate.

– Brr!

– Măcar ai descoperit de unde prea sfântul şi veneratul Sir Thomas Morus şi-a cules datele despre Richard.

– Da? De unde?

– De la unul John Morton.

– N-am auzit în viaţa mea de el.

– Nici eu, dar asta-i ignoranţa noastră.

– Cine a fost?

– A fost arhiepiscop de Canterbury sub Henric al VII-lea. Şi duşmanul cel mai aprig al lui Richard.

Dacă Marta ar fi ştiut să fluiere, ar fi fluierat drept comentariu.

– Deci asta era informaţia lui directă! exclamă ea.

– Exact. Şi pornind de la această relatare despre Richard s-au construit toate celelalte. Bazându-se pe ea şi-a scris Holinshed istoria, iar Shakespeare şi-a fasonat personajul.

– Prin urmare e versiunea cuiva care l-a urât pe Richard. Habar n-aveam. De ce oare venerabilul Sir Thomas l-a preluat pe Morton şi nu pe altcineva?

– Pe oricine l-ar fi preluat, era oricum o versiune Tudor. L-a preferat probabil pe Morton fiindcă a crescut în casa lui de copil. Şi cum Morton fusese într-adevăr „implicat", era firesc să adopte versiunea unui martor ocular, a cărui mărturie o avea la prima mână.

Marta arătă iarăşi cu degetul spre Oliphant.

– Iar istoricul tău grăsan şi plicticos recunoaşte că e o versiune părtinitoare?

– Oliphant? Doar implicit. Ca să fiu cinstit, şi el s-a zăpăcit de tot când a ajuns la Richard. Pe aceeaşi pagină scrie că era un excelent conducător şi general de oşti, cu o reputaţie de om cumpătat şi cinstit, foarte popular în contrast cu clanul Woodville (rubedeniile reginei) şi totodată că era „perfect lipsit de scrupule şi gata să facă vărsare de sânge spre a pune mâna pe coroană, atunci când i-a fost la îndemână". Pe o pagină scrie în silă: „Ar exista temeiuri să credem că nu era lipsit de conştiinţă", iar câteva pagini mai departe preia descrierea pe care i-o face Morus: „un om atât de chinuit de fapta lui încât nu-şi mai găsea somnul".

– Cumva plicticosul şi grăsanul de Oliphant preferă trandafirii roşii?

– Nu cred. Nu cred că e conştient lancasterian. Deşi, dacă stau să mă gândesc, priveşte foarte tolerant uzurparea lui Henric al VII-lea. Nu-mi amintesc să fi citit vreo frază a lui în care să declare, fără ocolişuri, că Henric nu avea nici un drept la tron.

– Cine l-a suit atunci? Pe Henric, vreau să zic.

– Restul de Lancasteri și clanul Woodville, susținuți, presupun, de o țară revoltată de uciderea copiilor. De fapt, oricine avea o picătură de sânge Lancaster în vene ar fi făcut la fel. La rândul lui, Henric a fost deajuns de viclean ca să pună „cucerire" pe primul loc în declarația lui de pretenție la tron, iar sângele lui de Lancaster abia pe al doilea loc. *De jure belli et de jure Lancastriae.* Mama lui era urmașa unui fiu nelegitim al celui de al treilea fiu al lui Edward al III-lea.

– Tot ce știu despre Henric al VII-lea este că era fantastic de bogat și fantastic de calic. Îți amintești fermecătoarea povestire a lui Kipling despre cum l-a înnobilat pe meșterul acela, nu pentru frumoasa lucrare pe care i-a făcut-o, ci pentru că i-a economisit nu știu ce sul?

– Cu o spadă ruginită scoasă de după draperii. Ești una din puținele femei care l-au citit serios pe Kipling.

– Să știi că sunt o femeie remarcabilă în multe privințe. Spune-mi, ai reușit să găsești date noi despre personalitatea lui Richard?

– Nu, sunt la fel de dezorientat ca sir Cuthbert Oliphant, Domnul să-l aibă în pază. Deosebirea dintre noi este că eu știu lucrul ăsta, iar el habar nu are.

– L-ai mai văzut pe mielul meu pufos?

– Nu l-am mai văzut de la prima lui vizită, acum trei zile. Mă întreb dacă n-a uitat cumva ce mi-a promis.

– Nu, în nici un caz. Pe steagul lui stă scris credință.

– Ca pe al lui Richard.

– Richard?

– Da, avea un motto: *Loyaulté me lie.* Credința mă leagă.

Se auzi o bătaie ușoară în ușă și, ca răspuns la invitația lui Grant, apăru Brent Carradine, înfășurat în pardesiul lui obișnuit.

– Oh! Mă tem că deranjez. Nu știam că sunteți aici, Miss Hallard. M-am întâlnit cu Statuia Libertății pe coridor și ea credea că sunteți singur, domnule Grant.

Grant identifică Statuia Libertății fără dificultăți. Marta spuse că tocmai se pregătea să plece și oricum Brent era în împrejurările de față un musafir mult mai interesant ca

ea, prin urmare îi lasă în căutarea sufletului unui ucigaș.

După ce o conduse politicos la ușă, Brent se întoarse și se instală pe scaunul de musafiri, cu expresia pe care o au englezii când se așază la un pahar de porto după ce femeile se ridică de la masă. Grant se întrebă dacă până și acest american dominat de femei nu încearcă oare în subconștient un sentiment de ușurare când stă de vorbă între holtei. La întrebarea lui Brent despre progresele lui cu Oliphant, răspunse că îl găsea pe Sir Cuthbert extrem de lucid.

– Am descoperit întâmplător cine erau Cotoiul și Șobolanul. Erau doi nobili ai regatului, în întregime respectabili: William Catesby[1] și Richard Ratcliffe[2]. Catesby era speakerul Camerei Comunelor, iar Ratcliffe era unul dintre înalții comisari ai păcii cu Scoția. Ciudat cum însuși felul în care sună un cuvânt face orice asociere cu politica răutăcioasă. Ghebul era desigur însemnul lui Richard. Mistrețul Alb. Intri prin cârciumile noastre englezești?

– Cum să nu. Reprezintă unul din lucrurile pe care le faceți mai bine decât noi.

– Atunci ești gata să scuzi felul în care ne funcționează robinetele, de dragul berii de la Mistrețul Alb.

– N-aș merge atât de departe încât să le scuz. Hai să zicem că sunt gata să le scad la socoteală.

– Ești generos. Ei bine, trebuie să mai scazi încă ceva. Teoria aia a dumitale că Richard își ura fratele din pricina contrastului dintre frumusețea lui Edward și propria sa gheboșenie. După sir Cuthbert, ghebul lui Richard era un mit. Tot astfel și brațul lui paralizat. Se pare că nu avea nici un defect vizibil. Oricum, nu unul important. Avea doar umărul stâng mai coborât decât dreptul. Atât. Ai aflat cine a fost istoricul contemporan?

– N-a fost nici unul.

– Cum adică *nici unul*?

– N-au fost în sensul la care vă referiți. Au existat

---

[1] De la cat = pisică, cotoi (engl.).
[2] De la rat = șobolan (engl.).

scriitori contemporani cu Richard, dar au scris după moartea lui. Pentru Tudori. Ceea ce îi scoate din cauză. Există pe undeva o cronică, scrisă de un călugăr în latinește, care e contemporană, dar încă n-am reușit să fac rost de ea. Ceva am descoperit totuși: acea relatare despre Richard al III-lea e considerată ca aparținându-i lui sir Thomas Morus nu pentru că ar fi scris-o el, ci manuscrisul a fost găsit printre hârtiile sale. Era o copie neterminată a unui manuscris ce apare altundeva încheiat.

– Ce spui! exclamă Grant plin de interes. Era deci o copie scrisă de mâna lui Morus?

– Da, chiar așa. Scrisă când avea vreo treizeci și cinci de ani. Pe atunci, înainte de răspândirea tiparului, copiile manuscrise ale cărților constituiau ceva obișnuit.

– Da. Prin urmare, dacă informația provenea de la John Morton, așa cum s-a și întâmplat, e de presupus că Morton era și autorul textului.

– Da.

– Ceea ce explică desigur, să zicem, lipsa de sensibilitate. Un ambițios ca Morton nu s-ar jena deloc să-și plece urechea la bârfe josnice. Știi câte ceva despre Morton?

– Nu.

– A fost întâi un om al legii, apoi slujitor al Bisericii și cel mai mare „pluralist" din câți se cunosc. A optat întâi pentru Lancasteri și a rămas de partea lor până când a devenit limpede că Edward al IV-lea e bine instalat. Apoi s-a împăcat cu ramura York, iar Edward l-a făcut episcop de Ely. Și vicar peste Dumnezeu știe câte parohii mănoase pe deasupra. După urcarea lui Richard pe tron, a susținut mai întâi clanul Woodville, apoi pe Henric Tudor și a sfârșit cu o pălărie de cardinal, sub Henric al VII-lea, ca arhiepiscop de...

– Stați puțin îl întrerupse băiatul, amuzat. Știu cine a fost Morton, cum să nu! „Furculița lui Morton"! „Nu poți cheltui atât de mult, așa că ia dă mata ceva și pentru rege; cheltuiești atâția bani încât trebuie să fii foarte bogat, așa că nu scoți ceva și pentru rege?"

– Da, da. Același Morton. Cel mai priceput storcător de bani al lui Henric. Tocmai m-am gândit că avea un motiv personal

să-l urască pe Richard cu mult înaintea uciderii băieților.

– Ce motiv?

– Edward a primit o mare sumă de bani de la Ludovic al XI-lea ca să încheie o pace rușinoasă cu Franța. Richard s-a mâniat foarte tare – era într-adevăr o afacere murdară – și nici n-a vrut să mai audă de ea. Asta însemna că a refuzat și niște bani serioși. În schimb, Morton era foarte favorabil atât față de târgul încheiat cât și față de bani. El a primit chiar o pensie de la Ludovic. Destul de frumușică. Două mii de coroane pe an. Nu cred că a înghițit cu plăcere comentariile lui Richard, chiar dacă aurul a făcut să-i lunece mai ușor pe gâtlej.

– Presupun că nu.

– De asemeni, nu cred că era foarte vesel pentru Morton sub domnia lui Richard, strâns la pungă, în comparație cu risipitorul Edward. Așa că, oricum, ar fi luat partea clanului Woodville, chiar fără nici o crimă.

– Cât despre crime..., începu băiatul și se opri.

– Spune.

– Așa, crimele, uciderea băieților, nu vi se pare ciudat că nimeni nu vorbește despre ele?

– Cum adică, nimeni nu vorbește?

– În ultimele trei zile am tot citit documente contemporane, scrisori și altele. Nu sunt pomenite nicăieri.

– Poate lumea se temea. Erau vremuri când era de preferat să fii discret.

– Da, dar vă spun ceva și mai ciudat. Știți că Henric a înaintat un act de condamnare a lui Richard, după Bosworth. În fața Parlamentului. Ei bine, îl acuză pe Richard de cruzime și tiranie, dar nici măcar nu pomenește despre asasinat.

– Cum? exclamă Grant, uimit.

– Așa-i, aveți tot dreptul să fiți uimit.

– Ești sigur?

– Absolut.

– Dar Henric a pus stăpânire pe Turn imediat ce a sosit la Londra, după Bosworth. Dacă băieții nu mai erau acolo, e incredibil să nu fi anunțat asta imediat. Ar fi fost asul lui din mânecă.

Tăcu mirat o clipă. Vrăbiile de pe pervazul ferestrei ciripeau zgomotos.

– Nu pot găsi nici o explicație, urmă el. Cum s-ar putea explica ratarea ocaziei de a-și acumula un capital din faptul că băieții nu mai erau în Turn?

Brent își întinse picioarele într-o poziție mai confortabilă.

– Există o singură explicație, spuse el. Anume că băieții erau încă acolo.

Tăceau acum amândoi, uitându-se unul la altul.

– Nu, nu se poate, spuse Grant. Trebuie să fie alt motiv și nu ne dăm noi seama.

– Ca, de pildă?

– Nu știu. Trebuie să mă gândesc.

– M-am gândit trei zile și tot n-am găsit ceva plauzibil. Nici *nu există* altceva, decât concluzia că băieții trăiau când Henric a cucerit Turnul Londrei. Actul de condamnare e complet lipsit de orice scrupule: sunt acuzați de trădare toți cei rămași credincioși lui Richard – oameni loiali unui rege uns pe tron, care lupta împotriva unui invadator. Orice acuzație la care Henric s-ar fi putut gândi există acolo, în Act. Și în afară de obișnuita cruzime și tiranie, n-a putut găsi altceva. Băieții nu sunt nici măcar pomeniți.

– Fantastic.

– De necrezut. Dar așa e.

– Asta înseamnă că nu a existat *nici o acuzație contemporană.*

– Cam așa ceva.

– Stai puțin. Tyrrel a fost doar *spânzurat* pentru crimă. A mărturisit înainte să moară. Stai așa. Întinse mâna după Oliphant și răsfoi în viteză paginile, căutând locul cu pricina. E o relatare detaliată aici. Nu s-a făcut nici un secret din asta. Până și Statuia Libertății știe.

– Cine?

– Sora pe care ai întâlnit-o pe coridor. Tyrrel a comis asasinatul; a fost găsit vinovat și a mărturisit înainte de a fi spânzurat.

– Asta s-a întâmplat când Henric s-a instalat la Londra?

– Așteaptă puțin. Am găsit. Citi cu atenție paragraful.

Nu, a fost în 1502. Realiză deodată ce spusese și repetă, cu un ton schimbat, nevenindu-i să creadă. În... 1502.

– Dar... dar... asta a fost...

– Da. Aproape cu douăzeci de ani mai târziu.

Brent scotoci după pachetul de țigări, scoase una afară și o puse apoi grăbit la loc.

– Fumează dacă vrei, spuse Grant. Eu aș bea ceva tare. Cred că nu-mi funcționează creierul cum trebuie. Mă simt ca în copilărie când mă legau la ochi și mă învârteam prin cameră înainte să începem baba-oarba.

– Exact, spuse Carradine. Scoase o țigară și-o aprinse. Total în beznă și destul de amețit.

Se uită la vrăbii.

– Patruzeci de milioane de manuale nu pot greși, rosti Grant după o clipă.

– Sunteți sigur?

– Ce crezi?

– Eram convins că nu, dar nu mai sunt atât de sigur.

– N-ai devenit oare sceptic prea brusc?

– Nu astăzi a început să mi se clatine încrederea.

– Dar când?

– De la un eveniment mărunt, rămas sub numele de Masacrul de la Boston. Ați auzit de el?

– Cum să nu!

– Ei bine, am descoperit întâmplător, când căutam ceva la facultate, că Masacrul de la Boston a fost de fapt o gloată care a azvârlit cu pietre într-o sentinelă. Cifra totală a victimelor a fost patru. Eu am fost învățat de mic să nu uit Masacrul de la Boston, domnule Grant. Inima îmi tresălta în pieptul meu firav de copil doar la auzul lui. Sângele meu sănătos, întărit cu spanac, se învârtoșa la gândul cetățenilor fără apărare, secerați de gloanțele trupelor britanice. Nu vă puteți imagina ce șoc a însemnat când am descoperit că n-a fost decât o încăierare între poliție și greviști, petrecută într-o măruntă urbe americană, evenimentul fiind abia pomenit în gazeta locală.

Deoarece Grant tăcea, își miji ochii în lumină ca să vadă mai bine cum reacționează. Grant studia cu atenție petele din tavan.

– Iată de ce, întrucâtva, îmi place atât de mult să cercetez, continuă Carradine şi se uită iarăşi la vrăbii.

La un moment dat, Grant a întins mâna, fără cuvinte, iar Carradine i-a dat o ţigară pe care i-a aprins-o.

Au fumat în tăcere.

Grant a fost cel care a întrerupt primul spectacolul vrăbiilor.

– Tonypandy, rosti el.

– Poftim?

Grant era cufundat încă în gânduri.

– La urma urmei, am mai văzut asta şi în zilele noastre, nu-i aşa, spuse el, adresându-i-se nu lui Carradine, ci tavanului.

– E ca la Tonypandy.

– Şi ce naiba e Tonypandy? întrebă Brent. Sună ca o doctorie. „Se poartă copilaşul dumneavoastră neobişnuit? Fetişoara lui se îmbujorează, e moleşit, oboseşte uşor? Daţi-i micuţului câteva picături de Tonypandy şi veţi constata îndată rezultatele îmbucurătoare". Şi cum Grant nu dădea semne să răspundă: „E-n regulă, păstraţi-vă cât Tonypandy vreţi. Nu-l primesc nici în dar".

– Tonypandy, grăi în sfârşit Grant, cu un glas de somnambul, e o localitate din South Wales.

– Bănuiam eu că e ceva geografic.

– Dacă mergi în South Wales, o să auzi că în 1919 Guvernul a trimis trupe să tragă în minerii velşi care intraseră în grevă pentru drepturile lor. Ţi se va spune că răspunzător de asta a fost Winston Churchill, pe atunci ministru de interne. Şi vor încheia astfel: „South Wales nu va uita niciodată Tonypandy!"

Carradine îşi părăsise aerul ironic.

– Şi lucrurile n-au stat aşa?

– În realitate, s-au petrecut în felul următor. Facţiunea cea mai dură a greviştilor din valea Rhondda scăpase de sub control. Începuseră să spargă magazinele şi să distrugă bunuri. Şeful poliţiei din Glamorgan a cerut Ministerului de Interne să trimită trupe pentru apărarea proprietăţilor. Dacă un şef al poliţiei consideră că o situaţie este atât de gravă încât necesită o intervenţie armată,

Ministerul de Interne nu prea are de ales. Churchill era însă atât de îngrozit la ideea că trupele vor sta faţă în faţă cu greviştii şi vor trebui eventual să tragă, încât s-a hotărât să trimită în locul lor un grup de poliţişti zdraveni care nu aveau alte arme decât impermeabilele lor strâns înfăşurate. Trupele au fost ţinute în rezervă şi orice contact cu greviştii a fost întreprins de poliţia londoneză neînarmată. Singura vărsare de sânge a fost, ici-colo, câte un nas pocnit. Ministerul de Interne a fost sever criticat în Camera Comunelor pentru „intervenţia lui fără precedent". Asta a fost Tonypandy, şi măcelul făcut de armată, pe care Wales nu îl va uita niciodată.

– Da, spuse Carradine pe gânduri. Da, e asemănător cu ce s-a întâmplat la Boston. Cineva dă cu totul alte dimensiuni unui incident obişnuit, în scopuri politice.

– Problema nu e asemănarea. Problema e că *toţi cei care au participat* ştiu foarte bine că e o nebunie, dar cu toate astea nu s-a făcut nimic. Lucrurile nu mai pot fi schimbate. E o istorie complet mincinoasă, devenită legendă, iar cei care au ştiut că e mincinoasă au stat deoparte şi au tăcut.

– Da. E foarte interesant. Istoria aşa cum e făcută.

– Da. Istoria.

– De aceea îmi place cercetarea. La urma urmei, adevărul nu stă în felul în care cineva îl relatează. El se află în măruntele date ale epocii. Un anunţ în ziar. Vânzarea unei case. Preţul unui inel.

Grant contempla tavanul în continuare, iar cearta vrăbiilor se auzi iarăşi în încăpere.

– Ce te amuză? întrebă Grant într-un târziu, întorcându-şi capul şi prinzând expresia de pe chipul musafirului său.

– E prima oară când vă văd arătând ca un poliţist.

– Mă simt ca un poliţist. Gândesc ca un poliţist. Îmi pun întrebarea pe care şi-o pune orice poliţist în toate cazurile de crimă: Cui îi foloseşte? Şi realizez pentru prima oară că teoria sinistră potrivit căreia Richard s-a descotorosit de băieţi ca să-şi asigure tronul e o tâmpenie. Să presupunem că s-a descotorosit de băieţi. Între el şi tron mai erau cele cinci surori ale acestora. Ca să nu

mai pomenim de cei doi copii ai lui George: un băiat și o fată. Fiul și fiica lui George au fost excluși prin condamnarea tatălui lor; dar e posibil ca o condamnare să fie contestată, sau anulată, sau, mă rog, ceva asemănător. Dacă dreptul lui Richard nu era întemeiat, toate aceste vieți stăteau între el și un tron sigur.

– Toți aceștia i-au supraviețuit?

– Nu știu. Dar o să aflu. Sora cea mai mare a băieților a supraviețuit cu siguranță, fiindcă a devenit regina Angliei și soția lui Henric.

– Domnule Grant, haideți s-o luăm de la început. Fără cărți de istorie, sau versiuni moderne, ori părerile unuia și altuia. Adevărul nu stă în relatări, ci în registre de contabilitate.

– Iată o frază corectă, spuse Grant, făcându-i un compliment. Oare înseamnă ceva?

– Înseamnă totul. Adevărata istorie e scrisă în forme ce nu erau menite a fi istorie. În inventarele de îmbrăcăminte, în bugetul privat de cheltuieli, în scrisori personale, în registre de avere. Dacă cineva, să zicem, insistă că Lady Cutare n-a avut nici un copil, iar tu găsești în registrul de cheltuieli următorul articol: „Pentru pruncul născut de doamna mea în seara de sfântul Mihail: cinci yarzi de panglică albastră, patru pence și jumătate", nu poți decât să deduci, firește, că „doamna mea" a născut un fiu în seara de sfântul Mihail.

– Da, așa e. În regulă, cu ce începem?

– Dumneavoastră faceți investigațiile. Eu sunt doar scotocitorul.

– Cercetătorul.

– Mulțumesc. Ce vreți să știți?

– Ei, pentru început, ar fi util, ca să nu zic lămuritor, să știm cum au reacționat personajele principale la moartea lui Edward. Edward al IV-lea, desigur. Edward a murit pe neașteptate, iar moartea lui i-a prins pe mulți nepregătiți. Aș vrea să știu cum au reacționat toți cei implicați.

– Asta-i simplu și ușor. Presupun că vreți să știți ce au făcut, nu ce au gândit.

– Da, bineînțeles.

– Numai istoricii îți spun ce au gândit. Cercetătorii se mulțumesc cu ce-au făcut.

– Ce au făcut e tot ce vreau să știu. Am crezut întotdeauna în vechea zicală că faptele vorbesc mai tare decât cuvintele.

– Apropo, ce spune venerabilul Sir Thomas că a făcut Richard când a auzit că fratele lui a murit? vru să afle Brent.

– Venerabilul Sir Thomas (alias John Morton) spune că Richard s-a purtat cât a putut de afectuos cu regina, convingând-o să nu trimită o escortă numeroasă ca să-l aducă pe micul prinț la Ludlow; între timp, el cocea un plan de răpire a băiatului în drum spre Londra.

– După venerabilul Morus, înseamnă că Richard a încercat de la bun început să-l lichideze pe băiat.

– Desigur..

– Măcar o să aflăm cine cu ce se îndeletnicea, fie că reușim sau nu să le deducem intențiile.

– Asta și vreau.

– Polițaiule! exclamă băiatul. „Unde erai la 5 după masă în ziua de cinspe?"

– Dă rezultate, îl asigură Grant. Să știi că da.

– Bine, mă duc și eu la muncă. Mă întorc îndată ce găsesc informațiile pe care le vreți. Vă sunt recunoscător, domnule Grant. E mult mai interesant decât țăranii mei.

Ieși, plutind în lumina incertă a înserării de iarnă; pardesiul, care flutura ca o trenă, conferea siluetei lui subțiri, de băiețandru, o demnitate academică.

Grant aprinse lampa și examină petele de pe tavan, de parcă nu le mai văzuse niciodată.

Ce noroc formidabil să-l ademenească pe băiatul ăsta, neașteptat și surprinzător.

Care ar putea fi explicația pentru lipsa oricărei acuzații contemporane cu Richard?

Henric nici măcar nu avea nevoie de dovezi ca să-l acuze pe Richard. Băieții erau în grija lui. Dacă nu i-ar mai fi găsit în Turn, când a fost cucerit, ar fi avut la îndemână un noroi mult mai urât și sumbru cu care să-l împroaște

pe Richard, decât acuzațiile formale de cruzime și tiranie.

Grant își înghiți cina fără să aibă habar ce mănâncă și ce gust are.

Abia când Amazoana, care venise să-i ia tava, i-a spus încântată: „Ăsta-i semn bun. Ați mâncat amândouă chiftelele până la ultima înghițitură!" își dădu seama că de fapt cinase.

Se mai uită încă un ceas la pata de lumină făcută de lampă pe tavan, răsucindu-și toate datele în minte, iarăși și iarăși, căutând o defecțiune cât de mică, prin care să pătrundă în inima lucrurilor.

Până la urmă hotărî să se gândească la altceva. Așa făcea de obicei când un caz părea la început prea neted, prea rotund și prea solid ca să fie rezolvat îndată. Poate, dacă adoarme, mâine dimineață apare o fațetă nouă pe care nu o observase.

Căută ceva care să-i distragă atenția de obsesivul Act de Acuzare și zări teancul de scrisori care așteptau să fie citite. Scrisori amicale, cu urări de bine de la tot felul de oameni, inclusiv de la tâlhari bătrâni. Simpaticii tâlhari bătrâni deveniseră o specie demodată, iar numărul lor se împuțina pe zi ce trece. În locul lor apăruseră bandiții moderni, tineri, fără o scânteie de omenie în sufletele lor egocentrice, analfabeți ca niște patrupezi și nemiloși ca fierăstrăul circular. Vechiul tâlhar profesionist avea o personalitate la fel de individualizată ca membrii oricărei alte profesii și la fel de puține vicii ca și aceștia. Erau oameni de casă, liniștiți, preocupați de vacanțele în familie și gâlcile copiilor; în alte cazuri, erau burlaci bătrâni, care țineau colivii cu păsărele, bântuiau prăvălii cu lucruri la mâna a doua sau îți propuneau felurite sisteme de pariuri, complicate și infailibile. Tipi de modă veche.

Nici un bandit modern nu s-ar osteni să-și exprime în scris unui sticlete regretul că e scos temporar din arenă. O asemenea idee nu i-ar trece prin minte pentru nimic în lume.

Să scrii o scrisoare când zaci pe spate e o treabă complicată și Grant se ferise de asta cât putuse. Dar plicul de deasupra avea pe el scrisul verișoarei Laura, care s-ar

neliniști dacă n-ar primi vești de la el. Laura și cu el petrecuseră câteva vacanțe împreună în copilărie și fuseseră oarecum îndrăgostiți unul de altul o vară, în munții Scoției, ceea ce crease între ei o legătură foarte strânsă. Ar fi cazul să-i scrie Laurei un bilețel, măcar să știe că e încă în viață.

Îi citi din nou scrisoarea, zâmbind ușor; parcă auzi deodată cum clipocea apa râului Tulie – imaginea îi luneca pe sub pleoape – și îi sui în nări mirosul răcoros și parfumat al colinelor scoțiene iarna. Pentru o clipă, uită că era în spital, că viața e sordidă, plicticoasă și apăsătoare.

Pat îți trimite ceea ce ar numi dragostea lui dacă ar fi ceva mai mare sau puțin mai mic. Cum are nouă ani, iată ce zice: „Spune-i lui Alan că am întrebat de el"; de asemeni, a confecționat singur o muscă pentru undiță și te așteaptă să ți-o dăruiască atunci când vei veni în convalescență. Acum e oarecum în dizgrație la școală, după ce a aflat că scoțienii l-au vândut pe Carol I englezilor și a declarat că nu mai poate aparține acestei nații. Prin urmare, din câte am înțeles, a inițiat o grevă de protest individual împotriva a tot ce e scoțian și nu va învăța istoria, nu va cânta cântecele, nu va memoriza nici un fel de date geografice aparținând unei țări atât de deplorabile. A anunțat aseară lucrul ăsta, când s-a dus la culcare și s-a hotărât să ceară cetățenia norvegiană.

Grant și-a luat carnetul de corespondență de pe masă și a scris cu creionul următoarele:

Draga mea Laura,

Nu-i așa că te-ai cutremura de uimire dacă ai afla că prinții din Turn i-au supraviețuit lui Richard al III-lea?

Al tău, Alan.

P.S. Aproape m-am însănătoșit.

9

– ȘTIAȚI CĂ ACTUL DE ACUZARE a lui Richard al III-lea în fața Parlamentului nu pomenea uciderea prinților din Turn? îl întrebă Grant pe doctor a doua zi dimineață.

– Da? se miră doctorul. Ciudat, nu-i așa ?

– Foarte ciudat. V-ați putea gândi la o explicație?

– Încearcă probabil să minimalizeze scandalul. De dragul familiei.

– Nu i-a urmat un membru al familiei. A fost ultimul din dinastia lui. Succesorul lui Richard a fost primul dintre Tudori, Henric al VII-lea.

– Ai dreptate. Am uitat. N-am fost niciodată bun la istorie. În timpul orelor de istorie îmi făceam lecțiile la algebră. Nu prea reușeau să predea ore de istorie interesante la școală. Cred că mai multe portrete n-ar strica.

Aruncă o privire spre portretul lui Richard și reluă examinarea medicală.

– Arată splendid, în plină însănătoșire. Mă bucur că pot să spun asta. Nu mai ai dureri?

Și ieși, cu aerul lui calm și blând. Îl interesau fețele oamenilor, fiindcă făceau parte din meseria lui, dar istoria nu reprezenta pentru el decât ceva utilizat în alte scopuri, ceva dat la o parte în favoarea manualului de algebră de sub bancă. În grija lui erau ființe vii și viitorul acestora depindea de el; nu avea timp de investigații academice.

Sora șefă avea și ea alte preocupări. Îi ascultă cu politețe expunerea, dar îți făcea impresia c-ar putea spu-ne: „Eu, dacă aș fi în locul dumitale, aș sta de vorbă cu administratorul". Nu era problema ei. Privea, de la înălțimea ei regală, la uriașul stup pe care-l conducea, organizat și activ, unde totul era urgent și important; nu-i puteai pretinde să-și îndrepte atenția spre ceva petrecut cu peste patru veacuri în urmă.

Ar fi dorit să spună: „Ar trebui să te intereseze, mai mult decât pe alții, ce li se întâmplă capetelor încoronate,

cât de fragilă vă este reputația. Mâine, o simplă șoaptă te poate distruge". Era însă conștient că a deranja o soră șefă cu lucruri nesemnificative înseamnă a-i ocupa în mod nepermis timpul, și așa măsurat, fără nici un motiv sau scuză.

Sora șefă nu știa ce înseamnă un Act de Acuzare și i-a dat să înțeleagă foarte clar că nici nu-i pasă.

– Văd că a început să te obsedeze, îi spuse, arătând cu capul spre portret. Nu-i sănătos. De ce nu citești una din cărțile astea simpatice?

Până și Marta, a cărei vizită o așteptase cu nerăbdare, vrând să-i pună și ei aceeași întrebare și să-i vadă reacția, era prea furioasă pe Madeleine March ca să-i acorde atenție.

– După ce aproape mi-a promis că scrie! După ce m-am văzut de atâtea ori cu ea și mi-am programat ce o să fac îndată ce scap de chestia asta nesfârșită? Vorbisem până și cu Jacques pentru toalete. Acum îmi spune că trebuie să scrie o tâmpenie polițistă de-a ei. Zice că trebuie s-o scrie cât e proaspătă – ce anume, nu știu.

Înțelegea furia Martei – piesele bune sunt rarisime, iar autorii lor valorează greutatea lor în platină – dar se simțea ca și cum s-ar uita la cineva printr-o fereastră. Secolul al XV-lea era mai actual pentru el în dimineața aceea decât orice se petrecea în Shaftesbury Avenue.

– Nu cred că-i ia mult timp să-și scrie romanul polițist, îi spuse ca s-o încurajeze.

– Nu, îl scrie în vreo șase săptămâni. Dar acum, că mi-a scăpat din laț, cum crezi că o mai prind din nou? Tony Savilla o vrea și el, ca să-i scrie o piesă cu Marlborough, și-l știi pe Tony cum e când îi intră ceva în cap. Ar convinge și porumbeii de pe Arcul Amiralității.

Înainte să plece, a pomenit pe scurt problema Actului de Acuzare.

– Trebuie să existe o explicație, scumpule, i-a spus din ușă. *Bineînțeles* că există o explicație – vroia să strige după ea –, dar care anume? Povestea nu mai avea nici cap, nici coadă. Istoricii spun că asasinatul a provocat o imensă mânie împotriva lui Richard, că toți

englezii îl urau și de aceea au acceptat cu bucurie un străin în locul lui. Cu toate acestea, în enumerarea faptelor lui rele, făcută în fața Parlamentului, nici nu se pomenește despre crimă.

Richard murise când a fost redactată acuzația, iar fidelii lui fugiseră sau erau exilați; prin urmare, dușmanii erau liberi să-l acuze de orice ar fi poftit. Iar ei *nici măcar nu se gândiseră la acea crimă spectaculoasă.*

De ce?

Întreaga țară, s-a spus, răsuna de scandalul dispariției băieților. Un scandal foarte recent. Când dușmanii au înșirat feluritele ofense aduse moralității și statului de către Richard, printre ele nu figura cea mai spectaculoasă prin infamia ei.

De ce?

Henric avea nevoie de cele mai neînsemnate avantaje la începuturile precare ale domniei lui. Țara nu-l cunoștea și prin neam nu avea dreptul să fie unde se afla. Dar nu folosise uriașul avantaj pe care i l-ar fi oferit anunțarea crimei lui Richard.

De ce?

Urma la tron unui bărbat cu o extraordinară reputație, cunoscut poporului de la hotarele Walesului până la granița scoțiană, un bărbat iubit și admirat de toată lumea până la dispariția nepoților. Cu toate acestea, a omis să folosească singurul avantaj avut asupra lui Richard, fapta lui hâdă, de neiertat.

De ce?

Doar Amazoanei părea să-i pese de cudățenia care-l obseda și asta nu dintr-un sentiment față de Richard, ci fiindcă firea ei conștiincioasă nu suporta posibilitatea unei greșeli. Amazoana ar fi fost în stare să bată tot coridorul până la capăt și îndărăt, doar ca să smulgă o filă din calendar pe care cineva uitase s-o rupă la timp.

Înclinația ei către îngrijorare era însă mai puțin puternică decât instinctul ei de a consola.

– Nu trebuie să vă preocupe, îi spuse ea, liniștitor. Există precis o explicație simplă, la care nu v-ați gândit. O să vă vină în minte la un moment dat, când vă gândiți

la altceva. Așa îmi aduc eu aminte când pierd ceva. Pun ceainicul la loc în oficiu, ori număr pansamentele sterile înainte de a le împărți sora, și deodată mă gândesc. „Știu, e în buzunarul de la trenci". Sau, mă rog, în altă parte. Așa că nu e cazul să vă preocupe.

Sergentul Williams era pe undeva prin Essex, ca să ajute poliția locală să hotărască cine a omorât o bătrână, proprietăreasa unei prăvălii, lovind-o în cap cu o greutate de cântar și lăsând-o moartă printre șireturi de pantofi și sticluțe cu sirop, prin urmare nu putea conta pe ajutorul Scotland Yardului.

De fapt, nimeni nu mai avea cum să-l ajute, până când tânărul Carradine își făcu din nou apariția, trei zile mai târziu. Lui Grant i se păru că nepăsarea lui obișnuită avea de data aceasta o nuanță mai adâncă; pe chipul lui se citea o oarecare satisfacție de sine. Fiind un tânăr bine crescut, se interesă politicos de starea sănătății lui Grant și, după ce se lămuri asupra acestui punct, scoase niște însemnări din buzunarul încăpător al pardesiului și privi zâmbitor pe după ochelari la prietenul său.

– N-aș vrea să-l primesc pe venerabilul Morus în dar, începu el voios.

– Nici nu ți-l ofeream. Oricum, n-am alți amatori.

– E mereu pe-afară. Mereu.

– Bănuiam și eu. Vreau fapte. Poți să începi cu ziua morții lui Edward?

– Sigur. Edward a murit pe 9 aprilie 1483. La Londra. Adică la Westminster, ceea ce, pe atunci, nu era același lucru. Regina și fetele trăiau acolo; și băiatul cel mic, așa cred. Micuțul prinț își făcea lecțiile la Ludlow Castle, sub îndrumarea fratelui reginei, lordul Rivers. Rudele reginei ies tot timpul în față, știați? Woodvillii mișună peste tot.

– Știu, știu. Mai departe. Unde era Richard?

– La hotarul cu Scoția.

– Cee?

– Da, așa cum spun: la hotarul cu Scoția. Evenimentul l-a surprins departe. Dar ce face el? Zbiară după un cal și dă năvală la Londra? Nu.

– Atunci ce face?

– Organizează o liturghie la York, la care convoacă toată nobilimea din nord, în prezența căreia îi jură credință tânărului prinț.

– Interesant, spuse Grant sec. Ce-a făcut Rivers, fratele reginei?

– Pe 14 aprilie a plecat cu prințul la Londra. Împreună cu două mii de oameni și o cantitate mare de arme.

– La ce-i trebuiau armele?

– Nu mă întrebați. Eu doar strâng date. Dorset, cel mai mare dintre fiii reginei din prima ei căsătorie, a pus mâna pe arsenal și pe tezaurul din Turn și a început să armeze vase de război pentru Canalul Mânecii. Documentele Consiliului erau redactate *în numele lui Rivers și Dorset – avunculus Regis* și respectiv *frater Regis uterinus*, fără ca numele lui Richard să fie menționat. Lucru hotărât acolo, pe loc, deoarece, dacă vă amintiți, Edward îl numise în testamentul lui pe Richard tutorele băieților și Protector al regatului în cazul unei minorități. Subliniez, doar pe Richard, pe nimeni altcineva.

– Da, asta îi seamănă. A avut întotdeauna o încredere desăvârșită în Richard. Și ca om și ca administrator. Richard s-a îndreptat și el spre sud cu o armată?

– Nu, s-a dus cu șase sute de nobili din nord, cu toții în mare doliu. A ajuns la Northampton pe 29 aprilie. Probabil trebuia să se întâlnească acolo cu cei din Ludlow, dar asta e o relatare și în acest caz nu te poți baza decât pe credibilitatea unui istoric. Cei de la Ludlow – Rivers și prințul – plecaseră la Stony Stratford fără să-l mai aștepte. Singurul care l-a întâlnit la Northampton a fost ducele de Buckingham, cu trei sute de oameni. Îl știți pe Buckingham?

– Da, ne salutăm. Era prieten cu Edward.

– Exact. A venit în mare grabă de la Londra.

– Cu vești despre ce se întâmpla pe acolo.

– E o deducție corectă. N-ar fi adus cu el trei sute de oameni doar ca să-și exprime condoleanțe. Oricum, a avut loc un Consiliu – atât el cât și Buckingham aveau ce să prezinte în fața unui Consiliu – iar Rivers și cei trei acoliți ai lui au fost arestați și trimiși în nord, în timp ce

Richard și-a urmat drumul cu micul prinț la Londra. Au ajuns la Londra pe 4 mai.

– Perfect, e foarte limpede. Totodată, ținând seamă de timp și de distanțe, cel mai limpede e că relatarea venerabilului Morus despre Richard care-i scria amăgitor reginei convingând-o să trimită băiatul doar cu o escortă neînsemnată, e o tâmpenie.

– O gogoașă.

– Într-adevăr, Richard a făcut ce era de făcut. Știa, desigur, prevederile testamentare ale lui Edward. Faptele lui îi dezvăluie starea de spirit: îndurerare și grijă pentru băiat. O liturghie și un jurământ de credință.

– Așa e.

– Unde apare neconcordanța în această evoluție corectă? Mă refer la comportamentul lui Richard.

– Oh, mult mai târziu. Când a sosit la Londra, a aflat că regina, băiatul cel mai mic, fetele și fiul ei din prima căsătorie, Dorset, se zăvorâseră cu toții în capela de la Westminster. În afară de asta, restul pare normal.

– L-a dus pe băiat la Turn?

Carradine scotoci prin hârtii.

– Nu-mi amintesc. Poate n-am dat peste asta. Eu doar... Ba da, ba da, iată. Nu, l-a dus pe băiat la palatul episcopului din incinta bisericii Sf.Paul, iar el s-a dus să stea cu maică-sa la castelul Baynard. Știți unde se afla? Eu nu.

– Da, era reședința din oraș a familiei de York. Era pe malul Tamisei, puțin mai la vest de Sf.Paul.

– Bun. Deci a stat acolo până pe 5 iunie, când i-a sosit soția din nord și s-au mutat împreună într-o reședință numită Crosby Place.

– Se numește tot Crosby Place. Acum e în Chelsea și poate fereastra pe care a pus-o Richard nu mai e – n-am mai fost pe acolo de o bucată de vreme –, dar clădirea există.

– Grozav! exclamă Carradine încântat. Acum mă duc s-o văd. E o poveste foarte domestică, dacă stai să te gândești, nu-i așa? Stă cu maică-sa până-i vine nevasta și pe urmă se mută cu ea. Crosby Place era casa lor?

– Cred că Richard o închiriase. Era casa unui mem-

bru al Consiliului Londrei. Prin urmare, nu e nici o aluzie la o eventuală împotrivire față de Protectoratul lui, sau vreo schimbare de plan când sosește la Londra.

– Nimic de felul ăsta. A fost recunoscut drept lord Protector înainte de a sosi la Londra.

– De unde știi?

– În Arhivele Curții e numit Protector în două împrejurări – stați să văd: 21 aprilie (mai puțin de două săptămâni de la moartea lui Edward) și 2 mai (cu două zile înainte să ajungă la Londra).

– Bine, m-ai convins. Și nici o gălăgie? Nici un fel de tulburări?

– N-am găsit nicăieri nimic. Pe 5 iunie a dat porunci amănunțite cu privire la încoronarea băiatului, pe 22. A trimis chiar scrisori de convocare celor patruzeci de nobili care urmau să fie făcuți cavaleri ai Ordinului de Bath. Se pare că așa era obiceiul cu ocazia încoronării.

– Pe 5, repetă Grant gânditor. Și a fixat încoronarea pe 22. Nu și-a acordat prea mult timp pentru un complot.

– Nu. Am găsit chiar comanda pentru veșmintele de încoronare ale băiatului.

– Și atunci ce?

– Ei bine, răspunse Carradine, parcă cerându-și scuze, asta e cam tot ce am găsit. Ceva s-a întâmplat la un Consiliu – cred că pe 8 iunie – dar relatarea contemporană e în Memoriile lui Philippe de Commines și încă n-am reușit să fac rost de un exemplar. Cineva mi-a promis că-mi împrumută mâine o ediție a lui Mandrot din 1901. Se pare că episcopul de Bath a făcut niște dezvăluiri în fața Consiliului din ziua de 8 iunie. Îl cunoașteți pe episcopul de Bath? Se numea Stillington.

– N-am auzit de el.

– Era membru al colegiului All Souls, ce-o mai fi însemnând și asta și canonic de York, habar n-am ce e.

– Ambele sunt titluri savante și foarte respectabile.

– O să vedem.

– Ai mai găsit alt istoric contemporan, în afară de Commines?

– Până acum nici unul care să-fi scris înainte de

moartea lui Richard. Commines scrie, desigur, din punctul de vedere al unui francez, oricum nu al unui Tudor, așa că prezintă mai multă încredere decât un englez care a scris despre Richard sub Tudori. V-am adus o mostră minunată despre felul cum se scrie istoria. Am găsit-o când răsfoiam prin textele istoricilor contemporani. Știți că unul din lucrurile pe care le spun ei despre Richard al III-lea este că l-a ucis cu sânge rece pe unicul fiu al lui Henric al VI-lea după bătălia de la Tewkesbury? Ei bine, credeți-mă sau nu, povestea e inventată de la cap la coadă. Poți să vezi asta chiar din vremea când a început să fie răspândită. E un răspuns perfect pentru cei care obișnuiesc să spună că nu e fum fără foc. Fumul ăsta, credeți-mă, a fost obținut frecând unul de altul două vreascuri.

– Dar Richard era doar un băiețandru în vremea bătăliei de la Tewkesbury.

– Cred că avea optsprezece ani. Și era un soldat viteaz, după relatările epocii. Fiul lui Henric și cu Richard aveau aceeași vârstă. Ei bine, toate scrierile contemporane, de orice culoare, ne spun, fără excepție, că a fost ucis în bătălie. Distracția începe abia de acum încolo. Să vedeți.

Carradine își scotoci nerăbdător prin însemnări.

– Ce dracu, unde-am pus-o? Aha, uite-o. Fabyan, de pildă, care a scris pentru Henric al VII-lea, spune că băiatul a fost prins și adus dinaintea lui Edward al IV-lea, care l-a lovit peste față cu mănușa și și-a pus slujitorii să-l ucidă. Frumos, nu? Dar Polydore Virgil merge și mai departe. El ne spune că ucigașii băiatului au fost chiar George, duce de Clarence, Richard, duce de Gloucester, și William, lord Hastings. Hall îl numără și pe Dorset printre criminali. Asta însă nu l-a satisfăcut pe Holinshed: Holinshed ne spune că Richard, duce de Gloucester, a fost cel care i-a aplicat prima lovitură. Ei, ce părere aveți? Un Tonypandy de cea mai bună calitate, nu?

– Un Tonypandy în stare pură. O istorisire dramatică, fără un dram de adevăr în ea. Dacă suporți să asculți câteva fraze din venerabilul Morus, îți ofer altă mostră despre cum se scrie istoria.

– Venerabilul Morus îmi face greață, dar o să ascult.

Grant căută paragraful pe care-l însemnase și începu să citească:

O mână de oameni înțelepți au văzut că în urzeala pe care o țesea într-ascuns, adică urzeala lui Richard, intra și moartea fratelui său Clarence; cu toate că la aceasta a rezistat pe față, deși, gândeau aceiași oameni, mai slab decât s-ar fi cuvenit s-o facă. Iar cei ce gândeau astfel cred că el, cu multă vreme înainte, pe când regele Edward era în viață, plănuia să se suie pe tron dacă fratele său regele (a cărui viață s-ar fi îngrijit să o scurteze printr-o hrană rea) s-ar întâmpla să răposeze (ceea ce cu adevărat s-a petrecut) pe când fiii săi erau încă prunci. Ei mai cred că, întru împlinirea gândului său, s-a veselit de moartea fratelui Clarence, care, în viață fiind, l-ar fi împiedicat, fie arătându-i credință nepotului, tânărul rege, fie suindu-se chiar el pe tron. Asupra acestor din urmă spuse nu putem fi siguri, iar acela care ghicește după păreri de multe ori nu țintește cu folos.

– Al naibii ticălos bătrân, meschin și josnic, rosti Carradine, pe un ton suav.

– Ai fost destul de isteț ca să prinzi singurul fapt pozitiv din această speculație?

– Da, sigur.

– L-ai prins deci? Bravo ție. A trebuit să citesc de trei ori până l-am descoperit.

– Că Richard a protestat deschis împotriva condamnării la moarte a fratelui său Clarence.

– Da.

– Bineînțeles, la cât a împănat cu „oamenii care gândesc“ așa și pe dincolo, continuă Carradine, impresia e exact contrară. V-am spus eu, nu l-aș vrea în dar pe venerabilul Morus.

– N-ar trebui să uităm că relatarea îi aparține lui John Morton, nu venerabilului Morus.

– Sună mai bine venerabilul Morus. De altfel, i-a plăcut atât de mult, încât a copiat-o în draci.

Grant, care fusese militar, se gândea la rezolvarea strălucită a situației catastrofale de la Northampton.

– A fost formidabil cum s-a descotorosit de cei două mii de oameni ai lui Rivers fără o înfruntare deschisă.

– Presupun că l-au preferat pe fratele regelui față de fratele reginei când a venit momentul să opteze.

– Da. Și, oricum, un luptător are alte șanse în fața unor oșteni decât un om care scrie cărți.

– Rivers scria cărți?

– A scris prima carte tipărită în Anglia. Era foarte cultivat.

– Hm. Asta nu prea i-a folosit ca învățătură și nu l-a împiedicat să nu se măsoare cu un bărbat care fusese comandant la optsprezece ani și general înainte de a împlini douăzeci și cinci. E singurul lucru care m-a mirat.

– Calitățile de soldat ale lui Richard?

– Nu, tinerețea lui. Întotdeauna mi l-am închipuit un tip ursuz, trecut de mult de prima tinerețe. Avea doar treizeci și doi de ani când a fost ucis la Bosworth.

– Mai spune-mi ceva: când Richard a devenit oficial protectorul băiatului, la Stony Stratford, a îndepărtat grupul de la Ludlow? Adică băiatul a fost despărțit de toți cei care l-au crescut?

– Nu, câtuși de puțin. Tutorele lui, doctorul Alcock, a venit la Londra cu el, de pildă.

– Prin urmare, n-a fost izgonit din preajma lui nimeni dintre cei care ar fi ținut cu clanul Woodville, care ar fi putut să-l influențeze pe băiat împotriva lui.

– Se pare că nu. Doar patru arestări.

– Da, m-am lămurit. O operațiune în totalitate foarte curată, făcută cu discernământ. Îl felicit pe Richard Plantagenet.

– Mie tipul a început să-mi fie de-a dreptul simpatic. Bine, acum mă duc să arunc o privire la Crosby Place. Chiar mă trec fiori la gândul că o să văd casa în care a locuit. Mâine am exemplarul din Commines și o să vă spun ce ne povestește despre evenimentele petrecute în Anglia, în 1483 și ce-a dezvăluit Consiliului, în luna iunie a acelui an, Robert Stillington, episcop de Bath.

10

CE-A DEZVĂLUIT STILLINGTON Consiliului în acea zi de vară a anului 1483 a fost – a aflat Grant a doua zi – că el oficiase căsătoria dintre Edward al IV-lea și lady Eleanor Butler, fiica primului conte de Shrewsbury, înainte ca Edward s-o ia de soție pe Elizabeth Woodville.

– De ce a păstrat taina atâta vreme? întrebă el după ce reuși să digere veștile.

– Edward îi poruncise să păstreze acest secret. Firește.

– Se pare că Edward își crease un fel de obișnuință a căsătoriilor secrete, comentă Grant sec.

– Trebuie să-i fi venit destul de greu, bănuiesc, când era confruntat cu o inatacabilă virtute. Pentru așa ceva nu-i altă cale decât căsătoria. Era atât de obișnuit să obțină ce dorea de la femei – fiind rege și chipeș pe deasupra – încât nu se putea resemna să rămână frustrat.

– Da. Așa au stat lucrurile în cazul căsătoriei cu Elizabeth Woodville. Frumoasa cu cosițele bălaie, de o virtute indestructibilă și căsătoria secretă. Prin urmare, Edward mai folosise aceeași formulă într-o ocazie anterioară, dacă mărturisirea lui Stillington a fost corectă. Și a fost?

– Ce să spun, în vremea lui Richard, el a fost pe rând lord al Sigiliului Privat și lord Cancelar, iar înainte fusese Ambasador în Bretania. Deci Edward ori îi datora ceva, ori ținea la el. În ceea ce-l privește, nu avea nici un motiv să coacă ceva împotriva lui Edward. Asta dacă ne-am gândi că avea stofă de uneltitor.

– Nu, presupun că nu.

– Oricum, cazul a fost supus Parlamentului, prin urmare nu trebuie să-l credem doar pe Stillington.

– În Parlament, zici?

– Sigur. Totul s-a petrecut pe față și deschis. Pe 9 iunie a avut loc o întâlnire a lorzilor de Westminster, care a durat îndelung. Stillington și-a prezentat declarația și martorii și s-a pregătit cu un raport pentru Parlament,

întrunit pe 25 iunie. Pe 10, Richard a trimis o scrisoare orașului York, cerând trupe de sprijin și protecție.

– Aha! În sfârșit tulburări.

– Da. Pe 11, a trimis o scrisoare similară vărului său, lordul Nevill. Prin urmare, primejdia era reală.

– Trebuie să fi fost reală. Cineva care a rezolvat cu atâta ușurință situația neașteptată și gravă de la Northampton nu și-ar fi pierdut capul la o simplă amenințare.

– Pe 20 s-a dus la Turn cu un mic grup de oameni de încredere; știați că pe atunci Turnul era reședința regală din Londra și nu o închisoare?

– Sigur că da. A căpătat faimă de închisoare doar pentru că astăzi a fi trimis în Turnul Londrei înseamnă numai asta. Și, desigur, pentru că, fiind reședința regală din Londra și singurul loc bine păzit, făptuitorii de fărădelegi erau trimiși acolo, în siguranță, în vremuri când încă nu aveam pușcăriile Majestății Sale. De ce s-a dus Richard la Turn?

– S-a dus ca să surprindă o întâlnire a conspiratorilor și i-a arestat pe lordul Hastings, pe lordul Stanley și pe un anume John Morton, episcop de Ely.

– Mă gândeam eu că o să ajungem mai devreme sau mai târziu la John Morton. – A fost dată o proclamație, cu detalii asupra conjurației vizând asasinarea lui Richard, dar se pare că nu mai există astăzi nici un exemplar. Unul dintre conspiratori a fost decapitat, lodul Hastings, care, lucru straniu, pare să fi fost un vechi prieten atât al lui Edward cât și al lui Richard.

– Da, după venerabilul Morus, a fost îmbrâncit jos în curte și decapitat pe primul butuc ieșit în cale.

– Îmbrâncit pe dracu, mormăi Carradine dezgustat. A fost decapitat o săptămână mai târziu. Există o scrisoare contemporană, care relatează faptele și ne dă data exactă. Mai mult, Richard nu putea s-o fi făcut din pură răzbunare, deoarece a redat averile confiscate ale lui Hastings văduvei acestuia și a restabilit dreptul copiilor la succesiune – drepturi pe care le pierduseră în mod automat.

– Nu, sunt convins că moartea lui Hastings a fost inevitabilă, spuse Grant, răsfoind prin *Richard al III-lea* al

lui Morus. Până și venerabilul Morus spune: „Neîndoielnic, lordul Protector îl îndrăgește și i-a fost greu să-l piardă". Ce s-a întâmplat cu Stanley și John Morton?

– Stanley a fost iertat. De ce bombăniți?

– Săracul Richard. Cu asta și-a semnat pieirea.

– Pieirea? În ce fel iertarea lui Stanley a însemnat pieirea lui?

– Pentru că hotărârea subită a lui Stanley de a trece de cealaltă parte a însemnat pieirea lui Richard la Bosworth.

– Nu mai spuneți!

– Ciudat când te gândești: dacă Richard s-ar fi îngrijit ca și capul lui Stanley să se rostogolească precum cel al mult-iubitului lui Hastings, ar fi câștigat bătălia de la Bosworth, nu ar mai fi existat dinastia Tudor, iar monstrul cocoșat care apare în tradiția Tudorilor n-ar fi fost niciodată plăsmuit. Judecând după ce a înfăptuit, ar fi avut probabil cea mai dreaptă și mai luminată domnie din istorie. Ce s-a întâmplat cu Morton?

– Nimic.

– Altă greșeală.

– Sau cel puțin nimic grav. A fost pus sub pază nobilă, în grija lui Buckingham. Au ajuns cu capul pe butuc șefii conspirației arestați de Richard la Northampton: Rivers și Co. Jane Shore a fost condamnată să facă penitență.

– Jane Shore? Ce-a avut ea de-a face cu toate astea? Nu era țiitoarea lui Edward?

– Ba da. Se pare că Hastings a moștenit-o de la Edward. Sau nu el – stați puțin – Dorset. Ea făcea pe mesagerul între grupul Hastings și membrii clanului Woodville care participau la complot. Una din scrisorile lui Richard care ne-au parvenit se referă la ea. La Jane Shore.

– Ce-i cu ea?

– Consilierul juridic al Coroanei a vrut să se însoare cu ea. În timpul domniei lui Richard.

– Și el a fost de acord?

– Da, a fost de acord. E o scrisoare încântătoare. Mai mult tristă decât mânioasă. Uneori cu scăpărări de voioșie în ea.

– „Doamne, proști mai sunt muritorii!"

– Exact.

– Prin urmare, fără resentimente și în cazul ei.

– Nu. Dimpotrivă. Știți, sunt conștient că nu e treaba mea să mă gândesc sau să trag concluzii – eu strâng doar datele – dar mi se pare vizibilă ambiția lui Richard de a încheia Conflictul York-Lancaster odată pentru totdeauna.

– Ce te face să crezi asta?

– Știți, m-am uitat pe lista de încoronare. A fost încoronarea cu cea mai formidabilă participare din câte au existat. Nu se poate să nu te izbească faptul că practic nimeni nu a lipsit, fie York, fie Lancaster.

– Inclusiv nestatornicul Stanley, presupun.

– Așa cred și eu. Nu-i știu destul de bine ca să mi-i amintesc pe fiecare.

– Poate ai dreptate în ce privește dorința lui de a pune capăt conflictului dintre York și Lancaster. Clemența lui față de Stanley e explicabilă tocmai prin aceasta.

– Și Stanley era un Lancaster?

– Nu, dar era căsătorit cu o Lancaster deosebit de virulentă. E vorba de Margaret Beaufort, a cărei familie era, să-i zicem – reversul, adică partea nelegitimă a familiei Lancaster. Fără ca acest aspect s-o deranjeze în vreun fel, pe ea sau pe fiul ei.

– Cine era fiul ei?

– Henric al VII-lea.

Carradine scoase un fluierat lung și sonor.

– Adică vreți să spuneți că Lady Stanley era mama lui Henric?

– Da. De la primul ei soț, Edmund Tudor.

– Bine... dar Lady Stanley avea un loc de onoare la încoronarea lui Richard. Ea purta trena reginei. Am remarcat asta deoarece mi s-a părut ciudat. Mă refer la purtatul trenei. La mine în țară nu purtăm trena. Presupun că e o cinste.

– E o cinste nemaipomenită. Săracul Richard. Săracul Richard. N-a mers.

– Ce n-a mers?

– Mărinimia.

Continuă să se gândească la asta în timp ce Carradine cotrobăia prin note.

– Prin urmare, Parlamentul a acceptat depoziția lui Stillington.

– A făcut mai mult decât atât. Au încorporat-o într-un Act, acordându-i lui Richard titlul la coroană. S-a numit *Titulus Regius.*

– Pentru un sfânt slujitor al Domnului, Stillington n-a prea făcut o figură grozavă. Dar presupun că dacă ar fi vorbit mai devreme s-ar fi distrus cu mâna lui.

– Ești cam sever cu el, nu? Nu era nici o nevoie să vorbească mai devreme. N-a făcut nici un rău nimănui.

– Ce s-a întâmplat cu Lady Eleanor Butler?

– A murit la mânăstire. E înmormântată într-o biserică a carmelitelor albe de la Norwich, în caz că vă interesează. Cât a trăit Edward, nimeni n-a avut de suferit. Când a apărut problema succesiunii, a trebuit să vorbească, oricum ar fi ieșit el din asta.

– Da, ai dreptate, desigur. Prin urmare, copiii au fost declarați nelegitimi, în ședință deschisă a Parlamentului. Iar Richard a fost încoronat. Cu toată nobilimea Angliei de față. Regina mai era închisă în capelă?

– Da, dar îi îngăduise băiatului cel mic să se ducă la fratele său.

– Când s-a întâmplat asta?

Carradine își consultă notele.

– Pe 16 iunie. Am scris aici: „La cererea arhiepiscopului de Canterbury. Amândoi băieții locuiesc în Turn".

– Asta e după răspândirea veștilor. Că sunt nelegitimi.

– Da.

– Își strânse notele într-o oarecare ordine și le vârî în buzunarul lui enorm.

– Cam asta-i tot, pentru moment. Dar iată răsplata. Își adună poalele pardesiului peste genunchi de parcă erau o trenă, cu un gest care i-ar fi făcut invidioși atât pe Marta cât și pe regele Richard.

– Știți, actul acela, *Titulus Regius.*

– Da, ce-i cu el?

– Ei bine, când Henric al VII-lea s-a urcat pe tron, a

poruncit ca actul să fie revocat, fără a fi citit. Ba mai mult, a ordonat ca Actul însuși să fie distrus și a interzis să fie păstrat vreun exemplar. Oricine ar fi deținut un exemplar era amendat și putea fi băgat în pușcărie după voia lui.

Grant îl privi încremenit de uimire.

– *Henric al VII-lea!* exclamă el. De ce? Ce-i păsa lui de asta?

– N-am nici cea mai vagă idee. Dar sper să descopăr până nu îmbătrânesc. Între timp, iată ceva care o să vă distreze până vă aduce Statuia Libertății ceaiul englezesc.

Lăsă să cadă o hârtie pe pieptul lui Grant.

– Ce-i asta? întrebă Grant, uitându-se la fila ruptă dintr-un carnet.

– E scrisoarea lui Richard despre Jane Shore. Pe curând. Rămas singur, în liniște, Grant luă foaia și o citi. Contrastul dintre scrisul copilăresc, dezordonat și frazele formale gândite de Richard era izbitor. Dar nici scrisul modern, neglijent și nici frazele demne nu puteau distruge farmecul scrisorii. Farmecul bunei dispoziții se simțea din scrisoare, ca buchetul unui vin bun. Transpus în termeni moderni, suna cam așa:

„Aflu cu uimire că Tom Lynom vrea să se însoare cu soția lui Will Shore. De bună seamă e îndrăgostit de ea și pare hotărât. Bunul meu episcop, trimite după el și vezi de poți să vâri puțină minte în capul lui cel sec. De nu vei putea și dacă nu e nici o piedică în această căsătorie din partea Bisericii, îmi dau consimțământul, dar spune-i să amâne nunta până mă înapoiez la Londra. Între timp, aceasta va fi de ajuns spre a i se da drumul, pentru bună purtare și îți sugerez să o trimiți deocamdată la tatăl ei, sau oricine ți se va părea potrivit".

Cu siguranță, așa cum spunea tânărul Carradine, scrisoarea era mai mult tristă decât mânioasă. Într-adevăr, dacă te gândești că se referea la o femeie care îi făcuse un rău imens, bunătatea și blândețea lui erau remarcabile. Iar acesta era unul din cazurile când nu obții nici un

avantaj fiind mărinimos. Generozitatea de spirit cu care încercase să încheie conflictul dintre York și Lancaster se poate să nu fi fost dezinteresată; ar fi fost foarte avantajos pentru el să guverneze o țară unită. Dar această scrisoare către episcopul de Lincoln era o chestiune măruntă, personală, și eliberarea lui Jane Shore nu avea importanță decât pentru îndrăgostitul de Tom Lynom. Richard nu avea nimic de câștigat prin generozitatea lui. Bucuria de a vedea un prieten fericit era evident mai mare decât sentimentul răzbunării.

Într-adevăr, instinctul răzbunării părea să-i lipsească într-o măsură surprinzătoare pentru orice bărbat normal și cu atât mai uluitoare în cazul unui monstru celebru ca Richard.

11

SCRISOAREA i-a umplut lui Grant foarte plăcut timpul până când Amazoana i-a adus ceaiul. Asculta ciripitul vrăbiilor de pe pervaz – vrăbii ale secolului douăzeci – și se minuna că citește acele fraze plăsmuite de mintea unui om cu mai mult de patru veacuri în urmă. Cât de fantastică i s-ar fi părut lui Richard ideea că patru veacuri mai târziu, cineva îi va citi acea scrisoare scurtă, personală, despre soața lui Shore și se va gândi la el.

– Aveți o scrisoare, cred că vă bucurați, spuse Amazoana, aducându-i ceaiul, împreună cu două felii de pâine cu unt și o brioșă.

Grant își luă privirile de la brioșa fadă, neapetisantă și constată că scrisoarea era de la Laura.

O deschise cu plăcere.

Dragă Alan (scria Laura),

Nimic (repet: nimic) nu mă mai miră în ceea ce privește istoria. În Scoția au fost ridicate monumente

enorme în memoria a două femei martire, care au murit înecate pentru credință, în ciuda faptului că n-au fost deloc înecate și nici una dintre ele n-a fost martiră. Le-au condamnat pentru trădare – cred că era vorba de spionaj în vederea unei apropiate invazii din Olanda. Oricum, acuzațiile erau penale. Pedeapsa le-a fost comutată la cererea lor, de către Consiliul de Coroană, iar documentul există și astăzi în arhiva Consiliului.

Bineînțeles, asta nu i-a impresionat pe colecționarii scoțieni de martiri, iar povestea tragicului lor sfârșit completată cu detalii sfâșietoare, poate fi găsită în toate bibliotecile scoțiene, fiecare cu versiunea ei. Pe piatra funerară a uneia dintre femei, în cimitirul din Wigtown, scrie:

Ucisă în slujba lui Cristos
Domn al Bisericii, fără vreo vină
Decât că nu a vrut un nou vlădică
Și n-a trădat sărmanu-i presbiteriu
Pe fundul mării, sub valul fioros
De-un stâlp legată, a suferit pentru Cristos.

Ele au devenit chiar teme favorite pentru predicile presbiteriene, deși asupra acestui punct tot ce știu e din auzite. Iar acum vin turiști și clatină din cap uitându-se la monumentele cu inscripțiile lor mișcătoare și toată lumea profită din plin. Toate acestea în ciuda faptului că persoana care a cercetat pentru prima oară originile întâmplării și a parcurs întreg districtul Wigtown doar la patruzeci de ani după presupusul martiriu, asta într-o perioadă de triumf a bisericii presbiteriene, se plânge cum că „mulți neagă faptele" și nu poate găsi nici un martor.

Mă bucur că ești convalescent, iată o veste bună pentru noi toți. Dacă vei continua tot așa, concediul tău ar putea coincide cu perioada pescuitului de primăvară. Apele sunt scăzute acum, dar până te faci bine, vor crește suficient, spre bucuria peștilor și a ta.

Te îmbrățișăm cu toții afectuos,

Laura

P.S. E ciudat, dar când te apuci să spui cuiva adevărul despre o istorie care a intrat în mitologie, mânia oamenilor nu se revarsă asupra primului povestitor, ci asupra ta. Ei refuză să-şi schimbe ideile. Cred că-i cuprinde o nelinişte pe care nu o doresc. Prin urmare, resping totul şi refuză pur şi simplu să gândească. Dacă ar rămâne doar indiferenţi, ar fi firesc şi de înţeles. Dar e ceva mult mai puternic decât asta, mai pozitiv. Sunt enervaţi. Ciudat, nu?

Tot Tonypandy, gândi el.

Cât oare din cartea de şcoală care reprezenta pentru el istoria Angliei o fi Tonypandy, se întrebă.

Ştiind deja o serie de date, se întoarse iar la venerabilul Morus, să vadă cum vor suna acum pasajele cele mai relevante.

Dacă atunci când se slujise doar de judecata lui critică, i se păruseră ciudat de fiecare şi uneori absurde, acum le găsi de-a dreptul abominabile. Micuţa Pat, fetiţa Laurei, le-ar numi, după obiceiul ei, „scârboase". Se simţi chiar descumpănit.

Relatarea îi aparţinea lui Morton, martorul ocular, care participase la evenimente. Morton a ştiut cu siguranţă, în amănunţime, tot ce s-a întâmplat în luna iunie a acelui an. Cu toate acestea, nu pomenea nimic de Lady Eleanor Butler, nimic despre *Titulus Regius*. După Morton, argumentul lui Richard era că Edward fusese căsătorit mai înainte cu ţiitoarea lui, Elizabeth Lucy. Aceasta, sublinia Morton, negase că fusese vreodată căsătorită cu regele.

De ce a adus Morton în scenă un personaj doar ca să-l demoleze? De ce a substituit-o pe Eleanor Butler cu Elizabeth Lucy?

Cumva pentru că era în măsură să nege cu îndreptăţire faptul că Lucy ar fi fost căsătorită cu regele şi nu putea face acelaşi lucru în cazul lui Eleanor Butler?

Pentru o anumită persoană era cu siguranţă foarte important ca argumentul lui Richard, potrivit căruia copiii erau nelegitimi, să fie nejustificat.

Cum Morton – cu mâna venerabilului Morus – scria

pentru Henric al VII-lea, atunci acea persoană era probabil Henric al VII-lea. Acelaşi care distrusese *Titulus Regius* şi interzisese să fie păstrate copii.

Grant îşi aminti un lucru spus de Carradine: Henric poruncise ca Actul să fie respins *fără a fi citit*.

Pentru Henric fusese atât de important ca textul Actului să nu fie readus în memorie, încât ordonase distrugerea lui, interzicând orice lectură prealabilă.

Ce putea conţine acel Act, atât de important pentru Henric al VII-lea?

Ce-i păsa lui *Henric* de drepturile lui Richard? El nu a declarat: pretenţiile lui Richard sunt neîntemeiate, prin urmare ale mele sunt legale. Oricât de neînsemnate ar fi fost pretenţiile la tron ale lui Henric Tudor, ele veneau dinspre Lancasteri, iar descendenţii York nu intrau în discuţie.

Atunci de ce a ţinut Henric morţiş ca *Titulus Regius* să fie distrus şi conţinutul său uitat?

De ce a fost eliminată Eleanor Butler şi adusă în locul ei o ţiitoare despre a cărei căsătorie cu regele nu se pomenise nicăieri?

Această problemă îi ocupă deplin lui Grant ceasurile rămase până la cină, când intră portarul cu un bilet pentru el.

– Mi-au spus de la intrare că un prieten de-al dumneavoastră, un tânăr american, v-a lăsat asta, îl anunţă portarul, întinzându-i o hârtie împăturită.

– Mulţumesc, spuse Grant. Ce ştii despre Richard al III-lea?

– E vreun premiu?

– Pentru ce?

– Un concurs radiofonic.

– Nu, doar curiozitatea mea intelectuală. Ce ştii mata despre Richard al III-lea?

– A fost primul ucigaş multiplu.

– Multiplu? Credeam că erau doar cei doi nepoţi.

– Nici vorbă. Nu ştiu multă istorie, dar asta o ştiu bine. Şi-a ucis fratele, vărul, şi pe sărmanul rege bătrân din Turn, iar la urmă şi-a lichidat şi nepoţeii. O performanţă totală.

Grant cugetă la cele auzite.

– Dacă ţi-aş spune că n-a omorât niciodată pe nimeni, ce părere ai avea?

– Aş zice că e dreptul dumneavoastră să credeţi ce poftiţi. Unii oameni cred că pământul e plat. Alţii cred că în anul 2000 vine sfârşitul lumii. Iar alţii cred că lumea a început acum cinci mii de ani. Dacă vă duceţi duminica la Marble Arch, o să auziţi năzdrăvănii cu mult mai mari.

– Prin urmare e o idee la care nici nu merită să te gândeşti?

– Ba mă gândesc, de ce nu, însă nu mi se pare foarte plauzibilă, cum aţi numi-o dumneavoastră. Dar nu vreau să vă stau în cale. Încercaţi-o cu alţii mai potriviţi ca mine. Ar trebui să o expuneţi la Marble Arch într-o duminică şi pot să jur că o să găsiţi o mulţime de adepţi. Poate întemeiaţi chiar o mişcare.

Schiţă voios un gest de salut, ca la revistă şi plecă fredonând, sigur pe sine şi impermeabil.

Dumnezeule, gândi Grant, nu mai am mult. Dacă mă mai ocup mult de treaba asta, *chiar* o să sfârşesc perorând cocoţat pe o ladă goală, la Marble Arch.

Despături biletul de la Carradine şi citi: „Aţi spus că vreţi să ştiţi dacă ceilalţi moştenitori ai tronului i-au supravieţuit lui Richard. La fel ca şi băieţii, vreau să zic. Am uitat însă să vă rog ceva: daţi-mi lista lor, ca să-i caut. Cred că e important".

Ei bine, dacă oamenii îşi văd de drum în general, fredonând veseli şi nepăsători, cel puţin tânăra Americă e de partea lui.

Îl lăsă deoparte pe venerabilul Morus cu poveştile lui isterice şi acuzaţiile lui delirante, demne de un ziar de scandal şi se întoarse la cealaltă relatare, sobră, a istoriei, sperând să identifice rivalii posibili ai lui Richard al III-lea la succesiune.

Când punea pe măsuţă cartea lui Morus-Morton, îşi aduse aminte de ceva.

Scena isterică din timpul Consiliului din Turn, relatată de Morus, izbucnirea aceea violentă a lui Richard referitoare la o vrăjitorie care făcuse să i se usuce braţul, era îndreptată împotriva lui Jane Shore.

Ce izbitor contrast între descrierea acelei scene, fără rost şi dezgustătoare până şi pentru un cititor neatent şi tonul blând, tolerant, firesc al scrisorii lui Richard despre aceeaşi persoană!

Doamne, îşi spuse Grant din nou, dacă aş avea de ales între bărbatul care a scris această relatare şi autorul scrisorii, l-aş alege pe acesta din urmă, indiferent de ce-ar mai fi făcut amândoi.

Gândul la Morton îl făcu să-şi amâne lista cu moştenitorii York până va afla ce a devenit John Morton. Reieşea că, după ce şi-a petrecut timpul liber ca oaspete al lui Buckingham organizând o intervenţie comună Woodville-Lancaster (în care Henric Tudor venea cu corăbii şi trupe din Franţa şi Dorset, iar ceilalţi membri ai tribului Woodville contribuiau cu alţi nemulţumiţi din Anglia, convinşi să îi urmeze), el a scăpat de pe vechiul lui „teren de vânătoare" din districtul Ely şi a ajuns apoi pe continent. A reapărut abia în suita lui Henric, proaspăt câştigător al bătăliei de la Bosworth şi al coroanei, încununându-şi cariera cu pălăria de cardinal, la Canterbury şi „Furculiţa lui Morton", cu care a rămas pentru posteritate. Era aproape singurul lucru pe care şi-l amintea orice şcolar din domnia stăpânului său Henric al VII-lea.

Tot restul serii Grant a răsfoit încântat cartea de istorie, colecţionând moştenitori.

Nu ducea lipsă de ei. Edward avea cinci, George un băiat şi o fată. Iar dacă aceştia erau eliminaţi, primii fiind nelegitimi, iar ceilalţi în urma condamnării, mai rămânea o posibilitate: fiul surorii mai mari, Elizabeth. Elizabeth fusese ducesă de Suffolk, iar fiul ei era John de la Pole, conte de Lincoln.

Mai era în familie încă un băiat, a cărui existenţă Grant nu o bănuise. Reieşea că delicatul copil de la Middleham nu era singurul fiu al lui Richard. Mai avusese un copil din flori: un fiu pe nume John. John de Gloucester. Un băiat lipsit de importanţă în rang, dar care fusese recunoscut şi locuia în casă. În vremurile acelea, fructul unei legături extraconjugale era acceptat fără nici o tragedie. Devenise chiar ceva la modă din timpul lui William

Cuceritorul. De la acesta încoace, toți cuceritorii nu încetau să-i proslăvească avantajele. Poate compensatorii.

Grant se apucă să redacteze un mic *aide-mémoire:*

EDWARD	ELIZABETH	GEORGE	RICHARD
Edward, prinț de Wales	John de la Pole, Conte de Lincoln	Edward, conte de Warwick	John de Gloucester
Richard, duce de York		Margaret, contesă de Salisbury	
Elizabeth			
Cicely			
Anne			
Katherine			
Bridget			

Copie lista din nou pentru tânărul Carradine, întrebându-se cum i-ar fi putut trece cuiva prin minte, mai cu seamă lui Richard, că eliminarea celor doi băieți ai lui Edward ar fi înlăturat orice rebeliune pe viitor. Cum ar fi spus tânărul Carradine, locul mișuna de moștenitori. Sufocați de frustrări cu toții.

Pentru prima oară își dădu seama nu cât de inutilă ar fi fost uciderea băieților, ci cât de *prostească.*

Și dacă era ceva de care Richard de Gloucester nu putea fi acuzat, fără umbra vreunei îndoieli, aceasta era prostia.

Căută prin Oliphant, să vadă ce avea de spus în legătură cu această evidentă neconcordanță în povestire.

„E ciudat", scria Oliphant, „că Richard nu a făcut publică nici o versiune asupra morții lor".

Era mai mult decât ciudat; era de neînțeles.

Dacă Richard ar fi vrut să-și ucidă nepoții, ar fi făcut-o inteligent. Ar fi murit poate de fierbințeală, iar trupurile lor ar fi fost expuse public, așa cum se proceda cu familiile regale, ca tot omul să vadă că părăsiseră lumea celor vii.

Nu se poate spune despre om că e incapabil să ucidă – după atâția ani în poliție, Grant știa prea bine acest lucru – dar poți afirma aproape cu desăvârșită certitudine că cineva e incapabil de un gest prostesc.

Oliphant nu avea totuși îndoieli în privința crimei. Potrivit lui, Richard era un monstru. Când un istoric se ocupă de o perioadă atât de vastă ca Evul Mediu și Renașterea, poate nu are timp să analizeze ceva în detaliu. Oliphant l-a acceptat pe venerabilul Morus, chiar dacă s-a mai mirat uneori pe parcurs de câte o ciudățenie. Fără să vadă că de fapt ciudățeniile surpau însăși baza teoriei sale.

Având-ul deja pe Oliphant sub ochi, continuă tot cu el. Anglia străbătută triumfal după încoronare. Oxford, Gloucester, Worcester, Warwick. Nici un glas potrivnic. Un cor neîntrerupt de recunoștință și binecuvântări. Bucuria că o guvernare dreaptă va urma, pentru cât mai mulți ani. Mulțumirea că moartea neașteptată a lui Edward nu adusese după sine alte dezbinări și un nou război civil în legătură cu fiul său.

Și tocmai în mijlocul acestui triumf, al acestor aclamații unanime și osanale neîntrerupte – ne spune Oliphant, crezându-l pe venerabilul Morus –, Richard l-a trimis pe Tyrrel la Londra ca să-i lichideze pe băieți, când aceștia studiau sârguincioși în Turn. Între 7 și 15 iulie. La Warwick. În vara când se simțea cel mai în siguranță, în inima comitatului York, lângă hotarul cu Wales, el plănuia eliminarea celor doi copii, deja discreditați.

Era o istorie total neverosimilă.

Începu să se întrebe dacă nu cumva istoricii sunt la fel de lipsiți de discernământ ca acele Capete Luminate, fără seamăn de credule, pe care le mai întâlnise.

Trebuia să afle neîntârziat dacă Tyrrel a comis crimele în iulie 1485, când prima relatare despre el a apărut abia douăzeci de ani mai târziu. Unde fusese între timp?

Vara lui Richard fusese ca o dimineață de aprilie. Plină de promisiuni din care nu s-a ales nimic. În toamnă a trebuit să înfrunte acea invazie combinată Woodville-Lancaster, pe care i-o copsese Morton înainte de a pleca din țară. Contribuția Lancaster îl umplea pe Morton de mândrie; ei veneau cu o flotă de vase franțuzești și o oaste tot de pe meleagurile Franței. Clanul Woodville s-a arătat în stare să contribuie doar cu mici gloate sporadice strânse în locuri depărtate unele de altele:

Guilford, Salisbury, Maidstone, Newbury, Exeter și Brecon. Englezii nu voiau să-i ia partea lui Henric Tudor, pe care nu îl cunoșteau și nici clanului Woodville, pe care îl cunoșteau prea bine. Până și starea vremii le era nefavorabilă. Speranța lui Dorset de a-și vedea sora vitregă, Elizabeth, pe tronul Angliei ca soție a lui Henric Tudor s-a dus și ea pe apa râului Severn. Henric a încercat să debarce în vest, dar planul lui a stârnit indignare în Devon și Cornwall. Prin urmare s-a întors în Franța, așteptând zile mai prielnice. Dorset s-a alăturat și el grupului tot mai numeros de Woodvilli exilați, care hălăduiau pe la curtea regelui Franței.

Planul lui Morton s-a topit în ploile de toamnă și indiferența englezilor, iar Richard a avut un scurt răgaz; o dată cu venirea primăverii, l-a copleșit o tragedie care nu mai putea fi stinsă de nimic. Moartea băiatului. „Se spune că regele dădea semne de durere nesfârșită; nu era un monstru atât de nefiresc încât să nu aibă simțăminte părintești", spune istoricul.

Sau simțăminte de soț. Aceeași suferință a arătat-o, nici un an mai târziu, când a murit Anne.

După aceea n-a mai rămas nimic decât așteptarea unei noi invazii, care să urmeze celei eșuate: organizarea defensivă a Angliei și grija că aceasta ar secătui visteria.

Înfăptuise tot ce i-a stat în putință. Numele lui era legat de un Parlament model. Încheiase pace cu Scoția și aranjase o căsătorie între nepoata sa și fiul lui Iacob al III-lea. Încercase din răsputeri să încheie pace cu Franța dar eșuase. Acolo, la Curte, se afla pe post de favorit Henric Tudor. O debarcare a acestuia în Anglia, de astă dată cu sprijin mai serios, era doar o chestiune de timp.

Grant și-o aminti deodată pe Lady Stanley, pătimașa mamă lancasteriană a lui Henric. Ce rol jucase Lady Stanley în invazia de toamnă care pusese capăt verii lui Richard?

Răsfoi volumul masiv pînă găsi ce căuta.

Lady Stanley fusese găsită vinovată de a fi întreținut o corespondență conspirativă cu fiul ei.

Richard s-a purtat din nou prea blând pentru binele

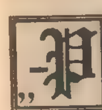
lui, din cât se pare. Averea ei a fost confiscată, dar transferată soțului ei. La fel și Lady Stanley. Spre pază atentă. Partea proastă era că Stanley era și el implicat la fel de serios ca și soția lui în organizarea invaziei.

Cu siguranță, monstrul nu prea era la înălțimea reputației.

Când Grant era pe punctul de a adormi, un glas lăuntric îi spuse: „Dacă băieții au fost asasinați în iulie, iar invazia Lancaster – Woodville a avut loc în octombrie, de ce n-au folosit uciderea copiilor drept chemare la oaste?"

Desigur, invazia fusese plănuită înainte de crimă; era o organizare de proporții, cu cincisprezece corăbii și cinci mii de mercenari, ceea ce necesita o pregătire îndelungată. Dar tocmai în vremea când se aduna oastea, trebuie să se fi răspândit, dacă au existat cu adevărat, veștile despre infamia lui Richard. De ce n-au străbătut Anglia în lung și-n lat anunțând crima, a cărei monstruozitate ar fi adus de partea lor toată suflarea țării?

12

„POTOLEȘTE-TE, POTOLEȘTE-TE" își spuse a doua zi dimineața când se trezi, „începi să ai atitudini partizane. Nu așa se conduce o investigație".

Se hotărî, din rațiuni de disciplină morală, să joace rolul procurorului.

Să presupunem că povestea cu Eleanor Butler era o înscenare, urzită cu ajutorul lui Stillington. Să presupunem că ambele Camere s-au lăsat dinadins trase pe sfoară, din dorința de a avea o conducere stabilă.

Explica oare aceasta în vreun fel uciderea băieților?

Nu.

Dacă povestea era falsă, persoana care trebuia eliminată era Stillington. Lady Eleanor murise la mânăstire cu mult timp în urmă, prin urmare nu putea să desființeze

dintr-o lovitură *Titulus Regius* dacă ar fi avut subit vreun chef. Ceea ce Stillington ar fi putut. În schimb, acesta a trăit bine mersi fără vreo supărare. I-a supraviețuit chiar celui pe care l-a așezat pe tron.

Subita zdruncinare a evenimentelor, schimbarea abruptă intervenită în pregătirile pentru încoronare, au putut însemna fie o regizare impecabilă sau exact ce era firesc să se întâmple dacă trăsnetul dezvăluirilor lui Stillington ar fi căzut în mijlocul unor oameni nepregătiți pentru aceste vești. Richard avea probabil doisprezece-treisprezece ani când contractul de căsătorie cu Eleanor Butler fusese încheiat în prezența martorilor; era greu de presupus că ar fi știut ceva de existența lui.

Dacă această istorie a fost inventată doar ca să-l îndatoreze pe Richard, atunci, de bună seamă, Richard ar fi trebuit să-l răsplătească pe Stillington. Dar nu se pomenea nicăieri de vreo pălărie de cardinal, vreo avansare sau vreo funcție.

Dovada cea mai sigură că istoria cu Eleanor Butler era adevărată o constituia graba lui Henric al VII-lea de a distruge orice evidență asupra ei. Dacă ar fi fost falsă, pentru a-l discredita pe Richard n-ar fi avut nimic altceva de făcut decât s-o scoată la lumina zilei și să-l oblige pe Stillington să-și înghită vorbele. În loc de asta, a tăinuit-o.

În acest moment, Grant își dădu seama că a devenit iarăși avocatul apărării. Se hotărî să renunțe și să se apuce de Lavinia Finch, ori Rupert Rouge, sau de orice alt autor la modă, care zăceau uitați, în frumoase ediții de lux, pe noptieră și să-l uite pe Richard Plantagenet până când tânărul Carradine va veni să împrospăteze cercetările.

Puse într-un plic schița genealogică a nepoților lui Cicely Nevill, i-o adresă lui Carradine și o rugă pe Pitică s-o expedieze. Apoi întoarse cu fața în jos portretul ce stătea proptit de cărți, înlăturând riscul de a mai fi sedus de chipul celui pe care sergentul Williams îl plasase, fără șovăire, pe bancă, nu în boxă, și întinse mâna după cartea lui Silas Weekley, *Sudoare și brazdă*. Trecu apoi de la sforțările prost însăilate ale lui Silas la ceștile de ceai ale Laviniei și de la ceștile de ceai ale Laviniei la zburdălniciile

lui Rupert prin culise, cu o nemulțumire crescândă, până când Brent Carradine apăru din nou în viața lui.

Carradine îl privi cu îngrijorare și îi spuse:

– Nu mai arătați atât de formidabil ca ultima oară când v-am văzut, domnule Grant. Ceva nu e în regulă?

– În ceea ce-l privește pe Richard, așa e, îi răspunse Grant. Mai am o mostră de Tonypandy pentru tine.

Și îi întinse scrisoarea Laurei despre femeile înecate pe care nu le înecase nimeni, niciodată.

Carradine o citi cu o încântare crescândă care i se așternu treptat pe chip ca un răsărit de soare, până când se lumină de-a dreptul.

– Mamă, ce nemaipomenit! Ăsta-i un Tonypandy primantâi, cusut de mână! Minunat, minunat! Cum de n-ați știut? Ce fel de scoțian sunteți?

– Sunt un scoțian dislocat, sublinie Grant. De fapt știam că nici unul din prezbiterienii ăștia n-au „murit pentru credință“, dar habar n-aveam că una, sau, de fapt, astea două n-au murit defel.

– Cum, n-au murit pentru credință? repetă Carradine, uluit. Vreți să spuneți că totul este Tonypandy?

Grant izbucni în râs.

– Mă tem că da, rosti el surprins. Nu m-am gândit niciodată la asta. Știu de atâta vreme că „martirii“ nu sunt cu nimic mai martiri decât tâlharul care a fost condamnat la moarte pentru că a ucis-o pe bătrâna cu prăvălia ei de mărunțișuri din Essex, încât am încetat de mult să mă gândesc la asta. Nici un scoțian n-a fost condamnat la moarte pentru altceva decât delicte penale.

– Dar credeam că erau niște oameni fără prihană – mă refer la scoțienii presbiterieni și Liga lor.

– Te-ai uitat prea mult la gravuri din secolul al XIX-lea reprezentând locurile lor de rugăciuni. Mici adunări de credincioși prin tufișuri, ascultând vorbele predicatorului; chipuri tinere, pătrunse de credință și plete dalbe fluturând în adierea Domnului. Acești prezbiterieni scoțieni au fost, aflã de la mine, replica exactă a ceea ce este I.R.A. în Irlanda. O minoritate puțin numeroasă dar ireconciliabilă și sângeroasă, o rușine pentru creștinism.

Dacă duminica te duceai la biserică şi nu la un loc de-al lor de rugăciune, riscai să te trezeşti luni dimineaţă şi să-ţi găseşti hambarul făcut scrum sau caii ologiţi, iar dacă îţi arătai dezaprobarea mai deschis, te împuşcau. Cei care l-au ucis pe arhiepiscopul Sharp ziua în amiaza mare, pe o stradă din Fife, în prezenţa fiicei sale, au fost eroii mişcării. „Bărbaţi plini de curaj şi dăruire pentru cauza Domnului", după spusele discipolilor lor. Au trăit netulburaţi şi fuduli, înconjuraţi de partizanii lor prezbiterieni din vestul Scoţiei, ani de zile. Cel care l-a ucis pe episcopul Honeyman pe o stradă din Edinburgh „propovăduia Cuvântul Domnului". Iar alţii, tot de teapa lor, l-au împuşcat pe bătrânul preot paroh din Carsphairn în pragul propriei lui case.

– Seamănă mult cu Irlanda, într-adevăr, spuse Carradine.

De fapt erau mai răi ca I.R.A., deoarece exista şi un element în plus, de subminare. Erau finanţaţi din Olanda şi tot de acolo le veneau şi armele. Mişcarea lor nu era izolată. Urmăreau să răstoarne puterea instalată şi să conducă Scoţia. Predicile lor erau pure îndemnuri la nesupunere. Cele mai violente incitări la crimă din câte ai auzit. Nici un guvern modern nu şi-ar îngădui să fie atât de răbdător cu o asemenea ameninţare cum au fost autorităţile acelor timpuri. Din când în când erau amnistiaţi.

– Bine, am înţeles. Iar eu care credeam că luptau pentru libertatea de a-l sluji pe Domnul în felul lor.

– Nimeni nu i-a oprit vreodată să-l slujească pe Domnul cum pofteau. Ceea ce vroiau ei de fapt era să-şi impună metoda de guvernare bisericească nu numai în Scoţia, dar şi în Anglia, fie că mă crezi sau nu. Ar trebui să citeşti Actul Ligii lor – Covenantul. Libertatea cultului religios nu era îngăduită nimănui, potrivit acestui document, excepţie făcând doar ei, covenanţii, adică prezbiterienii scoţieni.

– Şi toate pietrele alea funerare şi monumentale vizitate de turişti...

– Toate sunt Tonypandy. Dacă citeşti pe o piatră de mormânt că lui John Cutare „i s-a curmat viaţa pentru credinţă în Cuvântul Domnului şi Lucrarea reformatoare

a prezbiterienilor scoţieni", cu un mic vers adăugat mai jos, spre înduioşare, gen „ţărâna sacrificată tiraniei", poţi fi sigur că John Cutare a fost găsit vinovat, de către un tribunal corect constituit, de un delict care se pedepseşte cu moartea, iar Cuvântul Domnului nu are nimic de a face cu sfârşitul lui John.

Râse încetişor şi continuă:

– Ştii, e culmea ironiei ca un grup al cărui nume era anatemizat de toată Scoţia în vremea lui să fie acum ridicat la rangul martirilor şi al sfinţilor.

– Mă întreb dacă nu e ceva onomatopeic, spuse Carradine gânditor.

– Ce anume?

– Ca Şobolanul şi Cotoiul, vă amintiţi?

– Despre ce vorbeşti?

– Amintiţi-vă ce-aţi spus, despre pamfletul cu Şobolanul şi Cotoiul, că tonul şi ritmul lui era suficient de ofensatoare prin ele însele.

– Da, aşa e, suna veninos.

– Ei bine, cuvântul „dragon" evocă exact acelaşi lucru. Presupun că aşa erau denumiţi poliţaii din acele timpuri.

– Da. Infanteria călare.

– Ei bine, pentru mine, şi presupun că pentru oricine citeşte despre ei, „dragonii" sună îngrozitor. Ajung astfel să însemne cu totul altceva decât au fost cu adevărat.

– Da, aşa e. Un fel de „forţă majoră" în carne şi oase. În realitate, guvernul avea doar o mână de oameni în poliţie, care supravegheau un teritoriu imens, aşa că sorţii erau de partea covenanţilor. În mai multe privinţe. Un dragon (citeşte „poliţist") nu putea aresta pe nimeni fără mandat (nu avea voie să-şi ducă nici măcar calul într-un grajd fără permisiunea proprietarului, dacă e să ţi le spun pe toate), dar, pe de altă parte, nimic nu-i împiedica pe covenanţi să se pitească prin tufişuri şi să tragă în dragoni după pofta inimii. Ceea ce şi făceau, desigur, iar acum circulă o întreagă literatură despre sărmanii sfinţişori maltrataţi din tufişuri cu bietele lor pistoale, în timp ce dragonii care au murit la datorie sunt nişte monştri.

– Ca Richard.

– Da, ca Richard. Ce-ai mai făcut cu Tonypandy al nostru?

– Ei, încă n-am reușit să aflu de ce Henric ține atât de mult să facă pierdut Actul ăla și să-l anuleze. Totul a fost bine măsluit și ani de zile a fost dat uitării, până când s-a găsit întâmplător ciorna originală a documentului, în arhivele Turnului. Documentul a fost tipărit în 1611. Speed a tipărit textul complet în *Istoria Marii Britanii.*

– Bun. Prin urmare nu mai există nici o îndoială în legătură cu *Titulus Regius*. Richard a reușit, după cum spune și Actul, iar relatarea venerabilului Morus e o aiureală. N-a existat nici o Elizabeth Lucy în toată afacerea.

– Lucy? Cine mai e și Elizabeth Lucy?

– Așa-i, am uitat. Ai lipsit la episodul ăsta. După venerabilul Morus, Richard a pretins că Edward a fost căsătorit cu o țiitoare de-a lui pe nume Elizabeth Lucy.

Aerul dezgustat care apărea pe chipul cumsecade al lui Carradine ori de câte ori era pomenit venerabilul Morus, te făcea să crezi că îl apucă greața.

– Asta-i pură absurditate.

– Exact așa a calificat-o, plin de îngâmfare, și venerabilul Morus.

– De ce a vrut s-o ascundă pe Eleanor Butler? întrebă Carradine, intuind motivul.

– Pentru că ea chiar se căsătorise cu Edward, iar copiii erau cu adevărat nelegitimi. Iar dacă ei erau nelegitimi, nimeni nu s-ar fi ridicat în apărarea lor și deci nu constituiau un pericol pentru Richard. Ai băgat de seamă că invazia Lancaster – Woodville era în favoarea lui Henric, nu a băieților, deși Dorset era fratele lor vitreg? Și asta se întâmpla înainte ca orice veste despre săvârșirea lor din viață să le poată ajunge la urechi. În ceea ce-i privea pe capii rebeliunii Dorset-Morton, băieții n-aveau nici un fel de importanță. Ei îl susțineau pe Henric. Astfel, Dorset ar fi avut un cumnat pe tronul Angliei, iar regina ar fi fost sora sa vitregă. Ceea ce ar fi însemnat o frumoasă întorsătură a norocului pentru un fugar fără o para chioară.

– Da, sigur, motivul stă în picioare – mă refer la Dorset care n-avea nici un elan să-și suie fratele vitreg pe tron. Dacă ar fi existat cea mai mică șansă ca Anglia să-l accepte pe băiat, l-ar fi sprijinit fără îndoială. Să vă mai spun despre o altă descoperire interesantă. Regina și fetele ei au ieșit din capelă destul de repede. Mi-am amintit acum, când vorbeați despre Dorset. Nu numai că a ieșit din capelă, dar s-a instalat la loc, ca și cum nimic nu se întâmplase. Fetele ei mergeau la toate serbările de la palat. Și știți care e poanta?

– Nu.

– Asta se petrecea după așa-zisa ucidere a prinților. Da, chiar așa, și o să vă mai spun una tare. Deși cei doi fii ai ei fuseseră măcelăriți de abominabilul lor unchi, regina îi scrie celuilalt fiu al ei, Dorset, care era în Franța, rugându-l să vină acasă și să se împace cu Richard, care îl va trata cu îngăduință.

Tăcură amândoi.

Vrăbiile nu mai veniseră să se ciondănească pe pervaz. Nu se auzea decât răpăitul ușor al ploii în geam.

– Fără comentarii? întrebă Carradine într-un târziu.

– Știi, spuse Grant, din punctul de vedere al unui polițist, nu există nici un cap de acuzație împotriva lui Richard. Și când spun asta, mă exprim foarte exact. Nu vreau să spun că acest caz nu e destul de temeinic pentru a fi adus în fața unui tribunal, ci, pur și simplu, nu există.

– Și eu cred la fel. Mai cu seamă dacă vă spun că toți oamenii aceia, al căror nume mi le-ați dat pe listă, au trăit bine mersi *în libertate*, iar Richard a fost ucis la Bosworth. Nu numai că erau în libertate, dar o duceau strașnic. Copiii lui Edward, pe lângă faptul că dansau la palat, aveau și pensii. După ce fiul lui a murit, Richard l-a desemnat pe unul dintre ceilalți moștenitori.

– Care din ei?

– Fiul lui George.

– Prin urmare avea de gând să anuleze condamnarea, care se răsfrângea și asupra copiilor.

– Da. Dacă vă amintiți, protestase atunci când George fusese condamnat.

– Asta o spune până și venerabilul Morus. Prin

urmare, toți eventualii pretendenți la tronul Angliei își vedeau de treabă, liberi și nestingheriți, în timpul domniei lui Richard al III-lea, Monstrul.

– Erau mai mulți. Făceau parte din tablou. Vreau să zic, făceau parte din familie și din organizarea generală a regatului. Am citit o colecție de acte din arhivele York, publicate de cineva pe nume Davies. Arhivele orașului York, nu ale familiei. Atât tânărul Warwick – fiul lui George – cât și vărul lui, tânărul Lincoln, erau membri ai Consiliului. Orașul le-a trimis o scrisoare în 1485. Mai mult decât atât, Richard l-a făcut cavaler pe tânărul Warwick o dată cu propriul său fiu, în cadrul unei splendide ceremonii, la York.

Făcu o pauză lungă și apoi izbucni:

– Domnule Grant, intenționați să scrieți o carte despre toate astea?

– O carte! exclamă Grant, mirat. Doamne ferește! De ce?

– Pentru că eu m-am gândit să scriu una. Ar fi o carte mult mai bună decât despre țăranii mei.

– Dă-i drumul, scrie-o.

– Vedeți, vreau să-i arăt ceva tatălui meu. Tata crede că nu-s bun de nimic pentru că nu mă interesează mobila și marketingul și graficele de vânzări. Dacă ar ține în mână o carte scrisă de mâna mea, s-ar convinge că nu sunt chiar un caz fără speranță. De fapt, nu m-ar mira să-l văd că începe să se laude cu mine.

Grant se uită la el cu bunăvoință.

– Am uitat să te întreb cum ți s-a părut Crosby Place, spuse.

– Oh, grozav. Dacă o vede Carradine al III-lea, o să vrea precis s-o ia cu el și s-o reconstruiască pe undeva prin Adirondacks.

– Cu siguranță o să vrea să facă asta, dacă scrii cartea despre Richard. O să se simtă ca și cum ar deține acțiuni. Ce titlu ai de gând să-i dai cărții?

– Cărții?

– Da.

– Am de gând să-l citez pe Henry Ford și s-o denumesc *Istoria e o vorbărie goală.*

– Excelent.

– Oricum, mai am o mulțime de citit și de cercetat până pot să mă apuc de scris.

– Bineînțeles că mai ai. Încă n-ai ajuns la problema esențială!

– Care anume?

– Cine i-a ucis pe băieți?

– Da, așa e.

– Dacă băieții erau în viață când Henric a cucerit Turnul, ce s-a întâmplat cu ei?

– O să ajung și la asta. Tot mai vreau să aflu de ce era atât de important pentru Henric să dosească *Titulus Regius.*

Se ridică să plece și atunci observă portretul care fusese pus cu fața în jos. Întinse mâna și așeză fotografia la locul ei, proptind-o cu grijă de cărți.

– Stai aici, i se adresă el lui Richard. O să te așez la locul pe care îl meriți.

Când ieșea pe ușă, Grant îi spuse:

– Tocmai mi-am amintit de un episod din istorie care nu e Tonypandy.

– Da? întrebă Carradine, oprindu-se.

– Masacrul de la Glencoe.

– Chiar s-a întâmplat cu adevărat?

– Da, s-a întâmplat cu adevărat. Și... încă ceva, Brent!

Brent își vârî la loc capul prin deschizătura ușii.

– Da, ce e?

– Cel care a dat ordin să se tragă a fost un înfocat membru al Covenantului presbiterian.

13

ARRADINE NU PLECASE decât de vreo douăzeci de minute, când apăru Marta, încărcată cu flori, cărți, dulciuri și plină de exuberanță. Îl găsi pe Grant cufundat în secolul al XV-lea, în versiunea

lui sir Cuthbert Oliphant. O întâmpină cu un aer distrat pe care nu i-l cunoştea.

– Dacă propriul tău cumnat ţi-ar ucide cei doi fii, ai mai primi o pensie frumoasă de la el?

– Presupun că întrebarea ta e retorică, spuse Marta, descotorosindu-se de buchetul enorm de flori şi cercetând în jur, să vadă care din vazele deja pline s-ar potrivi buchetului adus de ea.

– Sincer să fiu, cred că toţi istoricii sunt nebuni. Ascultă aici:

Purtarea reginei-mame e greu de explicat: fie că se temea să fie scoasă din sanctuar cu forţa, fie că se plictisise de existenţa ei izolată la Westminster şi se hotărâse să se împace cu ucigaşul fiilor ei doar dintr-un soi de apatie lâncedă, motivul rămâne nesigur.

– Doamne sfinte! exclamă Marta şi-l privi surprinsă, oprindu-se cu un vas de faianţă într-o mână şi cu un cilindru de sticlă în cealaltă.

– Crezi că istoricii chiar *ascultă* ce spun?

– Cine era numita regină-mamă?

– Elizabeth Woodville. Soţia lui Edward al IV-lea.

– Da, da. Am jucat-o odată. Era un „rolişor". Într-o piesă despre Warwick Făcătorul-de-Regi.

– Desigur, eu nu-s decât un poliţist, spuse Grant. Poate n-am frecventat niciodată pe cine trebuia. Poate am întâlnit doar oameni cumsecade. Dar unde ar trebui să mergi ca să întâlneşti o femeie ce intră în cârdăşie cu ucigaşul propriilor ei fii?

– Grecia, poate, îi răspunse Marta. *Grecia antică.*

– Nici acolo nu pot să-mi amintesc pe cineva.

– Eventual într-un balamuc. S-a semnalat vreo manifestare de idioţenie la Elizabeth Woodville?

– Nimeni n-a remarcat aşa ceva. Şi doar a fost regină vreo douăzeci de ani.

– Desigur toată povestea e o farsă, îţi dai seama, spuse Marta, aranjându-şi florile în continuare. Nici urmă de tragedie. „Da, ştiu că i-a omorât pe Edward şi pe micul

Richard, dar ce om fermecător era şi ce rău e la reumatismul meu să locuiesc în încăperi orientate spre nord".

Grant izbucni în râs şi îi reveni buna dispoziţie.

– Da, ai dreptate. E culmea nebuniei. E mai degrabă din domeniul textelor absurde, nu al istoriei serioase. Iată de ce mă miră istoricii. Nu pare să le pese de *verosimilul* unei situaţii. Ei văd istoria ca-n filmuleţele alea porno: două siluete bidimensionale pe un fundal îndepărtat.

– Poate, tot scotocind prin ceasloavele tale, nu mai ai timp să te gândeşti la oameni. Nu mă refer la personajele din relatări, ci la oameni pur şi simplu. În carne şi oase. Şi la felul în care reacţionează în diferite împrejurări.

– Cum ai juca-o? întrebă Grant, amintindu-şi că înţelegerea motivelor făcea parte din meseria Martei.

– S-o joc pe cine?

– Pe femeia care a ieşit din capelă şi s-a împrietenit cu ucigaşul copiilor ei pentru o pensie de şapte sute de livre pe an, inclusiv dreptul de a merge la petrecerile de la Palat.

– N-aş putea. O astfel de femeie există doar la Euripide sau la ospiciu. Poţi să construieşti doar un personaj grotesc. Dacă stau să mă gândesc, ar ieşi excelent în registrul burlesc. Să-l porneşti ca o tragedie poetică. Genul vers alb. Ar trebui să-l încerc odată. Pentru un matineu de binefacere, sau cam aşa ceva. Sper că nu deteşti mimozele. Ştii, e ciudat, dacă mă gândesc de cât timp ne cunoaştem, ce puţin ştiu despre preferinţele tale sau ceea ce-ţi displace. Cine a inventat femeia care s-a împrietenit cu ucigaşul fiilor ei?

– N-a inventat-o nimeni. Elizabeth Woodville a ieşit din capelă şi a acceptat o pensie de la Richard. Pensia n-a fost doar garantată, ci a fost chiar plătită. Fetele ei mergeau la petreceri la Palat şi ea i-a scris celuilalt fiu, din prima ei căsătorie, să vină înapoi în Franţa şi să se împace cu Richard. Singura sugestie a lui Oliphant în legătură cu asta a fost fie că se temea să fie scoasă cu forţa din sanctuar (ai mai auzit de cineva târât cu forţa din sanctuar? Oricine ar fi făcut asta ar fi fost

excomunicat, iar Richard era un foarte bun fiu al Sfintei Biserici), sau că se plictisea de stat acolo.

– Şi care e teoria ta despre acest comportament ciudat?

– Explicaţia logică este că băieţii erau bine mersi în viaţă. Nimeni nu a făcut atunci vreo aluzie la altceva.

Marta privi la buchetul de mimoze.

– Da, sigur. Spuneai că nu e nici o menţiune despre asta în acel Act de acuzare. După moartea lui Richard, vreau să zic. Îşi mută privirile de la mimoze către portretul de pe masă şi apoi la Grant. Crezi, prin urmare, crezi serios, cu mintea ta de poliţist, că Richard n-a avut nimic de a face cu moartea băieţilor.

– Sunt convins că erau bine mersi în viaţă când Henric a cucerit Turnul după ce a sosit la Londra. *Nimic* nu l-ar fi oprit să iște un scandal dacă lipseau băieţii. Tu te-ai putea gândi la ceva?

– Nu, sigur că nu. E absolut inexplicabil. Am fost întotdeauna convinsă de existenţa unui scandal uriaş. Şi că asta a fost una din acuzaţiile principale împotriva lui Richard. Tu şi cu mielul meu pufos se pare că vă distraţi destul de bine cu istoria. Când ţi-am propus o mică investigaţie, aşa, să-ţi treacă timpul şi să scapi de junghiuri, nu m-am gândit că o să contribui la rescrierea istoriei. Să-ţi mai spun una: Atlanta Shergold te urăşte de moarte.

– Pe mine? Nici n-o cunosc.

– Cu toate astea te urăşte. Spune că atitudinea lui Brent faţă de B.M. a devenit atitudinea unui drogat. Nu mai poate să-l scoată de acolo. Şi dacă-l scoate fizic, nu face altceva decât să se gândească tot la asta. Dacă ar fi după el, ea ar putea chiar să nici nu mai existe. Nu mai merge nici la *Spre larg într-un pocal.* Tu îl vezi des?

– A fost aici cu câteva minute înaintea ta. Dar nu cred că o să mai am veşti de la el în următoarele zile.

Aici greşea.

Chiar înainte de cină, apăru portarul cu o telegramă.

Grant îşi strecură un deget pe sub lipitura aproape inexistentă cu care Oficiul poştal închisese telegrama şi desfăşură un text de două pagini. Era de la Brent.

Infern şi blesteme s-a întâmplat ceva cumplit (stop) ştiţi cronica latinească de care v-am pomenit (stop) Cronica scrisă de călugărul de la Croyland Abbey (stop) am văzut-o şi există zvonul despre băieţii morţi (stop) e scrisă înainte de moartea lui Richard aşa că am terminat-o eu în special şi cartea mea nemaipomenită n-o să mai fie scrisă (stop) e permis să te sinucizi în fluviul vostru sau e rezervat pentru englezi.

Brent.

În tăcerea care urmă se auzi glasul portarului:

– E plătit şi răspunsul, domnule. Vreţi să trimiteţi un răspuns?

– Poftim? Oh, nu. Nu chiar acum. O să-l trimit imediat.

– Bine, domnule, spuse portarul, privind plin de respect la cele două file ale telegramei – în familia portarului, o telegramă se reducea doar la o filă – şi plecă, fără să mai fredoneze de data asta.

Grant se gândi la veştile trimise cu o extravaganţă atât de transatlantică în materie de comunicare telegrafică. Mai citi o dată telegrama.

„Croyland“, îşi spuse, cufundat în gânduri. De ce numele ăsta îi spunea ceva? Nimeni nu pomenise Croyland până acum, legat de acest caz. Carradine vorbise doar de Cronica unui călugăr de undeva.

În viaţa lui profesională, se confruntase de prea multe ori cu fapte care, aparent, năruiau toată investigaţia de până atunci ca să mai intre în panică. Reacţionă aşa cum ar fi reacţionat într-o investigaţie profesională. Reluă ştirea deconcertantă şi mai privi o dată faptele. Calm. Fără pasiune. Fără nimic din deznădejdea neagră a sărmanului Carradine.

„Croyland“, îşi spuse iar. Croyland era pe undeva prin Cambridgeshire. Sau poate în Norfolk? Undeva pe acolo, pe la hotare, la şes.

Intră Pitica, aducându-i cina şi îi aşeză farfuria, de forma unui castronel mai plat, într-un loc de unde putea să mănânce destul de confortabil, dar nu observă intrarea ei.

– Puteți ajunge la budincă ușor de acolo? întrebă ea. Cum nu răspunse, întrebă din nou: Domnule Grant, puteți ajunge la budincă dacă v-o las pe margine?

– *Ely!* strigă el deodată.

– Poftim?

– Ely, spuse mai încet, adresându-se tavanului.

– Domnule Grant, vă simțiți rău?

Deveni conștient de fetișoara machiată impecabil și îngrijorată a Piticei, ca de o prezență care se interpunea între el și petele de pe tavan.

– Nu, mă simt chiar bine. Mai bine ca niciodată în viața mea. Dacă ești drăguță, așteaptă puțin și o să te rog să-mi trimiți o telegramă jos. Dă-mi carnetul de note. Nu pot să ajung la el din cauza porcăriei de budincă de orez.

Pitica îi întinse carnetul și pixul, iar el scrise pe formularul de răspuns plătit:

Poți găsi un zvon similar în Franța cam la aceeași dată?

Grant

Apoi își mâncă cina cu multă poftă și se pregăti de culcare. Se afla în starea aceea încântătoare de plutire către somn, când deveni deodată conștient că cineva stă aplecat asupra lui și îl privește. Întredeschise pleoapele să vadă cine e și privi drept în ochii căprui și îngrijorați ai Amazoanei, care părea mai masivă și mai bovină decât în lumina blândă a lămpii. Ținea în mână un plic galben.

– Nu știam ce să fac, începu ea. Nu voiam să vă deranjez și cu toate astea m-am gândit că e important. E o telegramă. Nu știi niciodată. Și dacă nu v-o dădeam în seara asta ar fi însemnat o întârziere de douăsprezece ore. Sora Ingham a ieșit din tură, așa că nu mai aveam pe nimeni să întreb până vine sora Briggs la zece. Sper că nu v-am trezit. Încă nu dormeați, nu-i așa?

Grant o asigură că făcuse exact ce trebuia și Amazoana scoase un oftat care făcu portretul lui Richard aproape să zboare de la locul lui. Rămase lângă el cât citi telegrama, cu aerul că e gata să-i stea alături la vești rele.

Pentru ea, orice telegramă conținea neapărat știri groaznice.

Telegrama era de la Carradine.

Citi următoarele:

Vreți să spuneți că doriți repet doriți să caut altă repet altă referire la acuzație...

Brent

Grant luă formularul de răspuns plătit și scrise: „Da. Preferabil în Franța".

Apoi îi spuse Amazoanei:

– Cred că poți stinge lumina. Vreau să dorm până la șapte dimineața.

Adormi gândindu-se cât timp va trece până îl vede iar pe Carradine și ce șanse sunt să găsească dovada unui al doilea zvon..

Nu trecu însă mult timp și Carradine își făcu apariția, cu un aer departe de a fi sinucigaș. În mod ciudat, parcă se lățise. Pardesiul lui nu mai arăta atât de mult ca o costumație a personajului, ci ca o haină.

– Domnule Grant, sunteți fantastic. Mai sunt mulți ca dumneavoastră la Scotland Yard, sau și acolo sunteți excepțional?

Grant îl privi aproape neîncrezător.

– Să nu-mi spui că ai găsit un document francez!

– Nu asta ați vrut?

– Ba da. Dar nici nu îndrăzneam să sper. Șansa era extrem de mică. Ce formă a luat zvonul în Franța? Cronică? Scrisoare?

– Nu. Ceva mult mai surprinzător. De fapt ceva mult mai impresionant. Însuși Cancelarul Franței, într-o cuvântare adresată Statelor Generale, la Tours, a amintit despre zvon. A fost chiar deosebit de elocvent. Într-un fel, elocvența lui a fost singura măruntă consolare în această situație.

– De ce?

– Știți, mi s-a părut mai degrabă gestul unui senator grăbit să condamne autorul unei măsuri neplăcute pentru alegătorii lui de acasă. Mai mult politică decât afacere de stat, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

– Brent, ar trebui să fii la Scotland Yard. Ce a spus Cancelarul?

– Știți, e în franțuzește și franceza mea nu e cine știe ce, așa că mai bine citiți dumneavoastră.

Îi întinse o foaie cu scrisul lui copilăresc și Grant citi:

Regardez, je vous prie, les événements qui après la mort du roi Édouard sont arrivés dans ce pays. Contemplez ses enfants, déjà grands et braves, massacrés impunément, et la couronne transportée à l'assassin par la faveur des peuples.[1]

– *Ce pays!* făcu Grant. Era în plină diatribă împotriva Angliei. Insinuează chiar că băieții au fost „masacrați" cu voia poporului englez. Suntem tratați ca un neam barbar.

– Da. La asta m-am gândit și eu. E discursul unui congresman care marchează un punct. De fapt, Regența franceză i-a trimis o solie lui Richard chiar anul acela – peste vreo șase luni – astfel încât probabil și-au dat seama că zvonul nu era adevărat. Richard a semnat un permis pentru vizita lor. N-ar fi făcut-o dacă s-ar mai fi referit la el ca la un ucigaș ordinar.

– Nu. Poți să-mi dai datele celor două documente?

– Sigur, le am la mine. Călugărul de la Croyland scria despre evenimente petrecute în 1483, la sfârșitul verii. După spusele lui, circula un zvon că băieții au fost omorâți, dar nimeni nu știa cum. Atacul murdar la întrunirea Statelor Generale a fost în 1484.

– Perfect, rosti Grant.

– *De ce* ați vrut altă consemnare a zvonului?

– Pentru verificare. Știi unde e Croyland?

– Da. În ținutul Fen.

– În ținutul Fen. Lângă Ely. Aici s-a ascuns Morton după ce a scăpat de sub paza lui Buckingham.

---

[1] „Priviți, vă rog, evenimentele petrecute în țara aceasta după moartea regelui Edward. Priviți cum fiii săi, care crescuseră mari și viteji, sunt masacrați nepedepsit, iar coroana, prin voința poporului, i se așază pe creștet ucigașului". (În franceză în original).

– Morton! Aveți dreptate.

– Dacă Morton a fost purtătorul zvonului, atunci trebuia să apară și pe Continent, după ce a ajuns acolo. Morton a fugit din Anglia în toamna anului 1483, iar zvonul apare repede, în ianuarie 1484. Întâmplător, Croyland e un loc foarte izolat, prin urmare o ascunzătoare ideală pentru un episcop fugar, până reușește să-și organizeze transportul în străinătate.

– Morton! spuse iar Carradine, rostind numele șuierat. De câte ori e ceva necurat în povestea asta, dai peste Morton.

– Prin urmare, ai observat și tu asta.

– A fost instigatorul conspirației care urma să-l ucidă pe Richard înainte de încoronare, a stat în spatele rebeliunii împotriva lui Richard după încoronare, iar urma lui pe Continent e lipicioasă ca a unui melc – lasă îndărăt numai subversiune.

– Ce să zic, treaba cu melcul e mai mult deducție. Nu rezistă la un proces. Dar în ceea ce privește activitățile lui după ce-a traversat Canalul Mânecii, aici nu mai sunt presupuneri.

S-a apucat de un program complet de subversiuni. El și un amic de-al lui, Cristopher Urswick, au muncit ca niște castori pentru interesele lui Henric, „trimițând răvașe și solii secrete" în Anglia spre a stârni ostilitate împotriva lui Richard.

– Da? Nu știu atât de multe ca dumneavoastră despre ce e valabil la proces și ce nu, dar mi se pare că urma melcului reprezintă o deducție firească dacă-mi permiteți. Nu cred că Morton a așteptat până a ajuns în Franța ca să-și înceapă subminarea.

– Nu, nu. Sigur că nu. Pentru Morton era o chestiune de viață și de moarte distrugerea lui Richard. Cât timp Richard mai era pe tron, cariera lui John Morton era sfârșită. Îi putea pune cruce. Nici măcar nu mai avea de ales. Era terminat. I s-ar fi retras numeroasele onoruri și surse de câștig și ar fi rămas doar cu sutana lui de preot. El, John Morton. Care fusese la un pas de a fi numit arhiepiscop. Dar dacă va putea să-i fie de folos lui Henric Tudor în ascensiunea lui spre tron, ar putea ajunge nu

numai arhiepiscop de Canterbury, ci poate chiar Cardinal. Da, pentru John Morton era covârşitor de important ca Richard să nu aibă coroana Angliei.

– Ei bine, spuse Brent, era omul potrivit pentru o treabă de subversiune. Nu cred că ştia ce înseamnă să ai scrupule. Un mic zvon, ca de pildă infanticidul, era pentru el o joacă de copil.

– Mai există şi posibilitatea, foarte slabă, să şi creadă, obiceiul lui de a evalua dovezile depăşind până şi antipatia pentru Morton, spuse Grant.

– Să creadă că băieţii au fost ucişi?

– Da. Să fi fost invenţia altcuiva. La urma urmei, ţara probabil zumzăia de poveşti lancasteriene, unele răuvoitoare, altele de propagandă. Poate doar a răspândit ultima versiune.

– Hm! N-aş zice că nu era capabil să pregătească opinia publică pentru viitorul lor asasinat, spuse Brent, acru.

Grant râse.

– Nici eu, din câte ştim, spuse el. Ce-ai mai găsit la călugărul tău din Croyland?

– Şi o mică mângâiere. După ce v-am trimis telegrama aia, într-un moment de panică, am descoperit că nici el nu era literă de Evanghelie. Nu făcea altceva decât să aştearnă pe hârtie toate bârfele pe care le auzea din lumea de afară. De pildă, spune că Richard a mai avut o încoronare, la York; ceea ce, desigur, nu e adevărat. Dacă greşeşte în legătură cu un eveniment cunoscut, de anvergură, cum e o încoronare, atunci nu i se poate da crezare ca reporter. Apropo, *ştia* de *Titulus Regius*. A scris despre toată întâmplarea, inclusiv despre Lady Eleanor.

– Interesant. Până şi un călugăr din Croyland aflase cu cine se căsătorise Edward în secret.

– Da. Venerabilul Morus o fi visat-o pe Elizabeth Lucy mult mai târziu.

– Ca să nu mai vorbim de acuzaţia dezgustătoare că Richard şi-ar fi argumentat dreptul la tron cu dezonoarea propriei lui mame.

– Cum aşa?

– Spune că Richard a poruncit să se ţină o predică în care să se dezvăluie că Edward şi George au fost fiii mamei lui cu un alt tată şi prin urmare el, Richard, era singurul fiu legitim şi singurul moştenitor adevărat.

– Venerabilul Morus putea să se gândească la un argument mai convingător, remarcă tânărul Carradine sec.

– Da. Mai ales că Richard locuia atunci în casa mamei sale.

– Aşa e. Uitasem. Nu am o minte de poliţist. E foarte corect ce spuneţi despre Morton, că a fost purtătorul zvonului. Dar să presupunem că zvonul provine din altă parte, chiar şi acum.

– E posibil, desigur. Dar sunt gata să pariez că nu-i aşa. Nu cred pentru nimic în lume că zvonul despre dispariţia băieţilor se răspândise.

– De ce?

– Pentru un motiv greu de contestat. Dacă ar fi fost o stare de nelinişte generală, o agitaţie sau chiar acţiuni subversive vizibile, Richard ar fi luat imediat măsuri urgente de contracarare. Mai târziu, când se zvonea despre intenţia lui de a se căsători cu nepoata lui Elizabeth – sora mai mare a băieţilor – a reacţionat cu iuţeala unui uliu. A trimis imediat scrisori multor oraşe, spulberând zvonul în termeni lipsiţi de echivoc. Era atât de furios (şi considera faptul atât de important ca să nu fie iarăşi interpretat de alţii), încât a convocat autorităţile tuturor districtelor londoneze în cea mai mare sală pe care a putut-o găsi (pentru a-i avea pe toţi deodată) şi le-a spus fără ocolişuri ce credea despre povestea cu pricina.

– Da. Aveţi dreptate, cu siguranţă. Richard ar fi negat în public zvonul, dacă s-ar fi amplificat. De fapt, era şi mult mai grav decât celălalt, despre căsătoria cu nepoata.

– Sigur că da, mai ales că atunci puteai obţine cu uşurinţă o dispensă ca să te însori cu o nepoată. Din câte ştiu, se mai poate şi astăzi, deşi nu cu asta mă ocup la Scotland Yard. Oricum, dacă Richard a făcut atâta tămbălău ca să contrazică zvonul cu însurătoarea, ar fi mers mult mai departe în cazul celui despre crimă, dacă ar fi existat. Concluzia e inevitabilă: *nu* a existat un zvon

răspândit despre dispariţia băieţilor sau orice altă faptă mârşavă în legătură cu ei.

– Doar o făcătură care a circulat între Fen şi Franţa.

– Exact. Nimic nu lasă să se întrevadă vreo îngrijorare în ceea ce-i priveşte pe băieţi. Vreau să spun următoarele: într-o investigaţie poliţistă trebuie să identifici un comportament anormal în rândul celor suspecţi de săvârşirea unei crime. De ce X, care se duce întotdeauna joi seara la cinema, tocmai în seara aceea s-a hotărât să nu se ducă? De ce Y declară că s-a întors pe un drum neobişnuit şi nu l-a folosit nici măcar pe acesta? Vezi, acest tip de întrebări. Dar în intervalul, scurt de altfel, dintre încoronarea şi moartea lui Richard, toată lumea s-a purtat normal. Mama băieţilor iese din capelă şi se împacă apoi cu Richard. Fetele îşi reiau viaţa de la Curte. Băieţii îşi fac în continuare lecţiile, întrerupte de moartea tatălui lor. Tinerii lor veri sunt membri ai Consiliului destul de importanţi ca oraşul York să le adreseze scrisori. Tabloul e în întregime normal, paşnic, fiecare îşi vede de treaba lui şi nimeni nu face vreo referire la o crimă spectaculoasă şi inutilă, care tocmai a avut loc în familie.

– Până la urmă aş avea motive să-mi scriu cartea, domnule Grant.

– Cu siguranţă o s-o scrii. Nu îl ai numai pe Richard de reabilitat în urma calomniei, dar trebuie s-o scoţi şi pe Elizabeth Woodville de sub acuzaţia că ar fi dat uitării moartea fiilor ei pentru o pensie de şapte sute de livre pe an şi ceva distracţii.

– Nu pot scrie cartea şi s-o las aşa, în aer. *Trebuie* să am cel puţin o teorie referitoare la ce li s-a întâmplat băieţilor.

– O s-o ai.

Privirea blândă a lui Carradine trecu de la norişorii mici şi pufoşi de deasupra Tamisei şi se opri întrebătoare asupra lui Grant.

– De ce îmi vorbiţi pe tonul ăsta? întrebă el. De ce arătaţi ca o pisică la castronelul cu smântână?

– Să-ţi spun: am procedat iar după metode poliţiste. M-am tot gândit zilele astea când te aşteptam să vii.

– Metode poliţiste?

– Da. Cine profită şi alte chestii de-astea. Am ajuns la concluzia că moartea băieţilor e departe de a reprezenta un avantaj pentru Richard. Prin urmare, să vedem *cine* beneficiază într-adevăr. Şi aici ajungem la *Titulus Regius*.

– Ce are *Titulus Regius* de a face cu crima?

– Henric al VII-lea s-a căsătorit cu Elizabeth, sora mai mare a băieţilor.

– Da.

– Ca să împace susţinătorii casei York cu urcarea lui pe tron.

– Da.

– Anulând *Titulus Regius*, a făcut-o pe ea legitimă.

– Sigur.

– Dar făcându-i pe copii legitimi, în mod automat cei doi băieţi au devenit succesori ai tronului înaintea lui. De fapt, anulând *Titulus Regius*, băiatul cel mare a devenit automat regele Angliei.

Carradine scoase un uşor plescăit. Îndărătul ochelarilor cu rame de baga, ochii îi străluceau de plăcere.

– Asta e, spuse Grant. Propun să continuăm investigaţiile în această direcţie.

– Sigur. Ce doriţi?

– Vreau să ştiu mai multe despre mărturisirea lui Tyrrel. Dar în primul rând, şi mai mult ca orice, vreau să aflu cum au reacţionat persoanele implicate. Ce li s-a întâmplat; nu ce-au sporovăit unul despre altul. Exact aşa cum am făcut în cazul succesiunii lui Richard după moartea neaşteptată a lui Edward.

– Perfect. Ce doriţi să aflaţi?

– Doresc să aflu ce s-a întâmplat cu toţi moştenitorii York, pe care Richard i-a lăsat în viaţă, voioşi şi înfloritori. Cu absolut toţi. Poţi să faci asta pentru mine?

– Cum să nu? E un lucru elementar.

– Şi mi-ar place să aflu mai mult despre Tyrrel. Ca om. Cine a fost şi ce-a făcut la viaţa lui.

– O fac şi pe asta. Carradine se ridică de pe scaun cu un aer atât de hotărât, încât Grant crezu chiar că-şi încheie haina şi o ia din loc.

– Domnule Grant, vă sunt atât de recunoscător pentru toate aceste... aceste...

– Pentru toată distracția, vrei să zici?

– Când vă faceți bine, vă duc la Turnul Londrei.

– Hai mai bine să mergem cu barca până la Greenwich și îndărăt. Nația noastră insulară are o pasiune pentru bărci.

– Cât mai durează până vă dați jos din pat, puteți să-mi spuneți?

– Cred că mă dau jos până te întorci cu veștile despre moștenitori și Tyrrel.

14

ÎNTÂMPLĂTOR, GRANT nu umbla prin cameră când Carradine veni din nou, dar stătea pe marginea patului.

– Nu-ți poți închipui, îi spuse el lui Brent, cât de fascinant îți pare peretele din față după ce ai privit numai tavanul. Și cât de mică și ciudată îți pare lumea dacă te uiți doar în sus. Îl mișcase bucuria vizibilă de pe chipul lui Carradine față de progresele pe care le făcuse și abia după câtva timp s-au apucat iarăși de treabă. Grant a fost cel care a trebuit să pună prima întrebare:

– Ei bine, ce au făcut moștenitorii York sub Henric al VII-lea?

– Da, așa e, spuse băiatul, scoțându-și teancul obișnuit de note și apropiindu-și un scaun cu vârful de la pantoful drept. Se așeză.

– Cu ce să încep?

– Ei, despre Elizabeth știm. A luat-o de nevastă. Și a fost regina Angliei până la moarte și apoi a cerut-o pe Juana de Spania, nebuna.

– Da. Elizabeth s-a măritat cu Henric în 1486, primăvara – ba nu, în ianuarie, la cinci luni după Bosworth – și a murit în primăvara lui 1503.

– Șaptesprezece ani. Biata Elizabeth. Cu Henric alături, i s-au părut probabil șaptezeci. Era ceea ce se numește în mod eufemistic „neînsurabil“. Să ne întoarcem la familie. La copiii lui Edward. La soarta celor doi băieți, necunoscută. Ce s-a întâmplat cu Cicely?

– S-a căsătorit cu lordul Welles, bătrânul unchi al lui Edward și au trimis-o în Lincolnshire. Anne și Katherine, atunci copile, au fost măritate când au împlinit vârsta cuvenită pentru a fi bune reprezentante ale casei Lancaster. Bridget, cea mai mică, s-a călugărit la Dartfort.

– Până acum normal. Cine vine la rând? Băiatul lui George.

– Da. Tânărul Warwick. Închis pe viață în Turn și executat pentru o presupusă încercare de evadare.

– Așa. Iar fiica lui George, Margaret?

– A devenit contesă de Salisbury. Executarea ei de către Henric al VIII-lea pe baza unei acuzații complet falsificate constituie un caz clasic de crimă judiciară.

– Și fiul lui Elizabeth? Posibilul moștenitor?

– John de la Pole. S-a dus să trăiască la mătușa lui în Burgundia, până...

– La mătușa lui Margaret, sora lui Richard.

– Da. A murit în timpul tulburărilor de la Simnel. Dar avea un frate mai mic, pe care nu l-ați pus pe listă. A fost executat de Henric al VIII-lea. I se predase lui Henric al VII-lea cu condiția de a obține un salvconduct, prin urmare Henric s-a gândit, presupun, că-i va purta ghinion dacă nu-și va ține promisiunea. Oricum, utilizase metoda la maximum. În schimb, Henric al VIII-lea n-a vrut să riște. El nu s-a oprit la De la Pole. Au mai fost încă patru, care lipseau și ei din lista dumneavoastră. Exeter, Surrey, Buckingham și Montague. S-a descotorosit de toți.

– Iar fiul lui Richard? John bastardul?

– Henric al VII-lea i-a dat o pensie de 20 de lire pe an, dar a fost primul pe care l-a lichidat.

– Care a fost acuzația?

– Bănuit că a primit o invitație să se ducă în Irlanda.

– Glumești.

– Nicidecum. Irlanda era nucleul rebeliunii loialiștilor.

Casa de York se bucura de o mare popularitate în Irlanda, iar primirea unei invitații de acolo însemna, pentru Henric, o condamnare sigură la moarte. Cu toate că nu-mi pot da seama de ce, chiar și Henric se temea de tânărul John. „Un băiat activ, binevoitor" după *Foedera*.

– O eventuală pretenție de succesiune din partea lui era mai îndreptățită decât cea a lui Henric, spuse Grant sec. Era unicul fiu legitim al unui rege. Henric era doar strănepotul unui fiu nelegitim al unui fiu mezin de rege.

Tăcură o vreme.

Apoi, Carradine rupse tăcerea, spunând:

– Da.

– Da, ce?

– Da, la ce vă gândiți?

– Cam așa pare, nu? Singurii doi care lipsesc de pe listă.

A urmat o nouă tăcere.

– Toate au fost crime judiciare, spuse într-un târziu Grant. Crime sub pavăza legii. Dar împotriva unor copii nu pot fi aduse acuzații capitale.

– Nu, desigur, încuviință Carradine și continuă să urmărească vrăbiile. Nu, trebuia procedat altcumva. La urma urmei, ei erau cei mai importanți.

– Cei esențiali.

– Cum pornim?

– La fel cum am făcut cu succesiunea lui Richard. Află pe unde erau cu toții în primele luni ale domniei lui Henric și ce făcea fiecare. Să zicem în primul an de domnie. Trebuie să existe pe undeva o ruptură în desfășurarea faptelor, așa cum a fost în pregătirile pentru încoronarea băiatului.

– Aveți dreptate.

– Ai găsit ceva despre Tyrrel? Cine era?

– Da. Nu a fost câtuși de puțin ce îmi închipuiam eu – un fel de linge-blide; nu așa îl vedeați și dumneavoastră?

– Interesant. Cum s-a descurcat sub Henric al VII-lea?

– Aici ajungem la punctul cel mai palpitant. Deși fusese un slujitor atât de bun și devotat casei de York, se pare că a înflorit considerabil sub Henric. Henric l-a numit conetabil de Guisnes. Apoi a fost trimis ambasador la Roma. A fost unul dintre negociatorii Tratatului de la

Etaples. Iar Henric i-a dăruit un venit pe viață de la niște proprietăți în Wales și l-a pus apoi să le schimbe pe veniturile comitatului de Guisnes, de aceeași valoare – nu înțeleg de ce.

– Eu da, zise Grant.

– De ce?

– Nu te-a mirat că toate onorurile și veniturile lui sunt în afara Angliei? Până și veniturile de pe proprietăți.

– Da, așa e. Ce înseamnă asta?

– Pentru moment nimic. Poate i s-a părut Guisnes mai sănătos pentru astmul lui bronșic. Este posibil, de asemeni, să vedem prea multe în orice tranzacție istorică. Ca și piesele lui Shakespeare, ele sunt capabile de interpretări aproape nesfârșite. Cât a durat luna de miere cu Henric al VII-lea?

– Destul de mult. Totul a mers perfect până în 1502.

– Ce s-a întâmplat în 1502?

– Henric a aflat că era gata să ajute să evadeze în Germania câtiva prizonieri din familia York aflați în Turn. A trimis toată garnizoana de la Calais să asedieze castelul Guisnes. Asta nu i s-a părut destul de eficace, așa că l-a trimis și pe lordul Sigiliului Privat – știți cumva ce-i asta?

Grant făcu semn din cap că da.

– Prin urmare, l-a trimis pe lordul Sigiliului Privat – ce nume ați mai născocit și voi, englezii, pentru oficialități – să-i ofere imunitate dacă e de acord să vină la Calais la bordul unei corăbii și să discute cu lordul Cancelar.

– Nu mai spune.

– Nu mă obligă nimeni, nu-i așa? A sfârșit într-o temniță din Turn. Și a fost decapitat „în mare grabă și fără judecată" pe 6 mai 1502.

– Și cum e cu mărturisirea lui?

– N-a fost nici o mărturisire.

– Cum asta?

– Ce vă uitați așa la mine? N-am nici o vină.

– Dar credeam că a mărturisit uciderea băieților.

– Da, potrivit feluritelor relatări. Dar sunt relatări despre mărturisire, nicidecum o transcriere, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

– Vrei să spui că Henric nu a făcut publică nici o mărturisire?

– Nu. Istoricul lui de curte, Polydore Virgil, a relatat despre felul în care s-a săvârşit crima. După moartea lui Tyrrel.

– Dar dacă Tyrrel a mărturisit că i-a ucis pe băieţi la porunca lui Richard, de ce n-a fost acuzat de crimă şi judecat public pentru asta?

– Habar n-am.

– Hai să lămurim asta. Nimeni n-a auzit nimic despre mărturisirea lui Tyrrel decât după ce Tyrrel a murit.

– Aşa e.

– Tyrrel mărturiseşte că, aproape cu douăzeci de ani în urmă, în 1483, a venit pe ascuns de la Warwick la Londra, a luat de la comandant – i-am uitat numele – cheile Turnului...

– Brackenbury. Sir Robert Brackenbury.

– Exact. A luat cheile Turnului de la Sir Robert Brackenbury pentru o noapte, i-a ucis pe băieţi, a înapoiat cheile şi i-a raportat fapta lui Richard. El mărturiseşte lucrul ăsta, punând capăt unui mister foarte încâlcit şi totuşi nimic nu devine public.

– Absolut nimic.

– Eu unul n-aş îndrăzni să intentez o acţiune în justiţie cu un caz ca ăsta.

– Cât despre mine, nici nu l-aş lua în consideraţie. Este povestea cea mai dubioasă pe care am auzit-o.

– L-au adus măcar pe Brackenbury să confirme sau să nege că a dat cheile?

– Brackenbury a murit în bătălia de la Bosworth.

– Prin urmare, era numai bun de implicat, nu? Rămase puţin pe gânduri. Ştii, dacă Brackenbury a murit la Bosworth, atunci mai avem încă o dovadă de partea noastră.

– Cum? Ce anume?

– În cazul în care s-a întâmplat cu adevărat aşa; dacă, la porunca lui Richard, cheile Turnului au fost date pentru o noapte, atunci o sumedenie de slujbaşi mărunţi din Turn trebuie să fi ştiut. E de necrezut ca cel puţin unul din

aceştia să nu-i fi spus lui Henric ce s-a întâmplat când acesta a cucerit Turnul. Mai cu seamă dacă băieţii lipseau. Brackenbury murise. Richard murise şi el. Succesorul comandantului Turnului ar fi trebuit să-i arate băieţii. Iar dacă aceştia nu erau, cu atât mai mult ar fi trebuit să-i spună: „Comandantul a dat cheile într-o noapte şi de atunci nimeni nu i-a mai văzut pe băieţi.“ Ar fi urmat o vânătoare nemaipomenită după cel care a luat cheile. Şi ar fi constituit dovada principală în acuzaţia împotriva lui Richard, iar faptul de a o avea la îndemână ar fi însemnat o pană falnică înfiptă în pălăria lui Henric.

– Nu numai asta, dar Tyrrel era prea cunoscut de către cei din Turn ca să fi trecut neobservat. Cum Londra pe atunci era destul de mică, el trebuie să fi fost o figură foarte cunoscută.

– Da. Dacă povestea era adevărată, Tyrrel ar fi fost judecat şi executat pentru uciderea băieţilor, pe faţă, în 1485. Nu avea pe nimeni să-l apere. Întinse mâna după ţigări. Ştim, prin urmare, că Henric l-a executat pe Tyrrel în 1502, iar apoi a anunţat, prin istoricii lui de casă, că Tyrrel mărturisise cum a ucis băieţii cu douăzeci de ani în urmă.

– Da.

– Şi nu a explicat nimănui, niciodată, motivul pentru care nu l-a judecat pe Tyrrel pentru fapta lui atroce, deşi o mărturisise.

– Nu. Cel puţin din câte ştiu. Toate le făcea pieziş, ca un crab. Niciodată nu săvârşea nimic pe faţă, nici măcar o crimă. Orice trebuia măsluit, ca să arate ca ceva diferit. A aşteptat ani de zile să găsească un fel de explicaţie legală pentru a camufla o crimă. Avea un soi de minte ca un tirbuşon. Ştiţi care a fost primul lui gest oficial după ce a devenit Henric al VII-lea?

– Nu.

– Să execute o parte din cei care au luptat alături de Richard la Bosworth *ca trădători*. Şi ştiţi cum a procedat ca să fie o trădare „legală“? Fixând data începerii domniei lui cu o zi înainte de Bosworth. O minte capabilă să se gândească la aşa ceva e în stare de orice.

Luă țigara pe care i-o oferise Grant și continuă:
– Da nu i-a mers cu asta, adăugă, cu o bucurie reținută. Nu i-a mers chiar deloc. Englezii, Domnul să-i binecuvânteze, n-au înghițit-o. I-au spus unde a luat-o razna.
– Cum?
– I-au prezentat, în felul lor politicos, un Act al Parlamentului, în care se spunea că nici o persoană aflată în slujba suveranului țării în perioada domniei acestuia nu poate fi acuzată de trădare și nici nu poate fi persecutată sau arestată și i-au obținut consimțământul. Cât de englezească e această necruțătoare politețe! Deși înșelătoria nu le-a convenit, nici n-au zbierat în stradă și nici n-au azvârlit cu pietre. I-au oferit pur și simplu un Act al Parlamentului, ca să-l înghită și să-i și placă. Îmi închipui că i-a venit să turbeze după asta. Ei bine, eu trebuie s-o șterg. Mă bucur să vă văd stând așezat și privind în jur. Sunt sigur că o să mergem foarte curând la Greenwich. Cum e la Greenwich?
– Câteva case frumoase și o bucată de fluviu noroios.
– Asta-i tot?
– Și câteva cârciumi minunate.
– Bine, mergem la Greenwich.
După plecarea lui, Grant se întinse în pat și fumă o țigară după alta, gândindu-se la toți acei moștenitori ai casei York, ce prosperaseră sub Richard al III-lea și ajunseseră în mormânt sub Henric al VII-lea.
Unii din ei „o ceruseră“ singuri. Raportul lui Carradine fusese până la urmă extrem de obiectiv: lipsit de calificative, fără nici un fel de aluzii. Dar era o coincidență izbitor de mare ca viețile *tuturor* celor care stăteau între Tudori și tron să fie scurtate atât de convenabil.
Privi fără prea mare entuziasm la cartea pe care i-o adusese tânărul Carradine. Se numea *Viața și domnia lui Richard al III-lea*, scrisă de un anume James Gairdner. Carradine îl asigurase că merita din plin să-și petreacă timpul cu Doctorul Gairdner. După Brent, în tovărășia Doctorului Gairdner te cocoșai de râs.
Cartea nu îi păru lui Grant excesiv de hilară, dar orice putea citi despre Richard era de preferat unei cărți

despre altcineva, așa că începu să se uite prin ea, dându-și seama deodată de ce spusese Brent că te făcea să te cocoșezi de râs. Doctorul Gairdner credea cu încăpățânare că Richard fusese un ucigaș, dar cum era un scriitor onest, citit și, după propriile lui spuse, imparțial, nu își permitea să treacă cu vederea faptele. Rezultatul strădaniilor lui de a adapta faptele teoriei constituia cel mai distractiv exercițiu de gimnastică la care asistase Grant de o bună bucată de vreme.
Doctorul Gairdner recunoștea fără urmă de simț al grotescului marea înțelepciune a lui Richard, generozitatea, curajul, diplomația, farmecul și popularitatea lui, precum și încrederea pe care o inspira, chiar și dușmanilor pe care îi învinsese; în aceeași înșiruire, pomenea despre dezgustătoarea denigrare a propriei lui mame și de uciderea celor doi copii neajutorați. Tradiția spune, declara învățatul Doctor, după care relata solemn oribila tradiție și se ralia ei. Nu e nimic meschin sau hâd în firea lui, scria Doctorul, dar e ucigașul unor prunci nevinovați. Până și dușmanii lui aveau încredere în dreptatea pe care o împărțea, dar își ucisese propriii nepoți. Integritatea lui era cu totul remarcabilă, dar asasinase pentru profitul său personal.
Ca acrobat, Doctorul Gairdner era o minunăție – ziceai că n-are oase. Mai mult ca oricând, Grant se întrebă cu care parte a creierului gândeau de fapt istoricii. Cu siguranță, ei nu ajungeau la concluzii printr-un proces clasic de raționament cunoscut muritorilor de rând. Nicăieri, în romane sau relatări de fapte, nu întâlnise vreo făptură care să aducă măcar pe departe cu Richard plăsmuit de Doctorul Gairdner, sau cu Elizabeth Woodville, cea ieșită de sub pana lui Oliphant.
Poate Laura avea întrucâtva dreptate când spunea că natura umană renunță cu mare greutate la ceea ce a apucat să creadă. Că există întotdeauna o oarecare împotrivire lăuntrică și un resentiment față de orice răsturnare a unui fapt deja acceptat. Fără îndoială, Doctorul Gairdner trăgea ca un copil înfricoșat de mâna care îl târa într-o direcție inevitabilă.

Faptul că o mulțime de oameni încântători, de o mare integritate, comiseseră crime la vremea lor, era bine cunoscut de Grant. Dar nu asemenea crime și nu pentru astfel de motive. Tipul de om descris de Doctorul Gairdner în *Viața și domnia lui Richard al III-lea* ar ajunge să ucidă doar atunci când existența lui personală ar fi zguduită de o catastrofă. El și-ar ucide de pildă nevasta doar când ar descoperi că îl înșală. Sau și-ar ucide partenerul aflând că speculațiile secrete ale acestuia i-au ruinat firma și i-au distrus viitorul propriilor săi copii. Oricare ar fi crima pe care ar comite-o, ea ar fi rezultatul unei porniri lăuntrice intense, nicidecum al premeditării și niciodată nu ar fi o crimă josnică.

Nu se poate spune: deoarece Richard avea calitățile cutare și cutare, el era incapabil de crimă. Dar se poate spune, pe de altă parte: deoarece Richard avea aceste calități, el era incapabil de un asemenea tip de crimă.

Uciderea micilor prinți ar fi fost o crimă prostească, iar Richard era un om deosebit de inteligent. Ea era josnică dincolo de orice limite, iar Richard era un om de o mare integritate. Era de o nesfârșită cruzime, iar Richard era cunoscut drept un om cald.

Puteai să inventariezi la nesfârșit virtuțile lui recunoscute și să constați că fiecare dintre ele făcea de neconceput participarea lui la crimă. Luate împreună, alcătuiau un zid de imposibilitate ce se învecina cu fantezia.

15

AȚI UITAT să întrebați de cineva, spuse Carradine, dând buzna câteva zile mai târziu, foarte voios. De pe lista de cercetări discrete.

– Bună dimineața. De cine anume?

– De Stillington.

– Așa e! Prețiosul episcop de Bath. Dacă Henric ura atât de mult *Titulus Regius*, ca mărturie a integrității lui

Richard și a lipsei de legitimitate a propriei lui soții, trebuie să-i fi displăcut cu atât mai mult prezența instigatorului acestuia. Ce s-a întâmplat cu bătrânul Stillington, de fapt? Crimă judiciară?

– Se pare că bătrânul n-a vrut să intre în joc.

– Să intre în ce joc?

– Jocul favorit al lui Henric. Prin urmare, afară cu el. Ori a fost un bătrân vulpoi șiret, ori, dimpotrivă, prea inocent ca să vadă pericolul. Convingerea mea – dacă un simplu cercetător are dreptul să aibă convingeri – este că era atât de inocent încât nici cel mai hârșit agent provocator n-ar fi putut scoate ceva de la el. Bineînțeles, ceva care să constituie o acuzație serioasă.

– Vrei să spui că l-a înfrânt pe Henric?

– Nu. Sigur că nu. Nimeni nu l-a înfrânt vreodată pe Henric. Henric l-a acuzat de ceva și a uitat, întâmplător, să-l elibereze. „Și niciodată nu s-a mai întors acasă". De unde știu eu asta? Mary pe dunele din Dee?

– Îți merge mintea astăzi, aș zice că ești brici.

– N-o spuneți pe tonul ăsta bănuitor. Încă nu s-a deschis de tot. Efervescența pe care o remarcați la mine poate fi numită carbonizare intelectuală. Bucurie a minții. O scânteiere în întregime spirituală.

– Așa? Stai jos și dă-i drumul. Ce-i așa bun de auzit? Presupun că ceva este, nu?

– Bun nu e exact cuvântul cel mai potrivit. E minunat, o splendoare, o perfecțiune.

– Cred că ai băut.

– Chiar să fi vrut n-aș fi putut să beau nimic. Sunt plin până în gât de un sentiment uriaș de satisfacție.

– Presupun că ai găsit fisura de care aveam nevoie.

– Da, am găsit-o, dar s-a întâmplat mai târziu decât credeam. Adică mai târziu în timp. Mai încolo. În primele luni, toată lumea s-a comportat perfect previzibil. Henric a preluat puterea – nici o vorbă despre băieți – și și-a dres apoi reputația însurându-se cu sora lor. Și-a răsturnat după aceea propria acuzație adusă de către un parlament alcătuit din oamenii lui, care purtaseră la rândul lor aceeași vină, și a obținut un act de acuzare împotriva lui

Richard şi a supuşilor lui credincioşi, a căror loialitate a fost atât de dibaci transformată în trădare, antedatând evenimentele cu o zi. Asta i-a mai adus pe deasupra şi o mulţime de proprietăţi confiscate. De fapt, călugărul de la Croyland s-a arătat teribil de scandalizat de metodele nu foarte elegante ale lui Henric în materie de trădare. „Doamne", spune el, „ce siguranţă mai pot oare avea regii noştri în ziua bătăliei dacă supuşii lor credincioşi se tem, de sunt înfrânţi, că li se ia viaţa, averea şi moştenirea?"

– A spus asta fără să se gândească la concetăţenii lui.

– Da. Ar fi trebuit să ştie că englezii, mai devreme sau mai târziu, nu vor înghiţi aşa ceva. Poate era străin. Oricum, lucrurile s-au petrecut aşa cum era de aşteptat să se întâmple, cunoscându-l pe Henric. S-a urcat pe tron în august 1485 şi s-a căsătorit cu Elizabeth în ianuarie, anul următor. Elizabeth a avut primul copil la Winchester; mama ei era cu ea şi a fost prezentă la botez. Asta s-a întâmplat în septembrie 1486. S-a întors apoi la Londra – mă refer la regina-mamă – tot în toamna aceea. Iar în februarie – fiţi atent – în februarie, deci, a fost închisă într-o mânăstire pentru tot restul vieţii.

– Vrei să zici *Elizabeth Woodville?* exclamă Grant, uluit. Era ultimul lucru la care se aştepta .

– Da, Elizabeth Woodville. Mama băieţilor.

– Cum de ştii că nu s-a dus de bunăvoie? întrebă Grant, după o clipă de gândire. Doar nu era ceva neobişnuit pentru doamnele din marea aristocraţie să se retragă la mânăstire după ce s-au plictisit de viaţa de la Curte. Cred că era o existenţă destul de confortabilă pentru femeile bogate.

– Henric i-a confiscat toate averile şi a trimis-o la o mânăstire de călugăriţe la Bermondsey. Această faptă chiar a stârnit senzaţie. Multă lume şi-a exprimat nedumerirea.

– Nu mă miră. Ce lucru extraordinar. Şi-a justificat cumva fapta?

– Da.

– Cum a explicat că a deposedat-o de avere?

– Fiindcă s-a purtat frumos cu Richard.

– Vorbeşti serios?

– Sigur că da.

– Asta e chiar formularea oficială?

– Nu. E versiunea istoricului favorit al lui Henric.

– Virgil?

– Da. În actul emis de consiliul care a ferecat-o în mânăstire scrie „din diverse motive".

– E chiar un citat?

– Da, e un citat. Chiar aşa scrie; „din diverse motive".

După o clipă, Grant spuse:

– Nu prea se pricepea să formuleze explicaţii, nu-i aşa? În locul lui aş fi găsit cel puţin o duzină de explicaţii valabile.

– Cred că ori nu-i păsa, ori se gândea că lumea e credulă. Oricum, faptul că ea s-a purtat frumos cu Richard l-a deranjat abia la optsprezece luni după ce îi urmase lui Richard la tron.

– Care să fi fost motivul lui real? Ai vreo idee?

– Mai am ceva care ar putea să vă sugereze o idee. Mie chiar mi-a dat o idee de-a dreptul straşnică.

– Dă-i drumul.

– În iunie, în acelaşi an...

– Care an?

– Primul an de căsătorie al lui Elizabeth, 1486. Anul când s-a căsătorit în ianuarie şi l-a născut pe prinţul Arthur la Winchester în septembrie, având-o pe mama ei alături.

– Da. E-n ordine.

– Prin urmare, în iunie, acelaşi an, Sir James Tyrrel a primit o achitare generală. Pe 16 iunie.

– Să ştii că asta nu înseamnă mare lucru. Era ceva obişnuit. La sfârşitul unei perioade de serviciu. Sau la începutul unui serviciu nou. Însemna pur şi simplu că erai absolvit de orice acuzaţie pe care ţi-ar fi putut-o aduce cineva după aceea.

– Da. Ştiu asta. Prima achitare nu e neobişnuită.

– Cum *prima?* A mai fost şi a doua?

– Da. Aici începe ciudăţenia. A mai urmat o a doua achitare generală acordată lui Sir James exact la o lună după aceea. Ca să fiu exact, pe 16 iulie 1486.

– Da, făcu Grant, gânditor. Așa ceva chiar e neobișnuit.

– E absolut ieșit din comun. L-am întrebat pe un tip care stă lângă mine la B.M. – e cercetător în istorie și mi-a fost de un foarte mare ajutor, nu mă sfiesc s-o spun – mi-a zis că n-a mai întâlnit așa ceva. I-am arătat cele două mențiuni – în *Memorialul lui Henric al VII-lea* – și a înnebunit de plăcere.

– Pe 16 iunie, Tyrrel primește o achitare generală, repetă Grant, concentrându-se. Pe 16 iulie primește o a doua achitare generală. Prin noiembrie mama băieților se întoarce în oraș, iar în februarie e zidită pe viață.

– Straniu, nu-i așa?

– Foarte.

– Credeți că el a făcut-o? Mă refer la Tyrrel.

– E posibil. Oricum, e într-adevăr straniu ca, exact când găsim fisura pe care o căutam în evoluția evenimentelor, să dăm peste Tyrrel, supus la rândul lui unor întâmplări surprinzătoare. Când s-a generalizat zvonul despre dispariția băieților? Când a devenit ceva despre care se vorbea în gura mare?

– Din cât am constatat, cam pe la începutul domniei lui Henric.

– Da, se potrivește. Asta explică un lucru care ne-a mirat de la început.

– La ce vă gândiți?

– La faptul că nimeni nu a zis nimic în momentul dispariției băieților. Lucrul acesta a mirat pe toată lumea, inclusiv pe cei care l-au considerat vinovat pe Richard. Într-adevăr, dacă stai să te gândești, i-ar fi fost imposibil lui Richard să scape basma curată. În vremea lui existau grupări de opoziție foarte active și puternice, împrăștiate în toată țara, pe care le lăsa să facă ce pofteau. Dacă băieții ar fi dispărut, ar fi avut de furcă, fără îndoială, cu tot clanul Woodville–Lancaster. În schimb, Henric stătea foarte bine la capitolul amestec în treburile altora sau curiozitate nedorită. Toți cei care i se opuneau stăteau liniștiți la răcoare. Singurul pericol posibil îl constituia mama lui vitregă și chiar în clipa când putea deveni o

amenințare pentru el e pusă convenabil la păstrare și astfel redusă la tăcere.

Da. Nu credeți însă că ar fi putut totuși să facă ceva? Când și-a dat seama că e împiedicată să afle vești despre băieți.

– Poate nici n-a știut că dispăruseră. Poate că Henric i-o fi spus: „Îți interzic să-i mai vezi. Consider că ai o influență proastă asupra lor. Nu uita că ai ieșit din mânăstire și ți-ai lăsat fetele să meargă la petrecerile acelui individ!"

– Așa e, fără îndoială. Nu era cazul să aștepte până când ea ar fi devenit cu adevărat bănuitoare. Totul s-a făcut dintr-o singură mișcare. „Ești o femeie și o mamă rea; te trimit la mânăstire ca să-ți mântuiești sufletul și să-ți salvezi copiii de proasta ta influență."

– Da. Și în ceea ce-i privea pe ceilalți eventuali curioși din țară, cred că niciodată un ucigaș nu s-a aflat într-o mai mare siguranță. După ideea fericită cu acuzația de trădare, nimeni nu era nebun să-și riște viața întrebând cum stau băieții cu sănătatea. Toată lumea pășea tiptil, pe vârfuri. Nimeni nu putea ști ce-ar mai inventa Henric ca acuzație retrospectivă, trimițându-le sufletele în purgatoriu și averile în teșchereaua lui. Nu erau timpuri în care să-ți permiți să fii curios dincolo de problemele tale personale. Oricum, cred că nu ar fi fost deloc ușor să-ți satisfaci curiozitatea.

– Vă referiți la băieții care locuiau în Turn.

– Mă refer la băieții care locuiau în Turnul păzit de oamenii lui Henric. Nu mai putea fi vorba de toleranța de pe vremea lui Richard, care lăsa pe fiecare să facă ce vrea. Pentru Henric, o alianță York–Lancaster era inadmisibilă. Toți oamenii de pază de la Turn erau puși acolo de Henric.

– Sigur. Fără îndoială. Știați că Henric a fost primul rege al Angliei care a avut o gardă personală? Mă întreb ce i-o fi spus soției lui despre proprii ei frați.

– Da. Asta ar fi interesant de știut. Poate i-a spus chiar adevărul.

– *Henric!* Niciodată! Domnule Grant, eu sunt convins că în Henric se dădea o luptă lăuntrică de câte ori

trebuia să admită că doi şi cu doi fac patru. Credeţi-mă, era un crab; niciodată nu mergea drept către ceva.

– Dacă era sadic, putea să-i spună liniştit. Ea n-ar fi putut să facă absolut nimic. Chiar să fi vrut. Poate nici nu vroia foarte tare. Tocmai dăruise un urmaş tronului Angliei şi era pe cale să mai dăruiască încă unul. Poate nu mai avea puterea să pornească o cruciadă, în special una care ar fi distrus-o în primul rând pe ea.

– Henric nu era sadic, spuse cu regret tânărul Carradine. Cu regret deoarece trebuia să-i acorde lui Henric fie şi o virtute prin negare. Într-un fel, el era chiar opusul unui sadic. Crima nu-i producea nici o plăcere. Trebuia s-o înfăşoare în ceva înainte de a putea să şi-o imagineze. Să o înfăşoare în fundele legalităţii. Dacă vă gândiţi că Henric s-a gândit să îşi ofere o bucurie şi i s-a lăudat lui Elizabeth în pat cum i-a ucis el fraţii, cred că vă înşelaţi.

– Se poate să ai dreptate, spuse Grant. Se întinse în pat, gândindu-se la Henric. Căutam adjectivul care i s-ar potrivi lui Henric cel mai bine, urmă el după un timp. Jegos, ăsta e. Era o creatură jegoasă.

– Da, până şi părul îl avea rar şi slinos.

– Nu mă gândeam la aspectul lui fizic.

– Ştiu că nu.

– Tot ce a făcut a fost jegos. Gândeşte-te, „furculiţa lui Morton" e cea mai jegoasă metodă de taxare a veniturilor din întreaga istorie. Dar să nu ne gândim numai la pofta lui de bani. Totul în legătură cu el a fost jegos, nu crezi?

– Ba da. Doctorul Gairdner nu ar fi avut nici o dificultate să-i potrivească acţiunile cu caracterul. Cum a mers cu cartea Doctorului?

– Un studiu fascinant. Dumnezeu să mă ierte, dar cred că Doctorul ar fi putut fi un criminal perfect.

– De ce, fiindcă a minţit?

– Tocmai fiindcă nu a minţit. Era curat ca lacrima. Pur şi simplu pentru că nu putea să raţioneze de la B la C.

– Cum adică?

– Oricine poate să raţioneze de la A la B, până şi un copil. Iar majoritatea adulţilor pot raţiona de la B la C.

Unii nu. Criminalii, de pildă, nu pot. N-ai decât să nu mă crezi, dacă nu vrei – ştiu că e o mare deosebire faţă de părerea obişnuită că un criminal e o fiinţă inteligentă şi întreprinzătoare – dar mintea unui criminal funcţionează în general prosteşte. Nici nu poţi să-ţi imaginezi cât de prosteşte uneori. Trebuie să ai de a face cu ei ca să te convingi de lipsa capacităţii lor de a raţiona. Ei ajung la punctul B, dar sunt incapabili să facă saltul la C. Alătură două lucruri perfect incompatibile şi le contemplă apoi cu o deplină mulţumire. Nu-i poţi determina să înţeleagă că nu le pot avea pe amândouă, după cum nu poţi convinge o ţoapă să priceapă că nişte scândurele prinse în cuie pe faţada casei, menite să simuleze bârne aparente, stil Tudor, sunt de o urâţenie desăvârşită. Ai început lucrul la carte?

– Hmm, am început ceva, să zic aşa, de probă. Ştiu cum *vreau* s-o scriu. Mă refer la formă. Sper că nu vă supără.

– De ce să mă supere?

– Vreau s-o scriu aşa cum s-a întâmplat. Cum am venit să vă văd şi am început apoi să ne ocupăm de Richard, aşa, la întâmplare, fără să ştim unde o să ajung, cum am căutat să deslușim ceea ce s-a întâmplat cu adevărat, dincolo de relatarea ulterioară a întâmplării respective, cum am încercat să găsim o fisură care să ne conducă apoi la adevăr, ca bulele de aer ce se ridică la suprafaţa apei şi indică unde s-a scufundat cineva, mă rog, chestii de-astea.

– Cred că e o idee formidabilă.

– Vorbiţi serios?

– Sigur că da.

– Mă bucur foarte mult. În cazul acesta, am să continuu. Am de gând să mai adaug ceva despre Henric, aşa, ca garnitură. Mi-ar place să-i pot pune alături unul de celălalt, ca cititorii să facă singuri comparaţia. Ştiaţi că Henric e cel care a inventat acel tribunal secret denumit Camera Înstelată?

– El a fost deci? Uitasem. Furculiţa lui Morton şi Camera Înstelată. Exemplul clasic de câinoşenie şi exemplul clasic de tiranie. Sunt convins că n-o să-ţi fie greu să

diferențiezi cele două portrete! Furculița lui Morton și Camera Înstelată alcătuiesc un contrast destul de viu față de garantarea dreptului la eliberare pe cauțiune și interzicerea intimidării juriului.

– Acesta era Parlamentul lui Richard? Dumnezeule, cât mai am de citit! Atlanta nici nu mai vorbește cu mine. Urăște coloana dumneavoastră vertebrală din adâncul sufletului. Spune că prezența mea pe lângă ea a ajuns la fel de folositoare ca o revistă de modă de acum un an. Dar, ca să fiu sincer, domnule Grant, să știți că e pentru prima dată în viața mea când mi se întâmplă ceva atât de pasionant. Interesant, vreau să zic. Pasionant e ce mi se întâmplă cu Atlanta. Nici n-am nevoie de altă pasiune în viață. Dar nici unul dintre noi nu e interesant, dacă înțelegeți exact ce vreau să spun.

– Da, sigur că înțeleg. Ai găsit ceva de care merită să te ocupi.

– Exact. Am găsit într-adevăr ceva de care merită să mă ocup. Tocmai eu. Asta îmi place cel mai mult. Eu. Flăcăul doamnei Carradine. Am venit aici după Atlanta, fără să am habar de nimic, inventând chestia asta cu cercetarea ca să-mi confecționez un alibi. Intru în B.M., cu intenția de a găsi ceva să-mi păcălesc bătrânul și ies de acolo cu o misiune. Nu vi se pare formidabil?

Îl privi pe Grant cercetător.

– Domnule Grant, sunteți chiar sigur că nu vreți să scrieți dumneavoastră cartea asta? La urma urmei, e ceva care într-adevăr merită să fie făcut.

– În ceea ce mă privește, eu *niciodată* n-o să scriu o carte. Nici măcar una cu titlul *Douăzeci de ani la Scotland Yard*.

– Cum? Nici măcar propria dumnevoastră biografie?

– Nici măcar asta. Convingerea mea este că s-au scris deja prea multe cărți.

– Dar cartea despre Richard chiar trebuie să fie scrisă, spuse Carradine, părând ușor tulburat.

– Cu siguranță. Așa e, trebuie să fie scrisă. Spune-mi, te rog: am uitat să te întreb ceva. Cât de curând după dubla lui iertare a primit Tyrrel numirea în Franța? La

câtă vreme după presupusul serviciu adus lui Henric în iulie 1486 a devenit conetabil al castelului de Guisnes?

Carradine își părăsi aerul jignit și în ochi îi luci o privire malițioasă, pe cât era posibil la chipul lui de mielușel blând.

– Mă întrebam chiar când o să-mi puneți întrebarea asta, spuse el. Să știți că v-aș fi zis-o oricum înainte de a ieși pe ușă. Răspunsul este: aproape imediat.

– Prin urmare, așa stau lucrurile. O altă piesă care se potrivește în joc. Mă întreb dacă postul de conetabil tocmai s-a nimerit vacant, sau dacă a fost numit în Franța deoarece Henric vroia cu tot dinadinsul să-l vadă plecat din Anglia.

– Cred că lucrurile au stat mai degrabă invers și că Tyrrel a fost cel care vroia s-o șteargă din Anglia. Dacă ar fi să-l am pe Henric drept stăpân, aș prefera neîndoielnic să îl slujesc de la distanță. Mai cu seamă dacă aș fi făptuit la porunca lui ceva care l-ar fi îndemnat să nu dorească prezența mea pe lumea asta până la o vârstă venerabilă.

– Da, s-ar putea să ai dreptate. Nu numai că a plecat din țară, dar a și rămas acolo, așa cum am aflat deja. Interesant.

– Nu a fost singurul care a preferat să rămână departe de țară. John Dighton a făcut la fel. Nu puteam să aflu deloc unde au dispărut toți cei amestecați în uciderea băieților. Toate relatările Tudorilor sunt diferite, cred că știți asta. Majoritatea lor sunt chiar atât de diferite, încât se contrazic una pe alta. Istoricul favorit al lui Henric, Polydore Virgil, spune că fapta s-a întâmplat când Richard era la York. După venerabilul Morus, ea s-a petrecut mai devreme, când Richard se afla la Warwick. Iar personajele se schimbă și ele de fiecare dată. Cu greu mai reușești să le identifici. Habar n-am cine a fost Will Slater – sau Will cel Negru – ori Miles Forest. Dar John Dighton a existat cu adevărat. Grafton spune că a trăit multă vreme la Calais, „disprețuit și arătat cu degetul“ și a murit acolo într-o mizerie neagră. Cât de mult le plăcea să facă morală, nu găsiți? Victorienii n-au inventat nimic.

– Dacă Dighton era atât de prăpădit, asta nu prea

arată că ar fi făcut vreo faptă murdară pentru Henric. Ce era de felul lui?

– În cazul în care e vorba de același John Dighton, era preot și nu părea prăpădit defel. Trăia destul de confortabil, avea o sinecură. Henric îi dăduse unui oarecare John Dighton veniturile de la Fulbeck, lângă Grantham – asta-i în Lincolnshire – la data de 2 mai 1487.

– Ia te uită, se repezi Grant. Prin urmare, 1487. Încă unul care trăiește confortabil în străinătate.

– Îhî. Drăguț, nu?

– Minunat chiar. Și nimeni nu explică de ce Dighton, la care toată lumea arăta cu degetul, nu e târât acasă de grumaz și spânzurat pentru regicid?

– Nu, nicidecum. Istoricii din timpul Tudorilor nu erau nici ei capabili să gândească de la B la C.

Grant izbucni în râs.

– Văd că ai învățat ceva.

– Sigur. Nu învăț doar istorie. În ceea ce privește tainele minții omenești, nu ajung nici măcar la călcâiul Scotland Yardului. Cred că ajunge pentru azi. Dacă vă înzdrăveniți destul până atunci, când vin data viitoare vă citesc primele două capitole din carte.

Făcu o pauză și continuă:

– Domnule Grant, ați avea ceva împotrivă să vă dedic dumneavoastră cartea?

– Cred că mai bine i-ai dedica-o lui Carradine al Treilea, spuse Grant, fără să stea prea mult pe gânduri.

Pentru Carradine, problema părea foarte serioasă.

– Nu dintr-un sentimentalism ieftin m-am gândit la această dedicație, spuse el, cam ofensat.

– Nu e vorba de sentimentalism, se grăbi Grant să dreagă ce făcuse. Am crezut că ar fi mai strategic.

– N-aș fi început niciodată cartea asta dacă n-ați fi fost dumneavoastră, domnule Grant, spuse Carradine, stând în picioare în mijlocul camerei, cu un aer oficial, foarte american și emoționat la culme, înfășurat în faldurile pardesiului, și mi se pare corect să menționez cât de mult vă datorez.

– Mi-ar face o imensă plăcere, îți spun foarte sincer,

murmură Grant și silueta demnă din mijlocul încăperii își reluă aerul ei tineresc. Momentul delicat trecuse. Carradine ieși din cameră voios și săltăreț ca întotdeauna, bombându-și pieptul și arătând cu mult mai impunător decât în urmă cu trei săptămâni.

După plecarea lui, Grant sprijini de perete subiectul recentelor lor investigații și îl contemplă îndelung.

16

IZOLASERĂ DE LUME – pe ea, frumoasa cu cosițe aurii, de o neclintită virtute.

De ce cosițe aurii? se întrebă Grant, pentru prima oară. Poate mai degrabă cu sclipiri de argint; te orbea, de bună seamă, ca lumina soarelui. Ce păcat că a degenerat atât de tare cuvântul „blondă“, căpătând aproape un sens secundar. Fusese zidită ca să-și sfârșească zilele într-un loc de unde nu mai reprezenta un pericol pentru nimeni. Trecerea ei prin viață fusese însoțită de neîncetate tulburări. Căsătoria cu Edward zguduise Anglia. Devenise fără voia ei, unealta distrugerii lui Warwick. Generozitatea față de rude dusese la apariția unui adevărat clan politic în Anglia și împiedicase domnia pașnică a lui Richard. Bosworth se născuse deja încă din timpul ceremoniei modeste din sălbaticul Northamptonshire, când a devenit soția lui Edward. Dar nimeni nu părea să-i fi păstrat resentimente. Deși Richard, față de care era vinovată, trecuse cu vederea faptele grave săvârșite de rudele ei. Nimeni – până la apariția lui Henric.

Dispăruse, înghițită de obscuritate. Elizabeth Woodville. Regina-mamă, la rândul ei mama reginei Angliei. Mama prinților din Turn, care trăise liberă și nestingherită sub Richard al III-lea.

Era ceva neobișnuit de ciudat și de sumbru.

Se strădui să se desprindă de istorii personale și își puse la contribuție mintea lui de polițist. Sosise timpul să

lămurească în sfârşit cazul. Să-l pregătească pentru prezentare. L-ar putea ajuta astfel şi pe băiat la cartea lui şi i-ar limpezi şi lui mintea. Era momentul să aştearnă totul negru pe alb. Îşi luă carnetul de note şi stiloul şi începu să înşire ordonat pe hârtie:

Descrierea cazului: Dispariţia celor doi băieţi (Edward, prinţ de Wales; Richard, duce de York) din Turnul Londrei, anul aproximativ – 1485.

Se întrebă dacă ar fi mai bine să-i aşeze pe cei doi suspecţi în coloane paralele sau succesiv. Poate ar fi mai bine să încheie mai întâi cu Richard. Aşa că-i scrise numele cu majuscule şi începu prezentarea concluziilor:

RICHARD AL III-lea.
Antecedente:
Bune. Comportament excelent în exercitarea funcţiilor publice, reputaţie bună în viaţa privată. Principala însuşire, aşa cum reiese din acţiunile lui: o judecată sănătoasă. Referitor la presupusa crimă:
a. Nu a fost în beneficiul lui; mai erau şi alţi moştenitori ai casei York, inclusiv trei bărbaţi.
b. Nu există nici o acuzaţie contemporană.
c. Mama băieţilor a avut în continuare raporturi amicale cu el până la moartea lui, iar fiicele ei au participat la festivităţile de la curte.
d. Nu a arătat că s-ar teme de ceilalţi moştenitori ai casei York; a contribuit cu generozitate la întreţinerea lor şi le-a acordat tuturor statut de membri ai casei regale.
e. Drepturile lui la tron erau inatacabile, aprobate de un Act al Parlamentului şi aclamate public; băieţii erau în afara succesiunii şi prin urmare nu reprezentau un pericol pentru el.
f. Dacă l-ar fi preocupat cu adevărat lucrul acesta, nu băieţii erau cei de care ar fi trebuit să scape, ci tânărul Warwick, următorul pe lista succesiunii. După moartea fiului său, l-a numit pe Warwick, în mod public, succesorul său la tron.

HENRIC AL VII-lea
Antecedente:
Aventurier, trăind la curţi străine. Fiul unei mame ambiţioase. Nimic cunoscut în legătură cu viaţa lui privată. Nu a avut nici o funcţie publică. Principala însuşire, aşa cum reiese din acţiunile lui: viclenie.
Referitor la presupusa crimă:
a. Pentru el era foarte important ca băieţii să nu mai trăiască. Anulând Actul care îi declara pe copii nelegitimi, băiatul cel mare devenea rege al Angliei, iar cel mic succesorul la tron.
b. În Actul prezentat în faţa Parlamentului în vederea condamnării lui Richard, l-a acuzat pe acesta, în mod convenţional, de tiranie şi cruzime, dar cei doi tineri prinţi nu erau în viaţă şi lucrul acesta se ştia.
c. Mama băieţilor a fost deposedată de toate bunurile şi închisă într-o mânăstire la optsprezece luni după urcarea lui pe tron.
d. A luat măsuri imediate de a-i pune sub pază bună pe toţi ceilalţi moştenitori la tron şi i-a ţinut arestaţi până când a reuşit, cât mai discret, să-i lichideze.
e. Nu avea nici un drept la tron. De la moartea lui Richard, tânărul Warwick era regele Angliei de jure.

În timp ce scria, Grant se gândi pentru prima oară că Richard ar fi putut să-l declare moştenitor pe John, fiul său bastard şi să-l impună astfel naţiunii. Existau precedente. La urma urmei, tot clanul Beaufort, inclusiv mama lui Henric, erau descendenţii nu numai ai unei legături nelegitime, dar şi ai unui dublu adulter. Nimic nu-l oprea pe Richard de a-l declara fiu legitim pe acel băiat „activ şi plăcut", care trăia, recunoscut fiind, la el în casă. Faptul că o asemenea măsură nici nu i-a trecut prin minte îl caracteriza foarte bine pe Richard. L-a desemnat moştenitor pe fiul fratelui său. Chiar cu preţul propriei lui dureri, înţelepciunea îi caracteriza întreaga conduită. Înţelepciunea şi simţul datoriei faţă de familie. Fiul lui nelegitim, oricât ar fi fost de activ şi plăcut, nu va urca pe tronul Plantageneţilor, atâta timp cât exista fiul fratelui său, îndreptăţit să îl ocupe.

Era de-a dreptul impresionant de observat cum datoria față de familie era pretutindeni prezentă. Începând cu Cicely, care era nelipsită de lângă soțul ei în toate călătoriile și până la fiul acesteia, ce l-a desemnat de bunăvoie drept moștenitor pe fiul fratelui său, George.

Pentru prima oară, Grant realiză cât de puternic pleda în favoarea lui Richard tocmai acest sentiment al datoriei față de familie. Băieții, pe care a fost acuzat că i-a ucis ca pe doi mânji, erau fiii lui Edward; îi cunoscuse prin urmare bine și îndeaproape. Pentru Henric, ei reprezentau numai simboluri. Obstacole în calea lui. Poate nu îi văzuse niciodată. Lăsând la o parte orice altă trăsătură de caracter, desemnarea ca suspect a unuia dintre cei doi putea fi făcută fie și numai pe această bază.

Lui Grant i se limpeziseră mult mai bine gândurile privind toate aceste date înșiruite pe hârtie, pe puncte – *a,b,c.* Nici nu remarcase înainte că atitudinea lui Henric față de *Titulus Regius* era de două ori suspectă. Dacă, așa cum insistase Henric, pretenția lui Richard era absurdă, normal ar fi fost să dea din nou citire actului public și să-i demonstreze incorectitudinea. Dar el nu a făcut așa ceva. Dimpotrivă, s-a străduit din răsputri să-l facă să dispară cu desăvârșire. Concluzia, neîndoielnică, era că dreptul lui Richard la tron, așa cum rezulta din *Titulus Regius,* era inatacabil.

17

ÎN DUPĂ-AMIAZA când Carradine își făcu din nou apariția la spital, Grant se plimbase deja până la fereastră și îndărăt, iar evenimentul îl emoționase atât de tare încât Pitica se văzu nevoită să-i amintească faptul că performanța lui e de nivelul unui copil de un an și jumătate. Nimic însă nu-i putea strica lui Grant buna dispoziție în acea zi.

– Credeai c-o să zac aici luni de zile, nu-i așa? se lăudă el.

– Ne bucură să vă vedem restabilit atât de repede, spuse ea, pe tonul ei serios și apoi adăugă:

– Ne bucură, de asemeni, că eliberați patul.

Plecă apoi, păcănind din tocuri pe coridor, cu silueta ei scrobită și capul aureolat de bucle blonde.

Grant zăcea pe pat, contemplând, de data aceasta aproape cu bunăvoință, micuța încăpere care fusese pentru el ca o celulă de închisoare. Nici cineva care ar sta cu tălpile pe Pol, sau ar contempla lumea de pe Everest, n-ar putea încerca sentimentele unui bărbat în stare să se uite pe fereastră după săptămâni întregi în care a zăcut într-un pat, fără speranțe de însănătoșire. Sau cel puțin asta era convingerea lui Grant.

Mâine urma să plece acasă. Acasă, unde va fi răsfățat de doamna Tinker. Va trebui să petreacă jumătate din timp în pat și va putea să umble doar sprijinit într-un baston, dar va redeveni independent. Nu va mai fi la mila nimănui. Gata cu grija ineficientă a tuturor și cu bunăvoința lor exagerată.

O minunată perspectivă.

Își descărcase deja surplusul de entuziasm asupra sergentului Williams, care trecuse pe la el la încheierea misiunii lui în Essex și acum o aștepta pe Marta, ca să se laude în fața ei cu bărbăția lui proaspăt redobândită.

– Cum a fost cu cărțile de istorie? îl întrebase Williams.

– Nu se putea mai bine. Am dovedit că toate erau mincinoase.

Williams începuse să râdă.

– Cred că există o lege în legătură cu asta, a spus el. La secție, la M.I.5, n-o să le placă. S-ar putea să iasă ceva, să zicem trădare, sau lezmajestate. Eu, în locul tău, aș fi mai grijuliu.

– În viața mea n-o să mai cred ce spun cărțile de istorie, îți dau cuvântul meu.

– O să trebuiască să faci niște excepții, spuse Williams, cu prudența lui caracteristică. Regina Victoria a fost aievea, și de asemeni sunt convins că Iuliu Cezar a invadat cu adevărat Britania. Și mai e și anul 1066.

– Încep să mă îndoiesc tot mai mult de 1066. Văd că ai încheiat cazul de la Essex. Cum e Chummy?

– Un tip foarte al dracului. A început prin a fi prea răsfățat, până a început să șterpelească mărunțiș de la maică-sa când avea vreo nouă ani. O bătaie bună, cu cureaua, încasată pe la doișpe ani, i-ar fi salvat poate viața. Așa, o să atârne în ștreang înainte să se scuture de flori cireșii. O să avem o primăvară timpurie. În ultima săptămână am lucrat în fiecare seară la grădină, acum că a început să crească ziua. O să-ți facă plăcere să tragi pe nări aer proaspăt din nou.

A plecat apoi, rumen la față, sănătos și echilibrat, ca orice bărbat care a încasat câte o curea spre binele lui, în copilărie.

Acum, Grant tânjea după apariția altui vizitator din lumea de afară, din care curând va face și el iarăși parte și a fost, prin urmare, încântat când a auzit bătaia șovăielnică în ușă, atât de cunoscută.

– Intră, Brent! strigă el voios.

Și Brent intră.

Dar nu era același Brent de care se despărțise ultima oară. Bucuria îi pierise, ca, de asemeni, siguranța proaspăt dobândită. Nu mai era Carradine pionierul, deschizătorul de drumuri.

Rămăsese doar un puști, înveșmântat într-un pardesiu exagerat de lung și de larg pentru el. Avea un aer copilăresc, șocat și descurajat.

Grant îl urmări cu îngrijorare pe când traversa încăperea cu mersul lui agitat, ușor necontrolat. Din buzunarul lui uriaș nu mai ieșeau astăzi obișnuitele foi dezordonate de hârtie.

Ce să-i faci, gândi Grant în sinea lui, cu o resemnare plină de filozofie: cât a fost, a fost. Ceva trebuia să apară la un moment dat. Nu se poate face o cercetare serioasă în felul ăsta superficial, de amator, sperând, pe deasupra, să demonstrezi ceva cu asta. Nu te poți aștepta ca un amator să-ți intre pe ușă la Scotland Yard și să rezolve un caz la care s-au împotmolit profesioniștii, așa că ce drept ar avea el să se creadă mai ceva ca un istoric? Tot ceea ce dorise era să știe că a ghicit bine când a cercetat portretul; să șteargă rușinea de a fi așezat un criminal pe bancă, în loc să

fie în boxă. Va trebui, desigur, să-și accepte greșeala, ba chiar să fie bucuros. Poate așa era bine. Poate, în străfundul sufletului lui, devenise prea mândru de sine din pricina capacității de a determina caracterul după fețele oamenilor.

– Bună ziua, domnule Grant.

– Salut, Brent.

Pentru băiat, situația era mai gravă. Era la vârsta când minunile mai sunt posibile. La anii lui, încă nu se aștepta ca totul să dispară ca un balon de săpun.

– Pari cam trist, îi spuse încurajator băiatului. S-a defectat ceva la jucăria noastră?

– Totul.

Carradine se așeză pe scaun și privi pe fereastră.

– Nu vă scot din minți vrăbiile astea afurisite? întrebă el nervos.

– Spune-mi, ce s-a întâmplat? Ai descoperit că se zvonea deja despre băieți înainte de moartea lui Richard?

– Mult mai rău.

– Of. Un document? O scrisoare?

– Nu, nu-i nicidecum așa ceva. Mult mai rău. Ceva... ceva fundamental. Nici nu știu cum să vă spun. Se uită furios la vrăbiile care se certau. – Uf, păsările astea blestemate. Domnule Grant, să știți că n-o să mai scriu cartea.

– De ce, Brent?

– Pentru că nu reprezintă o noutate pentru nimeni. Toată lumea știa asta cu multă vreme în urmă.

– Ce știa? Despre ce anume?

– Despre Richard, că nu i-a omorât pe băieți, și toate chestiile astea.

– *Știa?* De când?

– Oh, de sute și sute de ani.

– Potolește-te, băiete. Oricum, n-au trecut decât patru sute de ani de când s-a întâmplat toată povestea.

– Știu asta. Dar n-are nici o importanță. Lumea știa că Richard nu era criminalul de sute și sute...

– Nu vrei să încetezi cu văicărelile astea și să vorbești normal? Când a început această – să-i zicem – reabilitare?

– Când a început? O dată cu primul moment prielnic.

– Şi când a fost asta?

– Îndată ce s-a isprăvit cu Tudorii şi n-a mai fost periculos să se vorbească despre acest subiect.

– Deci în vremea Stuarţilor?

– Da, presupun că atunci. Un tip, Buck, a scris o re-abilitare în secolul al XVII-lea. Şi Horace Walpole în secolul al XVIII-lea. Şi încă unul, Markham într-al XIX-lea.

– Iar în al XX-lea cine a scris?

– Nimeni, sau cel puţin aşa ştiu eu.

– Şi atunci, ce e rău dacă scrii şi tu?

– Dar nu vă daţi seama, n-o să mai fie acelaşi lucru. N-o să mai fie o mare descoperire! exclamă el, rostind parcă vorbele cu majuscule. O Mare Descoperire!

Grant îi zâmbi.

– Hai, fii serios! Doar nu crezi că Marile Descoperiri te aşteaptă aşa, la fiecare cotitură. Dacă nu poţi să fii pionier, de ce n-ai putea conduce o cruciadă?

– O cruciadă?

– Sigur.

– Împotriva cui?

– Tonypandy.

Chipul băiatului îşi pierdu tristeţea. Păru dintr-o dată amuzat, ca cineva care tocmai a auzit o glumă.

– E cel mai idiot nume pe care l-am auzit vreodată, nu-i aşa? zise băiatul.

– Dacă au fost oameni în ultimele sute de ani care au tot spus că Richard nu şi-a omorât nepoţii, iar în manualele de şcoală încă se scrie, negru pe alb şi fără nici un fel de comentarii că a făcut-o, atunci părerea mea este că ai de lucru din punct de vedere Tonypandy. Aşa că, pune-te pe treabă.

– Dar ce aş putea eu să fac acolo unde oameni ca Walpole şi ceilalţi au eşuat?

– Ştii povestea aia cu apa care curge întruna şi cu efectul pe care îl are asupra pietrelor.

– Domnule Grant, în momentul ăsta mă simt ca o gânganie neînsemnată.

– Ca să fiu sincer, chiar şi arăţi aşa. Nici n-am mai văzut un asemenea caz de autocompătimire. Asta nu e

starea de spirit cea mai potrivită pentru a asalta publicul englez. O să ai destul de furcă de acum încolo, nu te teme.

– De ce, pentru că n-am mai publicat nici o carte până acum?

– Nu, asta nu contează. În general, prima carte a unui autor este şi cea mai bună, deoarece pe asta dorea cel mai tare s-o scrie. Ceea ce vreau să spun e faptul că toţi cei care nu au mai citit nici o carte de istorie după terminarea şcolii se vor simţi îndreptăţiţi să judece ce-ai scris. Te vor acuza că vrei să-l scoţi basma curată pe Richard şi vor prefera să folosească această expresie în loc de „reabilitat". Câţiva se vor uita în Enciclopedia Britanică şi se vor simţi astfel competenţi să adâncească problema. Te vor sfârteca în loc să te atace pur şi simplu. Iar istoricii serioşi nici măcar nu se vor osteni să te bage în seamă.

– Asta să creadă ei! Nici o grijă, o să-i fac eu să mă bage în seamă!

– Potoleşte-te! Asta sună chiar mai ceva decât starea de spirit cu care v-aţi câştigat imperiul.

– Noi nu avem nici un imperiu, îi aminti Carradine.

– Ba da, aveţi, cum să nu, îi răspunse Grant netulburat. Singura deosebire dintre imperiul vostru şi al nostru este că voi l-aţi dobândit pe al vostru pe plan economic, la o ltitudine, în timp ce noi îl avem pe al nostru în bucăţele, pe tot cuprinsul lumii. Ai apucat să scrii ceva din carte înainte să ai revelaţia lipsei ei de originalitate?

– Da, am scris două capitole.

– Ce ai făcut cu ele? Sper că nu le-ai aruncat.

– Nu, dar era cât pe aci s-o fac. Eram pe punctul de a le azvârli pe foc.

– Şi ce anume te-a oprit?

– Soba mea e electrică. Carradine îşi întinse picioroangele într-un gest de relaxare şi începu să râdă. – O, Doamne, deja mă simt mai bine. Abia aştept să le ofer englezilor câteva adevăruri despre ei înşişi. Simt cum sângele lui Carradine Întâiul îmi clocoteşte în vine.

– Sună ca o febră destul de periculoasă, dacă nu mă înşel.

– A fost cel mai dat dracului tăietor de lemne care a trăit pe lumea asta. Așa a început, ca buștenar, și a sfârșit cu un castel din timpul Renașterii, două iahturi și un vagon personal. Un vagon de cale ferată. Avea draperii de mătase verde, cu ciucuri și pereți lambrisați, pe care trebuia să-i vezi ca să crezi că-s aievea. În ultima vreme l-am cam auzit pe taică-meu vorbind, cum că sângele Carradine a început să se cam subțieze. Dar chiar în clipa asta mă simt foarte tare în pielea lui Carradine Întâiul. Înțeleg foarte bine ce trebuie să fi simțit bătrânul când vroia să cumpere o pădure anume și cineva îi zicea că nu se poate. Să știți că mă pun serios pe treabă.

– Foarte bine, îi spuse Grant cu blândețe. Chiar așteptam această hotărâre. Își luă carnetul de note de pe măsuță și i-l întinse. Mi-am făcut și eu treaba mea de polițist. Poate îți folosește la perorații.

Carradine îl luă și îl privi cu respect.

– Rupe foaia și ia-o cu tine. Mie nu îmi mai trebuie.

– Presupun că într-o săptămână-două veți fi prea ocupat cu investigații adevărte ca să vă mai pese de una academică, spuse Carradine, pe un ton ușor întrebător.

– Nici una n-o să mă intereseze vreodată mai mult ca asta, ți-o garantez, îi răspunse Grant. Aruncă o privire spre portretul încă sprijinit de cărți. Să știi că eram mai îngrijorat decât ai crede, când ai intrat pe ușă cu aerul ăla disperat, încât eram convins că totul s-a dus pe apa sâmbetei. Privi iar portretul și continuă: – Marta zice că seamănă puțin cu Lorenzo Magnificul. Prietenul ei James e de părere că are fața unui sfânt. Doctorul meu spune că are expresia unui schilod, iar sergentul Williams că arată ca un mare judecător. Cred însă că Sora Șefă se apropie cel mai mult de adevăr.

– Ea ce zice?

– Zice că e un chip impregnat de cea mai adâncă suferință.

– Cred că are dreptate. Și la urma urmei nici nu-i de mirare.

– Nu. Nu prea a fost cruțat de suferință în viață. Ultimii doi ani din viață, cel puțin, cred că s-au succedat

cu iuțeala și greutatea unei avalanșe. Mai ales că totul mersese atât de bine până atunci. Anglia se liniștise. Războiul civil abia fusese dat uitării, guvernarea era bună și suficient de autoritară cât să țină evenimentele în frâu, iar comerțul se înviorase la rândul lui. Cred că îți creștea inima dacă te uitai din Middleham și până în Wensleydale. Apoi, în numai doi ani – soția, fiul și tot ce a mai urmat.

– De un singur lucru a fost totuși scutit.

– Ce anume?

– N-a știut că numele lui va fi șuierat peste veacuri ca simbol al unor fapte înspăimântătoare.

– Așa e. Asta i-ar fi zdrobit inima. Știi care e, după părerea mea, argumentul cel mai convingător în demonstrarea nevinovăției lui Richard față de orice intenție de uzurpare?

– Nu, care e?

– Faptul că a trebuit să aducă trupele acelea tocmai din nord, când Stillington și-a făcut mărturisirea. Dacă ar fi știut dinainte ce avea de gând să spună Stillington, sau plănuise să invente o istorie cu concursul acestuia, ar fi avut grijă să aducă trupele cu el. Dacă nu chiar la Londra, măcar undeva pe aproape, la îndemână. Faptul că a trebuit să trimită de urgență după oameni, mai întâi la York și apoi la verii lui din neamul Nevill, reprezintă dovada că mărturisirea lui Stillington l-a luat total pe nepregătite.

– Da. El a venit cu suita lui de nobili, sperând să obțină regența. A primit vestea despre tulburările create de clanul Woodville abia când a ajuns la Northampton, dar asta nu l-a deranjat defel. L-a măturat pe cei două mii de oa-meni strânși de Woodville și a continuat drumul spre Londra ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Din câte știa, nu-l aștepta decât o încoronare. Abia după ce Stillington mărturisește începe să-și adune și el trupele. Și trebuie să trimită după ele tocmai în nordul Angliei, asta într-un moment critic. Cu siguranță, aveți dreptate. A fost luat prin surprindere.

Își îndreptă brațul ochelarilor cu arătătorul – vechiul lui gest caracteristic – și puse o întrebare absolut simetrică:

– Știți ce m-a convins cel mai mult de vinovăția lui Henric?

– Ce?

– Misterul.

– Misterul?

– Da, faptul că totul s-a petrecut în cea mai mare taină. Șoaptele. Ascunzișurile.

– Fiindcă asta îi era caracteristic, nu?

– Nu, n-am tras concluzii atât de subtile. Richard, pur și simplu n-avea nevoie de mistere, în timp ce la Henric era obligatoriu ca sfârșitul băieților să fie învăluit în taină. Nimeni n-a putut să lămurească motivul care l-ar fi îndemnat pe Richard să recurgă la o asemenea metodă aberantă. Nu se putea găsi ceva mai nebunesc. Nici nu-i putea trece prin minte că așa ceva o să treacă neobservat. Mai devreme sau mai târziu trebuia să dea socoteală de dispariția băieților. În acel moment, în față i se așternea o domnie îndelungată. Nimeni nu și-a putut explica vreodată cum de-a ales o cale atât de complicată și de primejdioasă, când avea la îndemână metode mult mai simple. Ar fi putut foarte bine pune pe cineva să-i înăbușe pe băieți și să-i lase pur și simplu acolo, iar toată Londra i-ar fi plâns pe bieții copilași răpuși înainte de vreme de o necruțătoare fierbințeală. Oricum, el *așa* ar fi procedat. Dacă Richard i-ar fi ucis pe băieți, ar fi avut mare grijă să evite orice mișcare în favoarea lor, iar ca să obțină un folos de pe urma crimei, moartea lor trebuia să fie anunțată public și cât mai degrabă cu putință. Tot planul s-ar fi dus de râpă dacă nimeni nu știa că au murit. În ceea ce-l privește pe Henric, el trebuia să găsească o cale de a se descotorosi de ei în taină. Henric *trebuia* să fie mistrios. Henric *trebuia* să ascundă circumstanțele în care au murit băieții. Întreaga strategie a lui Henric depindea de taina care înconjura soarta băieților.

– Așa e, Brent, așa e, spuse Grant, privind cu un zâmbet la chipul acela tânăr și însuflețit. – Ar trebui să lucrezi la Scotland Yard, domnule Carradine!

Brent izbucni în râs.

– Deocamdată mă țin de Tonypandy, spuse el. Pot să jur că există mult mai multe lucruri decât ne-am putea închipui și de care habar n-avem. Sunt convins că manualele de istorie sunt împănate cu chestii de-astea.

– Apropo, ar fi bine să-l iei pe Sir Cuthbert Oliphant

cu tine. Grant scoase volumul gros și respectabil din noptieră. Înainte să se apuce de scris, istoricii ar trebui să fie obligați să urmeze un curs de psihologie.

– Hm. Cred că nu le-ar fi de nici un folos. Cineva pe care îl interesează ce-i face pe oameni să se comporte într-un fel sau altul, nu se apucă să scrie istorie. Scrie romane, sau se face psihiatru ori magistrat.

– Ori sfetnic.

– Da, sfetnic. Sau ghicitor. Cineva care înțelege comportamentul oamenilor nu mai are nici un fel de elan să se ocupe de istorie. Istoria înseamnă soldați de plumb.

– Stai, ce te-a apucat? Nu crezi că judeci lucrurile cam sever? E neîndoielnic o foarte învățată și serioasă...

– Oh, nu m-am gândit în sensul ăsta. Înseamnă că miști niște mogâldețe pe o suprafață plată – asta e tot ce am vrut să spun. E pe jumătate matematică, dacă iei lucrurile așa.

– Dacă e vorba de matematică, atunci n-au dreptul să aducă la lumină bârfe de slugă, spuse Grant, cu o neașteptată răutate. Amintirea venerabilului Morus încă mai continua să-l enerveze. În semn de rămas-bun, mai răsfoi o dată respectabilul ceaslov al lui Sir Cuthbert. Când ajunse aproape de sfârșit, încetini răsfoitul și se opri.

– Ciudat, spuse, cu câtă ușurință povestesc despre curajul din timpul bătăliei. În afară de tradiție, nu au nici un temei s-o facă și cu toate astea, nimeni nu are nici o umbră de îndoială. De fapt cu toții se grăbesc să sublinieze acest lucru.

– A fost un omagiu adus chiar de dușman, îi aduse aminte Carradine. Tradiția a început cu o baladă scrisă de partea adversă.

– Da. Vine dinspre Stanley. „Atunci un nobil îi spuse regelui Richard". Trebuie să fie pe undeva pe aici. Mai răsfoi câteva file, până găsi ceea ce căuta.

– Se pare că nobilul cu pricina a fost chiar bunul Sir William Harrington.

„Nu s-a născut încă bărbatul ce poate ține piept loviturilor lor, atât de năprasnici sunt cei din neamul Stanley (auzi, ce javre trădătoare!)

Întoarce-te mai bine altă dată, acum gândesc că zăbovești prea mult.

Încalecă dară și du-te, poate atunci sorții îți vor fi prielnici să câștigi.

Vino iar la domnie, așază-ți coroana pe creștet și fii regele nostru."

„Nu, mai bine dați-mi securea de luptă și potriviți-mi bine coroana Angliei pe creștet.

Căci prin voia Celui ce a făcut marea și pământul eu voi muri rege al Angliei astăzi în bătălie.

De aici nu-mi voi clinti piciorul cât timp mai am suflare în piept."

Și astfel a sfârșit Richard – ca un Rege.

– „Potriviți-mi bine coroana Angliei pe creștet", repetă Carradine, gânditor. Coroana care a fost găsită după aceea într-o tufă de măceș.

– Da. Pusă bine ca să fie furată mai târziu.

– Întotdeauna mi-am închipuit că avea o coroană enormă, căptușită cu pluș, ca aceea cu care s-a încoronat regele George, dar se pare că era un simplu cerc de aur.

– Da. Putea fi purtat peste coiful de luptă.

– Doamne! exclamă Carradine, vădit emoționat, dacă aș fi fost Henric, n-aș fi putut să-mi pun coroana aia pe cap! N-aș fi putut!

Tăcu un moment, după care continuă:

– Știați ce a scris orașul York – de fapt ce s-a scris în documentele orașului – despre bătălia de la Bosworth?

– Nu.

– Au scris următoarele: „Astăzi bunul nostru Rege Richard a fost lovit și ucis mișelește, spre adânca durere a acestui oraș".

Sporovăiala vrăbiilor se auzea foarte tare în liniștea încăperii.

– Nu prea seamănă cu necrologul unui uzurpator detestat, comentă Grant într-un târziu, pe un ton sec.

– Nu, spuse Carradine, câtuși de puțin. „Spre adânca durere a acestui oraș", repetă el încet, reluând fraza de câteva ori în minte. Au fost atât de zguduiți încât au ținut

să aștearnă negru pe alb în analele orașului convingerea lor că a fost vorba de o crimă, precum și marea lor durere, deși la orizont se profilau schimbări și viitorul era foarte nesigur.

– Poate auziseră și de pângărirea cadavrului regelui și indignarea lor era prea mare ca să le mai pese.

– Da. Da, cu siguranță. E cumplit să afli despre un om pe care l-ai cunoscut și admirat, că a fost azvârlit, cu hainele smulse de pe el, în spinarea unui ponei, de-a curmezișul, ca un animal mort.

– N-ai vrea să-ți vezi nici un dușman ajuns așa. Dar sensibilitatea nu pare a fi o însușire curentă în tagma lui Henric și Morton.

–Hm, Morton, făcu Brent, scuipând cuvântul de parcă ar fi avut un gust rău. Nimeni n-a fost cuprins de o „adâncă durere" la moartea lui, asta ți-o garantez. Știi ce a scris Cronicarul despre el? Londonezul. A scris așa: „În vremea noastră n-a trăit nimeni care să se poată măsura cu el în toate cele, măcar că a trăit înconjurat de disprețul și ura tuturor locuitorilor din această țară".

Grant se întoarse să privească portretul care îi ținuse tovărășie atâtea zile și nopți.

– Știi ceva, spuse el, cu toate succesele sale și cu toată pălăria sa de cardinal, eu cred că Morton a fost cel care a pierdut în lupta lui cu Richard al III-lea. În ciuda înfrângerii și a îndelungatei defăimări care a urmat, Richard iese până la urmă cel mai bine. A fost iubit de supușii lui.

– Sună bine pentru un epitaf, spuse băiatul, cu un aer serios.

– Da, chiar nu e rău deloc ca epitaf, întări și Grant, închizând volumul lui Oliphant pentru ultima oară. Nu-s mulți cei care ar merita un epitaf mai bun. Se pregăti să-i restituie cartea posesorului ei. – Puțini oameni pe lumea asta au câștigat de fapt atât de mult, încheie el.

După plecarea lui Carradine, Grant se apucă să-și facă ordine pe masă, pregătindu-se pentru plecarea de a doua zi. Romanele la modă, rămase necitite, vor fi pentru biblioteca spitalului, să-i bucure pe alții, nu pe el. O să

păstreze în schimb cartea cu poze de munți. Să nu uite să-i dea Amazoanei înapoi cele două manuale de istorie. Le puse deoparte ca să i le dea mai târziu, când vine cu cina. Se apucă să citească din nou, pentru prima oară de când începuse căutarea adevărului despre Richard, relatarea din manual despre crimele lui. Povestea infamă era acolo, scrisă negru pe alb. Cu nici un „se zice" sau „unii pretind că". Fără nici un fel de comentariu sau o îndoială.

Când se pregătea să închidă una din cărți, cea pentru clasa cea mai mare, privirile îi căzură pe începutul domniei lui Henric al VII-lea și citi: „Era o politică recunoscută a Tudorilor aceea de a-și elimina toți rivalii la domnie, mai cu seamă acei moștenitori din casa York rămași în viață la urcarea pe tron a lui Henric al VII-lea. Acest scop a fost urmărit cu mult succes, deși pe ultimii i-a lichidat abia Henric al VIII-lea".

Mai citi o dată această afirmație cu totul seacă. Era o acceptare placidă a unor acțiuni criminale. O recunoaștere, pur și simplu, a procesului de eliminare a unei familii.

Richard al III-lea fusese acuzat că și-a eliminat nepoții, iar numele lui ajunsese sinonimul răului. În schimb, Henric al VII-lea, a cărui „politică recunoscută" era de a lichida o întreagă familie, era considerat drept un monarh abil și clarvăzător. Desigur, nu stârnea prea multă afecțiune, dar avusese, cum să nu, o domnie constructivă, se străduise, ba chiar repurtase și unele succese.

Grant se dădu bătut. Istoria va rămîne pe veci de neînțeles pentru el.

Criteriile valorice stabilite de istorici se deosebeau atât de radical de criteriile care-i erau lui cunoscute, încât nici nu putea spera vreodată să poată găsi un numitor comun. Ce bine că se întoarce la Scotland Yard, unde ucigașii sunt ucigași, nu altceva și unde același lucru e valabil pentru toți indivizii.

Așeză cele două cărți una sub alta și când veni Amazoana cu plăcinta cu carne și compotul de prune, i le restitui cu câteva fraze de mulțumire. Dacă nu și-ar fi

păstrat ea manualele, n-ar fi pornit niciodată pe calea care l-a condus la cunoașterea lui Richard Plantagenet.

Amazoana păru stânjenită de amabilitatea lui, și Grant se întrebă dacă nu se purtase atât de groaznic în timpul bolii încât se aștepta numai la bruftuieli. Era un gând care îl făcu să se simtă prost.

– O să vă simțim lipsa, să știți, îi spuse ea, iar ochii ei mari arătau de parcă s-ar fi pregătit să înoate în lacrimi. Ne-am obișnuit cu dumneavoastră. Ne-am obișnuit până și cu *el*. Și mișcă un cot în direcția portretului.

Lui Grant îi veni deodată o idee.

– Vrei să-mi faci un serviciu?

– Desigur. Orice doriți.

– Ești bună, te rog, să duci fotografia la fereastră și să te uiți la ea în lumină atâta timp cât ți-ar trebui ca să iei pulsul?

– Sigur, dacă asta doriți. Dar de ce?

– N-are importanță de ce. Doar ca să-mi faci mie plăcere. Eu te cronometrez.

Amazoana luă portretul și se duse cu el la lumină, lângă fereastră.

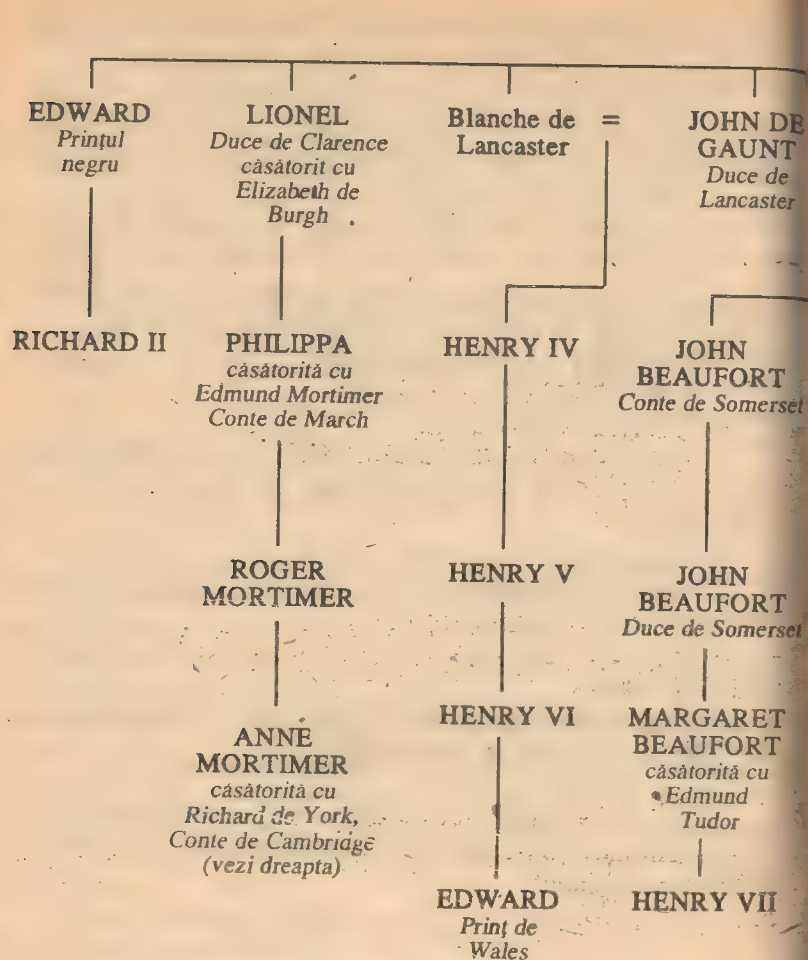
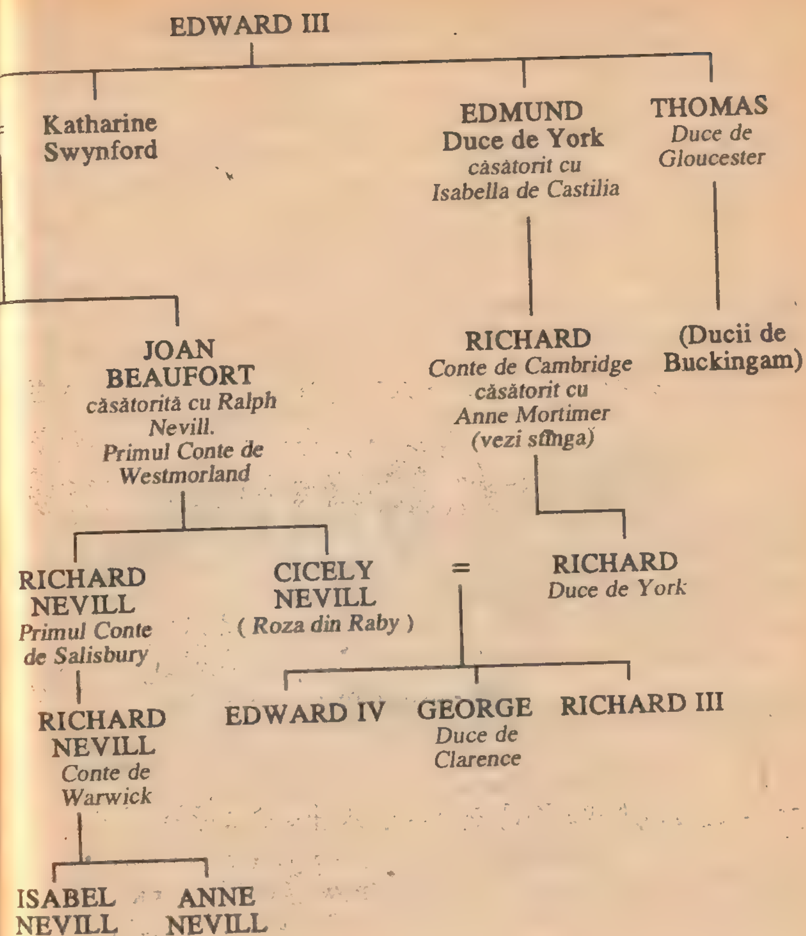
Grant urmări secundarul de la ceas. O lăsă patruzeci și cinci de secunde și apoi o întrebă:

– Ei, ce zici?

Cum nu primi nici un răspuns, mai repetă întrebarea.

– Ciudat, spuse ea. Dacă te uiți mai mult, e chiar un chip foarte plăcut.

EDWARD
Prințul negru
LIONEL
Duce de Clarence căsătorit cu Elizabeth de Burgh
Blanche de Lancaster
=
JOHN DE GAUNT
Duce de Lancaster
RICHARD II
PHILIPPA
căsătorită cu Edmund Mortimer Conte de March
HENRY IV
JOHN BEAUFORT
Conte de Somerset
ROGER MORTIMER
HENRY V
JOHN BEAUFORT
Duce de Somerset
ANNE MORTIMER
căsătorită cu Richard de York, Conte de Cambridge (vezi dreapta)
HENRY VI
MARGARET BEAUFORT
căsătorită cu Edmund Tudor
EDWARD
Prinț de Wales
HENRY VII

EDWARD III
=
Katharine Swynford
EDMUND
Duce de York
căsătorit cu Isabella de Castilia
THOMAS
Duce de Gloucester
JOAN BEAUFORT
căsătorită cu Ralph Nevill. Primul Conte de Westmorland
RICHARD
Conte de Cambridge căsătorit cu Anne Mortimer (vezi stînga)
(Ducii de Buckingam)
RICHARD NEVILL
Primul Conte de Salisbury
CICELY NEVILL
(Roza din Raby)
=
RICHARD
Duce de York
RICHARD NEVILL
Conte de Warwick
EDWARD IV
GEORGE
Duce de Clarence
RICHARD III
ISABEL NEVILL
ANNE NEVILL

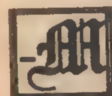
Brat Farrar

Traducere și note de
IRINA NEGREA

Aceasta este o carte de ficțiune,
iar toate personajele și întâmplările din ea
sunt pur imaginare.

1

ĂTUȘĂ BEE, spuse Jane, răsuflând puternic cu nasul în supă, Noe era un tip mai isteț decât Ulise, sau Ulise era un tip mai isteț decât Noe?

–Jane, nu mai mânca așa, cu vârful lingurii.

–Nu pot să adun firicelele cu partea laterală.

–Ruth poate.

Jane se uită la sora ei geamănă, care strângea fideaua cu o dexteritate prețioasă.

–Are aspiratorul mai puternic decât mine.

–Mătușa Bee seamănă la față cu o pisică de lux, zise Ruth, uitându-se pieziș la mătușa ei.

Bee se gândi în sinea sa că aceasta era o descriere foarte bună, dar ar fi preferat ca Ruth să nu fie atât de originală.

–Totuși, care era cel mai isteț? spuse Jane, care nu se lăsa niciodată când își punea ceva în cap.

–*Mai* isteț, zise Ruth.

–Noe sau Ulise? Simon, tu ce crezi, care dintre ei?

–Ulise, spuse fratele ei, fără să-și ridice ochii din ziar.

Tipic pentru Simon, se gândi Bee, ca în același timp să citească lista cailor de cursă de la Newmarket, să-și pipereze supa și să asculte conversația.

–Simon, de ce? De ce Ulise?

–Nu avea serviciul de meteo competent al lui Noe. Mai ții minte cam pe ce loc a ieșit Pârjol în cursa cu handicap liber?

–A, undeva mai la coadă, zise Bee.

–Majoratul seamănă puțin cu o nuntă, nu-i așa, Simon? Aceasta era Ruth.

–În ansamblu, e mai bine.

–Da?

–Când îți serbezi majoratul, poți să stai și să dansezi. Ceea ce nu poți face când ai nunta.

–La nunta *mea*, am să stau și am să dansez.

–Tu ai fi în stare de așa ceva.

Vai, Doamne, se gândi Bee, presupun că și alte familii fac *conversație* la masă, dar nu știu cum se descurcă. Poate că n-am fost destul de severă cu ei.

Se uită în lungul mesei, la cele trei capete aplecate și la locul încă gol al Eleanorei, întrebându-se dacă procedase bine cu ei. Bill și Nora ar fi mulțumiți de modul în care le educase copiii? Dacă, prin nu știu ce minune, cei doi ar păși acum înăuntru, tineri, frumoși și veseli, așa cum fuseseră când își găsiseră moartea, ar spune oare: „A, da, exact așa ni i-am imaginat; până și pe Jane, cu mutra ei de haimana"?

Lui Bee îi râdeau ochii când își opri privirea asupra lui Jane.

Gemenele mergeau pe zece ani și erau identice. Identice, adică, din punct de vedere tehnic. În ciuda asemănării lor fizice, nu te puteai păcăli niciodată care era Jane și care era Ruth. Același păr bălai și drept, aceeași față cu oase mici și piele palidă, aceeași uitătură directă și provocatoare; și cu asta, identitatea înceta. Jane era îmbrăcată cu niște pantaloni de călărie, destul de murdari, și cu o flanelă lălâie, festonată cu capete de lână. Își dăduse părul pe spate, fără să se uite în oglindă, și și-l prinse zdravăn cu o clamă, atât de uzată, încât își recăpătase culoarea originală de oțel, așa cum se întâmplă cu agrafele de păr învechite. Avea un ușor astigmatism și, în prezența Autorității, obișnuia să poarte ochelari cu ramă de baga. În mod normal,

aceștia sălășluiau în buzunarul de la spate al pantalonilor, dar, pentru că se întinsese, se rezemase și se așezase de atâtea ori pe ei, Jane trăia într-o permanentă stare de faliment; din banii de pușculiță trebuise să achite diferitele sume prelevate din pensia anuală. Se ducea la lecțiile de la Prezbiteriu și venea de-acolo călare pe Divan, poneiul alb și bătrân, de pe spinareea căruia picioarele scurte îi ieșeau în lături ca două paie. De mult timp deja, Divan devenise mai degrabă un mijloc de transport, decât un prilej de plimbare călare, așa că nici nu mai conta că uriașa lui crupă ajunsese flexibilă, ca o saltea de puf, și aproape la fel de lată.

Ruth, pe de altă parte, purta o rochie roz de bumbac, la fel de proaspătă ca în acea dimineață când plecase cu bicicleta la Prezbiteriu. Avea mâinile curate, fără unghii rupte, și găsise pe undeva o fundă roz, cu care își legase în vârful capului cele două șuvițe laterale de păr ca o coroniță.

Opt ani, se gândea Bee. Opt ani de strâns cureaua, de economii și de combinații. Iar în șase săptămâni, rolul ei administrativ avea să ia sfârșit. Peste o lună și un pic, Simon avea să împlinească douăzeci și unu de ani, moștenind averea mamei lui, și anii slabi aveau să se încheie. Familia Ashby nu fusese niciodată bogată, dar, cât timp trăise fratele ei, avuseseră suficient pentru a întreține Latchetts – casa și cele trei ferme de pe domeniu – așa cum trebuia. Doar moartea lui prematură dusese la starea aceasta vecină cu sărăcia, din ultimii opt ani. Și doar datorită fermității lui Bee, banii cumnatei ei aveau să-i revină intacți în luna următoare, fiului acesteia. Nu se făcuse nici un împrumut în contul viitoarei moșteniri. Nici măcar atunci când domnul Sandal, de la „Cosset, Thring și Noble", era gata să îl susțină. Latchetts trebuie să se autoîntrețină, spusese Bee. Și Latchetts, după opt ani, își păstrase independența și solvabilitatea.

Dincolo de capul blond al nepotului ei, zărea pe fereastră gardul alb de fier de la padocul sudic și coada bătrânei Regina, unduindu-se în lumina soarelui. Caii

fuseseră cei care îi salvaseră. Caii, pasiunea fratelui ei, se dovediseră a fi salvarea casei lui. An după an, în ciuda tuturor bolilor, a accidentelor și a crasei îndărătnicii de care suferă rasa cabalină, caii aduseseră profit. Pașii mici, progresivi, se dovediseră întotdeauna mai rentabili decât căile ocolite. Când i se păru că mica herghelie inițială, care fusese încântarea fratelui ei, ajunsese un sprijin cam nesigur, Bee îi adăugase și poneii micuți și întreprizi ai copiilor, plasându-i pe izlazurile mai reci, sus, până la jumătatea dealului. Eleanor dresase niște bieți cai de rând, făcându-i „buni de călărit pentru doamne“, și îi vânduse avantajos. Iar acum, când conacul era pension, dădea lecții de călărie, luând pe oră un preț foarte respectabil.

–Ce mult a întârziat Eleanor, nu-i așa?

–E cu „La Parslow“? întrebă Simon.

–Da, cu fata lui Parslow.

–Amărâtul ăla de cal a căzut probabil lat.

Simon se ridică să ducă farfuriile de supă și să servească mâncarea cu carne, aflată pe bufet, iar Bee îl urmări, analizându-l cu un ochi critic. Reușise măcar pe el să nu-l răsfețe, ceea ce, având în vedere farmecul său interesat, nu era puțin lucru. Simon avea un aer de dependență emoționantă, cumplit de fals, care îi prostise însă pe toți, de când era bebeluș. Amuzată și cu un fel de admirație rezervată, Bee studiase acest proces de amăgire; simțea că și ea, dacă ar fi fost înzestrată cu farmecul acela special al lui Simon, l-ar fi folosit în favoarea ei, după toate probabilitățile, așa cum procedase și Simon. Dar avusese grijă ca asupra ei să nu aibă nici un efect.

–Ce drăguț ar fi dacă la majorat ar exista și un fel de domnișoare de onoare, remarcă Ruth, învârtindu-și mofturoasă mâncarea în farfurie, cu furculița.

Aceasta căzu pe pardoseala de piatră.

–Pastorul zice că Ulise era probabil o pacoste îngrozitoare, acasă la el, spuse Jane, nerenunțând la ideea ei.

–O! exclamă Bee, interesată să afle mai mult despre literatura clasică. De ce?

–A zis că era „fără îndoială un – un inventator de fleacuri“ și că Penelopei i-a părut probabil foarte bine să mai scape puțin de el. Mi-ar plăcea ca ficatul să nu fie atât de *neted*.

Eleanor intră și se servi de pe bufet, tăcută, cum îi era felul.

–Pfu! spuse Ruth. Ce tare miroase a grajd.

–Ai întârziat, Nell, zise Bee, curioasă.

–N-o să călărească în viața ei, spuse Eleanor. Nici măcar n-a învățat încă să se salte în șa.

–Poate că oamenii țicniți nu pot călări, sugeră Ruth.

–Ruth, spuse Bee, energic. Elevii de la Conac nu sunt nebuni. Nu sunt nici măcar deficienți mintali. Sunt doar „dificili“.

–Neadaptați, este descrierea tehnică, spuse Simon.

–Bine, dar se *comportă* ca niște nebuni. Dacă te porți ca un nebun, cum să-și dea seama ceilalți că nu ești?

Întrucât nimeni nu avea răspuns la această întrebare, peste masa de prânz a familiei Ashby se lăsă tăcerea. Eleanor mânca, tenace și iute, ca un școlar înfometat, fără să-și ridice ochii din farfurie. Simon își scoase un creion și notă pe marginea ziarului probabilitățile de câștig. Ruth, care furase trei biscuiți din borcanul de pe bufetul de la Prezbiteriu și îi mâncase la toaletă, făcea un castel din mâncare, înconjurat de un șanț cu sos. Jane își mânca porția cu o plăcere sârguincioasă. Iar Bee stătea cu ochii ațintiți asupra priveliștii de dincolo de fereastră.

Peste creasta aceea îndepărtată, terenul împărțit în parcele regulate cobora în pantă spre mare și spre mănunchiul de acoperișuri din Westover. Dar aici, în această vale adâncă, izolată de furtunile Canalului și expusă soarelui, copacii se înălțau în văzduhul strălucitor cu o limpezime continentală: cu o înfățișare, aproape, de vrajă. Peisajul avea perfecțiunea sclipitoare și nemișcarea unei vedenii.

O moștenire minunată; o splendidă și bogată moștenire. Spera ca Simon să facă treabă bună cu ea. Exis-

taseră momente când – nu, nu-i fusese teamă. Momente, poate, în care-și pusese fel și fel de întrebări. Simon era mult prea contradictoriu; o trăsătură ca argintul-viu, care nu se potrivea cu moștenirea de fermier. Dintre toate proprietățile din jur, doar Latchetts mai adăpostea încă o familie locală, iar Bee spera că va continua să fie locuită de familia Ashby secole de-a rândul. De membrii familiei Ashby – blonzi, cu oase mici și capete prelungi, ca aceia din jurul mesei.

–Jane, de ce împroști așa cu suc de fructe?

–Nu-mi place rubarba întreagă, mătușă Bee, îmi place pisată.

–Păi, ia fii atentă cum o strivești.

Când fusese de vârsta lui Jane, strivise și ea rubarba, exact la această masă. Tot la această masă, mâncaseră și alde Ashby care muriseră de febră în India, de răni în Crimeea, de foame în Queensland, de febră tifoidă la Cape și de ciroză în Straits Settlements[1]. Dar întotdeauna existase un Ashby la Latchetts; și toți făcuseră treabă bună cu pământul. Din când în când, apăruse câte un terchea-berchea – ca vărul ei, Walter, dar Providența avusese grijă ca trăsăturile de nimic să fie limitate la vlăstarele mai tinere, care își puteau exersa capriciile asupra unor domenii îndepărtate de Latchetts.

La Latchetts nu veniseră regine să ia masa; nici cavaleri să se ascundă. Vreme de trei sute de ani, stătuse între pajiștile ei, aproape la fel ca acum; o locuință de fermier. Și, timp de aproape două sute din acești trei sute de ani, familia Ashby locuise în ea.

–Simon dragă, ia vezi în colț.

Poate că o salvase simplitatea. Nu avusese nici o pretenție; nu aspirase la nimic. Bunătatea ei fusese împlântată înapoi în pământ; seva revenise la rădăcinile ei. Peste vale, casa lungă și albă din Clare stătea în parcul ei, grațioasă ca o viceregină, dar acolo nu mai era acum nici un Ledingham. Membrii familiei Ledingham își risipiseră talentele și bogățiile; folosind Clare ca un

[1] Guvernământul Strâmtorilor (engl.).

fundal, ca un portmoneu, ca un ornament, ca un refugiu, dar nu ca un cămin. Secole în șir se plimbaseră țanțoși prin lume: proconsuli, exploratori, bufoni de curte, desfrânați și revoluționari; iar Clare le suportase extravaganțele. Acum, nu le mai rămăseseră decât portretele. Iar măreața casă din parc era pension pentru copiii dificili ai unor părinți cu idei progresiste și conturi mari în bancă.

Familia Ashby rămânea însă la Latchetts.

2

ÎN TIMP CE BEE turna cafeaua, gemenele dispărură pe la treburile lor, aceasta fiind după-amiaza lor liberă, iar Eleanor își bău cana grăbită și se întoarse la grajduri.

–Vrei mașina în după-amiaza asta? întrebă Simon. I-am cam promis bătrânului Gates că am să aduc un vițel de la Westover, într-una dintre camionetele noastre. A lui s-a stricat.

–Nu, n-am nevoie de ea, zise Bee, întrebându-se ce îl făcuse pe Simon să accepte o corvoadă atât de plicticoasă. Spera că nu o făcea din cauza fetei lui Gates, care era foarte drăguță, foarte proastă și foarte comună. Gates era arendașul de la Wigsell, cea mai mică dintre cele trei ferme, iar Simon nu-i tolera oportunismul.

–Dacă ții neapărat să știi, spuse Simon ridicându-se, vreau să văd noul film al lui June Kaye. Rulează la Empire.

Sinceritatea dezarmantă a acestei declarații ar fi putut încânta pe oricine, în afară de Beatrice Ashby, care cunoștea foarte bine obiceiul nepotului ei de a-ți arunca două mingi, pentru a-ți distrage atenția de la a treia.

–Vrei să-ți aduc ceva?

–Dacă ai timp, ia noul mers al autobuzelor de la oficiul pentru Westover și ținut. Eleanor zice că au o cursă nouă spre Clare, care trece prin Guessgate.

–Bee, se auzi o voce din hol. Bee, ești acolo?

–Doamnă Peck, zise Simon, ieșind în întâmpinarea ei.

–Vino înăuntru, Nancy, îi strigă Bee. Vino să bei cafeaua cu mine. Ceilalți au terminat.

Și nevasta pastorului intră în cameră, își puse coșul gol pe bufet și se așeză jos, oftând mulțumită.

–Cred că mi-ar prinde bine o cafea, zise ea.

Când oamenii pomeneau numele doamnei Peck, mai adăugau: „știi, asta a fost Nancy Ledingham"; deși trecuseră zece ani de când uluise societatea, măritându-se cu George Peck și îngropându-se într-un prezbiteriu de țară, Nancy Ledingham fusese mai mult decât „debutanta anului"; fusese un bun național. Presa ieftină făcuse pentru ea ceea ce cărțile poștale de un penny făcuseră pentru Lily Langtry: frumusețea ei era o proprietate comună. Dacă publicul nu se ridica în picioare pe scaune s-o vadă trecând, în mod sigur, însă, se oprea circulația; apariția ei, ca domnișoară de onoare la o nuntă, era suficientă pentru a da, cu o săptămână înainte, palpitații autorităților. Avea acea incontestabilă frumusețe senină, ce putea da gata până și pe un detractor înveterat. Într-adevăr, singura întrebare posibilă părea a fi dacă ultima ei diademă va avea sau nu frunze de fragi. Nu o dată, presa populară o dotase cu o coroană, dar acest lucru era considerat în general ca o simplă năzuință; publicul ei avea să aleagă frunzele de fragi.

Și apoi, cu totul pe neașteptate – cum s-ar zice, între două numere de ziar – se măritase cu George Peck. Presa, zdrobită, străduindu-se din răsputeri pentru publicul, și el zdrobit, invocase limita dictată de *vox humana* și perorase despre idilă, dar George îi dăduse gata. Era un bărbat înalt și subțire, cu o mutră de maimuță foarte inteligentă și destul de drăguță. În afară de asta, așa cum spune redactorul de la secția de mondenități a publicației „Clarion": „O fată bisericească! Asta-i bună! Până și dintr-un malaxor de ciment aș putea stoarce mai mult romantism!"

Așa că publicul o lăsă să dispară în uitarea pe care ea și-o alesese. Mătușa care purtase răspunderea ieșirii

ei în lume o dezmoșteni. Tatăl ei muri, împovărat de suferință și datorii. Iar fostul ei cămin, măreața casă albă din parc, devenise școală.

Dar, după treisprezece ani de viață la prezbiteriu, frumusețea lui Nancy Peck rămăsese incontestabil neschimbată; iar oamenii încă mai spuneau: „Știi, asta a fost Nancy Ledingham".

–Am venit după ouă, zise ea, dar nu-i nici o grabă, nu-i așa? E minunat să stai și să nu faci nimic.

Lui Bee îi alunecară ochii pieziș spre ea, zâmbindu-i.

–Ce față frumoasă ai, Bee.

–Mulțumesc. Ruth zice că semăn la față cu o pisică de lux.

–Aiurea. În nici un caz genul cu multă blană. A! Știu ce-a vrut să zică. Genul ăla de feline, cu gâtul lung și cu păr scurt, care își etalează maxilarul subțire. Pisicile heraldice. Da, Bee, draga mea, semeni la față cu o pisică heraldică. Mai ales atunci când ții capul nemișcat și îți sucești ochii spre alții. Puse ceașca jos și oftă din nou de plăcere. Nu-mi dau seama cum de protestanții sectanți n-au reușit să descopere cafeaua.

–S-o descopere?

–Da. Ca o capcană. Are mult mai mult efect asupra oamenilor decât băutura. Și, totuși, nimeni nu predică împotriva ei, și nici nu semnează angajamente de abstinență. Cinci înghițituri bune și vezi lumea în roz.

–Dar era tare cenușie înainte?

–Un fel de culoare mocirloasă. Am fost atât de fericită săptămâna asta, fiindcă a fost prima săptămână din acest an în care n-a fost nevoie de foc în salon, iar eu n-a trebuit să fac focul și nici să curăț șemineurile. Dar nimic – repet, nimic – nu-l poate face pe George să nu-și mai arunce chibritele stinse în vatră. Și, cum folosește cincisprezece chibrite ca să-și aprindă pipa o dată... Camera e înțesată de coșuri pentru hârtii și de scrumiere, dar nu, George trebuie să folosească șemineul. Și nici măcar nu țintește bine, să-l ia naiba. O scurtă balansare neglijentă din încheietura mâinii și chibritul aterizează oriunde între grătarul de la sobă și

ultimul cărbune din fund. Şi toate trebuie, apoi, culese unul câte unul.

–Iar el spune: de ce nu le laşi acolo?

–Exact. Totuşi, cum, după ce am băut un pic de cafea bună, ca la Latchetts, m-am hotărât până la urmă să nu-l mai fugăresc cu satârul.

–Biata Nan. Ce ţi-e şi cu creştinii ăştia.

–Cum mai merg pregătirile pentru majorat?

–Urmează să dăm invitaţiile la tipărit; ceea ce înseamnă că am ajuns în fine la faza definitivă. Un dineu pentru cei apropiaţi, aici; şi dans pentru toată lumea, în hambar. Apropo, care e adresa lui Alec?

–N-o ştiu pe dinafară, pe ultima. Am să ţi-o caut. Are mereu alta, aproape de fiecare dată când scrie. Cred că e dat afară când nu poate plăti chiria. Asta nu înseamnă, bineînţeles, că am des veşti de la el. Nu mi-a iertat niciodată că, măritându-mă, n-am făcut o partidă bună, ca să-mi pot ţine unicul frate în starea cu care fusese obişnuit.

–Acum mai joacă?

–Nu ştiu. A avut un rol în comedia aia tâmpită, de la Savoy, dar spectacolul s-a jucat doar câteva săptămâni. Este atât de personal, încât, obligatoriu, rolurile lui sunt limitate.

–Da, îmi închipui.

–Nimeni nu-l poate distribui pe Alec în alt rol decât Alec. Nici nu ştii ce norocoasă eşti, Bee, că ai de-a face cu Ashby. Procentul de destrăbălaţi în familia Ashby este extrem de scăzut.

–A fost Walter.

–Un lup singuratic, urlând în pustiu. Ce s-a mai întâmplat cu vărul Walter?

–O, a murit.

–În mireasmă de sfinţenie?

–Nu. De carbol. Într-un salon de ospiciu, cred.

–Ştii, nici măcar Walter nu era rău. Îi plăcea doar să bea, şi nu ţinea la băutură. Dar, când un Ledingham e destrăbălat, păi e cu adevărat rău.

Stăteau amândouă, cufundate într-o tăcere confortabilă, gândindu-se la familiile lor. Bee era cu câţiva ani mai mare decât prietena ei: aproape cu o generaţie. Dar nici una nu-şi putea aminti de vreo perioadă când cealaltă nu fusese prin preajmă; iar copiii din familia Ledingham intraseră şi ieşiseră de la Latchetts, ca la ei acasă, simţindu-se acolo în voia lor, ca şi membrii familiei Ashby la Clare.

–M-am gândit foarte des, în ultima vreme, la Bill şi la Nora, zise Nancy. Ce fericiţi ar fi fost ei acum.

–Da, spuse Bee, îngândurată, cu ochii la fereastră. Tot acolo se uita şi când se întâmplase totul. Într-o zi foarte asemănătoare cu asta şi în aceeaşi perioadă a anului. Stând în picioare la fereastra din salonaş, gândindu-se cât de frumos arăta totul şi întrebându-se dacă şi ei aveau să fie de părere că nimic din ceea ce văzuseră în Europa nu era nici pe jumătate atât de frumos. Întrebându-se dacă Nora avea să arate din nou bine; fusese foarte slăbită după naşterea gemenelor. Sperând că le ţinuse bine locul şi, în acelaşi timp, oarecum încântată să-şi reia vechea existenţă la Londra, începând de a doua zi.

Gemenele dormeau sus, iar copiii mai mari se ferchezuiau pentru a-i întâmpina şi a fi prezenţi la cina la care li se dăduse voie să participe, fără să fie trimişi la culcare. Cam într-o jumătate de oră, maşina avea să dea colţul, de pe aleea cu tei, oprindu-se la uşă, iar ei aveau să apară; într-un freamăt de râsete, îmbrăţişări, cadouri şi voie bună.

Dăduse drumul la radio cu un gest atât de distrat, încât nici nu ştia că-l făcuse. „Avionul de ora două, Paris-Londra“, spuse vocea rece, „cu nouă pasageri la bord şi cu un echipaj format din trei persoane, s-a prăbuşit în această după-amiază, exact după ce a traversat coasta Kent. Nu există nici un supravieţuitor.“

Nu. Nu fusese nici un supravieţuitor.

–Erau atât de preocupaţi de copii, zise Nancy. I-am avut tot timpul în minte în ultima vreme, acum când Simon o să împlinească douăzeci şi unu de ani.

–Iar eu pe Patrick.

– Patrick? Nancy păru derutată. O, da, desigur. Bietul Pat.

Bee o privi ciudat.

– Aproape că ai uitat, nu-i așa?

– Păi, a trecut mult timp de-atunci, Bee. Și – ei bine, presupun că mintea omenească dă la o parte lucrurile pe care nu și le poate aminti. Bill și Nora – ce cumplit, dar a *fost* ceva ce se întâmplă oamenilor. Adică, unul dintre riscurile obișnuite ale vieții. Totuși cu Pat – a fost altceva. Tăcu o clipă. Mi-am îngropat atât de adânc asta în minte, încât nici nu-mi mai pot aduce aminte măcar cum arăta. Semăna cu Simon la fel de mult cum seamănă Ruth cu Jane?

– A, nu. Nu erau gemeni identici. Nu semănau mai mult decât seamănă frații, de obicei, între ei. Deși, destul de straniu, erau mult mai legați decât sunt Ruth și Jane.

– Se pare că Simon a trecut peste asta. Crezi că își amintește des?

– Probabil că, în ultimul timp, și-a amintit foarte des.

– Da. Dar este o distanță lungă între treisprezece și douăzeci și unu de ani. Bănuiesc că până și imaginea unui frate geamăn se mai estompează după atâta timp.

Aceasta o făcu pe Bee să șovăie. Cât i se părea ei de estompat băiețelul acela blând și grav care luna următoare ar fi trebuit să intre în posesia moștenirii? Încercă să-i readucă chipul în fața ochilor, dar nu văzu decât ceva încețoșat. Fusese mic și prematur pentru vârsta lui, altminteri însă, exact ca un Ashby. Asta nu însemna o asemănare anume, ci mai degrabă un aer de familie. Tot ceea ce își amintea într-adevăr, acum când se gândea la asta, era faptul că fusese grav și blând.

Blândețea nu este o trăsătură obișnuită la băieței. Simon avea o generozitate ușuratică atunci când nu reprezenta pentru el nici un inconvenient; Patrick, însă, avusese acea bunătate interioară, care nu numai că oferă, ci și renunță.

– Încă mă mai întreb, spuse Bee, amărâtă, dacă a fost bine că am acceptat ca, totuși, cadavrul găsit pe

plaja de la Castleton să fie îngropat acolo. Înmormântare de oameni săraci, asta a fost.

– Vai de mine, Bee! Stătuse doar luni de zile în apă, nu? Nici măcar nu-ți puteai da seama de ce sex era, am sau nu dreptate? Iar Castleton este la nu știu câți kilometri distanță. Și oricum, ăia iau toate cadavrele de la cei înecați în Atlantic. Adică, cele din zonă. N-are nici un sens să te frământi – să-l identifici cu... Glasul ei îngrozit se stinse și amuți.

– Nu, bineînțeles că așa e! spuse Bee, energic. Sunt doar morbidă. Mai ia puțină cafea.

Și, în timp ce turna cafeaua, se hotărî ca, după plecarea lui Nancy, să descuie sertarul personal de la biroul ei și să ardă biletul acela sfâșietor de la Patrick. Era ceva morbid să-l păstreze, chiar dacă nu se uitase la el de ani de zile. Nu avusese niciodată inima să-l rupă, fiindcă făcea parcă parte din Patrick. Dar, bineînțeles, era absurd. Nu făcea parte din Patrick, și nici disperarea care îl cuprinsese când scria: „Îmi pare rău, dar nu mai pot suporta. Nu fi supărată pe mine. Patrick". O să scoată biletul și o să-l ardă. Arzându-l, nu și-l va șterge din minte, desigur, dar în privința asta nu avea ce face. Literele rotunde de școlar erau întipărite acolo pentru totdeauna. Litere rotunde și îngrijite, scrise cu stiloul subțire la care ținuse el atât de mult. Era atât de tipic pentru Patrick să-și ceară iertare pentru că își punea capăt zilelor.

Urmărind chipul prietenei sale, Nancy debită ceea ce ea considera o consolare.

– Știi, se zice că atunci când te arunci de la înălțime, îți pierzi cunoștința aproape imediat.

– Nu cred că așa a făcut-o, Nan.

– Nu?! Nancy păru descumpănită. Dar acolo a fost găsit biletul. Vreau să zic, haina cu biletul în buzunar. Pe vârful stâncii.

– Da, dar pe cărare. Pe cărarea care coboară prin Râpă spre țărm.

– Atunci, ce...?

– Cred că a înotat în larg.

–Adică, până când nu s-a mai putut întoarce?

–Da. Când eram atunci *in loco parentis*, Bill şi Nora fiind în concediu, ne-am dus de câteva ori la Râpă, copiii şi cu mine; să înotăm şi să facem picnic. Şi o dată, când eram acolo, Patrick a spus că cel mai bun mod de a muri – cred că i-a zis cel mai frumos mod – ar fi acela de a înota în larg, până ce eşti prea obosit pentru a merge mai departe. A spus-o aşa, foarte prozaic, bineînţeles. Pe atunci, era doar o chestiune teoretică. Când am remarcat că înecatul rămâne totuşi înecat, el a spus: „Dar, înţelegi, ai fi atât de obosit; nici nu ţi-ar mai păsa. Pur şi simplu te-ar lua apa". Îi plăcea apa.

Tăcu puţin, după care îi ieşi din gură ceea ce, pentru ea, fusese ani de zile un coşmar.

–Mi-a fost teamă tot timpul că, atunci când a fost prea târziu ca să se mai întoarcă, i-a părut poate rău.

–Oh! Bee, nu!

Bee îşi întoarse privirea piezişă spre faţa frumoasă şi indignată a lui Nancy.

–Morbid. Ştiu. Consideră că n-am spus nimic.

–Nu-mi dau seama în clipa asta cum de *am putut* uita, zise Nancy nedumerită. Cel mai mare inconvenient când îţi îndeşi lucrurile oribile în subconştient este că, atunci când ies din nou la iveală, sunt proaspete, de parcă ar fi stat la frigider. Timpul n-a apucat să le atingă – să le plămădească puţin.

–Cred că foarte mulţi oameni au uitat aproape că Simon a avut un frate geamăn, spuse Bee, găsindu-i o scuză. Sau că el n-a fost întotdeauna moştenitorul. Nimeni, categoric, nu mi-a pomenit de Patrick, de când plutesc în aer festivităţile de majorat.

–De ce l-a afectat pe Patrick atât de mult moartea părinţilor lui?

–Nu ştiam că era atât de afectat. Nimeni dintre noi n-a ştiut. La început, fireşte, toţi copiii erau înnebuniţi de durere. Bolnavi de suferinţă. Dar nici unul mai mult decât altul. Patrick părea mai degrabă consternat, decât neconsolat. Mi-l amintesc spunând: „Adică, Latchetts îmi aparţine acum mie?" – ca şi cum ar fi fost nu ştiu

ce idee ciudată, greu de priceput. Simon n-avea răbdare cu el, ţin minte. Simon a fost întotdeauna cel sclipitor. Cred că totul a fost prea mult pentru Patrick; prea straniu. Se simţea pierdut, rămas dintr-o dată fără tată şi mamă, cu povara domeniului Latchetts pe umerii lui. A fost prea mult pentru el şi era atât de nefericit, încât – a găsit o ieşire.

–Bietul Pat. Sărăcuţul de el. N-am făcut bine că l-am uitat.

–Haide; vino să luăm ouăle alea. Nu uiţi să-mi dai adresa lui Alec, da? Unui Ledingham i se cuvine o invitaţie.

–Da. Am s-o caut când ajung acasă şi am să ţi-o comunic prin telefon. Cretina asta a ta mai nouă e în stare să ia un mesaj telefonic?

–Sigur.

–Păi, am să exprim pe înţelesul ei. Sper să nu uiţi că pe scenă e Alec Loding, da? Îşi luă coşul de pe bufet. Mă întreb dacă o să vină. N-a mai fost la Clare de mult timp. Viaţa la ţară nu este idealul de distracţie al lui Alec. Dar majoratul unui Ashby este fără îndoială ceva ce îl poate interesa.

3

RINCIPALUL INTERES pe care Alec Loding îl avea în majoratul lui Ashby era însă acela de a face praf şi pulbere festivităţile. Într-adevăr, în acest moment se ocupa activ cu trasul sforilor în acest scop.

Sau, mai degrabă, încerca să tragă sforile. Sforile nu prea se lăsau uşor manipulate.

Stătea jos în camera din spate, la „Ageamiu", cu resturile prânzului întinse în faţă, iar lângă el se afla un tânăr. Un băiat, s-ar fi zis, dacă n-ar fi avut în el ceva stăpânit şi calm, care nu se potrivea cu adolescenţa. Loding îşi turnă cafea şi şi-o îndulci din abundenţă, aruncând din când în când câte o privire tovarăşului

său, care tot învârtea pe masă un pahar cu bere aproape gol. Mişcarea era atât de deliberată, încât cu greu ar fi putut fi calificată drept joacă neastâmpărată.

– Ei? spuse Loding în cele din urmă.

– Nu.

Loding luă o înghiţitură de cafea.

– Ai scrupule?

– Nu sunt actor.

Ceva din această propoziţie atonă îl impunse parcă pe Loding, care se înroşi puţin.

– Nu ţi se cere să fii emotiv, dacă la asta te refereai. Să ştii că nu trebuie să simulezi nici un fel de devotament filial. Doar o afecţiune cuviincioasă la adresa unei mătuşi pe care n-ai văzut-o de aproape zece ani – sentiment de la care se aşteaptă mai degrabă respect, decât duioşie.

– Nu.

– Idiot necopt ce eşti, îţi ofer o avere.

– Jumătate de avere. Şi nu-mi oferi nimic.

– Dacă nu ţi-o ofer, atunci ce naiba fac?

– Îmi faci propuneri, spuse tânărul. Nu-şi ridicase ochii de la berea pe care o răsucea tacticos.

– Foarte bine, îţi fac propuneri, ca să folosesc expresia ta necioplită. Şi ce-i rău în asta?

– E o nebunie.

– Unde e nebunia în toată chestia asta, având în vedere avantajul iniţial al existenţei tale?

– Nimănui n-ar putea să-i reuşească.

– N-a trecut prea mult timp de când un general faimos, care avea o mutră ca un cuvânt din gospodărie – iertată-mi fie metafora – a fost interpretat cu succes de un actor, ziua-n amiaza mare şi sub ochii mulţimii.

– Asta-i cu totul altceva.

– De acord. Ţie nu ţi se cere să interpretezi pe nimeni. Doar să fii tu însuţi. O sarcină mult mai uşoară.

– Nu, spuse tânărul.

Loding făcea un efort vizibil ca să se stăpânească. Era stors la faţă şi trandafiriu, ca partea de dedesubt a ciupercilor proaspete. Carnea îi atârna, moleşită de descurajare, pe oasele frumoase, tipice neamului Ledingham, iar pungile incipiente de sub ochi diminuau întrucâtva incontestabila inteligenţă. Directorii, care odinioară îl distribuiseră în roluri de tineri depravaţi homosexuali, nu-i mai ofereau acum decât personaje de derbedei compromişi.

– Dumnezeule! spuse el brusc. Dinţii tăi!

Nici măcar asta nu aduse vreo tresărire expresivă pe faţa tânărului de lângă el. Îşi ridică ochii pentru prima oară şi, lipsit de interes, şi-i opri asupra lui Loding:

– Ce-i cu dinţii mei? întrebă el.

– Aşa se identifică oamenii în ziua de astăzi. Ştii, dentiştii păstrează fişa lucrării. Mă întreb la care s-au dus puştii ăia. Ar trebui să facem ceva cu chestia asta. Dinţii din faţă sunt ai tăi?

– Cei doi din mijloc sunt falşi. Mi-au zburat într-o bătaie.

– Parcă îmi amintesc că se duceau la cineva aici, în oraş. De două ori pe an, se făcea un drum la Londra, pentru a merge la dentist; o dată înainte de Crăciun, şi o dată vara. Se duceau la dentist dimineaţa, şi la un spectacol după-amiaza: pantomimă, iarna, şi Turnirul la Olympia, vara. Apropo, astea sunt genul de lucruri pe care ar cam trebui să le ştii.

– Da?

Monosilaba calmă îl înnebuni pe Loding.

– Uite ce e, Farrar, de ce ţi-e frică? De semnul ăla ca o fragă? M-am scăldat cu puştiul ăla, în pielea goală, de nu ştiu câte ori, şi chestia aia de pe el nu era mai mare ca o aluniţă. Băiatul era atât de comun, că puteai să-l comanzi cu duzina în oricare şcoală pregătitoare în Anglia. În prezent, semeni mai mult cu fratele lui decât a semănat vreodată puştiul ăla, cu toate că erau gemeni. Crede-mă, pe moment am avut impresia că *eşti* tânărul Ashby. Asta nu ţi-e de ajuns? Vii şi stai cu mine două săptămâni, după care n-o să mai existe nici un lucru pe care să nu-l ştii despre satul Clare şi locuitorii lui. La fel şi despre familia Ashby. Apropo, ştii să înoţi?

Tânărul încuviinţă din cap. Se întorsese la paharul lui de bere.

–Înoţi bine?
–Da.
–Nu dai niciodată calificative?
–Numai dacă e nevoie.
–Puştiul ştia să înoate ca un ţipar. Mai e şi problema urechilor. Ale tale par destul de banale, şi ale lui, probabil, erau tot banale, altfel aş fi ţinut minte. Cine a lucrat o viaţă întreagă în clasă, în şcoală, observă urechile. Dar trebuie să văd ce fotografii de-ale lui există. Alea din faţă nu contează, dar un prim-plan cu o ureche ne-ar putea da de gol. Cred că trebuie să fac un drum la Clare, ca să prospectez terenul.
–Nu te deranja pentru mine.
Loding tăcu o clipă. Apoi spuse, cuminte:
–Spune-mi, crezi măcar povestea mea?
–Povestea ta?
–Mă crezi că sunt cine spun că sunt şi că vin dintr-un sat care se cheamă Clare, unde se află cineva care, practic, este copia ta? Crezi asta? Sau te gândeşti că nu-i decât o modalitate de a te face să vii acasă cu mine?
–Nu, nu m-am gândit la asta. Cred povestea ta.
–Uf, slavă Domnului măcar pentru asta, spuse Loding, arcuindu-şi sprânceana. Ştiu bine că nu mai arăt ca altădată, dar aş fi distrus să descopăr că îţi sugerez ceva rapace. Bine, atunci. Dacă p-asta tot am lămurit-o, crezi că semeni cu tânărul Ashby, aşa cum spun eu?
Cât timp paharul făcu un cerc complet, nu se auzi nici un răspuns.
–Mă îndoiesc.
–De ce?
–După spusele tale, a trecut ceva timp de când nu l-ai mai văzut.
–Dar nu trebuie *să fii* tânărul Ashby. Ci doar să semeni cu el. Şi, crede-mă, semeni! Doamne Dumnezeule, ce bine semeni. Nici nu mi-ar fi venit să cred, dacă nu vedeam cu ochii mei; îmi imaginam că aşa ceva nu se întâmplă decât în cărţi. Iar pentru tine valorează o avere. Nu trebuie decât să întinzi mâna şi s-o iei.
–O, nu, nu-i aşa.

–Metaforic vorbind. Îţi dai seama că, exceptând primul an sau cam aşa ceva, povestea ta ar fi adevărată? Ar fi propria ta poveste; poţi să rezişti la orice verificare. O intonaţie de comedie îi deformă vocea. Sau – nu-i aşa?
–O! Ba da, s-ar verifica.
–Bine atunci. Nu-ţi rămâne decât să te ascunzi pe bordul navei „Ira Jones“, pornind din Westover, în loc să pleci în excursia aceea de o zi la Dieppe, *et voilà!*
–De unde ştii că pe atunci, la Westover, era un vas numit „Ira Jones“?
–„Pe atunci“! Nu prea eşti drept cu mine, *amigo*. Era un vas cu denumirea aia nesuferită, la Westover, în ziua în care băiatul a dispărut. O ştiu, fiindcă mi-am petrecut cea mai mare parte a zilei pictându-l. Pricepi, pe pânză, nu altfel. Şi şlepul ăla rablagit a plecat înainte ca eu să termin; în direcţia Insulelor Normande. Toate corăbiile mele dispar înainte ca eu să termin să le pictez.
Urmă o scurtă tăcere.
–E în mâinile tale, Farrar.
–Ca şi şerveţelul de masă.
–O avere. O mică moşie încântătoare. Siguranţă. O...
–Ai spus *siguranţă*?
–După aventura iniţială, bineînţeles, spuse Loding, blajin.
Ochii vioi, care îl priviră o clipă, aveau o nuanţă uşoară de amuzament.
–Nu ţi-a trecut deloc prin minte, domnule Loding, că aventura era de partea dumitale?
–A mea? Îmi oferi cea mai dulce şansă de escrocherie de care am auzit vreodată. Îmi dai meditaţii, trec examenul şi uit de dumneata. Şi n-ai avea ce face în acest caz. Cum te-ai gândit să-ţi faci socotelile cu mine?
–Nu m-am gândit. Cineva ca tine, care seamănă atât de mult cu Ashby, n-ar putea fi un escroc. Cei din familia Ashby sunt nişte monştri de corectitudine.
Băiatul împinse paharul la o parte.
–Motiv pentru care, probabil, nu mă încântă ideea

de a fi fals. Mulţumesc pentru masă, domnule Loding. Dacă aş fi ştiut ce aveai în minte când m-ai rugat să iau prânzul cu dumneata, n-aş fi...

– În regulă, în regulă. Nu te mai scuza. Şi nu fugi; plecăm împreună. Nu-ţi place propunerea mea, foarte bine: fie. Dar tu, pe de altă parte, mă fascinezi. Aproape că nu-mi pot lua ochii de la tine, sau nu-mi vine să cred că există ceva atât de unic. Şi, cum eşti convins că propunera necuviincioasă pe care ţi-am făcut-o nu are nimic personal în ea, nu există nici un motiv ca să nu mergem împreună până la metrou.

Loding plăti masa şi, în timp ce ieşeau din „Ageamiu", spuse:

– N-am să te întreb unde locuieşti, ca să nu crezi cumva că vreau să te urmăresc. Dar am să-ţi dau adresa mea, în speranţa că ai să vii să mă vezi. O, nu; nu în legătură cu propunerea. Dacă nu vrei, nu vrei şi pace; şi dacă asta era senzaţia ta, e clar că n-ar fi ieşit bine. Nu, nu în legătură cu propunerea. Am ceva acasă, care cred că te-ar interesa.

Se opri artistic, în timp ce se pregăteau să traverseze.

– Când s-a vândut fosta mea casă, Clare – după moartea tatălui meu – Nancy mi-a strâns toate lucrurile personale din camera mea şi mi le-a trimis. Un cufăr plin cu prostii, de care n-am avut niciodată tăria să scap, o parte dintre acestea constând din instantanee şi fotografii ale tovarăşilor mei din tinereţe. Cred că or să ţi se pară foarte interesante.

Se uită pieziş la profilul necomunicativ al tovarăşului său.

– Ia spune, zise el în timp ce se opreau la intrarea de la metrou, joci cărţi?

– Nu cu străinii, spuse tânărul, amabil.

– Mă miram eu. N-am mai întâlnit până acum o figură atât de perfect inexpresivă şi mi-ar fi părut rău să se irosească la nu ştiu ce abstinent sectant. Ah, bine. Poftim adresa mea. Dacă, din întâmplare, am şters-o de-acolo, „Reflectorul" o să mă găsească. Îmi

pare sincer rău că nu ţi-am putut vinde ideea de a fi un Ashby. Am senzaţia că ai fi fost un excelent stăpân pentru Latchetts. Familiarizat cu caii şi obişnuit cu viaţa în aer liber.

Tânărul, care făcuse un gest de rămas-bun şi era pe punctul de a pleca, se opri:

– Cai? spuse el.

– Da, zise Loding, vag surprins. E o crescătorie de cai. Foarte bine pusă la punct, din câte îmi dau seama.

Loding îl urmări în timp ce se îndepărta pe stradă. „Mi-a scăpat ceva", se gândi el. „Era o momeală care l-ar fi tentat, dar mi-a scăpat. De ce să fi muşcat uşor la cuvântul cal? Trebuie că e sătul de ei."

Ah, în fine; poate că o să vină să vadă cum arată dublura lui.

4

BĂIATUL STĂTEA lungit pe pat, în întuneric, complet îmbrăcat, şi se holba la tavan.

Afară nu erau felinare care să lumineze această cămăruţă de sub acoperiş; dar pâcla difuză de lumină care pluteşte noaptea deasupra Londrei, emanaţie a milioanelor de lămpi cu arc, felinare şi lămpi cu gaz, strălucea fantomatic pe tavan, făcând ca fisurile şi petele de pe el să semene cu o hartă a lumii.

Băiatul se uita şi el la o hartă a lumii, dar nu era cea de pe tavan. Îşi analiza odiseea; făcând o inventariere personală. Întâlnirea de astăzi îl zguduise. Se părea că, pe undeva, exista un tip atât de asemănător lui, încât, pentru o clipă, ar fi putut fi confundaţi. Pentru cineva care fusese foarte mult singur în viaţa lui, gândul acesta era uluitor.

Într-adevăr, era cel mai surprinzător lucru care i se întâmplase în cei douăzeci şi unu de ani ai săi. Într-un fel, era ca şi cum toţi acei ani, care i se păruseră la

vremea respectivă atât de plini și de interesanți, nu făcuseră decât să ducă spre momentul în care individul acela, actorul, se oprise brusc pe stradă și îi spusese: „Bună, Simon".

–Vai! Scuze! spusese el, imediat. Am crezut că sunteți un prieten de-al... Și apoi se oprise și îl privise fix.

–Vă pot fi de folos cu ceva? întrebase băiatul în cele din urmă, având în vedere că bărbatul nu dădea nici un semn de plecare.

–Da. Ai putea să vii să iei masa cu mine.

–De ce?

–E ora prânzului și exact în spatele tău se află cârciuma mea preferată.

–Dar, de ce eu?

–Fiindcă mă interesezi. Semeni atât de mult cu un prieten de-al meu. Apropo, mă cheamă Loding. Alec Loding. Joc un rol prost, într-o farsă proastă, la teatrul ăla vechi și foarte prost de acolo. Făcuse semn din cap, spre vizavi. Dar sindicatul actorilor, Dumnezeu să-l binecuvânteze, mi-a stabilit un onorariu minim pentru cazenele mele, așa că, mă bucur s-o spun, simbria este considerabil mai bună decât rolul. Vrei să-mi spui cum te cheamă?

–Farrar.

–Farrell?

–Nu, Farrar.

–Oh. Îi mai stăruia încă în ochi expresia aceea amuzată și iscoditoare. A trecut mult timp de când te-ai întors în Anglia?

–De unde știi că am fost plecat?

–După haine, băiete. Hainele sunt specialitatea mea. M-am îmbrăcat pentru prea multe roluri, ca să nu recunosc croitoria americană, atunci când o văd. Până și în stilul admirabil de conservator, pe care îl porți atât de bine.

–Atunci, ce te face să crezi că nu sunt american?

La asta, bărbatul zâmbise cu gura până la urechi.

–Ah, *acesta*, zise el, este eternul mister al englezilor. Te uiți la o procesiune de călugări în Italia și, sărindu-ți în ochi unul, spui: „Ha! Un englez". Dai peste cinci haimanale înfășurate în saci de iută, adăpostite de ploaie în Wisconsin, și îl remarci pe al cincilea, gândindu-te: „Doamne Sfinte, tipul ăla e englez". Vezi zece bărbați, despuiați în pielea goală, așteptând verdictul doctorului de la Legiunea Străină, și spui... Dar, hai la masă, și putem dezvolta subiectul în voie.

Așa că se dusese la masă cu el, iar bărbatul îi povestise verzi și uscate și fusese fermecător. Tot timpul, însă, în spatele ochilor umflați și vioi, persistase expresia aceea glumeață și amuzată, aproape bănuitoare. Expresia aceasta era mai elocventă decât oricare dintre argumentările ulterioare. Precis că el, Brat Farrar, *semăna* cu celălalt tip, din moment ce putea stârni în ochii cuiva acea expresie de amuzament pe jumătate neîncrezător.

Stătea întins pe pat și se gândea la asta. Această bruscă identificare, într-o viață ce nu depindea de nimeni. Simțea o dorință puternică de a-și vedea acest frate geamăn; pe acest băiat Ashby. Numele era drăguț: un nume englezesc veritabil. I-ar plăcea să vadă și locul: Latchetts, unde fratele lui geamăn crescuse într-un confort care îi aparținea, în timp ce el gonise prin lume, parcurgând tot drumul, de la orfelinat până la acel moment, pe o stradă londoneză, pretutindeni al nimănui.

Orfelinatul. Nu era vina orfelinatului că nu avusese pe nimeni. Era un orfelinat foarte bun; nespus mai fericit decât multe dintre casele pe care le văzuse de atunci în drumul lui. Copiilor le plăcuse. Plânseseră când plecaseră și reveniseră în vizită; trimiseseră donații pentru fonduri; poftiseră personalul la nunțile lor și își aduseseră propriii copii pentru a primi încuviințarea Doamnei. Nu trecea o zi fără ca vreo fată sau vreun băiat din cei vechi să nu se îmbulzească la ușa din față. Și atunci, el de ce nu avusese acest sentiment?

Pentru că era un copil găsit? De aceea, oare? Fiindcă la el nu veneau niciodată vizitatori; nici un fel de pachet, scrisoare sau invitație? Dar, în problema aceasta, cei de acolo avuseseră foarte mult tact; fu-

seseră foarte hotărâți să-i încurajeze sentimentul respectului de sine. Dacă se poate vorbi de așa ceva, fusese privilegiat față de ceilalți copii, prin statutul lui de copil găsit. Își amintea cum cadoul de Crăciun, primit de la Doamnă, fusese privit cu invidie de către ceilalți copii, al căror unic cadou provenea de la vreo mătușă sau vreun unchi; doar o rubedenie, în fond. Doamna fusese aceea care îl trecuse dincolo de pragul ușii; și care avea grijă ca el să audă cât de bine îmbrăcat și îngrijit fusese. (Auzise lucrul acesta la intervale judicioase, timp de cincisprezece ani, dar niciodată nu fusese în stare să simtă nici un fel de satisfacție.) Doamna fusese aceea care îi stabilise numele, cu ajutorul unui ac de gămălie și al cărții de telefon. Acul se oprise asupra cuvântului Farrell. Care îi plăcuse enorm Doamnei; odată, de mult, acul i se oprise pe cuvântul Coffin[1] și fusese nevoită să trișeze și să încerce din nou.

În privința prenumelui, nu existase niciodată vreun dubiu, întrucât el sosise în pragul ușii de ziua Sfântului Bartolomeu. Fusese Bart de la bun început. Dar copiii mai mari îl schimbaseră în Brat și, în prezent, până și personalul folosea numele mai familiar (o altă metodă a Doamnei de a-l împiedica să se simtă „altfel"?), iar numele îl urmase și la școala secundară.

Școala secundară. De ce nu „aparținuse" nici acolo? Fiindcă hainele lui erau subtil diferite? Categoric nu. Copil, nu fusese susceptibil; doar izolat. Pentru că era un băiat cu bursă? Sigur că nu: jumătate din clasa lui erau copii cu bursă. Atunci, de ce hotărâse că școala nu era de el? Hotărâse cu o intransigență atât de nebăiețească, încât toate argumentele Doamnei se stinseseră într-o tăcere desăvârșită, iar ea îi îngăduise să meargă să muncească.

Nu exista nici un mister în legătură cu faptul că nu-i plăcea munca, desigur. Slujba de funcționar fusese la optzeci de kilometri distanță și cum, cu salariul pe care

---

[1] Coșciug (engl.).

îl avea, nici o cameră obișnuită cu chirie nu putea fi achitată, trebuise să stea la căminul local de „băieți". Nu-și dăduse seama cât de bun era orfelinatul până ce nu testase căminul acela. Nu putea să suporte decât ori slujba, ori casa, dar nu pe amândouă simultan. Și dintre cele două, slujba era cu mult mai rea. Ca slujbă, era confortabilă, liniștită și prezenta avantajul unor perspective sigure, chiar dacă îndepărtate, dar, pentru el, fusese o închisoare. Era permanent conștient de timpul care trecea pe lângă el; timp pe care îl irosea. Nu asta era ceea ce-și dorea.

Își luase rămas-bun de la viața de birou, aproape accidental; categoric, fără premeditare. „EXCURSIE DE O ZI LA DIEPPE", scria pe un anunț, lipit pe geamul de la vitrina unui vânzător de ziare; iar prețul, trecut cu cifre mari, roșii, reprezenta exact valoarea economiilor lui, până la jumătate de coroană. Chiar și așa, n-ar fi întreprins nimic în acest sens, dacă nu ar fi fost înmormântarea bătrânului domn Hendren. Domnul Hendren era partenerul „pensionat" și, în ziua înmormântării lui, biroul se închise „în semn de respect". Și astfel, cu salariul pe o săptămână în buzunar și cu o zi de lucru liberă, își luase economiile și se dusese să vadă „străinătatea". S-a simțit nemaipomenit de bine la Dieppe, unde franceza din primul an nu l-a împiedicat să se distreze, dar nici măcar nu-i trecuse prin minte să rămână acolo, până când nu se aflase pe drumul spre casă. Ajunsese în port înainte ca ideea șocantă să pună stăpânire pe el.

Cinstea înnăscută, se gândi el, zgâindu-se la tavanul din Pimlico, sau educația bună de la orfelinat făcuseră ca, în lupta mintală ulterioară, chitanța neplătită de la spălătorie să capete atâta importanță? Un băiat care n-avea nici bani, nici culcuș pentru noapte, mai că nici n-ar fi trebuit să se sinchisească de faptul că era urât să tragă pe sfoară, cu câțiva gologani, o spălătorie.

Camionul, care venea dinspre port, fusese salvarea lui. Ridicase sus degetul mare, iar tâlharul negricios și transpirat de la volan rânjise la acest gest internațional

şi încetinise viteza. Alergase spre mutra colţuroasă mobilă, se agăţase din mers, fiind apoi tras înăuntru. Iar vechea existenţă rămase toată în urma lui.

Plănuise să stea şi să lucreze în Franţa. Dezbătuse cu el însuşi, în timpul lungii călătorii spre Le Havre, când gesticulaţia se epuizase, iar dialectul şoferului se dovedi neinteligibil, cum putea face mai bine ca să câştige suficient pentru a mânca. Vecinul său, într-un *bistro* din Le Havre, fusese cel care îi deschisese ochii. „Dragă tinere", îi spusese omul, fixându-l cu privirea lui de prepelicar melancolic, „în Franţa, nu e suficient să fii bărbat ca să şi munceşti. Trebuie să mai ai şi acte".

– Şi unde, întrebase el, se poate să nu ai acte? Vreau să spun, în ce ţară? Mă pot duce oriunde. Era brusc conştient de lume şi de faptul că era liber în raport cu ea.

– Dumnezeu ştie, spusese omul. Pe zi ce trece, omenirea seamănă tot mai mult cu oile. Du-te în port şi alege un vas.

– Care vas?

– Indiferent care. E un joc în engleză, care... Ilustră prin gesturi.

– Un joc de numărat? A, da. Ala-bala portocala.

– Bun. Du-te în port şi fă „Ala-bala portocala". Şi, la ultimul cuvânt, când te îmbarci, vezi să nu se uite nimeni. Pe vase, mania actelor frizează nebunia.

Ultimul cuvânt la care s-a oprit a fost „Barfleur" şi, până la urmă, nu avusese nevoie de acte. El era mana cerească pe care bucătarul de pe „Barfleur" o aştepta de ani de zile.

Vasul „Barfleur", vechi şi de nădejde; bucătăria împuţită şi verde ca mazărea, mirosind a ulei de măsline folosit de prea multe ori, şi valurile cenuşii spărgându-se sus, înalte cât un munte, şi miracolul continuu al trecerii lor inofensive, şi beţia săptămânală a bucătarului care îl reducea pe el la rolul de bucătar fără simbrie, şi deprinderea de a cânta la muzicuţă, şi cărţile ciudate de la teugă. „Barfleur", vasul vechi şi de nădejde!

Când îl părăsise, luase multe cu el, dar mai important decât orice, îşi luase un nou nume. Când îşi scrisese numele, căpitanul, bătrânul Bourdet, confundase cei doi de „l" de la sfârşit, cu „r" şi copiase numele ca „Farrar". Iar el îl păstrase aşa. Farrell provenea dintr-o carte de telefon; iar Farrar, de la greşeala căpitanului unui cargobot. Era totuna.

Şi după aceea?

Tampico şi mirosul de seu. Şi acel *tallyman*[1], care îi spuse: „Tu, englez? Vrei o slujbă pe uscat?"

Se dusese să inspecteze „slujba", aşteptându-se la spălat de vase.

Ce straniu să se gândească la faptul că ar fi putut să mai locuiască încă în casa aceea mare şi liniştită, cu curte interioară pardosită cu plăci de ceramică, cu flori splendide, fără miros, şi camere umbroase şi goale, cu mobilă frumoasă. Să trăiască în opulenţă, în loc să zacă pe un pat rablagit, în Pimlico. Bătrânul îl plăcuse, vrusese să-l adopte; dar el nu „aparţinuse". Îi făcuse plăcere să-i citească ziarul englezesc, de două ori pe zi, bătrânul urmărind pe exemplarul lui, cu arătătorul subţiratic şi galben; dar nu era existenţa pe care o căuta. („Dacă nu înţelege engleza, ce rost mai are să-i citeşti în engleză?" întrebase el când i se explicase prima oară în ce constă slujba; şi îl făcuseră să înţeleagă că bătrânul ştia „să citească" englezeşte, învăţând singur, după dicţionar, dar nu ştia cum să pronunţe. Vroia să asculte limba vorbită de un englez.)

Nu, nu fusese de el. Fusese ca o existenţă într-un decor de film.

Aşa că se dusese ca bucătar la nişte botanişti. Şi, în timp ce împacheta să plece, majordomul îi spusese, consolator: „În fond, e mai bine că pleci. Dacă rămâi, amanta lui te otrăveşte."

Era prima dată când auzea de o amantă.

Gătind, îşi văzuse de drum constant spre frontiera

[1] Negustor care vinde cu plata în rate şi îşi face socotelile pe răboj (engl.).

cu New Mexico. Era calea cea mai ușoară de a pătrunde în State: acolo unde nu exista nici un râu care să te oprească. Îi plăcea acest ținut absurd, strălucitor și colțuros, dar, ca și casa veche a aristocratului, de lângă Tampico, nu era ceea ce căuta el.

După aceasta, fusese un crescendo lent de satisfacție.

Ajutor de bucătar, pentru expediția aceea la Las Cruces. Intoleranța lor pentru orice abatere de la mâncarea pe care o știau și încântarea lor legată de accentul lui. („Mai spune o dată, englezule". Și apoi râsetele lor și plăcerea cu care ziceau „Ce știi tu!"

Bucătar la ocolul de animale de la Snake River. Și descoperirea cailor. Și senzația pe care i-a dat-o de a fi venit acasă.

Călărind la Santa Clara. Și revelația că toți caii „îndărătnici" erau mai puțin îndărătnici când îi călărea puștiul englez.

Lucrul în schimburi cu un potcovar, la ferma Wilson. Acolo, avusese prima fată, dar nu i se păruse nici pe jumătate atât de pasionant ca preocuparea de a vedea ce putea face cu „cei condamnați" din țarc. „Nu poți decât să-i împuști", îi spusese șeful. Și, când el sugerase să încerce să facă totuși ceva pentru ei, șeful îi spusese, fără entuziasm: „Dă-i drumul; dar să nu-mi ceri să plătesc facturile de spitalizare. Ești angajat ca ajutor de potcovar".

Din această categorie provenea Suriul: frumosul lui Suriu. Șeful i-l dăduse drept recompensă pentru ceea ce izbutise cu acele cazuri grele.

Îmblânzitul cailor pentru Clubul Leneșilor. Asta da fericire. Fericire din plin, cu vârf și îndesat. Timp de aproape doi ani.

Și atunci. Acea încetineală momentană din partea lui; moleșit de căldură sau orbit de soare. Și imaginea spinării contorsionate a roibului, răsturnându-se peste el. Și zgomotul făcut de propriul femur, trosnind.

Spitalul din Edgemont. Nu fusese deloc ca spitalele din filme. Nu existau infirmiere drăguțe și medici sta-

giari frumoși. Salonul avea pereții verzui, corpurile de iluminat erau vechi și înnegrite de fum, iar infirmierele surmenate. Ba îl răsfățau, ba nu-l băgau deloc în seamă.

Brusca întrerupere a scrisorilor de la băieți.

Îndeletnicirea, care îl făcea să asude, de a învăța din nou să meargă și lenta conștientizare a faptului că piciorul i se însănătoșise „mai scurt". Că avea să fie șchiop pentru totdeauna.

Scrisoarea de la șef, care pusese capăt Clubului Leneșilor.

Petrol. Dăduseră de petrol. Prima turlă de sondă se înălța deja, la nici două sute de metri de cabană. Cecul din plic, care să-i poarte de grijă lui Brat până avea să se facă bine. Între timp, ce aveau să facă totuși cu Suriul?

Ce putea face un bărbat șchiop, cu un cal, pe o exploatare petrolieră?

Plânsese din cauza Suriului; pe întuneric, întins în salon. Fusese prima dată când plânsese pentru cineva.

Ei, prea bine, poate că era prea greoi ca să mai îmblânzească de acum înainte cai, dar n-avea să se bage slugă la petrol. Mai existau și alte modalități de a trăi, ocupându-te de cai.

Ferma de agrement. Nici asta nu fusese ca-n filme.

Femei dizgrațioase, în haine indecente, lovind cu brutalitate, în șa, niște cai abătuți, până când ajungea și el să se mire cum de animalele nu se frâng în două.

Femeia care vrusese să se mărite cu el.

Nu fusese deloc genul de femeie pe care ți-ai imagina-o dorindu-și un „bărbat întreținut". Nici grasă, nici proastă sau iubăreață. Era slabă, cu un aer obosit, și destul de drăguță. Și fusese proprietara locului de pe deal, de lângă ferma de agrement. Îi spusese că avea să-i pună piciorul la loc cum trebuie. Aceasta era momeala pe care i-o oferea.

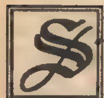
Singurul lucru bun la ferma de agrement era faptul că acolo făceai bani. N-avusese în viața lui atâția bani, ca atunci când terminase acolo. Plănui să se ducă spre Est, să-i cheltuiască. Și atunci, i se întâmplase ceva.

Ținutul mai mic și mai verde din Est, mirosul grădinilor primăvara îi treziră un dor de Anglia, care îl înspăimânta. Pentru câțiva ani încă, n-avea nici o intenție să se reîntoarcă în Anglia.

Timp de câteva săptămâni agitate se luptă cu aleanul – era ceva copilăresc să vrea să se ducă înapoi... Și apoi, cu totul pe neașteptate, cedă. În fond, nu văzuse niciodată Londra. A merge să vadă Londra reprezenta un motiv foarte îndreptățit pentru a merge în Anglia.

Și astfel ajunsese în cămăruța din Pimlico și la întâlnirea de pe stradă.

5

SE RIDICĂ ȘI ÎȘI LUĂ țigările din buzunarul hainei ce atârna în spatele ușii.

De ce nu fusese mai șocat când Loding făcuse aluzia aceea?

Fiindcă intuise că avea să urmeze o propunere? Pentru că fața bărbatului îl avertizase, suficient de mult, că interesele acestuia erau dubioase? Fiindcă pur și simplu nu avea nimic de-a face cu el, nu era ceva ce se presupunea că ar fi putut atinge?

Nu se revoltase împotriva bărbatului; nu-i spusese: „Porcule, nu ți-e rușine să-ți escrochezi prietenul și să-l lași fără moștenire!?" sau alte cuvinte de acest fel. Dar, de fapt, nu-l interesaseră niciodată problemele celorlalți: păcatele, durerile sau fericirea lor. Și oricum, nu puteai fi virtuos cu un om căruia îi mâncai mâncarea.

Se deplasă spre fereastră și rămase în picioare, uitându-se afară la conturul palid al olanelor de la coșuri, profilat pe aburul luminos. Nu era încă lefter, dar se apucase deja să facă investigații pentru o slujbă, iar perspectivele nu erau prea încurajatoare. S-ar fi zis că, în Anglia, oamenii care umblau după slujbe la grajduri erau mult mai numeroși decât grajdurile ca atare. Lu-

mea cailor se restrângea pe măsură ce numărul iubitorilor de cai creștea. Toți acești oameni, care își pierduseră principalul interes în viață, atunci când cavaleria fusese desființată, mai erau încă voinici și activi, luând cu asalt intrările grajdurilor, la cel mai mic zvon de posturi vacante.

În afară de asta, nu vroia doar „să-și câștige existența" indiferent cum. Dacă te interesează construcția drumurilor, nu înseamnă că arzi de nerăbdare să-ți petreci restul zilelor turnând smoală pe șosele.

Încercase câteva contacte, dar nici unul dintre locurile cumsecade nu se arătase interesat de un străin șchiop, fără referințe. Și de ce ar fi făcut-o? Aveau de unde alege, din tot ceea ce era mai bun în Anglia. Și, când pomenise de faptul că experiența la îmblânzitul cailor și-o căpătase în State, aceasta păru să lămurească totul definitiv. „Oh, cai pentru vite!" îi spuseră. I-o spuseră cu destulă amabilitate și politețe – uitase, până nu se întorsese înapoi, cât de politicoși erau compatrioții lui – dar lăsaseră să se subînțeleagă, într-un fel sau altul, că nu acceptau metodele dure din Vest. Cum nu i-o spuneau niciodată deschis, el nu le putea explica faptul că nici el nu le accepta. Și oricum, n-ar fi servit la nimic. În țara asta, oamenii vroiau să știe ceva despre tine înainte de a te angaja să lucrezi pentru ei. În America, unde omul se mută de colo-colo atât de des, era altfel; pe când aici, slujba era pe viață, iar cine erai avea aproape tot atâta importanță ca și ceea ce știai să faci.

Soluția, desigur, era să plece din țară. Dar necazul real, insurmontabil, era că nu vroia să plece. Acum, când venise înapoi, își dădea seama că ceea ce luase drept hoinăreală liberă și fără țintă nu fusese decât un lung drum în cerc spre calea de întoarcere în Anglia. Se întorsese, nu via Dieppe, ci via Las Cruces și câteva grade mai la est; asta era tot. Găsise ceea ce dorise când descoperise caii: dar, în New Mexico, sentimentul de „a aparține" nu era mai pregnant decât la școala secundară. Îi plăcuse mai mult New Mexico, asta era tot.

Şi, mai mult încă, acum când privea, îi plăcea Anglia. Vroia să lucreze cu cai englezeşti, în verdeaţa englezească, pe turful englezesc.

În orice caz, era cu mult mai dificil să ieşi din această ţară decât să intri în ea, dacă erai lefter. Într-o zi, stătuse la aceeaşi masă, la Conventry Street Lyons, cu un om care încerca de optsprezece luni să-şi croiască un drum, într-o direcţie sau alta. „Carnete!" mârâise pipernicitul. „Asta-i tot ce-ţi spun mereu. Unde ţi-e carnetul? Dacă cumva nu faci parte din Sindicatul Reunit al Îndoitorilor de Şerveţele, nu poţi nici măcar să ajuţi un chelner să pună masa. Abia aştept să-i văd cum se scufundă corabia sub ei, fiindcă nimeni din cei aflaţi la bord nu are carnetul adecvat pentru a acţiona o pompă."

Se uitase la ochii albaştri şi furioşi ai englezului şi îşi amintise de bărbatul pe care îl văzuse în bistroul din Le Havre. „Trebuie să mai ai şi acte". Da, lumea era înţesată de hârţoage.

Ce păcat că propunerea lui Loding era atât de ticăloasă.

Ar fi ascultat-o oare, cu ceva mai mult interes, dacă Loding ar fi pomenit de cai mai devreme?

Nu, bineînţeles că nu; era absurd. Treaba era o ticăloşie cu care nu vroia să intre în contact.

– Ştii, ar fi foarte inofensiv, spuse o voce în sinea lui. Nu te-ar condamna, nici măcar dacă s-ar descoperi, asta din cauza scandalului.

Aşa a spus Loding.

– Taci din gură, i-a răspuns el. E o ticăloşie.

Ar fi amuzant să se ducă într-o seară, să-l vadă pe Loding jucând. Nu mai cunoscuse nici un actor până atunci. Ar fi o senzaţie nouă să stai jos şi să urmăreşti interpretarea cuiva pe care îl cunoşti „bine". Cum ar fi Loding ca partener?

– Un partener foarte deştept, zău, spuse vocea.

– Puşlama curată, spuse el. Nu vreau nimic de la el.

– N-ai nevoie de nimic în toată chestia asta, spuse vocea. Nu trebuie decât să te duci la Latchetts şi să spui: Ia uitaţi-vă la mine. Vă amintesc de cineva? Am fost abandonat pe pragul uşii, în ziua cutare şi cutare, iar cât priveşte ziua de azi, vreau o slujbă.

– Şantaj, îm? Şi cât de mult crezi tu că mi-ar plăcea o slujbă obţinută prin şantajarea cuiva? Nu fi prost.

– Îţi datorează ceva, nu crezi?

– Nu, nimic. Nici un nasture.

– Oh, haide, încetează! Eşti un Ashby şi ştii asta.

– Nu ştiu. Au mai fost dubluri înainte. Hitler a avut mai multe. *Nenumăraţi* oameni celebri au dubluri. Ziarele sunt făcute pentru a tipări la nesfârşit fotografiile dublurilor umile ale oamenilor importanţi. Toate arată ca oamenii ăia importanţi, dar cu personalitatea ştearsă.

– Prostii. Eşti un Ashby. Cum de te pricepi aşa de bine la cai?

– O mulţime de oameni se pricep la cai.

– Dintre cei şaizeci şi doi de copii de la orfelinat, a mai fost vreunul care să dea cu piciorul la slujbe bune şi care să refuze să fie adoptat de către părinţi bogaţi, numai ca să poată descoperi că se pricepe la cai?

– Nu ştiam că umblam după cai.

– Bineînţeles că nu ştiai. Sângele tău de Ashby ştia.

– Of, tacă-ţi gura.

Mâine o să se ducă până la Lewes şi o să facă o tentativă la grajdul acela de cai pentru sărituri. Ce dacă era şchiop, putea încă foarte bine să călărească pe orice chestie cu patru picioare. Poate că pe ăia de acolo i-ar interesa cineva care ştia să călărească. Care cântărea şaizeci şi trei de kilograme şi căruia nu-i păsa dacă îşi rupea gâtul.

– Să-ţi rupi gâtul, când ai putea sta pe roze?

– Dacă e vorba de roze, mi-ar fi plăcut să le am mai de mult.

– Ah, roze, roze, dar fără cai printre ele.

– Taci din gură. Îmi iroseşti timpul.

Începu să se dezbrace, de parcă mişcarea ar fi pus capăt vocii. Da, se va duce până la Lewes. Era niţel cam aproape de regiunea copilăriei lui, dar nimeni nu avea

să-l mai recunoască după șase ani. Nici n-ar conta, de fapt, dacă l-ar recunoaște; dar nu vroia să meargă de-a-ndăratelea.

–Ai putea să spui oricând: Îmi pare rău, mă cheamă Ashby, îl tachină vocea.

–Potolește-te!

În timp ce își atârna sacoul de spătarul scaunului, se gândi la tânărul Ashby care se aplecase în afară. Având toate motivele din lume pentru care să trăiască, se dusese și se aruncase de pe o stâncă. Contau părinții atât de mult?

–Nu, era un amărât, iar tu, în locul lui, ai face treabă mult mai bună la Latchetts.

Turnă apă rece în lighean și se spălă energic; instrucția de orfelinat fiind aproape la fel de durabilă ca aceea din armată. Și, în timp ce se ștergea cu prosopul subțire – atât de uzat, încât se făcu ud fleașcă înainte ca el să se fi uscat – se gândea: „Nu mi-ar plăcea, oricum. Majordomi, și toate celelalte“. Părerea lui despre viața clasei mijlocii engleze provenea din filmele americane.

Oricum, treaba era de neconceput.

Cineva spusese că, dacă te gândești suficient de mult la un lucru de neconceput, devine de-a dreptul rezonabil.

Dar avea să se ducă la un moment dat să vadă fotografiile alea ale lui Loding. Nu era nimic rău în asta.

Trebuia să vadă cum arăta „fratele“ lui geamăn.

Nu-i prea plăcea de Loding, dar nu era nimic rău dacă se ducea doar să-l vadă, și-apoi vroia efectiv să se uite la fotografiile de la Latchetts.

Da, avea să se ducă la Loding.

Peste două zile, poate; după ce se ducea la Lewes.

Sau chiar a doua zi.

6

OMNUL SANDAL, de la firma „Cosset, Thring și Noble“, își încheiase aproape după-amiaza de muncă, în mintea lui începând deja controversa zilnică cu privire la cursa cu care urma să se ducă acasă: cu cea de 4.55 sau cu aceea de 5.15. Aceasta era aproape singura chestiune care punea la încercare mintea domnului Sandal. Clienții firmei „Cosset, Thring și Noble“ nu erau decât de două feluri: cei care se hotărau în legătură cu o problemă și le spuneau avocaților, pe un ton ferm, ce doreau să se facă, și aceia care nu aveau nici o problemă. Pulsul echilibrat al biroului georgian, la umbra platanilor, nu era niciodată accelerat de noutăți neprevăzute sau de întâmplări nefericite. Nici măcar decesul unui client nu era o noutate: se sconta pe moartea clienților; testamentul corespunzător avea să se găsească în dosarul de succesiune corespunzător, iar lucrurile urmau să se desfășoare ca înainte.

Avocați de familie: asta erau Cosset, Thring și Noble. Paznici de testamente și protectori de secrete; dar nu luptători cu problemele. Motiv pentru care domnul Sandal nu era defel cea mai potrivită persoană pentru a-și asuma ceea ce îi venea pe cap.

–Asta e tot, Mercer? îi spuse el grefierului, care condusese afară un vizitator.

– Mai e un client în sala de așteptare, domnule. Tânărul domn Ashby.

–Ashby? De la Latchetts?

–Da, domnule.

–Oh, bine, bine. Vrei să aduci, te rog, un ceainic cu ceai, Mercer?

–Da, domnule. Și, către client: Poftiți înăuntru, domnule.

Tânărul intră.

–A, Simon, dragul meu băiat, spuse domnul Sandal, dând mâna cu el. Ce plăcere să te văd. Ai venit cu probleme de afaceri, sau doar...

Vocea i se stinse şovăielnică şi el rămase, holbându-se, cu gestul braţului de a arăta spre un scaun, oprit la jumătatea drumului.

–Doamne Sfinte, zise el, nu eşti Simon.

–Nu. Nu sunt Simon.

–Dar... dar *eşti* un Ashby.

–Dacă credeţi asta, totul devine nespus mai uşor pentru mine.

–Da? Iartă-mă, te rog, dacă sunt puţin cam derutat. Nu ştiam că există veri în familia Ashby.

–Nu există, din câte ştiu eu.

–Nu? Atunci – scuză-mă – tu care Ashby eşti?

–Patrick.

Domnul Sandal închise şi deschise gura, cuminte, ca un caras auriu.

Încetă să mai fie un gând naiv sub o umbră verde şi deveni un avocăţel foarte îngrijorat şi descumpănit.

Câteva clipe se uită în ochii aceia luminoşi de lângă el, tipici familiei Ashby, fără să găsească nici un cuvânt potrivit acestei situaţii.

–Cred că mai bine ne-am aşeza, spuse el în cele din urmă. Arătă spre scaunul pentru vizitatori şi se afundă pe scaunul lui, părând bucuros să găsească un sprijin într-o lume care dăduse brusc de bucluc.

–Acum, hai să clarificăm situaţia, spuse el. Singurul Patrick Ashby a murit la vârsta de treisprezece ani, acum – stai să mă gândesc – opt ani, probabil.

–Ce vă face să credeţi că a murit?

–S-a sinucis, lăsând un bileţel de adio.

–Se pomenea de sinucidere în bileţel?

–Din păcate, nu-mi prea pot aminti care era formularea.

–Nici eu, exact. Dar vă pot reda sensul. Anume: „nu mai pot suporta. Nu fiţi supăraţi pe mine“.

–Da. Da, acesta era conţinutul mesajului.

–Şi unde se pomeneşte deci de sinucidere?

–Aluzia e clară... Oricine ar deduce, desigur... Scrisoarea a fost găsită pe vârful stâncii, cu haina băiatului.

–Poteca de pe stâncă este scurtătura spre port.

–Spre port? Adică...

–Era un bilet de rămas-bun, de fugă; nu de sinucidere.

–Bine, dar... dar haina?

–Nu poţi lăsa un bilet aşa, pe jos. Singura modalitate de a-l lăsa este în buzunarul unui lucru.

–Acum, fără glumă, vrei să spui că... eşti... că eşti Patrick Ashby şi că, de fapt, nu te-ai sinucis atunci?

Tânărul îl privi, fără să divulge nimic din priviri, ca de obicei.

–Când am intrat, spuse el, m-aţi luat drept fratele meu.

–Da. Erau gemeni. Nu gemeni identici, dar, desigur, foarte... Pricepu sensul complet a ceea ce spunea. Doamne Sfinte, aşa e. Aşa e.

Câteva clipe, se holbă nedumerit. Şi, în timp ce se holba, Mercer intră cu ceaiul.

–Vrei nişte ceai? se interesă domnul Sandal, întrebarea nefiind decât un reflex condiţionat de prezenţa tăvii de ceai.

–Mulţumesc, răspunse tânărul. Fără zahăr.

–Sper că îţi dai seama, spuse domnul Sandal, pe jumătate rugător, că o pretenţie atât de uluitoare şi... şi de gravă trebuie investigată? Afirmaţia dumitale nu poate fi acceptată aşa, pur şi simplu.

–Nici nu mă aşteptam s-o faceţi.

–Bun. Asta e un lucru bun. Foarte înţelept din partea dumitale. Mai încolo, se prea poate să fie posibil... ştii, o primire fastuoasă... dar pentru moment trebuie să fim raţionali. Sper că mă înţelegi. Lapte?

–Mulţumesc.

–De exemplu: spui că ai fugit. Ai fugit pe mare, după câte înţeleg.

–Da.

–Cu ce vas?

–„Ira Jones“. Era ancorat în portul Westover.

–Te-ai ascuns pe bordul navei, desigur.

–Da.

–Şi unde te-a dus vasul ăsta? întrebă domnul Sandal, luând notiţe şi începând să simtă că, la urma urmei, nu se descurca prea rău. Niciodată nu se aflase într-o

situaţie mai proastă decât asta şi nici vorbă, acum, să mai prindă cursa de ora 5.15.

–Insulele Normade. St.Helier.

–Te-au descoperit la bord?

–Nu.

–Ai coborât la St. Helier, fără să te fi descoperit.

–Da.

–Şi de acolo?

–Cu barca, la St.Malo.

–Tot clandestin?

–Nu, mi-am plătit drumul.

–Mai ţii minte cum se numea barca?

–Nu; era o cursă regulată.

–Am înţeles. Şi apoi?

–M-am dus să mă plimb cu autobuzul. Întotdeauna autobuzele mi s-au părut mai interesante decât omnibuzul ăla rablagit de la Latchetts, dar n-avusesem niciodată ocazia să merg cu el.

–Omnibuzul. A, da, zise domnul Sandal; şi scrise: „Îmi aminteşte de maşină". Şi după aceea?

–Să mă gândesc. Pentru un timp, am fost ucenic la garajul unui hotel, într-un loc numit Villedieu.

–Îţi aminteşti, cumva, numele hotelului?

–„Delfinul", cred. De acolo, am traversat ţara şi am ajuns în Le Havre. În Le Havre, am căpătat o slujbă ca ajutor de bucătar pe un cargobot.

–Numele? Ţi-l aminteşti?

–N-am să-l uit niciodată! Se numea „Barfleur". M-am îmbarcat ca Farrar. F-a-r-r-a-r. Am rămas pe vas, până l-am părăsit la Tampico. De acolo, mi-am croit drum spre nord, spre State. Vreţi să vă scriu eu locurile unde am lucrat în SUA?

–Ce drăguţ ai fi! Uite... ah, ai stilou. Dacă vrei să le scrii aici, sub formă de listă. Mulţumesc. Şi te-ai întors în Anglia...?

–Pe data de 2, luna trecută. Cu „Philadelphia". Ca pasager. Am închiriat o cameră la Londra şi de atunci locuiesc acolo. Am să vă scriu adresa; o să vreţi s-o verificaţi şi pe asta.

–Da. Mulţumesc. Da. Domnul Sandal avea senzaţia stranie că acest tânăr – care, de fapt, ca să spunem aşa, era pus la încercare – era cel care domina situaţia, şi nu el, aşa cum categoric ar fi trebuit să fie. Îşi adună puterile.

–Ai încercat să intri în legătură cu mă... –vreau să zic cu domnişoara Ashby?

–Nu, e dificil? spuse tânărul cu blândeţe.

–Vroiam să spun că...

–N-am întreprins nimic în ceea ce priveşte familia mea, dacă la asta vă referiţi. M-am gândit că asta era cea mai bună cale.

–Foarte înţelept. Foarte înţelept. Se trezea iar în aceeaşi situaţie, forţat să accepte postura de ansamblu coral. Am să iau imediat legătura cu domnişoara Ashby şi am s-o informez despre vizita dumitale.

–Să-i spuneţi că sunt în viaţă, da?

–Da. Chiar aşa. Tânărul îşi bătea joc de el? Categoric nu.

–Între timp, ai să locuieşti în continuare la aceeaşi adresă?

–Da, am să fiu acolo. Tânărul se ridică, răpindu-i din nou iniţiativa.

–Dacă referinţele dumitale se dovedesc a fi bune, spuse domnul Sandal, cu o tentativă de severitate, voi fi primul care să-ţi urez bun venit în Anglia şi în căminul dumitale. În ciuda faptului că, părăsindu-l, ai mâhnit adânc pe toţi cei interesaţi. Mi se pare inexplicabil că nu ai comunicat până acum cu rudele dumitale.

–Poate că mi-a plăcut să fiu mort.

–Să fii mort!

–Oricum, nu m-aţi considerat niciodată foarte explicabil, nu-i aşa?

–Da?

–Aţi crezut că am plâns fiindcă mi-a fost teamă în ziua aia, la Olympia, aşa-i?

–Olympia?

–N-a fost aşa, să ştiţi. A fost pentru că toţi caii aceia erau atât de frumoşi.

– Olympia! Vrei să zici... Dar asta a fost... Deci, îţi aminteşti...

– Sper că îmi veţi da de ştire, domnule Sandal, când veţi încheia verificarea declaraţiilor mele.

– Ce? Oh, da; da, bineînţeles. Doamne Dumnezeule, până şi el uitase de ziua când copiii se duseseră la Turnir. Poate că fusese totuşi prea prudent. Dacă tânărul acesta... proprietarul domeniului Latchetts... extraordinar! Poate că n-ar fi trebuit să fie atât de...

– Sper că nu crezi... începu el.

Dar tânărul plecase, ieşind pe uşă, cu un aer ferm şi rece şi cu o scurtă înclinare de cap spre Mercer.

Domnul Sandal se aşeză pe scaun, în biroul din interior, şi se tamponă pe frunte.

Iar Brat, mergând pe stradă, rămase şocat descoperind cât de bine dispus era. Se aşteptase să fie agitat şi puţin jenat. Şi nu fusese câtuşi de puţin aşa. Fusese unul dintre cele mai captivante lucruri pe care le făcuse vreodată. Ceva minunat, ca pe muchie de cuţit. Stătuse acolo şi minţise, fără măcar să-şi dea seama că minţea; ce palpitant fusese! Ca şi cum ar fi călărit pe un cal nărăvaş; aceeaşi senzaţie de precauţie, de mare încordare; aceeaşi satisfacţie de a evita o mişcare neprevăzută, care te-ar putea distruge. Dar nimic din ceea ce călărise vreodată nu-i dăduse emoţia mintală, ardoarea ulterioară a împlinirii, ca acest lucru. Parcă i se suise la cap, îmbătându-l.

Era enorm de surprins.

Deci asta, se gândea el, îi făcea pe răufăcători să-şi reia vechile îndeletniciri atunci când nu exista nici o nevoie materială. Această excitaţie galopantă, cu sufletul la gură; această beţie ulterioară a împlinirii.

Se duse să-şi bea ceaiul, potrivit instrucţiunilor lui Loding; dar nu putea mânca. Se simţea de parcă deja ar fi mâncat şi băut. Nici una dintre experienţele sale anterioare nu avusese acest efect straniu de satisfăcător. În mod normal, după lucrurile excitante din viaţă – călărit, făcut dragoste, salvarea cuiva, scăpare dintr-un pericol – avea o foame de lup. Acum însă, stătea jos şi

se uita la mâncarea din faţa lui, buimăcit şi mulţumit. Ardoarea dinlăuntrul lui nu mai lăsa loc la mâncare.

Nimeni nu-l urmărise până în restaurant şi nimeni nu părea să se sinchisească de el.

Achită nota de plată şi ieşi. Nimeni nu hoinărea aiurea. Trotuarul era un şuvoi prelung de oameni grăbiţi. Se duse la un telefon, la Victoria.

– Ei? spuse Loding. Cum a mers?

– Minunat.

– Ai băut ceva?

– Nu. De ce?

– Este prima dată când te-am auzit folosind un superlativ.

– Sunt doar mulţumit.

– Doamne, probabil că eşti. Se vede?

– Cum adică?

– S-a produs cât de cât o schimbre pe mutra aia indiferentă a ta?

– De unde să ştiu eu? Nu vrei să afli cum a fost în după-amiaza asta?

– Ştiu deja lucrul cel mai important.

– Care?

– N-ai fost dat pe mâna poliţiei.

– Te aşteptai să fiu?

– A existat tot timpul şi posibilitatea asta. Dar nu mă prea aşteptam la aşa ceva. În orice caz, nu cu inteligenţele noastre combinate.

– Mulţumesc.

– Ce-a făcut bătrânul, te-a înhăţat de gât.

– Nu, aproape că a căzut pe spate. E foarte corect.

– Totul trebuie verificat.

– Da.

– Cum te-a primit?

– M-a luat drept Simon.

Auzi râsul amuzat al lui Loding.

– Ai reuşit să foloseşti şi chestia lui cu Turnirul?

– Da.

– Of, Doamne, nu fi monosilabic cu mine. N-a trebuit să scormoneşti în trecut, nu-i aşa?

– Nu. S-a potrivit perfect.
– Era impresionat?
– L-am făcut praf.
– Dar nu l-ai convins, totuşi?
– N-am aşteptat să văd. Am plecat.
– Adică, asta a fost replica ta de ieşire din scenă? Măi băiete, îmi scot pălăria în faţa ta. Eşti o minune distrugătoare. După ce am trăit atât de aproape de tine, în ultimele două săptămâni, începeam să cred că te cunosc. Dar încă mă mai uimeşti fantastic de mult.
– Mă uimesc şi pe mine însumi, dacă asta te consolează cumva.
– Să fie vreo nuanţă de amărăciune în această replică?
– Nu. Doar de uimire. Atât.
– Ah, bine; o bucată de vreme de-acum înainte, nu ne vom întâlni. A fost o plăcere să te cunosc, băiete. Ori de câte ori am să aud vorbindu-se de Kew Gardens, am să mă gândesc cu drag la tine. Şi, desigur, aştept cu nerăbdare, pe viitor, noi plăceri datorate faptului că te cunosc. Între timp, nu-mi telefona, decât dacă nu există absolut nici o altă alternativă. Mai mult de-atât, nici că te puteam instrui.

Loding avea dreptate; fusese o instruire minunată. Timp de două săptămâni întregi, din zori până la şapte seara, indiferent că ploua sau era soare, stătuseră în Kew Gardens şi repetaseră ca la teatru obiceiurile de la Latchetts şi Clare, istoriile familiilor Ashby şi Ledingham, configuraţia unui teren pe care nu-l văzuse niciodată. Iar lucrul acesta fusese şi el palpitant. Întotdeauna fusese ceea ce se cheamă „bun la examene"; şi întotdeauna se dusese la o teză scrisă cu aceeaşi plăcere sfioasă cu care un împătimit participă la un concurs de genul „cine ştie câştigă". Iar acele paisprezece zile, în Kew Gardens, constituiseră un nemaipomenit concurs de verificare a cunoştinţelor. Într-adevăr, ultimele câteva zile avuseseră ceva din înfrigurarea plină de risc, care caracterizase această după-amiază. „Cu care mână serveşti mingea?" „Du-te la grajduri pe uşa laterală." „Cântai?" „Ştii să cânţi la pian?" „Cine locuia în căsuţa de la Clare?" „Ce culoare avea părul mamei tale?" „De unde a câştigat bani tatăl tău, în afară de domeniu?" „Cum se numea firma lui?" „Care era mâncarea ta preferată?" „Cum îl cheamă pe proprietarul cofetăriei din sat?" „Unde este în biserică strana familiei Ashby?" „Du-te din sufrageria mare la cămara cu mâncare, la *Clare.*" „Cum o chema pe menajeră?" „Ştii să mergi cu bicicleta?" „Ce se vede de la fereastra sudică din pod?" Pe tot parcursul acestor zile lungi, Loding îl bombarda cu întrebări: la început fusese amuzant, apoi palpitant să evite postura de a fi pus în încurcătură.

Loding avusese ideea cu grădina botanică din Kew. „Viaţa ta, de când ai venit la Londra, trebuie supusă celei mai meticuloase cercetări, scuzată-mi fie expresia banală. Aşa că nu poţi veni să locuieşti la mine, cum îţi propuneam. Nu poţi nici măcar să fii văzut cu mine, de nimeni dintre cei pe care îi cunoaştem. Nici eu nu pot veni la Pimlico, la tine. Trebuie să nu primeşti, în continuare, nici o vizită acolo, aşa cum s-a întâmplat şi până acum". Aşa că fusese elaborat planul Kew. Kew Gardens, spusese Loding, constituie un ascunziş perfect şi un teren minunat pentru ochit. Nicăieri în Londra nu puteai vedea de la o asemenea distanţă pe cei care se apropiau, rămânând în acelaşi timp neobservat. În nici un loc din Londra, mai bine decât în Kew, nu găseai atâtea puncte de întâlnire sau mai multă tihnă netulburată.

Astfel, în fiecare dimineaţă, sosiseră separat, intrând pe porţi diferite; se întâlniseră într-un alt punct, ducându-se spre altă zonă; şi acolo, timp de două săptămâni, Loding pompase în el fotografii, hărţi, planuri, desene şi schiţe haşurate. Începuse cu o hartă de la Direcţia cartografică engleză de stat, a localităţii Clare şi a împrejurimilor, continuase cu una mai amănunţită şi apoi cu planurile casei, încât ai fi zis că survolase acel teritoriu, plutind jos de tot cu avionul. Mai întâi configuraţia ţinutului, apoi detaliile câmpurilor şi ale grădinilor, şi după aceea prim-planul casei, astfel încât,

de la bun început, totul era complet în mintea lui, nerămânând decât ca amănuntele să fie indicate pe o imagine deja gravată. Era o instruire metodică și riguroasă, iar Brat o aprecia.

Fotografiile însă reprezentau, desigur, centrul atenției. Și, cu totul ciudat, nu fotografia „fratelui" lui geamăn îi reținu atenția, odată ce le văzuse pe toate. Simon, bineînțeles, semăna extraordinar de mult cu el; când se uită la chipul fotografiat, atât de asemănător cu al lui, îl cuprinse o senzație stranie, aproape de jenă. Dar nu Simon îi captă interesul, ci copilul, care nu mai ajunsese să crească mare; băiatul al cărui loc avea să-l ia el. Avea un sentiment ciudat de identitate cu Patrick.

Până și el remarcă acest lucru și i se păru bizar. Ar fi trebuit să-l cuprindă un sentiment de vinovăție când se gândea la Patrick. Dar singura senzație era aceea de partizanat; aproape de alianță.

Traversând curtea la Victoria, după ce telefonase, se întreba ce îl făcuse să spună despre plânsul lui Patrick. Loding nu-i povestise decât că Patrick plânsese dintr-un motiv necunoscut (pe atunci avea șapte ani) și că bătrânul Sandal se supărase profund și nu mai ieșise niciodată cu copiii în oraș. Loding lăsase la latitudinea lui să folosească acest episod când considera el potrivit. Ce îl determinase să spună că Patrick plânsese, fiindcă, da, caii erau atât de frumoși? Să fi fost acesta, poate, motivul pentru care Patrick *plânsese*?

Ei bine, acum nu mai exista cale de întoarcere, indiferent dacă vroia sau nu. Vocea insistentă, care îi vorbise pe întuneric, în cameră, se luptase din răsputeri și reușise. Tot ceea ce el putea face era să se țină în șa și să tragă nădejde că totul va fi bine. Dar, cel puțin, va fi o cursă cu sufletul la gură; o cursă unică, de ți se oprea inima în loc. Cu primejdiile care îi periclitau viața sau mădularele era deja obișnuit; dar cu mult mai palpitantă era această nouă primejdie mentală, această înfruntare pe plan spiritual.

Această primejdie la adresa sufletului lui nemuritor, cum ar numi-o orfelinatul.

Nu se putea duce la Latchetts ca un șantajist, nu vroia să se ducă nici ca un pretendent umil, atunci, fir-ar a dracului, se va duce ca un uzurpator.

7

FIRELE DE TELEGRAF o luau razna, iar pământul se învârtea pe lângă fereastra vagonului; mintea lui Bee o lua și ea razna și se învârtea cu ele.

–Aș fi venit la dumneata, desigur, îi spusese domnul Sandal la telefon. Este contrar tuturor principiilor mele să mă ocup de asemenea probleme grave la telefon. Dar mi-a fost teamă că prezența mea le-ar putea sugera copiilor că se pune la cale ceva serios. Și ar fi păcat să-i indispunem, din moment ce există posibilitatea ca... necazul să fie trecător.

Bătrânelul Sandal, drăguțul de el. Fusese atât de prevenitor; o întrebase dacă stătea jos, înainte de a-i da vestea și spusese: „Sper că nu ți-a venit rău, domnișoara Ashby!" când șocul fusese deja administrat.

Nu, nu leșinase. Stătuse jos mult timp, până ce își simțise genunchii din nou tari, iar apoi se dusese în camera ei și căutase fotografiile cu Patrick. În afară de o poză de grup, făcută la fotograf, când Simon și Patrick aveau zece ani, iar Eleanor nouă, nu prea mai avea altceva. Nu obișnuia să păstreze fotografiile.

Nora fusese o colecționară pasionată a fotografiilor copiilor ei, dar disprețuise albumele fotografice, pe care le considera „o mare pierdere de timp și spațiu". (Nora nu irosise niciodată nimic; ca și cum ar fi fost pe jumătate conștientă că timpul ce îi fusese alocat era scurt.) Le păstrase pe toate într-un plic maro jerpelit, bine burdușit, pe care se aflau inițialele O.H.M.S.[1], iar

[1] În Serviciul Majestății Sale (engl.).

plicul o însoțea peste tot. Plecase cu ea în Europa, în vacanță, și arsese în acea vâlvătaie, pe coasta Kent.

Dezamăgită din cauza fotografiilor, Bee urcă în fosta cameră a copiilor, ca și cum acolo ar fi putut să se apropie mai mult de copilul Patrick, deși știa foarte bine că înăuntru nu mai rămăsese nimic de la Patrick. Simon îi arsese toate lucrurile. Singura lui dovadă că moartea fratelui geamăn era peste puterile lui. După moartea lui Patrick, Simon plecase din localitate, la școală, și când revenise acasă, în vacanța de vară, se purtase normal, dacă faptul că nu pomenea de Patrick, în situația respectivă, putea fi luat drept un lucru suficient de normal. Și apoi, într-o bună zi, Bee dăduse peste el în timp ce supraveghea un foc, acolo unde copiii se jucaseră de-a Pieile Roșii și își făcuseră focurile de tabără, dincolo de tufăriș, iar pe foc erau jucăriile lui Patrick și alte lucrușoare de-ale lui. Până și caietele, remarcase ea, fuseseră aduse acolo, pentru a alimenta flăcările. Cărți și picturi, făcute cu mână de copil, și călutul nătâng, care stătuse atârnat la capătul patului lui; Simon le ardea pe toate.

Ce se mai înfuriase când o văzuse. Se așezase între ea și foc, ca și cum ar fi vrut să-i țină piept, și o privise sever.

– Nu mai vreau să le mai văd, îi spusese el aproape țipând.

– Te înțeleg, Simon, îi zisese ea, plecând.

Așa că nu mai era nici un lucru de-al lui Patrick, în fosta cameră a copiilor, de sub streașină; și, de fapt, nici prea multe lucruri de-ale celorlalți copii. Pe vremea când era camera de copil a lui Bee, încăperea fusese urâtă, singulară și mobilată în cea mai mare parte cu resturi din celelalte locuri ale casei. Avea un linoleum cu model, și un covoraș din zdrențe, și un ceas cu cuc, și fotolii de nuiele șubrede, și un grătar pentru uscatul rufelor, și o masă de scândură acoperită cu față de masă roșie, din rips, ornamentată cu franjuri și însemnată cu pete de cerneală; gravuri colorate și alte capodopere similare atârnau pe un tapet de culoarea trandafirilor de dulceață. Dar Nora refăcuse camera complet, încât devenise ca o ilustrație dintr-o revistă pentru gospodine, în nuanțe de albastru prăfuit și de alb, cu un tapet plin de tot felul de personaje descinse din poeziile pentru copii. Nu rămăsese decât ceasul cu cuc.

Copiii fuseseră fericiți acolo, dar nu lăsaseră nici un fel de amprentă asupra locului. Acum, când camera era goală și ordonată, semăna parcă leit cu vitrina unui magazin de mobilă.

Zăpăcită și cu inima grea, se întorsese în camera ei și își împachetase într-o geantă micuță câteva lucruri de care ar fi putut avea nevoie dimineața. Mâine trebuia să se ducă în oraș și să înfrunte această nouă împrejurare critică din istoria neamului Ashby.

– Dar dumneata crezi că este Patrick? întrebase ea.

Domnul Sandal însă nu-i putea da nici un fel de asigurare.

– Nu are aerul unui impostor, admise el. Și dacă nu e Patrick, atunci cine e? Asemănarea, în familia Ashby, a fost întotdeauna anormal de puternică. Și nu mai există nici un alt vlăstar din această generație.

– Dar Patrick ar fi scris, spuse ea.

Acesta era gândul la care revenea în permanență. Patrick n-ar fi lăsat-o niciodată să sufere și să se frământe atâția ani. Patrick i-ar fi scris. Nu se putea să fie Patrick.

Atunci, dacă nu era Patrick, cine *era*?

Mintea i se învârtea încolo și încoace, sucindu-se și răsucindu-se.

– Dumneata vei fi cel mai bun judecător, îi spusese domnul Sandal. Dintre toți cei care mai trăiesc, ești singura persoană care îl cunoștea cel mai bine pe băiat.

– Mai e și Simon, intervenise ea.

– Dar, la vremea respectivă, Simon era un băiețel, iar băieții uită, nu-i așa? Dumneata erai matură.

Prin urmare, sarcina căzu asupra ei. Dar cum avea *ea* să-și dea seama? Ea, care îl iubise pe Patrick, iar acum abia dacă își mai amintește cum arătase la vârsta de treisprezece ani. Care va fi oare testul?

Sau își va da seama imediat, când avea să-l vadă, că el era Patrick? Sau că... nu era?

Şi dacă nu era, dar totuşi insista că era, ce avea să se întâmple? Va emite oare pretenţii? Ba chiar o acţiune judiciară? Târându-i pe toţi prin coloanele ziarelor cotidiene?

Şi dacă el era Patrick, care va fi reacţia lui Simon? Cum va recepţiona el reînvierea unui frate pe care nu-l văzuse de opt ani? Pierderea unei averi. Lăsând aspectul averii la o parte, o să se bucure, sau o să-şi urască fratele?

Festivităţile prilejuite de majorat vor trebui amânate, asta era clar. Erau mult prea apropiate, acum, pentru ca, până atunci, să se poată lua o hotărâre. Ce scuză să inventeze?

Oh, dar dacă, printr-o minune, s-ar *putea* să fie Patrick, ar scăpa şi ea de acea groază obsedantă, de gândul că băiatul regretase prea târziu pentru a se mai putea întoarce.

Încă îşi mai muncea şi răsucea mintea, în timp ce urca scările de la biroul firmei „Cosset, Thring şi Noble".

– Ah, domnişoară Ashby, spuse domnul Sandal. Ce dilemă zguduitoare. Efectiv, fără precedent... Dar, te rog, ia loc. Probabil că eşti extenuată. Ce calvar îngrozitor pentru dumneata. Stai jos, stai jos. Mercer, nişte ceai pentru domnişoara Ashby.

– A spus de ce n-a scris în toţi aceşti ani? întrebă ea; în mintea ei, lucrul acesta având cea mai mare importanţă.

– A spus ceva cum că a „preferat mai curând să fie mort".

– O!

– O dificultate psihologică, fără îndoială, zise domnul Sandal, oferindu-i o mângâiere.

– Atunci, dumneata crezi că *este* Patrick?

– Vreau să spun că, dacă este Patrick, faptul că a preferat „să fie mort" ar decurge, fără îndoială, din aceeaşi dificultate psihologică ca şi fuga, atunci.

– Da. Înţeleg. În fine, presupun. Doar că... este atât de atipic pentru Patrick. Vreau să zic, să nu scrie.

– A fost atipic pentru Patrick şi să fugă de-acasă.

– Da; mai e şi asta. Categoric, de felul lui nu era un fugar. Era un copil sensibil, dar foarte curajos. Probabil că s-a petrecut ceva foarte rău. Tăcu o clipă. Iar acum s-a întors.

– Sperăm; sperăm.

– Vi s-a părut perfect normal?

– Excesiv, spuse domnul Sandal cu o nuanţă de severitate în ton.

– Am căutat fotografii cu Patrick, dar nu există nimic mai recent decât asta. Scoase poza de grup, făcută la fotograf. Încă de când erau bebeluşi, cu regularitate, la fiecare trei ani, copiilor li se făceau portretele la fotograf. Acesta a fost ultimul. Următorul ar fi urmat să fie făcut în vara anului în care Bill şi Nora au murit; anul în care Patrick a dispărut. Aici, Patrick are zece ani.

Îl urmări pe domnul Sandal, în timp ce acesta studia fetişoara necoaptă.

– Nu, spuse el în cele din urmă. Este imposibil să-ţi faci o părere, pornind de la o fotografie atât de timpurie. Aşa cum spuneam mai înainte, asemănarea în familie este foarte puternică. La vârsta din poză, nu sunt decât doi Ashby mici, nu-i aşa? Fără o individualitate prea mare. Ridicându-şi privirea de pe fotografie, continuă: Am speranţa că, atunci când dumneata vei vedea băiatul – tânărul – nu vei mai avea nici o îndoială, într-un sens sau altul. La urma urmei, recunoaşterea aceasta nu este pur şi simplu o chestiune de asemănare, aşa-i? Există o aură de... de personalitate.

– Dar... dar dacă nu sunt sigură? Ce urmează să se întâmple, dacă nu sunt sigură?

– În legătură cu acest aspect, cred că am găsit o cale de ieşire. Aseară, am luat cina cu tânărul meu prieten, Kevin Macdermott.

– Avocatul Curţii Regale?

– Da. Eram nespus de abătut, bineînţeles, şi i-am povestit în ce dificultate mă găsesc, iar el m-a consolat teribil, asigurându-mă că identificarea este o chestiune extrem de simplă. Doar o problemă de dantură.

– De dantură? Dar dinţii lui Patrick erau foarte obişnuiţi.

– Da, da. Dar, fără îndoială că fusese la dentist, iar dentiştii au fişe. Într-adevăr, majoritatea stomatologilor au un fel de memorie vizuală, dacă înţeleg eu bine, a gurilor pe care le-au tratat – ce idee sinistră – şi ar putea aproape s-o recunoască pe oricare, la prima vedere. Dar fişa va demonstra cu siguranţă... Sesiză expresia de pe chipul lui Bee şi se opri. Ce s-a întâmplat?

– Copiii se duceau la Hammond.

– Hammond? Ei şi? E simplu, nu? Dacă nu-l poţi identifica precis pe băiat cu Patrick, nu trebuie decât să... Se întrerupse. Hammond! spuse el încetişor. Oh!

– Da, zise Bee, încuviinţând monosilabic.

– Of, Doamne, ce ghinion. Ce ghinion fantastic.

În tăcerea care se lăsă, domnul Sandal spuse amărât:

– Cred că ar trebui să-ţi spun că Kevin Macdermott e de părere că băiatul minte.

– Ce ştie domnul Macdermott despre chestia asta, ripostă Bee supărată. Nici măcar nu l-a văzut! Şi, cum domnul Sandal continua să tacă, necăjit, urmă: Ei bine?

– Nu era decât opinia lui Kevin asupra ipotezei.

– Ştiu, dar de ce a avut părerea asta?

– A spus că este... „suspect să te duci drept la avocat".

– Ce tâmpenie! A avut mult bun-simţ procedând aşa.

– Da. Tocmai asta e. Prea mult bun-simţ. Prea ticluit. Totul, zicea Kevin, a fost după părerea lui prea ticluit. Spunea că un băiat care se întoarce acasă după ani de zile, se duce de-a dreptul acasă.

– Atunci înseamnă că nu-l cunoaşte pe Patrick. Este exact ceea ce Patrick ar fi făcut: ar fi comunicat vestea cu delicateţe, ducându-se mai întâi la avocatul familiei. Întotdeauna a fost cea mai grijulie şi altruistă făptură. N-am o părere prea bună despre analiza isteaţă a domnului Macdermott.

– Am simţit doar că e bine să-ţi spun totul, zise domnul Sandal, în continuare amărât.

– Da, bineînţeles, spuse Bee cu blândeţe, redobândindu-şi calmul. I-ai povestit domnului Macdermott că Patrick... că băiatul şi-a amintit că a plâns la Olympia? Vreau să zic că el a dat informaţia, din proprie iniţiativă.

– Da; i-am povestit.

– Şi tot a mai crezut că băiatul minte?

– Aceasta era o parte din „ticluirea" despre care a declarat că nu-i miroase a bine.

Bee pufni scurt.

– Ce minte! zise ea. Presupun că la asta duce experienţa tribunalului.

– Este o minte imparţială, atâta tot. Nu implicată emoţional în problemă, aşa cum suntem noi. E de datoria noastră să ne păstrăm cugetul nepărtinitor.

– Da, desigur, spuse Bee, dezmeticită. Ei bine, acum când bietul bătrânel Hammond nu ne mai poate fi de nici un ajutor... nu l-au putut găsi, ştiai? Totul s-a făcut praf din cauza exploziei.

– Da. Da, am auzit şi eu; sărmanul om.

– Acum, pentru că nu mai avem nici o probă fizică, presupun că trebuie să ne bazăm pe povestea băiatului. Adică, în ceea ce priveşte verificarea. Bănuiesc că se poate face.

– Oh, destul de uşor. Totul este foarte pe şleau, cu date şi locuri. Asta este ceea ce i s-a părut lui Kevin atât de... Da. Da. Bineînţeles că se poate verifica. Şi, desigur, sunt convins că *se va* verifica. Nu ne-ar fi oferit el informaţii care s-ar putea dovedi alandala.

– Aşadar, efectiv, nu avem ce aştepta.

– Nu, eu... Nu.

Bee îşi luă inima în dinţi.

– Atunci, cât de repede poţi aranja ca să mă întâlnesc cu el?

– Păi... m-am gândit la asta şi nu cred, ştii, că trebuie, de fapt, aranjat.

– Ce?

– Ceea ce mi-ar plăcea să fac – cu permisiunea şi cooperarea dumitale – ar fi, cum ar veni, să ne ducem direct la el. Să mergem la el neanunţaţi. Astfel încât să-l poţi vedea aşa cum este, şi nu aşa cum vrea el să-l vezi. Dacă am fixa o întâlnire aici, la birou, el ar...

– Da, am înţeles. Am priceput. Sunt de acord cu asta. Putem merge acum?

–Nu văd de ce nu. Efectiv nu văd de ce nu, spuse domnul Sandal, pe tonul plin de regret pe care îl folosesc avocații atunci când nu găsesc nici un motiv pentru care să se opună. Există, bineînțeles, posibilitatea să nu fie acasă. Dar putem măcar merge să vedem. Ah, uite și ceaiul dumitale! Vrei să-l bei până ce Mercer îl roagă pe Simpson să-l roage pe Willett să ne facă rost de un taxi?

–Nu ai ceva mai tare, nu-i așa? întrebă Bee.

–Din păcate, nu; din păcate, nu. N-am căzut niciodată victimă obiceiului transatlantic de a avea o sticlă în birou. Dar Willett îți va aduce orice...

–Oh, nu, mulțumesc; e în regulă. Am să beau ceai. Se zice că efectele sunt mult mai durabile, oricum.

Domnul Sandal mai că ar fi vrut s-o bată încurajator pe umăr, dar nu se putea hotărî s-o facă. Ce omuleț cumsecade, se gândi ea, doar că nu-i un *reazem* prea bun.

–A dat vreo explicație de ce a ales numele „Farrar"? întrebă ea, odată instalați în taxi.

–N-a dat nici un fel de explicație, spuse domnul Sandal, recăpătându-și tonul sever.

–Ai dedus cumva că ar sta prost cu banii?

–N-a pomenit de bani, dar mi s-a părut foarte bine îmbrăcat, într-un stil ușor ne-englezesc.

–N-a fost nici o aluzie la vreun împrumut?

–A, nu. Nici vorbă.

–Atunci înseamnă că nu s-a întors doar fiindcă e lefter, spuse Bee, simțindu-se cât de cât mulțumită. Se rezemă de spătar, relaxându-se puțin. Poate că o să fie bine.

–N-am prea înțeles niciodată de ce Pimlico a decăzut atât de rapid pe scara socială, spuse domnul Sandal, rupând tăcerea, în timp ce mergeau cu mașina pe aleile cu intrări pretențioase. Are străzi frumoase și largi, și trafic puțin, și nu mai mulți funigei decât cartierele învecinate. De ce l-or fi părăsit bogătașii, rămânând totuși în Belgravia? Încurcată treabă.

– Părăsirea unui loc creează un fel de efect de aspirare, spuse Bee, încercând să comunice cu el la

nivelul de sporovăială. Plecând, Stăpâna Atotputernică a locurilor provoacă un curent de aer, iar ceilalți, în ordinea descrescătoare a importanței, vin pe urmele ei. În timp ce oamenii mai sărmani curg potop din ambele părți pentru a umple vacuumul. Am ajuns?

Spaima puse din nou stăpânire pe ea pe când se uita la fațada sinistră a casei: la vopseaua cojită și la tencuiala pătată, la diversitatea de perdele mohorâte de la ferestre, la pragul ușii nemăturat și la numărul casei șters, pe stâlpul oribil.

Ușa din față era deschisă și intrară.

Câte o carte de vizită diferită, la fiecare ușă din hol, făcea cunoscut faptul că respectiva casă era închiriată sub formă de camere single.

–Adresa este 59K, spuse domnul Sandal. „K" este probabil numărul camerei.

–Numerotarea începe de la parter și continuă în sus, zise Bee. Aici, la mine, e „B". Așa că urcară.

–„H", spuse Bee, privind atent la o ușă pe primul palier. E sus, la următorul etaj.

Al doilea etaj era totodată și ultimul. Stăteau amândoi pe palierul întunecos, ascultând liniștea din jur. E plecat, se gândi ea, e plecat, și va trebui să mai trec o dată prin chestia asta.

–Ai un chibrit? întrebă Bee. „I" și „J", citi ea pe ușile celor două camere din față.

Apoi venea cea din fund.

Rămaseră o clipă în întuneric, zgâindu-se la ea. Apoi, domnul Sandal înaintă hotărât și bătu.

–Intră! spuse o voce. Era o voce gravă, de băiat; cu totul altfel decât tonurile superficiale și afectate ale lui Simon.

Fiind cu jumătate de cap mai înaltă decât domnul Sandal, Bee putea vedea peste umărul lui; prima ei senzație a fost de șoc, din cauza faptului că semăna cu Simon, mult mai mult decât semănase Patrick vreodată. Avea mintea plină de imagini de-ale lui Patrick: imagini vagi și șterse, pe care se străduia să le facă mai clare, pentru a le putea compara cu realitatea adultului. În

ultimele douăzeci și patru de ore, întreaga ei ființă fusese obsedată de Patrick.

Şi acum, în fața ei, era cineva exact ca Simon.

Băiatul se ridică de pe marginea patului, unde stătuse, și, fără grabă sau jenă, își scoase de pe mâna stângă șoseta pe care o cârpise. Nu și-l putea închipui pe Simon cârpind un ciorap.

–Bună dimineața, zise el.

–Bună dimineața, spuse domnul Sandal. Sper că nu te superi: ți-am adus un musafir. Se dădu la o parte, s-o lase pe Bee să intre. Ştii cine este?

Lui Bee îi bătea inima puternic în piept, dând cu ochii de privirea calmă și luminoasă a băiatului și urmărindu-l cum o identifica.

–Ți-ai schimbat pieptănătura, spuse el.

Da, bineînțeles; își schimbase complet coafura în acești opt ani; era normal ca el să observe diferența.

–Deci, o recunoști? spuse domnul Sandal.

–Da, desigur. E mătușa Bee.

Aşteptă să vină spre ea, s-o salute, dar el nu făcu nici o mișcare în acest sens. După o pauză de o clipă însă, el se întoarse să-i găsească ceva pe care să se așeze.

–Din păcate, nu am decât un singur scaun. E bine să nu te rezemi de spătar, spuse el, luând un scaun masiv, cu spătarul negru curbat și cu fundul maro, cu găurele mici. Bee se așeză bucuroasă pe el.

–Vă deranjează dacă o să stați pe pat? îi spuse el domnului Sandal.

–Stau în picioare, mulțumesc, stau în picioare, spuse domnul Sandal, precipitat.

La față, dacă te uiți amănunțit, nu seamănă deloc cu Simon, se gândi ea, urmărindu-l cum înfige acul, cu grijă, în ciorap. Impresia generală era aceeași; după ce te uitai bine la el, asemănarea izbitoare dispărea, nerămânând decât aerul familiei.

–Domnișoara Ashby nu mai avea răbdare să aștepte o întâlnire la mine, la birou, așa că am adus-o aici, spuse domnul Sandal. Nu pari prea... Lăsă fraza să vorbească de la sine.

Privind-o prietenos și fără să zâmbească, băiatul spuse:

–N-am certitudinea că sunt binevenit.

Avea fața ciudat de imobilă. Aidoma chipurilor din desenele copiilor, își dădu ea seama, gândindu-se mai bine. Totul era la locul lui și cu proporțiile corecte, dar fără animație. Până și gura avea linia pură și lipsită de echivoc, caracteristică variantei de gură întâlnită la copii.

Se mișcă din loc, să pună ciorapii pe măsuța de toaletă, și ea observă că era șchiop.

–Te-ai lovit la picior? întrebă ea.

–Mi l-am rupt. Acolo, în SUA.

–Crezi că-i bine să calci pe el, dacă e încă șubred?

–Oh, nu mă doare, spuse el. E doar mai scurt.

–Scurt! Adică, scurt pentru totdeauna?

–Așa s-ar părea.

Buze sensibile, se gândi ea, în ciuda subțirimii; îl dăduseră de gol când spusese asta.

–Dar se poate totuși face ceva, spuse ea. Înseamnă doar că s-a vindecat prost. Bănuiesc că n-ai avut un chirurg prea bun.

–Nu-mi amintesc de vreun chirurg. Poate că am leșinat. Au făcut tot ceea ce trebuia: i-au atârnat până și greutăți la capăt.

–Dar, Pat... începu ea, însă nu reuși să-i spună numele complet.

El interveni, umplând golul:

–Nu-i nevoie să-mi spui în nici un fel până nu te convingi.

–În zilele noastre se fac miracole în chirurgie, spuse ea, reparând gafa. Cât timp a trecut de când s-a întâmplat?

–Să mă gândesc. Câțiva ani, cred.

În afară de pronunția americană a lui „a“, vorbirea lui nu avea nici o particularitate.

–Păi, trebuie să vedem ce se poate face în această situație. Un cal, nu-i așa?

–Da. N-am fost suficient de iute. De unde știi că a fost un cal?

– I-ai spus domnului Sandal că te-ai ocupat de cai. Ţi-a plăcut? Exact ca trăncăneala banală din tren, se gândi ea.

– Este singurul mod de viaţă care îmi place.

Bee uită de trăncăneala banală.

– Adevărat? spuse ea încântată. Şi cum erau caii ăia din vest, erau buni?

– Majoritatea erau obişnuiţi, bineînţeles. Aveau toate calităţile pentru munca la care erau puşi – ceea ce, la urma urmei, înseamnă un cal bun, presupun. Dar, întotdeauna, din când în când, dai peste unul de rasă. Şi unii dintre ei sunt o frumuseţe. Mult, mult mai deosebiţi, decât oricare dintre caii englezeşti de care mi-aduc eu aminte.

– Poate că în Anglia îi „deprindem" să dea din ei tot ce au mai deosebit. Nu ne-am gândit la asta. Ai avut şi un cal al tău, personal?

– Da, am avut unul. Suriul.

Observă o schimbare în vocea lui când spuse aceasta. Aproape imperceptibilă, ca nota distonantă a unui clopoţel crăpat printre celelalte sunete.

– Unul sur?

– Da, sur-închis, cu pete negre. Nu culoarea aceea dură, ca fierul. O nuanţă fumurie caldă. Când îl apucau năbădăile, era exact ca un vârtej de fum.

Un vârtej de fum. Bee parcă îl vedea. Ce mult iubeşte caii, dacă e în stare să-i vadă aşa. L-a iubit, probabil, în mod special pe Suriul lui.

– Ce s-a întâmplat cu Suriul?

– L-am vândut.

Pe aici nu se trece. Foarte bine, n-o să abuzeze. A trebuit probabil să vândă calul când şi-a rupt piciorul.

Începu sa spere cu înverşunare că acesta era Patrick.

Gândul o readuse înapoi la situaţia pe care începuse s-o piardă din vedere.

Se uită şovăielnic la domnul Sandal.

Prinzând apelul din privirea ei, domnul Sandal spuse:

– Nu încape îndoială că domnişoara Ashby este pregătită să garanteze pentru dumneata, dar trebuie să înţelegi că problema are nevoie de clarificări suplimentare. Dacă n-ar fi fost decât simpla chestiune de întoarcere acasă a fiului rătăcitor, ar fi fost suficient ca mătuşa dumitale să te accepte, pentru ca să fii reprimit în sânul familiei. Dar în cazul de faţă, se pune problema de proprietate. Este vorba de destinaţia finală a unei averi. Iar legea va pretinde probe incontestabile referitoare la identitatea dumitale, înainte de a ţi se permite să moşteneşti tot ceea ce a fost al lui Patrick Ashby. Nădăjduiesc că ne înţelegi poziţia.

– Înţeleg perfect. Voi rămâne, desigur, aici, până ce veţi fi făcut toate investigaţiile şi veţi fi satisfăcuţi.

– Dar nu poţi rămâne *aici*, spuse Bee, uitându-se cu scârbă la cameră şi la pădurea de hornuri de dincolo de fereastră.

– Am stat într-o grămadă de locuri, cu mult mai rele.

– Se poate. Dar ăsta nu-i un motiv ca să rămâi aici. Să ştii că, dacă ai nevoie de bani, îţi putem da.

– Am să rămân aici, mulţumesc.

– Asta înseamnă că vrei să fii independent?

– Nu. Aici e liniştit. Şi practic. Şi foarte izolat şi retras. După ce ai locuit mult timp la comun, pui mare preţ pe singurătate.

– Foarte bine, rămâi aici. Mai e ceva – ce-am putea face pentru tine?

– Mi-ar prinde bine un alt costum.

– Foarte bine. Domnul Sandal o să-ţi avanseze oricât ai nevoie pentru asta. Brusc îşi aminti că, dacă s-ar duce la croitorul familiei Ashby, s-ar produce o senzaţie. Aşa că, adăugă: Şi o să-ţi dea şi adresa croitorului lui.

– De ce nu la Walters? spuse băiatul.

Pentru o clipă, ea nu putu vorbi.

– Nu mai lucrează acolo?

– Oh, da; dar ar trebui date prea multe explicaţii, dacă te-ai duce la Walters. Trebuia să se controleze. Oricine ar fi putut afla care fusese croitorul familiei Ashby.

– O, da. Înţeleg.

Bee trecu în registrul conversaţiei banale şi începu să-şi ia la revedere.

–Noi n-am povestit familiei despre tine, spuse ea, pregătindu-se să plece. Ne-am gândit că e mai bine să n-o facem până ce lucrurile nu sunt... nu sunt clarificate, cum spune domnul Sandal.

La asta, o licărire de amuzament se ivi în ochii lui. Pentru o clipă, deveniră complici într-un râs tainic.

–Înţeleg.

Ea se întoarse la uşă, să spună la revedere. El stătea în mijlocul camerei, urmărind-o plecând şi lăsându-l pe domnul Sandal s-o escorteze afară. Părea străin şi singuratic. Iar ea se gândi: „Dacă acesta *este* Patrick, Patrick care a venit din nou acasă, iar eu îl părăsesc aşa, ca şi cum ar fi o cunoştinţă întâmplătoare..." Era mai mult decât putea îndura, ideea singurătăţii băiatului.

Se duse înapoi la el, îi luă faţa delicat, cu mâna înmănuşată, şi îl sărută pe obraz:

–Bine ai venit înapoi, dragul meu, îi spuse ea.

8

ASTFEL, FIRMA „COSSET, Thring şi Noble" îşi începu investigaţiile. Iar Bee se întoarse la Latchetts să se ocupe de problema amânării festivităţilor de majorat.

Să le spună copiilor acum, înainte ca situaţia să fie certă? Dacă nu, ce scuză să găsească pentru faptul că nu sărbătorea la timp?

Domnul Sandal era împotriva ideii de a le spune deja copiilor. S-ar fi zis că verdictul obscur al lui Kevin îşi pusese amprenta asupra lui; şi era pe deplin pregătit să găsească o hibă în dosarul atât de complet, care le fusese înmânat la firmă. N-ar fi recomandabil, se gândea el, să amestecăm şi copiii până ce pretenţia formulată nu va fi cernută prin cea mai fină sită.

Cu asta, era şi ea de acord. Dacă problema trecea – dacă băiatul ăla din camera din fund, în Pimlico, nu era

Patrick – copiii nici nu trebuiau măcar să afle vreodată. Lui Simon va trebui, probabil, să i se spună, pentru a putea fi avertizat împotriva oricăror tentative viitoare de escrocherie, dar până atunci problema nu va mai avea decât un simplu interes teoretic; o afacere cu totul impersonală. Dificultatea ei actuală era cum să împace neinformarea copiilor cu amânarea festivităţilor.

O salvă din această dilemă Străunchiul Charles, care le telegrafie pentru a-şi anunţa de mult aşteptata pensionare şi speranţa de a fi prezent la petrecerea de majorat a nepoţelului său. Se întorcea acasă din Extremul Orient şi, cum refuza să zboare cu avionul, revenirea urma, probabil, să fie tărăgănată, dar spera ca Simon să ţină şampania bine astupată până sosea şi el.

În mod normal, fraţii bunicilor nu au prea multă importanţă în familiile în care supravieţuiesc, dar pentru cei din neamul Ashby, unchiul Charles era mai mult decât un unchi din partea bunicilor; era o parolă în casă. Fiecare zi de naştere căpătase, parcă, irizări şi fiecare Crăciun îi ţinuse într-o expectativă arzătoare, la gândul cadoului de la unchiul Charles. Posibilele cadouri de la părinţi se păstrau în cadrul unor limite rezonabile; iar darurile de la Moş Crăciun erau doar răspunsuri la cereri formulate.

Dar cadourile de la unchiul Charles n-aveau nici o legătură cu raţiunea sau cu limitele. Odată, trimisese un set de beţigaşe chinezeşti, care tulburaseră disciplina din camera copiilor timp de o săptămână. Altă dată, o piele de şarpe; fala de a deţine pielea unui şarpe îl zăpăcise pe Simon zile de-a rândul. Iar Eleanor încă mai alerga la şi de la baie într-o pereche de papuci de piele cu miros dubios, care sosiseră când împlinea doisprezece ani. Cel puţin de patru ori, în fiecare an, unchiul Charles devenea factorul cel mai important din familia Ashby; şi când ai fost de primă importanţă, de patru ori pe an, timp de douăzeci de ani, eşti categoric destul de important. S-ar putea ca Simon să bodogănească, iar ceilalţi să protesteze puţin, dar nu încăpea nici o discuţie – aveau să-l aştepte pe unchiul Charles.

În plus, Bee își dădu seama, cu perspicacitate, că Simon nu va vrea să-l ofenseze pe acest Ashby, care era ultimul supraviețuitor al generației sale. Charles nu era bogat – fusese mult prea darnic, toată viața – dar era mulțumitor de înstărit; în ciuda firii lui bune și nepăsătoare și a farmecului natural, era o persoană excesiv de practică.

Astfel, amânarea a fost primită de familie cu resemnare, iar de cei de la Clare – cu calm. S-a considerat un lucru foarte cuviincios ca familia Ashby să aștepte până ce bătrânul putea să fie și el de față. Bee își petrecu răgazurile de după cină modificând data pe invitații și mulțumind Cerului pentru această împrejurare milostivă.

În această perioadă, Bee era în dezacord cu ea însăși. Vroia ca acest băiat să fie Patrick; dar ar fi fost cu mult mai bine, pentru toți cei interesați, simțea ea, dacă se dovedea a nu fi Patrick. Șapte optimi din ființa ei îl doreau pe Patrick înapoi; cald, viu și drag; doreau acest lucru cu ardoare. Cealaltă optime se trăgea înapoi din fața revoluției în lumea fericită a familiei Ashby, pe care întoarcerea lui ar aduce-o cu sine. Când prindea în acțiune această optime trădătoare, o condamna și se rușina corespunzător de ea însăși; dar n-o putea distruge. Așa că era distrată și irascibilă, iar Ruth, comentând acest lucru cu Jane, spunea:

–Crezi că are cumva vreo Durere Secretă?

–Bănuiesc că nu-i ies socotelile, spuse Jane. E foarte slabă la adunări.

Din când în când, domnul Sandal raporta despre mersul investigațiilor, iar informațiile date erau uniforme și monotone.

–Lucrul cel mai încurajator, folosind cuvântul în sensul liniștitor de adeverire, spuse domnul Sandal, este faptul că tânărul pare a nu fi avut legături cu nimeni, de când s-a întors în Anglia. A locuit la acea adresă, de la sosirea vasului „Philadelphia", și n-a primit nici scrisori, nici vizite. Proprietăreasa casei locuiește într-una din camerele din față de la parter. Este genul de femeie

care nu face nimic altceva decât să stea jos și să-și pândească vecinii. Existențele chiriașilor ei nu prezintă nici un secret pentru această cucoană. Are obiceiul, de asemenea, să aștepte poștașul și să adune scrisorile pe care acesta le lasă. Nu-i scapă nimic. Felul în care m-a descris, după câte îmi dau seama, n-a fost prea măgulitor, dar destul de impresionant prin acuratețe. Prin urmare, nu se prea putea ca tânărul să aibă musafiri, fără ca ea să știe. Bineînțeles, era plecat toată ziua; așa cum ar face orice tânăr la Londra. Dar nu există nici o urmă de relații intime, care ar putea sugera vreo legătură secretă. Nu a avut prieteni.

Tânărul venea bucuros la birou și răspundea degajat la întrebări. Cu consimțământul lui Bee, Kevin Macdermott fusese de față la una dintre aceste întrevederi la birou, și până și Kevin fusese zguduit. „Ceea ce mă intrigă, mărturisise Kevin, nu sunt cunoștințele tipului pe această temă – orice tocilar are papagal – ci aspectul lui general. Sincer să fiu, nu e ceea ce mă așteptam. În meseria mea, după o bucată de vreme ajungi să-i adulmeci pe cei care nu sunt în regulă. Tipul ăsta mă uluiește. Nu-mi miroase a escroc, și totuși chestia asta îmi pute."

Astfel, sosi ziua când domnul Sandal o anunță pe Bee că firma „Cosset, Thring și Noble" era gata acum să-l accepte pe pretendent ca fiind Patrick Ashby, fiul cel mare al lui William Ashby de la Latchetts, și să-i înmâneze tot ceea ce i se cuvenea. Vor urma formalități legale, desigur, având în vedere că fusese presupusă realitatea decesului lui, în urmă cu opt ani; dar acestea vor decurge automat. Din punctul de vedere al firmei „Cosset, Thring și Noble", Patrick Ashby era liber să se ducă acasă când poftea.

Deci, momentul sosise, iar Bee era pusă în situația de a înștiința familia.

Instinctul o îmboldea să-i spună mai întâi lui Simon, separat; dar simțea că trebuia evitat orice lucru care l-ar fi pus pe Simon într-o situație diferită față de ceilalți, în problema reprimirii cu bine acasă a fratelui lui. Era mai bine să ia de bun faptul că pentru Simon,

ca și pentru ceilalți, vestea nu va fi decât un motiv de nemărginită fericire.

Le spuse într-o duminică, după masa de prânz.

– Am ceva să vă spun, care va fi ca un șoc pentru voi. Dar un șoc plăcut și frumos, zise ea.

Și continuă, pornind de aici. Patrick nu se sinucisese, cum crezuseră ei. Fugise doar de-acasă. Iar acum se întorsese. Locuise puțin la Londra, fiindcă, desigur, trebuia să le dovedească avocaților că el era Patrick. Dar nu-i fusese deloc greu să facă acest lucru. Iar acum urma să vină acasă.

Evitase să se uite la chipurile lor în timp ce vorbea; era mult mai ușor să vorbească în văzduh, impersonal. Dar în tăcerea înfiorată care urmă povestirii ei, se uită la Simon; și pentru o clipă nu-l recunoscu. Fața aceea albă și contractată, cu ochi arzători, nu avea nici o asemănare cu Simon, așa cum îl știa ea. Se uită repede în altă parte.

– Înseamnă că fratele ăsta nou va lua toți banii care sunt ai lui Simon? întrebă Jane, lipsită de delicatețe, ca de obicei.

– Ei bine, eu cred că a făcut un lucru oribil, zise Eleanor, tăios.

– Ce anume?

– Că a fugit de-acasă și ne-a lăsat să credem că e mort.

– Dar el n-a știut asta, desigur. Mă refer la faptul că noi vom interpreta biletul lui în sensul că avea de gând să se sinucidă.

– Chiar și așa. Ne-a lăsat pe toți fără o vorbă, timp de... de... cât a fost? Șapte ani? Aproape opt ani. Și, apoi, într-o bună zi se întoarce, fără să ne prevină, și se mai așteaptă să-l și primim cu brațele deschise.

– E drăguț? întrebă Ruth.

– Ce înțelegi prin „drăguț"? întrebă Bee, bucuroasă, în sfârșit, că Ruth se interesa de ceva mai personal.

– Când te uiți la el, e drăguț? Și vorbește frumos, sau are un accent îngrozitor?

– E extraordinar de drăguț, ca aspect, și nu are nici un fel de accent.

– Unde a fost în tot acest timp? întrebă Eleanor.

– În Mexic și în SUA, mai ales.

– Mexic! spuse Ruth. Ce romantic! Poartă pălărie neagră de marinar?

– Ce să poarte! Nu, bineînțeles că nu. Poartă pălărie ca toată lumea.

– De câte ori l-ai văzut, mătușă Bee? întrebă Eleanor.

– Doar o dată. Acum câteva săptămâni.

– De ce nu ne-ai spus atunci despre asta?

– Mi s-a părut mai bine să așteptăm până ce avocații termină investigațiile în privința lui și el e gata să vină acasă. Doar nu era să vă năpustiți cu toții la Londra, să-l vedeți.

– Nu, presupun că nu. Dar bănuiesc că lui Simon i-ar fi plăcut să se ducă să-l vadă, nu-i așa, Simon? Iar pe noi nu ne-ar fi deranjat. În fond, Patrick era fratele lui geamăn.

– Nu cred nici în ruptul capului că e Patrick, zise Simon cu o voce ermetică și prudentă, ceea ce era mai rău decât dacă ar fi urlat.

– Dar, Simon! spuse Eleanor.

Bee tăcea îngrozită. Era mai rău decât anticipase.

– Dar, Simon! Mătușa Bee l-a văzut. Ea știe mai bine.

– Mătușa Bee pare să-l fi acceptat.

Mult mai rău decât anticipase ea.

– Oamenii care *l-au acceptat*, Simon, sunt cei de la firma „Cosset, Thring și Noble". O firmă nu prea emotivă, trebuie să recunoști. Dacă ar fi existat cea mai mică îndoială că el este Patrick, „Cosset, Thring și Noble" ar fi descoperit-o în aceste săptămâni. N-au lăsat neexplicată nici o frântură din viața lui, de când a părăsit Anglia.

– Păi, *sigur că da*, indiferent cine o fi ăsta, a avut o viață care poate fi verificată! La ce se așteptau? Și ce motive au, mă rog, să creadă că el este Patrick?

– Ei bine, în primul rând, este copia ta.

Era limpede că la așa ceva nu se așteptase.

– Copia mea? spuse el, confuz.

– Da. Ba seamănă chiar mai mult cu tine, decât atunci când a plecat.

Lui Simon îi revenise culoarea în obraji, iar chestia aia de pe oase începuse să semene din nou a carne; dar, acum, părea prostit, ca un boxer care încasează prea multe lovituri.

– Crede-mă, Simon dragă, zise ea, *este* Patrick!

– Nu e. Ştiu eu că nu e. Vă înşelaţi cu toţii.

– Dar, Simon! spuse Eleanor. Ce te face să crezi asta? Ştiu că nu-ţi va fi uşor cu Patrick – înapoi – nu va fi uşor pentru nici unul dintre noi – dar n-are nici un rost să facem atâta tevatură. Asta e realitatea şi n-avem încotro, trebuie s-o acceptăm. Nu faci decât să înrăutăţeşti lucrurile, încercând să respingi situaţia.

– Cum de a ajuns în Mexic, această... această creatură care zice că e Patrick? Cum a plecat din Anglia? Şi când? Şi de unde?

– A plecat de la Westover, pe un vas care se cheamă „Ira Jones".

– Westover! Cine a zis asta?

– El. Şi, potrivit căpităniei portului, un vas cu această denumire a plecat într-adevăr din Westover în noaptea în care Patrick a fost dat dispărut.

Cum, la aceasta, se părea că Simon rămăsese fără grai, ea continuă:

– Şi tot ceea ce a făcut, de atunci încolo, a fost verificat. Hotelul la care a lucrat în Normandia nu mai există, dar a fost găsit vasul pe care s-a îmbarcat în Le Havre – e un cargobot, dar aparţine unei firme din Brest – şi oamenilor le-au fost arătate fotografii şi l-au identificat. Şi aşa mai departe, până s-a întors înapoi în Anglia. Până în ziua în care a intrat în biroul domnului Sandal.

– Aşa s-a întors? întrebă Eleanor. S-a dus la bătrânul Sandal?

– Da.

– Păi, părerea mea e că asta dovedeşte că el este Patrick, dacă mai are cineva vreun dubiu în această privinţă. Dar nu-mi dau seama de ce ar exista dubii, în

fond. La urma urmei, ar fi foarte uşor să-l prindem cu mâţa-n sac, dacă el n-ar fi Patrick, nu-i aşa? Toate lucrurile familiei, pe care el nu le-ar şti...

– *Nu* e Patrick.

– Pentru tine e un şoc, Simon dragă, spuse Bee şi, aşa cum spunea Eleanor, nu-ţi va fi uşor. Dar cred că va fi mai uşor când ai să-l vezi. Adică, mai uşor să-l accepţi. Indiscutabil e un Ashby şi seamănă atât de mult cu tine.

– Patrick *nu semăna* foarte mult cu mine.

Eleanor o salvă pe Bee de la obligaţia de a-i răspunde la aceasta:

– Ba nu, Simon. Bineînţeles că semăna cu tine. Era fratele tău geamăn.

– Dacă *eu* aş fugi de-acasă atâta amar de ani, ai crede că eu sunt eu, Jane? o întrebă Ruth.

– Oricum, tu n-ai lipsi atâta amar de ani, îi spuse Jane.

– Ce te face să crezi asta?

– Ai veni acasă imediat.

– De ce aş veni acasă?

– Ca să vezi cum a reacţionat toată lumea la fuga ta.

– Când vine, mătuşă Bee? întrebă Eleanor.

– Marţi. Cel puţin, aşa am stabilit. Dar, dacă vreţi s-o mai amânăm puţin – adică, până vă mai obişnuiţi cu ideea... Îi aruncă o privire lui Simon, care arăta scârbit şi dezorientat. Nici în cele mai sceptice momente Bee nu-şi imaginase o reacţie atât de gravă ca aceasta.

– Dacă te amăgeşti singură că am să mă obişnuiesc cu ideea, te înşeli, spuse Simon. Pentru mine e totuna când vine tipul. În ceea ce mă priveşte, el nu e Patrick şi nu va fi niciodată.

Şi ieşi din cameră, mergând, după cum remarcă Bee, nu prea sigur pe el, ca şi cum ar fi fost beat.

– Nu ştiam până acum că Simon poate fi aşa, spuse Eleanor nedumerită.

– Lui ar fi trebuit să-i dau altfel vestea. Mi-e teamă că e vina mea. Am vrut doar... să nu-l tratez altfel decât pe ceilalţi.

– Dar l-a iubit pe Patrick, nu-i așa? De ce să nu se bucure acum? Măcar *un pic*.

– Cred că este oribil ca un oarecare să poată veni așa și să-i ia locul lui Simon, fără să anunțe dinainte, zise Jane. Pur și simplu oribil. Nici nu mă mir că Simon e supărat.

– Mătușă Bee, spuse Ruth, pot să-mi pun rochia albastră, marți, când vine Patrick?

9

BEE AȘTEPTĂ până se termină vecernia, după care traversă câmpul spre Prezbiteriu. În aparență, avea de gând să le spună și lor noutatea; în realitate, avea de gând să-și verse necazurile lui George Peck. Când George reușea să-și retragă mintea suficient din lumea clasicilor, pentru a și-o concentra asupra celei prezente, era plăcut de discutat cu el. Neemotiv și neșocant. Bee presupunea că familiarizarea intimă cu acțiunile clasicilor; la care se mai adăuga pe deasupra și păstoritul sufletelor într-o parohie de țară, îl antrenaseră atât de bine la șocuri, încât de multă vreme deja devenise imun la orice fel de atac. Nici imoralitatea anticilor, nici lepădarea de credință din istoria modernă a Angliei nu-l mai surprindeau. Așa că nu Nancy, prietena ei, era cea în fața căreia Bee vroia să-și deschidă inima frământată, ci pastorul. Nancy ar fi înconjurat-o cu dragoste afectuoasă și compasiune, dar nu de compasiune avea ea nevoie, ci de sprijin. În plus, dacă era vorba de a găsi înțelegere, aceasta nu-i putea veni din partea lui Nancy, care uitase până și de existența lui Patrick, ci din partea lui George Peck, care avea să-și amintească, în mod cert, de băiatul care îi fusese elev.

Așadar, traversă câmpul prin soare, trecu prin curtea bisericii și intră în grădina Prezbiteriului, prin

portița de fier care provocase cumplitul tărăboi din 1723. Toate erau foarte pașnice în această seară, la fel ca și fierăriile rivale, cufundate în somn, la trei metri jumătate una de cealaltă, acolo în colț, pe pământul generos din Clare. Curând, într-o bună zi, se gândi ea, oprindu-se cu mâna pe dantelăria fină din fier, și necazurile mele vor fi doar o poveste trecută; omul trebuie să păstreze proporția lucrurilor. Dar nu era decât capul, care se adresa inimii ei, iar inima nu vroia să asculte.

Îl găsi pe pastor acolo unde știa că va fi. Întotdeauna, după vecernie, avea obiceiul de a se duce și de a se uita fix la ceva din grădină; îndeobște, la ceva din capătul mai îndepărtat al grădinii, de unde nu putea fi rechemat prea ușor la banalitățile obligațiilor sociale. În seara aceasta, privea țintă la un liliac mov, poluând aerul parfumat cu o pipă, care mirosea ca un foc plouat. „Ar trebui să existe un fel de lege împotriva pipelor cum e cea a lui George“, spusese soția lui, și mostra prezentă nu făcea nici o excepție. O deprimă pe Bee și mai mult.

El își ridică privirea, în timp ce ea se apropia pe potecă, după care reveni la contemplarea liliacului.

– Splendidă culoare, n-am ce zice, spuse el. Ce ciudat, când te gândești că nu-i decât o iluzie optică. Mă întreb ce culoare are liliacul atunci când nu te uiți la el?

Bee își aminti că, odată, pastorul le spusese gemenelor că ceasul nu ticăie, dacă nu e nimeni în cameră. Dăduse peste Ruth care stătea pe furiș în hol și, când o întrebase ce era cu mersul ăla tiptil, fără zgomot, Ruth îi spusese că „încerca să spioneze ceasul din sufragerie“. Vroia să-l prindă că nu ticăie.

Tăcută, Bee rămase pentru scurt timp în picioare lângă pastor, contemplând splendoarea și încercând să-și aranjeze gândurile. Dar gândurile nu se lăsau aranjate.

– George, spuse ea într-un târziu, ți-aduci aminte de Patrick, nu-i așa?

– Pat Ashby? Bineînțeles. Se întoarse s-o privească.

– Ei bine, află că, de fapt, n-a murit. Doar a fugit în lume. Asta era sensul biletului. Şi se întoarce. Iar Simon nu-i încântat. Îndrăzneaţă, o lacrimă rotundă şi mare îi alunecă din ochi şi i se rostogoli în jos pe obraz. Şi-o şterse de pe bărbie, continuând să privească fix la liliac.

George întinse un arătător osos, cu care îi împunse uşor umărul.

– Stai jos, spuse el.

Bee se aşeză pe banca din spatele ei, sub bolta de caprifoi verde şi proaspăt, iar pastorul se aşeză lângă ea. „Acum, povesteşte-mi", îi spuse el; şi ea îi povesti. Toată istoria aceea năucitoare, în succesiune exactă şi cu detalii complete; telefonul domnului Sandal, deplasarea la oraş, camera din fund de pe ultimul palier, din cartierul Pimlico, investigaţiile făcute de „Crosset, Thring şi Noble", salvarea venită din partea bătrânului unchi Charles, acceptarea finală a realităţii şi înştiinţarea familiei, reacţia familiei.

– Eleanor este puţin rezervată în această privinţă, dar înţeleaptă, cum e ea de obicei. Asta e situaţia şi are de gând să-i facă faţă cu curaj. Jane, desigur, e părtinitoare şi îi pare rău pentru Simon, dar o să-i treacă atunci când îşi va întâlni fratele în carne şi oase. E prietenoasă din fire.

– Şi Ruth?

– Ruth face planuri cu ce să se îmbrace marţi, spuse Bee, înţepat.

Pastorul surâse.

– Fericiţi sunt cei ca Ruth.

– Dar Simon... Cum se poate explica atitudinea lui Simon?

– Ştii, eu nu cred că e foarte dificil. Simon ar fi trebuit să fie un sfânt ca să se bucure de întoarcerea unui frate care îl va da la o parte. Mai mult, un frate, care, pentru el, e mort de la vârsta de treisprezece ani.

– Bine, George, dar e fratele lui geamăn! Erau nedespărţiţi.

– Cred că vârsta de treisprezece ani este mult mai ruptă de vârsta de douăzeci şi unu de ani decât este

cazul cu aproape oricare alte puncte echidistante din viaţă. Distanţa dintre ele este cât o viaţă de om. O legătură, care s-a încheiat la treisprezece ani, abia dacă mai are valoare sentimentală pentru băiatul de douăzeci şi unu de ani. Latchetts e a lui Simon, de – cât? – opt ani; de opt ani ştie că la douăzeci şi unu de ani va moşteni banii mamei lui; faptul de a fi privat de toate astea, aşa, din senin, ar indispune şi o fire mai puternică decât a lui Simon.

– Presupun că n-am procedat cum trebuie, zise Bee. Mă refer la felul în care le-am spus. Ar fi trebuit să-i spun mai întâi lui Simon, separat. Dar am vrut atât de mult să-i menţin pe toţi la acelaşi nivel. Să mă prefac că toţi se vor bucura la fel de mult. Dacă l-aş fi luat pe Simon deoparte şi i-aş fi spus înaintea celorlalţi, ar fi însemnat că...

– Anticipezi necazul.

– Da. Cam aşa ceva, bănuiesc. Cred că am ştiut foarte bine că reacţia lui va fi diferită de a celorlalţi. Şi n-am vrut decât să reduc la minimum această diferenţă. Înţelegi, nu mi-am închipuit nici un moment că reacţia lui va fi atât de violentă. Că va merge atât de departe, încât să nege faptul că Patrick trăieşte.

– Aceasta nu este decât metoda lui de a alunga o realitate nedorită.

– Nedorită, murmură Bee.

– Da, nedorită. Şi în mod foarte firesc nedorită. Îţi îngreunezi situaţia dacă nu accepţi acest adevăr fundamental. *Tu* ţi-l aminteşti pe Patrick, cu mintea ta de om mare, şi te bucuri că încă mai trăieşte. Îşi întoarse capul să o privească. Sau nu e aşa?

– *Sigur* că mă bucur, spuse ea puţin cam emfatic. Dar el nu se leagă de asta.

– Simon şi-l aminteşte cu o minte de adult sau cu sentimente de adult. Pentru Simon, el este un sentiment rememorat; nu unul actual. În momentul de faţă, nu simte nici un fel de iubire cu care să-şi înfrângă... ura actuală.

– Vai, George.

– Da; e mai bine să înfrunți realitatea. Ar fi nevoie de o dragoste aproape divină pentru a combate resentimentul pe care Simon îl trăiește, probabil, acum; iar Simon n-a avut în el niciodată ceva câtuși de puțin divin. Bietul Simon. E demn de compătimire pentru ceea ce i s-a întâmplat.

– Și într-un moment cum nu se poate mai prost. Când ne pregăteam cu toții să-l sărbătorim.

– Cel puțin, acesta este răspunsul la ceva ce m-a nedumerit vreme de opt ani.

– Ce anume?

– Problema sinuciderii lui Patrick. N-am reușit s-o pun niciodată de acord cu acel Patrick pe care îl cunoșteam eu. Patrick era un copil sensibil, dar avea un simț practic extraordinar; o cumpătare. Un echilibru mult mai bun, de pildă, decât Simon, care este mai puțin sensibil, dar mai sclipitor. Pe deasupra, mai avea și un mare simț al datoriei. Dacă, pe neașteptate și inexplicabil, Latchetts îi revenea lui, e foarte plauzibil să fi fost atât de copleșit, încât să fugă de-acasă, dar nu atât de dezechilibrat, încât să-și pună capăt zilelor.

– Cum de am acceptat cu toții, fără să punem la îndoială, teoria sinuciderii.

– Haina din vârful stâncii. Biletul – care, în mod cert, arăta ideea de sinucidere. Lipsa completă a oricărei persoane, care să-l fi văzut, după ce bătrânul Abel s-a întâlnit cu el între Tanbitches și stâncă. Persistența cu care sinucigașii folosesc anume partea aceea a coastei drept rampă de lansare. A fost concluzia firească la care se putea ajunge. Nu-mi amintesc s-o fi pus vreodată la îndoială. Dar mi-a rămas tot timpul în minte ca un lucru inexplicabil. Nu metoda, ci faptul că Patrick și-a pus capăt zilelor. Nu se potrivea cu nimic din ceea ce știam eu despre Patrick. Iar acum descoperim că, la urma urmei, nu a făcut așa ceva.

„Închid ochii și liliacul nu are nici o culoare; îi deschid și e mov", își spunea Bee în gând; era metoda ei de a-și înfrâna lacrimile. Exact ca și număratul obiectelor, când îi venea să plângă, la teatru.

– Ia spune-mi, ești mulțumită de acest Patrick adult, care s-a întors?

– Da. Da, sunt mulțumită. În anumite privințe, seamănă foarte mult cu Patrick care a plecat. Foarte liniștit. Independent. Foarte atent cu ceilalți. Ți-aduci aminte că Patrick avea obiceiul să se întoarcă și să spună: „Te deranjează?" – asta înainte de a începe indiferent ce ar fi intenționat să facă de capul lui? Și acum se mai gândește la cealaltă persoană. N-a încercat să... să mă grăbească, sau să considere de la sine înțeles că va fi bine primit. Și acum își ține pentru el momentele grele. Simon întotdeauna dădea buzna peste tine, cu necazurile și păsurile lui, pe când Patrick se descurca singur cu ale lui. Pare și acum capabil să le facă față de unul singur.

– Atunci, crezi că a trecut prin momente grele?

– Din câte mi-am dat seama, nu cred că a dus un trai pe roze. Am uitat să-ți spun că e șchiop.

– Șchiop!?

– Da. Un pic. De la un accident cu un cal. Tot mai e nebun după cai.

– Asta o să te facă fericită, zise George. I-o spuse strâmbându-se puțin, el nefiind un călăreț.

– Da, încuviință Bee, cu un zâmbet palid la adresa grimasei lui. E bine ca Latchetts să încapă pe mâna unui adevărat iubitor de cai.

– Consideri că lui Simon îi cam lipsește această calitate?

– Nu tocmai. Mai degrabă, e indiferent. Pentru Simon, caii sunt un mijloc de a-și procura senzații și emoții. De a-și spori prestigiul. O marfă pentru negoț; pentru un comerț avantajos. M-ar mira să fie mai mult decât atât. Caii, ca și... oamenii, dacă înțelegi la ce mă refer, îl lasă cam rece. Suferințele lor îl plictisesc. Eleanor e în stare să stea nopți în șir lângă un cal bolnav, îngrijindu-l cot la cot cu Gregg. Singurele situații în care Simon își pierde somnul sunt acelea când un cal, cu care el vrea să călărească, să sară sau să vâneze, are ceva la picior.

–Bietul Simon, spuse pastorul, gânditor. Nu are temperamentul necesar pentru a lupta cu succes împotriva geloziei. Un sentiment teribil de distructiv, gelozia asta.

Înainte ca Bee să-i poată răspunde, apăru Nancy.

–Bee! Ce bine, zise ea. Ai fost la vecernie, să vezi ultimul contingent de secături de la școala noastră locală? Doi adolescenți care „studiază cele mai răspândite superstiții englezești“: cu alte cuvinte, Biserica anglicană. Un băiat, foarte păros, pentru paisprezece ani, după părerea mea; și o fată cu unsprezece piepteni care îi țineau prinse în sus smocurile de păr, nu prea abundente. După părerea ta, ce semnifică pasiunea pentru piepteni? Un sentiment de nesiguranță?

–Beatrice ne-a adus o veste splendidă, spuse pastorul.

–Să nu-mi spui că Simon s-a logodit.

–Nu. Nu e vorba de Simon. Ci de Patrick.

–Patrick? spuse Nancy, șovăielnic.

–Trăiește, spuse el. Și îi povesti ce și cum.

–Vai, Bee, draga mea, zise Nancy, îmbrățișându-și prietena, ce minunat pentru tine. Acum, n-o să mai trebuiască să te tot întrebi, frământându-te.

Faptul că prima reacție a lui Nancy fusese aceea de a-și aminti de coșmarul acela interior, despre care ea îi vorbise, o doborî pe Bee cu totul.

–Ți-ar prinde bine să bei ceva tare, spuse Nancy, energic. Haide înăuntru și o să terminăm ce-a mai rămas din sticla de vin de Xeres.

–Ce motiv deplorabil pentru a bea vin, zise parohul.

–Care anume?

–Că „ți-ar prinde bine“.

–Un motiv și mai deplorabil este că, dacă nu bem noi vinul, o să-l bea doamna Godkin. A băut aproape tot restul sticlei. Haide, vino.

Prin urmare, Bee bău vinul de Xeres de la Prezbiteriu și îl ascultă pe George, care o punea la curent pe Nancy cu detaliile întoarcerii lui Patrick. Acum, când împărtășise generației ei noutățile apăsătoare, povara devenise brusc mai ușoară. Indiferent ce dificultăți o

așteptau, George și Nacny vor fi acolo pentru a o susține și a o alina.

–Când vine Patrick? întrebă Nancy; iar pastorul se întoarse spre Bee.

–Marți, le spuse Bee. Nu mă pot hotărî asupra modalității optime de a răspândi vestea în ținut.

–Simplu, zise Nancy. Nu trebuie decât să-i spui doamnei Gloom.

Doamna Gloom ține magazinul de dulciuri, tutun și ziare, din sat. Numele ei adevărat era Bloom[1], dar aplecarea ei spre dezastru făcu să fie cunoscută, mai întâi de către copiii din familiile Ledingham și Ashby, iar mai târziu de către toată lumea, ca doamna Gloom[2].

–Sau ți-ai putea trimite singură o carte poștală. Oficiul poștal este aproape la fel de bun. Așa a făcut și Jim Bowden când a sedus-o și abandonat-o pe fata aia, Heywood. I-a trimis maică-sii o telegramă anunțând-o că se însoară. Scandalul ajunsese peste tot, înainte ca el să se întoarcă.

–Noi, din păcate, cred că o să ne aflăm exact în centrul scandalului, până ce trece evenimentul de senzație, zise Bee. Trebuie să ne împăcăm cu situația.

–A, draga mea, păi e un scandal *drăguț*, zise Nancy, consolând-o.

–Da. Dar situația este atât de... de imprevizibilă. Ca și cum...

–Știu, zise Nancy, dându-i dreptate. Ca și cum ai merge pe o piftie.

–Îmi venea să spun: ca și cum ți-ai croi drum printr-o mlaștină, dar cred că descrierea cu piftia e mai bună.

–Sau pe una dintre podelele alea denivelate de la parcurile de distracții, zise pastorul pe neașteptate, în timp ce Bee se pregătea de plecare.

–De unde știi tu cum e la parcurile de distracții, George? întrebă nevasta lui.

–Dacă mai mi-aduc bine aminte, era unul la Car-

[1] Înflorire, prosperitate, vigoare (engl.).

[2] Depresiune, tristețe, melancolie (engl.).

navalul de la Westover, acum un an sau doi. Un studiu foarte interesant despre masochism.

– Îţi dai seama acum şi tu de ce am rămas cu George, zise Nancy, mergând cu Bee spre poarta grădinii. După treisprezece ani, încă mai descopăr lucruri noi despre el. Nici nu mi-aş fi închipuit că ştie măcar ce e un parc de distracţii. Ţi-l poţi imagina pe George contemplând pierdut Bolidul Uriaş?

Dar nu la George al lui Nancy se gândea ea, străbătând curtea bisericii, ci la podeaua de bâlci pe care îi era dat să păşească în zilele următoare. Când ajunse la porticul de miazăzi al bisericii, se întoarse şi descoperi că uşa masivă de stejar nu era încă încuiată. Lumina asfinţitului umplea de căldură bolta cenuşie şi întreaga clădire păstra pacea, ca un recipient – apa. Se aşeză pe o bancă, lângă uşă şi ascultă liniştea. O tăcere sociabilă pe care o împărţea cu figurile de pe morminte, cu flamurile zdrenţuite, cu numele de pe zid, drapelul britanic înzorzonat al Legiunii şi cu ticăitul leneş al unui ceas. Mormintele erau toate ale celor din neamul Ledingham: de la demnitatea simplă a Cruciatului, până la familia de marmură, plângându-l într-o opulenţă ostentativă pe politicianul din secolul al XVIII-lea. Neamul Ashby nu avea nici cruciaţi, nici opulenţă. Pomelnicele lor erau plăcuţe cu inscripţii pe zid. Bee stătu acolo şi le citi pentru a mia oară. „De la Latchetts“ era refrenul. „De la Latchetts, în această parohie“. Fără feldmareşali, cancelari, poeţi sau reformatori. Doar simplitatea proprietarului de pământ de la Latchetts; suficienţa micului nobil de ţară de la Latchetts.

Şi acum Latchetts aparţinea acestui băiat necunoscut, venit din depărtări.

„Un mare simţ al datoriei“, spusese pastorul, vorbind despre Patrick, aşa cum şi-l amintea el. Şi acesta era Patrick pe care şi ea şi-l amintea. Iar acest Patrick le-ar fi scris.

În mintea ei, revenea tot timpul la asta. Patrick, pe care ei îl cunoşteau, nu i-ar fi lăsat nici în ruptul

capului să sufere şi să se frământe timp de opt ani.

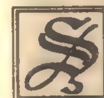
„O anumită dificultate psihologică“, spusese domnul Sandal. Şi, până la urmă, fugise de-acasă. Ceva suficient de necaracteristic lui Patrick. Poate că fusese biruit de ruşine când îşi venise în simţiri.

Şi totuşi... Şi totuşi...

Copilul acela blând, care te întreba automat: „Te deranjează?“

Copilul acela cu „marele simţ al datoriei“?

10

I, ÎN TIMP CE BEE stătea jos şi privea fix la plăcuţele familiei Ashby din biserica de la Clare, Brat Farrar stătea în picioare în camera din fund, în Pimlico, într-un costum nou-nouţ şi într-o stare de panică.

Cum de se vârâse în toată treaba asta? Unde-i fusese capul? Lui, Brat Farrar. Cum de putuse să-i treacă prin minte că o să izbutească să se descurce până la capăt? Dar, în primul rând, cum de consimţise să se preteze la un asemenea plan?

Costumul îl şocase, făcându-l să-şi dea seama. Costumul reprezenta fărădelegea transformată în ceva concret şi manifest. Era un costum splendid. Genul de costum pe care visase să-l aibă; atât de neremarcabil, atât de evident, odată ce l-ai remarcat; discreţia tipică croitoriei britanice de cea mai bună calitate. Dar el stătea în picioare şi se privea în oglindă cu un fel de groază.

Nu putea s-o facă, asta era tot. Doar atât, nu putea s-o facă.

Se va da la fund înainte de a nu fi prea târziu.

Va trimite înapoi la croitor afurisitul ăsta de costum şi îi va expedia o scrisoare femeii ăleia care fusese atât de drăguţă, după care va dispărea din peisaj.

– Ce! zise vocea. Şi să dai cu piciorul la cea mai

mare aventură din viaţa ta? Cea mai mare aventură care i s-a întâmplat vreodată unui om, din câţi au trecut pe acest pământ?

–Aventură pe dracu. Nu-i decât înşelăciune curată.

Nici nu se vor sinchisi să-l caute. Vor fi prea uşuraţi să ştie că au scăpat de el. Putea să se dea la fund, fără să lase nici o urmă.

–Dar lăsând în spate o avere? spuse vocea.

–*Da*, dar lăsând în spate o avere. Cine doreşte o avere, oricum?

Vor căpăta o scrisoare de la el, asigurându-i împotriva oricăror viitoare neplăceri din partea lui şi îl vor lăsa să plece. Îi va scrie femeii aceleia care, fiindcă era bună, îl sărutase înainte de a fi sigură, şi îi va mărturisi totul, spunându-i că regretă, şi cu asta, basta.

–Şi să dai tu cu piciorul la şansa de a avea o herghelie?

–Cui îi trebuie o herghelie? Lumea mişună de cai.

–Şi intenţionezi, poate, să ai şi tu câţiva?

–S-ar putea, cândva. S-ar putea.

–La paştele cailor.

–Taci din gură.

Îi va scrie lui Loding şi îi va spune că nu vrea să fie părtaş la uneltirile lui nemernice.

–Şi să iroseşti toate informaţiile? Toată pregătirea?

–Nici n-ar fi trebuit s-o încep.

–Dar ai început-o. Ai terminat-o. Eşti burduşit de informaţii care valorează o avere. Doar nu vrei să le prăpădeşti!

Loding va fi obligat să fluiere a pustiu, cu gândul la jumătatea lui. Cum de putuse oare accepta să devină un instrument în mâinile unui şarlatan ca Loding!

–Un şarlatan foarte amuzant şi inteligent. Pe cea mai înaltă treaptă a escrocheriei. Nu-i nici un motiv de ruşine, crede-mă.

Se va duce mâine la o agenţie de voiaj şi îşi va lua o cuşetă, să plece din ţară. Oriunde afară din ţară.

–Credeam că vroiai să rămâi în Anglia?

Va aşeza marea între el şi tentaţie.

–Ai spus tentaţie? Te pomeneşti că mai eziţi încă!

Nu mai avea destui bani pentru un bilet până în America, dar suficient totuşi cât să poată ajunge relativ departe. Biroul de voiaj îi va oferi o diversitate de locuri. În toată lumea asta largă mai existau şi alte distracţii. Marţi dimineaţa o să plece din Anglia şi de data asta nu se va mai întoarce.

–Să pleci fără ca măcar să vezi Latchetts?

O să găsească... „Ce-ai spus?"

–Am spus: „Să pleci fără ca măcar să vezi Latchetts?"

Încercă să se gândească la un răspuns.

–Aha, te-am prins.

Trebuie să existe un răspuns.

–Banii, şi caii, şi distracţiile, şi aventura sunt fleacuri banale. Le găseşti oriunde în lume. Dar dacă pierzi ocazia cu Latchetts, ai pierdut-o definitiv. Nu mai există cale de întoarcere.

–Dar ce treabă am eu cu Latchetts?

–Tocmai tu pui întrebarea asta? Tu, cu mutra ta de Ashby, cu oasele tale de Ashby, cu gusturile tale de Ashby, cu coloritul tău de Ashby, cu sângele tău de Ashby!

–N-am nici un fel de dovadă că...

–Am zis – şi cu sângele tău de Ashby. Măi, copil de pripas amărât şi inconştient ce eşti tu, când locul tău e la Latchetts, mai ai cumplita neruşinare de a pretinde că puţin îţi pasă!?

–N-am spus că nu-mi pasă. Bineînţeles că îmi pasă.

–Dar ai fi în stare să ieşi mâine din ţară, lăsând Latchetts în urma ta? Pentru totdeauna? Fiindcă, băiete, la asta se rezumă totul. Te găseşti în faţa acestei opţiuni. Alege calea marii aventuri, şi marţi dimineaţă vei vedea Latchetts. Dă-te la fund, şi n-ai să vezi niciodată casa şi moşia.

–Dar eu nu sunt un escroc! Nu pot face ceva nelegiuit.

–Zău? Şi în ultimele săptămâni, mă rog, n-ai dat oare o probă foarte reuşită de imitaţie a aşa ceva?! Ba

unde mai pui că ți-a plăcut. Ia adu-ți aminte cât ai savurat toată chestia aia pe muchie de cuțit, când i-ai făcut prima vizită bătrânului Sandal! Şi cât de mult ți-a plăcut și în celelalte dăți. Până și cu un avocat al Curții Regale, de cealaltă parte a mesei, aplicându-ți un fel de radiografie mintală. Ai fost încântat. Singurul lucru care nu e în regulă la tine, acum, e frica. Nervii. Vrei să vezi Latchetts, aşa cum n-ai mai vrut vreodată altceva în viață. Vrei să trăiești la Latchetts, ca un Ashby. Vrei caii. Vrei aventură. Vrei o existență în Anglia. Du-te marți la Latchetts și le vei avea pe toate.

– Dar...

– Ai venit de peste mări și țări pentru acea întâlnire cu Loding. Crezi că a fost o pură întâmplare? Categoric, nu. Aşa a fost menit să fie. Destinul tău este la Latchetts. Destinul tău. Lucrul pentru care ai fost adus pe lume. Destinul tău. La Latchetts. Ești un Ashby. De peste mări și țări spre un loc de care n-ai auzit niciodată. Destin. Nu poți da cu piciorul destinului...

Brat se dezbrăcă agale de costumul nou-nouț cu o migală de orfan, îl puse pe umerașul nou și frumos. Apoi se așeză la marginea patului și își îngropă fața în mâini.

Tot acolo stătea și când se lăsă întunericul.

11

ERA O ZI FRUMOASĂ, ziua în care Brat Farrar veni la Latchetts, dar o adiere neastâmpărată de vânt rostogolea frunzele, făcând ca, în ciuda soarelui și a văzduhului strălucitor, lumea să fie plină de o neliniște confuză și de prevestirea unei furtuni.

– Mult prea senin! se gândi Bee privind peisajul de la fereastra dormitorului ei, după micul dejun. „După râs, vine plâns“, cum spunea dădaca despre copiii prea exuberanți. Oricum. Cel puțin va sosi pe vreme frumoasă.

Își făcuse multe griji în sinea ei în legătură cu această sosire. Trebuia să fie cât mai neprotocolară cu putință; toți cei interesați căzuseră de acord asupra acestui aspect.

Cineva urma să-l aștepte la gară și să-l aducă acasă, iar la masa de prânz nu va fi prezentă decât familia. Întrebarea era: Cine să-l aștepte la gară? Gemenele ținuseră morțiș ca toată familia să meargă la gară, dar, desigur, așa ceva era exclus. Primirea publică a fiului rătăcitor, pe peronul de la Guessgate, ar fi un subiect de amuzament pentru personalul de la căile ferate și pentru călătorii ocazionali pe ruta Westover-Bures. Nici ea nu se putea duce, fără să se interpreteze că Patrick, care se întorcea acasă, ar fi protejatul ei; lucru ce trebuia evitat cu orice preț. Nu uitase cât de sarcastic fusese Simon, referindu-se la faptul că ea îl „adoptase“ pe Patrick. Simon – varianta evidentă pentru a juca rolul celui care urează bun venit – Simon nu era disponibil; de când Bee le făcuse anunțul duminică, Simon dormise acasă, dar altfel nu participase deloc la activitățile de la Latchetts, iar tentativa ei de a discuta cu el, luni seara târziu, în camera lui, fusese inutilă.

Aşa că i se luase o piatră de pe inimă când Eleanor se oferise să se ducă șase kilometri jumătate cu mașina, la gară la Guessgate, și să-l aducă pe Patrick.

Ceea ce o apăsa acum era masa în familie, după sosirea lui. Dacă Simon nu-și va face apariția, cum va explica absența lui? Iar dacă își va face apariția, cum o să fie masa?

Se întoarse să coboare, pentru a mai face o repetiție cu bucătăreasa – a treia bucătăreasă în ultimele douăsprezece luni – când o prinse Lana, „fata în casă“. Lana venea din sat și avea părul platinat, unghiile date cu ojă și varianta locală a machiajului obișnuit. Le „făcea plăcerea“, doar fiindcă „prietenul“ ei lucra la grajduri. Era dispusă să mature și să șteargă praful, le explică ea când veni prima dată, fiindcă asta era „în regulă“, dar nu accepta să servească la masă, fiindcă era „înjositor“. Ce mult ar fi vrut Bee să-i spună că nici

unei ființe, cu mâini, respirație, miros, sau maniere ca ale ei, nu i s-ar permite vreodată să pună mâna pe o farfurie și să i-o dea unui Ashby; dar Bee învățase să fie șmecheră. Îi explicase că în nici un caz nu se punea problema de a servi la masă; cei din familia Ashby se serveau întotdeauna singuri.

Lana venise să-i spună că „aspiratorul vărsa, în loc să înghită", așa că grijile casnice se adunară din nou pe capul lui Bee, biruind drama casnică. Reuși s-o scoată cu treaba la liman, exact la timp, pentru a o vedea pe Eleanor suindu-se în mașinuța ei cu două locuri.

– De ce nu iei mașina? întrebă ea. „Mașina" era vehiculul familiei, dubiosul mijloc de transport al Eleanorei fiind cunoscut sub numele de „gândac".

– O! Ia-mă și pe mine, ia-mă și pe mine! spuse Ruth, năpustindu-se pe scări în jos până la mașină, dar având mare grijă, remarcă Bee, să nu se atingă cu rochița albastră de tabla prăfuită a „gândacului".

– Nu, zise Eleanor cu fermitate.

– Sunt convinsă că i-ar plăcea să fiu și eu acolo. Vreau să spun, cineva din generația mea. În fond, pe tine te cunoaște. Pentru el n-o să fie atât de palpitant să te vadă pe tine, așa cum ar fi să mă vadă pe mine...

– Nu. Și dă-te la o parte, dacă nu vrei să-ți murdărești țoalele astea nemaipomenite.

– Ce egoistă e Eleanor, spuse Ruth, scuturându-și praful de pe mâini, în timp ce se uita la mașina care se făcea tot mai mică printre tei. Vrea să se bucure numai ea.

– Prostii. Am stabilit ca tu și Jane să așteptați aici. Apropo, unde e Jane?

– La grajduri, cred, n-o interesează Patrick.

– Sper să vină înapoi la timp, pentru masă.

– A, o să vină. Se prea poate ca Patrick să n-o intereseze, dar e întotdeauna prima la masă. O să fie și Simon la masă?

– Sper.

– Ce crezi că o să-i spună lui Patrick?

Dacă pacea și fericirea de la Latchetts se vor duce

de râpă, preschimbându-se într-o vrajbă de nedescris, gemenele vor trebui să plece la școală în altă parte. Oricum, peste un an sau doi vor trebui să meargă la altă școală; ar fi mult mai bine să plece acum decât să trăiască într-o atmosferă de încordare și ură.

– Crezi că o să iasă cu scandal? întrebă Ruth, plină de speranță.

– Bineînțeles că nu, Ruth. Te-aș ruga să nu mai dramatizezi lucrurile.

Dar se ruga, totodată, să poată și ea conta pe faptul că nu va ieși cu scandal. Iar Eleanor, pe drumul spre gară, își dorea același lucru. Era ușor agitată la gândul întâlnirii cu acest frate nou, dar și supărată pe ea însăși că era agitată. Hainele de toată ziua cu care se îmbrăcase reprezentau protestul ei împotriva propriei emotivități; felul ei de a se preface că nu se va întâmpla nimic cu adevărat important.

Guessgate, care funcționa pentru trei sate, dar pentru nici un oraș, era o gară micuță la margine de drum, cu o circulație de mărfuri destul de substanțială, dar cu un trafic scăzut de călători, așa că, atunci când Brat coborî din vagon, pe peron nu era nimeni, în afară de o țărancă grasă, un hamal nădușit, un controlor de bilete și Eleanor.

– Bună, spuse ea. Ce mult semeni cu Simon. Și dădu mâna cu el. Brat observă că nu era fardată. Doar un pic de pudră peste pistruii de pe nas.

– Eleanor, zise el, identificând-o.

– Da. Unde ți-e bagajul? Mașina mea e mică, dar spatele e foarte încăpător.

– N-am decât asta, spuse el, arătând spre ceea ce ținea în mână.

– Restul sosește mai târziu?

– Nu, asta e tot ce am.

– O! Ea schiță un zâmbet. Cel care schimbă locul nu prinde cheag.

– Da, spuse el, nu prinde cheag, și începu s-o placă foarte mult.

Mașina e afară, în curte. Pe aici.

–Ați fost plecat, domnule Ashby? spuse controlorul, luând de la el biletul de tren.

–Da, am fost plecat.

–Auzindu-i vocea, controlorul de bilete își ridică privirea, nedumerit.

–Te-a confundat cu Simon, îi spuse Eleanor în timp ce se urcau în mașină; și zâmbi. Cei doi dinți din față erau foarte puțin încălecați, ceea ce îi conferea chipului ei o drăgălășenie copilărească. Când era serioasă, avea o față mititică, rece și voluntară. Nici că se putea să vii acasă într-un moment mai bun al anului, spuse ea, scârțâind cu roțile mașinii peste pietrișul din curtea gării, după care acceleră, angajându-se pe drum.

„Acasă", se gândea el. Părul ei de culoarea grâului bine copt era aproape alb. Fire blonde și mătăsoase, foarte fine. Își strânsese părul la spate într-un coc, ca și cum n-ar fi avut timp să-și bată capul cum să-l aranjeze altfel.

–Pomii abia au început să înflorească. Și au apărut și primii mânji.

–În pantalonii uzați, din pânză tare, genunchii ei erau exact ca de băiat. Dar brațele goale, care îi ieșeau de sub jacheta aruncată pe umeri, aveau o rotunjime delicată.

–Honey are o mânzișoară care o să devină celebră. Stai numai s-o vezi. N-o știi pe Honey, bineînțeles. Nu era pe vremea ta. O cheamă de fapt Greek Honey. E a lui Hymettus, de la o iapă pe care o cheamă „Bani de zile negre". Sper să fii încântat de caii noștri.

–Sper și eu.

–Mătușa Bee spune că tot te mai interesează. Mă refer la cai.

–Nu prea m-am ocupat de aspectul creșterii lor, desigur. Doar de pregătirea cailor pentru muncă.

Ajunseră în sat.

Deci ăsta era Clare. Pătrățelele alea turtite pe care le văzuse pe hartă reprezentau această entitate caldă, vie și veselă. Uite Cerbul Alb; uite și Clopotul. Și acolo sus, în spate, era biserica, unde se aflau plăcuțele cu inscripții ale familiei Ashby.

–E drăguț satul, nu-i așa?! spuse Eleanor. Nu s-a schimbat deloc, de când îl știu eu. Nu s-a schimbat de la Potop, dacă stăm să ne gândim. Numele oamenilor din case se înșiră pe stradă în aceeași ordine, ca pe vremea lui Richard al II-lea. Dar asta știi și tu, bineînțeles. Mă tot gândesc la tine ca la un musafir.

Dincolo de sat, știa el, se aflau porțile mărețe ale Parcului Clare. Cu o curiozitate moderată, aștepta să vadă intrarea de la ceea ce fusese casa lui Alec Loding. Descoperi că era un arc întins de dantelărie din fier, străjuit de doi stâlpi enormi, pe care se sprijinea câte un leu cu laba ridicată. Călare pe leul mai îndepărtat, era un băiețel, din care nu se zărea decât pledul ca pielea de leopard, cu margine din postav verde, în care era înfășurat, și o găletușă pentru nisip, înfiptă pe cap, ca un coif. De pe piciorul gol, țâșnea în sus, ca o lance, un vătrai de alamă.

–E-n regulă, spuse Eleanor. Ai văzut-o.

–M-am mai liniștit puțin.

–Știai că acum Clare e școală?

Era cât pe-aci să spună da, când își aminti că acesta era doar unul dintre lucrurile pe care i le spusese Loding, și nu unul dintre lucrurile pe care se presupunea că trebuie să le știe.

–Ce fel de școală?

–O școală pentru chiulangii.

–Chiulangii?

–Da. Oricine nu poate suferi să muncească temeinic și are un părinte cu bani destui pentru a plăti taxele o ia drept spre Clare. Nimeni nu e obligat să învețe ceva la Clare. Nici măcar tabla înmulțirii. Teoria este că, într-o bună zi, vei simți nevoia tablei înmulțirii și că o să te apuce o dorință nebună de a învăța cât fac nouă ori nouă. Bineînțeles că, de fapt, nu se întâmplă așa.

–Nu?

–Sigur că nu. Cum să-i treacă prin minte ăluia, care a reușit să scape de nouă ori nouă, să mai dobândească aceste cunoștințe de bunăvoie!?

–Și, dacă nu fac lecții, atunci ce fac toată ziua?

– Își exprimă personalitatea. Desenează obiecte; sau fac obiecte; sau văruiesc șopronul; sau se constumează, ca Anthony Toselli. Ăla de pe leu era Tony. Pe unii îi învăț să călărească. Le place. Mă refer la călărit. Cred că sunt atât de plictisiți de lucrurile ușoare, încât ceva mai dificil li se pare pur și simplu fascinant. Dar, sigur că trebuie să fie ceva ieșit din comun. Lucru dificil, adică. Dacă ar fi o dificultate, pe care se presupune că o poate depăși oricine, nu i-ar mai interesa. Asta i-ar coborî la nivelul comun, pe care mă situez eu sau tu. N-ar mai fi „altfel".

– Drăguț, n-am ce zice.

– Oricum, e foarte avantajos pentru Latchetts. Și *uite* Latchetts.

Lui Brat i se puse un nod în gât. Eleanor viră lent, intrând pe poarta albă dintre tei.

Foarte bine că rula cu viteză redusă, fiindcă, nici nu intrase bine în tunelul verde, că un fel de fluture albastru uriaș țâșni dintre trunchiurile copacilor, dansând frenetic în fața mașinii.

Eleanor frână și înjură simultan.

– Hei! Salut! strigă fluturele, dansând pe lângă mașină, pe partea lui Brat.

– Ce, ești proastă!? zise Eleanor. Puteam să te omor. Nu știi că un șofer nu vede bine când intră dinspre soare pe un drum?

– Hei! Salut, Patrick! Sunt eu! Ruth. Bună. Am venit să merg în mașină cu tine. Până acasă. Pot să stau pe genunchii tăi? Nu-i prea mult loc în vechitura asta de mașină îngrozitoare a lui Eleanor și nu vreau să-mi turtesc rochița. Sper că-ți place rochia mea. Am pus-o special pentru venirea ta acasă. Dar să știi că arăți foarte bine. Sunt așa cum te așteptai?

Așteptă să-i răspundă la această întrebare, așa că Brat spuse că nu prea se gândise la asta.

– Of! spuse Ruth, teribil de dezumflată. Noi ne-am gândit la tine, zise ea cu reproș. Zile întregi nimeni n-a vorbit despre altceva.

– A, da, spuse Brat, când *tu* vei dispărea de-acasă ani de-a rândul, oamenii vor vorbi despre *tine*.

– Nici nu mi-ar trece prin minte să fac ceva atât de *outre*[1], zise Ruth, necruțătoare.

De unde ai mai scos și cuvântul ăsta? întrebă Eleanor.

– Este un cuvânt foarte bun. Doamna Peck îl folosește.

Brat simți că era bine să bage un pic de culoare locală, spunând: „Apropo, ce mai face familia Peck?" Dar nu-i stătea mintea la tertipuri. Aștepta momentul când teii aveau să se rărească și va vedea Latchetts.

Momentul când se va afla față în față cu „fratele lui geamăn".

– Simon nu s-a întors încă, o auzi pe Ruth spunând; și îi văzu privirea piezișă, pe care i-o aruncă lui Eleanor. Privirea, mai mult chiar decât informația respectivă, îl făcu să se cutremure.

Prin urmare, Simon nu-l aștepta în pragul ușii. Simon era „plecat" pe undeva, iar familia era neliniștită din această pricină.

Alec Loding îi spulberase ideea potrivit căreia la Latchetts ar fi urmat să-l aștepte o primire făcută de nu știu ce slujbași feudali; că avea să găsească un șir întreg de servitori, în frunte cu majordomul, coborând în ordine strictă până la cea din urmă fată în casă, gata cu toții să-i ureze bun venit „tânărului conaș", în căminul ancestral. Toate acestea, îi spusese Loding, erau de mult trecute și, oricum, la Latchetts nu existase niciodată majordom. Iar el știuse, de asemenea, că n-o să găsească nici un cortegiu de rubedenii. Tatăl copiilor fusese fiu unic, cu o singură soră, mătușa Bee. Mama copiilor fusese fiică unică, doar cu doi frați: amândoi uciși de nemți înainte de a împlini douăzeci de ani. Singura rudă apropiată a familiei Ashby era Străunchiul Charles, în legătură cu care Loding îl informase că acum se îndrepta spre Singapore.

Dar nu-i trecuse prin minte că s-ar putea să nu fie prezenți toți Ashby disponibili. Că s-ar putea să existe

[1] Exagerat, revoltător (în franceză în original).

disidenți. Comoditatea întâlnirii cu Eleanor îl indusese în eroare. Metaforic vorbind, smuci de hățuri, strunindu-se singur.

Mașina ieși din verdeața primăvăratică și plăpândă a aleii, cotind pe bucla spațioasă din fața casei, unde, în plin soare strălucitor și în bătaia vântului, se înălța Latchetts: o casă foarte liniștită, foarte prietenoasă, foarte sigură pe ea. Frontonul clădirii inițiale fusese transformat de către un Ashby, prin secolul al XVIII-lea, pentru a fi în ton cu vremurile, așa încât vechimea și originea nu se mai vedeau decât după acoperișul de țiglă. Construită în ultimele zile ale domniei Elizabethei, acum era în banalul stil „Regina Ana". Stătea acolo, printre pajiștile ei, nepavoazată și suficientă, neavând nevoie de grădină pentru a fi mai mare. Verdeața parcului micuț creștea în centrul domeniului, ajungând până la casă, așa că orice altă vegetație ar fi fost redundantă.

În timp ce Eleanor lua curba spre casă, Brat o văzu pe Beatrice Ashby ieșind în pragul ușii și îl cuprinse o panică subită; o dorință nebună de a-i trânti în față adevărul și de a dispărea pe loc înainte de a trece pragul casei; înainte de a intra definitiv „în scenă". Scena avea să fie al naibii de dificilă și de încurcată și habar n-avea cum s-o joace.

Ruth fu aceea care îl salvă în cel mai greu moment de încurcătură. Înainte ca mașina să se oprească, trâmbița deja tuturor triumful ei, așa că sosirea lui Brat trecu oarecum pe locul doi, față de realizarea ei.

– Mătușă Bee, până la urmă l-am întâmpinat! Ai văzut, până la urmă l-am întâmpinat. Am venit împreună cu ei de la poartă. Nu te superi, nu-i așa? M-am dus pe jos până la poartă și, când am ajuns acolo, i-am văzut venind, și s-au oprit să mă ia și pe mine, și uite că am ajuns, deci, până la urmă, l-am întâmpinat.

Îl luă pe Brat de braț și ieși de-a dura cu el din mașină, târându-l după ea, ca și cum ar fi fost achiziția ei. Așa că Brat și Bee se salutară, ridicând amândoi ușor din umeri în fața acestei parade de personalitate.

O stare de amuzament indulgent îi uni pentru o clipă și, când amuzamentul trecuse, trecuse deja și momentul.

Înainte ca încurcătura să apuce să dea iar buzna, apăru o a doua destindere. Jane se ivi de după colțul casei, călare pe Divan, îndreptându-se spre grajduri. Mișcarea spontană a mâinilor pe hățuri, când zări grupul de la ușă, dovedi limpede că nu intenționase să facă parte din acel grup. Dar, acum, era prea târziu să dea înapoi, chiar dacă acest lucru ar fi fost posibil. Era imposibil întotdeauna să te îndepărtezi de la ceva ce l-ar fi putut interesa pe Divan; nu se lăsa dus de căpăstru, cuprins de o curiozitate nesățioasă. Așa că, fără tragere de inimă, Jane avansă pe un ponei extrem de preocupat. Când Divan se opri, ea se lăsă jos, politicos, și rămase acolo în picioare, sfioasă și circumspectă. Când Bee o prezentă, își puse mânuța, moale, în palma lui Brat, și după o clipă și-o trase înapoi.

– Cum îl cheamă pe poneiul tău? întrebă Brat, conștient de dușmănia ei.

– Ăsta e Divan, spuse Ruth, apropiindu-se de calul lui Jane. Pastorul îi spune Omnibuzul Cabalin.

Brat întinse mâna spre ponei, care îi respinse avansul, retrăgându-se cu un pas înapoi și privind disprețuitor de-a lungul botului lung. Ca gest, era pur burlesc; un gest de repudiere victorian, dintr-o dramă victoriană.

– Ce cabotin, remarcă Brat; iar Bee, încântată de perspicacitatea lui, râse.

– Nu-i plac oamenii, spuse Jane, pe jumătate stăpânindu-se și pe jumătate apărându-și prietenul.

Dar Brat își ținea mâna întinsă în continuare și, în scurt timp, curiozitatea birui rezerva calului, așa că Divan își lăsă capul în mâna care îl aștepta. Brat îl alintă până ce Divan capitulă cu totul, turtindu-și botul în el cu o zburdălnicie de elefant.

– *Ei, poftim!* zise Ruth, urmărindu-i. Cu *nimeni* nu face așa.

Brat își coborî privirea spre fetișoara încordată de

lângă cotul lui, uitându-se la mânuțele murdare, care strângeau atât de tare hățurile.

–Ba cred că așa face și cu Jane, când nu e nimeni de față, spuse el.

–Jane, trebuia deja să te fi spălat pentru masă, zise Bee, întorcându-se să deschidă drumul spre interiorul casei.

12

–NE-AM INSTALAT în fostul dormitor al copiilor, spuse Bee. Sper că nu te deranjează. Simon are camera în care stătea împreună cu... în care stăteai tu împreună cu el. Vai, Doamne, ce gafă, se gândi ea; o să fiu oare în stare vreodată să consider că el e Patrick? Să-ți fi dat una dintre camerele libere însemna să te tratez ca pe un musafir.

Brat spuse că se bucura să stea în dormitorul copiilor.

–Cum vrei, să te duci sus acum, sau să bei mai întâi ceva?

–Am să mă duc sus acum, zise Brat întorcându-se spre scară.

Știa că ea așteptase acest moment; așteptase momentul când el trebuia să demonstreze că, de fapt, cunoștea casa. Așadar, plecă de lângă ea și o luă pe scări în sus; sus, până la primul palier mare și pe coridorul îngust, până în aripa nordică, și de acolo la camerele copiilor, plasate spre apus. Deschise a treia ușă, dintre cele patru, și se trezi în camera pe care Nora Ashby o aranjase pentru copiii ei când aceștia erau mici. O fereastră dădea spre vest, deasupra padocurilor, iar cealaltă spre nord, spre ridicătura dealului. Era în partea liniștită a casei, departe de grajduri și de vecinătatea drumului. Rămase în picioare la fereastră, privind zările britanice albăstrui, cu gândul la munții strălucitori de dincolo de vârtejurile de praf din Vest și foarte conștient de prezența lui Bee Ashby în spatele lui.

Trebuia să mai ia inițiativa în legătură și cu altceva.

–Unde e Simon? întrebă el și se întoarse cu fața spre ea.

–El e ca Jane, spuse ea. Întârzie la masă. Dar va veni imediat.

O luase domol, dar o văzu tresărind la întrebarea lui neanunțată, de parcă ar fi scuturat din bici lângă ea. Simon nu venise să-l întâmpine; Simon nu fusese la Latchetts să-l salute; în concluzie, Simon era refractar.

Înainte de a apuca să continue subiectul, ea preluă inițiativa în locul lui.

–Baia de la dormitor e toată la dispoziția ta, dar *te rog* ia-o mai încet cu apa caldă, da? Combustibilul e o problemă îngrozitoare. Acum, spală-te și vino jos imediat. Familia Peck ne-a trimis niște vin de Xeres, de la Prezbiteriu.

–Nu vin și ei la masă?

–Nu, vin diseară la cină. Prânzul e doar în familie.

Îl urmări îndreptându-se spre a patra ușă, care știa el că este baia de la camera copiilor, după care plecă liniștită. Știa de ce ea era liniștită: fiindcă el știuse să se descurce în casă. Și se simțea vinovat și nu prea în largul lui. Faptul că-l prostise pe domnul Sandal – stând față în față cu un avocat al Curții Regale, care îl sfredelise tot timpul cu ochii lui cinici de irlandez – fusese un lucru; faptul că îl prostise pe domnul Sandal fusese amuzant. Dar s-o prostească pe Bee Ashby era cu totul și cu totul altceva.

Se spălă distrat, răsucind săpunul în mâini, cu ochii la linia dealului. Acolo era turful, pe care vroia să călărească; turful pentru care își vânduse sufletul. Neapărat o să ia un cal și o să se ducă acolo sus, să călărească în liniște, departe de relațiile umane și de acest fantastic joc de pocher, și totul i se va părea din nou corect și că merită osteneala.

Se duse înapoi în camera lui și dădu peste o blondă arămie într-o rochie strâmtă de mătase înflorată, care pigulea micșunelele din vasul de pe pervaz.

– Salut, spuse blonda. Bine ai venit acasă, și toate cele bune.

–Mulțumesc, zise Brat. Era o persoană pe care ar fi trebuit s-o cunoască? Categoric nu!

–Semeni foarte mult cu fratele tău, știai?

–Așa cred. Își scoase periile din „sac" și le puse pe măsuța de toaletă; era o luare în stăpânire simbolică.

–N-ai de unde să mă cunoști, bineînțeles. Sunt Lana Adams, din sat. Adams, tâmplarul, era bunicul meu. Le dau o mână de ajutor, fiindcă prietenul meu lucrează la grajduri.

Deci, asta era: fata în casă. Se uită la ea și îi păru rău de prietenul ei.

– Pari mult mai mare decât fratele tău, nu-i așa? Bănuiesc că e din cauză că ai bătut lumea. Că a trebuit să-ți porți singur de grijă, și chestii de-astea. Nu răsfățat ca fratele tău. Scuză-mă că spun asta, dar să știi că e răsfățat. De-aia a și făcut atâtea mofturi în legătură cu venirea ta. O prostie, după părerea mea. Numai când se uită omul la tine, își dă seama că ești un Ashby. N-are nici un rost să spui că nu-i așa, zic eu. Dar ascultă-mă pe mine, ține-i piept. Nu poate să sufere să-l înfrunte cineva. I s-a făcut pe plac toată viața, asta e. Nu te da bătut.

Cum Brat își vedea mai departe de despachetat, în tăcere, ea se opri; și înainte de a apuca să-și reia vorba, vocea rece a Eleanorei spuse din pragul ușii:

–Ai tot ce-ți trebuie?

Blonda zise în pripă:

– Tocmai îi uram bun venit domnului Patrick și, aruncându-i un zâmbet radios lui Brat, își făcu ieșirea din cameră, unduind din șolduri.

Brat se întreba cât de mult auzise Eleanor.

– E drăguță camera asta, zise Eleanor, doar că dimineața nu bate soarele în ea. Patul ăsta e de la Clare. Mătușa Bee le-a vândut pe-alea mici și l-a cumpărat pe ăsta, când s-a făcut vânzarea la Clare. E drăguț, nu-i așa? E cel din camera lui Alec Ledingham. În afară de pat, camera este exact la fel.

–Da, am remarcat, același tapet.

– Robinson Crusoe și ceilalți. Da. Slăbiciunea mea

era Hereward cel Sprinten. Avea un profil fermecător. Arătă spre locul lui Hereward, pe desenul cu eroi imaginari, pe care Nora îl alesese pentru distracția de seară a copiilor ei.

–Tapetul cu povestioare e tot lângă ușa de alături?

–Sigur că da. Vino să vezi.

O urmă, dar, în timp ce ea îi spunea pe dinafară poveștile ilustrate, mintea lui era preocupată de ceea ce îi dezvăluise fata din sat despre Simon, cât și de ironia faptului că el avea să doarmă în patul lui Alec Loding.

Prin urmare, Simon refuzase să creadă că el era Patrick. „N-are nici un rost să spui că nu-i așa, zic eu." Asta nu putea să însemne decât că Simon, în ciuda evidenței, refuza să-l accepte.

De ce?

O urmă pe Eleanor la parter, în continuare nedumerit.

Eleanor îl conduse într-un salon mare și însorit, unde Bee turna vin de Xeres, iar Ruth descifra o melodie la pian.

– Vrei să mă auzi cum cânt? întrebă Ruth, cum era de așteptat.

– Nu, zise Eleanor, nu vrea. Ne-am uitat la tapetele vechi, îi spuse ea lui Bee. Uitasem cât de îndrăgostită eram de Hereward. Ce bine că am fost luată la timp de lângă el, fiindcă altfel cred că aș fi făcut un fel de fixație.

– *Mie* nu mi-au plăcut *niciodată* chestiile alea de bebeluși de pe pereți, spuse Ruth.

– *Tu* nu *citești*, așa că n-aveai de unde să știi ce e cu ele, îi spuse Eleanor.

– Am renunțat să mai folosim aripa cu dormitorul copiilor când gemenele n-au mai avut nevoie de doică, spuse Bee. Era prea departe față de restul casei.

–Mergeai de-ți venea rău, ca să le chemi pe gemene dimineața, spuse Eleanor, și, cum pe Ruth trebuie s-o strigi întotdeauna de mai multe ori, a trebuit să le mutăm pe orbita normală a familiei.

– Oamenii delicaţi au nevoie de mai mult somn, spuse Ruth.

–Şi de când, mă rog, eşti tu delicată? întrebă Eleanor.

–Nu e vorba că eu sunt delicată, ci de faptul că Jane e mai robustă, nu-i aşa, Jane? spuse ea, luând-o drept martoră pe Jane, care intra tiptil în cameră, cu părul încă jilav la tâmple de la spălatul în grabă.

Dar ochii lui Jane o fixau pe Bee.

–A venit Simon, spuse ea, cu glasul firav; şi traversă încăperea pentru a sta lângă Bee, ca şi cum ar fi vrut să-şi recapete curajul.

Urmă o clipă de tăcere totală. În momentul de animaţie oprită în loc, doar Ruth se mişcă. Ruth îşi îndreptă spatele, fierbând de nerăbdare.

Apoi, mâna lui Bee se mişcă din nou, continuând să umple paharele.

–Asta-i foarte bine, spuse ea. N-o să mai trebuiască să întârziem cu masa.

O făcuse atât de frumos, încât lui Brat, ştiind ceea ce ştia acum, îi veni să aplaude.

–Unde e Simon? întrebă Eleanor, degajat.

– Venea jos, spuse Jane; şi ochii i se întoarseră înapoi spre Bee.

Uşa se deschise şi Simon Ashby intră.

Se opri o clipă, uitându-se la Brat, înainte de a închide uşa.

–Ai venit, deci, spuse el.

Nici un fel de expresivitate în cuvinte; nici o emoţie aparentă în ton.

Traversă agale încăperea, până ce ajunse faţă în faţă cu Brat, lângă fereastră. Ochii lui, de un cenuşiu anormal de deschis, cu un contur mai întunecat în jurul irisului, nu aveau nici un fel de expresie. Şi figura lui palidă era lipsită de expresivitate. Avea nervii atât de încordaţi, se gândi Brat, încât, dacă l-ai fi ciupit cu degetul, ar fi vibrat ca o coardă.

Şi apoi, pe neaşteptate, încordarea dispăru.

Stătu o clipă şi îi studie faţa lui Brat; iar a lui, subit, se destinse de uşurare.

–N-au vrut să-ţi spună, probabil, zise el, tărăgănând puţin cuvintele, dar eram pregătit să neg până în pânzele albe că tu eşti Patrick. Acum, după ce te-am văzut, retractez totul. Bineînţeles că eşti Patrick. Îi întinse mâna. Bine ai venit acasă.

Încremenirea din spatele lor se destrămă într-un freamăt de mişcări şi de glasuri amestecate. Urmă un zgomot confuz de felicitări reciproce, de clinchet de pahare şi de râs. Până şi Ruth, s-ar fi zis, îşi înăbuşi dezamăgirea de a fi privată de melodramă şi îşi folosi talentele pentru a căpăta puţin mai mult vin în pahar decât „înghiţitura" la care aveau dreptul gemenele ca să dea noroc.

Dar Brat, bând lichidul auriu şi mulţumind Cerului că momentul trecuse, era consternat. De ce *uşurare*? se gândea el.

La ce se aşteptase Ashby? De ce îi fusese teamă?

Simon respinsese posibilitatea ca Brat să fie Patrick. Fusese asta doar un mijloc de apărare în faţa speranţei; o asigurare împotriva deziluziei extreme? Îşi spusese în sinea lui: Nu vreau să cred că Patrick trăieşte şi, când se va dovedi că nu trăieşte, înseamnă că n-am sperat degeaba? Şi, oare, copleşitoarea uşurare, cu câteva clipe mai înainte, se datora numai realizării faptului că, la urma urmei, el era Patrick?

Nu se brodea.

Îl urmărea pe Simon, care era sufletul petrecerii, şi se mira de el. În urmă cu câteva clipe, Simon fusese oţelit să înfrunte ceva, iar acum s-ar fi zis că parcă scăpase. Asta era. Asta însemnase uşurarea aceea subită. Reacţia cuiva oţelit să înfrunte ce poate fi mai rău, dar brusc păsuit.

De ce să se simtă păsuit?

Se duse la masă cu această mică nedumerire, care îi stărui în subconştient, în timp ce se ocupa de problemele ridicate de conversaţia cu membrii familiei Ashby şi răspundea întrebărilor cu care aceştia îl asaltau.

„Ţi-a reuşit!", jubilă vocea lui interioară. „Ţi-a reu-

șit! Stai de drept la masa familiei Ashby și toți se bucură de nu mai pot."

În fine, poate că nu chiar toți. Jane, leală lui Simon, era ca o micuță oază tăcută în mijlocul discuțiilor voioase. Și se putea presupune că nici Simon, cu toată capitularea lui, nu se bucura chiar atât de mult. Dar Bee, fără nici un fel de rezervă la adresa acestei capitulări, era radioasă; și Eleanor se topea, pas cu pas, trecând de la conversația politicoasă, la interesul sincer.

– Dar frâul la comanși e un fel de căpăstru, nu-i așa?

– Nu; doar o zăbală. Frânghia trece prin bot ca un căluș. Pentru caii duși în frâu, e cel mai bine așa. Te urmează de la sine, ca să slăbească forța de tracțiune.

Ruth, care îl iertase complet pentru faptul că nu făcuse nici un comentariu în legătură cu înfățișarea ei, îi făcea insistent curte; și era singura care îi spunea „Patrick".

Lucrul acesta deveni tot mai evident pe parcursul mesei, iar permanenta ei exclamație – „Patrick" – pentru a-i atrage atenția, contrasta cu felul semiconștient în care ceilalți evitau să-i spună pe nume. Brat și-ar fi dorit ca unicul lui „partizan" să se dovedească a fi Jane, și nu Ruth. Dacă ar fi fost să aibă o soră, i-ar fi plăcut să fie exact ca Jane. Pentru a-i întâlni privirea, cu sânge rece, trebuia să depună același efort ca și pentru a se uita în ochii portretului din spatele ei. Sufrageria era pur și simplu tapetată de portrete, iar cel din spatele lui Jane îl înfățișa pe William Ashby al VII-lea, îmbrăcat în uniforma Miliției din Westover, în care propusese acțiunea de rezistență împotriva invaziei lui Napoleon I. Brat învățase acele portrete pe de rost, stând sub pagodă, în grădina din Kew, și de fiecare dată când privea spre ochii lui William Ashby al VII-lea, îl izbea ideea ridicolă că William ar ști totul despre pagodă.

Un lucru îl ajutase, totuși, enorm, la această primă întâlnire dificilă cu familia Ashby. Povestea pe care trebuia s-o spună, așa cum subliniase Loding în timpul mesei la „Ageamiu", era, cu excepția începutului, adevărată; era povestea vieții lui. Și, cum întreaga familie, în unanimitate, evita orice referire la evenimentele care îl catapultaseră în acea viață, terenul de discuție pe care se mișca era solid. Nu era nevoie să pășească în lături sau să facă manevre.

Nu trebuia nici să aibă grijă „cum se poartă"; și pentru acest motiv, Loding îi mulțumise entuziast. Se părea că, fără o doică foarte pricepută și exigentă, în lumea bună, educația referitoare la consumul de alimente nu era mai riguroasă decât într-un orfelinat de cea mai bună calitate. „Doamne, spusese Loding, dacă îmi va rămâne vreodată un ban după un rând de băutură, am să-l trimit la caravanseraiul ăla al tău, în semn de recunoștință pentru că nu ai fost crescut în vreo mahala sclivisită. Fumurile de aristocrat sunt practic cu neputință de dezrădăcinat, băiete. Și, indiferent ce ți-ai închipui că ar putea face Pat Ashby, este pur și simplu de neînchipuit că ar fi în stare să stea cu degetul mic ridicat de pe pahar, în timp ce bea".

Așadar, Brat n-a trebuit să se dezvețe de nici o deprindere socială. Într-adevăr, convenționalismul lui o dezamăgi ușor pe Ruth, care era veșnic în căutare de senzațional. „Nu mănânci cu furculița", îi spusese ea; și, văzându-l nedumerit, adăugă: „Așa cum fac ăia în filmele americane; taie mâncarea cu cuțitul și furculița, după care mută furculița în cealaltă mână, ca să mănânce".

– Nici nu mestec gumă, sublinie el.

– Mă întreb de unde o fi apărut metoda asta a lor atât de complicată de a apuca mâncarea, zise Bee.

– Poate că pe vremuri cuțitele erau o raritate, sugeră Eleanor.

– Într-o societate aflată în faza de pionierat, cuțitele erau mult prea folositoare ca să constituie o raritate, spuse Simon. E mult mai probabil că, trăind atât de multă vreme cu tocături, atunci când au ajuns să taie totul în felii, instinctul i-a îmboldit să le mărunțească imediat.

Ascultându-i, Brat se gândea cât de tipic englezesc era totul. Cu el acolo, înviat din morți, ei discutau calm

despre moravurile americane la masă. Nici vorbă de manifestări euforice sau felicitări sfârșite pentru această conjunctură, așa cum s-ar întâmpla într-un cămin american. Evitau leitmotivul „mai ții minte“, cu aceeași hotărâre cu care americanii s-ar fi bălăcit, cum s-ar spune, în el. Amintindu-și de prietenii lui de la Clubul Leneșilor, se gândi că, din punctul de vedere al lui Pete și Hank, și al lui Lefty, toată chestia asta ar fi o mostră nemaipomenită de snobism englezesc.

Dar poate că fericirea de pe chipul lui Bee l-ar fi impresionat până și pe Lefty.

– Fumezi? întrebă Bee, după ce turnase cafeaua; și împinse cutia cu țigări spre el. Dar Brat, căruia nu-i plăcea să schimbe țigările, își scoase tabachera și o pofti pe Bee să se servească.

– M-am lăsat de fumat, spuse Bee. Am în schimb un sold la bancă.

Așadar, Brat îi întinse tabachera Eleanorei.

Eleanor zăbovi cu degetele pe țigări și se aplecă în față ca să descifreze ce era gravat în interiorul tabacherei.

– Brat Farrar, spuse ea. Cine e ăsta?

– Eu, zise Brat.

– Tu? A, da; Farrar, bineînțeles. Dar de ce Brat?

– Nu știu.

– Așa-ți spuneau? Brat, adică?

– Da.

– De ce Brat?

– Nu știu. Fiindcă eram mic, bănuiesc.

– Brat! spuse Ruth încântată. Te superi dacă am să-ți spun Brat? Da?

– Nu. O bună parte din viață nici nu mi s-a spus altfel.

Ușa se deschise și apăru Lana, să spună că venise un tânăr la domnișoara Ashby și că îl băgase în bibliotecă.

– Of, asta mai lipsea, zise Bee. Ce vrea, ai aflat?

– Zice că e reporter, spuse Lana, dar mie nu mi se pare că seamănă a reporter. Destul de îngrijit, curățel

și politicos. Informațiile Lanei despre presă, ca și cunoștințele lui Brat despre clasa de mijloc, proveneau numai din filme.

– A, nu! zise Bee. Presa, nu. Deocamdată.

– Zice că e de la „Westover Times“.

– Ți-a spus de ce a venit?

– În legătură cu domnul Patrick, firește, spuse Lana, răsucindu-și degetul mare în direcția lui Patrick.

– Of, Doamne, bodogăni Simon, și nici n-am apucat încă să ne digerăm bucuria. Dar trebuia să se întâmple, mai devreme sau mai târziu!

Bee își bău restul de cafea.

– Haide, Brat! spuse ea întinzând mâna și trăgându-l în picioare. Mai bine ne ducem, să isprăvim odată și cu asta. Și tu, Simon. Îl scoase pe Brat din cameră, râzând amuzată și ținându-l în continuare de mână. Felul prietenos și afectuos în care îi strângea mâna provocă în el o reacție emotivă năvalnică, pe care n-o putea identifica. Și era prea preocupat de problema reporterului, ca să se oprească și să analizeze ce i se întâmpla.

Biblioteca era camera întunecoasă din fundul casei, unde Bee își ținea biroul cu capac-rulou, socotelile și registrele de referință. Un tânăr mărunțel, într-un costum albastru, simplu și de bun-gust, își bătea capul, nedumerit, cu o carte despre cai. Când ei intrară, lăsă cartea jos și spuse cu un accent scoțian puternic:

– Domnișoara Ashby? Numele meu e Macallan. Lucrez la „Westover Times“. Îmi pare îngrozitor de rău că am dat buzna, așa, neanunțat, dar m-am gândit că ați terminat deja masa de mult timp.

– Mda, am început târziu și cred că am zăbovit ceva mai mult, spuse Bee.

– Aha, zise domnul Macallan, înțelegător. O ocazie foarte specială. N-am nici un drept să v-o stric, dar deviza mea e „pe primul loc, ultima noutate“, și exact în acest minut, dumneavoastră sunteți ultima noutate.

– Presupun că vă referiți la întoarcerea acasă a nepotului meu.

– Exact.

– Şi cum aţi descoperit atât de repede, domnule Macallan?

– Unul dintre contactele mele a aflat despre asta într-una din cârciumile din Clare.

– Ce cuvânt deplorabil, zise Bee.

– Cârciumă? întrebă domnul Macallan, consternat.

– Nu. Contact.

– Uf, bine, una dintre antenele mele, dacă aşa vă place mai mult, spuse domnul Macallan, drăguţ. Permiteţi-mi să vă întreb care dintre aceşti doi tineri domni este fiul rătăcitor care s-a întors?

Bee îi prezentă pe Brat şi pe Simon. Pe faţa lui Simon reapăruse ceva din încordarea aceea glacială; dar Brat, care fusese pe aproape când Nat Zucco îşi tăiase gâtul în bucătăria din cantina fostei lui soţii şi asistase la activităţile desfăşurate de presa americană cu această ocazie, se minuna că în Anglia culegerea ştirilor se făcea aşa, în treacăt. Răspunse întrebărilor evidente pe care i le puse domnul Macallan şi se întrebă dacă avea să urmeze vreo propunere de a face şi fotografii. Dacă da, trebuia să scape într-un fel de asta.

Dar Bee fu aceea care îl salvă de la fotografiat. Fără fotografii, spuse Bee. Nu; categoric *nici un fel* de fotografie. Putea să întrebe orice poftea, dar fără fotografii.

Domnul Macallan acceptă, dar fără tragere de inimă. „Articolul despre fratele geamăn dispărut îşi pierde jumătate din valoare fără fotografie", se văicări el.

– Sper că n-ai de gând să-l intitulezi „Fratele geamăn dispărut"? spuse Bee.

– Nu; o să-i dea titlul „Înviat din morţi", zise Simon, deschizând gura pentru prima oară. Vorba lui tărăgănată şi seacă se lăsă ca o umbră peste cameră.

Ochii albaştri şi spălăciţi ai domnului Macallan se întoarseră spre el, zăboviră o clipă asupra lui cumpănind, după care reveniră spre Bee.

– *Eu* mă gândisem la „Senzaţie la Clare", spuse el, dar am dubii că „Westover Times" o să-l accepte. E un

organ foarte conservator. Părerea mea e că la „Daily Clarion" o să meargă mai bine.

– La „Clarion"! zise Bee. Un ziar londonez! Dar – dar sper că nici nu se pune problema. Este o chestiune cu totul locală – o chestiune pur de familie.

– Aşa era şi afacerea aia de la Hildrop Crescent, spuse domnul Macallan.

– Ce afacere?

– Se numea Crippen. Presa lumii e alcătuită din afaceri de familie, domnişoară Ashby.

– Dar asta nu poate interesa pe nimeni, în afară de noi. Când nepotul meu a dispărut acum opt ani, ziarul „Westover Times" n-a pomenit de asta decât... decât în treacăt.

– Da, ştiu. Am verificat. Un scurt paragraf, în josul paginii trei.

– Nu-mi dau seama de ce întoarcerea nepotului meu ar prezenta mai mult interes decât dispariţia lui.

– Este complet inversul situaţiei, ceva în genul „Omul îl muşcă pe câine". Mor oameni în fiecare zi, domnişoară Ashby, dar numărul celor care se întorc de pe lumea cealaltă este extrem de mic. Învierea din morţi în ciuda tuturor progreselor înregistrate de ştiinţa modernă, rămâne o senzaţie. Şi acesta este motivul pentru care ziarul „Daily Clarion" va fi interesat.

– Dar cum au să afle?

– Să afle! spuse domnul Macallan, sincer oripilat. Domnişoară Ashby, asta e *bomba* mea, nu vă daţi seama?!

– Adică, aveţi de gând să trimiteţi articolul la „Clarion"?

– Da, sigur că da.

– Domnule Macallan, nu trebuie; efectiv nu trebuie.

– Uite ce e, domnişoară Ashby, spuse domnul Macallan, răbdător, am fost de acord cu interdicţia de a nu face fotografii şi îmi respect angajamentul – n-am de gând să mă furişez pe-afară ca să încerc să-i pozez pe tinerii domni fără să-şi dea seama, sau alte chestii de genul ăsta – dar nu-mi puteţi pretinde să renunţ la o

asemenea bombă. Ditamai bomba, vrednică de orice cotidian londonez. Şi cum Bee, căzând în cursa dorinţei ei naturale de a fi corectă, ezita, el adăugă: Chiar dacă nu le trimit articolul, nimeni nu-l poate opri pe un redactor să preia articolul din „Westover Times“ şi să facă din el o ştire de prima pagină. Dumneavoastră nu v-aţi afla deloc într-o situaţie mai avantajoasă, iar eu, în schimb, aş rata ocazia de a realiza ceva bun pentru mine.

– Of, Doamne, spuse Bee, dându-i tacit dreptate, presupun că asta înseamnă o gloată de ziarişti de la Londra.

–Ah, nu. Doar de la „Clarion“. Dacă e subiectul ziarului „Clarion“, celorlalte nu le mai pasă. Şi, indiferent pe cine trimit, nu aveţi de ce să vă faceţi griji. Au învăţat toţi la Oxford, presupun.

Şi, cu acest bobârnac la adresa presei britanice, domnul Macallan se uită în jur după pălărie şi dădu semne de plecare.

– Vă sunt foarte recunoscător, şi dumneavoastră, domnule Ashby, pentru amabilitatea de a-mi da aceste informaţii. N-am să vă reţin mai mult. Permiteţi-mi să vă ofer felicitările mele pentru această împlinire fericită – pentru o clipă, ochii albaştri şi spălăciţi se opriră cu o bunăvoinţă temperată asupra lui Simon – şi mulţumirile mele pentru amabilitatea de care aţi dat dovadă.

–Sunteţi la mare distanţă de casă, nu-i aşa, domnule Macallan? spuse Bee, făcându-i conversaţie în timp ce mergea cu el spre uşa de la intrare.

–Casă?

–Scoţia.

– A, am înţeles. De unde v-aţi dat seama că sunt scoţian? O, numele, fireşte. Da, Glasgow e la mare depărtare; dar asta nu-i decât calea ocolită până la Londra, ca să zic aşa. Dacă tot intenţionez să lucrez la un ziar britanic, e foarte bine să ştiu câte ceva despre... despre...

–Aborigeni? îi sugeră Bee.

– Condiţiile locale, *aveam* de gând să spun, zise domnul Macallan, solemn.

– Nu sunteţi cu maşina? spuse Bee, uitându-se la aleea pustie din faţa uşii.

– Am lăsat-o parcată la capătul drumului de acces, mai încolo. N-am reuşit până acum să mă obişnuiesc să trag maşina în faţa caselor străine, ca şi cum ar fi ale mele.

Şi, cu această manifestare surprinzătoare de modestie, omuleţul se înclină, îşi puse pălăria şi plecă.

13

ÎN BIBLIOTECĂ, în timp ce glasurile lui Bee şi ale domnului Macallan se auzeau din ce în ce mai slab, pierzându-se pe coridor şi apoi afară, se lăsase tăcerea. Brat, neştiind cum să interpreteze această tăcere, se întoarse spre rafturi şi începu să se uite la cărţi.

– Da, zise Simon, tolănindu-se pe fereastră, încă un risc eliminat cu bine.

Brat aşteptă, încercând să analizeze sunetul cuvintelor cât încă mai pluteau în aer.

–Risc? spuse el în cele din urmă.

–Piedicile şi obstacolele implicate de dificila afacere a întoarcerii înapoi. A fost nevoie de ceva îndrăzneală, dacă stai bine să te gândeşti. Ce te-a împins s-o faci, Brat – dorul de casă?

Aceasta era prima întrebare sinceră care i se pusese şi, brusc, îi plăcu mai mult de Ashby din această cauză.

–Nu chiar. Conştientizarea faptului că locul meu, în fond, e aici. Simţi că suna cam infatuat şi adăugă: Adică, locul meu pe lume e aici.

Urmă o nouă tăcere. Brat continuă să se uite la cărţi şi speră că nu avea să-i placă de tânărul Ashby. Aceasta ar fi o complicaţie neprevăzută. Era şi aşa destul de rău

că nu se simțea în stare să privească drept în față omul pe care îl dădea la o parte acum când rămăsese singur în cameră cu el; dar să se trezească până la urmă că îi și place acea persoană ar face intolerabilă situația.

Bee fu aceea care rupse tăcerea.

– Cred că ar fi trebuit să-i oferim ceva de băut bietului om, zise ea, intrând. Dar, acum e prea târziu. Poate îi dă un pahar „contactul" lui de la Cerbul Alb.

– De la „Clopot", presupun, zise Simon,

– De ce de la „Clopot"?

– Lana noastră preferă să se ducă acolo, în loc de „Cerbul Alb".

– Aha. Cu cât află mai repede toată lumea, cu atât mai curând se termină și toată tevatura asta. Îi zâmbi lui Brat, pentru a elimina orice urmă de venin din cuvinte. Hai să mergem să ne uităm la cai, vreți? Ai niște haine de călărie cu tine, Brat?

– Nimic din ceea ce Latchetts înțelege prin „haine de călărie", spuse Brat, remarcând cu câtă ușurare profitase ea de scuza de a nu-i spune „Patrick".

– Vino sus cu mine, zise Simon, și am să-ți găsesc eu ceva.

– Bun, spuse Bee, părând mulțumită de el. Eu am s-o recuperez pe Eleanor.

– Ți-a plăcut că ți-a dat fostul dormitor al copiilor? întrebă Simon, urcând scările în fața lui.

– Foarte mult.

– Ai observat, bănuiesc, că are același tapet vechi.

– Da.

– Ți-aduci aminte de seara când ne-am bătut de-a Ivanhoe-Hereward?

– Nu; de asta nu-mi amintesc.

– Nu. N-aveai cum, bineînțeles.

Din nou cuvintele rămaseră suspendate de tăcere, deranjându-l pe Brat la ureche cu ecoul tonului lor.

Se duse după tânărul Ashby, în camera pe care acesta o împărțise cu fratele lui, remarcând că nimic din încăpere nu sugera că ar mai fi fost locuită vreodată și de o altă persoană. Dimpotrivă, era în foarte mare măsură doar camera lui Simon; populată și mobilată cu lucrurile lui într-o asemenea măsură, încât părea deopotrivă salon și dormitor. Rafturi cu cărți, rânduri de cupe de argint, schițe cu cai înrămate, pe pereți, fotolii și un birou micuț, cu o derivație telefonică pe el.

Brat se îndreptă spre fereastră, în timp ce Simon răscolea printre haine, după ținuta potrivită. Fereastra, așa cum știa și el, dădea spre grajduri, dar un gard viu, cu liliac și salcâmi-galbeni, ascundea imaginea clădirilor. Deasupra lor, pe planul al doilea, se înălța turla bisericii Clare. Duminică, presupunea, avea să fie dus acolo, la slujbă. Alt risc. Ciudat, nu, că tânărul Ashby alesese cuvântul „risc"?

Simon ieși din dulap cu niște pantaloni de călărie și cu o haină de tweed.

– Cred că astea merg, zise el, aruncându-le pe pat. Am să-ți găsesc o cămașă. Deschise un sertar de la scrinul pe care se aflau oglinda și obiectele lui de toaletă. Scrinul era lângă fereastră, iar Brat, jenat încă în apropierea lui Simon, se duse lângă șemineu și începu să se uite la cupele de argint de pe poliță. Toate erau premii de echitație, așezate în ordine – de la o cursă cu obstacole, la o cursă locală „point-to-point", și până la Olympia. Toate premiile, cu excepția unuia singur, erau de dată prea recentă pentru a-l implica și pe Patrick Ashby; excepția fiind un potir micuț și modest, care îi fusese decernat lui Simon Ashby cu „Patience", fiindcă ieșise câștigător la categoria juniori-sărituri, la Expoziția Agricolă de la Bures, cu un an înainte ca Patrick Ashby să se sinucidă.

Ridicându-și privirea și văzând cupa micuță din mâna lui Brat, Simon zâmbi și spuse:

– Pe-asta ți-am suflat-o ție, dacă îți amintești.

– Mie? spuse Brat, luat pe nepregătite.

– Ai fi câștigat cu Old Harry, dacă nu te-aș fi întrecut, făcând un al doilea tur perfect.

– A, da, zise Brat. Și, pentru a se lansa pe o nouă pistă: Se pare că ți-a mers destul de bine de atunci.

– Nu prea rău, spuse Simon, mutându-și din nou

atenţia la sertarul cu cămăşi. Dar o să-mi meargă şi mai bine. Tot înainte, până la Olympia. O spuse distrat, dar plin de încredere; ca şi cum banii pentru a cumpăra cai de rasă ar fi fost automat disponibili. Brat se miră puţin, dar simţi că nu era momentul să discute viitorul financiar.

– Ţi-aduci aminte de obiectul care atârna la capul patului tău? întrebă Simon, ca din întâmplare, împingând la loc sertarul de la scrin.

– Căluţul? întrebă Brat. Da, sigur că da. Travesty, adăugă el, indicându-i numele şi parodia de pedigriu. De la Ţăranul Irlandez din Lemn Fosilizat.

Se întoarse cu spatele la exponatele de pe poliţă, cu intenţia de a aduna hainele pe care Ashby i le căutase; dar, în timp ce se întorcea, văzu faţa lui Ashby în oglindă şi expresia vădită de şoc întipărită pe acea faţă îl făcu să se oprească în loc. Simon fusese în curs de a împinge la loc sertarul, dar gestul era oprit la jumătatea drumului. Era, se gândi Brat, exact reacţia cuiva care auzise telefonul sunând; pauza involuntară şi apoi mişcarea reluată.

Simon se întoarse cu faţa la el, încetişor, cămaşa atârnându-i pe braţul stâng.

– Cred că o să-ţi vină bine, spuse el, luând cămaşa cu mâna dreaptă şi întinzându-i-o lui Brat, fără să-şi ia ochii de pe faţa lui. Nu mai era şocat; părea doar gol, ca şi cum mintea i-ar fi fost în altă parte. Ca şi cum, se gândi Brat, ar fi rezolvat probleme în minte.

Brat luă cămaşa, adună restul hainelor, îi mulţumi şi porni spre uşă.

– Coboară când eşti gata, îi spuse Simon, holbându-se în continuare la el, cu privirea goală. Te aşteptăm jos.

Şi Brat, luând-o pe palier spre camera lui, în aripa opusă, era la rândul lui şocat. Ashby nu se aşteptase ca el să ştie. Ashby fusese efectiv atât de sigur de faptul că el nu ştia de căluţul de jucărie, încât căzuse pe spate când îi devenise clar că el ştia.

Şi asta însemna?

Nu putea să însemne decât un singur lucru.

Însemna că tânărul Ashby nu crezuse nici o clipă că el era Patrick.

În liniştea fostului dormitor al copiilor, Brat închise uşa şi rămase în picioare rezemat de ea, hainele răsfirându-se încet pe jos, de pe braţul lui relaxat.

Simon nu fusese păcălit. Scurta scenă înduioşătoare cu paharele cu vin nu fusese decât un act din piesă.

Ideea îl exaspera.

De ce îşi dăduse Simon osteneala de a se preface?

De ce nu spusese imediat: „Nu eşti Patrick şi nimic n-o să mă facă să cred că ai fi!"?

Aceasta fusese replica originală, dacă ar fi fost să se ia după relatarea Lanei şi atmosfera din familie. Până în ultima clipă, toţi se îndoiseră de reacţia lui faţă de sosirea lui Brat; iar el îi răsplătise pe toţi, printr-o capitulare sinceră şi fermecătoare.

De ce această capitulare gratuită?

Era – era oare un fel de capcană? Primirea călduroasă şi încântarea nu erau, oare, decât iarba şi frunzele verzi, aşezate peste cursa pregătită de el?

Dar nu ar fi avut de unde să ştie, până la întâlnirea propriu-zisă faţă în faţă, că el, Brat, nu era Patrick. Şi, după câte s-ar fi zis, îşi dăduse seama instantaneu că persoana pe care o avea în faţă nu era fratele lui. Atunci, de ce să...

Brat se aplecă să adune hainele de pe jos şi se îndreptă brusc. Îşi amintise ceva. Îşi amintise de ciudata relaxare a lui Simon în clipa în care se uitase bine la el. Senzaţia aceea de uşurare. Că „scăpase".

Deci, asta era!

Lui Simon îi fusese teamă că *era* Patrick.

Când a descoperit că nu se confruntă decât cu un simplu impostor, ce greu trebuie că i-a fost să se abţină să nu-l îmbrăţişeze.

Dar asta tot nu explica acea capitulare.

Poate că era doar o amânare; o pregătire de parteneriat. Poate că punea la cale un *dénouement*[1] mai dramatic; o discreditare şi mai publică.

---

[1] Deznodământ; în franceză, în original.

Dacă aşa stăteau lucrurile, se gândi Brat, atunci pe tânărul domn Ashby îl cam aşteptau câteva surprize. Cu cât se gândea mai mult la surprize, cu atât începea să se simtă mai bine în legătură cu toată această situaţie. În timp ce îşi punea hainele de călărie, îşi aminti, nu fără plăcere, de faţa aceea şocată din oglindă. Simon nu ştiuse că el, Brat, trecuse toate testele „de familie". Nu fusese prezent când Brat trecuse testul de verificare a modului în care ştia să se descurce prin casă; şi nici nu avusese prilejul să i se povestească despre asta. Tot ceea ce ştia era că avocaţii fuseseră mulţumiţi în privinţa identităţii lui Brat. Fiind confruntat cu ceea ce, din punctul lui de vedere, era un impostor patentat, trebuie că abia aşteptase, cuprins de o malitiozitate delicioasă, să-l ademenească pe prefăcut.

Da; ăsta era tânărul domn Ashby, gata oricând să smulgă aripioarele muştelor. Prima tentativă de smulgere fusese în legătură cu bătaia dintre Ivanhoe şi Hereward. Ceva despre care doar Patrick avea cum şti. Dar, totodată, ceva ce ar fi putut uita uşor.

Căluţul de lemn era ceva despre care doar Patrick ar fi putut şti şi ceva ce Patrick n-ar fi putut uita în nici un caz.

Şi Brat ştiuse de el.

Nici nu era de mirare că Ashby fusese şocat. Şocat şi debusolat. Nici nu era de mirare că arăta de parcă ar fi rezolvat probleme în minte.

Brat îi acordă un gând binevoitor acelui magistru călăuzitor, Alec Loding. Loding îşi ratase vocaţia; ca mediator era superb. Cândva, undeva, se va ivi ceva ce Alec Loding fie uitase să-i spună, fie nu ştiuse nici el; şi momentul acela avea să fie foarte urât; dar, până acum, îşi ştiuse rolul. Până acum ştiuse totul la perfecţie.

Până şi în legătură cu Travesty.

Fusese un obiect micuţ din lemn negru fosilizat. „Rudimentar şi suprarealist", îi spusese Loding, „dar aducând a cal". Iniţial fusese înhămat la o trăsurică irlandeză pe două roţi, întregul echipaj fiind unul dintre

acele suveniruri din lemn, pe care turiştii le aduceau din Irlanda înainte de vremurile când devenise mai recomandabil să se întoarcă acasă cu banii. Trăsurica fiind făcută din surcele şi bucăţele, cunoscu în scurt timp soarta tuturor obiectelor din camera copiilor; dar căluţul, vânjos şi solid, supravieţuise şi devenise obiectul de cult şi fetişul lui Patrick. Alec Loding fusese răspunzător de botezarea lui; într-o seară de iarnă, la ceaiul din dormitorul copiilor. În drum spre casă, întorcându-se de la o cursă de ponei, el şi Nancy se opriseră la Latchetts, în speranţa de a bea ceva; dar, negăsind pe nimeni acasă, cu excepţia Norei, care îşi lua ceaiul, sus, împreună cu copiii ei, se alăturaseră şi ei grupului din dormitor. Şi acolo, în timp ce prăjeau pâine, căutaseră un nume pentru talismanul lui Patrick. Patrick, care îi spunea întotdeauna obiectului „căluţul meu irlandez", nesimţind deloc nevoia unei descrieri mai speciale, respingea toate sugestiile.

– Tu ce nume i-ai da, Alec? îl întrebase mama lui pe Loding, care fusese prea ocupat să consume pâine prăjită cu unt, ca să-i mai pese de numele unei jucării.

– Travesty, spusese Alec, aruncând un ochi spre obiect. „De la Ţăranul Irlandez din Lemn Fosilizat".

Oamenii mari râseseră, dar Patrick, care era prea mic pentru a cunoaşte sensul cuvântului, se gândi că „Travesty" era un nume minunat, care suna semeţ. Un nume plin de tropăitul cailor de război, care se ridicau în două picioare şi făceau tot felul de salturi, un nume demn, prin urmare, de lucrul acela mic şi negru care forma obiectul dragostei lui.

– Îl ţinea în buzunar, îi spusese Loding în salonul Reginei Adelaida (ploua în acea dimineaţă), dar când s-a făcut deja prea mare, îl ţinea atârnat la capul patului, cu o fundă de tartan destrămată, de la o cutie de bomboane din Edinburgh.

Da: nu era de mirare că Simon fusese zdruncinat până în adâncul inimii. Nici un străin, faţă de familia Ashby, n-ar fi putut şti de Travesty.

Brat, încheindu-se la nasturii hainelor lui Ashby și remarcând cât de bine se adaptează, până și pe o siluetă străină, un articol de confecție bine croit, se întreba ce mai zicea oare Simon de toată treaba asta. Aflase deja, fără îndoială, că „impostorul" nu numai că știa de existența lui Travesty, dar că se și plimbase prin casă cu încrederea tipică unei persoane de mult familiarizate cu locul. Brat se simțea îmboldit de o ușoară senzație de excitare. Aceeași excitare care făcuse atât de plăcute interviurile cu bătrânul domn Sandal. În ultimele câteva ore, – exact de când sosise în gara de la Guessgate – fusese întâmpinat cu bunăvoință și urări de bun venit, iar rezultatul constase într-o ușoară senzație de greață, un fel de indigestie spirituală. Ceea ce fusese un joc de zaruri, cu o miză periculoasă, se transformase în simplul gest de a lua o bomboană de la un copil. Acum, dacă Simon îi era rival, treaba devenise din nou o competiție.

Nu zaruri, se gândi Brat, privindu-se în oglindă. Dame, mai degrabă. Era vorba aici de mutări prudente, de anticiparea atacului, de blocarea unei lovituri neprevăzute. Da; dame.

Brat coborî, înviorat de o nouă anticipare febrilă. Nu va mai trebui să stea cu spatele la tânărul Ashby, fiindcă nu era în stare să dea ochii cu el. Piesele erau înșirate pe tablă, față în față, la distanță.

Prin ușa de la hol, care era larg deschisă, îi zări pe membrii familiei Ashby, grupați pe trepte la soare, și se îndreptă spre ei. Ruth, cu ochii în permanență peste tot, ca un car de reportaj, îl văzu prima.

– Vai, ce bine îi stă, zise Ruth, făcându-i curte în continuare.

Brat era conștient de faptul că îi „stătea bine", dar ar fi preferat ca Ruth să nu atragă atenția asupra toaletei lui de împrumut. Se întrebă dacă se găsise vreodată cineva care s-o plesnească pe Ruth Ashby.

– Trebuie să-ți faci cât de curând niște haine de călărie la Walters, spuse Bee. Ca model, astea ți se potrivesc destul de bine. Ceea ce înseamnă că nu trebuie să te duci în oraș decât pentru măsuri.

– Pantalonii ăștia nu sunt de la Walters, spuse Simon, aruncând un ochi leneș spre haine. Sunt de la firma „Gore and Bowen' s". Walters nu s-a priceput în viața lui să facă o pereche de pantaloni de călărie ca lumea.

Stătea mai în spate, rezemat de perete, lângă cadrul ușii, relaxat și aparent împăcat cu lumea. Își plimbă ochii agale, în sus, de la cizmele lui Brat până la cămașă și, cu același interes detașat, și-i opri pe chipul lui.

–Ei bine, zise el, amabil, smulgându-se de lângă zid. Hai să mergem să ne uităm la cai.

Nu dame, se gândi Brat. Nu, nu dame. Pocher.

–În după-amiaza asta, îți arătăm grajdurile, zise Bee, și lăsăm iepele pentru după ceai.

Îl luă pe Brat de braț și cu cealaltă mână îl apucă și pe Simon, așa că se îndreptară spre grajduri, braț la braț, ca niște vechi prieteni; Eleanor și gemenele veneau în urma lor.

–Gregg moare de nerăbdare să te vadă, spuse ea. Nu înseamnă, firește, că se observă cât e de nerăbdător. Fața pe care o are nu-i permite așa ceva. Nu-ți rămâne decât să mă crezi pe cuvânt că e emoționat pe dinăuntru.

–Ce s-a întâmplat cu bătrânul Malpas? întrebă Brat, deși auzise totul despre bătrânul Malpas, într-o dupăamiază, afară, lângă sera cu portocali.

–A devenit foarte astigmatic, spuse Bee. La figurat, vorbind. Nu ne puteam vedea în ochi. Nu prea îi plăcea să primească ordine de la o femeie. Așa că s-a retras, cam la un an și jumătate după ce eu am preluat comanda, și de atunci îl avem pe Gregg. E mizantrop și misogin și are și el, firește, ifosele lui; dar toate astea nu au nimic de-a face cu treaba la grajduri. S-a remarcat o scădere substanțială a valorii chitanțelor de nutreț după plecarea bătrânului Malpas. Iar oamenilor de prin partea locului le place mai mult de Gregg,

fiindcă achiziţionează fânul direct de la fermieri, şi nu prin intermediul unui antreprenor. Cred că, în general, se pricepe mai bine la cai decât bătrânul Malpas. E mai îndemânatic, când e vorba să aducă în formă bună un cal slab. Şi un adevărat geniu când trebuie să doftoricească un cal bolnav.

De ce nu se relaxează? se gândea ea, simţind rigid braţul băiatului sub degetele ei. Calvarul s-a terminat acum, negreşit. De ce nu se relaxează?

Şi Brat, la rândul lui, era conştient de degetele ei care îi strângeau antebraţul, aşa cum nu mai fusese niciodată conştient de mâna unei femei. Trăia din nou acea explozie de emoţie necunoscută, care îl năpădise atunci când Bee îl luase de mână pentru a-l conduce la interviul cu domnul Macallan.

Dar prima imagine a grajdurilor, pe care o văzu, îi distrase atenţia atât de la problemele emoţionale, cât şi de la cele etice.

Reacţia lui în faţa curţii cu grajduri de la Latchetts semăna foarte mult cu reacţia unui marinar de pe un vas comercial, care face cunoştinţă prima dată cu unul dintre vasele flotei regale. Un fel de amuzament dispreţuitor, dar indulgent. Mirarea că nu puseseră şi fundiţe pe chestia aia. Numai faptul că din boxe ieşeau curioase câteva capete de cai îl putu convinge că locul respectiv era într-adevăr folosit ca grajd. Semăna atât de mult cu unul dintre modelele de jucărie pe care le văzuse în magazinele cu jucării scumpe. Întotdeauna îşi imaginase că flecuşteţele acelea vesele, vopsite ţipător şi cu flori în ghivece, fuseseră confecţionate după gustul copiilor. Dar, după câte se părea, erau copii autentice ale unui articol real. Se uita acum la unul dintre aceste articole, grozav de surprins.

Nici măcar ferma de agrement din Vestul sălbatic nu-l pregătise pentru aşa ceva. Şi ferma de agrement era vopsită din abundenţă, dar găseai totuşi acolo o tradiţie de duritate. Nimănui nu i-ar fi trecut vreodată prin minte, la ferma de agrement, să tundă iarba în mijloc, ca să arate ca un pătrat de postav verde, cu mar-

gini atât de clare şi atât de bine tăiate, încât îţi venea parcă s-o rulezi şi să pleci cu ea. Ferma de agrement mai păstra încă urme de noroi, balegă, sudoare şi muşte, care sunt inseparabile de viaţa lângă cai.

Clădirea micuţă din stânga intrării în curte era şelăria, iar în uşa şelăriei stătea grăjdarul de cai, Gregg. Gregg avea din plin aerul acela deziluzionat, frecvent la cei care îşi câştigă existenţa de pe urma cailor. Avea de asemenea calitatea specifică oricărui călăreţ experimentat: era fără vârstă. Probabil că avea vreo cincizeci de ani, dar n-ar fi fost deloc surprinzător să afli că avea treizeci şi cinci.

Făcu doi paşi înainte şi îi aşteptă să vină până la el. Cei doi paşi erau concesia pe care o acorda bunelor maniere, iar aşteptarea accentua faptul că îi primea pe terenul lui. Îl măsură pe Brat, cu ochii lui albaştri şi limpezi, în timp ce Bee le făcea prezentările, dar expresia lui rămase politicoasă şi impenetrabilă. Îi adresă lui Brat un bun venit convenţional şi o strângere de mână zdrobitoare.

–Am auzit că aţi călărit în America, spuse el.

–Doar pe cai din vest, zise Brat. Cai pentru muncă.

–A, şi ăştia muncesc, spuse Gregg, înclinând capul spre boxe. Să n-aveţi nici un dubiu în această privinţă, lăsa să se înţeleagă tonul cuvintelor lui. Parcă ar fi desluşit neîncrederea lui Brat în lucrurile spilcuite, de genul „scuipă şi freacă, până luceşte". Îşi mută privirea dincolo de Brat, la Eleanor, care stătea mai în spate, şi spuse: Aţi văzut ce avem în şelărie, domnişoară Eleanor?

Din obscuritatea şelăriei se materializă, ca un răspuns parcă la întrebarea lui, silueta unui băieţel. Se materializă cam fără tragere de inimă, ca şi cum n-ar fi fost sigur că avea să fie primit cu bine. Cu toată schimbarea de costumaţie, Brat îl recunoscu pe călăreţul leului de piatră, de la porţile domeniului Clare. Vestimentaţia actuală, deşi mai puţin frapantă, nu era cu mult mai ortodoxă decât echipamentul din piele de leopard. Era îmbrăcat cu un tricou de fotbal, în dungi, care stătea ca pe gard pe trupul lui de mormoloc, o

pereche de pantaloni de călărie, atât de largi, încât făceau burtă deasupra genunchilor osoși, o caschetă de jocheu, din care se vedea la spate căptușeala de protecție, și o pereche de mocasini roșii împuțiți.

– Tony! spuse Eleanor. Tony, ce cauți aici?

– Am venit pentru lecția de călărie, spuse Tony, răsucindu-și ochii de colo-colo, de la unul la altul, cu o iuțeală de șopârlă.

– Dar astăzi nu e ziua ta de călărie.

– Nu, Eleanor? Eu credeam că e.

– Știi foarte bine că nu ai oră de călărie marțea.

– Credeam că azi e miercuri.

– Fantastic ce poți să minți, Tony, spuse Eleanor, impasibilă. Știai foarte bine că azi nu e miercuri. Dar m-ai văzut în mașină cu o persoană străină și de-aia ai venit până aici, să afli cine e acea persoană.

– Eleanor, murmură Bee, dezaprobator.

– Nu știi ce-i poate pielea, spuse Eleanor; ca și cum subiectul discuției n-ar fi fost de față. Are o curiozitate aproape maniacă. E aproape singura lui însușire omenească.

– Dacă îl iei astăzi, n-o să mai trebuiască să-l iei mâine, spuse Simon, uitându-se în scârbă la copilul Toselli.

– Nu se poate așa ceva, să vină și să călărească exact când are el chef! spuse Eleanor. În afară de asta, am declarat că altă dată nu-l mai iau cu chestiile astea pe el. Ți-am spus să-ți faci rost de o pereche de cizme, Tony.

Ochii negri încetară să mai semene cu două șopârle și se preschimbară în două rezervoare înlăcrimate de durere.

– Tata nu-și poate permite să-mi cumpere cizme, spuse Tony, pițigăiat, cu o intonație menită să stoarcă sânge până și dintr-o piatră.

– Tatăl tău are 12.000 de lire sterline pe an, fără impozit pe venit, zise Eleanor, energic.

– Dacă îl iei astăzi, Nell, zise Bee, ești liberă mâine să mă ajuți, când jumătate din ținut vine să se uite la Brat. Și, cum Eleanor șovăia: Dacă tot e aici, e mai bine să scapi acum.

– Iar mâine, tot mocasini o să poarte, rosti Simon, tărăgănat.

– Călăreții indieni poartă mocasini, remarcă Tony, docil, și călăresc foarte bine.

– Nu cred că sărăntocul de taică-tău ar fi foarte încântat dacă ai apărea în lumea bună cu mocasini. Fă-ți rost de o pereche de cizme. Și, ține minte ce-ți spun, Tony, dacă te iau în după-amiaza asta, să nu care cumva să-ți închipui că îți poți face un obicei din asta.

– A, nu, Eleanor.

– Dacă mai vii din nou când nu ai oră, o să trebuiască să pleci fără să călărești.

– Da, Eleanor. Avea ochii din nou ca două șopârle, sprinteni și șmecheri.

– Bine. Du-te și roagă-l pe Arthur să-ți pună șaua pe Cartof.

– Da, Eleanor.

– Nu tu un „mulțumesc" măcar, zise Eleanor, uitându-se în urma lui.

– Pentru ce e casca de protecție? întrebă Simon.

– Zice că are craniul subțire ca foaia de celofan și trebuie să și-l ferească. Nu știu de unde a făcut rost de una de mărimea asta. Îmi închipui că de la circ. Cu nostalgiile lui de indian, presupun că ar trebui să fiu mulțumită că nu-și face apariția cu o cordeluță pe cap și cu o pană înfiptă în ea.

– O s-o facă și pe asta, într-o bună zi, când îi vine lui pe chelie, zise Simon.

– Uf, păi cred că aș face mai bine să mă duc să-l înșeuez pe Uriaș. Îmi pare rău, Brat, spuse ea, zâmbindu-i ușor, dar, de fapt, până la urmă, treaba asta e o binecuvântare. Poneiul pe care călărește el o să fie mult mai puțin nărăvaș cu el, astăzi, decât ar fi mâine, după o zi de grajd. Și, efectiv, n-ai nevoie de trei persoane ca să-ți arate locurile. Am să merg pe padocuri cu tine, după ceai.

14

TENDINŢA LUI BRAŢ de a privi cu condescendenţă ceea ce i se părea spilcuit şi răsfăţat se stinse irevocabil şi definitiv undeva între a patra şi a cincea boxă. Drăgălaşii cocoloşiţi, pe care se aşteptase să-i găsească în aceste boxe, nu existau. Cai pursânge, cai jumătate sânge, trăpaşi sau ponei, strălucirea robelor lor se datora condiţiei fizice şi ţesălatului şi nu cocolitului în grajduri încălzite; Brat trăise prea mult printre cai, ca să nu-şi dea seama de acest lucru. Singurele panglici ce fuseseră vreodată legate la aceste animale erau rozetele roşii, albastre sau galbene; iar rozetele se găseau, exact cum se cuvenea, în şelărie.

Bee făcu onorurile, asistată de Gregg; dar, cum nu e posibil ca patru călăreţi să evalueze un anume cal fără să se lanseze într-o discuţie, şi de această dată discretul formalism, tipic începutului, dispăru curând, totul degenerând într-o discuţie amicală liberă. Şi, în scurt timp, Brat, uşor detaşat de anturaj, ca de obicei, observă că Bee lăsa din ce în ce mai mult discuţia pe seama lui Simon. Că, în locul lui Bee, Simon era cel care spunea: „Ăsta e un rebut de la un grajd cu cai de curse, pe care Eleanor îl dresează să fie mârţoagă" sau „O mai ţii minte pe bătrâna Thora? Ăsta e un pui de-al ei, cu Pumnalul." Că Bee se autoexcludea în mod deliberat.

Gemenele obosiseră repede şi se evaporaseră; Ruth, fiindcă o plictiseau caii, iar Jane, fiindcă ştia tot ce se putea şti despre cai şi nu-i plăcea ideea că aparţineau unei persoane pe care nu o cunoştea. Iar Gregg, taciturn din naştere, rămase tot mai mult în urmă, cu Bee. Deci, cât ai zice peşte, veni rândul lui Simon; al lui Simon şi al lui Brat.

Simon se purta de parcă nu ar fi avut nici o grijă pe lume. De parcă aceasta nu era decât o după-amiază oarecare, iar Brat doar un musafir oarecare. Un musafir destul de privilegiat şi de avizat; fără îndoială, bine venit. Brat, ieşind din când în când la suprafaţă din starea de extaz în care îl cufundau caii, asculta cuvintele uşor tărăgănate povestindu-i despre pedigriu, conformaţii, caracter sau perspective; se mai uita la profilul nepăsător şi senin, şi se minuna. „Un pic cam uşor în partea din faţă", spune vocea nepăsătoare, iar ochii senini măsurau animalul, de parcă n-ar fi existat nici o altă problemă mai importantă care să facă umbră soarelui. „Frumos, totuşi, ce zici?" sau „Ăsta ar cam trebui într-adevăr să mai stea; toată iarna a fost la vânătoare; dar la vară am să mă duc cu el la concursuri. Şi, oricum, Bee e îngrozitor de zgârcită cu nutreţul".

Iar Bee ar fi fost în stare să-şi dea şi pielea de pe ea şi apoi să dispară.

Bee era cea care „conducea" domeniul Latchetts, dar diferitele interese implicate aici se împărţeau între cei trei Ashby. Principala grijă a Eleanorei erau caii de călărie şi caii de vânătoare, a lui Simon – caii de vânătoare şi caii pentru săriturile cu obstacole, iar a lui Bee – iepele şi poneii Shetland. Pe timpul lui Bill Ashby, când Latchetts era doar o gospodărie de creştere a cailor, caii de călărie şi caii de vânătoare din grajduri erau doar spre folosul şi desfătarea familiei. Sporadic, când se nimerea ca în grajd să apară vreun cal excepţional de bun, Bee, care era o călăreaţă mai pricepută decât fratele ei, venea de la Londra, pentru o săptămână sau două, ca să-l dreseze şi după aceea să-l prezinte în locul lui Bill. Era o reclamă bună pentru Latchetts; nu fiindcă Latchetts s-ar fi ocupat vreodată de afaceri cu cai dresaţi, ci fiindcă simpla repetare a unui nume are valoare în lumea comercială, după cum descoperiseră cei care întocmeau reclamele. Actualmente, Ashby cei tineri, sub supravegherea lui Bee, făcuseră ca grajdurile să rivalizeze profitabil cu iepele de prăsilă.

– Domnul Gates întreabă dacă poate să discute cu dumneavoastră, domnule, îi spuse rândaşul de la graj-

duri lui Gregg. Iar Gregg se scuză și se duse înapoi la șelărie.

Divan veni la ușa boxei, se holbă o clipă la Brat, cu răceală, după care îl impunse jucăuș cu botul lui lung.

– A fost de la început al lui Jane?

– Nu, spuse Bee, i-a fost cumpărat lui Simon când a împlinit paisprezece ani. Dar, cam într-un an, Simon a crescut atât de repede, încât se făcuse mai mare decât el, iar Jane, la vârsta de patru ani, făcea deja gălăgie că ea vrea să călărească pe un cal „adevărat", și nu pe un ponei Shetland. Așa a ajuns ea să-l moștenească. Puțina bună creștere pe care calul ăsta o fi avut-o cândva a fost dată uitării, dar el și Jane par să se înțeleagă de minune.

Gregg reveni, spunând că, de fapt, Gates pe domnișoara Ashby vroia s-o vadă. Era în legătură cu gardul.

– Bine, vin acum, zise Bee. Și, în timp ce Gregg pleca: „De fapt, pe Brat vrea să-l vadă, dar o să trebuiască să aștepte până mâine, ca și restul ținutului. E atât de tipic pentru Gates, să încerce s-o ia înaintea celorlalți! Pe numele mic, i se spune «Oportunism». Dacă aveți de gând să vă duceți să încercați niște cai, să veniți înapoi la timp, pentru ceai. Vreau să fac o tură pe la padocuri, cu Brat, înainte să se întunece."

– Îl mai ții minte pe Gates? întrebă Simon, deschizând ușa de la o altă boxă.

– Nu, nu cred.

– E arendașul de la Wigsell.

– Dar ce s-a întâmplat cu Vidler?

– A murit. Tipul ăsta era însurat cu fata lui Vidler și avea o fermă mică lângă Bures, pe cealaltă parte.

Ei bine, de astă dată, Simon îi servise cărțile de care avea nevoie. Se uită la Simon, să vadă cum reacționează, dar Simon părea preocupat cu totul de calul pe care îl scotea din boxă.

– Ce e în aceste ultime trei boxe sunt achiziții noi, cumpărate ținând seama de cerințele arenei de concurs.

Dar ăsta e crema. Are patru ani, e de la Codru, dintr-o iapă numită Țipă-Tare. Îl cheamă Timber[1].

Timber avea roba neagră, fără nici un fir maro. Cu o stea albă rudimentară și un inel alb pe chișițe, deasupra fiecărei copite; și era, efectiv, calul cel mai frumos pe care Brat îl văzuse vreodată de aproape. Ieși din boxă, cu un aer de condescendență binevoitoare, ca și cum ar fi fost conștient de cât de bine arăta și încântat de faptul că ei constituiau motivul prinosului. Are un fel de pudoare ciudată, se gândi Brat, urmărindu-l. Poate că era doar din cauza felului de a sta, cu picioarele din față foarte apropiate. În fine, indiferent despre ce era vorba, nu se potrivea cu privirea lui încrezătoare și vigilentă.

– Greu să-i găsești vreun cusur, nu-i așa?! zise Simon.

Brat, pierdut în admirația conformației fizice a calului, era încă nedumerit de ceea ce el considera expresia aceea de „nici usturoi n-a mâncat, nici gura nu-i miroase".

– Are cel mai frumos cap pe care l-am văzut vreodată la un cal, spuse Simon. Și uită-te numai ce osatură. Conducându-l, îl făcu să pășească. Și se mișcă splendid, zise el.

Brat continua să privească în tăcere, admirativ și intrigat.

– Ei? spuse Simon, așteptând comentariul lui Brat.

– Doamne, ce *fudul* e! spuse Brat.

Simon râse.

– Da, cam așa. Dar nu fără motiv.

– Nu. E arătos, într-adevăr.

– Mai mult decât atât. E o plăcere să-l călărești. Și sare sus de tot, peste absolut orice.

Brat se apropie de cal, făcându-i avansuri prietenoase. Timber îi acceptă gesturile fără să reacționeze. Părea a-i face pe plac, dar ușor plictisit.

---

[1] Lemn, buștean, bârnă etc (engl.).

–Are stofă de prim solist, spuse Brat.
–Prim solist? zise Simon. A, da. Înfumurarea. Studie din nou calul. Presupun că e destul de încântat de el. Nu m-am gândit la asta până acum. Apropo, ai vrea să-l încerci?
–Ba bine că nu.
–Trebuie să facă puţină mişcare astăzi, ceea ce nu s-a întâmplat încă. Strigă un rândaş. Arthur, adu o şa pentru Timber.
–Da, domnule. Cu dublu căpăstru, domnule?
–Nu; un dârlog. Şi, către Brat, în timp ce omul se îndepărta: Are botul ca o mănuşă.
Brat se întrebă dacă era vorba doar de faptul că lui Simon îi venea greu să dea botul acela delicat pe mâinile nepricepute ale unui yancheu, care, în plus, mai avea la dispoziţie şi un frâu cu zăbală.
În timp ce Timber era înşeuat, inspectară celelalte două „achiziţii". Acestea erau o iapă murgă cu spinarea lungă, dar cu capul şi pulpele bune („Două capete bune compensează mijlocul", cum spunea Simon), pe care o chema Scapa; şi Chevron, un cal murg splendid, de mare valoare, cu ochiul ager.
–Tu pe ce călăreşti? întrebă Brat, în timp ce Simon îl conducea pe Chevron în boxă.
Simon zăvorî uşiţa şi se întoarse cu faţa la el.
–M-am gândit că poate ţi-ar plăcea să dai o raită de unul singur, zise el. Şi cum Brat, surprins de acest noroc neaşteptat, rămăsese pe moment mut, continuă. Nu-l lăsa să se înfierbânte prea mult, te rog, fiindcă s-ar putea să facă iar erupţie când se usucă.
–Nu, am să-l aduc înapoi potolit, zise Brat; şi-şi aruncă piciorul, pentru prima dată în viaţă, peste un cal englezesc. Luă unul dintre cele două bice pe care Arthur i le întindea ca să-şi aleagă şi întoarse calul spre capătul dinspre interior al curţii.
–Unde te duci? întrebă Simon, parcă surprins.
–Sus pe deal, cred, zise Brat, ca şi cum întrebarea lui Simon s-ar fi referit la ce loc alesese pentru a călări. Dacă poarta aceea din colţul nord-vestic al curţii nu

mai ducea la scurtătura spre dealuri, atunci Simon ar fi trebuit să-i spună. Dacă tot mai ducea acolo, însemna că Simon mai avea un motiv în plus de îngrijorare.
–Nu ţi-ai ales un bici prea bun cu care să închizi porţile, spuse Simon, insinuant. Sau ai de gând să sari peste tot ce-ţi iese în cale? Maestru de rodeo ce eşti, spunea tonul.
–Am să închid porţile, zise Brat, netulburat.
Porni la pas, călare pe Timber, spre colţul curţii.
–Mai face figuri, aşa că ai grijă cu el, spuse Simon, ca şi cum i-ar fi venit ideea asta prea târziu.
–Am să am grijă cu el, spuse Brat, îndepărtându-se călare spre poarta interioară, pe care Arthur aştepta să i-o deschidă.
Arthur îi zâmbi prietenos, cu gura până la urechi, şi îi spuse admirativ:
–Ăsta e iute, domnule.
În timp ce o lua la dreapta, pe cărarea îngustă, se gândea la implicaţiile acestui adjectiv în limba engleză. De mult timp nu mai auzise spunându-se despre ceva că era „iute". „Iute" avea sensul de „deştept" în engleza britanică, nu în cea americană. Iute era ceva pe lângă altele cum ar fi ardeiul la ciorbă. Ceva şmecher, cu o nuanţă de isteţime înăuntru. Iute. Timber era iute.
Cel iute urca potolit la pas, pe poteca dintre dâmburile verzi împânzite de violete, cu urechile ciulite în aşteptarea turfului din faţa lor. Când se ivi poarta de la capătul îndepărtat, calul dansă puţin. „Nu", spuseră mâinile lui Brat, şi calul renunţă imediat. Cineva lăsase poarta deschisă, dar cum în mijlocul ei era un anunţ scris frumos cu vopsea – VĂ RUGĂM ÎNCHIDEŢI POARTA – , Brat îl manevră pe Timber în poziţia adecvată, pentru a o închide. Timber părea obişnuit cu porţile şi utilizările lor, tot la fel de mult cât calul unui cow-boy cu frânghia, dar, în viaţa lui, Brat nu avusese sub el un mecanism atât de delicat şi de bine uns. Timber asculta de cea mai slabă indicaţie din mână sau din călcâi, fără să crâcnească, plin de încredere, ceea ce pentru Brat era ceva nou. Surprins şi fascinat, Brat

experimenta această nouă adaptabilitate. Iar Timber, chiar şi cu turful în faţa lui, cu turful practic sub picioare, se mişca frumos şi ascultător sub mâinile lui.

– Eşti o minune! spuse Brat, încetişor.

Urechile se ciuliră spre el.

– M-ai dat gata, minunăţie, zise el, strângând din genunchi, în timp ce se întorcea cu faţa spre deal. Timber trecu agale la un galop mic, îndreptându-se spre pâlcurile de grozamă şi tufele de ienupăr, care marcau linia orizontului.

Deci asta însemna să călăreşti un cal englezesc adevărat, se gândi el. Această comuniune, această senzaţie de a fi o jumătate dintr-un întreg. Această lipsă de efort. Această magie.

Turful des şi frumos trecea, parcă alunecând, sub picioarele lor, şi ce ciudat era să nu vezi stârnindu-se nici un norişor de praf de sub loviturile copitelor. Anglia, Anglia, Anglia, Anglia, spuneau copitele lovind în mers. O bătaie uşoară de tobă pe turful englezesc.

Nu-mi pasă, se gândea el, nu-mi pasă. Sunt un ticălos şi un escroc, dar am obţinut ceea ce vroiam, şi merită. Dumnezeule, şi ce mai merită. Şi dacă aş muri mâine, tot merită.

Ajunseră pe vârful neted al dealului, în faţa şirului dublu de tufişuri care formau o alee naturală sălbatică, lată cam de patruzeci şi cinci de metri, de-a lungul crestei. Era ceva despre care Alec Loding uitase să-i spună şi, totodată, ceva ce nu apăruse pe hartă. Nici măcar Direcţia cartografică engleză de stat nu poate lua în considerare vegetaţia de ienuperi. Opri calul ca s-o studieze. Dar Timber nu avea chef de aşa ceva. Timber ştia totul despre fâşia aceea netedă a dealului, dintre şirurile de tufişuri.

– Bine, spuse Brat, hai să vedem ce poţi, şi îl lăsă liber.

Brat mai călărise pe armăsari. Pe zeci de armăsari. Călărise pe sprinteri şi câştigase bani cu ei. Gonise zburând ca o săgeată, cu o viteză uluitoare. Viteza ca atare nu-l mai uimea. Ceea ce îl uimea era netezimea

evoluţiei. Ca şi cum ar fi fost purtat prin aer, pe un cal suspendat de un carusel.

Aerul catifelat se desfăcea în jurul feţei lui, îl gâdila pe la urechi şi dispărea undeva în urma lor, mirosind a iarbă încălzită de soare, a piele şi a grozamă. Nu-mi pasă, nu-mi pasă, nu-mi pasă! spuneau picioarele în galop. Nu-mi pasă, nu-mi pasă, nu-mi pasă! spunea sângele din venele lui Brat.

Îi era totuna dacă murea mâine.

Ajungând la capătul fâşiei de deal, Timber începu să se oprească din proprie iniţiativă, dar a lăsa un cal să ia el hotărâri era ceva împotriva instinctelor lui Brat, aşa că îl ţinu mai departe în mers, făcându-l să se întoarcă la capătul sudic al coridorului verde, după care îl trecu uşor la galop mic şi apoi la pas, iar Timber răspunse comenzilor fără să se împotrivească.

– Frăţioare, spuse Brat, răsfirându-şi degetele prin coama neagră, mai sunt mulţi ca tine în Anglia, sau trebuie să te consider cu totul special?

Timber se lăsă mângâiat, aplecând capul, tot cu aerul cuiva care primeşte ceea ce i se cuvine.

Dar, revenind la pas pe latura sudică a gardului viu verde şi neregulat, atenţia şi interesul lui Brat se concentrară asupra ţinutului care se aşternea la picioarele lor. Exceptând faptul că se uita la el ca şi cum ar fi fost cu fundul în sus – dinspre nord, şi nu dinspre sud, cum te uiţi normal la o hartă – era Clare, aşa cum făcuse el cunoştinţă prima dată cu această regiune. Desfăşurată complet sub ochii lui, cu claritatea şi precizia tipice Direcţiei cartografice engleze de stat.

Jos, sub el, puţin la stânga, se aflau acoperişurile purpurii de la Latchetts, încadrate în pătratele regulate ale padocului. Mai încolo, spre stânga, se afla biserica, pe propria ei moviliţă; iar şi mai la stânga, satul Clare, o amestecătură de acoperişuri printre copaci de un verde pal. Acolo unde terenul o lua în pantă, de la sat, formând latura sudică a văii line, se înălţa Clare Park, o casă albă şi lungă, adăpostită de furtunile Canalului Mânecii, prin povârnişul din spatele ei.

Exact în partea opusă lui, panta aceea creştea, alcătuind o variantă mai mică şi mai domoală a dealului pe care stătea el acum; o colină joasă şi verde, numită Tanbitches. Era o porţiune întinsă de iarbă, însemnată la jumătatea pantei de cicatricea verde a unei vechi cariere de piatră şi încununată de plajele de la care îşi trăgea numele. Nu mai erau acum decât şapte plaje, în loc de zece, dar pentru latura sudică a văii, mănunchiul acesta constituia un fel de apogeu satisfăcător şi decorativ.

Celălalt versant al colinei Tanbitches, aşa cum ştia el din hărţi, urca uşor, pe o porţiune de vreo doi kilometri şi jumătate până la stânci. Până la stâncile unde Patrick Ashby îşi pusese capăt vieţii. Dincolo de coasta mai joasă a văii, pe povârnişul opus faţă de Clare Park, pe o distanţă cam de doi-trei kilometri, se aflau nişte ferme, care se amestecau imperceptibil cu suburbiile din Westover. În adâncitura lină, care delimita panta de la Clare Park de colina Tanbitches, se afla o cărare care ducea pe coastă. Cărarea pe care o alesese Patrick Ashby, în ziua aceea, cu opt ani în urmă.

Brusc, totul îi apăru mai real decât fusese până atunci: tragedia aceasta, pe care o folosea în avantajul lui. Şi mai reală chiar decât i se păruse în camerele unde trăise Patrick. În casă mai existaseră şi alte asocieri, în afară de Patrick: asocieri mai prezente şi mai vii. Atenţia îi fusese distrasă de relaţiile umane şi de necesitatea personală de a fi permanent prudent. Aici, afară, în aer liber şi de unul singur, căpăta o realitate cum nu avusese până atunci. Sus, pe această cărare stingheră, de cealaltă parte a văii, se dusese un băieţel, atât de copleşit de nenorocire, încât lumea lui britanică, verde şi cuminte, nu mai însemnase nimic pentru el. Avusese cai ca Timber, şi prieteni, şi familie, şi un loc al lui, şi toate nu mai însemnaseră nimic pentru el.

Pentru prima dată în existenţa lui retrasă, Brat conştientiza, ca pe ceva personal, tragedia altcuiva. Când Loding îi relatase prima oară povestea, în cârciuma aceea londoneză, nu simţise decât dispreţ pentru băiatul care avusese atât de mult şi nu mai putuse fără acel fleac în plus. Un amărât, se gândise el. Pe urmă, Loding adusese fotografiile alea, la Kew, şi i-l arătase pe Patrick, iar el avusese o senzaţie stranie de identificare, de partizanat.

– Ăsta e Pat Ashby. Avea cam unsprezece ani, aici, îi spuse Loding, cu picioarele proptite comod de grilajul parcului, şi îi dăduse bucata de hârtie. Era o fotografie făcută cu un aparat Brownie 2A, iar Brat o luase cu o curiozitate vie, dar nu presantă.

Dar Pat Ashby nu fusese anonimul „amărât“, pe care îl avusese în minte până atunci. Fusese o persoană reală. O persoană reală şi plăcută. O persoană care, simţea Brat, i s-ar fi părut foarte pe plac. De la faza confuză de anti-Patrick, trecuse la starea de adept al lui Patrick.

Şi totuşi, până la acest moment de linişte deasupra domeniului Latchetts, nu-l cuprinsese tristeţea pentru el.

Cling-cling! se auzea slab din vale; şi lui Brat îi alunecară ochii în jos, de la Tanbitches la casa ţărănească de la poalele colinei. Fierarul, asta era. Patru sute de metri la vest de sat. Pe hartă, fusese un pătrăţel negru, la marginea drumului; acum era o clădire măruntă, cu un coş negru şi cu un locatar care scotea sunete muzicale cu un ciocan.

Întreaga scenă semăna foarte mult cu imaginea după care învăţase franceza în primul an – *Voillà le forgeron*[1]. Mai lipsea doar preotul care venea de la biserică. Şi un poştaş pe bicicletă, între fierărie şi sat.

Brat descălecă de pe Timber, dintr-un vechi obicei slăbi chingile, ca şi cum s-ar fi suit în şa cu multe ore înainte, şi se aşeză jos, cu spatele la grozamă şi la ienuperi, pentru a-şi delecta ochii cu acest abecedar al provinciei englezeşti.

---

[1] Iată fierarul (în franceză, în original).

15

NORII URIAȘI treceau plutind sus pe cer, lumina soarelui se unduia jucăușă, vântul blând și schimbător se strecura încolo și încoace printre ienuperi, scoțând șuierături ușoare prin iarbă. Timber scotea mici zgomote cu zăbala și păștea iarba în chip experimental și superior. Brat se cufundă într-o stare plăcută de uimire și se rupse cu totul de gândurile conștiente.

Îl trezi smucitura rapidă în sus a capului lui Timber și, aproape în aceeași clipă, o voce feminină spuse în spatele lui, cântat parcă și ritmat:

Nu te uita
Nu te mișca
Închide ochii
Și ghicește cine e.

Vocea avea un ușor accent de cockney și mustea de cochetărie.

Ca oricine altcineva în această situație, Brat încălcă automat ordinul. Se întoarse și dădu cu ochii de chipul unei fete de vreo șaisprezece ani. Fata era voluminoasă și durdulie, cu păr șaten lucios și cu ochi albaștri proeminenți. Ochii erau fenomenali prin aceea că reușeau să fie în același timp avizi și apatici. Întâlnind ochii lui Brat, ieșiră aproape cu totul din orbite.

–O! spuse fata, pe jumătate țipând. Credeam că ești Simon. Nu ești!

–Nu, încuviință Brat, dând să se ridice în picioare.

Dar înainte să apuce să se miște, ea se trânti pe iarbă, lângă el.

–Vai de mine, ce șoc mi-ai produs. Fac pariu că știu cine ești. Ești fratele de mult pierdut, nu-i așa? Așa trebuie să fie, semeni atât de bine cu Simon. Ăla ești, da?

Brat îi spuse că da.

–Porți până și același tip de haine.

Brat îi spuse că erau hainele lui Simon.

–Îl cunoști pe Simon?

–Sigur că îl cunosc. Eu sunt Sheila Parslow. Sunt elevă internă la Clare Park.

–A. Școala pentru chiulangii, cum o numise Eleanor. Locul unde nimeni nu trebuie să învețe tabla înmulțirii.

–Mă străduiesc din răsputeri să am o *affaire*[1] cu Simon, dar e cumplit de greu.

Brat nu știa care era răspunsul corect la chestia asta, dar ea nu avea nevoie să fie încurajată în conversație.

–Trebuie să fac ceva ca să condimentez puțin viața de la Clare Park. Nici nu-ți poți imagina cum e, îți vine să urli de plictiseală. Pur și simplu, nu-ți poți imagina. Nu există nimic, dar nimic, care să nu ai voie să faci. M-a apucat odată așa o disperare, că mi-am scos toate hainele de pe mine și am intrat în biroul lui Cedric – Cedric e Liderul nostru, nu-i place să i se spună Director, dar bineînțeles că asta e de fapt – am intrat înăuntru fără nimic pe mine, goală pușcă și tot ce a găsit de spus a fost: „Te-ai gândit vreodată să ții cură de slăbire, Sheila dragă?“ Doar s-a uitat la mine și mi-a spus: „Te-ai gândit vreodată să ții cură de slăbire?“ și apoi a continuat să caute prin „Who' s Who“. Tot timpul caută prin „Who' s Who“. Nu prea ai șanse să ajungi la Clare Park, decât dacă taică-tău este în „Who' s Who“. Sau maică-ta, firește. Taică-meu nu e, dar are la milioane, ceea ce reprezintă un foarte bun înlocuitor. Milioanele sunt o foarte bună recomandare, nu crezi?

Brat spuse că așa presupunea.

–I-am fluturat lui Simon pe la nas cu milioanele lui tata; Simon are o mare considerație pentru ceea ce se cheamă o investiție bună și am sperat că asta o să dea greutate farmecelor mele, ca să zic așa; dar Simon e îngrozitor de snob, nu-i așa?

–Da?

---

[1] Aventură (în franceză, în original).

–*Nu ştiai?*
–Abia l-am cunoscut astăzi.
–A, da. Tocmai te-ai întors. Ce palpitant e pentru tine. Îl înţeleg pe Simon, desigur că nu debordează de fericire, dar ce palpitant trebuie că e pentru tine să-i mai dai, aşa, peste nas.
Brat se întrebă dacă şi ea smulgea aripioarele de la muşte.
–S-ar putea să am mai multe şanse cu Simon acum, dacă i-ai luat averea. O să trebuiască să-i întind o cursă undeva şi-apoi văd eu ce fac. Am crezut că-l prind acum, când l-am văzut pe Timber. Vine adesea aici, sus, fiindcă e locul lui preferat pentru antrenarea cailor. Nu poate suferi Tanbitches. Îşi aruncă bărbia spre cealaltă parte a văii. Şi ăsta e un loc bun ca să-l prind singur. Aşa că am venit până aici, la nimereală, şi când am văzut bruta asta neagră, m-am gândit că mi-a căzut în palmă. Şi, când colo, erai tu.
–Îmi pare rău, spuse Brat cu modestie.
Se uită la el, cântărindu-l cu privirea.
–Presupun că n-are nici un rost să încerc acum să te seduc pe tine, nu-i aşa? spuse ea.
–Mă tem că nu.
–De ce, fiindcă nu sunt genul tău, sau fiindcă nu te interesează?
–Nu prea mă interesează, din păcate.
–Nu, îmi dau seama că nu, spuse ea, dându-i dreptate. Ai o mutră de călugăr. Ce caraghios că semeni atât de mult cu Simon şi totuşi pari atât de diferit. Simon nu e un sfânt; aşa cum ţi-ar putea spune şi fata aia, Gates, de la Wigsell. Fac desene cu fata aia, Gates, şi înfig ace în ele, dar nu serveşte la nimic. E tot înfloritoare, ca un bujor afurisit şi îl fascinează, de parcă ar avea lipici.
Seamănă şi ea destul de mult cu un bujor bine înflorit, se gândi el, uitându-se la gura ei roşie şi umedă şi la nasturii care trăgeau de pânza ce plesnea peste bustul ei bogat. Un bujor cam pleoştit şi dezamăgit în acea clipă.
–Dar Simon ştie că ţii la el? întrebă Brat.

–Că ţin la el? Dar nu ţin la el. Nu cred nici măcar că-mi place de el. Vreau doar să am o *affaire* cu el, să mai înviorez puţin trimestrul. Până când pot pleca din locul ăsta plictisitor.
–Dacă poţi face tot ce pofteşti, de ce nu pleci acum? întrebă Brat, logic.
–Păi, ştii, n-aş vrea să par prea imbecilă. Am fost la şcoală la Ling Abbey, pricepi, şi am făcut din locul ăla un infern, aşa încât ai mei m-au luat de-acolo şi m-au trimis aici. Credeam că o să mă distrez trăsnet aici, fără lecţii, fără orar, fără reguli sau alte chestii din astea. N-aveam idee că va fi atât de plicticos. Îmi vine să plâng de plictiseală.
–Nu e nimeni la Clare Park cu care să-l poţi înlocui pe Simon? Adică, cineva care să fie mai... cooperant?
–Nu, m-am uitat întâi la ei. Deşiraţi şi păroşi şi intelectuali. Ai observat vreodată că inteligenţa se prelinge în păr? Unii oameni fac pasiuni din dezgust, dar nu eu. Mie îmi place ca bărbaţii să arate bine. Şi trebuie să recunoşti că Simon arată foarte bine. Mai era un ajutor de grădinar la Ling Abbey, aproape la fel de frumos, dar nu avea aerul ăla simpatic, de „vino-ncoace“, ca Simon.
–Şi ajutorul ăla de grădinar nu te-a reţinut locului, la Mănăstire?
–A, nu, l-au dat afară. A fost mai comod pentru ei decât să mă exmatriculeze pe mine şi să se lase cu scandal. Dar, până la urmă, au trebuit să mă exmatriculeze, aşa că ar fi putut foarte bine să-l păstreze pe bietul Albert. Se pricepea mult mai bine la lobelii decât la fete. Fireşte, nu le puteai pretinde să ştie asta. Presupun că nu eşti dispus să pui o vorbă bună pentru mine pe lângă Simon? Ar fi tare păcat să se irosească toată agonia asta prin care am trecut, încercând să-i trezesc interesul.
–Agonia?
–Doar nu-ţi închipui că îndur atâtea ore pe patrupedele alea oribile doar aşa, *de distracţie*? Cu morocănoasa aia distantă de soră-sa uitându-se de sus la mine.

Ah, am uitat: e și sora ta, nu-i așa? Dar probabil că ai fost plecat prea mult timp, ca să crezi despre ea ceea ce un băiat crede despre sora lui.

– Nu e cazul, categoric, spuse Brat; dar ea nu asculta.

– Presupun că ai călărit pe cai de când ai început să mergi de-a bușilea, așa că nu ai idee ce înseamnă să fii hâțânat pe o chestie cât un munte uriaș și inform, care e mult prea sus față de sol și nu are nici de ce să se țină. La Simon pare atât de ușor. Calul pare atât de drăguț și îngust când stai în picioare pe pământ. Crezi că îl poți călări așa cum mergi cu bicicleta. Doar când ajungi sus, descoperi că are spatele cât un pogon de lat și că pe el nu impresionezi pe nimeni. Doar stai acolo și ești hâțânat încolo și încoace, iar picioarele îți alunecă în spate și în față, în loc să stea nemișcate ca la Simon, și faci bășici enorme, de nu mai poți să te așezi în cadă săptămâni de-a rândul. Nu mai ai atât de mult mutră de călugăr când zâmbești un pic.

Brat își exprimă părerea că existau categoric modalități mai bune de a atrage favorabil atenția, decât situația de a fi începător la un lucru pe care cel ce dorești să te remarce îl face deja la perfecție.

– O, nu m-am gândit că l-aș putea atrage în felul ăsta. A fost doar o scuză, ca să fiu pe lângă grajduri. Sora aia a... sora ta nu suportă să mișuni pe-acolo, dacă nu ai treabă.

„Sora ta", se gândi el, și îi plăcu cum suna.

Avea acum trei surori și cel puțin două dintre ele erau așa cum și-ar fi dorit el. Trebuia să coboare numaidecât și să le cunoască mai bine.

– Din păcate, trebuie să plec, spuse el, ridicându-se și punând hățurile peste capul lui Timber.

– Ce bine ar fi dacă n-ar trebui să pleci, spuse ea, urmărindu-l cum strângea chinga. Efectiv, ești cea mai drăguță persoană cu care am stat de vorbă de când am venit la Clare. Ce păcat că nu te interesează femeile. Ai putea să i-o sufli lui Simon pe fata lui Gates, și atunci aș avea și eu mai multe șanse. O cunoști pe fata lui Gates?

– Nu, spuse Brat, suindu-se pe Timber.

– Păi, ia să te uiți puțin la ea. E foarte frumușică.

– Așa am să fac, zise Brat.

– Acum, că ai venit acasă, am să dau peste tine la grajduri, presupun.

– Așa cred.

– N-ai vrea să faci tu o dată lecție cu mine, în locul surorii tale?

– Mi-e teamă că asta nu-i în branșa mea.

– Of, bine. Părea resemnată. Îți stă foarte bine pe animalul ăsta. Presupun că *și el* are spatele cât un pogon de lat. Toți îl au așa. Este o conspirație.

– La revedere, spuse Brat.

– Știi, habar n-am cum te cheamă. Mi-o fi spus careva, desigur, dar eu uit. Care e numele tău?

– Patrick.

Și, în timp ce rostea cuvântul, mintea îi reveni la cărarea de peste vale și, aproape instantaneu, uită de domnișoara Parslow. O luă înapoi la galop ușor, de-a lungul crestei dealului, până ce ajunse în dreptul lui Latchetts, după care începu să coboare, lăsându-l pe Timber la pas. Sub el, un drum înverzit ducea printre padocuri, spre partea de apus a casei și, de acolo, la aleea cu pietriș din fața ei. Pe partea asta venise Jane de dimineață, când dăduse peste primirea care i se făcea lui, la ușa din față. Poarta dinspre drum era deschisă, lipită complet de gardul solid de fier care delimita padocul de drum. Brat coborî încet călare, până la locul unde povârnișul abrupt al dealului începea să se îndulcească; aici îl presă pe Timber să treacă la galop ușor. Tunelul verde al drumului, cu pardoseala lui moale, se deschidea în fața lor și el nu avea de gând să strice totul, oprindu-se să închidă încă o poartă lăsată deschisă de altcineva.

Dacă piciorul lui stâng mai era încă întreg cinci secunde mai târziu, nu se datora faptului că Brat ar fi fost bun la călărit. Anii de dresaj cu caii făcuseră ca reacțiile lui fizice să fie mai rapide decât gândirea lucidă. Calul se mișcă lateral atât de brusc și de zdravăn,

încât grilajul alb răzui şaua acolo unde ar fi trebuit să fie piciorul lui, fără ca Brat să realizeze că şi-l ridicase. Că şi-l ferise, înainte de a avea timp să se gândească s-o facă.

În timp ce Timber se îndepărta de gard, Brat se aşeză mai bine în şa şi, trăgând de hăţuri, opri calul. Timber se opri, ascultător.

– Ei poftim! spuse Brat, răsuflând în fine, după ce până atunci îşi ţinuse respiraţia. Se uită în jos la Timber, care stătea inocent şi prefăcut, exact în mijlocul drumului.

– Mă nesuferitule, spuse el, amuzat.

Timber continua să facă pe ipocritul, dar urechile ascultau. Cam temător, se gândi Brat.

– Ştiu eu pe câţiva care te-ar snopi în bătaie pentru chestia asta, spuse Brat şi suci calul din nou cu botul spre deal. Timber se întoarse înapoi pe acelaşi drum, ascultător, dar se vedea limpede că nu era cu mintea uşoară. Când ajunse suficient de departe faţă de poartă, Brat îl duse din nou la vale în galop mic, până la deschizătura porţii. Nu-i dădea nici pinteni, nici nu-l strunea, dar era curios să vadă ce avea să facă Timber de această dată. Aşa cum se aşteptase, calul o coti cuminte pe drum, împărţind în două distanţa dintre cele două garduri cu o precizie matematică.

– Ce, eu! părea el să zică. Să fac eu aşa ceva, intenţionat? Eu, cu manierele mele perfecte? Bineînţeles că nu. Mi-am pierdut doar echilibrul, pentru o clipă, intrând, acolo, pe drum. Li se poate întâmpla celor mai buni dintre noi.

– Măi, măi, se gândea Brat, trăgând de hăţuri şi trecându-l la pas. Te crezi şmecher, nu-i aşa? spuse el cu voce tare, continuând să meargă la pas, pe drum. Cai mult mai şmecheri decât tine au încercat să mă arunce jos, află de la mine. M-au aruncat cai care te-ar putea face să te simţi de două parale.

Urechile negre tresăriră, ascultându-l, analizând sunetul vocii lui, tonul nedumerit.

Iepele veniră la gard să se uite la ei cum treceau,

încântate de acest mic eveniment în existenţele lor placide; iar mânjii dădeau roată la nesfârşit, într-o stare de agitaţie, pe care şi-o provocau singuri. Dar Timber nu-i băgă în seamă. Îşi pierduse orice interes activ cu privire la iepe, la o vârstă foarte fragedă, şi exact acum întregul lui interes părea a se concentra asupra faptului că fusese fraierit, iar cel care îl fraierise scotea sunete pe care el nu le pricepea. Urechile, care ar fi trebuit să-i stea ciulite la gândul grajdului de care se apropia, erau neliniştite şi iscoditoare.

Brat o luă călare prin faţa casei, aşa cum făcuse Jane de dimineaţă, dar nu văzu pe nimeni. Merse mai departe, până la grajduri, şi dădu peste Eleanor, care tocmai se întorcea călare, cu un cal de căpăstru, după ce terminase lecţia cu Tony şi îl lăsase la Clare Park.

– Hei! spuse ea, ai fost plecat cu Timber? După voce, părea puţin surprinsă. Sper că Simon te-a prevenit în legătură cu el.

– Da, mulţumesc, m-a prevenit.

– Una dintre achiziţiile mele proaste, spuse ea dezamăgită, uitându-se la Timber în timp ce călăreau alături spre curte.

– Achiziţia ta? zise el.

– Da. Nu ţi-a povestit Simon?

– Nu.

– Ce drăguţ din partea lui. Presupun că n-a vrut să descoperi prea repede cât de proastă e sora ta. Îi zâmbi uşor, ca şi cum ar fi fost încântată că era sora lui. L-am cumpărat la licitaţia de la Lerridge Hunt. Timber l-a omorât pe bătrânul Felix. Bătrânul Felix Hunstanton, ştii, stăpânul de-acolo. Simon nu ţi-a spus?

– Nu. Nu mi-a spus decât că face figuri.

– Bătrânul Felix a avut câţiva cai buni şi, când au fost scoşi la vânzare, m-am dus să văd ce puteam să aleg. Nici unul dintre clienţii obişnuiţi de la Lerridge Hunt nu licita pentru Timber, dar m-am gândit că era poate din raţiuni sentimentale. Am crezut că nu vroiau, probabil, să aibă calul pe care fusese omorât stăpânul. De parcă ar fi fost vreodată vorba de sentimente în ne-

goţul cu cai! N-ar fi trebuit să mă duc acolo singură. Chiar şi aşa, ar fi trebuit să mă întreb de ce l-am luat atât de ieftin; cu înfăţişarea, educaţia şi performanţele lui. Doar după aceea am aflat că, la câteva zile, îi făcuse la fel şi vânătorului, numai că crengile erau mici şi s-au rupt, în loc să-i spargă capul sau să-l mături jos cu violenţă.

–Înţeleg, spuse Brat, care începea să priceapă.

–Asta nu înseamnă, evident, că mai avea nevoie careva să se convingă. Nimeni dintre cei prezenţi acolo, când Felix a fost omorât, n-a crezut că a fost un accident. Se organizase o partidă de vânătoare la Castelul Lerridge şi, descoperind vânat într-una dintre pădurile Lerridge, plecaseră într-acolo, traversând parcul. Un teren deschis, bun pentru galop, cu copaci răzleţi. Şi totuşi Timber l-a dus pe Felix sub un stejar, gonind cu o viteză cumplită, încât omul murise înainte de a se lovi de pământ. Dar, fireşte, noi am auzit despre toate astea mai târziu. Tot ceea ce ştiam, când licitam pentru el, era că Felix se lovise cu capul de o creangă, la vânătoare. Ceea ce li s-a tot întâmplat oamenilor încă din cele mai vechi timpuri.

–Dar a văzut cineva efectiv că aşa s-a întâmplat?

–Nu, nu cred. Toată lumea ştia doar că, având tot parcul la dispoziţie, Felix nu s-ar fi dus să călărească pe sub stejar. Iar când a încercat acelaşi lucru cu Samms, vânătorul, n-a mai existat nici un dubiu. Deci, este şi el scos la vânzare cu restul cailor, şi toţi vechii muşterii de la Lerridge stau tăcuţi şi se uită cum Eleanor Ashby, venită tocmai de la Clare, cumpără fenomenul.

–Foarte elegant fenomenul ăsta, trebuie să recunoşti, zise Brat, frecându-l pe Timber pe gât.

–E frumos, spuse Eleanor. Şi sare impecabil. Ai sărit barem cu el, astăzi? Nu? Trebuie, data viitoare. E cel mai puţin periculos când sare, fiindcă atenţia îi e distrasă. Nu mai are timp să născocească rele. E straniu, zău; nici n-ai zice că nu poţi avea încredere în el, adăugă ea, uitându-se în continuare, intrigată, la afacerea ei proastă.

–Nu.

Sesizând tonul, îi spuse:

–După voce, nu pari prea convins.

–Păi, trebuie să recunosc că este cel mai înfumurat animal pe care l-am întâlnit vreodată.

Ideea i se păru Eleanorei la fel de nouă pe cât i se păruse şi lui Simon.

–Plin de sine, zici? Da, cred că e. Îmi închipui că *şi eu* aş fi înfumurată, dacă aş fi cal şi dacă aş fi fost atât de deşteaptă, încât să omor un om. A încercat vreo figură cu tine, astăzi?

–S-a mişcat lateral când am intrat pe drum, dar asta a fost tot. Nu i-a spus: S-a folosit de prima bucată zdravănă de lemn, cu care să-mi facă zob piciorul. Asta era o chestiune între cal şi el. El şi Timber aveau în faţă o legătură de lungă durată şi multe lucruri de spus unul celuilalt.

–Se poartă ca un înger în cea mai mare parte a timpului, spuse Eleanor. De-aia şi reprezintă un pericol de moarte. Am călărit toţi pe el: Simon şi Gregg, şi Arthur, şi eu, şi doar de două ori a făcut fiţe. O dată cu Simon şi o dată cu Arthur. Dar, bineînţeles, adăugă ea, rânjind, întotdeauna am ocolit copacii cu grijă.

–Ar avea mare succes în deşert. Mergi cale de-o zi fără să întâlneşti un gard sau o cracă.

Eleanor se uită cu tristeţe la calul negru, în timp ce Brat se opri pentru a o lăsa pe ea să intre înaintea lui în curte.

–Ar inventa el altceva, cred.

Iar Brat, gândindu-se mai bine, îi dădu dreptate. Timber era o raritate printre cai: un bandit conştient şi inteligent. Lipsit de distracţia lui normală, ar născoci ceva nou. Timber nu umbla cu mărunţişuri.

Şi nici Simon, la rândul lui, nu umbla cu mărunţişuri. Simon îl trimisese să călărească pe un bandit notoriu, cu o remarcă superficială despre „figurile“ pe care le mai făcea calul. Nici că mai pomenise vreodată un caz atât de clar de omor prin intremediul altcuiva.

16

N TIMPUL CINEI, Beatrice Ashby se uită peste masă la nepotul ei Patrick şi se gândi cât de bine se prezenta. Probabil că situaţia era extrem de dificilă pentru el, dar se descurca splendid. Nu era nici stânjenit, nici exuberant. Adusese cu sine, în această împrejurare, aceeaşi detaşare liniştită de care dăduse dovadă şi la prima lor întâlnire, în camera aceea din Pimlico. Era o calitate foarte matură şi puţin cam surprinzătoare la un băiat care nu împlinise încă douăzeci şi unu de ani. Câtă prestanţă la acest Patrick Ashby, gândi ea, urmărindu-l cum se purta cu pastorul. Nu mai cunoscuse pe cineva care să fie atât de tăcut de felul lui, fără să pară ori încordat, ori prost.

Pe Simon îl crescuse ea şi era mulţumită de rezultat. Dar băiatul acesta crescuse singur şi s-ar fi zis că rezultatul era şi mai bun încă. Poate că era din cauza „celor şapte ani de-acasă", restul urmând automat. Sau poate fiindcă Patrick era atât de bun din fire, încât nu mai avusese nevoie de altă îndrumare. Se ghidase după propriile idei, iar rezultatul era acest tânăr matur şi liniştit, cu faţă imobilă.

Era masca unui chip; o mască tristă, în ansamblu. Contrastul cu trăsăturile similare din fizionomia mobilă a lui Simon era atât de mare, încât îţi aminteau de măştile acelea cu două feţe – comedie-tragedie – folosite pentru a ornamenta coperţile interioare ale pieselor de teatru.

Simon era deosebit de bine dispus în această seară, iar lui Bee i se rupea inima pentru el. Şi el se prezenta bine, iar în seara asta simţea că-l iubeşte aproape fără rezervă. Simon abdica şi o făcea cu o graţie şi o spontaneitate pe care ea nu le-ar fi crezut posibile la el. Se simţea puţin vinovată că îl subestimase. Nu îi atribuise egoistului şi acaparatorului de Simon atâta putere de renunţare.

Alegeau un nume pentru mânzişoara lui Honey, iar

conversaţia începea să devină mai ireverenţioasă. Nancy o ţinea morţiş că „honey" era o dezmierdare şi că trebuia tradus prin „iubito", iar Eleanor spunea că nu se putea ca un cal pursânge, cum era mânza asta a lui Honey, să se pricopsească până la urmă cu un nume ca Iubito. Dacă Eleanor refuzase să se îmbrace special pentru sosirea lui Patrick, recuperase în schimb acum. De mult timp n-o mai văzuse Bee arătând atât de bine şi de frumuşică. Eleanor făcea parte din categoria celor care nu se entuziasmează cu una, cu două.

– Brat e îndrăgostit de Honey, spuse Eleanor.

– Îmi închipui că nici n-ai păşit bine pragul casei, şi Bee te-a şi târât pe padocuri, spuse Nancy. Ai fost impresionat, Brat?

Adoptase şi ea porecla. Doar pastorul îi spune a Patrick.

– Sunt îndrăgostit de toată trupa, spuse Brat. Şi mi-am găsit un vechi prieten.

– Da? Cine anume?

– Regina.

– A, da, fireşte. Bătrâna Regina, săraca de ea. Probabil că are vreo douăzeci de ani! spuse Nancy.

– Nu-i chiar atât de „săracă". Regina ne-a ţinut pe toţi, o generaţie întreagă, încălţaţi şi îmbrăcaţi. S-ar cuveni să-i plătim un dividend.

– Îşi ia dividendele afară, la păscut, spuse Eleanor. A fost întotdeauna o mâncăcioasă.

– Când faci mânji ca Regina, an după an, fără nici o pauză, ţi se dă dreptul să ai apetit, spuse Simon.

Simon bea mult mai mult decât de obicei, dar nu s-ar fi zis că avea cine ştie ce efect asupra lui. Lui Bee i se păru că, din când în când, pastorul se uita la el cu compătimire în ochi.

Şi Brat, de asemenea, la celălalt capăt al mesei, îl urmărea pe Simon, dar fără compătimire. Compătimirea nu era un sentiment pe care Brat şi-l permitea prea des: ca orice persoană care dispreţuieşte autocompătimirea, Brat nu se prea grăbea să-i compătimească pe alţii; dar motivul pentru care se abţinea de la orice

compasiune față de Simon Ashby nu era fiindcă, din naștere, nu avea nici o înclinație spre milă. Nu era nici măcar fiindcă Simon era dușmanul lui declarat; se mai întâmplase până acum să-și admire dușmanii. Era fiindcă Simon Ashby avea ceva care îl dezgusta. Simon avea ceva inexplicabil. Uite-l acolo, cum stătea, bine dispus și fermecător, și uite-i rudele și prietenii, care îi aplaudau în tăcere noblețea și curajul. Aplaudau un „act", dar ar fi cu toții înnebuniți, dacă ar ști ce joc făcea de fapt Simon, de dragul lor.

Urmărindu-l cum își etala calitățile atrăgătoare, Brat simți că Simon îi aducea aminte de cineva pe care îl întâlnise de curând. Cineva care avea exact aerul acela de bună creștere, maniere excelente, o înfățișare frumoasă și acel – acel ceva inexplicabil. Cine să fi fost oare?

Avea senzația înnebunitoare că îi stătea pe limbă. Încă o secundă, și avea să-și amintească. Loding? Nu. Cineva de pe vas, când venea încoace? Prea puțin probabil. Tipul ăla, avocat: individul ăla, consilierul Curții regale, Macdermott? Nu. Atunci, cine să...

– Nu crezi, Patrick?

Tot pastorul, din nou. Trebuia să fie atent cu tipul ăsta. Îi fusese mai teamă de întâlnirea cu George Peck, decât cu oricine altcineva, exceptându-l pe Simon. În afară de un frate geamăn, nimeni nu-și poate aminti atât de multe despre tine sau nu-și poate aminti atât de multe așa de bine ca omul care ți-a fost profesor. Se presupunea că existau o sumedenie de fleacuri pe care George Peck le-ar fi știut despre Patrick Ashby și pe care nici măcar mama lui Patrick Ashby nu le-ar fi știut. Dar întâlnirea pornise foarte bine. Nancy Peck îl sărutase pe amândoi obrajii și spusese: „Vai, Doamne, ce matur și serios te-ai făcut, zău așa!"

– Așa a fost Patrick întotdeauna, spusese pastorul și dăduse mâna cu el.

Se uitase la Brat, cântărindu-l, dar nu mai mult decât era normal la un om care își studia un fost elev, întâlnit după o decadă de absență. Iar Brat, care nu avea nici o pasiune la popi, se trezi că îi plăcea pastorul. Mai

era încă prudent față de el, dar prudența nu se datora profesiunii pastorului, ci cunoștințelor pe care acesta le avea în legătură cu Pat Ashby, precum și inteligenței și perspicacității ochilor de pe fața aceea de maimuță.

Având în vedere această inteligență, Brat se simțea bucuros că era tobă de carte în domeniul instrucției lui Pat Ashby. Pastorul era cumnatul lui Alec Loding, iar Loding asistase, cum spunea el, ca din fotoliul de orchestră, la educația gemenilor Ashby.

Cât despre sora lui Alec Loding, era cea mai frumoasă femeie pe care Brat o văzuse vreodată. Nu auzise niciodată de renumita Nancy Ledingham, dar fratele ei fusese suficient de elocvent în această privință. „Putea să aibă pe oricine, în lumea asta; orice bărbat ar fi fost încântat s-o țină, doar ca să se uite la ea; și ea l-a ales tocmai pe George Peck." Nancy îi fusese arătată în fel și fel de haine, de la costum de baie, până la toaleta în care fusese prezentată la curte, dar nici una dintre fotografii nu-i putuseră reda frumusețea senină, veselia, drăgălășenia ei intrinsecă. Simțea că George Peck era probabil un tip ca lumea, dacă Nancy se măritase cu el.

– Ăla era copilul lui Toselli, cu care erai afară? o întrebă ea pe Eleanor. Obiectul cu care te-am întâlnit azi după-amiază.

– Ăla era Tony, spuse Eleanor.

– Ce mi-a mai adus aminte de zilele tinereții mele!

– Cine, Tony? Cum?

– N-ai de unde să știi, dar existau pe vremuri niște chestii care se chemau regimente de cavalerie. Și fiecare regiment avea o echipă de voltijă. Și fiecare echipă de voltijă avea un membru de „comedie". Și toți membrii de comedie ai unei echipe de voltijă arătau exact ca Tony.

– Așa e! spuse Bee, încântată. Asta mi-a sugerat și mie în după-amiaza asta, dar atunci nu m-am gândit la asta. Inconsecvența aceea artistică. Hainele alea complet fără nici o legătură.

– Poate te întrebi de ce l-am luat de fapt, remarcă

Eleanor. Dar după Sheila Parslow, e o adevărată relaxare. Tony o să ajungă să călărească foarte bine.

– Unui viitor călăreţ i se iartă totul, aşa-i? spuse pastorul, uşor batjocoritor.

– Dar „La Parslow“ nu merge mai bine? întrebă Simon.

– N-o să meargă niciodată ceva mai bine. Patinează încolo şi încoace în şa, ca un cub de gheaţă în farfurie. Îmi vine să plâng pentru cal tot timpul cât suntem afară. Norocul e că Cârligul are o constituţie indestructibilă şi practic nici un fel de simţăminte.

Deplasarea din sufragerie în living produse o descreştere a interesului. Conversaţia încetă să mai curgă şi începu să ţârâie fără nici un rost.

Brat deveni dintr-o dată atât de obosit, încât abia se mai ţinea pe picioare. Spera să nu-i comunice nimeni nimic, acum; capul lui, în mod normal lucid, era ameţit din cauza vinului cu care nu era obişnuit, iar gândurile îi orbecăiau şi se înţepeneau. Gemenele spuseră noapte bună şi se duseră sus. Bee turna cafeaua, care le fusese pregătită pe o măsuţă joasă lângă foc şi nu era atât de fierbinte cum ar fi trebuit. Bee se strâmbă disperată spre Nancy.

– Lana noastră, nu? întrebă Nancy, înţelegătoare.

– Da. Bănuiesc că trebuia să se ducă la întâlnire cu drăguţul de Arthur şi n-a putut să mai aştepte încă zece minute.

Simon, de asemenea, deveni taciturn, ca şi cum efortul pe care îl făcuse nu mai merita dintr-o dată toată osteneala. Dar Eleanor părea să fi adus din sufragerie căldura şi fericirea care făcuseră reuşită cina. În momentele de linişte dintre rarele izbucniri de conversaţie, ploaia se izbea de ferestrele înalte, fâşâind molcom.

– Ai avut dreptate în legătură cu vremea, mătuşă Bee, spuse Eleanor. Ai spus azi-dimineaţă că era genul ăla de senin prea puternic, care va aduce ploaia înainte de căderea nopţii.

– Bee are veşnic dreptate, spuse pastorul, aruncându-i o privire, pe jumătate zâmbet, pe jumătate binecuvântare.

– Sună oribil, spuse Bee.

Nancy aşteptă să-şi savureze cu toţii cafeaua, după care spuse:

– A fost o zi foarte plină pentru Brat, Bee; şi presupun că sunteţi toţi obosiţi. N-o să mai stăm acum, dar ai să vii să ne vezi când ai să mai scapi din înghesuială, nu-i aşa, Brat?

Simon îi aduse hainele şi ieşiră cu toţii până la uşă, să-şi conducă musafirii. În pragul uşii, Nancy îşi scoase pantofii de seară, şi-i vârî sub braţ şi păşi într-o pereche de cizme până la genunchi, pe care şi le lăsase în spatele uşii. Apoi îşi vârî celălalt braţ sub braţul soţului ei, se trase mai aproape de el, sub aceeaşi umbrelă, şi dispăru cu el în noapte.

– Nancy e neschimbată, spuse Simon. Un Ledingham nu poate fi stăpânit. După voce, nu părea decât puţin beat.

– Draga de Nan, spuse Bee, încetişor. Intră în living şi privi în jurul ei, absentă.

– Cred că Nan are dreptate, zise ea. E timpul să mergem toţi la culcare. A fost o zi plină de emoţii pentru toţi.

– Ce păcat că s-a terminat atât de repede, nu? spuse Eleanor.

– Mâine la nouă şi jumătate o ai pe „La Parslow“, îi reaminti Simon. Am văzut în registru.

– Ce-ai căutat *tu* cu registrul de călărie?

– Îmi place să văd că nu trişezi la impozitul pe venituri.

– A, da, hai să mergem la culcare, spuse Eleanor, cu un căscat mare şi fericit. A fost o zi minunată.

– Întorcându-se spre Brat, să-i spună noapte bună, deveni brusc sfioasă, îi întinse mâna şi zise:

– Bine, Brat, noapte bună. Somn uşor, şi plecă sus.

Brat se întoarse spre Bee, dar aceasta îi spuse:

– Am să trec pe la tine când urc. Apoi se adresă lui Simon.

– Noapte bună, Simon. Se uită drept în ochii lui limpezi şi reci.

–Noapte bună şi ţie, Patrick, spuse Simon, părând vag amuzat. Reuşise să-i pronunţe numele ca o provocare.

–Vii sus acum? o auzi Brat pe Bee întrebându-l, în timp ce el urca scările.

–Nu chiar.

–Atunci, ai tu grijă ca luminile să fie stinse? Şi să verifici broaştele?

–Da, sigur, aşa am să fac. Noapte bună. dragă Bee. În timp ce Brat intra pe palier, o văzu pe Bee cuprinzându-l în braţe pe Simon. Şi simţi împunsătura unei gelozii disperate, care îl şocă. Ce avea asta de-a face cu el?

După câteva momente, Bee îl urmă în fostul dormitor al copiilor. Se uită cu un ochi experimentat la pat şi spuse:

–Toanta aia mi-a promis că o să pună în pat o sticlă cu apă fierbinte, dar a uitat.

–Nu-ţi fă probleme, spuse Brat. Oricum aş fi scos-o. Nu folosesc chestii din astea.

–Probabil că ne crezi o şleahtă de cocoloşiţi.

–Cred că sunteţi o şleahtă drăguţă.

Se uită la el şi zâmbi.

–Obosit?

–Da.

–Prea obosit pentru micul dejun la opt şi jumătate?

–Sună luxos de târziu.

–Ţi-a plăcut viaţa aia dură, Brat?

–Sigur.

–Cred că şi tu eşti drăguţ, spuse ea şi îl sărută uşor. Ce bine era dacă n-ai fi stat departe de noi atâta vreme, dar ne bucurăm că te-ai întors. Noapte bună, dragul meu. Şi, în timp ce ieşea: N-are nici un rost să suni, fireşte, fiindcă nimeni n-o să-ţi răspundă. Dar dacă te apucă o poftă nebună de creveţi prăjiţi, apă de la gheaţă, un exemplar din „Pilgrim's Progress" sau altceva, vino la mine în cameră. E tot prima pe dreapta, în faţă.

–Noapte bună, spuse el.

Pentru o clipă, Bee rămase afară, lângă camera lui, cu mâna încă pe clanţă, după care se îndreptă spre uşa

Eleanorei. Bătu şi intră. În ultimul an, Eleanor îi fusese un mare sprijin. Trebuise atât de mult timp să judece şi să ia hotărâri de una singură, încât era reconfortant să aibă tovărăşia cuiva care era ca ea; să aibă la dispoziţie, când vroia, mintea sănătoasă şi neemotivă a Eleanorei.

–Bună, Bee, spuse Eleanor, ridicând ochii prin părul pe care şi-l peria. Începea să renunţe la „mătuşă", aşa cum făcea şi Simon.

Bee se prăbuşi pe un scaun şi spuse:

–În fine, s-a terminat.

–Până la urmă, a fost o reuşită, zău, spuse Eleanor. Simon s-a purtat splendid. Bietul Simon.

–Da. Bietul Simon.

–Poate că Brat – Patrick – o să-i propună un fel de parteneriat. Ce crezi? În fond, Simon a contribuit la realizarea grajdului. N-ar fi cinstit să vii aşa şi să înhaţi totul, după ce nu te-a interesat deloc ani de zile.

–Nu. Nu ştiu. Sper.

–Pari obosită.

–Toţi suntem, nu?

–Ştii ce, Bee, trebuie să-ţi mărturisesc că-mi este extrem de greu să fac legătura între cei doi.

–Cei doi? Simon şi Patrick?

–Nu. Patrick şi Brat.

Urmă o clipă de tăcere, acoperită de sunetul molcom al ploii şi de mişcările ritmice ale periei Eleanorei.

–Adică, vrei să spui că... nu crezi că el e Patrick?

Eleanor se opri din periat şi îşi ridică privirea, făcând ochii mari de mirare.

–Bineînţeles că el e Patrick, spuse ea, uimită. Cine altul să fie? Puse jos peria şi începu să-şi lege părul cu o fundă albastră. Numai că n-am senzaţia că l-am mai întâlnit înainte. Straniu, nu? Când am petrecut aproape doisprezece ani din viaţă împreună. Îmi place de el; ţie nu?

–Ba da, spuse Bee. Îmi place de el. Nici ea nu avea deloc senzaţia că l-ar mai fi întâlnit înainte şi nici ea nu vedea „cine altul putea să fie".

–Patrick nu zâmbea prea des?
–Nu: era un copil foarte serios.
–Când Brat zâmbește, îmi vine să plâng.
–Doamne Sfinte, Eleanor!
–Poți să zici „Doamne Sfinte" cât vrei, dar presupun că știi la ce mă refer.
Bee se gândi că știa.
–Ți-a spus de ce nu ne-a scris atâția ani?
–Nu. N-am prea avut ocazia de confidențe.
–M-am gândit că poate l-ai întrebat, când te-ai dus cu el astă-seară la padocuri.
–Nu. Era prea preocupat de cai.
–Dar *tu* de ce crezi că nu s-a interesat deloc de noi, după ce a plecat?
–Poate că l-a apucat, cum spunea dădaca, „scârba" de noi. Într-un fel, nu-i chiar atât de surprinzător, cum este, în primul rând, faptul că a fugit de-acasă. Nevoia de a da Latchetts la spate trebuie că a fost copleșitoare.
–Da. Presupun. Dar era o persoană atât de blândă: Pat. Și ținea atât de mult la noi toți. Se prea poate să nu fi vrut să se întoarcă, dar te așteptai să catadicsească măcar să ne dea de știre că e întreg și nevătămat.
Întrucât aceasta era și piatra ei de încercare, Bee nu putea să-i ofere nici un fel de ajutor.
–Trebuie că i-a fost greu să se întoarcă, zise Eleanor, trecându-și pieptenul prin perie. Părea atât de obosit în seara asta, încât arăta ca un om *mort*. Nici în momentele bune, n-are o față prea plină de viață, nu crezi? Dacă ai despica-o prin spatele urechilor și ai atârna-o pe perete, nimeni n-ar observa diferența.
Bee o cunoștea destul de bine pe Eleanor și se înțelegea suficient cu ea, pentru a descifra cu bine mesajul.
–Nu crezi că o să vrea s-o ia din nou razna, odată ce senzația și agitația venirii acasă s-au tocit?
–A, nu, sunt sigură că n-o s-o facă.
–Crezi că rămâne pentru totdeauna?
–Sigur că da.

Dar Brat, stând pe întuneric în camera lui, în fața ferestrei deschise, și privind rotunjimea dealului la lumina jilavă a stelelor, își punea întrebări exact în această privință. Treaba reușise atât de bine, încât depășise și cele mai aiurite promisiuni ale lui Loding, dar acum?
Încotro se îndrepta? Cât timp avea să mai treacă până ce Simon avea să-l strângă cu ușa? Iar dacă Simon dădea greș, cât timp va mai putea el continua să ducă această existență, în care, la orice pas, cineva putea face să explodeze o bombă?
Desigur, asta era ceea ce pornise să facă. Dar, într-un fel, nu privise dincolo de primele etape. În sinea lui, fusese incapabil să creadă că avea să reușească. Acum, când succesul îi aparținea, se simțea mai degrabă ca un om care urcase pe o culme și nu mai putea să coboare. Transpus de fericire, dar presimțind ceva rău.
Plecă de la fereastră și stinse lampa. Proprietăreasa lui din Pimlico avea obiceiul să spună că „era atât de obosită, de parcă ar fi fost pusă la storcător"; acum, își dădea și el seama ce bună era descrierea. Exact așa se simțea și el. Sleit și secătuit. Atât de vlăguit, încât și ridicatul mâinii, pentru a se dezbrăca, era un efort. Își scoase costumul nou și frumos – costumul care îl făcuse să se simtă atât de vinovat înainte, în cealaltă viață, rămasă în urmă, la Londra – și se impulsionă să-l pună pe umeraș. Își scoase lenjeria de corp și, împiedicându-se, își puse pijamaua veche și decolorată. Se întrebă, o clipă, dacă aveau să se supere în cazul în care ploaia intra înăuntru și lăsa urme pe covor, dar se hotărî să riște. Așa că lăsă fereastra larg deschisă și se băgă în pat.
Stătu întins mult timp, ascultând sunetul monoton al ploii și uitându-se prin cameră. Acum era momentul ca stafia lui Pat Ashby să vină și să înfioare camera. Aștepta stafia, dar aceasta nu venea. Camera era caldă și primitoare. Figurile de pe tapet, figurile cu care copiii aceia crescuseră, păreau prietenoase și vii. Întoarse capul să se uite la grupurile de lângă pat. Să-l caute pe

cel de care Eleanor fusese îndrăgostită. Tipul cu profilul acela. Se întrebă dacă, acum, era îndrăgostită de cineva.

Ochii îi alunecară spre lemnăria patului și își aminti că era patul lui Alec Loding, iar ironia întregii situații îl încântă din nou. Era fantastic de corect ca el să vină la Latchetts doar ca să doarmă în patul lui Alec Loding. Va trebui să-i spună într-o bună zi. Loding aprecia lucrurile de genul ăsta.

Se întrebă dacă Eleanor sau Bee puseseră florile în vază. Flori pentru a-i ura bun venit – acasă.

Latchetts, își spuse el în gând, uitându-se la cameră. E Latchetts. Sunt aici. E Latchetts.

Cuvântul suna ca un somnifer; ca legănarea unui hamac. Întinse mâna și stinse lumina. Pe întuneric, ploaia se auzea dintr-o dată mai tare.

Azi-dimineață se sculase și se îmbrăcase în camera din fund, de sub acoperiș, cu puzderia de coșuri dincolo de fereastră. Și iată-l aici, pregătindu-se să doarmă la Latchetts, în mirosul rece și proaspăt al dealului, purtat înăuntru, pe fereastră, de aerul umed.

În timp ce îl învăluia somnul, avu o stranie senzație de siguranță liniștitoare. Senzația că pe Pat Ashby nu-l deranja prezența lui aici; că, dimpotrivă, era mulțumit.

Improbabilitatea acestui lucru îl trezi puțin și, oscilând între aprobare și dezaprobare, gândurile i se îndreptară spre Bee. Ce era ceea ce simțise când Bee îl luase de mână să-l ducă la interviu, azi după-amiază? Ce era atât de diferit față de oricare dintre miile de strângeri de mână pe care le cunoscuse în viața lui? De ce acel val de căldură, sub inimă, și ce fel de emoție era asta, de fapt? Simțise aceeași satisfacție nedeslușită și când Bee îl luase de braț, pe drumul spre grajduri. Ce era atât de deosebit în faptul că o femeie își punea mâna pe brațul tău? În plus, o femeie de care nu ești îndrăgostit și de care, probabil, nu vei fi niciodată îndrăgostit.

Era, fiindcă ea era femeie, desigur, dar caracterul deosebit venea totuși din altceva. Ceva în legătură cu faptul că ea îl luase drept bun. Nimeni altcineva nu-i prinsese mâna exact la fel. Degajat, dar – nu, nu posesiv. Destul de mulți fuseseră posesivi cu el, și nu se simțise câtuși de puțin satisfăcut. Degajat, dar – cum? Apropiat. Era ceva în legătură cu apropierea. Mâna îl luase drept bun, fiindcă era apropiat și ținea de ea. Era prietenia nepremeditată a unei femei, pentru cineva din familia ei. Oare gestul acela banal se preschimba în binecuvântare, doar fiindcă, niciodată până atunci, el nu „aparținuse“ cuiva?

Se gândi în continuare la Bee, în timp ce adormea. Privirea ei piezișă, când cântărea ceva; curajul ei; felul în care își luase inima în dinți, ca să se întâlnească atunci cu el, în camera din fund, în Pimlico; felul în care îl sărutase, înainte de a fi sigură, doar în eventualitatea că el era Patrick; felul în care se descurcase astăzi, când sosise, în momentul de suspensie creat de absența lui Simon.

Beatrice Ashby, ce femeie minunată și cât îi era de dragă!

Atinsese pragul în care te prăbușești în somn, când tresări și deschise brusc ochii.

Își amintise ceva.

Știa acum de cine îi aducea aminte Simon Ashby.

De Timber.

17

IERCURI DIMINEAȚĂ, Bee îl luă în vizită la arendașii celor trei ferme: Frenchland, Upacres și Wigsell. „Gates la urmă; ca să-l învățăm minte“, spuse Bee. Gates era totodată și ultimul în ordinea importanței, având în vedere că Wigsell era cea mai mică dintre cele trei ferme. Inițial, fusese gospodărie pentru Latchetts și se întindea exact dincolo de Prezbiteriu, pe coastă, la nord de sat. Ferma era chiar prea mică pentru a fi independentă, dar Gates se

ocupa și de măcelăria din sat (deschisă de două ori pe săptămână) și nu depindea de ceea ce scotea cu Wigsell.

–Șofezi, Brat? întrebă Bee în timp ce se pregăteau să urce în mașină.

–Da, dar aș prefera să conduci tu. Cunoști – „drumul“, era cât pe-aci să spună – mașina mai bine.

–Drăguț din partea ta să-i spui mașină. Presupun că ești obișnuit cu volanul pe partea stângă.

–Da.

–Îmi pare rău că a trebuit să mergem cu „gândacul“. Nu se întâmplă prea des ca mașina să ne lase. Jameson i-a scos toate măruntaiele pe jos, în garaj, și îi face autopsia cu o furie tăcută.

–Îmi place „gândacul“. Am venit ieri cu el de la gară.

–Așa e. Ce departe mi se pare acum! Ți se pare și ție la fel?

–Da. I se părea că trecuseră ani.

–Ai auzit că am scăpat de „Clarion“? întrebă ea în timp ce rulau cu viteză pe alee, în acompaniamentul cântecului de mașină de cusut al „gândacului“.

–Da?

–Nu ești consumator de presă la micul dejun? întrebă ea, care luase micul dejun la ora opt.

–N-am trăit niciodată în locuri în care să fi avut ziare de citit la micul dejun. Ascultam doar radioul.

–Ah, Doamne, da. Uit mereu că generația voastră nu trebuie să citească.

–Și cum am scăpat?

–Am fost salvați de trei oameni, de care n-am auzit niciodată și pe care n-o să-i cunoaștem, probabil, niciodată. A patra soție a unui dentist din Manchester, soțul unui inculpat și posesorul unui cufăr negru de piele. Apăsă pe claxon și ieși de pe alee, cotind încet la dreapta. Proprietarul cufărului l-a lăsat în cartierul Charing Cros, cu brațele și picioarele cuiva înăuntru. Sau, desigur, se prea poate să fi fost brațele și picioarele proprietarului. Aceasta e o chestiune de care „Clarion“ se va preocupa câtva timp de-acum încolo, presupun. Soțul inculpatului a intentat acțiune pentru înstrăinare de afecțiune și nici una dintre cele trei persoane menționate nu și-a bătut niciodată capul cu vreo inhibiție, ceea ce este foarte drăguț pentru ziarul „Clarion“. De când reportajele despre cazurile de divorț au fost eliminate, „Clarion“ a suferit de frustrare, iar un proces pentru înstrăinare de afecțiune este o mană cerească. Mai ales când este vorba de afecțiunile lui Tattie Thacker. Privi dimineața cu încântare. Îmi plac diminețile după ploaie.

–Ți-a mai rămas unul.

–Anume?

–A patra soție a dentistului din Manchester.

–O. Da. Nenorocita de ea tocmai a fost exhumată dintr-un mormânt foarte scump și sofisticat și s-a descoperit că era plină de arsenic. Soțul ei e dat dispărut.

–Și crezi că ziarul „Clarion“ o să fie prea ocupat ca să-și mai bată capul și cu noi?

–Sunt sigură. Nici așa nu au spațiu suficient să facă tot ce vor cu Tattie. Azi-dimineață, a avut o pagină întreagă numai pentru ea. Dacă se vor sinchisi cumva de familia Ashby, vor publica relatarea într-o notiță minusculă, în josul paginii, și cinci milioane de oameni o vor citi și nu vor fi în stare să spună, după două minute, despre ce e vorba în ea. Cred că suntem în afara primejdiei. „Westover Times“ va publica în dimineața aceasta un articolaș discret, cum fac ei, și cu asta chestiunea s-a încheiat.

În fine, încă un obstacol înlăturat din cale. Între timp, trebuia să-și păstreze inteligența trează pentru vizitele la Frenchland și la Upacres. Se presupunea că îi cunoștea pe acești oameni.

Frenchland era luată în arendă de un bătrân înalt și rumen și de sora lui înaltă și galbenă. „Toată lumea era îngrozită de domnișoara Hassell“, îi spusese Loding. „Avea o mutră de vrăjitoare și o limbă cu care te jupuia de viu. Nu vorbea; făcea doar câte o remarcă și te trezeai carne vie.“

–Vai, ce onoare! zise bătrânul domn Hassell venind

la poarta grădinii şi văzând cine era cu Bee. Domnule Patrick, ce bucuros sunt să vă văd. Sunt al naibii de bucuros să vă văd. Îi luă mâna lui Brat în laba lui butucănoasă de moşneag şi i-o acoperi cu cealaltă palmă. Nu încăpea nici o îndoială că era bucuros să-l vadă din nou pe Patrick Ashby.

Era greu de ştiut dacă domnişoara Hassell se bucura sau nu. Se uită la Brat, în timp ce dădea mâna cu el, şi spuse:

– Ce plăcere neaşteptată. Oportunitatea răutăcioasă a acestei expresii convenţionale şi felul sec în care o folosise îl amuzară pe Brat.

– Meleagurile străine nu par să vă fi schimbat prea mult, zise ea aşezând paharele în salonaşul înghesuit.

– M-am schimbat într-o privinţă, preciză Brat.

– Da? Nu avea de gând să-i facă plăcerea de a-l întreba în ce sens.

– Nu-mi mai e teamă de dumneavoastră.

Bătrânul domn Hassell râse.

– Aici m-ai bătut, băiete. Pe mine tot mă mai bagă în sperieţi. Dacă întârzii acasă, de la piaţă, o jumătate de oră, mă târâi pe cărare cu coada între picioare, de parcă aş fi hoţ la oi.

Domnişoara Hassell nu spunea nimic, dar Brat se gândi că în privirea ei apăruse un nou interes; lăsa vag impresia că e mulţumită de el. Şi plecă să aducă din bucătărie nişte prăjituri fragede, pe care era clar că înainte nu avusese nici o intenţie de a le scoate.

Băură un lichid numit „Soi de Vin de Porto Alb“ şi discutară despre găinile din rasa Rhode Island.

La Upacres, nu era decât durdulia doamnă Docket, ocupată cu făcutul untului în lăptărie, în fundul casei.

– Cine e, intră! strigă ea, iar ei merseră de la uşa deschisă prin gangul răcoros, acoperit cu olane, ajungând în atmosfera îngheţată a lăptăriei.

– Nu mă pot opri, spuse ea, întorcând capul spre ei. Untul e tocmai... Vai, Doamne, n-am ştiut! Credeam că e doar cineva în trecere pe-aici. Copiii sunt toţi la şcoală, iar Carrie e afară, în hambar şi – Doamne! Nici nu-mi vine să cred, zău aşa!

Bee îi luă automat locul la putinei, în timp ce femeia dădea mâna cu Brat.

– Măi, măi, spuse cu blândeţe durdulia doamnă Docket, ce mai Ashby chipeş şi arătos. Semănaţi mai mult decât oricând cu domnul Simon.

Brat se gândi că Bee îşi ridicase privirea cu interes când ea spusese asta.

– Ce zi fericită pentru noi toţi, domnişoară Ashby, zău aşa. Mai că nici nu-mi vine să cred. I-am spus şi lui Joe, nu-mi vine să cred, aşa i-am spus. Lucruri din astea se întâmplă în cărţi. Şi în filme, şi la teatru. I-am spus că nu-i ceva ce se poate întâmpla unor oameni liniştiţi ca noi, într-un loc liniştit ca Clare. Şi totuşi, iată-vă, s-a întâmplat de-adevăratelea. Domnule Patrick, pe cuvânt, ce bine să vă văd iar, şi arătaţi atât de bine şi de zdravăn.

– Pot să încerc şi eu? întrebă Brat arătând spre maşina de bătut untul. N-am umblat niciodată cu aşa ceva.

– Ba bine că nu, sigur că aţi umblat! spuse doamna Docket, arătându-se uimită. Obişnuiaţi să veniţi special, sâmbăta dimineaţa, ca s-o încercaţi puţin.

Lui Brat i se opri inima în loc.

– Zău? spuse el. Am uitat de asta.

„Spune întotdeauna sincer că nu mai ţii minte, îl sfătuise Loding. Nimeni nu poate contesta că nu ţii minte, dar în schimb se vor arunca toţi asupra ta dacă încerci să simulezi ceva“.

– Credeam că acum se face cu curent electric, o auzi pe Bee spunând, în timp ce-i făcea lui loc, la putinei.

– A, facem totul cu curent electric, desigur, zise doamna Docket. Dar părerea mea e că untul nu iese bun aşa. Îşi pierde gustul de casă, la fel ca şi untul de la International, din Westover. Câteodată, când mă grăbesc, dau drumul la curentul electric, dar întotdeauna îmi pare rău după aceea. Iese cumplit de *mecanic*. Îşi pierde tot meşteşugul.

Băură ceai negru fierbinte şi mâncară plăcinţele cu lapte, discutând despre şcoala copiilor.

– Doamna Docket e o dulceaţă, spuse Bee, când ple-

cară cu maşina. Cred că în adâncul inimii ei tot mai e convinsă că electricitatea e lucrul dracului.

Dar Brat era gânditor. Trebuia să mai înceteze cu remarcile astea din proprie iniţiativă. Chestia cu puţineiul nu era importantă, dar s-ar fi putut foarte bine să fie ceva vital. Trebuia să iasă mai puţin în întâmpinare.

– În legătură cu vineri, Brat, spuse Bee, în timp ce se întorceau spre Clare şi spre Wigsell.

– Ce e vineri? zise Brat, adâncit în gânduri.

Bee întoarse capul şi îi zâmbi.

– Ziua ta de naştere, spuse ea.

Bineînţeles. Acum era posesorul unei zile de naştere.

– Uitaseşi că împlineşti douăzeci şi unu de ani, vineri? întrebă ea.

– Aproape că da. Îi prinse privirea piezişă. După o pauză, ea spuse:

– Te-ai maturizat de fapt de mult timp. I-o spuse fără să zâmbească şi nu era o întrebare.

– În legătură cu ziua de vineri, continuă ea. M-am gândit că dacă tot am amânat festivităţile pentru unchiul Charles, să nu facem nici o petrecere vineri. Domnul Sandal o să vină cu actele pe care vrea să le semnezi, aşa că o să rămână cu noi la masă şi o să facem doar o reuniune liniştită de familie.

Acte de semnat. Da. Ştiuse că vor apărea acte de semnat, mai devreme sau mai târziu. Învăţase chiar să facă literele mari la fel ca Patrick, mulţumită unui caiet vechi pe care Loding îl depistase şi îl şterpelise de la Prezbiteriu. Şi, la urma urmei, prin semnarea unui act nu devenea mai escroc decât era în clipa de faţă. Se punea doar mai în siguranţă, la adăpostul legii, făcând toată treaba irevocabilă.

– Ţi-ar plăcea aşa?

– Ce? A, ziua de naştere. Da, bineînţeles. Nu vreau nici o petrecere. Dacă tot a venit vorba, nu vreau de fapt nici o sărbătorire. N-am putea pur şi simplu să considerăm majoratul ăsta de la sine înţeles?

– Nu cred că vecinii ar fi prea încântaţi dacă am face aşa. Toţi aşteaptă cu nerăbdare o petrecere, într-o formă sau alta. Cred că o să trebuiască să le-o oferim. Până şi invitaţiile sunt gata. Am modificat data, decalând-o cu două săptămâni, după sosirea lui Charles. Trebuie să apară peste vreo douăzeci şi trei de zile. Aşadar, o să trebuiască să „treci" şi prin asta, cum spunea dădaca bătrână.

Da, o să trebuiască să treacă şi prin asta. În orice caz, acum putea să stea liniştit şi să se relaxeze puţin. Se presupunea că nu avea de unde să-i cunoască pe cei din familia Gates.

Acum, veneau înapoi spre sat; pe stânga, gardul alb de la padocurile sudice. Dimineaţa era proaspătă şi luminoasă, dar cu o strălucire supărătoare. Cerul era metalic, iar lumina avea un tăiş argintiu.

Trecând prin dreptul intrării de la Prezbiteriu, Bee spuse:

– Alec Loding a venit aici într-o sâmbătă şi o duminică, nu cu mult timp în urmă.

– Da? Şi ce mai face el acum?

– Joacă în continuare roluri de destrăbălat în comedioare şi farse oribile. Ştii de care: patru personaje, cinci uşi şi un singur pat. Eu nu l-am văzut, dar Nancy spune că e mai bine.

– În ce sens?

– A, e mai interesat de ceilalţi. Mai amabil. A făcut chiar şi eforturi de a se înţelege cu George. Nancy e de părere că vârsta începe să-şi spună cuvântul. A fost de-a dreptul fericit să stea ore în şir cu o carte, în biroul lui George, când George era plecat. Iar când George era acasă, depănau poveşti, fericiţi. Nancy era încântată. A ţinut întotdeauna la Alec, dar vizitele lui o cam îngrozeau. Viaţa la ţară îl plictisea, iar George şi mai mult, ceea ce nu s-a sinchisit niciodată să ascundă. Aşa că schimbarea a fost plăcută.

Ajunşi la jumătatea satului, cotiră pe drumul care ducea la Wigsell.

– N-o mai ţii minte pe Emmy Vidler, aşa-i? îl întrebă

ea pe Brat. A crescut la Wigsell și s-a măritat cu Gates când acesta și-a luat o fermă lângă Bures, pe cealaltă parte. Când tatăl ei a murit, Gates și-a dat ferma pe mâna unui administrator și a preluat Wigsell. Și, bineînțeles, măcelăria. Așa că le merge foarte bine. Băiatul nu putea să-l sufere pe taică-său și și-a luat-o slujbă undeva prin centrul Angliei; tehnician. Dar fata locuiește acasă, iar taică-său o iubește ca pe ochii din cap. A frecventat un pension de lux, unde, înțeleg, era cunoscută sub numele de Margot. Pe ea o cheamă Peggy.

Cotiră și intrară în fermă, oprindu-se în curte, pe pavajul vechi cu pietre mici. Doi câini se năpustiră la ei, importanți și fioroși, urlând lumii sosirea lor.

–Nu știu de ce Gates nu-și educă deloc cățeii, spuse Bee, ai cărei câini erau la fel de bine educați ca și caii.

Larma o aduse pe doamna Gates la ușa din față. Era o femeie măruntică, ștearsă și supusă, care probabil fusese cândva foarte drăguță – Glen! Joy! Potoliți-vă! strigă ea, ineficient, ieșind în întâmpinarea lor. Dar, înainte de a ajunge la ei, Gates apăru de după colțul casei și, din câțiva pași uriași, i-o luă înainte. Primirea lui pompoasă înăbuși plăcerea ei mai sinceră, și ea rămase acolo în picioare, zâmbindu-i cu blândețe lui Brat, în timp ce soțul ei trâmbița sus și tare toată satisfacția lor de a-l vedea din nou pe Patrick Ashby în pragul casei lor.

Gates era un individ mare și grosolan, dar Brat presupunea că avusese cândva vigoarea și siguranța tinerească de care femeile mărunțele, fragile și drăguțe, ca Emmy Vidler, se simt foarte atrase.

–Mi-a spus că ai scos bani cu caii, pe acolo, îi zise el lui Brat.

–Mi-am câștigat existența cu ei, spuse Brat.

–Veniți numai să vedeți ce am *eu* în grajd. Și se porni să le arate drumul spre spatele casei.

–Harry, dar ar trebui să intre în casă și să stea jos puțin, protestă soția lui.

–Or să stea jos numaidecât. E mult mai bine să se

uite la un exemplar cabalin straşnic, decât la fleacurile tale femeiești. Haideți, domnule Ashby. Haideți, domnișoară Ashby. Alfred! zbieră el, în timp ce traversau curtea. Ia scoate calul ăla să-l vadă domnișoara Ashby.

Venind mai la coadă după ei, doamna Gates se trezi lângă Brat.

– Cât de fericită sunt! spuse ea încetișor. Atât de fericită că v-ați întors. Vă țin minte când erați mititel; când stăteam aici, pe vremea lui taică-meu. În afară de fiul meu, n-am ținut niciodată atât de mult la un băiețel, cum am ținut la dumneavoastră.

–Ei, domnule Patrick, ia uitați-vă puțin aici, uitați-vă puțin la ăsta! Ia ziceți dacă nu vă unge pe suflet.

Gates își aruncă teatral brațul uriaș spre ușa grajdului, de unde Alfred scotea de căpăstru un cal roib, care părea ciudat de deplasat în curticica fermei, chiar și pentru o regiune unde orice fermier mărunt are o matahală care să-l transporte iarna prin ținut. Incontestabil, calul roib era ceva excepțional.

–Așa! Ei, ce ziceți de asta? Ce ziceți de asta?

După ce se uită, Bee spuse:

–Bine, dar ăsta nu e calul pe care Dick Pope a câștigat proba de sărituri la concursul de la Bath, anul trecut?

– Exact ăla, spuse Gates, mulțumit de sine. Și nu numai săriturile. Cupa pentru cel mai bun cal de călărie din concurs. M-a costat o avere, ce-i drept, dar îmi pot permite, și, în plus, nimic nu-i prea bun pentru fetița mea. Aha! Pentru Peggy l-am cumpărat. Pe mine nu mă poate duce, asta e clar. Scoase un râs sacadat și urlat. Fetița mea, însă, e ca un fulg în șa. Dumneavoastră o știți, domnișoară Ashby; ați văzut-o. Nu e nimeni în ținut care să merite un cal bun mai mult decât Peggy a mea, și nu-mi pare rău de banii pe care i-am dat pe el.

–Nu încape îndoială că ați luat un cal bun, domnule Gates, spuse Bee, cu un entuziasm în voce care îl surprinse pe Brat. Se uită la ea, întrebându-se de ce părea atât de încântată. În fond, calul acesta roib era un rival

potențial pentru Timber și pentru toate celelalte animale de la Latchetts.

–L-am luat cu certificat de la veterinar, se înțelege de la sine. Nu cumpăr eu ceva, așa, cu ochii închiși.

–Peggy o să concureze cu el anul acesta?

–Sigur că da, sigur că da. Păi, de ce naiba l-am mai luat dacă nu pentru asta?!

Bee radia de fericire.

–Ce bine! spuse ea, părând în al noulea cer.

–Vă place, domnișoară Ashby? spuse Peggy Gates, făcându-și apariția lângă Brat.

Peggy era o făptură foarte drăguță. Rozalie, albă și aurie. Brat se gândi că, dacă ar fi fost cumva posibil să o încrucișezi pe domnișoara Parslow cu Eleanor, rezultatul ar fi probabil Peggy Gates. Acceptă cu calm să fie prezentată lui Brat, dar izbuti să lase impresia că personal era încântată că Patrick venise din nou acasă. Își așeză mâna micuță în mâna lui, cu o strângere ușoară, mai degrabă intimă decât prietenoasă. Brat i-o scutură cordial, rezistând tentației de a se șterge cu palma de șold.

Acceptă felicitările lui Bee pentru deținerea calului, mai lăsă un interval decent pentru contemplarea lui în continuare, după care, cu o demonstrație admirabilă de dexteritate socială, urni întreaga familie din curte și o mută în sufrageria din casă. Se numea sufragerie și era mobilată ca atare, dar Bee, care și-o aducea aminte ca salonașul bătrânei doamne Vidler, nu considera deloc fericită apariția acuarelelor și a tapetului cu flori de glicină în locul vaselor strălucitoare și a gravurilor înrămate, de pe timpul doamnei Vidler.

Băură un vin de Madera foarte bun și discutară despre Expoziția Agricolă de la Bures.

Apoi porniră spre casă cu mașina, Bee arătând tot de parcă cineva i-ar fi lăsat o avere. Surprinzându-l pe Brat cum se uita atent la ea, spuse:

–Ei?

–Arăți ca o pisică, zău, care tocmai a primit o porție de smântână.

Se uită la el, amuzată, privindu-l pieziș, cum știa ea.

–Smântână și pește, și ficat, spuse ea; dar nu-i dădu traducerea. Brat, când se termină cu toată tevatura de vineri, spuse ea, trebuie să te duci în oraș și să-ți faci o garderobă. La Walters o să dureze săptămâni ca să-ți facă hainele alea de seară, iar tu ai să ai nevoie de ele pentru sărbătorire, când vine acasă unchiul Charles.

–Ce să-mi iau? întrebă el, derutat pentru prima dată.

–Dacă aș fi în locul tău, aș lăsa asta la latitudinea lui Walters.

–Îmbrăcăminte pentru un tânăr gentleman englez, spuse Brat.

Și ea se uită din nou pieziș, surprinsă de distonanța din vocea lui.

18

LEANOR INTRĂ ÎN SALONAȘ, în timp ce Bee deschidea corespondența de la amiază, și spuse:

–S-a săltat!

Bee ridică privirea, zăpăcită, cu gândul încă la conținutul scrisorii.

–S-a săltat, când îți spun. Pe o porțiune de vreo cincizeci de metri s-a săltat în șa așa cum trebuie.

–Cine, fata Parslow? O, felicitări, Nell, dragă.

–N-am crezut că am să mai apuc s-o văd și pe-asta. Nu bea nimeni niște vin?

–Brat și cu mine am băut suficient de multe lichide ciudate în dimineața asta, cât să ne ajungă pentru tot restul săptămânii.

–Cum a mers, Brat? întrebă Eleanor, turnându-și niște vin de Xeres.

–Nu atât de rău cum mă așteptam, spuse Brat, urmărind cum mâna ei subțire și îndemânatică umbla

cu paharele. Mâna aceea nu știa să stea moale, confidențială și insinuantă în mâna altcuiva.

–Ți-a povestit Docket de unde are rana?

– Docket era la piață, spuse Bee. Dar doamna Docket ne-a dat plăcințele calde cu lapte și unt.

–Doamna Docket, draga de ea. Și domnișoara Hassell ce v-a dat?

–Prăjiturele fragede. N-avea de gând să ni le dea, dar a sucombat la farmecele lui Brat. Deci Bee remarcase asta.

–Nu mă miră, spuse Eleanor, uitându-se la Brat, peste pahar. Și la Wigsell?

–Mai ții minte calul ăla roib al lui Dick Pope? Ăla cu care a luat toate poturile la Bath, anul trecut?

–Sigur că da.

–Gates l-a cumpărat pentru Peggy.

Eleanor încetă să mai soarbă din vin și se gândi la asta o clipă sau două, în tăcere.

–Pentru Peggy, ca să concureze cu el?

–Da.

–E, e, spuse Eleanor, alene; părea amuzată și gânditoare. Uitându-se spre Bee, își încrucișă privirea cu ea, după care se uită din nou în altă parte. E, e, spuse ea iarăși, și continuă să soarbă din vin. După un interval, întrerupt doar de zgomotul de hârtie deșirată venit dinspre Bee, care deschidea plicurile, Eleanor zise: Nu știu dacă mutarea asta a fost chiar atât de bună.

–Nu, spuse Bee, fără să ridice privirea.

–Mă duc să mă spăl. Ce e de mâncare la prânz?

–Gulaș.

– După cum îl face doamna Betts la noi, asta înseamnă tocană.

Gemenele veniră acasă de la lecțiile de Prezbiteriu, Simon –de la grajduri, și se duseră cu toții la masă.

Cum Simon coborâse foarte târziu la micul dejun, singura legătură pe care Brat o avusese cu el, astăzi, fusese aceea de a-i spune bună dimineața. Se arătă prietenos și relaxat, interesându-se, aparent sincer preocupat, de reușita acelei dimineți. Bee îi oferi o relatare, punctată periodic de confirmările lui Brat. Când ajunse la Wigsell, Eleanor o întrerupse pentru a spune:

–Știai că Gates i-a cumpărat lui Peggy un cal nou?

–Nu, zise Simon cu o curiozitate temperată.

–I-a cumpărat calul ăla roib, al lui Dick Pope.

–Fulger?

–Da. Fulger. O să iasă cu el la concurs anul acesta.

Pentru prima dată de când îl cunoștea, Brat îl văzu pe Simon Ashby congestionându-se la față. Acesta se opri o clipă, după care continuă să mănânce. Roșeața dispăru încetișor și profilul rece și palid își recăpătă calmul obișnuit. Atât Eleanor cât și Bee evitaseră să se uite la el în timp ce digera știrea, dar Ruth îl studia interesată.

Iar Brat, mâncând gulașul doamnei Betts, îl studia în gând. După părerea generală, Simon Ashby era nebun după fata lui Gates. Dar se bucura oare că fata primise un cal bun? Nu. Era furios. Și, ceea ce era și mai și, femeile știuseră că o să fie furios. Știuseră dinainte că va considera participarea lui Peggy la concurs ca pe o concurență de neiertat. Amândouă doriseră, cum era și de înțeles, ca povestea cu Gates să nu dureze sau să nu devină serioasă; și își dăduseră seama imediat că, odată ce Peggy îl avea pe Fulger, erau salvate. Ce fel de om era acest Simon Ashby, dacă nu suporta să fie întrecut nici măcar de fata pe care o iubea?

Își aduse aminte ce nemaipomenit de încântată se arătase Bee de calul roib. Revăzu expresia Eleanorei, de amuzament cu efect întârziat, la aflarea veștii. Știuseră de îndată că asta însemna sfârșitul poveștii cu Peggy. Gates cumpărase calul acela pentru a fi „chit“ cu Latchetts; pentru a-i oferi fiicei lui un cal de călărie la fel de bun ca oricare dintre caii pe care îi avea bărbatul cu care ea spera să se mărite. Dar nu reușise astfel decât să distrugă și ultima șansă pe care Peggy o avusese vreodată de a deveni stăpâna de la Latchetts.

Ei bine, Simon nu mai era stăpânul de la Latchetts,

așa că pentru familia Gates nu mai conta dacă pe Simon îl deranja faptul că Peggy avea calul. Dar ce fel de fire nemernică avea Simon, dacă nu putea să iubească o rivală?

–Pe ce o să călărească Brat la Concursul de la Bures? o auzi el pe Eleanor spunând și își reîndreptă atenția spre masa de prânz.

–Pe toți, zise Simon. Și cum pe fața Eleanorei se citea o întrebare, preciză: Sunt caii lui.

Era exact genul de lucruri pe care englezii nu le spun. Simon era probabil foarte supărat, de vreme ce abandonase un obicei de-o viață.

–N-am de gând să „ies" cu nici un cal, dacă la asta te referi cumva, spuse Brat. Pentru asta e nevoie de tehnică, iar eu n-o am.

–Dar erai foarte bun, spuse Bee.

– Zău? O, firește, numai că asta a fost odată. Nu vreau, categoric, să concurez cu nici un cal pe arenă la Bures.

– Concursul e abia peste trei săptămâni, spuse Eleanor. Bee te-ar putea antrena o zi sau două, și ai fi la fel de bun ca întotdeauna.

Brat nu era însă de înduplecat. Ar fi fost nostim să vadă de ce era în stare la concurență cu călăreții englezi; nostim mai ales să sară cu caii de la Latchetts și să câștige, poate, cu ei; dar nu avea intenția să-și facă nici o apariție în public sub numele de Patrick Ashby de la Latchetts, dacă nu trebuia neapărat.

– Brat ar putea participa la cursele de cai, spuse Ruth. Cursele sunt la sfârșit. Cu Timber i-ar putea întrece pe toți, nu-i așa?

–Timber n-o să fie îmbrâncit de colo-colo în nici o cursă provincială de țopârlani, dacă mai am încă vreun cuvânt de spus în această problemă, zise Simon aplecat asupra farfuriei. O să meargă la Olympia, locul potrivit pentru el.

–Sunt de acord, spuse Brat. Iar atmosfera încetă să mai fie încordată. Jane vroia să știe de ce fracțiile erau ordinare și Ruth vroia un pneu nou de bicicletă, iar

conversația deveni o conversație normală de familie, din timpul oricărei mese, în orice casă.

Înainte ca prânzul să ia sfârșit, sosi primul musafir; și șuvoiul se scurse neîntrerupt, de la cafeaua de după masă, de-a lungul ceaiului, până la băuturile de la ora șase. Toți veniseră să-l privească de-aproape pe Brat, dar el observă că aceia care îl cunoscuseră pe Patrick Ashby veneau sincer încântați să-i ureze bun venit înapoi. Fiecare dintre ei avea câte ceva de povestit despre el și toți își păstraseră amintirile proaspete, fiindcă îl plăcuseră pe Patrick Ashby și plânseseră după el. Iar Brat se surprinse satisfăcut, într-un mod absurd și posesiv, ca și cum ar fi fost lăudat un protejat de-al lui. Lumina, care fusese aruncată asupra lui Simon în această dimineață, îl făcea mai mult decât oricând adeptul lui Patrick. Era o nedreptate că Latchetts aparținuse lui Simon în toți acești ani. Moștenirea era a lui Patrick, ceea ce făcea cu totul nedrept ca Patrick să nu fie aici s-o moștenească. Patrick era așa cum trebuia. Patrick nu s-ar fi îmbolnăvit de furie pentru că iubita lui avea un cal mai bun decât el. Patrick era așa cum trebuia.

Accepta, așadar, micile daruri verbale în numele lui Patrick și se simțea mulțumit și răsplătit.

Cam pe când ceștile de ceai se amestecau cu paharele de cocteil, își făcu apariția doctorul din partea locului, iar Brat încetă să mai fie satisfăcut și deveni preocupat de reacțiile Eleanorei față de doctor. Se părea că Eleanor îl plăcea foarte mult pe doctor, și Brat, neștiind absolut nimic despre el, fu convins numaidecât că tipul nu era suficient de bun pentru ea. Singurii oaspeți rămași acum erau colonelul Smollett, șeful poliției din district; cele două domnișoare Byrne, care ocupau casa iacobină din celălalt capăt al satului și care, potrivit lui Bee, aveau atârnate pe toți pereții „farfurii, tigăi de încălzit și alte ustensile de bucătărie"; și doctorul Spence. Doctorul Spence era tânăr și ciolănos, cu părul roșu, pistruiat și avea un fel de a fi prietenos. Era succesorul bătrânului doctor de țară,

care crescuse întreaga familie Ashby, fiind, după cum îi mărturisi Bee între două ceşti de ceai, „mult prea strălucit pentru a rămâne să practice medicina în provincie". Brat se întrebă dacă rămânea de dragul Eleanorei; părea s-o placă foarte mult pe Eleanor.

– Ne-ai făcut multe necazuri, tinere, îi spusese colonelul Smollett, salutându-l; iar Brat, după eschivările politicoase cu care avusese de a face până atunci, se bucură de sinceritata lui. Exact după cum noţiunile lui despre viaţa clasei de mijloc britanice proveniseră din filmele americane, la fel şi ideea pe care o avea despre un colonel provenise din presa britanică, fiind deopotrivă de eronată. Colonelul Smollett era un bărbat scund, uscăţiv, cu nasul coroiat şi cu un aer modest. Ceea ce remarcai la el era extraordinara lui simplitate şi ochii albaştri şi veseli.

Colonelul le luă pe domnişoarele Byrne cu maşina, dar doctorul mai zăbovi şi, numai când Bee îl rugă să rămână la cină, îşi adună puterile şi plecă.

– Bietul doctor Spence, spuse Bee la cină. Îmi pare rău că n-a vrut să rămână. Sunt sigură că proprietăreasa aia a lui îl ţine nemâncat.

– Aiurea, spuse Simon, care îşi recăpătase buna dispoziţie şi fusese foarte spiritual toată după-amiaza; indivizii sfrijiţi şi roşcovani par tot timpul subnutriţi. În plus, oricum n-ar fi mâncat. Tot ceea ce vrea este să stea şi să se uite la Eleanor.

Ceea ce confirma cele mai rele temeri ale lui Brat.

Însă Eleanor nu catadicsi să spună decât:

– Nu fi absurd; şi rosti aceasta fără iritare şi fără interes.

Până la cină, obosiseră cu toţii, aşa că masa era liniştită. Emoţia de a-l avea pe Brat acolo se stinsese, preschimbându-se în acceptare, şi nu-l mai tratau ca pe un nou-venit. Până şi rezervata de Jane încetase să-l mai acuze din ochi. El făcea parte din peisaj. Era minunat de odihnitor să faci iar parte din peisaj. Pentru prima dată, de când venise la Latchetts, îi era foame.

Dar, în timp ce se pregătea de culcare, încerca să

dezlege problema lui Simon, Simon, care era foarte sigur că el nu era Patrick, dar nu avea nici o intenţie s-o spună. (De ce? Pentru că n-ar fi fost crezut, iar protestul lui ar fi fost socotit drept resentiment faţă de întoarcerea fratelui său? Fiindcă avea planuri pentru o dezvăluire dramatică? Fiindcă ştia o metodă mai bună pentru a respinge un impostor care nu se lăsa dat în vileag?) Simon, care era atât de ipocrit, încât îşi putea prosti propria familie cu privire la cele mai intime sentimente ale lui. Simon, care era atât de egocentrist, atât de îngâmfat, încât a te interpune între el şi soare însemna să-l insulţi. Simon, care avea farmec cât zece bărbaţi la un loc şi un aer de vulnerabilitate atât de atrăgător. Simon, care semăna cu Timber.

Stătu din nou pe întuneric, la fereastra deschisă, privind curbura dealului profilată pe cer. Poate din cauză că în seara aceea era mai puţin obosit, nu se mai temea atât de mult; dar factorul incalculabil din viaţa pe care avea s-o ducă rămânea tot Simon.

Dacă lui Simon îi displăcea atât de mult că Peggy Gates avea un cal mai bun decât al lui, atunci care putuse fi oare reacţia lui faţă de brusca succesiune a lui Patrick la Latchetts? se întrebă Brat.

Se gândi la asta multă vreme, cu ochii aţintiţi în beznă.

Când se întoarse în cele din urmă să aprindă lumina, o voce îi spuse în gând: Mă întreb unde era Simon când Patrick s-a aruncat de pe stâncă.

Dar remarcă imediat, fireşte, grozăvia acestui lucru. Ce-i trecea de fapt prin minte? Crimă? La Latchetts? În Clare? Săvârşită de un băiat de treisprezece ani? Nu făcea decât să-şi lase judecata raţională adumbrită de antipatia faţă de Simon.

Sinuciderea lui Patrick Ashby fusese o chestiune elucidată de poliţie. Cu anchetă şi probe. Problema fusese investigată, iar poliţia rămăsese convinsă că fusese într-adevăr o sinucidere.

Convingere? sau doar lipsă de dovezi?

Pe unde o fi acum raportul procurorului? Presupu-

nea că în arhivele poliției. Și nu era ușor pentru un cetățean oarecare să convingă poliția să-i satisfacă o curiozitate inutilă; cei de la poliție sunt oameni ocupați.

Dar problema a fost sigur consemnată în presa locală. Probabil că a făcut senzație în ținut. Undeva, prin dosare, exista, desigur, vreo relatare a anchetei, iar el, Brat Farrar, avea s-o scoată la iveală cu prima ocazie.

Cu antipatie sau fără antipatie, cu judecată rațională sau fără judecată rațională, vroia să știe unde se afla Simon Ashby când fratele lui geamăn s-a aruncat de pe stâncile de la Westover.

19

DOMNUL SANDAL trebuia să vină joi seară și să rămână până vineri, după masa festivă de prânz.

Joi dimineață, Bee îi spuse lui Brat că se duce la Westover să facă niște cumpărături speciale pentru meniurile domnului Sandal și-l întrebă ce-ar vrea să facă în ziua aceea?

Brat răspunse că ar vrea să meargă cu ea, să vadă din nou Westover, iar Bee păru încântată.

–Pe drum, ne putem opri în sat, spuse ea, ca să te vadă și doamna Gloom. În felul ăsta, mai scapi de o persoană pe care ar fi urmat s-o cunoști după slujba de la biserică, duminică.

Se opriră, așadar, la chioșcul de ziare și Brat a fost etalat, iar doamna Gloom se hrăni până la ultima picătură cu satisfacția pe care i-o oferea evenimentul dramatic al întoarcerii lui, după care râseră amândoi de ea, în timp ce goneau spre mare.

–Oamenii care nu pot cânta sunt teribil de frustrați, spuse Bee după puțin timp.

Brat se gândi la acest *non sequitur.*

–Cel mai înalt munte din Anglia este Ben Nevis,

spuse la rândul lui, încercând și el un *non sequitur.*

Bee râse și preciză:

–Nu, vroiam doar să spun că mi-ar plăcea să cânt cât mă ține gura, dar nu pot decât să croncănesc. Știi să cânți?

–Nu. Și eu croncănesc. Am putea croncăni împreună.

–Nu știu dacă e legal să concănești într-o zonă de aglomerație urbană. În ziua de astăzi, nu se știe niciodată. Și, oricum, ia uită-te la asta. Arătă cu mâna spre un panou mare, pe care scria:

AUTOMOBILIȘTI.
VĂ RUGĂM NU CLAXONAȚI.
SPITAL.

Brat își ridică privirea spre clădirea așezată pe panta de deasupra orașului și observă că, pentru un spital, era neobișnuit de frumoasă.

–Da, mult mai puțin înspăimântător decât e cazul în mod normal. Ce păcat că s-a dat voie la *așa ceva.* Bee făcu semn cu bărbia spre șirul de magazine ieftine de pe cealaltă parte a drumului; unele dintre ele, niște dughene, nu altceva. Restaurante dubioase, o cizmărie, un „depozit“ de biciclete, un vânzător de jerbe și cruci, un vânzător rival de flori, o băcănie, și prăvălioare fără nume, cu vitrinele vopsite până la jumătate, pe care erau lipite bilețele ciudate.

Rulau la vale, spre oraș; fâșia pestriță, împânzită cu înjghebări comerciale, de la marginea drumului, reprezenta ultimele rămășițe ale mahalalelor mai nevoiașe. Dincolo, se întindea localitatea Westover propriu-zisă: curată, de bun-gust și strălucitoare în lumina reflectată de mare.

Angajându-se în parcare, Bee spuse:

–Cred că nu vrei să te ții coadă după mine cât caut „fructe-de-mare“, pentru consumul domnului Sandal. Du-te și distrează-te, ne întâlnim la unu fără un sfert, la „Înger“, pentru prânz.

Când îl strigă din nou, Brat ajunsese deja la o oarecare distanță.

–Am uitat să te întreb dacă ai nevoie de bani. Pot să te împrumut, dacă...

–A, nu, mulţumesc; mai am ceva din ce mi-au avansat Cosset, Thring şi cum îi mai cheamă.

Se duse mai întâi în port, să vadă locul de unde se presupunea că pornise cu opt ani în urmă. Era plin de vase comerciale de coastă şi de bărci de pescuit, foarte vesele în lumina jucăuşă. Se rezemă de pietrele calde ale digului şi contemplă portul. Aici pictase Alec Loding vechea lui „luntre", în ultima zi de viaţă a lui Pat Ashby. De pe stâncile acelea îndepărtate din dreapta, Pat Ashby se prăbuşise în moarte.

Se smulse de lângă dig şi se duse să caute redacţia ziarului „Westover Times". Îi luă ceva timp să o găsească, fiindcă, deşi fiecare cetăţean din Westover citea ziarul local, foarte puţini dintre ei aveau ocazia de a-l căuta la el acasă. Sediul ziarului era la o aruncătură de piatră faţă de port, într-o căsuţă veche, pe o străduţă veche, care mai avea încă pietrele de pavaj iniţiale. Intrarea era atât de joasă, încât, pătrunzând, Brat îşi vârî instinctiv capul între umeri. Înăuntru, după lumina strălucitoare a soarelui, era întuneric. Dar, din întuneric, vocea inconfundabilă de adolescent a unui băiat de serviciu spuse: „Da?".

Brat îi zise că ar vrea să-l vadă pe domnul Macallan.

Vocea îi răspunse că domnul Macallan era plecat.

–N-aţi putea să-mi spuneţi unde îl pot găsi?

–A patra masă pe stânga, sus, la „Sturz".

–Foarte explicit.

–N-am ce face, acolo e. Acolo e întotdeauna în această perioadă a zilei.

„Sturzul", după câte se părea, era o cafenea după colţ, pe promenada portului. Şi domnul Macallan se afla într-adevăr la a patra masă pe stânga, sus, adică aceea de lângă fereastra din spate. Domnul Macallan stătea în faţă cu o ceaşcă de cafea pe jumătate băută, privind încruntat în jos la promenada strălucitoare. Îl salută totuşi amabil pe Brat, ca între vechi prieteni, şi îi trase un scaun.

–Din păcate, cred că nu v-am fost de prea mult folos, spuse Brat.

–Singura modalitate prin care am să mă bag pe prima pagină la „Clarion" este într-un cufăr, spuse domnul Macallan.

–Un cufăr?

–În bucăţi. Şi nu pot scăpa de senzaţia că ar fi niţeluş cam drastic. Întinse pe masă numărul din acea dimineaţă al ziarului „Clarion", din care îţi săreau în ochi caracterele negre şi stridente. După trei zile, crima cu cufărul era încă pe prima pagină, descoperindu-se că picioarele din ladă erau de la două persoane diferite; o complicaţie ce plasa prezentul caz *hors concours*, în categoria crimelor cu cufăr.

–Oribil la o crimă, spuse domnul Macallan meditativ, nu este faptul că se întâmplă, ci că i se întâmplă lui tanti Agnes, dacă înţelegi ce vreau să spun. Hei! *Domnişoară*! O ceaşcă de cafea pentru prietenul meu, aici. Fratele Johnny se duce la război şi e ucis, totul e cumplit de trist, dar nimeni nu e şocat – civilizaţia fiind ceea ce este. Dar dacă cineva o omoară pe tanti Agnes în drum spre casă, într-o seară, *e* un şoc. Genul ăsta de lucruri nu prea se întâmplă oamenilor pe care îi cunoşti.

–Probabil că e şi mai rău când cineva cunoscut o omoară pe mătuşa Agnes a cuiva.

–Sigur, spuse domnul Macallan, împrăştiind încă o linguriţă de zahăr în cafeaua pe jumătate rece şi amestecând-o viguros. Am văzut şi de-astea. Familii, mă înţelegi. Întotdeauna e la fel: pur şi simplu nu le vine să creadă. Johnny *al lor*. Asta este partea îngrozitoare la o crimă. Caracterul ei domestic. Îşi scoase tabachera şi i-o întinse. Şi cum îţi place să fii copilul bălai din Clare? Eşti bucuros că te-ai întors?

–Nici nu-ţi închipui cât de bucuros.

–După viaţa aia splendidă de libertate în Arizona sau Texas sau pe unde oi fi fost? Vrei să spui că preferi asta într-adevăr? Domnul Macallan smuci din cap spre promenada din Westover, plină de cumpărători placizi.

Şi, cum Brat încuviinţă, adăugă: Doamne, iartă-mă! Zău dacă-mi vine să cred.

– De ce? Nu-ţi place locul?

Domnul Macallan se uită în jos cum englezii din sud se plimbau încolo şi încoace pe vremea lor britanică senină din Sud şi scuipă metaforic

– Sunt atât de satisfăcuţi de sine, că nici nu-mi pot lua ochii de la ei, spuse el.

– Satisfăcuţi de soarta lor, adică? De ce nu?

– Nimic pe lumea asta n-a ieşit din satisfacţie.

– Cu excepţia rasei umane, spuse Brat.

Domnul Macallan rânji.

– De acord cu tine. Dar continuă să privească încruntat la scena luminoasă din port. Mă uit la ei şi mă gândesc: „Oamenii ăştia i-au făcut pe scoţieni să se lupte timp de patru sute de ani", şi nu găsesc răspunsul.

– Răspunsul, desigur, este că n-au făcut-o.

– Nu? Dă-mi voie să-ţi spun că ţara mea...

– Au fost mult prea ocupaţi în ultima mie de ani cu paza coastelor Angliei. Dacă n-ar fi fost ei, Scoţia dumitale ar face parte azi din Spania.

După toate aparenţele, ideea aceasta era nouă pentru domnul Macallan. Se hotărî s-o lase în aer.

– Doar nu pe mine mă căutai, când ai venit la „Sturz"?

– Ba da. M-am dus mai întâi la redacţie şi mi-au spus că s-ar putea să fiţi aici. Am nevoie de ceva şi m-am gândit că m-aţi putea ajuta în acest sens.

– Nu publicitate, presupun, spuse domnul Macallan pe un ton sec.

– Nu, vreau să-mi citesc necrologul.

– Ei, dar cine nu vrea. Eşti o persoană privilegiată, domnule Ashby, o persoană foarte privilegiată.

– Presupun că „Westover Times" păstrează numerele vechi.

– A, da, începând cu 18 iunie 1827. Sau cu 28 iunie? Am uitat. Deci, vrei să te uiţi la colecţiile de ziare. Păi, nu e mare lucru acolo, dar o să ţi se pară, fireşte, interesant. Presupun că e fascinant să citeşti despre propria ta moarte.

– Înseamnă asta că dumneavoastră aţi citit deja?

– Păi da. Normal că te-am căutat în ziar înainte să vin la Latchetts, marţi.

Din acest motiv, aşadar, când coborâră bâjbâind scările întunecoase până în pivniţa redacţiei de la „Westover Times", domnul Macallan reuşi să pună mâna pe numărul dorit, fără zăbavă şi fără să scuture în capul lor praful a o sută cincizeci de ani.

– Te las să-ţi vezi de treabă, zise domnul Macallan, desfăcând volumul sub lumina chioară de deasupra pupitrului de modă veche. Simte-te bine. Dacă mai pot face şi altceva pentru dumneata, dă-mi neapărat de ştire. Şi mai treci când ai chef.

Tropăi în sus, pe scările de piatră, iar sunetul târşâit al pantofilor lui se pierdu deasupra, în lumea oamenilor, Brat rămânând singur cu trecutul.

„Westover Times" apărea de două ori pe săptămână: miercurea şi sâmbăta. Moartea lui Patrick Ashby a avut loc într-o sâmbătă, aşa că o singură ediţie de miercuri conţinea atât anunţul decesului cât şi reportajul anchetei. Pe lângă anunţul uzual inserat de familie la rubrica „decese", mai era o ştire scurtă, pe pagina din mijloc. De la fondare, ziarul „Westover Times" fusese proprietatea unei familii din Westover, fiind condus de aceasta, şi mai păstra încă demnitatea, bunele maniere şi reticenţa pe care le întâlneai, pe la începutul domniei lui Edward al VII-lea, la careta unui doctor care îşi practica meseria între Harley Street şi Knightsbridge. Ziarul anunţa tristul eveniment şi exprima condoleanţe membrilor familiei în această grea încercare, care îi lovise atât de repede după moartea tragică a domnului şi a doamnei Ashby într-un accident de avion. Nu furniza nici o altă informaţie, în afară de faptul că, sâmbătă după-amiază sau seara, Patrick Ashby îşi găsise moartea, căzând de pe stâncile din partea de apus a oraşului. O relatare a anchetei putea fi citită în pagina cinci.

În pagina cinci, ancheta era pe o coloană întreagă. O coloană de ziar nu era, fireşte, suficientă pentru a re-

lata ancheta în amănunt, dar toate elementele importante erau incluse şi, din loc în loc, câte o mărturie era redată textual.

Pentru copiii din familia Ashby, sâmbăta după-amiază era vacanţă, şi vara se obişnuiseră să-şi ia „câte ceva cu ei“ şi să-şi vadă de ale lor prin ţinut, până se făcea vremea de a se întoarce acasă, la masa de seară. Nimeni nu se alarmase de neapariţia lui Patrick seara decât după ce trecuseră deja câteva ore de când întârzia. Se considerase de la sine înţeles că se dusese mai departe decât intenţionase, mânat de ultima lui pasiune de a studia păsările, şi că era doar în întârziere. Lăsându-se întunericul de-a binelea, ai casei au început să facă investigaţii telefonice în tot ţinutul, pentru a găsi pe cineva care să-l fi văzut, astfel încât, în cazul în care păţise vreun accident, să se plece în ajutorul lui în localitatea respectivă. S-a organizat o echipă de cercetare, care să-l caute prin toate locurile posibile pe băiatul dat dispărut. Cercetările, întreprinse atât călare cât şi pe jos, iar pe şosele, cu maşina, rămăseseră fără succes.

Dimineaţa, în zori, un paznic de coastă, care patrula de-a lungul stâncilor, a găsit jacheta băiatului. Albert Potticary, paznicul în chestiune, a depus mărturie că haina zăcea pe jos, cam la cincizeci de metri de marginea stâncii, exact acolo unde poteca dinspre Tanbitches începe să coboare prin râpă spre portul din Westover. Zăcea pe jos, la câţiva metri de potecă, pe partea dinspre stâncă, având pusă deasupra o piatră, ca să n-o zboare vântul. Când a ridicat-o de jos, era jilavă de rouă; în buzunare nu a găsit nimic, în afară de un bileţel scris cu cerneală. Bileţelul era cel care i se arăta acum. Paznicul a înştiinţat telefonic poliţia şi a organizat imediat căutarea cadavrului pe plajă. Nu a fost găsit nici un cadavru. În noaptea precedentă fusese maree înaltă şi, dacă băiatul căzuse în apă înainte de fluxul maxim, iar cadavrul îi fusese luat în larg de curenţi, însemna că nu avea să fie aruncat pe ţărm tot la Westover. Nimeni dintre cei care se înecaseră în zona

Westover nu fusese vreodată adus la mal mai aproape de Castleton, toţi adică erau purtaţi undeva departe, spre vest; iar majoritatea, şi mai departe, spre vest. Prin urmare, nu existau prea mari speranţe de a găsi vreun cadavru când se organizase cercetarea. Era numai o rutină.

Ultima persoană care să-l fi văzut pe Patrick Ashby se dovedi a fi Abel Tusk, ciobanul. Îl întâlnise pe băiat imediat după-amiază, undeva cam la jumătatea drumului dintre Tanbitches şi stâncă.

Î: Ce făcea?

R: Stătea pe iarbă, întins pe burtă.

Î: Făcând ce?

R: Aşteptând o ciocârlie.

Î: Ce fel de ciocârlie?

R: O ciocârlie englezească.

Î: Adică stătea la pândă după păsări. I se păruse că era ca de obicei?

Da, spuse Abel; în măsura în care putea el să-şi dea seama, Pat Ashby arăta cam ca de obicei. Nu prea „vorbăreţ“, de altfel, niciodată. Un băiat cuminte? Da, un băiat cuminte şi drăguţ. Discutară puţin despre păsări, după care se despărţiră. Având, la rândul lui, după-amiaza liberă, el, Abel Tusk, se ducea spre Westover pe poteca de pe stâncă. Se întoarse înapoi abia noaptea târziu şi auzi doar duminică dimineaţa de faptul că băiatul era căutat.

Întrebat dacă folosea multă lume poteca aceea de pe stâncă, răspunse că nu. Existau autobuze din sat, care te duceau la Westover de zece ori mai repede, dar pe el nu-l interesau autobuzele. Era anevoios de mers pe porţiunea stâncoasă a potecii şi deloc potrivit cu genul de pantofi cu care se încalţă oamenii care se duc în oraş. Aşa că nimeni, decât cineva în situaţia lui, care se găsea deja pe partea dinspre mare a dealului Tanbitches, nu s-ar gândi să se ducă la Westover pe drumul ăsta.

Bee depuse mărturie că moartea părinţilor fusese un mare şoc pentru băiat, dar că trecuse cu bine peste

asta şi că părea să-şi revină. N-avea nici un motiv de a crede că el ar fi avut de gând să îşi pună capăt zilelor. Copiii se despărţeau sâmbăta după-amiază, fiindcă preocupările lor erau diferite, aşa că nu era ceva neobişnuit ca Patrick să fie singur.

Î: Fratele lui geamăn nu-l însoţea?

R: Nu. Pe Patrick îl fascinau păsările, pe când preferinţele lui Simon erau în domeniul mecanicii.

Î: Aţi văzut biletul găsit în haina nepotului dumneavoastră şi puteţi să identificaţi scrisul ca fiind al lui?

R: O, da. Patrick avea un fel foarte personal de a face literele mari. Şi era singura persoană din câte cunosc, care scria cu un stilou cu bilă în loc de peniţă.

Explică tipul de stilou. Cel pe care îl avea Patrick fusese din ebonită neagră, cu o spirală galbenă subţire. Da, dispăruse. Îl lua întotdeauna cu el; era unul dintre lucrurile lui preferate.

Î: Vă puteţi gândi la vreun motiv pentru care această dorinţă subită de a-şi pune capăt zilelor să-l fi copleşit, ştiut fiind faptul că în după-amiaza acelei zile prietenului său, ciobanul, i se păruse că era fericit ca de obicei?

R: Pot doar să presupun că *era* fericit ca de obicei în după-amiaza aceea, dar că, atunci când a venit timpul să o pornească spre casă, gândul de a se întoarce într-o casă goală de tot ceea ce îi făcuse viaţa frumoasă s-a dovedit dintr-o dată a fi insuportabil pentru el şi că s-a lăsat biruit de un impuls născut într-o clipă de disperare.

Acesta a fost şi verdictul tribunalului. Că băiatul cedase unui impuls trecător, într-un moment când i se tulburase echilibrul minţii.

Astfel se sfârşea articolul şi astfel se sfârşise viaţa lui Patrick Ashby. Brat întoarse paginile următorului număr plin de mărunţişurile importante ale perioadei de vară la Westover: expoziţii, întreceri de bowling, turnee de tenis, şedinţe de consiliu, târguri în aer liber; dar nici o menţiune despre Pat Ashby. Pat Ashby aparţinea deja trecutului.

Brat stătea în tăcerea de mormânt a pivniţei şi se gândea la toate astea. Băitul întins pe iarba de vară, aşteptând ca dragele lui ciocârlii să coboare din cer. Şi înserarea. Şi nici un băiat întorcându-se acasă peste dealul Tanbitches.

Preocupări în domeniul mecanicii, spusese Bee, descriind felul în care Simon îşi petrecea jumătatea lui de zi liberă. Asta, pesonal, însemna motorul cu ardere internă. Interesul pentru maşini apare cam pe la vârsta de treisprezece ani. Probabil că Simon fusese prin garaj, la Latchetts, încercând, cu nevinovăţie, să mai dreagă câte ceva. Categoric, ancheta, aşa cum fusese ea relatată în presă, nu conţinea nici o aluzie asupra faptului că programul lui ar fi fost pus cumva sub semnul întrebării.

Când se întâlni cu Bee, la „Înger“, pentru prânz, avea un chef nebun s-o întrebe direct unde fusese Simon în acea după-amiază. Dar, bineînţeles, nu putea să întrebe aşa: „Unde se afla Simon în după-amiaza în care eu am fugit de-acasă?“ Întrebarea ar fi fost complet fără rost. Trebuia să se gândească la altă modalitate de a aduce vorba despre asta. Îl zăpăcea bătrânul ospătar şef de la „Înger“, care îi cunoscuse pe toţi copiii din familia Ashby şi care, după cum se vedea, era profund tulburat de neaşteptata întoarcere a lui Patrick. Mâinile bătrâne îi tremurau în timp ce îi punea în faţă diferitele feluri de mâncare, fiecare farfurie fiind însoţită de un „poftiţi, domnule Patrick“, de parcă ar fi fost bucuros să-i repete numele. Dar punctul culminant veni o dată cu desertul. Desertul era tartă cu fructe şi îi servise, deja, atât pe Bee, cât şi pe Brat, dar se întoarse imediat şi, extrem de curtenitor, aşeză în faţa lui Brat o merengă uriaşă pe o farfurie de argint. Brat o contemplă mirat, după care îşi ridică privirea dând peste bătrânul care îi aştepta comentariul, zâmbind mândru, cu lacrimi în ochi. Mintea lui era atât de plină de Simon, încât nu reacţionă suficient de rapid, Bee fiind aceea care salvă situaţia.

– Ce minunat din partea lui Daniel să-şi aducă aminte că întotdeauna cereai asta! spuse ea, iar Brat îi ţinu isonul, astfel încât bătrânul plecă mulţumit şi emoţionat, ştergându-se la ochi cu o batistă uimitor de albă şi mare cât un cearceaf.

– Mulţumesc, îi spuse Brat lui Bee. Uitasem.

– Dragul de el, bătrânul Daniel. Cred că e aproape ca şi cum şi-ar fi văzut propriul fiu reîntors acasă. Ştii, a avut trei. Toţi au murit într-un singur război, iar nepoţii lui au murit de asemenea cu toţii în următorul. Vă iubea foarte mult pe voi, copiii, aşa că presupun că e ceva extraordinar pentru el să vadă cum cineva la care a ţinut s-a întors din mormânt. Ce-ai făcut toată dimineaţa?

– Mi-am citit necrologul.

– Ce morbid eşti. Sau, nu, fireşte, nu e aşa. E ceea ce vrem să facem cu toţii. L-ai văzut pe mărunţelul domn Macallan?

– Da. Ţi-a trimis complimente. Mătuşă Bee...

– Eşti prea mare ca să-mi mai spui mătuşă.

– Bee, care erau „preocupările în domeniul mecanicii“ ale lui Simon?

– Din câte ştiu eu, Simon n-a avut niciodată preocupări mecanice.

– La anchetă ai spus că avea.

– *Eu*? Nu-mi prea pot imagina care ar fi fost acestea. Era apropo de ce?

– Pentru a explica de ce nu ne petreceam împreună sâmbetele după-amiaza. Ce făcea Simon când eu mă duceam să mă uit la păsări? Încercă s-o spună, ca şi cum s-ar fi căznit să-şi amintească un vechi mod de viaţă.

– Pierdea timpul, presupun. Simon a fost întotdeauna un pierde-vară. Pasiunile lui nu durau mai mult de două săptămâni, în cazul cel mai bun.

– Deci nu-ţi aminteşti care era îndeletnicirea favorită a lui Simon, cu ce anume s-a ocupat în ziua în care am fugit de-acasă?

– E absurd din partea mea, iubitule, dar nu-mi amin-

tesc. Nu-mi amintesc nici măcar unde era în ziua aceea. Ştii, când se întâmplă ceva îngrozitor, dai lucrul ăla la spate, îl piteşti undeva în fundul minţii şi nu-l mai scoţi din nou la iveală, dacă nu e nevoie. Îmi amintesc însă că şi-a petrecut toată noaptea călărind pe poneiul lui şi căutându-te cu disperare. Bietul Simon. I-ai făcut o figură urâtă, Brat. Nu ştiu dacă îţi dai seama. Simon s-a schimbat la fire după dispariţia ta. Nu ştiu dacă a fost de vină şocul dispariţiei sau lipsa companiei tale mai ponderate; oricum, după aceea a devenit cu totul alt om.

Cum Brat nu avea ce răspuns să-i dea, mâncă în tăcere şi, curând după aceea, ea îi spuse:

– Şi mie mi-ai făcut o figură urâtă, nescriindu-mi niciodată. De ce nu mi-ai scris, Brat?

Acesta era punctul slab al întregului edificiu, aşa cum subliniase tot timpul Loding.

– Nu *ştiu*, spuse el. Sincer, nu *ştiu*.

Nu prevăzuse că tonul lui exasperat şi disperat avea să fie atât de potrivit situaţiei.

– Bine, zise ea, n-am să te mai necăjesc, dragul meu. N-am vrut s-o fac. Nu e decât o nedumerire de-a mea. Te iubeam atât de mult când erai mic, şi ne înţelegeam atât de bine! Nu stătea în firea ta să trăieşti o existenţă proprie fără să te uiţi măcar o dată înapoi.

Brat scormoni în adâncurile propriei lui experienţe şi îi oferi drept răspuns:

– E mai uşor decât îţi închipui să dai trecutul la spate când ai paisprezece ani. Vreau să spun, dacă ai continuu noi experienţe. Trecutul nu conţine o realitate mai mare decât ceva ce ai văzut la cinematograf. Nu conţine, adică, realitate personală.

– Trebuie să încerc să fug şi eu de-acasă, într-o bună zi, spuse ea, mai în glumă, mai în serios. Mi-ar plăcea să dau la spate o bună parte din trecut. Apoi Daniel veni cu brânza, şi discutară despre alte lucruri.

20

BRAT NU FUSESE pregătit să găsească lângă farfurie, vineri dimineaţa, cadouri pentru ziua lui de naştere. Nici nu luase, de fapt, în considerare ziua de naştere. „Toate festivităţile au fost amânate până ce domnul Charles Ashby se întoarce în ţară“, îi spusese domnul Sandal la Londra, şi, până ce Bee nu-i atrăsese atenţia, nici nu se gândise că, lăsând la o parte festivităţile, va urma inevitabil o zi în care va împlini douăzeci şi unu de ani. Avea atât de puţină experienţă în materie de zile de naştere, încât considerase de la sine înţeles că amânarea festivităţilor însemna că fiecare membru al familiei îl va felicita doar verbal, motiv pentru care acum era consternat de maldărul de pachete de lângă farfuria pentru micul dejun. Se pierdea cu firea la gândul că va trebui să le desfacă în public.

Licărirea sardonică din privirea lui Simon îi dădu curajul de a o face. Avea bănuiala că punctualitatea lui Simon la micul dejun, în această dimineaţă, se datora mai puţin prezenţei domnului Sandal, cât perspectivei de a se distra pe seama stingherelii lui cu pachetele.

–La mulţi ani, Brat! spuseră ei în timp ce intrau. La mulţi ani, Brat! Unul după altul. Astfel încât binecuvântările delicate cădeau în jurul lui ca nişte confeti.

Ar fi vrut să nu se simtă atât de prost. Ar fi vrut ca ei să fie într-adevăr familia lui, ca acestea să fie cadourile lui, de lângă farfuria lui, ca această zi să fie ziua lui de naştere. O zi de naştere în familie era ceva foarte frumos.

–Îţi place să le desfaci înainte sau după micul dejun, Brat? întrebă Eleanor.

–După, spuse el prompt, câştigând o clipă de răgaz.

Poate că după câteva ceşti de cafea tare se va simţi mai curajos.

Pe lângă cadouri, Simon avea şi un teanc de telegrame de la un număr încă mare de cunoştinţe, care

nu auziseră de întoarcerea fratelui lui geamăn, şi le deschidea în timp ce mânca, împărtăşindu-le şi lor conţinutul. După ce citea fiecare mesaj, cu glas tare, mai adăuga câte un post-scriptum de comentarii.

– Ce zgârie-brânză, ţine socoteala până la ultima centimă! Şi ce prânz minunat i-am oferit eu ei, ultima dată când am fost în oraş... Ia închipuiţi-vă ce face Bobby la Sky? Detestă munţii şi e un martir din cauza musculiţelor... Gore şi Brown. Presupun că asta e ca să-mi amintească să plătesc chitanţe... Sunt sigur că nu cunosc pe nimeni cu numele de Bert Burt. Credeţi că o fi vreun *bookmaker*?

Când, în cele din urmă, Brat nu mai putu să amâne deschiderea pachetelor, sarcina lui fu mai uşoară prin aceea că, în cea mai mare parte, cadourile lui erau replici la cele pe care Simon le scotea din maldărul lui. Cleştele georgian de zahăr, de la domnul Sandal, flaconul de argint, de la Bee, biciul, de la Eleanor, iar portvizitul, de la gemene – erau toate în dublu exemplar. Doar cadoul de la pastor era singular. Era o cutiuţă de lemn care cânta o melodie când ridicai capacul. Brat nu mai văzuse şi nici nu auzise de un asemenea lucru până atunci, şi era atât de încântat, încât uită de jenă şi se lăsă absorbit cu totul de cutie.

–Asta a venit de la Clare Park, spuse Bee.

Şi, aducându-şi aminte astfel de Loding, reveni la realitate şi închise capacul peste melodia efemeră şi duioasă.

În această dimineaţă urma să-şi cedeze în scris dreptul asupra sufletului. Nu era momentul de melodioare cristaline.

Această cedare în scris se dovedi totodată şi un prilej de uimire. În naivitatea lui, îşi imaginase că i se vor pune în faţă diferite hârtii şi că le va semna, şi cu asta, basta. O chestiune de cel mult douăzeci de minute. Dar se dovedi a fi o chestiune de câteva ore. El şi domnul Sandal se aşezară alături, la masa mare din bibliotecă; i se întinse în faţă, spre verificare, întreaga istorie economică a domeniului Latchetts. Firma

„Cosset, Thring și Noble“ dădea socoteală tânărului ei client pentru anii cât acesta fusese minor.

Brat, cam derutat, dar interesat, se căznea să țină pasul cu domnul Sandal în înaintarea lui de-a lungul anilor și admira felul în care bătrânul manevra această explorare juridică și matematică.

– Averea scumpei tale mame nu mai este, firește, ceea ce era în zilele prospere când ea a moștenit-o; dar va fi suficientă, pentru a-ți garanta pe viitor un trai lipsit de griji, la Latchetts. După cum ai observat, marja de siguranță a fost adesea foarte mică în anii cât erai minor, dar dorința domnișoarei Ashby a fost să nu se facă nici un împrumut în contul moștenirii de la mama ta. A fost ferm hotărâtă ca aceasta să-ți parvină intactă când vei avea douăzeci și unu de ani.

Continuă să-i pună în față lui Brat dări de seamă și, pentru prima oară, Brat pricepu lupta și nesiguranța care se ascundeau în spatele satisfacției netulburate ce se oferea privirii.

– Ce s-a întâmplat în acel an? întrebă el, punând degetul pe un raport extrem de sumbru.

Domnul Sandal întoarse câteva hârtii.

– A, da, mi-aduc aminte. A fost un an prost. Un an foarte prost. Una dintre iepe a murit și alte două au fost sterpe, iar un mânz foarte frumos și-a rupt un picior. Un an sfâșietor. E un mod foarte precar de a-ți câștiga existența. În anul ăsta, de exemplu, degetul lui subțire și uscățiv indică spre un alt raport nesatisfăcător, totul a mers ca pe roate la Latchetts, dar s-a întâmplat să fie un an când nimeni nu cumpăra și nici unul dintre mânjii noateni nu și-a scos prețul minimal la licitație. Chestie de noroc. Doar de noroc. Ai să remarci că unii ani au fost extrem de norocoși, astfel încât pierderile s-au recuperat.

Lăsă grajdurile și continuă cu fermele: condițiile de arendare, îmbunătățirile, poziția arendașilor, felul recoltelor. În cele din urmă, ajunse la venitul personal.

– Tatăl tău a câștigat foarte bine cu meseria lui de inginer consultant și se părea, desigur, că nimic nu-l

putea împiedica să câștige aceeași sumă importantă, anual, pentru tot restul vieții. Prin urmare, a cheltuit cu mărinimie pe Latchetts și pe cai, care erau pasiunea lui. A cumpărat iepe scumpe de rasă și câte și mai câte, astfel încât, când a murit, investițiile lui nu erau prea vaste, iar taxele de moștenire trebuiau, desigur, achitate, așa că investițiile au trebuit să dispară.

Îi strecură în față lui Brat o altă hârtie, arătându-i cum fusese achitată taxa, fără a se ipoteca Latchetts.

– Domnișoara Ashby are propriul ei venit și nu a luat niciodată vreo cotă parte din beneficiul domeniului Latchetts. Cu excepția unei sume pentru întreținere. Cei doi copii mai mari au avut pensii sporite pe măsură ce au crescut. Cu excepția câtorva proprietăți individuale – cum ar fi, de pildă, poneii copiilor – caii din grajduri aparțin domeniului. Când copiii se duceau la licitații, pentru a cumpăra spre a revinde, le dădea bani domnișoara Ashby și orice profit obținut prin ameliorarea cailor intra în cheltuielile pentru Latchetts. Din câte înțeleg, totuși, în ultima vreme Simon a cumpărat un cal sau doi, grație unor pariuri avantajoase, iar Eleanor, datorită eforturilor ei ca instructor de echitație. Domnișoara Ashby îți va spune negreșit despre ce cai este vorba. Nu apar în documente. Poneii Shetland au fost afacerea domnișoarei Ashby și sunt proprietatea ei. Sper că totul e clar, da?

Brat îi spuse că da.

– Acum, în legătură cu viitorul. Sfatul Băncii este ca banii pe care ți i-a lăsat mama ta să rămână investiții așa cum sunt acum. Ai vreo obiecție în acest sens?

„Nu vreau toți banii deodată“, îi spusese Loding. „În primul rând, fiindcă n-aș face decât să-i toc. Și în al doilea rând, asta ar declanșa înspăimântător de multe cercetări frenetice la bancă. Și nu ne trebuie nouă astfel de cercetări, o dată ce te-ai cocoțat în șa. Tot ceea ce vreau este o mică rentă săptămânală confortabilă pentru tot restul vieții, astfel încât să pot da cu tifla Sindicatului Actorilor, directorilor și producătorilor, care spun că întârzii mereu la repetiții. Și *proprietăreselor.*

Bogăția, băiete, nu înseamnă să ai lucruri, ci să nu trebuiască să faci ceva ce nu vrei să faci. Și să nu care cumva să uiți. Bogăția înseamnă să poți da cu tifla".

– Și ce venit mi-ar aduce, ca atare? îl întrebă Brat pe domnul Sandal, iar domnul Sandal îi spuse.

Era perfect. Putea să tragă de aici partea lui Loding și să-i mai rămână încă bani pentru a-și îndeplini obligațiile la Latchetts.

– Acestea sunt rentele actuale ale copiilor. Gemenele, desigur, vor trebui să meargă în curând la școală, ceea ce va însemna niște cheltuieli, pe câțiva ani, în contul domeniului.

Se mira ce mici erau rentele. Păi, se gândi el, la ferma de agrement scoteam mai mult decât atât în trei luni. Atitudinea lui față de Simon se schimbă puțin datorită faptului că, în ceea ce privea cheltuirea banilor, Simon se situase atât de mult sub el.

– Nu s-ar zice că sunt prea mari, nu-i așa? îi spuse el domnului Sandal, iar bătrânul păru surprins.

– Sunt în concordanță cu mărimea domeniului, spuse el, sec.

– Păi, cred că acum ar trebui un pic majorate.

– Da; asta e în ordine. Dar nu e normal ca doi adulți să stea pe spinarea domeniului. Nu e drept pentru moșie. Sunt amândoi capabili să-și câștige existența.

– Și ce propuneți, atunci?

– Propun să i se dea Eleanorei o rentă ușor crescută, cât timp locuiește la Latchetts, sau până se mărită.

– Are în vedere să se mărite?

– Băiete dragă, toate tinerele se gândesc la măritiș, mai cu seamă când sunt atât de plăcute la vedere ca sora ta. Nu am auzit, totuși, să fi manifestat până acum vreun interes anume în această privință.

– Aha. Și Simon?

– Cazul lui Simon e dificil. Până acum câteva săptămâni, considera că Latchetts este al lui. Acum însă, nu va mai rămâne probabil mult timp la Latchetts, dar renta ușor sporită pe care o propuneai ar putea să-i revină cât timp îți oferă serviciile lui aici.

– Nu cred că e îndeajuns, spuse Brat, pe care îl surprindea presupunerea domnului Sandal că Simon ar urma să plece. Simon nu dădea nici un semn de plecare. Cred că o parte din averea moșiei se datorează lui.

– Te referi, din punct de vedere moral?

– Da, așa cred.

– Nu încape îndoială că ai dreptate, dar aceasta este o ipoteză periculoasă, pe care să nu te aștepți ca eu s-o susțin. Nu se poate să dai părticele dintr-o avere financiară și să păstrezi în același timp acea avere în stare bună. Renta este altceva: provine din venit. Dar a împărți edificiul unui lucru înseamnă a-i deteriora întreaga structură.

– Ei bine, eu propun ca, în cazul în care Simon vrea să plece și să înceapă ceva în altă parte, pe cont propriu, banii pentru lansare să-i fie împrumutați din averea domeniului, la o rată nominală de dobândă. Bănuiesc că dacă aș spune fără dobândă, m-ați strânge de gât.

Bătrânul îi zâmbi cu bunătate.

– Nu văd nici un motiv împotrivă. Mă aștept la o perioadă de mare prosperitate pentru Latchetts, acum că s-a terminat cu anii ăștia răi. Presupun că un împrumut acordat lui Simon nu poate incomoda prea mult averea moșiei. Economisirea rentei ar reprezenta totodată o compensare. Să trecem acum la majorarea rentelor actuale...

Stabiliră sumele acestora.

– În sfârșit, spuse domnul Sandal, pensionarii.

– Pensionarii?

– Da. Diferiții servitori ai familiei, care sunt prea bătrâni pentru a mai munci.

Brat era surprins pentru a patra oară în acea dimineață. Se uită la lista lungă și se întrebă dacă toate familiile solide englezești aveau această scurgere de venit. Domnul Sandal părea s-o considere o chestiune firească; o practică onorabilă, la fel de banală ca și achitarea taxelor pe venit. Domnul Sandal se încruntase la

orice extravaganță în ceea ce privea familia: orice Ashby zdravăn la trup trebuia să-și câștige existența. Considera de la sine înțeleasă obligația de a-i întreține pe foștii servitori ai familiei, care erau bătrâni și neputincioși. Era Nannie, dădaca, acum în vârstă de nouăzeci și doi de ani, care stătea într-o localitate numită New Deer, în Scoția; un grăjdar bătrân, de optzeci și nouă de ani, care locuia în sat, și un altul la Guessgate; o bucătăreasă care le gătise până împlinise șaizeci și opt de ani și care locuia acum la Horsham, cu fiica ei de șaizeci și nouă de ani; și alții.

Se gândi la blonda arămie, cu rochie înflorată, care îi urase bun venit la Latchetts. Ei cine îi va da pensie? Ținutul, probabil. Pentru serviciile ei îndelungate și onorabile?

Brat se arătă de acord cu continuarea pensiilor, după care fu chemat Simon să-și dea partea lui de semnături. Lui Brat, căruia dimineața i se păruse deprimantă, îi făcu plăcere să-l vadă pe Simon făcând ochii mari când dădu de semnătura lui. Trecuse aproape un deceniu de când Simon nu mai pusese ochii pe literele acelea mari ale lui Patrick, iar acum i se așterneau cuminți în față, pe masa din bibliotecă. Asta o să-l „învețe minte“ să mai fie sardonic cu eforturile pe care Brat le făcea pentru a scăpa cu bine de o zi de naștere care nu-i aparținea.

Apoi intră Bee, iar domnul Sandal îi explică hotărârile de majorare a rentelor și planul referitor la viitorul lui Simon. Când Simon auzi de plan, se uită la Brat gânditor; iar Brat descifră limpede mesajul din privirea lui. „Mituire, ai? Ei bine, nu ține. Să fiu al naibii dacă n-am să stau aici, iar tu ai să-mi plătești afurisita aia de rentă.“ Indiferent care erau planurile lui Simon, toate se învârteau în jurul domeniului Latchetts.

Bee părea totuși mulțumită. Îl luă de braț, să-l conducă spre masă și-l strânse ușor.

– Brat dragă! spuse ea.

– V-am felicitat pe amândoi și v-am făcut toate urările mele de bine la micul dejun, spuse domnul

Sandal, luându-și paharul cu vin roșu, dar acum aș vrea să închin un toast. Ridică paharul spre Brat. În sănătatea lui Patrick, care nu numai că a intrat în posesia moștenirii, dar și-a și asumat obligațiile ce decurg din ea.

– În sănătatea lui Patrick! spuseră ei. În sănătatea lui Patrick!

– În sănătatea lui Patrick! spuse Jane, la urmă.

Brat se uită la ea și descoperi că îi zâmbea.

21

DUPĂ AMIAZĂ, SIMON îl conduse pe domnul Sandal la gară și, când plecară, Bee spuse: „Dacă vrei să eviți viața socială în după-amiaza asta, fac eu față în locul tău. Oricum, trebuie să termin niște socoteli în registru. Poate că ți-ar plăcea să călărești împreună cu Eleanor. Cred că s-a dus înapoi la grajduri.“

Prea puține lucruri în viață i-ar fi putut plăcea lui Brat atât de mult ca mersul la călărie cu Eleanor, dar era ceva ce dorea și mai mult să facă. Vroia, în această zi când Pat Ashby ar fi trebuit să intre în posesia moștenirii, să se plimbe pe dealul Tanbitches, pe poteca pe care Pat se dusese în ultima lui zi din viață.

– Vreau să merg și eu cu Brat, spuse Ruth; și observă că Jane o tărăgănea ca să audă rezultatul acestei propuneri, în speranța că ar fi putut veni și ea. Dar Bee respinse sugestia. Pentru moment, lui Brat i s-a cam acrit de familie, spuse ea.

– Bine, dar se duce cu Eleanor! protestă Ruth.

Brat însă spuse nu. Se duse singur să se plimbe.

Ocoli pentru orice eventualitate aleea, evitând astfel să dea nas în nas cu musafirii care se îndreptau poate spre casă, și coborî spre drum, printre padocuri. Pe unul dintre padocurile de la marginea aleii, Eleanor

antrena cu alonja un mânz murg. Rămase în picioare lângă copaci și o urmări; câtă răbdare imperturbabilă, ce putere de a stăpâni animalul acela tânăr, nedumerit și iritat; felul în care izbutea să-l liniștească, chiar și la capătul unui frâu lung. Se întrebă dacă tipul ăla, doctorul, se pricepea cât de cât la cai.

Turful de pe Tanbitches era o încântare. Nu mai avusese un asemenea turf sub tălpi de când era mic. O luă agale în sus, adulmecând mirosul ierbii și urmărind cum pluteau în fața vântului umbrele norilor uriași. Se îndepărtă de cărare, îndreptându-se spre cununa de fagi din vârful dealului. Dacă se ducea acolo sus, putea să vadă toată coasta ținutului până la marginea stâncii; ținutul pe care Pat Ashby îl împărțise cu ciocârliile.

Când ajunse în dreptul mănunchiului verde de tufe și de copăcei care indicau vechea carieră de piatră, găsi în adăpostul acesteia un bătrân, care mânca niște felii de pâine cu marmeladă, și îl salută în trecere.

– Măi, ce țanțoș mai suntem! spuse bătrânul, caustic.

Răsucindu-se pe călcâie, Brat se holbă la el.

– Cum se mai schimbă omul când ajunge prin părți străine, frațuzești.

Mai luă o îmbucătură bună și îl studie pe Brat pe sub borul mototolit de la pălărie.

– Așa puzderie de cuiburi n-ai fi văzut niciodată dacă nu eram eu.

– Abel! spuse Brat.

– Ei, mai vii de-acasă, răspunse bătrânul cam în silă.

– Abel! repetă Brat și se așeză lângă el. Ce mă bucur să te văd!

– Șezi! îi spuse Abel câinelui lui, care ieși de sub haina întinsă pe jos, pentru a-l mirosi pe noul-venit.

– Abel! Aproape că nici nu-i venea să creadă că personajul de ieri, din arhiva ziarului, era aici în carne și oase.

Abel începu să afișeze semne de satisfacție în fața acestui entuziasm neîndoielnic la adresa companiei lui și afirmă că îl recunoscuse încă de hăt departe.

– Șchiopătezi, așa-i?

– Doar un pic.

– Ți l-ai rupt?

– Da.

– N-ai făcut niciodată prea multă gălăgie, spuse Abel, aprobând felul laconic în care acceptase ghinionul.

Brat se rezemă cu spatele de gardul solid de lemn, care împiedica oile să se apropie de intrarea carierei, își scoase tabachera și se instală acolo pentru restul după-amiezii.

În următoarea oră, află o mulțime de lucruri despre Pat Ashby, dar nimic care să-l ajute să-și explice sinuciderea. La fel ca toată lumea, bătrânul Abel fusese șocat și surprins de moartea băiatului, iar acum simțea că scepticismul lui în legătură cu un Patrick sinucigaș fusese justificat.

Patrick nu făcuse „niciodată prea multă gălăgie“, indiferent cât „de afurisit de rele“ erau lucrurile.

Bătrânul păstor merse cu el până la fagi, iar Brat rămase acolo și urmări cum omul și câinele se făceau tot mai mici în depărtare. Stătu acolo încă mult timp după ce nici nu-i mai putea distinge, alinat de singurătate și de puternicul „ssst“ al vântului printre fagi. Apoi o luă după ei prin câmpul verde până ce ajunse la potecă și se lăsă dus de ea îndărăt, peste deal, spre Clare.

În timp ce cobora spre drum pe povârnișul nordic, vântul îi aduse un „cling-cling“ familiar. O clipă avu senzația că se află din nou la ferma lui Wilson, cu fierăria strălucind în aerul străveziu de munte și cu – cum o chema? – Cora, așteptându-l mai încolo de hambar, când el se dichisise puțin după cină. Apoi își aminti unde era fierăria: în căsuța aceea, la poalele dealului. Era încă devreme. Se va duce să vadă cum arată un atelier de fierărie britanic.

Când, în cele din urmă, ajunse în pragul ușii, își dădu seama că semăna foarte mult cu fierăria lui Wilson, doar că acoperișul era cu mult mai jos. Fierarul era singur, ajutorul lui fiind, fără îndoială, un angajat și, prin urmare, cu normă de muncă; modela niște pot-

coave. Când Brat intră, întunecând cadrul ușii, omul își ridică privirea și îl salută, fără să se oprească din treabă. Brat îl urmări puțin, ținându-i tovărășie în tăcere, după care se duse să-l ajute, punând foalele în acțiune. Omul ridică ochii și zâmbi. Termină ceea ce făcea atunci, după care spuse:

– Nici nu v-am recunoscut, cum erați așa, contra luminii. Sunt nespus de bucuros, domnule Patrick, să vă revăd aici la mine.

– Mulțumesc, domnule Pilbeam.

– Ești mult mai îndemânatic în treaba asta decât erai înainte.

– De când ne-am văzut ultima dată, cu asta mi-am câștigat existența.

– Zău? Ei, fir-ar...! Scoase din cuptor o potcoavă incandescentă, pe jumătate făcută, pregătindu-se să se apuce din nou de lucru, când se răzgândi și i-o întinse lui Brat, zâmbind cu gura până la urechi. Brat acceptă provocarea și făcu treabă bună cu potcoava, domnul Pilbeam făcând pe ajutorul și aprobându-l grav.

– Ce ciudat, spuse el în timp ce Brat scufunda potcoava în apă, dacă ar fi ca un Ashby să-și câștige existența cu această meserie, acela ar trebui să fie fratele dumitale.

– De ce?

– Nu v-a interesat niciodată prea mult.

– Dar pe Simon da?

– A fost o vreme când nici nu puteam să-l mai scot de-aici. N-a existat ceva ce să nu încerce să facă, de la sfeșnice până la porți, pentru aleea de la Latchetts. Din câte mi-aduc aminte, tot ceea ce a reușit să facă a fost o bâtă pentru oi, și nici aia prea bine. Dar mișuna tot timpul pe-aici. Asta a fost țăcăneala lui o vară întreagă.

– Care vară a fost asta?

– Vara în care ne-ați părăsit. Nici nu mai țineam minte, dar era aici și se uita la noi cum puneam un fier la roata unei căruțe, în ziua în care ați fugit. A trebuit să-l ușuiesc acasă, la cină.

Brat studia potcoava pe care o făcuse, în timp ce

domnul Pilbeam se pregătea să-și încheie ziua de lucru.

– Ar trebui s-o atârn undeva, spuse domnul Pilbeam, arătând cu capul spre opera lui Brat, și să-i pun o etichetă: „Făcută de Patrick Ashby de la Latchetts". Zău dacă eu puteam face una mai bună, adăugă el cu generozitate.

– Dați-o bătrânului Abel, să și-o bată pe ușă.

– Da de unde, băiete, nu-și pune bătrânul Abel fier rece în pragul ușii. Zice că-i gonește musafirii.

– O! Că tare mai e prietenos cu „ei", n-am ce zice.

– Nici n-o să vă vină să credeți, dar își spală și își face singur curățenie în casă.

– Eu n-aș băga mâna în foc pentru asta, zise Brat. Și se porni spre Latchetts.

Așadar, Simon avea un alibi. Simon nu fusese prin preajma stâncilor în după-amiaza aceea. Nici nu ieșise din valea de la Clare.

Deci, asta era situația.

Pe drumul spre casă, sus, pe poteca dintre padocuri, se întâlni cu Jane. După toate aparențele, Jane „se învârtea pe-acolo", și el se întrebă dacă fata zăbovise pentru a-l intercepta. Vorbea cu Honey și cu mânza ei și nu făcu nici un efort de a dispărea, așa cum procedase până atunci, când el se apropia.

– Hei, Jane, spuse el și se alătură „șuetei" cu Honey, ca să-i mai lase ceva timp. Fețișoara ei palidă se înroșise și era clar că Jane se lupta cu o emoție de-a dreptul neobișnuită.

– Ar cam fi timpul să mergem acasă, să ne spălăm, îi sugeră el, în cele din urmă, întrucât nici acum nu s-ar fi zis că ea ar fi avut de gând să scoată vreo vorbă.

Lăsă mâna jos de pe capul lui Honey și, luându-și inima în dinți, se întoarse cu fața la el.

– Vroiam să-ți spun ceva. Te deranjează?

– Ceva ce vroiai să fac pentru tine?

– A, nu. Nici vorbă de așa ceva. Doar că n-am fost prea drăguță cu tine, când te-ai întors din America, și vroiam să-mi cer scuze.

–Vai, Jane, spuse el, venindu-i să ia în braţe silueta aceea micuţă şi curajoasă.

–N-am fost, fiindcă vroiam să mă port *răutăcios* cu tine, zise ea, dornică să se facă înţeleasă. Fiindcă... fiindcă...

–Ştiu de ce.

–Ştii?

–Da, bineînţeles. Era foarte natural să simţi aşa.

–Da?

–De fapt, dacă ne gândim bine, îţi face chiar cinste.

–Atunci, îmi accepţi scuzele?

–Îţi accept scuzele, spuse Brat, grav, şi îşi dădură mâna.

Nu îl luă imediat de braţ, aşa cum ar fi făcut Ruth. Merse alături de el, ca un om mare, discutând civilizat despre ce şanse avea mânza lui Honey pe piaţă şi despre cum ar trebui s-o cheme. Problema numelui era atât de captivantă şi de palpitantă, încât curând uită de toată jena, aşa că, atunci când ajunseră acasă, sporovăia deja fără reţinere.

În timp ce traversau aleea largă cu pietriş, Bee ieşi la uşă şi rămase acolo, urmărindu-i venind.

–O să întârziaţi amândoi la cină, spuse ea.

22

AŞADAR, BRAT PUSE STĂPÂNIRE pe Latchetts şi pe toţi de acolo, cu excepţia lui Simon.

Se duse duminică la biserică şi suportă ca lumea să se holbeze la el, timp de o oră şi jumătate, cu pauzele de rigoare pentru rugăciuni. Singurii absenţi în acea dimineaţă din Biserica Clare erau sectanţii şi trei copii bolnavi de pojar. Într-adevăr, erau acolo, aşa cum sublinie Bee, şi câţiva enoriaşi al căror lăcaş normal de închinăciune, duminica, era casa albastră de cărămidă de la celălalt capăt al satului şi care se hotărâseră ca,

de astă dată, să se împace cu ideea de ceremonial şi de episcopat, pentru a lua şi ei parte la momentul senzaţional al apariţiei lui. Cât priveşte turma de credincioşi, îi spuse Bee, se găseau acolo şi indivizi care nu mai intraseră într-o biserică de când fuseseră botezaţi. Până şi Lana Adams era acolo, ea care, aşa cum ştia toată lumea, nu mai fusese în nici o biserică de la propriul ei botez ce avusese loc în casa albastră de cărămidă, cu vreo douăzeci de ani în urmă.

Brat stătea jos între Bee şi Eleanor, iar Simon, în cealaltă parte, lângă Bee. Gemenele erau mai încolo, lângă Eleanor: Ruth, pătrunsă de momentul dramatic şi cântând transpusă imnuri religioase cu voce tare, iar Jane, uitându-se la congregaţie, cu o dezaprobare împietrită. Brat citea inscripţiile familiei Ashby, luându-le mereu de la capăt, şi asculta glasul moale al pastorului furnizându-le locuitorilor din Clare porţia săptămânală de abstract. Pastorul nu predica, în sensul acceptat al termenului. Vorbea ca şi cum ar fi dezbătut problema pentru el; astfel încât, dacă închideai ochii, te-ai fi putut imagina stând pe un scaun, în faţa şemineului din Prezbiteriu şi ascultându-i rostirea. Brat se gândi la nemaipomenita diversitate de predicatori, care veneau să ţină slujba de duminică la orfelinat: unii care strigau, alţii care îţi vorbeau ca de la om la om, cabotinii, care schimbau tonul vocii şi îşi coborau glasul ca nişte declamatori amatori, apoi semeţii, esteţii afectaţi; şi se gândi că, prin comparaţie, George Peck făcea o figură foarte bună. George Peck părea efectiv că nu se gândea deloc la el; ca şi cum ar fi fost foarte plauzibil să devină preot şi dacă n-ar fi existat tentaţia apariţiei publice la amvon.

După slujbă, Brat se duse la prânzul duminical de la Prezbiteriu, dar nu înainte de a trece în revistă întreaga gamă de bune urări ale satului. Bee ieşise din biserică alături de el, gata să-l piloteze prin această grea încercare, dar fu acostată de doamna Gloom, iar el rămase lipsit de apărare. Se uită panicat la prima persoană dintre aceşti necunoscuţi, care se îndreptau

vertiginos spre el: o femeie solidă, cu obraji bucălaţi şi rumeni şi cu trandafiri roz la pălăria de crinolină. Cum să pretindă că o ţine minte? Sau pe toţi ceilalţi, care era limpede că zăboveau anume pe acolo?

– O mai ţii minte pe Sarah Godwin, care venea în zilele de spălat? spuse un glas, şi se trezi cu Eleanor lângă el. Îl plimbă de la un grup la altul, cu dexteritatea unei secretare în societate, murmurându-i instrucţiuni rapide cum se ivea câte o mutră nouă. „Harry Watts. Ne repara bicicletele." „Domnişoara Merchant. Şcoala din sat." „Doamna Stapley. Moaşă." „Tommy Fitt. Băiatul grădinarului." „Doamna Stack. Artizanat."

Îl scoase teafăr până la portiţa de fier, care ducea în grădina Prezbiteriului, o deschise şi îl împinse înăuntru, spunând:

– Acum ai scăpat. E „la fereală".

– Cum adică?

– Nu se poate să fi uitat. Când ne jucam de-a v-aţi ascunselea, dacă găseai un loc sigur, unde să te ascunzi, erai „la fereală".

Într-o bună zi, Brat Farrar, se gândea el în timp ce mergea pe potecă spre Prezbiteriu, o să te trezeşti cu ceva ce *nu se poate* să fi uitat.

La masă, el şi gazda lui tăcură relaxaţi, în timp ce Nancy le făcea conversaţie, după care se plimbă prin grădină cu pastorul şi îi răspunse la întrebările pe care i le puse în legătură cu viaţa pe care o dusese în aceşti ultimi opt ani. Una dintre calităţile fermecătoare ale lui George Peck era aceea că asculta ce i se spunea.

Luni, se duse la Londra şi stătu pe un scaun, în timp ce la câtiva metri de el se desfăceau baloţi de stofă, care îi erau aduşi apoi la îndemână ca să-i pipăie, pentru a le evalua greutatea, textura şi calităţile la purtare ale materialului. Gore şi Bowen îi făceau probe, iar Walters îi lua măsurile, asigurându-l cu toţii că, într-un timp record, va avea o ţinută de care nu i-ar fi ruşine nici unui englez. Pentru el a fost o revelaţie să descopere că şi cămăşile se fac pe măsură. Fusese încântat

că se putuse prezenta în faţa croitorilor familiei Ashby cu un costum atât de respectabil, ca acela pe care i-l făcuse croitorul domnului Sandal, şi rămase şocat când se auzi compătimit pentru frumoasa cămaşă americană, albastră şi curată, pe care o purta pe dedesubt. Totuşi, dacă ajungea la Roma... Aşa că i se luară măsuri şi pentru cămăşi. Luă prânzul cu domnul Sandal, care îl duse să se întâlnească apoi cu directorul băncii lui. Încasă un cec la bancă, cumpără un plic recomandat şi îi trimise lui Alec Loding un teanc voluminos de bancnote. Aşa fusese înţelegerea: „bancnote, nu bilete bancare", îi spusese Loding. Şi nici telefoane. Nu mai trebuia să existe nici un fel de comunicare între ei, în afară de bancnotele anonime din plicul recomandat.

Prima plată către partenerul lui de nelegiuire îi lăsase un gust rău în gură, care nu se datora în totalitate lipiciului de pe plicul pe care îl linsese. Se duse şi bău o bere, ca să scape de gustul acela, dar degeaba, gustul persista. Aşa că se urcă într-un autobuz 24 şi merse să arunce o privire la ultima lui cameră cu chirie din Pimlico, ceea ce îl făcu să se simtă imediat mai bine.

Prinse înapoi trenul de ora 4.10, iar Eleanor îl aşteptă la Guessgate, cu „gândacul." Nu mai simţea nici o teamă, iar Eleanor nu mai era o noţiune abstractă sau un duşman.

– N-avea sens să te las să aştepţi autobuzul de vreme ce eram liberă şi puteam să vin să te întâmpin, spuse fata, iar el se aşeză alături, şi ea îl conduse acasă cu maşina.

– Mult timp de-acum încolo n-o să mai trebuiască să pleci, zise ea.

– Nu. Doar pentru o probă la croitor şi pentru dentist.

– Da; asta înseamnă o zi. Şi poate o să mai trebuiască să meargă cineva la Londra, să-l aştepte pe unchiul Charles. Dar până atunci, putem să ne vedem de treabă şi să stăm cuminţi.

Prin urmare, își văzu de treabă.

Dimineața, antrena caii sau îi dresa pentru sărituri, în padoc. Călărea cu Eleanor și cu copiii de la Clare Park; și astâmpără atât de mult sufletul romantic al lui Antony Toselli, încât într-o dimineață acesta apăru la oră îmbrăcat complet într-un „costum de călărie pentru copii", pe care, pentru a-l obține, expediase telegrame de o lungime și de o fluență ce aveau să rămână unice în istoria oficiului poștal din Clare. Antrena mânjii cu alonja, în locul Eleanorei, și se uita la ea cum dresa un tânăr animal pursânge, de la un grajd cu cai de cursă, să pășească strâns și să-și țină capul cu noblețe. Își petrecea aproape toate zilele cu Eleanor, iar seara, când se întorceau acasă, continuau să facă planuri pentru a doua zi.

Bee urmărea cu plăcere această tovărășie, dar îi părea rău că Simon nu participa și el mai mult. Simon găsea din ce în ce mai multe scuze pentru a lipsi de acasă, de la micul dejun până la cină. Dimineața, dresa pe Timber sau pe Scapa, după care găsea câte o scuză pentru a se duce să ia prânzul în Westover. Câteodată, când venea acasă la cină, după ce lipsise toată ziua, Bee se întreba dacă nu cumva băuse ceva. Dar, cu excepția faptului că acum își turna două pahare în loc de unul, cum făcea înainte, acasă bea puțin, așa că Bee ajunse la concluzia că probabil se înșelase. Toanele lui alternative de morocăneală și de veselie nu constituiau nimic nou: Simon fusese dintotdeauna schimbător. Considera că această absență reprezenta felul lui de a diminua încordarea unei situații dificile și spera ca, în scurt timp, să devină al treilea în prietenia care înflorea atât de fericit între Eleanor și Patrick.

– O să trebuiască să faci *ceva* la concursul de la Bures, îi spuse într-o bună zi Eleanor pe când se întorceau acasă de la grajduri, obosiți. Altfel, oamenilor o să li se pară foarte ciudat.

– Aș putea participa la curse, așa cum sugera Ruth.

– Dar asta-i doar o bagatelă. Adică, nimeni nu ia așa ceva în serios. Ar trebui să participi cu un cal la concurs. Hainele de călărie or să-ți parvină la timp, așa că n-ai nici un motiv să n-o faci.

– Așa e.

– Am să învăț și eu să vorbesc în monosilabe ca tine.

– Nu sunt monopolul meu.

– Nu. Doar specialitatea ta.

– Pe ce aș putea călări la curse?

– Păi, după Timber, Chevron e cel mai rapid cal pe care îl avem.

– Dar Chevron e al lui Simon.

– A, nu. Chevron a fost cumpărată de Bee, cu bani de la grajd. Ai mai călărit vreodată la curse?

– O, da. Adesea. Firește, la curse locale. Pe premii mici.

– Păi, cred că Bee intenționează s-o prezinte pe Chevron în concurs la grupa cai de rând, dar ăsta nu-i un motiv ca să nu poată intra la curse după aceea. E foarte nervoasă și sensibilă, dar sare frumos și e foarte iute.

Îi făcură propunerea lui Bee, la cină, iar Bee se arătă de acord.

– La ce categorie călărești, Brat?

– Cincizeci și opt de kilograme.

Bee îl privea gânditoare în timp ce el mânca. Era prea firav. Nici un Ashby din ultimele două generații nu luase prea mult în greutate, dar băiatul ăsta avea un aer epuizat; mai ales la sfârșitul zilei. Imediat ce avea să se termine treaba asta cu sărbătorirea, trebuiau să facă totuși ceva cu piciorul lui. Poate de aici și impresia de încordare pe care ți-o lăsa silueta lui subțire. Atât din punct de vedere fizic, cât și psihologic, era probabil o povară pentru el. Trebuia să-l întrebe pe Peter Spence de un chirurg bun, pe care să-l consulte.

Bee era încântată să descopere la Brat ceea ce lui Simon îi lipsea în mod evident: un interes pentru specia cabalină în general. Simon era bine informat în legătura cu creșterea cailor în măsura în care lucrul acesta privea propriile lui interese, dar acest studiu teoretic al

problemei se limita la „Cursele la zi“. Brat, pe de altă parte, se dedica albumelor genealogice ale cailor pursânge cu o pasiune de detectiv. Într-o seară, se dusese să stingă lumina, crezând că cineva o lăsase aprinsă în bibliotecă, şi îl găsise pe Brat cufundat într-un astfel de album. Îi spusese că încerca să se documenteze asupra pedigriului lui Honey.

– N-ai luat cartea care trebuie, spuse ea şi i-o dădu pe cea bună. Era prinsă cu altă problemă, aşa că îl lăsă să-şi vadă de treabă şi uită de el. Dar, cam după două ore observă că mai era încă lumină acolo şi, intrând, îl găsi pe Brat înconjurat de tot felul de tomuri şi atât de rupt de lume, încât nici n-o auzise venind.

– Bee, e fascinant, zise el. Se uita transpus la o fotografie a lui Bend Or şi proptise şi alte volume deschise la fotografii care îi plăceau în mod deosebit, astfel încât masa mare semăna cu un stand de cărţi vechi cu gravurile expuse pentru a atrage cumpărătorul.

– Dar n-ai în colecţie ce-mi place mie mai mult, spuse ea după ce examinase ceea ce alesese el, şi aduse un alt tom de pe raft. Şi apoi, descoperind că era complet neştiutor, îl purtă înapoi spre începuturi şi îi arătă bazele – calul arab, calul de Berberia şi calul turcesc – produsului finit. Pe la miezul nopţii, erau mai multe cărţi pe jos decât pe rafturi, dar se simţiseră amândoi minunat.

Din seara aceea, dacă Brat lipsea cumva de pe traiectoria normală, îl puteai găsi negreşit în bibliotecă, fie descifrând ceva în vreun album genealogic al cailor de rasă, fie uitându-se pe îndelete la fotografiile cailor renumiţi.

Se puse făţiş la picioarele lui Gregg, cu rezultatul că într-o săptămână Gregg avea mai multă consideraţie faţă de el decât avusese vreodată faţă de Simon. Bee observă că în timp ce lui Simon i se adresa cu „domnule Simon“, pentru Brat, în schimb, folosea formula „domnule Patrick, vă rog“. Nimic din atitudinea defensivă a unui grăjdar de cai confruntat cu un nou-venit, care mai era în plus şi stăpânul lui. Gregg recunoştea

entuziastul, care nu are senzaţia că ştie deja totul, şi astfel Brat era pentru el „domnule Patrick, vă rog“. Lui Bee îi venea să zâmbească ori de câte ori trecea prin dreptul şelăriei şi auzea discursul lung şi monoton al lui Gregg, punctat de monosilabele lui Brat.

– Dă-i înainte, i-am zis, eu n-am să fac aşa ceva; într-o lună calul ăsta o să fie cineva, iar dulăii tăi afurisiţi or să moară de foame, i-am mai zis, dar n-or să apuce să-şi bage colţii în minunăţia asta de cal, şi ce credeţi că am făcut?

– Ce?

Bee era smerit de recunoscătoare sorţii nu numai pentru întoarcerea nepotului ei, ci şi pentru forma în care acesta se întorsese. Enumerând în gând toate imaginile sub care Patrick şi-ar fi putut face reapariţia, se minuna toată cât de bine îi venea cea reală, cât de mult se potrivea cu propria ei viziune. Brat era aşa cum l-ar fi vrut ea, dacă ar fi avut de ales. Desigur, era prea tăcut; prea rezervat. Te simţeai liniştit în compania lui, fără a avea senzaţia de a-l cunoaşte. Dar îţi venea categoric mult mai uşor să te descurci cu atitudinea lui neschimbătoare, decât cu inconsecvenţa lui Simon.

Îi scrise o scrisoare lungă unchiului Charles, care să-i ajungă la Marsilia, descriindu-i acest nou nepot şi spunându-i tot ceea ce nu-i putuse spune în telegramele iniţiale. Bineînţeles, pe Charles nu avea cum să-l impresioneze faptul că Brat era foarte bun la cai, din moment ce el nu putea să-i sufere; îi considera nişte animale de o prostie invincibilă, cu o imaginaţie nestăpânită şi cu o deducţie greşită. Într-adevăr, Charles susţinea că un copil de trei luni, care nu suferea de encefalită sau de altă debilitate congenitală, era mult mai capabil să facă o deducţie corectă decât cel mai inteligent şi cel mai bine educat cal de rasă. Lui Charles îi plăceau pisicile; şi dacă se întâmpla cumva ca, împotriva voinţei lui, să se lase ademenit în preajma vreunui grajd, se împrietenea cu pisica grajdului şi se retrăgea cu ea într-un colţ liniştit, până ce se încheia procesul de prezentare a calului. Semăna, de fapt, des-

tul de mult cu o pisică; un bărbat masiv şi moale, cu o faţă rotundă şi netedă, care se încreţea doar cât să prindă un monoclu, indiferent la care ochi, în funcţie de mâna pe care o avea liberă în acel moment. Şi, deşi avea peste 1,80 m înălţime, păşea uşor pe picioarele alea mari, de parcă le-ar fi avut umplute parţial cu aer.

Charles era ataşat de vechiul lui cămin şi de familia lui, dar îi plăcea să se declare un exponent atavic al unei epoci mai virile, când calul era doar un mijloc de transport, capabil să ducă o greutate respectabilă, şi când nu era necesar ca omul să ajungă să aibă asemenea oase, de care s-ar ruşina până şi un pui de găină, numai pentru ca fragilii cai de rasă să poată fi convinşi să depăşească tot felul de obstacole inutile şi inadmisibile.

O pisică pe jumătate lihnită de foame putea oricum să sară mai bine decât orice cal; şi, în plus, nici nu era nevoie s-o înveţe cineva să facă asta.

Pe nepoţii fratelui său îi iubea însă ca pe ochii din cap, îndrăgindu-le fiecare oscior fragil. Şi Bee se adresa tocmai acestui Charles, lăudându-i noul nepot.

„În scurta perioadă de două săptămâni de când se află aici, a trecut de la faza de total străin, la aceea în care ţine atât de mult de Latchetts, încât nimeni nu-l mai observă. Are, evident, un fel anume de a face parte din peisaj, dar asta nu se datorează doar faptului că este retras din fire. Ci şi faptului că şi-a găsit locul şi s-a acomodat. Am remarcat că până şi oamenii din regiune, pentru care ar fi trebuit să fie încă un străin la care să se uite cu coada ochiului, îl tratează de parcă ar fi fost tot timpul aici. E foarte tăcut şi arareori îşi permite câte o remarcă, deşi e extraordinar de ager la minte, iar comentariile pe care le mai face ar putea fi uneori usturătoare dacă n-ar fi spuse cu atâta blândeţe. Vorbeşte o americană foarte corectă – ceea ce, dragă unchiule Charles, este o engleză foarte corectă, dar cu un A sonor – şi tărăgănează puţin cuvintele. E cu totul altfel decât vorbirea tărăgănată a lui Simon. Mă refer la pronunţia tărăgănată pe care o are Simon când rosteşte cuvintele. Nu-i un comentariu; doar o metodă de producţie.

Marea lui cucerire a fost Jane, căreia, de dragul lui Simon, i-a displăcut cumplit venirea lui. L-a ocolit de departe, zile în şir, după care a capitulat. Ruth a făcut mare caz de el, dar a primit prea puţine încurajări – cred că Pat i-a simţit lipsa de loialitate faţă de Simon – şi acum e puţin „distantă“ cu dânsul.

George Peck pare încântat de el, dar cred că îi vine greu să-i ierte tăcerea din toţi aceşti ani. Şi mie la fel, bineînţeles. Mi se pare inexplicabilă. Poţi doar încerca să înţelegi imensitatea metamorfozei care l-a împins departe de noi.

Simon merită toate laudele. Şi-a acceptat trecerea pe planul doi cu tărie şi gentileţe. Cred că este foarte nefericit şi că îi vine foarte greu să facă legătura dintre acest Patrick nou şi cel vechi. Cel mai mare rău pe care Pat l-a făcut, păstrând tăcerea, a fost răul faţă de Simon. Nu-mi rămâne decât să presupun că, de fapt, n-a avut niciodată intenţia de a se mai întoarce. Am încercat să-l sondez în această privinţă, dar nu-i uşor de discutat cu el. A fost un copil rezervat, iar acum este încă şi mai rezervat. Poate că va discuta cu tine când vei veni.

Suntem ocupaţi cu pregătirile pentru concursul de la Bures – care, te vei bucura să afli, are loc cu cel puţin trei zile înainte de data în care ar trebui să soseşti în Anglia – şi avem speranţe de a realiza cu succes o mică publicitate pentru Latchetts. Avem trei cai noi, care se situează cu mult deasupra mediei, şi sperăm ca măcar doi dintre ei să corespundă standardului de la Olympia. Vom vedea cum se comportă în arenă, când îi vom duce la Bures. Patrick a refuzat să ia parte la demonstraţiile din acest an, lăsând toată gloria lui Simon şi Eleanorei – cărora, desigur, li se şi cuvine. Cred că e mai mult decât edificator pentru acest Patrick care ni s-a întors acasă.“

23

ÎNTRUCÂT SIMON era cel care urma să concureze și să sară cu Timber, Brat lăsă dresajul cu totul pe seama lui, împărțindu-și atenția între ceilalți cai. Dar în unele zile, mai cu seamă acum, când Simon lipsea din ce în ce mai mult, altcineva trebuia să-l antreneze pe Timber, iar Brat aștepta cu nerăbdare acele zile, mai mult chiar decât recunoștea față de el însuși. Îi plăceau majoritatea cailor de la Latchetts, pe câțiva îi desconsidera și avea o adevărată afecțiune pentru sprintena Chevron, blândul și sensibilul Scapa și pentru calul bătrân al Eleanorei, Uriașul: un gentleman în vârstă, deziluzionat, dar adorabil. Timber în schimb era cu totul altceva. Timber însemna provocare, freamăt și satisfacție; Timber era caznă și glorie.

Plănui să-l lecuiască pe Timber de năravul de a-și arunca la pământ călărețul, dar, pentru moment, nu avea de gând să facă nimic în acest sens. Dacă tot urma să participe la proba de sărituri de la Bures, era important să nu întreprindă nimic care i-ar fi putut altera încrederea în sine. Într-o bună zi, dacă Brat va avea un cuvânt de spus, Timber se va simți efectiv foarte mic, dar până atunci îl va lăsa pe Simon să dispună până la ultima fibră de această semeție nobilă. Prin urmare, Brat îl antrena cu blândețe, dar, în timp ce călărea prin ținut, căsca ochii mari după un loc în care să-l lecuiască pe Timber când avea să vină timpul. Fagii de pe Tanbitches nu aveau ramuri suficient de joase pentru scopul propus, iar pe vârful dealului nu era loc destul ca să prindă viteza necesară. Avea nevoie de un teren deschis, cu copaci izolați sau cu pâlcuri de copaci, care să aibă crengile de jos exact la înălțimea potrivită față de sol, pentru a-l tenta pe Timber să-și facă isprava rea. Își aminti că fapta cea mai spectaculoasă a lui Timber avusese loc în Parcul Lerridge, dincolo de care se întindea Parcul Clare înconjurat de turf și de arbori.

– Crezi că îi deranjează pe cei din Parcul Clare dacă

o să călărim prin parc? o întrebă pe Eleanor într-o zi, când mai rămăseseră încă șapte zile până la concursul de la Bures.

Eleanor îi spuse că nu, cu condiția să nu se apropie de terenurile de sport.

– Nu joacă nimic, fiindcă partidele sportive sunt îngrozitoare, dacă nu sunt organizate de ruși în Rusia, dar țin la terenurile de sport pentru că fac bine în programa analitică a școlii.

Așadar, Brat îl duse pe Timber de cealaltă parte a văii și îl lăsă ușurel la galop mic, pe turful secular din Parcul Clare, ținându-se la o distanță bună de copaci. Apoi îl plimbă în jurul diferitelor crânguri, calculând la ce înălțime față de sol se aflau cele mai joase ramuri. Față de această manevră, Timber dovedi un interes perplex, dar pasionat. Parcă ar fi încercat să descifreze o problemă. De ce toate acestea? De ce venise omul să se uite la copacii aceștia mari? Cu o memorie anormală de cal, își dădea foarte bine seama că arborii mari se asociau cu propriile lui desfătări, dar, cal fiind, era totodată incapabil de a trage o concluzie logică din interesul călărețului față de aceiași arbori.

Păși spre fiecare pâlc de copaci cu o eleganță manierată, până ce se apropiară de stejarul măreț care, de cinci sute de ani, era fala întregului Parc Clare. Când ajunseră la umbra lui, Timber se propti dintr-o dată pe picioarele dinainte și forăi de spaimă. Brat era consternat. Ce își amintise în legătură cu stejarul, ca să-i provoace o reacție atât de puternică? Îi privi urechile, pe care le ținea țepene în sus, ca niște cornițe. Poate că nu era vorba de o amintire. Poate că era ceva în iarbă.

– Ce obicei ai, să te furișezi pe sub copaci după fete! spuse o voce de sub umbrar, iar din iarbă se ivi silueta de focă a domnișoarei Parslow. Se rezemă într-un cot și studie tandemul. Brat era oarecum surprins s-o vadă de una singură. Nu călărești niciodată pe altceva decât pe bruta asta neagră?

Brat îi răspunse că adesea călărea și pe alți cai.

– Presupun că ar fi prea mult să-mi închipui că, venind să călăreşti în parc, mă căutai pe mine?

Brat îi spuse că de fapt căuta un loc în care să-l înveţe pe Timber cum să se poarte.

– Dar care e problema cu felul în care se poartă?

– Are obiceiul de a se vârî sub câte un copac, în aşa fel, încât îşi mătură jos călăreţul din spinare.

Domnişoara Parslow se propti puţin mai sus şi se uită la cal cu un nou interes.

– Nu se poate! N-aş fi zis niciodată că dobitoacele au atâta minte. Şi cum ai să-l înveţi să nu mai facă?

– Am să fac ca alergarea sub copaci să fie pentru el o experienţă dureroasă.

– Adică ai să-l baţi când încearcă s-o facă?

– A, nu. Asta n-ar ajuta aproape la nimic.

– Atunci, după ce a făcut-o?

– Nu. S-ar putea întâmpla să nici nu asocieze bătaia cu copacul. Îşi frecă biciul în susul coamei negre a lui Timber, iar Timber îşi plecă grumazul. Nici nu-ţi vine să crezi ce asocieri stranii fac.

– Nimic nu mă mai miră, când e vorba de cai. Ia zi, cum ai să faci atunci?

– Îl las să se ducă în plină viteză lângă un copac drăguţ şi tentant, şi, când se balansează lateral sub el, îi trag o împunsătură în burtă s-o ţină minte toată viaţa.

– A, nu, e prea rău. Bietul animal.

– Ar fi cu adevărat prea rău, dacă nu mi-aş sincroniza cum trebuie alunecarea laterală în şa, spuse Brat, pe un ton sec.

– Şi crezi că asta o să-l înveţe minte?

– Sper. Data viitoare când mai vede un copac asemănător, o să-şi aducă aminte că, ultima oară când a încercat, l-a durut de mama focului.

– Bine, dar o să te urască.

Brat zâmbi.

– Tare m-ar mai mira dacă ar asocia de fapt toată treaba asta cu mine. Ba m-ar mira şi mai mult dacă ar asocia-o măcar cu biciul. Caii nu gândesc ca oamenii.

– Atunci, ce-o să creadă că l-a lovit?

– Copacul, mai mult ca sigur.

– Întotdeauna *am fost de părere* că sunt nişte animale îngrozitor de proaste.

Lui Brat îi veni în minte că fata nu participase la una dintre partidele de călărie în care el o însoţise pe Eleanor. Şi că nici n-o mai văzuse în ultima vreme pe la grajduri. O întrebă cum mai mergea călăria.

– Am renunţat.

– De tot?

– Îhî.

– Dar, te descurcai parcă mai bine, nu-i aşa? Eleanor spunea că ai învăţat să te salţi în şa.

– Ei da, un fel de săltat, alunecat, de mă durea mai mult pe mine, decât pe cal. Smulse un fir lung de iarbă şi începu să-l mestece, uitându-se la Brat şi amuzându-se şmechereşte. Dacă vreau să-l văd pe Simon, ştiu unde să-l găsesc în prezent.

– Unde? spuse Brat, luându-l gura pe dinainte.

– În barul de la etaj, la „Înger".

– În Westover? Dar, ce, tu ai voie să te duci la Westover când ai chef?

– Mă duc la dentist, în Westover. Chicoti. Sau, mai bine zis, mă duceam. Şcoala mi-a fixat prima consultaţie, bineînţeles, dar după aceea eu le-am spus când trebuie să merg data viitoare. Mi-am făcut socoteala că am aproximativ treizeci de dinţi, ceea ce ar trebui să mă ţină frumuşel până la sfârşitul trimestrului. Căscă mare gura roşie şi râse. Avea dinţi excelenţi. Asta fac acum. Îmi omor timpul până vine autobuzul. Aş fi putut să plec cu cel dinainte, dar la ăsta de acum e un conductor foarte arătos. A mers atât de departe, încât m-a invitat la film, într-o seară, săptămâna viitoare. Dacă Simon ar fi continuat să se poarte la fel ca în toate aceste luni, neştiind nici măcar că exist, poate că aş fi făcut ceva cu băiatul ăsta de la autobuz – are nişte gene lungi de un metru – dar acum, când Simon a încetat să mă mai privească de sus, cred că am să-i cam dau plasă conductorului. Mesteca paiul provocator. Simon s-a făcut tare prietenos.

–Oh!
–I-ai suflat-o pe fata lui Gates, cum te-am învățat?
–Nu.
–Bizar. E clar că a cam terminat cu ea. Și, dacă tot a venit vorba, nu prea se dă el în vânt nici după tine. Așa că am crezut că te-ai băgat pe fir între el și tipa aia, Peggy. Presupun, însă, că e doar fiindcă te-ai interpus între el și Latchetts.
–Ai să pierzi autobuzul, nu crezi?
–În felul tău, te pricepi la fel de bine ca și Simon să tai vorba omului din gură.
–Nu făceam decât să subliniez că autobuzul a ajuns aproape la fierărie. O să fie la poarta Parcului Clare în...
–Ce! țipă ea ascuțit, țâșnind în picioare cu o smucitură uriașă, încât Timber se roti alarmat, trăgându-se de lângă această irupere năvalnică. Vai, Dumnezeule! O, pentru numele lui...! Vai! Vai! O luă la fugă prin parc spre poarta de intrare, urlând de disperare, în timp ce se îndepărta. Brat urmări cum autobuzul verde, alunecând lin pe drum, trecu de porțile albe de la Latchetts și încetini, când ajunse la porțile Parcului Clare. Până la urmă, totuși, o să-l prindă și n-o să aibă senzația că și-a pierdut ziua degeaba. Îl va găsi pe Simon. La „Înger". În barul de la etaj.

Faptul că Simon își petrecea timpul în Westover, în barul din „Înger", era dureros, dar deloc surprinzător, în situația dată. Surprinzătoare era însă apariția unui Simon care se purta „prietenos" cu Sheila Parslow. În ochii lui Simon, fata Parslow fusese întotdeauna ceva ce nu merita să fie nici măcar disprețuit; o formă inferioară de viață. Refuza, batjocoritor, să vorbească despre ea, când i se pomenea numele, iar în prezența ei, așa cum spusese singură, nici nu-și dădea seama că există. Ce se întâmplase cu Simon, de ajunsese nu numai să-i accepte compania, dar chiar să se poarte „prietenos" cu ea? Fata nu mințea în această privință. Iar dacă entuziasmul mulțumirii ei de sine nu era totuși o probă suficientă, rămânea faptul evident că Simon ar fi putut s-o evite, schimbându-și locul de băut. Westover nu ducea lipsă de cârciumi; majoritatea dintre ele fiind frecventate în exclusivitate de bărbați, spre deosebire de „Înger", care era un loc foarte social și mult bătut de femei.

Brat încercă să și-l închipuie pe Simon cu Sheila, dar nu reuși.

Ce îl apucase pe Simon – Simon, cusurgiul și pretențiosul – de i se părea posibil s-o suporte? Să petreacă ore întregi în compania ei?!

Să fie oare un fel de a-și „învăța minte" familia, pentru necazul care îi fusese pricinuit? Un fel de „dacă-voi-nu-mă-plăceți-atunci-umblu-cu Sheila Parslow"? O reacție de genul „îmi pare rău, e prea târziu"? Simon era tare copilăros.

Mai era, de asemenea, se gândea Brat din tot ceea ce auzise, și o latură foarte practică, iar Sheila Parslow era plină de bani, care lui Simon îi trebuiau. Dar, într-un fel, lui Brat nu-i venea să creadă că Simon, chiar și în cele mai jalnice momente ale lui, ar putea să se gândească vreodată să-și dea viața pe mâna unei nimfomane idioate.

În timp ce se îndrepta spre casă cu Timber, mergând la pas, se mai gândi o dată la toată această ciudățenie generală în legătură cu Simon, dar, ca de obicei, nu ajunse la nici o concluzie.

Îl dădu pe Timber pe mâna lui Arhur, ca să-l bușumeze, și se duse cu Eleanor să se uite la proaspătul mânz al Reginei.

–Iapa asta bătrână e o minunăție, spuse Eleanor, urmărindu-l pe noul venit cum se clătina pe picioarele disproporționate. Și ăsta e reușit. Nici nu-i de mirare că iapa asta pare încrezută. Bătrâna ducesă; practic de o viață oamenii au tot venit să-i admire mânjii. Cred că pentru ea mânjii sunt doar un mijloc de a obține acest omagiu anual. Puțin îi pasă ei de mânz.

–Nu-i mai bun decât al lui Honey, spuse Brat, uitându-se fără entuziasm la mânz.

–Tu și Honey a ta!

–Stai numai să vezi ce-o să scoată la anul, cu noua asta împerechere. Un mânz care va deveni celebru.
–Entuziasmul tău cu Honey frizează indecența.
–Ai auzit-o pe Bee spunând asta.
–De unde știi?
–Am auzit-o și eu.
Râseră puțin și ea spuse:
–Ce bine că ești aici, Brat. Observă că nu spusese: „Ce bine că te-ai întors, Patrick"; dar înțelese că ea nici măcar nu își dădea seama că era vreo ciudățenie în forma pe care o folosise.
–Tipul ăla, doctorul, merge și el la Bures, pentru concurs?
–N-aș prea crede. E mult prea ocupat. Dar ce ți-a venit să te gândești la el?
Brat nu știa.
Se învârtiră atât de mult în jurul padocurilor, încât ajunseră acasă foarte târziu și își luară ceaiul singuri. Jane zdrăngănea la pian un vals de Chopin, cu o precizie scrupuloasă, și când intrară, se opri cu o senzație de ușurare nedisimulată.
–Pot să spun că douăzeci și cinci de minute au fost o jumătate de oră, Eleanor? întrebă ea. De fapt, sunt douăzeci și cinci de minute și jumătate.
–Poți să spui ce vrei tu, cu condiția să nu trebuiască să ascultăm valsul ăla în timp ce mâncăm.
Prin urmare, Jane o șterse de pe scaunul de pian, își scoase ochelarii care o făceau să semene atât de mult cu o bufniță, și-i puse în buzunarul de la pantalonii de călărie și dispăru recunoscătoare afară.
–Ruth pune toate pedalele din partitură și cântă expresiv, fără să-i pese câte note greșește. Jane în schimb buchisește cu precizie, fără s-o intereseze altceva. Nu știu care l-ar fi scos din sărite mai mult pe Chopin, zise Eleanor, punând la un loc unt și pâine din belșug, pe măsura poftei ei de mâncare.
Brat o urmări turnând ceaiul, fascinat de mișcările ei line și neprecipitate. Într-o bună zi, temelia existenței lui aici avea să cedeze; lui Simon îi va reuși planul, pe

care îl urzea pentru a-l distruge, sau el, printr-o vorbă imprudentă, va face să se prăbușească întreg edificiul; și atunci nu va mai exista nici o Eleanor.
De asta, poate, se temea cel mai mult în viitor.
Mâncară într-o tăcere prietenoasă, întrerupând din când în când liniștea cu remarci fără legătură, spuse pe măsură ce le veneau în minte.
Acum, Eleanor zise:
–Ai întrebat-o pe Bee despre culorile pentru cursa de săptămâna viitoare?
Brat spuse că uitase.
–Hai să mergem să ne uităm acum la ele. Sunt în dulăpiorul din șelărie.
Se duseră deci înapoi la grajduri. Șelăria era goală; Gregg se dusese acasă la el, la cină; dar Eleanor știa unde era cheia.
–Sunt atât de vechi, că au ajuns practic niște fâșii, spuse ea, înșirând însemnele pe masă. Au fost făcute de fapt pentru tata, după care au fost strâmtate puțin pentru Simon, ca să le poarte la cursele „point-to-point", pe vremea când era mai subțire decât acum. Și, apoi, din nou lărgite, când a mai crescut. Așa că abia se mai țin. Poate că acum o să ne putem permite... Se trase în sus.
–Da. O să ne luăm un set nou.
–Cred că violetul și galbenul pal sunt culori drăguțe, ce zici? dar e adevărat că dau o tentă ștearsă, neatrăgătoare. Iarna, Simon se învinețește de frig, și părerea lui e că de fapt culorile au fost concepute așa pentru a se armoniza cu fața lui.
Scormoniră prin dulap, scoțând la iveală suveniruri de la curse mai vechi. Se plimbară prin șelărie, studiind șirul lung de rozete din panglici, fiecare cu câte o etichetă dedesubt, indicând unde și cum fusese câștigată.
În cele din urmă, Eleanor închise dulapul, spunând:
–E timpul să ne pregătim pentru cină. Încuie dulapul și atârnă cheia la loc. O să luăm însemnele cu noi. Sper să-ți vină perfect, din moment ce ultimul care le-a purtat a fost Simon. Dar vor trebui călcate.

Eleanor luă însemnele în brațe și, ieșind împreună din șelărie, dădură nas în nas cu Simon.

–A, Simon, te-ai întors, începu ea, când îl văzu la față.

–*Cine l-a scos pe Timber?* zise el furios.

–Eu, spuse Brat.

–Timber este treaba mea și n-ai nici un drept să-l scoți în absența mea.

–Cineva trebuia să-l antreneze astăzi, rosti Brat cu blândețe.

–*Nimeni* nu-l antrenează pe Timber în afară de mine. *Nimeni.* Dacă eu voi avea responsabilitatea de a sări cu el, atunci eu spun când trebuie antrenat și *eu* fac antrenamentul cu el.

–Dar, Simon, spuse Eleanor, e absurd. Există...

–Taci din gură! spuse el, printre dinți.

–N-am să tac din gură! Caii sunt ai lui Brat, și dacă cineva poate spune cine ce să facă și când, acela e...

–Taci din gură, ți-am spus. N-am să permit ca un mocofan neîndemânatic, venit din coloniile alea înapoiate, să distrugă bunătate de exemplar cabalin ca Timber.

–Simon! *Zău așa.*

–Venit de niciunde, își bagă nasul la grajduri, de parcă ar fi trăit aici toată viața!

–Simon, ești beat, probabil, dacă vorbești așa despre propriul tău frate.

–Fratele meu! *Ăla!* Măi, prostuță amărâtă ce ești, ăsta nici măcar nu-i un Ashby. Dumnezeu știe ce e. Grăjdarul cuiva, n-am nici un dubiu. Asta ar și trebui să facă. Să mături grajdurile. Nu s-o facă pe boierul prin ținut, pe caii mei cei mai buni. De-acum încolo, parvenit nenorocit ce ești, să lași caii pe care eu vreau să călăresc la locul lor, în grajd, doar dacă nu spun eu că trebuie scoși, și dacă spun că trebuie scoși, nu tu vei fi acela care să-i călărești. Mai avem destui oameni la grajd. Stătea cu bărbia scoasă în afară, cam la jumătate de metru distanță de fața lui Brat, iar Brat ar fi putut să-i dea un picior de-l făcea să zboare peste șelărie. Ce mult ar fi vrut s-o facă, dar nu cu Eleanor acolo. Și nu acum, poate. Mai bine să nu facă nimic, dacă nu putea prevedea consecințele.

–Ei? Ai auzit? strigă Simon, înnebunit de tăcerea lui.

–Am auzit, spuse Brat.

–Păi, bagă-ți bine în cap ce ți-am spus. Timber este treaba mea, și să nu te mai prind că încaleci pe el până nu-ți dau eu voie.

Și îi lăsă acolo, năpustindu-se spre casă.

Eleanor era distrusă.

–Vai, Brat, ce rău îmi pare. Nici nu știi cât de rău îmi pare. A avut ideea asta nebună că tu nu ești Patrick, încă dinainte să te vadă și acum, după ce a băut, presupun că i-a revenit din subconștient și a spus-o fiindcă era furios. Știi că întotdeauna la supărare spune o mulțime de lucruri, fără să vrea.

Brat știa din experiență că oamenii, dimpotrivă, doar la supărare spun exact ceea ce vor să spună. Dar se abținu să-i mărturisească asta Eleanorei.

–*A băut,* ascultă-mă pe mine, continuă ea. Știu că nu pare, dar îl cunosc eu după ochi. Niciodată nu s-ar fi purtat așa, dacă nu era băut, chiar și la supărare. Îmi cer scuze pentru el.

Brat spuse că tot omul își mai dă în petic când „a luat ceva la bord“ și că ea nu trebuia să se necăjească din cauza asta.

Reveniți cu picioarele pe pământ, se duseră după Simon în casă, fericirea lungii lor după-amieze împreună evaporându-se de parcă nici n-ar fi fost.

În timp ce se schimba cu ceea ce încă mai socotea a fi costumul lui „bun“, Brat se gândea că dacă fisurile pe care le vedea la Simon se lățeau suficient de mult, se putea ca într-o bună zi acesta să dea cărțile pe față, iar el să afle care erau planurile lui Simon în privința lui. Se întreba dacă Simon avea să fie destul de treaz ca să se poarte normal la cină.

Bee arăta calmă și Brat ajunse la concluzia că Simon i se păruse normal și că ea crezuse povestea lui cu prietenul care stătea peste noapte la hanul din Guessgate.

Dimineață, Simon coborî la micul dejun, radios ca de obicei.

–Din păcate, eram cam cherchelit aseară, zise el. Și foarte antipatic, îmi imaginez. Îmi cer scuze din toată inima.

Îi privi, confidențial și prietenos, pe Brat și pe Eleanor, singurele persoane prezente la masă în afară de el.

– N-ar trebui să beau niciodată gin, zise el. Îți întunecă mintea și îți distruge sufletul.

–Ai fost de-a dreptul oribil, zise Eleanor cu răceală.

Dar atmosfera se limpezi și ziua continuă la fel ca oricare alta. Bee intră în casă, să-și bea a doua ceașcă de cafea; Jane apăru strângând pe burtă castronul cu griș cu lapte, pe care și-l adusese singură de la bucătărie, conform regulilor de la Latchetts; Ruth veni zburând foarte târziu cu o agrafă cu „diamante" în păr și fu imediat trimisă înapoi să și-o scoată.

– De unde are obiectul ăla îngrozitor? întrebă Bee după ce Ruth dispăruse țipând violent că din cauza ei avea să întârzie la lecții.

– L-a cumpărat de la Woolworth, ultima oară când am fost în Westover, spuse Jane. Știi, nu sunt diamante de-adevăratelea, dar la prețul ăla păreau un chilipir.

– Atunci, de ce nu ți-ai cumpărat și tu una, Jane? o întrebă Bee, uitându-se la agrafa de metal uzată cu care Jane își prinsese părul ca să nu-i cadă pe față.

– O, nu cred că diamantele sunt genul meu, spuse Jane.

Așadar, întreaga familie Ashby reveni la tihna ei obișnuită și la pregătirile pentru ziua aceea de la Bures, care avea să le schimbe complet existențele.

24

BURES ERA UN MIC TÂRG de provincie, situat la nord de Westover și aproape în mijlocul districtului. Semăna aproape cu oricare alt târg din sudul Angliei, cu excepția faptului poate că regiunea unde se înălța era ceva mai bogată și mai neatinsă de mâna omului. Din acest motiv, Expoziția Agricolă de la Bures, deși o afacere mică locală, avea o poziție și o reputație considerabil mai importante decât cele la care ar fi avut dreptul, luându-se în considerare doar mărimea. În fiecare an, la Expoziția de la Bures se prezentau animale angajate pe drumul lor spre victorii de maturitate în alte părți și era ceva obișnuit să auzi lumea, care urmărea o demonstrație la una dintre marile competiții, spunând: „Mi-aduc aminte de ăsta, de când era începător, acum trei ani, la Bures".

Era un orășel plăcut și civilizat, cu o catedrală, câteva hanuri vechi și frumoase, o stradă principală largă și veselă, și fără nici un fel de pretenții. Fermierii, care își aduceau mărfurile la târg, l-ar fi necăjit teribil pe domnul Macallan, cu aerul lor satisfăcut de ceea ce le era dat și cu evidenta lor ignoranță cu privire la faptul că mai rămâneau și alte lumi de cucerit. Trotuarele din Bures degajau un aer de bunăstare, așa cum reflectau și lumina soarelui. Se prea poate să fi fost și ani mai proști, atât pentru negustori, cât și pentru fermieri, dar acest risc era cu totul accidental într-o existență pe ansamblu satisfăcătoare și bună.

Expoziția anuală, la începutul verii, era deopotrivă o reuniune socială și o treabă de afaceri, ziua încheindu-se cu un „bal" în sala de întruniri de la „Chequers", la care nevestele fermierilor, care nu se mai văzuseră de la Anul Nou, făceau schimb de bârfe, iar flăcăii tineri, care nu se mai întâlniseră de la Balul Vânătorilor, făceau schimb de cai. Uniunea asociațiilor de vânători îngloba, de fapt, orașul; era una la Lerridge, în partea de sud, iar alta la Kenley Vale, în partea de nord; și făcea tot ce putea pentru a se asigura că toți caii prezentați la Bures merită mai mult decât o privire fugară. Cum însă aproape fiecare fermier cu suficientă dare de mână pentru a avea și cai, și tractor, făcea parte din una dintre cele două asociații, nu se ducea lipsă niciodată de concurenți.

Demult, pe la începuturile expoziției, când transportul era încă lent, făcându-se cu caii, obiceiul era de

a rămâne peste noapte la Bures; la hanurile „Chequers", „Rose and Crown", „Wellington" și „Kenley Arms", oamenii se culcau câte trei într-un pat. Dar, o dată cu apariția motoarelor, toate acestea se schimbară. Vara la revărsatul zorilor, era cu mult mai amuzant să te duci acasă călătorind nouă într-o mașină, decât să dormi trei într-un pat la „Wellington". Desigur, această metodă de a ajunge acasă n-a fost întotdeauna reușită, căci nu unul, ci mai mulți tineri fermieri ajungeau să-și petreacă restul verii în spital după Expoziția de la Bures, dar generației mai tinere i se părea de neconceput să doarmă la han când se aflau la mai puțin de șaizeci de kilometri de casă. Prin urmare, doar expozanții mai în vârstă, care se agățau de tradiție, sau aceia care locuiau la distanțe incomode față de Bures, sau care nu puteau, având în vedere legăturile greoaie, să-și ia înapoi animalele în seara expoziției, mai rămâneau încă peste noapte la Bures. Și, dintre aceștia, majoritatea stăteau la „Chequers".

Pentru noaptea de după Expoziția de la Bures, familia Ashby avusese tot timpul aceleași dormitoare la „Chequers", ca pe vremea lui William Ashby al VII-lea: cel care se înrolase în Miliția din Westover, pentru a se opune neașteptatei invazii a lui Napoleon I. Nu erau cele mai bune dormitoare, fiindcă pe atunci cele mai bune dormitoare se cuveneau familiei Ledingham de la Clare, care avea, de asemenea, firește, o rezervare anuală pentru noaptea expoziției. Ceea ce rămânea de la familia Ledingham trecea la familia Shirley, din Penbury, și la familia Hallands de la Hallands House. Familia Hallands, pe terenurile căreia, la periferia orașului, se ținea târgul, folosise dormitoarele doar pentru surplusul lor de oaspeți, dar un oaspete al familiei Hallands se situa, evident, mult mai sus decât orice Ashby în carne și oase.

Penbury era acum proprietatea statului, sub forma Fondului Național; o porție ieftină de extaz, pentru autocarele de turiști pentru care maimuța și Adam sunt totuna și care vor să-și bea ceaiul. Și Hallands House

era proprietatea statului, sub forma unui departament guvernamental. Nimeni nu prea știa ce făcea această comunitate străină, picată din cer. Doamna Thrale, care conducea cofetăriile „La Ceainicul Cântător" de pe drumul spre Westover, îl întrebă odată, cu îndrăzneală, pe un tânăr funcționar guvernamental care bea o cafea la ea, care era sarcina ei în acel moment și i se spuse că „trebuia să aranjeze traducerea lui *Tom Jones* în turcă"; dar s-a considerat doar că doamna Thrale nu înțelesese ca lumea despre ce era vorba și nimeni n-a mai avut curajul de a le pune întrebări străinilor. Aceștia se arătau foarte hotărâți să nu se amestece cu nimeni din afară, așa că n-a mai fost posibil ca oamenii din Bures să se plimbe prin parcul de la Hallands.

Cu ocazia vizitei lor anuale, cei din familia Ashby ar fi putut încă de mult timp să aibă câteva dintre dormitoarele mai frumoase de la „Chequers", dar nici unui Ashby nu-i trecuse așa ceva prin minte. Diferența dintre „numărul 3" și „numărul 17" nu consta în aceea că una era o cameră frumoasă, cu o priveliște plăcută și cu mobilă bună, iar cealaltă, o cameră din fund care dădea spre acoperișul de la sala de întruniri, ci în faptul că prima nu era camera „lor", în timp ce a doua, da. Prin urmare, aveau tot cele trei cămăruțe din aripa mai veche, care, cu baia care fusese adăugată la capătul culoarului, alcătuiau practic apartamentul familiei Ashby.

Gregg duse caii la Bures marți seara. Arthur îl urmă miercuri dimineață, cu poneii și cu Uriașul, calul jumătate sânge al Eleanorei, care, neputând suferi altă boxă decât a lui, era în stare să facă praf orice grajd străin. Simon și gemenele plecară cu mașina, împreună cu Bee, iar Brat merse cu „gândacul", împreună cu Eleanor și cu Tony Toselli, care insistase să i se dea voie să concureze la categoria „cel mai bun călăreț copil". („Taică-meu se sinucide dacă n-am voie să încerc".)

Brat și-ar fi dorit ca mormolocul ăsta să nu stea între el și Eleanor. Nu-l părăsea deloc senzația că mai

avea puțin timp de stat cu Eleanor și de aceea fiecare moment banal căpăta importanță. Dar Eleanor părea atât de fericită, încât se simțea mărinimoasă chiar și față de Tony Toselli.

–Vremea o să fie splendidă, spuse ea, uitându-se la bolta înaltă a cerului, pe care nu era nici un nor. Nu-mi aduc aminte să ne fi plouat cu găleata la Bures decât o dată, și asta cu ani în urmă. Au avut întotdeauna un noroc chior. Unde mi-am pus mănușile, în torpedou?

–Da.

–Și tu ce-ai să faci toată dimineața? Ai să te uiți la borcanele de gem expuse de doamna Godwin?

–Am să mă plimb pe câmpul de curse.

–Brat, precautul, spuse ea, aprobându-l. Câtă dreptate ai.

–Probabil că tipii ceilalți cunosc fiecare centimetru pătrat de pe hipodrom.

–A, da. Majoritatea fac asta în fiecare an. De fapt, și caii sunt atât de obișnuiți cu pista, încât dacă le-ai da drumul, ar ști singuri pe unde s-o ia, de jur împrejur. Sper că Bee n-a uitat să-ți dea biletul pentru tribună?

–Nu.

–Și îl ai la tine?

–Da.

–Sunt cam pisăloagă în dimineața asta, nu-i așa? Tu, Brat, ești o persoană atât de drăguță, cu care omul se simte tare liniștit. Nu te emoționezi niciodată?

–O, ba da.

–Freamăți pe dinăuntru?

–Mă tot dau peste cap pe dinăuntru.

–Ce interesant. Numai că nu se vede, așa am impresia.

–Așa și este.

–E extraordinar de util să ai o față de genul ăsta. A mea, după cum vezi, capătă o nuanță roz nesănătoasă și mohorâtă.

Lui i se părea că roșeața copilărească și caldă de pe trăsăturile ei de obicei reci era deosebit de înduioșătoare și de atrăgătoare.

–Am auzit că Peggy Gates și-a luat un costum nou pentru ocazia asta. Ai văzut-o vreodată călare? Nu-mi amintesc.

–Nu.

–E drăguță, spuse Eleanor întărindu-și spusa cu o înclinare din cap. Călărește foarte bine. Cred că o să se arate demnă de calul ăla al lui Dick Pope.

Era tipic pentru Eleanor să judece independent de sentimente.

Strada principală din Bures sclipea sub soarele primelor ore ale dimineții. Firmele mari ale asociațiilor de automobiliști insuflau curaj călătorului, iar reclamele de senzație bătute de vânt îl duceau cu zăhărelul. „Făină de la Carr pentru viței“, spunea un stindard. „Saffo, dezinfectantul ideal“, urla o flamură atârnată între două coșuri. „Soluția Pett“, spunea discret o placardă, considerând de la sine înțeles că „soluția“ era suficient de renumită pentru a se explica singură.

Bee îi aștepta în holul întunecat de la „Chequers“. Le spuse că Simon se dusese să dea o raită pe la grajduri.

–Brat, avem camerele 17, 18 și 19. Tu stai la 17, cu Simon; Nell și cu mine, la 18, iar gemenele, alături, la 19.

Nu luase în calcul faptul că avea să stea în aceeași cameră cu Simon, dar n-avea încotro. Ridică bagajul Eleanorei și pe al lui și se duse sus cu ele, holul fiind un du-te-vino de clienți. Eleanor veni cu el și îi arătă unde erau camerele.

–Prima dată când am venit aici și mi s-a dat voie să rămân peste noapte, am crezut că viața nu mai are nimic să-mi ofere, spuse ea. Pune-l acolo jos, Brat, mulțumesc, și am să despachetez chiar acum, ca să nu mi se șifoneze rochia.

La numărul 17, lucrurile lui Simon erau deja împrăștiate în toată camera, inclusiv pe al doilea pat. Straniu cum aceste lucruri neînsuflețite ale lui Simon aveau, chiar și în absența lui, un fel de aroganță.

Brat își degajă patul și despachetă, atârnându-și grijuliu noua ținută de seară în dulapul încă gol. În sea-

ra aceasta avea să poarte pentru prima oară haine de seară.

– În caz că te rătăceşti, îi spuse Bee când coborî, prânzul e la douăsprezece şi jumătate în cortul-restaurant. Cum intri, ultima masă pe stânga. Ce ţi-ai propus să faci în această dimineaţă? Caşti gura de colo-colo?

–Nu, o să se plimbe pe câmpul de curse, zise Eleanor.

–Bine. Să nu te abaţi din drum şi să nimereşti peste cine ştie ce zonă guvernamentală tabu, ca să te aresteze ăia, da?

Tony a fost dat pe mâna doamnei Stack, care, fiind preocupată doar de artizanat, reprezenta un Punct Fix în fluxul expoziţiei agricole.

–Dacă vă spune cumva că taică-său e pe moarte şi că e aşteptat de urgenţă acasă, să nu-l credeţi, zise Eleanor.

–Da ce, taică-său e bolnav?

–Nu, dar s-ar putea ca Tony să se plictisească înainte de douăsprezece şi jumătate. Am să vin să-l iau la masă.

Brat se plimba pe strada principală din Bures, simţindu-se de parcă evadase. Pentru prima dată, în timp de aproape o lună, era propriul lui stăpân, liber să fie el însuşi. Uitase cum era să te plimbi fără nici o grijă. Aproape trei ore de-acum încolo, putea să se ducă unde poftea, să întrebe ce vroia şi să răspundă fără să-şi pună frâu la limbă.

„Hallands Park“ scria pe tăbliţa de traseu a unui autobuz, aşa că se sui în autobuz şi se duse într-acolo. Nu mai fusese niciodată la o expoziţie la ţară şi trecu în revistă exponatele, privindu-le atât cu interesul pe care ţi-l trezesc lucrurile noi, cât şi cu ochiul critic al celui care compară ce vede cu obiecte similare văzute în altă parte. Homespun, în Arizona; unelte agricole, în Normandia; berbeci, în Zacatecas; vite Hereford după moda americană, olărie în New Mexico. Din când în când, câte cineva îl privea cu curiozitate şi nenumărate mâini se ridicară pe jumătate, ca pentru a-l saluta, renunţând însă şi lăsându-se jos la loc. Prea mult semăna cu un Ashby, ca să poată fi vreodată cu adevărat liber la

Bures. Dar, în general, oamenii erau prea absorbiţi de exponate şi de propriile lor griji la această oră a dimineţii, ca să mai dea atenţie unui trecător ocazional.

Epuizând expoziţia, ieşi în parc, unde steagurile roşii marcau pista de curse temporară. Pe primii opt sute de metri, prin parc, traseul era drept, în galop rapid peste obstacole, apoi ieşea în ţinut, făcând o curbă largă pe vreun kilometru jumătate sau mai mult, se întorcea înapoi în parc, cam la opt sute de metri faţă de tribune, şi de aici încolo urma o nouă serie de obstacole până la finiş, în faţa tribunelor. Cu excepţia cotiturilor bruşte şi a câtorva obstacole capcană, în afara parcului, traseul cursei nu era dificil. Obstacolele din parc erau cele regulamentare pentru cursele de cai, iar întregul tur era minunt. Brat simţi cum îi creştea inima.

Era foarte liniştit, acolo, la ţară, şi se înapoie la expoziţie cam fără tragere de inimă. Dar când ajunse acolo, rămase surprins să descopere cât de bucuros era să vadă toate feţele acelea familiare în jurul mesei din cortul-restaurant, cât de bucuros era să se scufunde în locul pe care i-l păstraseră şi să facă iar parte din familie.

Oamenii veneau la masa lor să-i ureze bun venit înapoi, la Expoziţia de la Bures, în Anglia. Oameni care îl cunoscuseră pe Bill şi pe Nora Ashby, şi pe tatăl lui Bill, înainte. Nici unul nu se aştepta ca el să-i ţină minte, şi, prin urmare, trebuia doar să fie politicos.

25

RED CĂ O SĂ MI SE FACĂ RĂU, spuse Ruth când ea şi Brat rămaseră singuri în tribună.

–Nici nu mă miră, zise Brat.

–De ce? se trezi ea spunând, surprinsă, aceasta nefiind deloc reacţia la care se aşteptase.

–Alea trei înghețate, peste crabul cu sos.
–Nu e de la *mâncare*, spuse ea, stăpânindu-se. E din cauză că am un sistem nervos delicat. Din cauza emoțiilor, mă simt rău. Mi se face greață de la ele.
–În locul tău, m-aș duce și aș termina, o sfătui Brat.
–Adică, să vărs!
–Da. E o senzație fantastică.
–Poate mă simt mai bine dacă stau liniștită, zise Ruth, renunțând.
Se simțea lipsită de importanță astăzi. Evita caii cu prea multă perseverență tot restul anului, pentru a putea pretinde să aibă dreptul de a prezenta vreunul în această zi la Bures, așa că stătea jos în tribună, îmbrăcată cu flanela ei gri frumoasă, și se uita. Și, spre cinstea ei, nu-și invidia sora geamănă pentru binemeritatul ei loc sub soare, dorind cu ardoare ca Jane să iasă prima la categoria ei.
–Uite-l pe Roger Clint cu Eleanor.
Brat se uită după cei doi și îi depistă.
–Cine e Roger Clint?
–Are o fermă mare prin apropiere.
Roger Clint, un tânăr cu sprâncene negre, se purta cu Eleanor ca un vechi prieten.
–E îndrăgostit de Eleanor, spuse Ruth, căreia îi eșuase prima tentativă dramatică.
–O persoană foarte nimerită de care să te îndrăgostești, spuse Brat, dar i se strânse inima.
–Ar fi un lucru foarte bun dacă s-ar mărita cu el. Are maldăre de bani, o casă mare și frumoasă și, pur și simplu, tone de cai.
Împotriva voinței lui, Brat întrebă dacă Eleanor avea în vedere așa ceva. Ruth analiză argumentele pro și contra ale acestei probleme, în funcție de cum se potriveau cu viziunea ei dramatică.
–Îl pune la încercare, s-o slujească șapte ani. Știi, ca Iacob. Bietul Roger e pur și simplu înnebunit, dar ea e „La Belle Dame Sans Merci".
„La Belle Dame Sans Merci" își luă la revedere pentru moment de la domnul Clint și urcă lângă ei în

tribună, în timp ce „începătorii" sub zece ani umpleau arena.
–Știi că Tony s-a băgat în chestia asta, ca prin minune, spuse ea, așezându-se lângă Brat. Împlinește zece ani poimâine.
Erau unsprezece începători, cel mai mic fiind un copil gras de patru ani, cu o caschetă de jocheu din catifea neagră, dolofanul hurducăindu-se pe un ponei zdravăn, asupra căruia nu avea nici un fel de control.
–Păi, Tony, așa cum e el, n-a arătat niciodată atât de îngrozitor ca ăla, nici chiar în zilele lui proaste, zise Eleanor.
–Tony arată minunat, spuse Ruth, și chiar așa și era: Tony arăta minunat. Precum spusese Eleanor cu o altă ocazie, Tony avea stofă în el.
Începătorii merseră la pas, la trap și în galop mic, sub ochii indulgenți ai arbitrilor, după care începu selecția. Chiar și din tribună se vedea clar îndârjirea fanatică din ochii negri ca de melc ai lui Tony. Ori câștiga, ori murea în această încercare. De la șase posibili câștigători, grupul se reduse la patru și, asupra acestora patru, arbitrii nu erau încă edificați. Fuseră trimiși de mai multe ori să meargă în galop mic. Nu erau decât trei premii, așa că unul trebuia să dispară.
În această fază, Tony jucă, în fine, ceea ce el considera în mod evident cartea cea mare. În timp ce mergea în galop mic prin fața tribunei, se așeză în genunchi pe șa și, cu o ușoară sforțare, se ridică în picioare, drept și mândru.
– O, Doamne, spuse Eleanor, reverențios și cu intonație.
Un freamăt de râs traversă tribuna. Dar Tony mai avea încă o bombă în rezervă. Se lăsă pe genunchi, se prinse cu mâinile de partea din față a șeii și stătu în cap, mișcându-și în aer, destul de nesigur, picioarele subțiri ca de păianjen.
La asta, izbucni o explozie de râsete și de aplauze, iar Tony, extrem de recompensat, își reluă locul și își îndemnă poneiul uimit, care încetinise la trap, să meargă din nou în galop mic. Toate astea, desigur, lămuriră

foarte clar problema pentru arbitri și Tony trăi umilința de a vedea cum cele trei rozete sunt înmânate rivalilor lui. Dar umilința lui nu era nimic în comparație cu umilința pe care i-o pricinuise deja preceptoarei lui.

–Sper să nu dau cu ochii de copilul ăsta până ce nu mă liniștesc, zise ea, altfel cred că sunt în stare să-i dau cu un topor în cap.

Tony însă, după ce îi dădu poneiul lui Arthur, veni vesel în tribună, după ea.

–Tony, *cretin* mic ce ești, zise ea, ce te-a apucat să faci așa ceva?

–Am vrut să le arăt cum știu eu să călăresc, Eleanor.

–Și de unde ai învățat tu să faci figurile alea de circ?

–M-am antrenat pe poneiul care strică iarba. Știi unde, la școală. Are spatele mult mai lat decât Muffet și de-aia n-am fost atât de sigur pe mine astăzi. Nu cred că oamenii ăștia știu să aprecieze ce înseamnă să călărești bine, adăugă el, dând din cap spre arbitrii care îl ofensaseră.

Eleanor amuțise.

Brat îi întinse băiatului o monedă și îi spuse să se ducă să-și cumpere o înghețată.

–Dacă n-ar fi s-o văd pe Jane călărind, spuse Eleanor, m-aș duce să-mi îngrop rușinea la toaletă. Sunt *înțepenită* de umilință.

Jane, pe Rajah, în hainele ei cele mai bune de călărit, era un spectacol plăcut. Brat n-o văzuse niciodată decât cu pantalonii ăia de călărie jerpeliți și cu jerseul lălâu pe care le purta acasă, și era surprins de silueta aceasta micuță, atât de pusă la punct.

–Dintre toți Ashby, Jane are cea mai corectă ținută, spuse Eleanor cu afecțiune, urmărind-o pe Jane cum, gravă și pricepută, îl făcea pe Rajah să schimbe piciorul la comandă. Uite-o pe singura ei rivală: fata aia înaltă, pe calul sur.

Fata înaltă avea cincisprezece ani, iar calul sur era foarte frumos, dar arbitrii i-au preferat pe Jane și Rajah. Dacă ar fi fost să te iei după palida emoție de care

dădea dovadă, Jane putea foarte bine să și piardă, dar Ruth, în schimb, era în culmea fericirii.

–Fată bună, Jane a noastră, spuse Simon, apărând lângă ei. La nouă ani, e veterană.

–Vai, Simon, ai *văzut*! zise Eleanor, disperată din nou, cum își aminti.

–Lasă, Nell, trece și asta, zise el, punându-și mâna compătimitor pe umărul ei. Putea fi și mai rău.

–Cum adică *putea* fi și mai rău?

–Bine că n-a tras și-un iodler.

La asta, Eleanor începu să râdă, și râse cu poftă.

–A, cred că e foarte nostim, zise ea, ștergându-se la ochi, și cred că am să mă amuz ani în șir, dar în clipa de față nu mi-aș dori decât să fiu în Australia pentru tot restul după-amiezii.

–Haide, Nell, spuse el. E timpul să ne luăm caii, și plecară împreună, în timp ce Jane veni să se așeze în tribună.

–Asta-i categoria palpitantă, asta care vine acum. Nu-i mare scofală să câștigi la „cincisprezece ani și sub", se auzi răspunsul ei la felicitările lui Brat. Într-o zi, am să fiu și eu acolo jos, cu ei. Cu mătușa Bee, cu Eleanor, Simon, Peggy, Roger Clint, cu ei toți.

Da, Roger Clint. Eleanor călărea pe Scapa, iapa murgă cu spinarea lungă, iar Roger Clint stătea lângă ea pe un cal castaniu care avea la toate patru picioarele cei mai lungi și cei mai albi pintenogi pe care Brat îi văzuse vreodată. În timp ce arbitrii treceau prin fața șirului, el și Eleanor discutau liniștiți.

–Cine crezi că o să iasă primul? întrebă Jane.

Brat își luă ochii de la Eleanor și Clint, forțându-se să se concentreze asupra concursului. Arbitrul o trimisese pe Bee să meargă în galop mic cu Chevron, calul castaniu cu care el urma să alerge în după-amiaza aceasta, și acum Bee se întorcea în fața tribunei. Nu o mai văzuse pe Bee în haine convenționale de călărie și era din nou surprins, așa cum se întâmplase și în cazul lui Jane. Vedea o altă Bee, serioasă și destul de impozantă.

–Tu cine crezi că va câştiga, Brat? întrebă Jane din nou.

–Timber, bineînţeles.

–Nu calul lui Peggy? Ăla care a fost al lui Dick Pope?

–Fulger? Nu. Se poate să câştige la sărituri, dar nu la asta.

Şi avea dreptate. Arbitrii îl vedeau prima dată pe Timber şi erau mult prea impresionaţi ca să se lase seduşi, fie chiar şi de înfăţişarea şi reputaţia lui Fulger.

Şi verdictul a fost popular. Când Simon îl duse pe Timber în galop mic prin faţa tribunelor, după ce primise rozeta, aplauzele s-au transformat în ovaţii.

–Nu-i asta bestia care l-a omorât pe bătrânul Felix? spuse o voce din spate. Mai bine îl împuşcau decât să-i dea premii.

Peggy, cu Fulger, ieşi pe locul doi, îmbujorată toată şi încântată; extravaganţa tatălui ei fusese întemeiată. Destul de neaşteptat, pe locul trei se situă Bee, cu Chevron.

–Ashby ăştia umflă totul, ca de obicei, spuse vocea, fiind imediat sâsâită să tacă şi indicându-i-se, probabil, că Ashby se aflau prin apropiere.

Adevăratul moment palpitant al zilei începu o dată cu categoria de sărituri libere, şi Bee veni să stea în tribună şi să trăiască evenimentul împreună cu ei.

–Numărul unu, vă rog, spuse megafonul, iar Eleanor intră în arenă pe Scapa. Scapa era o săritoare atentă şi neemotivă, dar nu putea fi convinsă nici în ruptul capului să nu se apropie de bariere. Printr-un dresaj perseverent, cu ajutorul unei balustrade, Eleanor spera că acum o convinsese să se comporte mai bine. Şi treaba merse pe parcursul unei jumătăţi de tură, până ce Scapa observă că la picioarele gardului nu exista nici un fel de obstacol nenorocit de care să trebuiască să se ferească, drept care începu din nou să înainteze prea aproape, cu inevitabilul rezultat. Putea Eleanor să fi încercat mult şi bine, tot n-ar fi reuşit s-o facă să sară la timp. Sărea în sus „până la lună", dar nimerea jos

unde nu trebuia, iar scândurelele din lemn vopsite în alb nimereau şi ele pe jos, o dată cu ea.

–Biata Nell, zise Bee. Şi cât s-a mai chinuit s-o dreseze.

Numărul doi şi numărul trei nu s-ar fi zis că fuseseră cumva dresaţi.

–Numărul patru, vă rog, zise megafonul, şi Fulger îşi făcu apariţia. „Noul costum" al lui Peggy consta dintr-o jachetă tabac-închis, puţin cam strâmtă pe talie, cu o pereche de pantaloni de călărie dintr-o piele cam decolorată, dar îi stătea bine pe calul roib, pe care îl dirija cu măiestrie. Sau, mai bine zis, stătea liniştită, lăsându-l pe Fulger să-şi facă treaba. Era un săritor desăvârşit, care trecea uşor peste obstacole, arcuindu-se fără efort în aer şi trăgându-şi sub el picioarele din spate, ca o pisică. Încheie. făcând un tur perfect.

–Numărul cinci, vă rog, glăsui megafonul.

Numărul cinci era Roger Clint, pe calul cu pintenogii lungi şi albi.

–Ştii cum îi spune? întrebă Bee. „Operaţiunea Pintenogul".

–E foarte urât, spuse Brat. Parcă ar fi călcat într-o albie cu var.

–Ştie să sară, însă.

Ştia să sară, fără îndoială, dar avea fobie la apă.

–Bietul Roger, zise Bee, uitându-se cum Pintenogul refuza să sară peste apă. A sărit cu el încolo şi încoace peste balta cu raţe, acasă, doar-doar o să-l lecuiască, şi uită-te numai ce-i face acum!

Pintenogul refuză în continuare, iar Clint trebui să-l scoată din arenă, într-o explozie de apaluze înţelegătoare.

Numerele şase şi şapte au făcut fiecare câte o greşeală.

Numărul opt era Simon, cu Timber.

Calul negru ieşi în arenă, exact aşa cum ieşise din boxă în ziua în care Brat îl văzuse prima dată, mulţumit de el şi gata să primească omagii. Când dădu cu ochii de obstacole, îşi ciuli atent urechile sensibile şi fre-

mătătoare. Simon îl trecu la galop mic, îndreptându-se spre primul obstacol. Chiar şi din locul unde stătea, Brat simţea netezimea mişcării. Mişcarea aceea lină care îl uimise în prima zi la Latchetts, când călărise pe vârful dealului. Lin, calul negru se ridică în aer şi se lăsă jos, departe de cealaltă parte a obstacolului, şi un murmur de admiraţie se auzi din mulţime pentru această splendoare aproape felină. Cu un respect aproape sincer, Brat urmărea cum trupul lui Simon se balansa în ritm cu ridicările şi coborârile calului, ca şi cum ar fi fost bucăţică din el. Era drept ca Simon să-l călărească. El, chiar de-ar trăi o sută de ani, tot n-ar ajunge la o asemenea perfecţiune. O tăcere solemnă se lăsă peste mulţime pe măsură ce unul câte unul, obstacolele rămâneau în urma lui Timber. Ar fi monstruos dacă frumuseţea asta ar greşi sau ar fi făcută să greşească. Era atâta linişte când ajunse în faţa obstacolului cu apă, încât singurul zgomot ce se mai auzea era doar vocea unui vânzător de ziare, departe de tot, la poarta principală. Şi când ateriză lin şi frumos pe cealaltă parte a gropii, din mulţime se ridică un oftat prelung. Văzuseră cu toţii perfecţiunea. Până la urmă, nu aruncaseră banii degeaba.

Atât de impresionaţi erau cu toţii, încât Simon ieşise aproape din arenă, când aplauzele de-abia izbucneau. Ultimii trei participanţi fuseseră radiaţi, aşa că Simon era ultimul concurent, turul al doilea începând imediat după el.

Eleanor reveni pe Scapa şi, ba cu vocea, ba cu pintenul, izbuti s-o facă pe îndărătnica iapă să-şi ia zborul din locul potrivit, reuşind astfel cât de cât să-şi mai reabiliteze onoarea. Mulţimea, cântărind ceea ce fusese greşit prima oară şi ceea ce reuşise să facă acum, o aprecie pentru rezultat.

Numărul doi făcu un tur periculos, dar norocos, iar numărul trei, unul periculos, dar nenorocos; după care, urmă din nou Peggy, încă îmbujorată de plăcerea reuşitei primului tur perfect.

Avu din nou bunul-simţ de a sta liniştită, în timp ce

Fulger o ridică în aer cu o extraordinară smucitură de pulpe, purtând-o în zbor peste obstacol şi îndreptându-se apoi spre următorul, cu urechile drepte şi încrezătoare. Nimic parcă nu-l putea împiedica pe calul roib de a face asta toată ziua. Întreaga acţiune îţi lăsa impresia de rutină, ceea ce deprecia întrucâtva valoarea performanţei lui; o făcea să pară prea uşoară. Parcă nici nu-ţi venea să pui la îndoială faptul că ar fi în stare să mai facă şi un alt tur perfect. Aprecia distanţele fără greşeală. Nu trebuia niciodată să se oprească şi să-şi ia avânt pentru a ajunge la punctul bun de lansare; sosea la punctul de lansare prin nu se ştie ce calcul personal, trecând uşor peste obstacole. Ca şi cum ar fi fost simple garduri. Venind acum spre zid, aşteptau cu toţii să vadă dacă şi pe acesta avea să-l trateze tot ca pe un simplu gard.

„Bum! Bum! Bum!“ spunea toba formaţiei „Silver Band“ din Bures, ca un preambul pentru „Colonel Bogey“ şi intrarea lor pe poarta principală a expoziţiei, pentru reprezentaţia de după-amiază. Fulger îşi ciuli urechile nedumerit, bănuitor. Atenţia i-a fost distrasă de la zidul acela care se apropia rapid. Îşi îndreptă din nou urechile înainte, panicat, văzându-l aproape peste el. Îşi scurtă pasul, încercând să şi-l potrivească pe spaţiul care-i mai rămăsese, dar se înşelase. Se ridică spre zid cu hotărâre şi ateriză pe cealaltă parte, străduindu-se să-şi azvârle picioarele cât mai sus, pentru a evita să lovească obstacolul, care era acum prea aproape de el. Dar potcoava piciorului din faţă, plasat mai aproape, lovi zidul în timp ce se ridica spre el şi o bucată de lemn alunecă din loc, se clătină o clipă pe margine, după care căzu pe jos.

– A-a-ah! reacţionă mulţimea rapid, cu simpatie, iar Peggy se uită în spate să vadă ce se întâmplase. Văzu gaura mică din vârful zidului, dar nu se pierdu cu firea. Îşi recăpătă controlul asupra lui Fulger, îl mângâie încurajator pe gât şi îl mână mai departe, spre următorul obstacol.

– Bravo, Peggy! murmură Bee.

În depărtare, formația interpreta acum „Colonel Bogey", iar Fulger nu-i mai băga în seamă; știa totul despre formațiile muzicale. Formațiile îl acompaniaseră la câteva dintre cele mai bune performanțe pe care le avusese. Își reluă rutina și încheie sărind atât de strâns peste obstacolul cu apă, încât spectatorii simțiră că li se taie răsuflarea.

– Simon n-o să poată niciodată întrece așa ceva, zise Bee. De fapt, turul ăla perfect al lui Timber a fost un miracol.

Cei patru pintenogi lungi ai calului lui Roger Clint trecură arena în viteză, cu un aer sprinten și degajat, până ce ajunseră la apă. În fața distanței lungi până la ultimul obstacol, Pintenogul se opri și chibzui. Clint tratà amabil cu el, dar Pintenogul nici nu vroia să audă. „Știu eu prea bine ce e în spatele gardului ăla și *nu-mi place!*" părea el să spună. Din proprie inițiativă se întoarse spre obstacol și începu să meargă în galop mic. Roger se arcui bine în șa și îl conduse spre obstacol, iar Pintenogul zbură înainte, decis din toate mădularele. În ultima jumătate de secundă, se răzgândi, la fel de subit cum se hotărâse, își înfipse vârfurile copitelor în pământ și derapă, oprindu-se lângă gard.

Mulțimea râse și Roger Clint la fel. Se lăsă din nou în șa din poziția pe care și-o luase încolăcind cu brațele gâtul calului. Îl duse pe Pintenog de cealaltă parte a obstacolului și îi arătă apa. Îl împinse lângă ea și îl lăsă s-o inspecteze de aproape. Îl plimbă în jurul ei și îl lăsă să se uite și la cealaltă margine. După care îl mână înapoi, în capătul îndepărtat al pistei și îl roti spre obstacol. Cu un fel de „Of, bine, hai s-o facem și p-asta", Pintenogul se propti pe picioarele din spate și țâșni înainte, traversând pista în goană și zburând peste apă la numai câțiva centimetri. Mulțimea râse încântată și chipul bronzat al lui Clint își arătă dinții albi. Călărețul își ridică pălăria, salutându-i pe cei care îl aplaudau, fără să se uite însă la ei, la fel ca un jucător de crichet care își saltă cascheta, după care ieși călare din arenă, foarte satisfăcut de faptul că ignorase pri-

virea descalificatoare a arbitrului suficient de mult timp cât să-l poată convinge pe Pintenog să traverseze obstacolul nesuferit.

Numărul șase a făcut două greșeli. Numărul șapte, două și jumătate.

– Numărul opt, vă rog, spuse megafonul, și, înfiorându-se, Jane își puse mâna în mâna lui Bee. De astă dată, Ruth nu avu nevoie să-și confecționeze evenimentul dramatic pe gustul ei; stătea în suspans, cu gura căscată, și uitase complet că e Ruth Ashby.

Timber nu avea nici experiența, nici puterea de mașină a lui Fulger. El trebuia călărit. Posibilitatea de a întrece performanța aproape impecabilă a calului lui Peggy Gates depindea în egală măsură de agerimea lui Simon și de capacitățile lui Timber. Lui Brat i se păru că Simon era foarte alb în jurul gurii. Pentru Simon, miza era mai mare decât câștigarea cupei la o măruntă competiție locală. Trebuia să ia el premiul în locul fetei care încercase să i-o plătească aducând în concurs un câștigător consacrat, pentru a învinge caii lui neîncercați.

Timber intră cu un aer nedumerit. Parcă ar fi spus: „Am mai *făcut* asta". Văzând obstacolele, ciuli urechile, după care și le mișcă întrebător. Nu mai ardea de nerăbdare să meargă spre ele, ca atunci când reprezentaseră o experiență nouă. Dar se îndreptă manierat spre primul și sări peste el cu un efort ușor, fluid, cum numai el știa s-o facă. Lui Brat i se păru că aude inimile celorlalți Ashby, bătând lângă el. Și-o auzea clar pe a lui; făcea un zgomot ca toba formației „Silver Band" din Bures. Simon parcursese jumătate din tur. Ruth își închisese gura și ochii și arăta de parcă se ruga. Deschise ochii la timp, pentru a-l vedea pe Timber sărind peste obstacol; un râu negru și lin, revărsându-se peste bariera albă. „O, slavă Ție, Doamne", zise Ruth. Mai rămâneau doar zidul și apa.

În timp ce Timber se întorcea la capătul celălalt al arenei, pentru a veni înapoi, o rafală de vânt îi zbură lui Simon pălăria de pe cap, rostogolind-o pe jos, în

urma lui. Brat era de părere că Simon nici măcar nu-şi dăduse seama. Nici măcar Tony Toselli nu dovedise atâta concentrare ca Simon. Era clar că pentru Simon nu mai exista nimic pe lume decât el, calul negru şi obstacolele de sărit. Nimeni, dar *nimeni* nu avea să se interpună între Simon Ashby şi soare şi să scape basma curată.

Tot ceea ce Simon ştia despre călărie, tot ceea ce învăţase de când se aşezase prima dată pe un ponei, la vârsta de doi ani, era închinat efortului de a-l face pe Timber să treacă cu bine peste zid. Lui Timber nu-i plăceau obstacolele dure şi serbede.

Îşi începuse galopul spre zid când un terrier alb scandalagiu ţâşni din tribună, alergând după pălăria aflată mai departe, şi se rostogoli în faţa lui Timber ca o minge puternic lovită, lătrând entuziast, aşa cum numai un terrier ştie să facă.

Timber se trase la o parte din faţa acestei terori, trecându-l toate apele.

Ruth închise iarăşi ochii şi recurse din nou la rugăciune. Simon îl potoli pe Timber cu răbdare, întorcându-l în galop mic şi dându-i toată atenţia, în timp ce cineva scotea câinele şi i-l ducea înapoi stăpânului. (Care spuse: „Scumpul de Scottie, sărăcuţul, cât pe-aci să fie omorât!") Răbdător, în timp ce secundele se scurgeau nemilos, Simon se străduia să-l liniştească pe Timber. Ştia, probabil, că îi expira timpul, că incidentul cu câinele era considerat acum oficial încheiat şi că orice secundă de întârziere în plus lucra împotriva lui.

Brat se minunase adesea de capacităţile lui Simon de autostăpânire, dar nu mai văzuse până acum o probă atât de formidabilă. Tentaţia de a-l face pe Timber să sară, în starea în care se afla, era probabil enormă. Dar Simon nu vroia să rişte nimic cu Timber. Ceda din timpul care îi mai rămânea, pentru a câştiga ceva şanse mai bune pentru Timber.

Şi apoi, după ce calculase evident timpul până la ultima limită posibilă, porni din nou spre zid cu Timber, tot transpirat, dar stăpânit. Exact înainte să ajungă la obstacol, Timber ezită puţin.

Şi Simon stătu nemişcat.

Dacă ar fi fost posibil ca lui Brat să-i placă Simon Ashby, atunci acesta ar fi fost momentul.

Calul, căruia nu-i fusese distrasă atenţia de la sarcina din faţa lui, îşi adună puterile şi se catapultă peste obstacolul nesuferit. Apoi, uşurat de faptul că-l lăsase în urmă, o luă la goană încântat spre apă şi, cât ai clipi, zbură peste ea, ca o mierlă.

Simon reuşise.

Jane îşi luă mâna din mâna lui Bee şi îşi şterse palmele de o batistă cocoloşită şi făcută ghemotoc.

Bee îl luă pe Brat de braţ, strângându-l uşor.

Uriaşa dezlănţuire de ovaţii acoperea orice cuvânt.

În liniştea care urmă, Ruth spuse, ca o persoană ce-şi aminteşte de un angajament penibil:

–Vai de mine! Mi-am dat zălog renta pe o lună.

–Cui? întrebă mătuşa ei.

–Lui Dumnezeu, zise Ruth.

26

BRAT SE STUDIE în oglinjoara crăpată din toaleta improvizată pentru bărbaţi şi ajunse la concluzia că galbenul pal şi violetul nu-i veneau mai bine decât lui Simon. Lui Roger Clint, oacheş la chip, i s-ar potrivi splendorile astea primăvăratice. Roger Clint ar arăta probabil grozav cu ele. Nu avea chef să-l privească pe Roger Clint cu un ochi favorabil. De câte ori o zărise pe Eleanor în această după-amiază, o găsise în compania domnului Clint şi, mai mult chiar, i se păruse că se simte bine în compania lui.

Brat îşi trase mai bine pe ochi cozorocul galben. Îl mistuia un chin bolnăvicios; o invidie spirituală.

–Şi ce-are a face asta cu tine? spuse o voce în sinea lui. Eşti fratele ei: ai uitat?

–Gura!

–Nu poţi ţine doi pepeni într-o mână, ştii bine.

–*Gura!*

Ieşi din toaleta aproape goală şi se duse după Chevron. Problemele serioase ale zilei se terminaseră şi plutea un aer de relaxare. La umbra copacilor, concurenţii care participaseră la evenimentele mai solemne, plimbau acum poneii şi pălăvrăgeau în aşteptarea cursei de cai. Peggy Gates, singură în acel moment, stătea călare pe un ponei murg voinic şi îşi rotea ochii deasupra mulţimii, căutând pe cineva. Părea obosită şi descurajată. Când ajunse în dreptul ei, Brat se opri şi spuse:

–Mare ghinion ai avut.

–O, bună, domnule Ashby! Cu ce anume?!

–Cu toba aia mare.

–A, la asta v-aţi referit! zise ea, zâmbindu-i. Asta nu-i decât unul dintre ghinioane. Părea destul de împăcată cu situaţia şi totuşi Brat ar fi putut jura că atunci când venise lângă ea avea lacrimi în ochi.

–Baftă la cursă! spuse ea.

Mulţumindu-i, Brat se îndepărtă, când ea îi spuse:

–Domnule Ashby, ştiţi cumva, am făcut ceva care să-l supere pe Simon?

Brat îi răspunse că nu, din câte ştia el.

–O-o, am impresia că mă cam evită în ultima vreme şi nu-mi dau seama ce i-am putut face ca să... ca să nu-i...

Fără îndoială, acum avea lacrimi în ochi.

–Of, *ştiţi* ce, zise ea, apoi schiţă un zâmbet, fără să-i reuşească însă prea bine, şi plecă, făcându-i cu mâna.

Aşadar, nu dorinţa de a fi stăpână la Latchetts o îmboldise pe frumuşica Peggy, ci dăruirea faţă de Simon. Biata Peggy. Simon n-avea s-o ierte niciodată pentru Fulger.

Eleanor aştepta sub copaci, călare pe Uriaş, dar,

etrier în etrier cu ea, era Roger Clint, care îşi găsise şi el un ponei pentru cursa de după-amiază. Roger îi turna o poveste lungă, iar Eleanor încuviinţa din cap, înţelegătoare; Brat îi ocoli de departe şi se duse spre grajduri. În grajduri, îi găsi pe Bee şi pe Gregg. Gregg îl cântări înainte de competiţie şi puse şaua pe Chevron, care era agitată şi nefericită.

– O deranjează zgomotul mulţimii, zise Gregg. E ceva ce aude şi nu poate înţelege. În locul dumneavoastră, domnule Patrick, aş scoate-o şi m-aş plimba cu ea. Duceţi-o pe afară şi arătaţi-i oamenii, care o s-o intereseze atât de mult, încât o să uite de hachiţe.

Prin urmare, Brat scoase în parc iapa roaibă, care se agita fără rost şi, încet-încet, aceasta se calmă, aşa cum bine ştiuse Gregg. Curând după aceea, se întâlni cu Simon, care îi atrase atenţia că era timpul să se îndrepte spre start.

–Sper că n-ai uitat să semnezi în registru? întrebă el.

–Registru? spuse Brat. De ce să semnez?

–Ca să se vadă că eşti de acord cu participarea calului tău la cursă.

–N-am mai auzit până acum de aşa ceva. Calul a fost înregistrat, nu-i aşa?

–Ba da, dar în anii precedenţi au avut necazuri cu nişte participanţi neautorizaţi. Nişte poame de filfizoni, care au pus mâna pe nişte cai străini, şi ai căror stăpâni nu vruseseră să-i bage în cursă. Au tras o hoinăreală de plăcere şi, nu o dată, au nenorocit bietul cal, care era deja obosit.

–În regulă. Unde e registrul?

–La locul de cântărire. Am eu grijă de Chevron până te întorci. N-are nici un rost s-o bagi în vânzoleala aia.

În biroul mic, în spatele mesei, stătea colonelul Smollett.

–Ei, tinere Ashby, familia ta a ieşit foarte bine astăzi, ce zici? Nici mai mult, nici mai puţin, decât trei locuri întâi. Ai de gând să-l adaugi şi pe-al patrulea? Registru? Ce registru? A, hârtia. Da, da. Uite-o.

Semnând unica foaie de hârtie care i se dădu, Brat

spuse că nu mai auzise până acum de o asemenea metodă.

– Probabil că nu. Nici eu, de altfel. Dar are, într-o oarecare măsură, rolul de a asigura Expoziția împotriva pierderilor. Anul trecut, tipul al cărui cal a fost călărit fără ca el să știe a dat Expoziția în judecată pentru daune. Și mai că le-a și obținut. Așa că fratele tău a propus acest sistem de asigurare.

– Fratele meu? Simon a propus asta?

– Da, Simon are minte, nu glumă. Nimeni nu mai poate spune acum că i-a luat cineva calul fără să aibă voie.

– Am înțeles.

Se întoarse și o recuperă pe Chevron din custodia lui Arthur.

– Domnul Simon a zis că nu mai putea aștepta, domnule Patrick, dar mi-a spus să vă urez succes. S-a dus înapoi în tribună, cu restul familiei, ca să urmărească finișul.

– Bine, Arthur; mulțumesc.

– Vreți să vin la start cu dumneavoastră, domnule?

– A, nu, mulțumesc.

– Atunci, mă duc să-mi găsesc și eu un loc de unde să văd. Succes, domnule. Pariem pe dumneavoastră.

Și plecă grăbit prin mulțime.

Brat puse hățurile peste capul lui Chevron și, când să se pregătească să încalece, se gândi să se mai uite o dată la chingă. O strânsese deja, dar poate că o făcuse prea strânsă.

Cineva slăbise însă chinga.

Brat stătea în picioare cu ochii zgâiți, ținând în sus aripa șeii. Cineva o slăbise, de când lăsase iapa cu Simon. Puse mâna sub chingă și verifică atent cât era de slăbită. Estimă că ar fi putut ieși așa afară din parc, pe câmp, și că poate l-ar mai fi ținut la încă vreo două garduri. După asta, șaua ar fi alunecat de pe Chevron, deja extrem de excitată, și iapa ar fi luat-o razna.

Arthur? Nu, nu Arthur. Simon, aproape mai mult ca sigur.

Strânse chinga și porni spre start. În timp ce sosea, îl ajunse din urmă Roger Clint, în alb și roșu, călare pe Pintenog.

– Patrick Ashby, nu-i așa? zise el. Numele meu e Roger Clint. Se înclină și își dădură mâna. Ce bine că ești din nou la Bures.

– Cine a câștigat cursa de cai? întrebă Brat.

– Eu. Cu un cap înaintea lui Nell.

– Ei, Nell!

– Ea câștigase cu un an înainte, pe Uriaș, așa că am făcut prin rotație. Oricum, vroiam o cupă de argint.

Brat nu mai avea timp să-l întrebe de ce râvnea atât de mult la o cupă de argint. Se aliniau, iar el era numărul cinci, Roger Clint situându-se mai încolo, la capăt. Fiind paisprezece concurenți, era mare înghesuială. Nu exista nici o barieră, desigur, startul urmând să fie dat cu un stegulet.

Brat nu se grăbi la start. Îi lăsă pe ceilalți să i-o ia în față, ca să-și poată evalua adversarii. Ajunse la concluzia că cel puțin cinci erau cai care fuseseră atât de mult călăriți astăzi, încât nu aveau nici o importanță, nefăcând decât să aglomereze cursa și să strice lucrurile pentru cei mai buni decât ei. Pe alți trei îi văzuse sărind într-o competiție de juniori și avea convingerea că nu vor mai fi în stare să termine cursa. Mai rămâneau cinci posibili, iar dintre aceștia, trei erau periculoși: un cal murg, de luptă, călărit de stăpânul lui ofițer; un cal roib tânăr, extrem de îndrăzneț, călărit de un tânăr fermier; și calul lui Roger Clint.

Treceau peste garduri în mare goană; doi din grupul extenuaților, luptându-se pentru poziție, se loviră unul de celălalt și, clătinându-se, intrară într-un al treilea. Unul dintre săritorii „juniori" căzu îngrozitor cu capul în jos peste primul gard dinspre câmp și dărâmă totodată celelalte două animale sleite de oboseală. Ceea ce, din fericire, eliberă terenul.

Lui Chevron îi plăcea să vadă cai în fața ei și era limpede că se simțea bine. Adora să sară și depășea obstacolele cu un aer îndrăzneț și degajat. Dacă n-ar

fi fost practic imposibil, mai că ai fi zis că fredonează de plăcere. Asistă la rateul celorlalţi doi săritori „juniori" în faţa unui obstacol ascuns şi trecu în zbor, fluturându-le cu copitele pe la nas.

Terenul se golea de minune.

Brat începu să capete avans.

Îl depăşi fără efort pe al cincilea dintre posibilii adversari. Al patrulea pufăia ca un cimpoi, dar părea că mai rezistă încă puţin. Departe, în faţa lui, erau soldatul pe calul murg, puternic, fermierul, pe calul roib, tânăr şi mare, şi Roger Clint, pe calul castaniu cu pintenogi albi. Cu excepţia lui Chevron a lui, calul lui Clint era cel mai valoros din cursă, dar soldatul călărea ca un veteran, iar fermierul ca un om căruia nu-i pasă dacă îşi frânge gâtul.

Traseul mergea mereu spre dreapta, iar calul tânăr al fermierului sărea cu perseverenţă în dreapta, aşa că nu erai deloc în siguranţă dacă veneai paralel cu el, întrucât calul lua curbele foarte strâns. Şi, cum nimeni nu avea chef să facă o curbă mai largă decât trebuia, trenau puţin cu toţii în spatele calului roib mare, până ce ajungeau în linie dreaptă şi puteau să-l depăşească fără să fie dezavantajaţi. Întrecerea decisivă urma să aibă loc când ajungeau înapoi pe ultimii opt sute de metri din parc.

Treptat-treptat, cimpoiul, pe care-l avea de atâta timp lângă urechea stângă, se pierdu undeva în urmă şi, când intrară înapoi în parc, în cursă nu mai erau decât patru: soldatul, fermierul, Clint şi el. Ceilalţi doi nu-l prea deranjau, dar vroia în schimb să-l învingă pe Roger Clint.

Clint întoarse capul spre el când lăsară câmpul în urmă şi îi surâse prietenos. După asta, nu mai avură timp de amabilităţi. Brusc, îşi luară viteză, de parcă ar fi apăsat cineva pe un buton, gonind toţi patru la înghesuială pe aleea înverzită, printre fanioanele roşii care fluturau în vânt, ca şi cum, la celălalt capăt, i-ar fi aşteptat cine ştie ce onoruri fastuoase. Calul roib tânăr şi mare începu să se cam târască; iar calul de luptă,

deşi tare ca piatra şi în aparenţă neistovit, părea a nu mai avea resurse de viteză pentru final. Brat se hotărî s-o menţină pe Chevron cu nasul în dreptul pulpelor calului castaniu şi să vadă ce va urma. Împreună, îşi croiră drum înainte, în faţa calului murg şi a celui roib. Fermierul folosea biciul şi, cu fiecare lovitură, calul se târa tot mai mult. Soldatul stătea nemişcat pe calul murg, sperând, evident, că robusteţea îşi va spune cuvântul în cele din urmă.

Brat se uită bine la Pintenog şi ajunse la concluzia că acesta obosea rapid, iar Clint, după felul grijuliu în care îl călărea, ştia şi el asta. Mai aveau de trecut peste două garduri. Habar n-avea câtă viteză sau vigoare mai zăcea în Chevron, aşa că se hotărî că metoda cea mai prudentă era aceea de a încerca să-l păcălească pe Clint. O scutură pe Chevron şi o duse până în dreptul Pintenogului, ca şi cum ar fi făcut efortul final. Clint mări viteza pentru a ţine pasul şi traversară împreună ultimele două obstacole, Brat rămânând deliberat puţin în urmă şi prin urmare în afara unghiului vizual al lui Clint. Apoi, Brat slăbi momentan strânsoarea, iar Clint, considerând de la sine înţeles că o rămânere în urmă atât de aproape de potou denotă vlăguire, se bucură că nu mai trebuia să-şi stoarcă totuşi calul de ultimele puteri şi se relaxă puţin. Brat ceru maximum de la Chevron şi veni din spate ca un bolid. Clint ridică privirea, uimit, şi dădu din nou viteză Pintenogului, dar era prea târziu. Ajunseră prea aproape de stâlp, aşa cum bine calculase Brat. Îi şterpelise cursa.

– Din toate „chichiţele meseriei" nu m-aş fi gândit că asta o să-mi vină de hac! râse Clint în timp ce îşi duceau caii la pas spre camera de cântărire. Cred că ar trebui să mă caut la cap.

Şi Brat simţi că, indiferent dacă Eleanor avea să se mărite sau nu cu el, lui îi plăcea foarte mult Roger Clint.

27

BRAT SE AŞTEPTASE ca succesul repurtat să-i fi consolidat lui Simon structura spirituală în dezagregare şi ca fisurile să fi dispărut. Dar s-ar fi zis că se întâmplase tocmai pe dos. Încordarea de după-amiază, urmată de învingerea triumfală a unui adversar ca Fulger, mai măcinase ceva din temelie şi îi zdruncinase şi mai mult echilibrul.

–Nu l-am văzut niciodată pe Simon umflându-se aşa în pene, zise Eleanor, urmărindu-l pe Simon peste umărul lui Brat, în timp ce dansau în acea seară. O spusese de parcă şi-ar fi cerut scuze. De obicei e atât de dezinvolt când câştigă.

Brat spuse că ar putea fi din cauza şampaniei şi o întoarse pe fată cu spatele la Simon.

Toată ziua abia aşteptase să danseze cu Eleanor, dar până la urmă dansă mai întâi cu Bee. Exact la fel ca atunci când renunţase la prima ocazie de a călări cu Eleanor, preferând să se plimbe pe Tanbitches cu fantoma lui Pat Ashby, la fel şi acum, când veni momentul primului dans cu Eleanor, descoperi că vroia altceva mai bun. Traversase încăperea până la Bee şi întrebase: „Dansezi cu mine?". Dansară, tăcând fericiţi, singura ei remarcă fiind: „Cine te-a învăţat să trişezi aşa la curse?"

–N-a fost nevoie să mă înveţe nimeni. Este păcatul originar.

Râse uşor şi îl mângâie cu mâna pe care o ţinea pe umărul lui. Ce femeie drăguţă era Bee Ashby şi cât o iubea. Singura fiinţă pe care o mai iubise fusese un cal numit Suriul.

–De când Tony s-a dat îngrozitor în spectacol, nu prea te-am mai văzut în după-amiaza asta, zise Eleanor.

Brat spuse că vrusese să discute cu ea înainte de cursă, dar era foarte prinsă de conversaţia cu Roger Clint.

–A, da. Mi-aduc aminte. Unchiul lui vrea ca el să

renunţe la fermă şi să se ducă să stea în Ulster. Ştii, unchiul lui e Tim Connell, cel care are crescătoria de cai de la Kilbarty. Tim vrea să se retragă şi intenţionează să-i lase locul lui Roger, dar Roger nu vrea să plece din Anglia.

Normal, se gândi Brat, Anglia şi Eleanor la un loc erau raiul pe pământ.

–Dar nu-l prea văd pe-aici astă-seară.

–Nu, n-a mai rămas la dans.

–Nu? spuse Brat, surprins.

–A venit doar să ia cupa de argint, s-o ducă acasă nevestei-sii.

–Are *nevastă*?!

–Da, i-a făcut primul copil săptămâna trecută şi l-a trimis la concurs să-i aducă un pocal de botez. Dar care-i problema? întrebă ea.

–Nimic, mă gândeam doar că am să-i rup picioarele lui Ruth, zise el, începând din nou să danseze.

Eleanor părea amuzată şi spuse:

–Ruth a fabulat?

–Mi-a zis că el vrea să se însoare cu tine.

–A, păi, a vrut într-adevăr, dar asta mai demult. Şi, bineînţeles, anul trecut nu era însurat, aşa că Ruth nu era probabil la curent cu asta. Ai de gând să fii patern şi să-mi supraveghezi planurile de măritiş?

–Ai vreunul?

–Nu, nici vorbă.

Pe măsură ce seara înainta, iar el dansa tot timpul numai cu Eleanor, ea îi spuse:

–Zău, Brat, trebuie să mai dansezi şi cu altcineva.

–Am dansat.

–Doar cu Peggy Gates.

–Aha, îmi ţii socoteală. Din cauza mea nu poţi dansa cu cine ai vrea?

–Nu, îmi place să dansez cu tine.

–Bine, atunci.

Era probabil prima şi ultima seară când dansa cu Eleanor. Puţin înainte de miezul nopţii, se duseră sus la bufet, îşi umplură farfuriile şi se aşezară la una dintre

măsuțele de pe balcon. Bufetul era în clădirea propriu-zisă a hotelului, iar balconul, o lucrătură de fier, stil Regency, dădea spre grădinița de lângă hotel. În grădină și deasupra meselor de pe balcon atârnau lampioane chinezești.

– Sunt prea fericită ca să mănânc, zise Eleanor și, tăcând, bău visătoare din șampanie. Îți stă foarte bine în haine de seară, Brat.

– Mulțumesc.

– Îți place rochia mea?

– N-am văzut în viața mea o rochie mai frumoasă.

– Speram și eu să-ți placă.

– Ai mâncat deja masa de seară?

– Nu. Am băut doar câteva pahare și am mâncat un sandviș.

– Atunci, mai bine mănâncă.

Mâncă fără chef, ceea ce era nou la Eleanor.

– Ce ocazie pentru familia Ashby, nu-i așa, a Șaptezeci și patra Expoziție Agricolă Anuală de la Bures... Stai așa, nu te mișca, ți-a intrat un țânțar după guler.

Se aplecă și-l lovi ușor peste ceafă.

– Vai, a luat-o în jos! Și, fără fasoane, ca o soră, îi împinse capul într-o parte cu o mână, în timp ce cu cealaltă scotea insecta.

– L-ai prins? întrebă el.

Dar, cum Eleanor tăcea, își ridică privirea spre ea.

– Tu *nu ești* fratele meu! spuse ea. Nu puteam să simt ceea ce... se opri, îngrozită.

În tăcerea care se lăsase, se auzea bătaia tobelor tocmai din sala de dans.

– Vai, Brat, ce rău îmi pare! N-am vrut, zău! Cred că am băut prea mult. Începu să plângă în hohote. Vai, Brat, iartă-mă! Își luă geanta de pe masă și ieși, împleticindu-se, din balconul întunecos, intrând în bufet. Mă duc să mă întind și să mă dezmeticesc.

Brat o lăsă să plece și se gândi să se ducă mai bine în bar. În sala de întruniri se asista la un fel de scamatorie, iar barul era gol, cu excepția lui Simon, care stătea singur cu o sticlă de șampanie, la o masă din fund.

– A! Fratele meu mai mare, zise Simon. Nu te interesează tragerea la loterie? Bea un pahar.

– Mulțumesc. Îmi cumpăr singur.

Își luă un pahar cu băutură de la bar și traversă cu el încăperea lungă, până la masa lui Simon.

– Presupun că jocul de loterie, cu așteptarea rezultatului, ți se pare prea lung, zise Simon. Tu vrei ca totul să fie pus la punct înainte de a paria.

Brat nu luă în seamă remarca.

– N-am avut încă ocazia să te felicit pentru că ai câștigat cu Timber.

– N-am nevoie de laudele tale.

Simon era beat, fără doar și poate.

– Sunt prost crescut, nu-i așa? spuse el ca un copil încântat. Dar îmi place să fiu prost crescut. Mă port foarte urât în seara asta, nu? Sunt cam slobod la gură. Ia și bea un pahar.

– Am deja unul.

– Nu prea-ți place de mine, da?

Părea încântat de antipatia lui Brat.

– Nu prea.

– Și, mă rog, de ce?

– Fiindcă ești singurul care nu crezi că sunt Patrick, așa presupun.

– Adică, vrei să spui că sunt singurul care *știe* că nu ești?

Urmă o tăcere prelungită, timp în care Brat îi scrută ochii strălucitori, cu ciudatul lor contur închis la culoare.

– Tu l-ai omorât, zise el, brusc sigur de asta.

– Sigur că da. Se aplecă în față și se uită satisfăcut la Brat. Dar n-ai să poți niciodată să spui asta, nu? Fiindcă, de fapt, Patrick n-a murit. Trăiește și eu vorbesc acum cu el.

– Cum ai făcut-o?

– Ai vrea să știi, așa-i? Păi, am să-ți spun. E foarte simplu. Se aplecă și mai aproape și spuse în surdină, pe un ton prefăcut confidențial: Vezi tu, sunt vrăjitor. Pot fi în același timp în două locuri.

Se rezemă de spătar, amuzându-se de dezumflarea lui Brat.

– Mă crezi, probabil, mult mai beat decât sunt, amice, zise el. Ţi-am spus despre Patrick, fiindcă eşti părtaşul meu postum. Splendid epitet, l-am brodit perfect. Dar dacă îţi închipui că am să-ţi torn toate detaliile, te înşeli amarnic.

– Atunci, de ce ai făcut-o?

– Era un băieţel foarte prostuţ, spuse el, „à la Simon", pe un ton înfumurat, şi nu merita Latchetts. După care, adăugă, fără nici o faţadă: Dacă vrei să ştii, îl uram.

Îşi mai turnă un pahar de „Ayala" şi îl bău. Râse în barbă şi spuse:

– Ce minunată îngemănare spirituală! Eu nu te pot da în vileag, tu nu mă poţi da în vileag!

– Ai, totuşi, un avantaj faţă de mine.

– Da? Care?

– N-ai scrupule.

– Da; presupun că e un avantaj.

– Trebuie să te înghit, dar tu, în schimb, n-ai nici cea mai mică intenţie să mă înghiţi, aşa-i? Ai făcut tot ce-ai putut ca să mă omori azi după-amiază.

– Nu chiar tot.

– Să înţeleg că ai să recuperezi?

– Am să recuperez.

– Mă aşteptam eu. O persoană capabilă de a fi în acelaşi timp în două locuri poate găsi ceva mai bun decât o chingă slăbită.

– O, evident. Dar trebuie să te mulţumeşti cu ce ai la îndemână.

– Înţeleg.

– N-ar fi normal ca, în schimbul mărturisirilor mele, să-mi spui *şi tu* ceva?

– Ce să-ţi spun?

– Cine eşti?

Brat îl privi îndelung.

– Nu mă recunoşti? zise el.

– Nu. Cine eşti?

– Răzbunarea.

Ieşi din bar şi zăbovi puţin, rezemat de balustradă, până ce se linişti pe dinăuntru şi începu să respire mai uşor. Încercă să se gândească unde ar putea găsi un loc singur ca să mediteze bine la toată treaba asta. Nu exista aşa ceva în hotel; chiar şi în dormitor, Simon putea să apară oricând; va trebui să iasă afară.

Se duse să-şi ia haina de la numărul 17 şi, întorcându-se, se întâlni cu Bee.

– Aţi înnebunit cu toţii? spuse Bee, supărată. Eleanor plânge, sus. Simon se îmbată în bar, iar tu, arăţi acum de parcă ai fi văzut o stafie. Ce v-a apucat pe toţi? V-aţi certat?

– Să ne certăm? Nu. A fost o zi istovitoare pentru Eleanor şi Simon.

– Şi *tu*, de ce eşti aşa de pământiu la faţă?

– Aerul din sala de bal. Ai uitat, eu vin din spaţiile mari, aflate în aer liber?!

– Şi eu care credeam că spaţiile mari, aflate în aer liber, sunt înţesate cu săli de dans.

– Te superi dacă iau maşina, Bee?

– Ca să te duci unde?

– Vreau să văd răsăritul de soare din Kenley Vale.

– Singur?

– Singur de tot.

– Pune haina pe tine, zise ea. E frig afară.

În vârful dealului ce domina Kenley Vale, opri maşina şi întoarse cheia în contact. Era tot întuneric şi avea să mai fie întuneric pentru încă o bucată de vreme. Se dădu jos şi rămase în picioare pe liziera de iarbă, rezemat de capotă şi ascultând liniştea. Pământul şi iarba miroseau puternic în aerul reavăn, după dogoarea soarelui de ieri. Văzduhul era nemişcat. Undeva, departe, dincolo de Kenley Vale, şuiera un tren.

Îşi aprinse o ţigară şi se simţi mai bine cu stomacul. Numai că zbuciumul se mutase doar mai sus. Zbuciumul era acum în mintea lui.

Avusese dreptate în legătură cu Simon. Avusese

dreptate când observase asemănarea cu Timber; animalul pursânge, cu maniere frumoase, care era totodată însă și un ticălos. Simon îi spusese adevărul, acolo, în fundul barului. Îi făcuse plăcere să-i spună adevărul. Se zice că toți ucigașii vor să se laude cu crimele lor; probabil că Simon năzuise adesea să dezvăluie cuiva cât de isteț fusese el. Dar n-o putuse face niciodată până acum, când găsise un ascultător „sigur".

El, Brat Farrar, era ascultătorul „sigur".

El, Brat Farrar, era proprietarul moșiei Latchetts, iar Simon considera de la sine înțeles că el va păstra ceea ce luase. Că își va păstra proprietatea, ca tăinuitor al lui Simon.

Dar asta, firește, nu era posibil. Întovărășirea nelegiuită cu Loding era un lucru, dar întovărășirea pe care Simon, atât de batjocoritor, o lua drept bună nu era posibilă. Era monstruoasă. De neconceput.

Și, așa stând lucrurile, ce-i rămânea lui de făcut în această situație?

Să se ducă la poliție și să spună: „Știți, eu, de fapt, nu sunt Patrick Ashby. Patrick Ashby a fost omorât de fratele lui acum opt ani. Știu, fiindcă el mi-a spus-o când era cam beat?"

Și atunci, i se va atrage atenția că, în timpul anchetei legate de moartea lui Patrick Ashby, se dovedise că Simon Ashby își petrecuse orele cheie în compania fierarului din Clare.

Ar putea să le spună adevărul despre el însuși, dar nu s-ar schimba nimic, în afară de viața lui. Patrick Ashby ar rămâne tot un sinucigaș.

Cum o făcuse, oare, Simon?

„Trebuie să te mulțumești cu ce ai la îndemână", îi spusese el în legătură cu slăbirea chingii.

Ce avusese „la îndemână" în ziua aceea, cu opt ani în urmă?

Slăbirea chingii fusese o combinație de premeditare și improvizație. Îi aruncase într-o doară sugestia de a semna în registru. Dacă ținea și scăpa astfel de el, atunci Simon avea toată libertatea să-și realizeze restul planului. Dacă nu ținea, nu era nici o supărare. Pentru oricine, aranjamentul putea părea nevinovat.

Așa îi lucrase lui Simon mintea în legătură cu chinga și tot așa, fără îndoială, îi lucrase și cu opt ani în urmă. Un aranjament nevinovat și indiscutabil. Utilizarea mijloacelor avute „la îndemână".

Cum procedase Simon în urmă cu opt ani, ca să obțină ocazia dorită dintr-un nevinovat complex de împrejurări?

Brat își muncea mintea din greu cu această problemă, când prima suspinare a văzduhului fremătător îi șopti că se ridicau zorile. Vântul începu din nou să bată, de astă dată ridicând frunzele și zbârlind iarba, iar răsăritul era cenușiu. Privi cum se făcea lumină. Primele triluri de păsărele punctară tăcerea.

Stătea acolo de câteva ore și tot nu se apropiase de o soluție în problema cu care se confrunta.

Un polițist apăru agale, împingând o bicicletă, și se opri să-l întrebe dacă avea vreun necaz. Brat îi spuse că respira puțin aer curat, după o distracție.

Polițistul se uită la cămașa lui scrobită și îi acceptă explicația, fără nici un comentariu. Se uită în interiorul mașinii și spuse:

– E prima dată când văd un tânăr care respiră aer curat de unul singur, după o distracție. Sper că nu i-ați făcut fetei de petrecanie, domnule?

Brat se întreba ce ar fi zis omul dacă i-ar fi spus: „Nu, dar sunt tăinuitor al altei crime".

– M-a refuzat, zise el.

– Aha, înțeleg. Vă alinați durerea. Ascultați-mă pe mine, domnule, peste o săptămână, o să fiți așa de mulțumit, că o să vă vină să dansați pe stradă.

Și plecă, împingându-și bicicleta pe coama dealului.

Brat începu să tremure de frig.

Se sui în mașină și o luă înainte, după polițist. Unde se poate bea ceva cald? întrebă el.

Polițistul îi spuse că la intersecția principală, câțiva kilometri mai încolo, se găsea un restaurant non-stop.

La restaurant, unde, după întinderile cenușii ale zo-

rilor, atmosfera era caldă, strălucitoare şi mondenă, bău o cafea filtru. O femeie plinuţă prăjea cârnaţi pentru doi şoferi de camion, iar un al treilea îşi încerca norocul la jocurile mecanice din colţ. Aceştia aruncară o privire nepăsătoare spre hainele lui de seară şi, în afara schimbului de saluturi, îl lăsară în pace.

Reveni la Bures la ora micului dejun şi băgă maşina în garaj. Vestibulul de la „Chequers" avea un aspect de talmeş-balmeş; era numai şapte şi jumătate şi se vedea limpede că pentru lumea de la Expoziţie mai era încă noapte. Urcă la numărul 17, unde îl găsi pe Simon dormind buştean, cu toate hainele maldăr pe jos, aşa cum şi le aruncase de pe el. Se schimbă în hainele de zi, la început fără zgomot, apoi mai puţin grijuliu, realizând că doar un zgâlţâit, poate, l-ar trezi pe Simon din starea în care era. Se uită la el şi se minună. Dormea liniştit, ca un copil. Să se fi obişnuit oare atât de mult cu treaba asta, după opt ani, încât nici nu-l mai tulbura, sau după părerea lui nu fusese niciodată o treabă monstruoasă?

Avea un chip încântător, lăsând deoparte, poate, gura arţăgoasă. O faţă fermecătoare, delicată şi bine proporţionată. Nici urmă de păcat pe aceste trăsături, la fel ca şi în cazul frumuseţii lui Timber.

Coborî şi se spălă, regretând că nu se gândise mai devreme să facă o baie. Îl obsedase prea mult dorinţa de a-şi schimba hainele, fără să trebuiască să discute cu Simon.

Când intră în sufragerie, le găsi pe Bee şi pe gemene la micul dejun şi se aşeză şi el lângă ele.

–Nell şi Simon mai dorm încă, spuse Bee. Mai bine vii cu mine şi cu fetele, cu maşina, şi o laşi pe Eleanor să-l ia pe Simon, când se trezesc.

–Şi Tony?

–O, a plecat de ieri, cu doamna Stack.

Era o uşurare să afle că putea să se întoarcă la Latchetts, cu Bee, în tihnă.

Gemenele începură să discute despre isprava lui Tony, care, evident, avea să rămână în istorie la

Latchetts, iar el nu trebui să facă nici un fel de conversaţie. Bee întrebă dacă revărsatul zorilor fusese pe măsura aşteptărilor şi remarcă faptul că acum arăta mai bine.

Merseră cu maşina acasă, la Clare, străbătând la primele ore ale dimineţii ţinutul înverzit, şi Brat se surprinse privindu-l cu sentimentul cuiva care mai are doar puţin de trăit. Se uita la lucruri cu atitudinea omului ce-şi spune: „astea vor rămâne aici şi după mine".

Nu va mai veni niciodată la Bures. S-ar putea chiar să nu mai meargă niciodată în maşină cu Bee.

Indiferent care erau celelalte implicaţii ale mărturisirii lui Simon, aceasta însemna sfârşitul vieţii lui la Latchetts.

28

ERA JOI DIMINEAŢĂ, iar duminică Charles Ashby avea să vină pe mare la Southampton, şi nimic nu avea să mai împiedice festivităţile ulterioare. Se duse după Bee în holul de la Latchetts, simţindu-se disperat.

–Te superi dacă te părăsesc şi mă duc la „Westover"? o întrebă el pe Bee.

–Nu, cred că meriţi să mai scapi puţin de familie. Simon dispare tot timpul.

Se duse cu autobuzul la Westover şi aşteptă până se făcu timpul ca domnul Macallan să-şi bea cafeaua dinainte de amiază. Merse la redacţia ziarului „Westover Times" şi ceru să vadă arhiva. Băiatul de serviciu, care nu dădu nici un semn cum că l-ar mai fi văzut, îl duse la subsol şi îi arătă unde erau volumele cu ziare vechi. Brat mai citi o dată relatarea anchetei, fără să găsească însă nimic care să-i fie util.

O fi oare ceva în raportul complet?

Ieşi şi căută numărul colonelului Smollett în cartea de telefon. Unde, îl întrebă el pe colonel, s-ar putea găsi acum raportul anchetei despre el? La poliţie? Păi, nu i-ar putea el facilita să-l vadă?

Colonelul putea, dar i se părea că era o ambiţie de-a dreptul morbidă şi inoportună şi îl imploră pe tânărul Ashby să mai reflecteze.

Aşadar, înarmat cu recomandarea telefonică a colonelului, se duse la o autoritate de poliţie nespus de amuzată, care îl aşeză într-un fotoliu de piele şi îi oferi ţigări, punându-i în faţă, cu zelul unui scamator care scoate un iepure din pălărie, raportul procurorului întocmit cu opt ani în urmă.

Îl citi în întregime de mai multe ori. Era tot relatarea publicată în „Westover Times", dar mai amănunţită.

Mulţumi poliţiştilor, le oferi la rândul lui ţigări şi plecă la fel de nelămurit cum venise. Coborî în port şi se aplecă peste balustradă, privind ţintă stâncile dinspre apus.

Oricum, avea un punct fix. Un punct fix ce nu putea fi modificat. În ziua aceea, Simon Ashby era la Clare. Asta susţinea un om, care n-avea nici un motiv să mintă şi nici o bănuială că faptul respectiv avea vreo importanţă. Simon nu lipsise prea mult din preajma domnului Pilbeam, pentru ca absenţa să-i fie remarcată.

Pat Ashby fusese ucis, probabil, în intervalul de timp de când bătrânul Abel îl întâlnise la începutul după-amiezii şi momentul în care domnul Pilbeam îl gonise pe Simon acasă, la cina de ora şase.

Ei bine, există un proverb vechi despre Mahomed şi munte.

Se gândi din nou la speculaţia cu Mahomed, dar se împotmoli la haina din vârful stâncii; Simon fusese cel care scrisese biletul, or, Simon nu ieşise deloc din Clare.

Era ora două când îşi reveni şi se duse să mănânce de prânz la o cârciumioară din port. Nu prea mai aveau ce-i pune în farfurie, dar nu conta, fiindcă stătu şi se holbă la ea până ce îi aşezară în faţă nota de plată.

Se întoarse la Latchetts şi, fără să intre în casă, se duse la grajduri şi scoase unul dintre caii care nu fuseseră la Bures. Nu era nimeni prin preajmă, cu excepţia lui Arthur, care îi raportă că toţi caii se întorseseră acasă cu bine şi se simţeau perfect, în afară de Uriaş, care avea o întindere de ligament.

– Ieşiţi cu el aşa, domnule? întrebă Arthur, arătând cu capul spre costumul din tweed al lui Brat. Şi Brat încuviinţă.

O luă în sus, spre deal, aşa cum făcuse în prima dimineaţă, când ieşise cu Timber, şi făcu din nou ceea ce făcuse călare pe Timber. Dar dispăruse toată splendoarea. Întreaga lume părea bolnavă. Viaţa însăşi era rea la gust.

Descălecă şi se aşeză jos, în acelaşi loc unde stătuse în dimineaţa aceea, cu o lună în urmă, uitându-se la priveliştea de deasupra vâlcelei înverzite. I se păruse atunci raiul pe pământ. Nici măcar fata aceea prostuţă care venise şi stătuse de vorbă cu el nu putuse să-i strice plăcerea. Îşi aminti cum îi ieşiseră ei ochii din cap când descoperise că el nu era Simon. Venise acolo, sigură că o să-l vadă pe Simon, fiindcă era locul lui preferat pentru antrenarea cailor. Fiindcă el...

Calul de lângă el îşi repezi în sus capul, când Brat se mişcă brusc, smucindu-i zăbala în gură.

Fiindcă el...?

Ascultă vocea fetei, în gând. După care, se ridică agale în picioare şi rămase aşa mult timp, privind fix peste vale. Acum ştia cum procedase Simon. Şi ştia de asemenea şi răspunsul la o problemă care îl intrigase. Ştia de ce lui Simon îi fusese teamă că, printr-o minune, cel care se întorsese era adevăratul Patrick.

Se sui pe cal şi se întoarse la grajduri. Nori mari se adunau în viteză, dinspre sud-vest, şi da să plouă. În şelărie, luă o foaie de hârtie de pe birou şi scrise pe ea: „Nu iau cina acasă. Lasă uşa din faţă doar cu zăvorul şi nu-ţi fă griji dacă am să întârzii". O puse într-un plic, i-l adresă lui Bee şi îl rugă pe Arthur să-l lase în casă când trecea pe-acolo. Îşi luă impermeabilul din

dosul ușii de la șelărie și ieși în ploaie, depărtându-se de Latchetts. Acum avea toate datele necesare. Și ce să facă, în fond, cu ele?

Umblă așa, fără nici o țintă conștientă, nebăgând nimic în seamă, în afara întrebării îngrozitoare la care trebuia să răspundă. Ajunse la fierărie, unde domnul Pilbeam încă mai lucra, și îl salută, schimbând opinii despre obiectul pe care îl prelucra și despre vremea care venea, fără să înceteze o clipă să se lupte în mintea lui cu problema aceea.

Urcă pe potecă spre Tanbitches și, ajuns sus pe deal, o luă peste iarba umedă, îndreptându-se spre coroanele fagilor, unde se plimbă încolo și încoace, uluit și copleșit, printre trunchiurile uriașe ale copacilor.

Cum să-i spună lui Bee?

Lui Eleanor? Întregului Latchetts?

Nu fusese de ajuns răul pe care îl făcuse deja celor de la Latchetts?

Ce mai conta dacă Simon rămânea proprietar, așa cum fusese timp de opt ani?

Pe cine prejudiciase chestia asta? Doar pe o singură persoană: pe Patrick.

Dacă Simon ar fi fost tradus în fața justiției pentru moartea lui Patrick, asta ar fi însemnat o oroare înfiorătoare pentru Bee și pentru ceilalți.

De fapt, nu era nevoie s-o facă. Putea să plece; să însceneze o sinucidere. La urma urmei, Simon înscenase sinuciderea lui Patrick, și toată treaba trecuse de ancheta poliției. Dacă un băiat de treisprezece ani fusese în stare să facă așa ceva, atunci este în stare și el. Trebuia doar să dispară și lucrurile ar fi așa cum erau cu o lună în urmă.

Și – Pat Ashby?

Pat, însă, dacă ar avea de ales, n-ar vrea să se facă dreptate în privința lui Simon cu prețul distrugerii familiei lui. Nu Pat, care fusese bun și care se gândea întotdeauna în primul rând la ceilalți.

Și Simon?

Urma să confirme monstruoasa presupunere a lui

Simon că el nu va face nimic? Urma Simon să-și petreacă restul vieții ca proprietar al moșiei Latchetts? Vor moșteni copiii lui Simon moșia Latchetts?

Dar tot Ashby vor fi. Dacă Simon ar fi tradus în fața justiției, nu ar mai exista Ashby la Latchetts.

Și care ar fi avantajul pentru Latchetts, dacă succesiunea proprietății ar fi pusă în siguranță, închizând ochii asupra crimei?

Și oare nu tocmai pentru a demasca acea crimă ajunsese el, prin căi atât de stranii, la Latchetts?

Sosise de peste mări și țări la întâlnirea cu Loding, pe stradă, și își spusese că o întâmplare atât de stranie nu putea fi decât mâna destinului. Dar nu-și închipuise că era un destin atât de important. Acum, după câte se părea, era un destin capital.

Ce trebuia să facă? Cine-l putea sfătui? Cine putea hotărî pentru el? Nu era drept ca totul să fie lăsat pe umerii lui. Nu avea înțelepciunea, experiența, de a aborda un lucru de o asemenea anvergură.

„Sunt răzbunarea“, îi spusese el lui Simon, și nu glumise. Dar asta fusese înainte de a avea în mână arma răzbunării.

Ce trebuie să facă?

Să se ducă în seara asta la poliție? Mâine?

Să nu facă nimic și să lase să înceapă festivitățile, când avea să vină acasă Charles Ashby?

Ce trebuia să facă?

Târziu, în noaptea aceea, George Peck, stând în birou și remarcând din când în când, din poziția lui avantajoasă la Teba, ploaia care biciuia fereastra Prezbiteriului din Clare, auzi o bătaie în acea fereastră și, întorcându-se din Teba, se duse la ușa de la intrare. Nici vorbă să fi fost prima dată când cineva bătea în fereastra aceea, noaptea târziu.

La lumina din hol, văzu pe unul dintre Ashby, nu-și dădea seama care, fiindcă pălăria udă leoarcă îi ascundea aproape complet fața.

– Pastore, pot să intru și să stau de vorbă cu dumneavoastră?

–Desigur, Patrick. Intră.

Brat rămase în prag, ploaia șiroindu-i de pe haină.

–Îmi pare rău, sunt foarte ud, spuse el, vag.

Pastorul privi în jos și văzu că stofa gri de la pantaloni se făcuse neagră, iar pantofii erau scofâlciți și plini de noroi. Își întoarse ochii brusc spre fața tânărului. Brat își scosese pălăria pleoștită și apa de ploaie îi curgea pe față din părul ud leoarcă.

–Dezbracă-ți haina și las-o aici, zise pastorul. Am să-ți dau alta când pleci. Se duse la toaleta din hol și se întoarse cu un prosop. Freacă-te pe cap cu ăsta.

Brat făcu după cum i se spuse, ascultător și neîndemânatic, ca un copil mic. Pastorul se duse până la bucătărie, unde nu era nimeni și aduse un ceainic cu apă.

–Intră, zise el. Lasă prosopul unde ți-ai pus și haina udă. O luă înaintea lui în birou și puse ceainicul pe o plită electrică. Fierbe imediat. Îmi fac des ceai când stau seara târziu. Despre ce vroiai să stai de vorbă cu mine?

–O groapă din Dothan.

–Ce?

–Scuzați-mă. Nu-mi mai lucrează mintea. Aveți ceva tare de băut?

Pastorul avusese intenția să pună whisky în ceai, ca un grog, dar îi turnă unul sec, iar Brat îl bău.

– Mulțumesc. Îmi pare rău că vă deranjez, dar trebuia să vă vorbesc. Sper că nu vă supărați.

–Pentru asta sunt aici, ca să mi se vorbească. Mai vrei whisky?

–Nu, mulțumesc.

–Atunci, hai să-ți dau niște pantofi uscați.

–A, nu, mulțumesc. Știți, sunt obișnuit cu umezeala. Pastore, vreau sfatul dumneavoastră în legătură cu ceva foarte important, dar pot să vă vorbesc ca la... ca la spovedanie? Adică, fără să simțiți nevoia că trebuie să faceți ceva în acest sens.

–Firește, am să consider tot ce-mi spui ca pe o confesiune.

–Ei bine, mai întâi trebuie să vă spun ceva. Eu nu sunt Patrick Ashby.

–Nu ești, încuviință pastorul. Și Brat îl privi încremenit.

–Adică... adică, *știați* că nu sunt Patrick?

–Mă cam gândeam eu că nu ești.

–De ce?

–Orice persoană are mai mult decât o prezență fizică; există un aer anume, o individualitate, un fel de a fi. Și am fost aproape sigur, prima dată când te-am întâlnit, că nu te mai văzusem înainte. Nu recunoșteam nimic la tine, deși ai multe lucruri în comun cu Patrick, la fel ca și înfățișarea.

–Și n-ați reacționat în nici un fel!

–Ce crezi că aș fi putut să fac? Avocatul tău, familia ta, prietenii tăi, toți te acceptaseră și îți uraseră bun venit. N-aveam nici o dovadă cu care să demonstrez că nu ești Patrick. Nimic, decât propria mea convingere că nu ești. La ce-ar fi servit să-mi exprim neîncrederea? Mi se părea că nu va trece mult timp până ce situația se va rezolva de la sine, fără intervenția mea.

–Vreți să spuneți: până ce aș fi fost dat în vileag.

–Nu. Vreau să spun că nu mi s-a părut că ești omul care să poți fi fericit cu viața pe care ți-ai ales-o. Judecând după vizita ta din seara asta, am avut dreptate.

–Dar n-am venit aici în seara asta doar ca să vă mărturisesc că nu sunt Patrick.

–Nu?

–Nu, asta e doar... trebuia să vă spun asta, fiindcă era singurul mod în care puteați înțelege ce a... ce bine ar fi dacă aș avea mintea mai clară. Am hoinărit, încercând să-mi pun ordine în idei.

–Poate dacă mi-ai spune mai întâi cum ai venit de fapt la Latchetts, m-aș lămuri măcar *eu*.

– Am... am cunoscut în America pe cineva care stătuse la Clare. S-a... ea s-a gândit că arăt ca un Ashby și mi-a sugerat să pretind că sunt Patrick.

– Şi trebuia să-i dai o parte din banii încasaţi prin înşelăciune.

– Da.

– Pot să spun că şi-a meritat din plin procentul, indiferent care o fi fost. Ca profesor, înclin să cred că e remarcabilă. N-am văzut în viaţa mea un caz mai bun de instruire. Deci, eşti american?

– Nu, spuse Brat, iar pastorul zâmbi uşor de tonul lui expresiv. Am fost crescut într-un orfelinat. Fusesem părăsit acolo, în pragul uşii.

Şi îi schiţă pastorului povestea vieţii lui.

– Am auzit de orfelinatul tău, spuse pastorul după ce el terminase de istorisit. Aşa se explică ceva ce mă contrariase: buna ta creştere. Turnă ceaiul şi adăugă whisky. Apropo, vrei ceva mai consistent decât biscuiţi? Nu? Atunci, ia din cei cu făină de ovăz; sunt foarte săţioşi.

– A trebuit să vă spun toate astea, din cauza unui lucru pe care l-am descoperit. Patrick nu s-a sinucis. A fost omorât.

Pastorul puse jos ceaşca pe care o ţinea. Pentru prima oară, părea uluit.

– Omorât? De cine?

– De fratele lui.

– De *Simon*?

– Da.

– Dar, Patrick! Asta... Apropo, care-i numele tău?

– Aţi uitat. N-am nici un nume. Mi s-a spus întotdeauna Brat. O stâlcire de la Bartholomew.

– Bine, dragul meu, dar e absurd. Ce dovezi ai în sprijinul unui lucru atât de incredibil?

– Cuvintele lui Simon.

– Ţi-a spus *Simon*?

– Se fălea cu asta. Spunea că n-am să pot face niciodată nimic, fiindcă asta ar însemna să mă dau de gol. Vă daţi seama, a ştiut cum m-a văzut că nu sunt Patrick.

– Când a avut loc această conversaţie extraordinară?

– Aseară, la balul de la Bures. Nu s-a petrecut aşa, dintr-o dată, cum s-ar părea, poate. Începusem să mă întreb în legătură cu Simon, mult mai înainte, şi l-am provocat din cauza unor cuvinte pe care le-a spus despre faptul că *ştie* că nu sunt Patrick, mi le-a spus râzând şi mândrindu-se cu asta.

– Cred că ambianţa a avut un rol deosebit.

– Adică, credeţi că eram beţi?

– Nu chiar. Să spunem, exaltaţi. Şi tu l-ai provocat pe Simon la acest subiect, iar Simon, cu simţul lui pervers de răutate, ţi-a furnizat ceea ce aşteptai de la el.

– Mă credeţi chiar atât de puţin inteligent? întrebă Brat, liniştit.

– Mă surprinde ce-mi spui, trebuie să recunosc. Te-am considerat întotdeauna extrem de inteligent.

– Atunci, credeţi-mă, nu sunt aici din cauza unei feste jucate de Simon. Patrick nu s-a sinucis. Simon l-a omorât. Deliberat. Şi, mai mult, ştiu cum a făcut-o.

Şi îi povesti.

– Dar n-ai nici un fel de dovadă, Brat, nici măcar acum. Tot ce mi-ai relatat adineaori nu-i decât teorie. O teorie ingenioasă şi plauzibilă, trebuie să recunosc. Are meritul de a fi simplă. Dar n-ai nici un fel de dovadă.

– Putem obţine dovada, dacă poliţia află, în fine, adevărul. Dar nu asta vreau să ştiu. Sfatul pe care-l vreau este dacă... ei bine, dacă n-ar fi cazul să trezim leul care doarme.

Şi îi explică dilema lui.

Numai că pastorul, în mod cu totul surprinzător, dată fiind tăcerea lui în legătură cu dubiile asupra identităţii lui Brat, nu avea nici un fel de dubiu în această chestiune. Dacă se comisese o crimă, atunci trebuie să se recurgă la lege. Orice altceva ar fi însemnat anarhie.

Punctul lui de vedere era că Brat nu avea nici o probă împotriva lui Simon. Mintea îl dusese cu gândul la crimă, i-o reproşase lui Simon, care, într-una din binecunoscutele lui clipe de maliţiozitate, recunoscuse,

iar Brat, după o lungă gândire, găsise o teorie menită să se potrivească perfect cu așa-zisa recunoaștere.

– Și dumneavoastră credeți că mă tot plimb prin ploaie, de la ora patru, din cauza unei glumițe de-a lui Simon? Credeți că am venit aici în seara asta și v-am mărturisit că nu sunt Patrick, din cauza unei glumițe de-a lui Simon? Pastorul tăcea. Spuneți-mi, părinte, ați fost surprins când Pat s-a sinucis?

– Enorm.

– Știți pe cineva care să nu fi fost surprins?

– Nu. Bine, dar sinuciderea *este* ceva surprinzător.

– Renunț, zise Brat.

În tăcerea meditativă care urmă, pastorul spuse:

– Acum înțeleg ce ai vrut să spui cu groapa din Dothan. Ai primit o educație excelentă la orfelinat.

– A fost o educație profund biblică, dacă la asta vă referiți. Apropo, și Simon știe povestea asta.

– Presupun, dar de unde știi că așa e?

– Când a auzit că Patrick se întorsese, cu toate tăgăduirile lui, nu a izbutit să-și înfrângă teama că s-ar putea să fie adevărat. Vedeți dumneavoastră, știa de celălalt caz. De data aceea, victima supraviețuise ca prin minune. Îi era teamă că, prin nu știu ce minune, Patrick supraviețuise. Știu asta, fiindcă a intrat în cameră, în prima mea zi acolo, extrem de încordat, pregătindu-se parcă să se confrunte cu ceva îngrozitor. Iar ușurarea care l-a cuprins când m-a văzut a fost aproape caraghioasă.

Bău până la fund restul de ceai și se uită persiflant la pastor. Fără să vrea, începea să se simtă mai bine.

– Tot o glumiță de-a lui Simon a fost și când m-a trimis, în prima zi, să mă plimb cu Timber, fără să-mi spună că e un ticălos. Dar presupun că era vorba doar de „simțul lui pervers de răutate". Și încă o glumiță de-a lui a fost și când mi-a slăbit chinga ieri, înainte să încep cursa pe Chevron. Dar presupun că era vorba doar de una dintre „binecunoscutele lui clipe de malițiozitate".

Ochii profunzi ai pastorului îl studiau.

– Nu-i iau apărarea lui Simon – n-a avut niciodată un

caracter prea frumos – dar festele jucate unui intrus, unui impostor, fie ele și periculoase, sunt cu totul altceva decât uciderea unui frate preaiubit. Apropo, de ce nu te-a denunțat Simon pe loc, dacă nu credea că ești fratele lui?

– Din același motiv pentru care nici dumneavoastră n-ați făcut-o.

– Înțeleg. S-ar fi considerat doar că face... nazuri.

– Și, desigur, după ce scăpase de un Patrick, fără să fie pedepsit, privea cu încredere posibilitatea de a scăpa și de celălalt.

– Brat, ce mult aș vrea să te conving că toată treaba asta nu-i decât o născocire a imaginației tale.

– Probabil că aveți o mare considerație pentru capacitățile mele imaginative.

– Dacă privești înapoi, critic și onest, e imposibil să nu-ți dai seama că toată chestia asta a luat amploare în mintea ta, pornind de la niște nimicuri. Tot edificiul ăsta este creația ta.

Și tot aceasta era părerea pastorului când Brat își luă rămas-bun pe la două noaptea.

Se oferi să-l găzduiască pe Brat, dar Brat se învoi doar să împrumute o manta de ploaie și o lanternă, bâjbâind înapoi până la Latchetts, pe poteca de pe câmp plină de apă, sub aceeași ploaie torențială.

– Treci din nou pe la mine, înainte să iei o hotărâre, îi spusese pastorul; cel puțin îi fusese util într-o privință. Dăduse răspunsul la principala întrebare a lui Brat. Dacă era vorba de a alege între dragoste și dreptate, trebuia să aleagă dreptatea.

Găsi la Latchetts ușa de la intrare descuiată, un bilet de la Bee pe măsuța din hol, pe care scria „Supa e în cămară", și o cupă de argint pe un suport de abanos, cu un cartonaș pe care Eleanor scrisese: „Măi cow-boy blazat, ți-ai uitat asta!"

Stinse luminile și se târî până sus, prin casa liniștită, la patul din fostul dormitor al copiilor. Cineva îi pusese o sticlă cu apă fierbinte în pat. Aproape că adormise înainte de a pune capul pe pernă.

29

VINERI DE DIMINEAȚĂ, Simon apăru la micul dejun, senin și vesel, salutându-l pe Brat cu plăcere. Comentă despre mersul anchetei în cazul crimei din „cufăr“, despre reputația lui Tattie Thacker (pe care instanța nu dăduse doi bani) și despre imoralitatea otrăvirii ca mijloc de a scăpa de cineva care te incomodează. Cu excepția câte unei licăriri în priviri, s-ar fi zis că uitase de relația lor schimbată. Lua drept bună „îngemănarea“ lor spirituală.

Eleanor părea și ea să fi revenit la vechea atitudine, deși se comporta cu timiditate, ca o persoană care făcuse o gafă în societate. Propuse ca după-amiază să se ducă toți la Westover, cu cele patru cupe de argint, ca să le graveze.

– Ar fi drăguț să apară din nou „Patrick Ashby“ pe o cupă, zise ea.

– Da, ce idee bună! răspunse Simon.

Era evident că se bucura dinainte la gândul anilor în care urma să-l scoată din sărite pe Brat. Dar, când Brat spuse, răspunzându-i lui Bee, că discutase până noaptea târziu cu pastorul, Simon ridică brusc capul, de parcă ar fi auzit un avertisment. Și, după asta, Brat îl surprinse pe Simon uitându-se în răstimpuri la el.

Când Eleanor și Brat se pregăteau să plece după-amiază la Westover, apăru și el, insistând să încapă și el în spațiul îngust din „gândac“. Una dintre cupe era meritul lui exclusiv, după cum se exprimase el, și avea dreptul să hotărască singur ce să pună pe ea și dacă să fie cu caractere latine, arabe, ebraice, grecești sau chirilice, sau pur și simplu cu litere de mână.

Farmecul degajat al lui Simon era atât de puternic, încât până și Brat fu cât pe-aci să se întrebe dacă nu cumva pastorul avusese dreptate și el inventase toată povestea de la început până la sfârșit. Dar își aminti de calul pe care fermierul Gates îl cumpărase pentru fiica

lui, Peggy, și ajunse la concluzia că acesta era un indiciu mult mai de nădejde în privința lui Simon, decât orice altceva ar fi oferit persoana lui Simon. După ce se deciseră cum să scrie numele pe cupe, Simon și Eleanor se duseră la ceai, dar Brat spuse că avea câteva cumpărături de făcut. Brat se hotărâse ce trebuia să facă în prezentul impas. Dacă se ducea la poliție cu povestea asta în forma ei actuală, nu se putea aștepta să fie crezut mai mult decât îl crezuse pastorul. Dacă pastorul, care cunoștea slăbiciunile lui Simon, refuzase să-l creadă fără probe concrete, ce să mai aștepte de la poliție, pentru care Simon nu era un băiat rău, ci domnul Ashby de la Latchetts?

Prin urmare, Brat își propuse să le furnizeze dovada.

Coborî în port și căută un negustor care aproviziona vasele, unde, după ce se consultă și alese bine, cumpără șaizeci de metri de frânghie. Frânghia era atât de subțire, încât semăna cu o sfoară tare, dar punctul de rupere sub tensiune era aproape ca la oțel. Le ceru s-o împacheteze într-o cutie de carton și s-o livreze la garajul de la „Înger“, unde se afla „gândacul“. O primi la garaj și o puse în portbagaj.

Când ceilalți sosiră ca să meargă acasă, el îi aștepta nevinovat, în mașină, cu un ziar de seară.

Tocmai se băgaseră în „gândac“ și se pregăteau să plece, când Simon spuse:

– Stai! Am uitat să le lăsăm pneul vechi, și se dădu jos și deschise în spate, să scoată pneul.

– Ce e în cutie, Nell?

– N-am pus nici o cutie acolo, spuse Eleanor, fără să se miște. Nu cred că-i pentru noi.

– E a mea, zise Brat.

– Ce e?

– Secret.

– „James Fryer și Fiul, Furnizori pentru nave“, se auzi glasul lui Simon.

Of, Doamne! Era o etichetă pe cutie și n-o observase.

Simon trânti capacul de la portbagaj și se întoarse la locul lui.

– Ce-ai cumpărat. Brat! Vreo corăbioară de-aia, într-o sticlă? Nu, e cam mare pentru asta. O corăbioară de-aia, fără sticlă. Vreun galion cu toate pânzele sus, cum se pune la mahala pe bufet, ca să încânte inimile rasei noastre insulare şi să-i aline dorul când se duce la Margate.

– Haide, Simon, nu te mai prosti. Ce e acolo, Brat? E într-adevăr secret?

Dacă Simon vroia să afle ce era în cutie, putea mai mult ca sigur s-o facă, printr-o metodă sau alta. Şi a face un mister din asta însemna să atragă prea mult atenţia. Mult mai bine ar fi să fie aparent sincer în această privinţă.

– Dacă vreţi să ştiţi, mi-e teamă că am să-mi pierd îndemânarea de a învârti frânghia, aşa că mi-am cumpărat una ca să mai exersez.

Eleanor era încântată. Brat trebuia să le facă o demonstraţie de învârtit frânghia, chiar în seara aceea.

– Nu. Mai întâi am să încerc singur, în secret.

– Mă înveţi şi pe mine, da?

Da, avea s-o înveţe cum să arunce frânghia. În foarte scurt timp, avea să-l urască dacă frânghia aia făcea treaba pentru care fusese cumpărată.

Când sosiră înapoi la Latchetts, scoase frânghia şi o lăsă la vedere în hol. Bee îl întrebă ce era cu ea şi acceptă explicaţia prezenţei ei acolo, nimeni nemaidându-i nici o atenţie. Ar fi vrut să nu-şi petreacă minţind puţinul timp pe care îl mai avea de stat la Latchetts. Ciudat că, după ce tot timpul cât stătuse la Latchetts minţise ca un turc, îi păsa acum atât de mult de această înşelăciune mai mică.

Timpul nu era încă pierdut, dacă vroia să nu facă totuşi nimic. Putea să lase frânghia acolo, fără s-o folosească pentru a obţine răspunsul la întrebare. Nu era tipul de frânghie bună pentru aruncat, dar putea în fond s-o schimbe şi să ia ce trebuie.

Dar când veni noaptea, singur în cameră, înţelese că nu avea de ales. Venise de peste mări şi ţări anume pentru a face asta şi avea s-o facă.

Toţi ai casei se duseră devreme la culcare, obosiţi încă după emoţiile de la Bures; el stătu până la douăsprezece şi jumătate, după care prospectă terenul. Părea stins peste tot. Nu se auzea categoric nici un zgomot. Se duse jos şi luă frânghia de unde o pusese. Deschise fereastra de la sufragerie, păşi peste pervaz, afară în noapte, şi o închise la loc, uşurel, în urma lui. Aşteptă să vadă reacţia, dar nu urmă nimic.

Traversă tiptil pietrişul până la iarbă, se aşeză jos la adăpostul primilor copaci din padoc, în afara razei vizuale a ferestrelor şi, fără să aibă nevoie de lumină, înnodă cu îndemânare scăriţe din loc în loc de-a lungul frânghiei. Contactul familiar cu frânghia, după atâta vreme, îi dădea o senzaţie liniştitoare. Era o frânghie ascultătoare, care răspundea de minune pretenţiilor lui. Se simţi recunoscător faţă de „James Fryer şi Fiul".

Înfăşură funia şi şi-o puse colac pe umăr. Într-o jumătate de oră, luna va fi sus pe cer. Era lună nouă, neluminând prea mult, dar avea două lanterne bune în buzunar şi, oricum, în seara asta nu prea îşi dorea o franchețe de lună plină.

La fiecare cinci minute se oprea şi aştepta să vadă dacă nu fusese urmărit. Dar nimic nu mişca în noapte. Nici măcar o pisică.

Când ajunse spre poalele colinei Tanbitches, îi ieşi în întâmpinare lumina aburie a lunii care răsărea, aşa că găsi cărarea spre Westover fără să trebuiască să aprindă lanterna. Urcă puţin pe potecă, după care, când ajunse în locul din care putea vedea profilată pe cer coroana fagilor din vârful dealului, schimbă direcţia până la desişul din partea de sus a vechii cariere. Acolo se aşeză jos şi aşteptă. Dar, şi de astă dată, nu se auzea nici un zgomot în tot ţinutul adormit, cu excepţia behăitului brusc al unei oi pe deal.

Legă funia în jurul trunchiului celui mai mare dintre fagii tineri care crescuseră acolo singuri şi o lăsă să se desfăşoare până ce căzu peste marginea carierei, în verdeaţa deasă de dedesubt. Era latura abruptă a carierei. Cealaltă parte, mai joasă, avusese o intrare

strâmtă, dar se prăbușise demult, peste ea crescând din abundență un mărăciniș des, de nepătruns. Bătrânul Abel îi povestise toate astea în ziua în care stătuseră acolo și discutaseră despre Patrick. Abel știa atâtea despre carieră, fiindcă salvase odată o oaie din ea. E mult mai ușor să cobori pe latura povârnită, îi spuse Abel, decât pe cea mai joasă. De fapt, indiferent pe ce parte ai fi vrut să cobori, era absolut imposibil. Nu, nu era apă înăuntru; cel puțin nu era în urmă cu douăzeci de ani, când coborâse el ultima oară după o oaie; apa se scursese toată pe sub deal, în mare.

Brat încercă frânghia de câteva ori și o pipăi să vadă dacă nu se rosese. Dar trunchiul copacului era neted și acolo unde trecea peste buza gropii îi pusese o proptea. Alunecă peste margine și pipăi după prima scăriță. Acum, când se afla la același nivel cu pământul, sesiza și mai bine strălucirea cerului. Vedea profilate pe cer umbra întunecată a desișului pitic și pata neagră mai mare a copacului de deasupra lui.

Găsise acum prima scăriță de pe frânghie, dar ținea mâinile încă pe ea, în locul unde stătea întinsă pe turf.

– Tare nu mi-ar plăcea, zise vocea lui Simon, tărăgănată la culme, „stil Simon", să te las să pleci, fără un la revedere cum se cuvine. Vreau să zic că aș putea doar să tai frânghia și să te las să crezi, dacă ai mai avea de fapt timp s-o faci, că s-a rupt. Dar n-ar avea nici un haz, așa-i?

Brat îi vedea trupul profilat pe cer. După forma pe care o avea, stătea pe margine, pe jumătate îngenuncheat, lângă frânghie. Brat putea să-l atingă cu mâna.

Ce prost fusese că-l subestimase. Simon nu riscase nimic. Nu riscase nici măcar să-l urmărească. Venise primul și aștepta.

– Nu văd ce realizezi dacă tai frânghia. Am să aterizez doar între crengile unui copac, undeva mult mai jos, și am să-mi sparg plămânii țipând, până vine cineva.

– Știu eu ceva mai bun decât asta. Cariera asta e o veche cunoștință de-a mea. Aproape o rudă, s-ar putea

zice. Răsuflă, râzând șușotit. Te prăbușești jos, tocmai de la jumătatea dealului.

Brat se întrebă dacă avea timp să alunece în jos pe frânghie, cu o mișcare rapidă, înainte ca Simon s-o taie. Scărițele fuseseră pentru a se urca înapoi. Putea însă să le evite și să alunece. Va ajunge oare destul de aproape de fund, înainte ca Simon să-și dea seama ce făcuse?

Sau ar fi mai bine...? Da. Își încordă mâna pe frânghie și se săltă pe scăriță, până ce ajunse din nou cu un genunchi pe turf. Dar Simon ținea undeva mâna pe frânghie. Simțise mișcarea.

– A, nu, încetează! spuse el și își trânti călcâiul pe mâna lui Brat. Brat apucă piciorul cu cealaltă mână, atârnându-se de el, cu degetele în scobitura pantofului. Simon înfipse cuțitul în încheietura mâinii lui Brat și Brat urlă, rămânând însă agățat. Își trase mâna dreaptă de sub pantoful lui Simon și îl apucă de opsas. Stătea cu corpul peste frânghia din fața lui Simon și, atâta timp cât se ținea atârnat, Simon nu putea tăia frânghia din spatele lui. E foarte neplăcut să-ți prindă cineva piciorul pe la spate, când stai chiar pe marginea unui hău.

– Dă-mi drumul! spuse Simon, înjunghiindu-l turbat.

– Dacă nu încetezi, spuse Brat, gâfâind, te trag jos după mine.

– Dă-mi drumul! Dă-mi drumul! zise Simon, lovind la nimereală, cu mintea orbită de spaimă, fără să mai asculte.

Brat își luă mâna cu care se ținea de opsas și prinse mânerul cuțitului care se năpustea în jos. Acum cu mâna dreaptă îl ținea pe Simon de glezna stângă, iar cu mâna stângă îl strângea de încheietura mâinii drepte.

Simon țipa și se trăgea înapoi, dar Brat se agăța cu toată greutatea de încheietura mâinii. Avea siguranță în scăriță, dar Simon nu avea nimic de care să se țină. Simon încercă să smulgă de pe el mâna care se ținea atârnată de încheietura brațului în care avea cuțitul, iar Brat, cu o sforțare imensă, își luă mâna dreaptă de pe piciorul lui Simon și apucă mâna stângă a lui Simon. Îl

ţinea acum pe Simon de amândouă mâinile, iar Simon era încovoiat ca un arc deasupra lui.

– Dă drumul la cuţit! zise el.

În timp ce spunea asta, simţi cum turful de la marginea carierei se surpă puţin şi alunecă în faţă. Pentru el nu conta, doar că îl împingea puţin în afară faţă de peretele stâncii. Dar pentru Simon, deja aplecat spre prăpastie prin greutatea braţelor şi a corpului lui Brat, a fost fatal.

Îngrozit, Brat văzu cum masa aceea întunecată îi vine în faţă, se prăvăleşte peste el. Îl mătură de pe scăriţă şi se prăbuşi cu ea în beznă.

O lumină puternică îi explodă în cap şi nu mai ştiu nimic.

30

BEE STĂTEA în restaurantul sordid, cu o ceaşcă de cafea mizerabilă în faţă, şi citea panoul de pe cealaltă parte a drumului, pentru a suta oară în ultimele patruzeci şi opt de ore. Pe panou scria: AUTOMOBILIŞTI. VĂ RUGĂM NU CLAXONAŢI. SPITAL. Era doar şapte dimineaţa, dar restaurantul se deschidea la şase şi, de câte ori stătea acolo, mai era cel puţin încă un client care lua masa. Nu avea ochi pentru nimeni. Stătea aşa, cu ceaşca de cafea în faţă şi privea fix la zidul spitalului de pe cealaltă parte. Ajunsese deja un muşteriu vechi al restaurantului. „Duceţi-vă mai bine să mâncaţi ceva", i se tot spunea cu blândeţe, iar ea traversa strada, stătea puţin cu o ceaşcă de cafea în faţă, după care se întorcea înapoi.

Viaţa i se rezumase la această existenţă pendulară între spital şi restaurant. Îi venea greu să-şi amintească de trecut şi de-a dreptul imposibil să întrevadă viitorul. Nu exista decât „acum", o frântură lugubră de lume, într-un chin apăsător. Noaptea trecută, îi dăduseră un pat de campanie într-una dintre camerele asistentelor, iar noaptea dinainte şi-o petrecuse în sala de aşteptare a spitalului. Foloseau cu ea mereu două expresii, scârbos de familiare ca şi anunţul de pe zidul lor: „Nu, nici o schimbare", i se spunea de fiecare dată, sau „Duceţi-vă mai bine să mâncaţi ceva".

O fată şleampătă veni şi îi împinse în faţă o altă ceaşcă de cafea, luând-o pe cea dinainte. „S-a răcit", zise fata şleampătă, „şi nici nu v-aţi atins măcar de ea". Şi ultima ceaşcă era murdară pe dinafară de la cafeaua prelinsă. Îi era recunoscătoare fetei şleampăte, dar se simţea indignată de compasiunea ei. Se amuza la gândul dramei pe care şi-o închipuiau ceilalţi, văzând-o în restaurant, şi la toate celelalte implicaţii.

AUTOMOBILIŞTI. VĂ RUGĂM NU... Trebuia să înceteze să mai citească chestia aia. Trebuia să se uite la altceva. La modelul cu pătrăţele albastre al feţei de masă, poate. Unu, doi, trei, patru, cinci, şase... A, nu. Lăsă numărătoarea de obiecte.

Uşa se deschise şi intră doctorul Spence, cu şuviţele de păr roşcovan ciufulite şi nebărbierit. Îi spuse fetei „Cafea!" şi se lăsă jos pe locul de lângă ea.

– Cum e? zise ea.

– Mai trăieşte încă.

– E conştient?

– Nu. Dar sunt ceva semne mai bune. Adică, există şansa de a-şi recăpăta cunoştinţa, nu neapărat de a... rămâne în viaţă.

– Înţeleg.

– Ştim de fractura de craniu, dar nu există posibilitatea să ne dăm seama ce alte leziuni ar mai putea fi.

– Da...

– N-ar trebui să te ţii numai de cafea. Asta-i tot ce-ai luat în gură, aşa-i?

– Nici măcar pe asta, spuse fata şleampătă, punându-i pe masă ceaşca plină. Stă doar aşa şi se uită.

O năpădi un val de furie neputincioasă, văzând cum fata aia şleampătă se băga în treburile ei.

– Hai mai bine să te duc în oraş, să mănânci ceva.

– Nu. Nu, mulțumesc.

– „Îngerul“ e numai la un kilometru de aici și acolo te poți odihni cum trebuie și...

– Nu. Nu, nu pot să merg atât de departe. Am să beau cana asta de cafea. E caldă și bună.

Spence își bău cafeaua din câteva înghițituri și plăti. Șovăi o clipă, ca și cum nu i-ar fi venit s-o lase acolo.

– Trebuie să mă întorc la Clare, acum. Sper că îți dai seama că nu aș pleca de lângă el dacă n-ar fi pe mâini bune?! Știu ei ce să-i facă, mult mai bine decât mine.

– Ai făcut minuni pentru noi toți, zise ea. N-am să uit niciodată.

Acum, dacă tot se apucase să bea cafeaua, continuă s-o bea și nu ridică privirea când ușa se deschise din nou. Nu se putea să fie deja un alt mesaj de la spital, și ceea ce nu era mesaj de la spital nu avea nici o importanță pentru ea. Rămase surprinsă când George Peck se așeză jos lângă ea.

– Spence mi-a spus că te găsesc aici.

– George! zise ea. Ce cauți în Westover, dimineața, la ora asta?

– Am venit să te consolez pentru moartea lui Simon.

– Să mă consolezi?

– Da.

Scoase ceva dintr-un plic și îl puse pe masă, în fața ei. Era ros de vreme, dar ușor de recunoscut. Un stilou negru subțire, cu un ornament constând dintr-o spirală galbenă îngustă.

Se uită la el îndelung, fără să-l atingă, după care își ridică privirea spre pastor.

– Deci, l-au găsit?

– Da. Era acolo. Vrei să vorbim despre asta aici? N-ai prefera să te întorci la spital?

– Care-i diferența? Ambele sunt numai niște locuri în care aștepți.

– Cafea? spuse fata șleampătă, făcându-și apariția lângă umărul lui George.

– Nu; nu, mulțumesc.

– Bineee!

– Ce... ce e acolo? Adică, ce a... ce a mai rămas? Ce s-a găsit?

– Doar oase, draga mea. Un schelet. Sub un strat de frunze de un metru. Și câteva zdrențe.

– Și stiloul lui?

– Ăsta era mai la o parte, spuse el cu băgare de seamă.

– Adică, fusese... fusese aruncat jos după aceea?

– Nu neapărat, dar... așa presupun.

– Înțeleg.

– Nu știu dacă o să ți să pară sau nu o consolare... eu cred că da... dar chirurgul de la poliție este de părere că nu trăia... sau poate ar fi mai corect de spus că nu era conștient... când a...

– Când a fost aruncat, spuse Bee în locul lui.

– Da. Din câte înțeleg, felul leziunii craniene l-a condus la această concluzie.

– Da. Da, sigur că asta mă bucură. Nu și-a dat seama, probabil, de nimic. S-a mântuit fericit, într-o după-amiază de vară.

– În zdrențele de material mai erau câteva obiecte mărunte. Lucruri pe care le ținea, probabil, în buzunarele de la pantaloni. Pe-astea însă le-a păstrat poliția. Colonelul Smollett mi-a dat asta, luă stiloul și îl puse la loc în plic, și m-a rugat să ți-l arăt, ca să-l identifici. Ce vești mai ai de la spital? Spence tocmai pleca atunci când l-am văzut.

– Nici una. Nu e conștient.

– Nici nu știi câte reproșuri îmi fac din cauza asta, zise pastorul. Dacă l-aș fi ascultat cu înțelegere, n-ar fi trebuit să recurgă la această metodă *sub rosa*, la această investigație nocturnă nebunească.

– George, trebuie să facem ceva ca să aflăm cine este.

– Dar, din câte înțeleg, orfelinatul...

– A, știu. S-au făcut cercetările uzuale. Însă presupun că n-au fost prea tenace. Noi putem face, categoric, mult mai mult.

– Pornind de la presupoziția că are în el sânge de Ashby?

–Da. Nu-mi vine să cred că, fără așa ceva, poate exista o atare asemănare. Coincidența ar fi prea mare.

–Foarte bine, draga mea. Vrei să demarăm... acum?

–Da, chiar acum. S-ar putea ca timpul să fie prețios.

–Am să vorbesc cu colonelul Smollett. Știe el ce trebuie făcut pentru asta. Am discutat cu el despre anchetă și crede că ar putea fi posibil să se descurce fără să trebuiască să te prezinți și tu. Nancy mi-a spus să te întreb dacă ai vrea să vină și ea la Westover, să stea cu tine, sau dacă prezența cuiva n-ar face decât să te deranjeze.

–Draga de Nan. Să-i spui că mi-ar fi mai ușor singură, da? Dar mulțumește-i. Spune-i să stea mai bine cu Eleanor. Probabil că e îngrozitor pentru Nell să trebuiască să vadă de toate mărunțișurile alea fără importanță, la grajduri.

–Presupun că e tare liniștitor să te dedici nevoilor zilnice ale lumii animale.

–I-ai spus, așa cum mi-ai promis? I-ai spus că Brat nu e Patrick?

–Da. Mărturisesc sincer, Bee, mi-era groază. Mi-ai dat una dintre cele mai grele sarcini din viață. Șocul veștii că Simon a murit îi era încă proaspăt în memorie. Mi-era groază. Dar a fost ceva surprinzător.

–Ce-a făcut?

–M-a sărutat.

Ușa se deschise și în spațiul întunecos apăru o asistentă stagiară, îmbujorată, tânără și drăguță, îmbrăcată cu o uniformă foarte albă cu un imprimeu liliachiu discret, aidoma unei vizitatoare venite din altă lume. O văzu pe Bee și se îndreptă spre ea.

–Sunteți domnișoara Ashby, vă rog?

–Da? spuse Bee, pe jumătate ridicându-se.

–Domnișoara *Beatrice* Ashby? O, ce bine. Nepotul dumneavoastră e conștient acum, dar nu recunoaște pe nimeni și nici unde e; tot vorbește întruna despre o persoană numită Bee, și ne-am gândit că s-ar putea să fiți dumneavoastră. Așa că sora m-a trimis până aici să văd dacă nu vă găsesc. Îmi pare rău că vă întrerup și nu v-ați terminat nici măcar cafeaua, dar înțelegeți...

–Da, da, zise Bee, care era deja la ușă.

–Știți, s-ar putea să se mai liniștească, dacă veți fi în preajma lui, zise stagiara, ieșind afară după ea. Așa se întâmplă cu toți pacienții când au în preajmă pe cineva cunoscut, chiar dacă de fapt nici nu recunosc persoana. Foarte ciudat. Parcă l-ar putea vedea pe celălalt prin piele. Și spun, Eileen?... sau cine o fi. Și Eileen zice *Da*. După care, se liniștesc un pic. Dar, dacă oricine altcineva spune *da*, în nouă cazuri din zece nu-i poți păcăli, și devin agitați și irascibili. E foarte straniu.

Straniu cu adevărat era să audă din gura lui Brat, atât de tăcut în mod normal, un flux constant de cuvinte. O zi și o noapte și încă o zi, stătu la căpătâiul lui și ascultă torentul tumultuos de vorbe. „Bee“? mai spunea el, exact cum îi povestise micuța stagiară. Iar ea îi spunea: „Da, sunt aici“, și de fiecare dată el se întorcea liniștit în cine știe ce lume prin care rătăcea.

Convingerea lui cea mai constantă era că se afla în perioada aceea când își rupsese piciorul, și în același spital; și lucrul acesta îl chinuia cumplit. „O să mai pot călări, nu-i așa? N-am nimic grav la picior, nu? N-o să mi-l taie, așa-i?“

–Firește, îi spunea ea de fiecare dată, totul e bine.

Și într-un rând, când era mai liniștit: „Bee, ești tare supărată pe mine?“

–Nu, nu sunt supărată pe tine. Haide, dormi.

Lumea își urma cursul în afara spitalului; soseau nave la Southampton, se desfășurau anchete, se îngropau în pământ cadavre, dar pentru Bee lumea se redusese la camera în care se afla Brat și la patul ei de campanie din camera asistentelor.

Miercuri dimineață, Charles Ashby sosi la spital, mișcându-și în surdină picioarele mari, în pas elastic, pe coridoarele lustruite. Bee coborî să-l primească și îl duse sus în camera lui Brat. O strânsese la piept, cum făcea când era mică, iar ea se simțise iubită și ocrotită.

–Dragă unchiule Charles. Ce bine îmi pare că ai

fost cu cincisprezece ani mai mic decât tata, fiindcă altfel nu ne-ai fi putut fi un sprijin acum.

–Cea mai mare realizare, când ești cu cincisprezece ani mai mic decât fratele tău, e că nu trebuie să porți vechiturile rămase de la el, zise Charles.

–Acum, doarme, rosti ea, oprindu-se afară, lângă camera lui Brat, așa că să nu faci zgomot, da?

Aruncând o singură privire asupra chipului acela tânăr, așa cum stătea acolo, cu maxilarul relaxat, cu cearcăne vineții sub ochii închiși și cu umbra cenușie de barbă nerasă, Charles spuse: „Walter“.

–Îl cheamă Brat.

–Știu. Nu lui m-am adresat. Am remarcat doar asemănarea cu Walter. Exact așa arăta Walter, la vârsta lui, când era mahmur.

Bee veni mai aproape și se uită.

–Fiul lui *Walter*?

–Fără îndoială.

–Eu nu prea văd nici o asemănare. Acum, nu seamănă cu nimeni, decât cu el.

–Nu l-ai văzut niciodată pe Walter dormind după beție. Se mai uită puțin la flăcău. E mai reușit totuși la chip decât Walter. E bun la chip. Ieși pe coridor după ea. Am auzit că v-a plăcut la toți.

–Toți l-am iubit, zise ea.

–Da, e foarte trist, foarte trist. Știi cine a fost complicele lui?

–Cineva din America.

–Da, așa mi-a spus și George Peck. Dar cine oare? Cine a plecat din Clare în America?

–Familia Willett s-a dus în Canada. Și au avut fete. Stai, o femeie a fost. Poate că până la urmă au ajuns în America.

–A fost o femeie cum sunt eu popă.

–Și eu am aceeași senzație.

–Da? Bravo. Ești o femeie admirabil de inteligentă, Bee. Și drăguță. Ce facem cu băiatul? Mă refer la viitor.

–Nu știm încă dacă pentru el mai există viitor, spuse ea.

31

OAR PASTORUL, BEE, CHARLES, ELEANOR și firma „Cosset, Thring și Noble“ știau până acum că Brat nu era Patrick Ashby.

Și poliția.

Poliția, adică, la ceea ce se numește „cel mai înalt nivel“.

Poliției i se spusese totul, iar acum, în propriul lor stil admirabil, se ocupau de limpezirea încurcăturii cât mai bine posibil, fără să încalce nici una dintre legile pe care erau angajați să le susțină. Simon Ashby era mort. Nu servea nimănui să se dezvăluie povestea crimei lui. Printr-un proces în care nu se spunea prea mult, se putea respecta tipicul legii, lăsând îngropate adevărurile nedorite; ca atunci când tragi cu grapa la suprafața pământului, iar în adâncul lui zac bombe neexplodate.

Procurorul cercetă oasele găsite în carieră și amână ancheta *sine die*. Nimeni din împrejurimi nu fusese dat vreodată dispărut. Tanbitches, pe de altă parte, era un teren de tabără favorit al țiganilor, cărora nu le stătea în fire să raporteze accidentele la poliție. Din haine nu mai rămăsese nimic, în afară de câteva bucățele de material neidentificabil. Obiectele găsite în apropierea oaselor erau de nerecunoscut; constau dintr-o bucată de metal ruginită, care ar fi putut fi cândva un fluier, o altă bucată ruginită, din care îți mai puteai da seama că fusese un cuțit, și câțiva bani mărunți.

–George! spuse Bee. Ce s-a întâmplat cu stiloul?

–Stilograful? L-am pierdut.

–*George*!

–Cineva tot trebuia să-l piardă, draga mea. Colonelul Smollett nu putea; e ostaș și are simțul de datorie al ostașului. Poliția nu putea: la ei intervine simțul propriei demnități și datoria față de cetățeni. Conștiința mea însă este între mine și Dumnezeul meu. Cred că în felul lor tacit mi-au fost duios de recunoscători.

Ancheta suspendată, asupra lui Simon Ashby, urmă mai târziu, fiind amânată până ce Brat a putut fi interogat în spital. Polițistul care îl interogase raportă că domnul Ashby nu-și amintea nimic în legătură cu accidentul sau cu motivul pentru care se dusese acolo cu fratele lui, la ora aceea, ca să coboare în interiorul carierei. Era de părere că la mijloc fusese un pariu. Ceva legat de faptul dacă era sau nu apă în vechea carieră, după cum se exprimase; dar nu putea jura cu mâna pe inimă, întrucât nu-și aducea bine aminte. Era rănit la cap și încă foarte bolnav. Știa totuși, că aflase de la Abel Tusk că nu exista apă acolo; iar Simon spusese probabil că așa ceva era foarte puțin probabil, disputa izbucnind posibil în felul acesta.

Abel Tusk a confirmat faptul că Patrick Ashby îl întrebase de apa din carieră, afirmând totodată că era ceva neobișnuit ca fundul unei vechi cariere să fie uscat. Abel Tusk dăduse primul alarma despre accident. Era cu oile pe deal și, auzind parcă niște strigăte de ajutor venind dinspre carieră, se dusese acolo cât de repede putuse și găsise frânghia în stare bună, după care coborâse, ajungând la fierar, de unde telefonase la poliție.

Răspunzându-i procurorului, Bee consimți că ar fi luat categoric măsuri ca să zădărnicească un asemenea plan, dacă ar fi auzit de el. Iar procurorul își exprimă opinia că din acest motiv totul fusese făcut *sub rosa.*

Verdictul a fost deces prin accident, procurorul exprimându-și compasiunea față de familie pentru pierderea acestui tânăr intrepid.

Așadar, problema lui Simon se lămuri. Simon fusese cel care, înainte de a împlini paisprezece ani, își omorâse fratele, scrisese calm un bilet în numele acelui frate, azvârlise stiloul în prăpastie, după cadavrul acelui frate, iar mai apoi gonit din fierărie, se dusese liniștit acasă, la cina de la ora șase. Simon fusese cel care participase la acțiunile nocturne în căutarea fratelui său, pe poneiul lui, și, la un moment dat, în timpul acelei nopți lungi, dusese haina fratelui său pe vârful stâncii și o lăsase acolo, cu

biletul în buzunar. El, pe care întreg ținutul îl va plânge acum ca pe un tânăr curajos de un farmec memorabil.

Rămânea problema lui Brat.

Nu problema a cine era el, ci problema viitorului lui. Doctorii ajunseseră la concluzia că, întrucât, contrar tuturor probabilităților, trăise atât de mult, era posibil să trăiască în continuare. Va avea totuși nevoie de o îngrijire lungă și de o viață liniștită, ca să se însănătoșească pe deplin.

– Unchiul Charles a venit să te vadă într-o zi, pe când erai bolnav, îi spuse Bee, în momentul în care Brat se simțea suficient de bine pentru a-și concentra atenția asupra unui subiect. A fost uimit ce mult semeni cu Walter Ashby. Vărul meu.

– Da? zise Brat.

Nu-l interesa. Ce mai conta acum?

– Am început investigațiile în legătură cu tine.

– A mai făcut-o și poliția, spuse el, plictisit. Cu ani în urmă.

– Da, dar ei au avut foarte puține date de la care să pornească și să continue. Doar faptul că o tânără sosise cu trenul, cu un bebeluș, și plecase, cu trenul, fără el. Trenul venise din aglomeratul ținut Birmingham, cu toate ramificațiile lui. Noi am luat-o de la celălalt capăt. De la capătul lui Walter. Ne-am întors acolo unde se afla Walter, cam acum douăzeci și doi de ani, și am început de acolo. Walter era un pierde-vară, așa că nu ne-a fost ușor, dar până la urmă am descoperit că, printre alte slujbe, a condus câteva luni un grajd în Gloucestershire, cât timp proprietarul a lipsit, suferind o operație. Servitorii constau dintr-o menajeră și o tânără, care gătea. Era o bucătăreasă foarte bună, dar adevărata ei ambiție era să fie infirmieră. Menajera o plăcea, la fel și proprietarul, și când au aflat că aștepta un copil, au lăsat-o să rămână acolo, fata născând copilul în maternitatea din localitate. Menajera a fost tot timpul convinsă că era copilul lui Walter, dar fata nu vroia să spună. Nu vroia să se mărite; vroia să fie infirmieră. A spus că vrea să-și ducă acasă copilul

pentru botez – era de undeva din zona Evesham – şi nu s-a mai întors. Dar mult timp după aceea, menajera a primit o scrisoare de la ea, în care îi mulţumea pentru bunătate şi îi spunea că îşi realizase visul şi era infirmieră. „Nimeni nu ştie de copil", i-a spus ea, „dar am avut grijă să fie bine îngrijit".

Îi aruncă o privire lui Brat. Stătea culcat, cu ochii în tavan, dar părea să asculte.

– O chema Mary Woodward. A fost chiar mai bună ca infirmieră decât ca bucătăreasă. A murit în timpul războiului, pe când scotea nişte pacienţi din salon, pentru a-i duce în adăpost.

Urmă o lungă tăcere.

– Se pare că am moştenit şi talentele de bucătar, zise el; iar ea nu putu să-şi dea seama dacă era sau nu amărăciune în cuvintele lui.

– Am ţinut foarte mult la Walter. Era un scump; foarte bun. N-avea decât un singur defect: nu rezista la băutură, şi îi plăcea foarte mult să bea. Sunt absolut convinsă că Walter n-a ştiut de fată. Era genul care s-ar fi repezit să se însoare cu ea. Cred că ea n-a vrut ca el să ştie.

Se uită din nou la Brat. Poate că-i spusese prea curând toate astea; înainte de a fi suficient de întremat ca să-l intereseze. Dar sperase că îi va da un motiv de interes în viaţă.

– Din păcate, asta-i tot ce am putut obţine, Brat. Dar nici unul dintre noi n-are vreun dubiu în această privinţă. Charles s-a uitat o dată la tine şi a spus: „Walter". Iar eu sunt de părere că semeni un pic şi cu mama ta. Uite, asta e Mary Woodward. Poza a fost făcută în al doilea an, când era la St. Luke's.

Îi dădu fotografia şi i-o lăsă.

După o săptămână sau două, îi spuse lui Eleanor:

– Nell, am să te părăsesc. Am luat în arendă crescătoria de cai a lui Tim Connell, de la Kilbarty.

– Of, Bee!

– Nu imediat, ci când Brat va fi în stare să călătorească.

– Îl iei pe Brat acolo? A, da, sigur că trebuie să te duci. Vai, Bee, ce idee minunată. Rezolvă o grămadă de probleme, nu? Dar îţi poţi permite? Să-ţi împrumut nişte bani?

– Nu, îmi dă unchiul Charles. E nostim, nu, unchiul Charles întreţinând nişte cai? O să-ţi trebuiască tot ce ai ca să achiţi taxa de moştenire, draga mea. Domnul Sandal a adus la cunoştinţa băncii faptul că domeniul a aparţinut tot timpul lui Simon.

– Şi cum o să facem să le spunem oamenilor de Brat? Că nu e Patrick, adică.

– Nu cred că e nevoie să facem ceva în acest sens. Inevitabil, totul o să *transpire*. Aşa se întâmplă întotdeauna. Cred că e mai bine. Să nu facem nimic ca să împiedicăm scurgerea informaţiei. Faptul că îl includem în familie, în loc să declanşăm o urmărire judiciară şi toate celelalte împotriva lui, o să le cam taie cheful bârfitorilor. O să supravieţuim, Nell. Şi el la fel.

– Sigur că da. Şi cu prima ocazie când cineva va avea tupeul să-mi pomenească de asta, am să-i spun: „Vărul meu? Da, s-a dat drept fratele meu. *Seamănă* foarte mult cu Patrick, nu-i aşa?" Ca şi cum am discuta despre torturi cu cremă. Se opri o clipă, după care adăugă: Dar aş vrea ca ştirea să se răspândească înainte de a fi prea bătrână ca să mă mărit cu el.

– Chiar ai de gând? întrebă Bee, năucită.

– Nu-mi mai iese din cap.

Bee şovăi; apoi se hotărî să lase viitorul să-şi poarte singur de grijă.

– Nu-ţi fă probleme. O să se afle peste tot.

– Acum, că e şi unchiul Charles aici şi o să se stabilească la Latchetts, îi spuse ea mai târziu lui Brat, pot şi eu să mă întorc la viaţa mea, undeva, în altă parte.

El îşi luă privirea din tavan şi o urmări atent.

– Am pus ochii pe un loc în Ulster. E al lui Tim Connell, în Kilbarty.

Bee observă cum începe să se joace cu degetele pe cearceaf, amărât.

– Atunci, pleci în Ulster? întrebă el.

– Numai dacă vii şi tu cu mine, şi te ocupi de grajdurile mele, acolo.

Proaspătului convalescent îi dădură uşor lacrimile şi i se prelinseră în jos pe obraji.

– O, Bee! spuse el.

– Din câte înţeleg, oferta mea e acceptată, conchise ea.

CUPRINS

Fiica Timpului 7

Brat Farrar 176